UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum, atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus, excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Primam, & Secundam Partem: Quibus, hac nostra editione ab innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Ioannis Aloysii Riccii Viri Patrichii Neapolitani, Praxis Rervm Qvotidianarvm Ecclesiastici Fori. Tomus Primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-98587

Visual Library

IOANNIS ALOYSII RICCII

VIRI PATRICII NEAPOLITANI, PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM ECCLESIASTICI FORI.

Tomus Primus.

PRAXIS ALIENATIONIS RERVM ECCLESIÆ.

REGVLÆ.

1 *Duo sunt necessaria, ad hoc, vt ecclesiasticæ rei alienatio sit valida.*

1 REiectis solemnitatibus, quæ adhibebantur olim in alienatione rei ecclesiasticæ: hodie verò in praxi duo sunt necessaria, iuxta mentem extrauag. Ambitiose de reb. eccles. non alien. primò causa, secundò solemnitas, Couar. variar. res. lib. 2. cap. 17. n. 2. Molin. de contr. disp. 468. Sarmien. de redditibus eccles. par. 1. cap. 2. Caual. decis. 35. n. 31. & decis. 45. num. 33. part. 1. Resnerus sing. respon. lib. 2. cap. 1. Ann. cons. 38. vol. 1. & pluries fuisse decisum in Rot. Lucens. testatur Cornazan. dec. 74. & decis. 67. & pluries etiam fuisse in Rot. Rom. decisum refert Farinac. decis. 206. 210. & 596. Seraph. decis. 508.

CAVSÆ.

1 *Euidens in alienationibus rei Ecclesiæ vtilitas requiritur, & ipsa est causa finalis alienationis, & num. 7.*
2 *Quænam dicatur euidens vtilitas.*
3 *Quot modis euidens appellatur, vel non.*
4 *Vtilitas per quem est probanda.*
5 *Quæ sit vera ratio præsumendi vtilitatem, vel damnum.*
6 *Quænam sit ratio, vt vtilitas euidens per alienantium dictum non probetur.*

1 PRo causa Summus Pontifex euidentem exigit vtilitatem, & in nostra materia euidens dicitur vtilitas, quæ ita clarè, & manifestè apparet, vt de ea dubitari non possit Bellam. in c. sine except. 12. q. 2. Barb. consil. 40. col. 1. Roland. cons. 15. vol. 1. Item illa, quæ omnibus patet, & quando nulla tergiuersatione celari potest. Menoch. in addit. ad lib. 2. de arbitr. iudic. c. 172. n. 22. Mandos. in nostris terminis loquens in praxi signaturæ gratiæ, si in euidentem, in princ. vers. hæc verba. Neque sufficit vtilitas, sed euidens requiritur, Præp. & Bellam. in c. 1. de reb. eccles. non alien. in 6. Bald. consil. 156. l. 1. Cassan. in consuet. Burgund. rub. 9. n. 12. respon. 310. Rodoan. rub. 19. de cau. vt lit. n. 82.
3 & seq. Tandem euidens dicetur vtilitas, quando bona fuissent aquosa, siluosa, sterilia, inundata, & infructuosa, vt post infinitos tradit Caual. omninò vid. decis. 45. n. 31. part. 1. Seraph. decis. 29. lib. 1. Copin. dec. 37. qui concludit, tunc dici euidentem vtilitatem, quando maior esset expensa, quam redditus, si ecclesia illa bona retinere vellet, & insuper dicit considerandam esse vicinitatem bonorum habitationi Rectoris Monasterij, vel Ecclesiæ, vt ipsorum vtilitas, vel inutilitas haberi possit, vt voluit pariter Turrecrem. in c. terrulas 12. q. 2. & Ann. cit. cons. 38. n. 9. vol. 1.

Ampliatur primo, vt euidens Ecclesiæ vtilitas dicatur illa tantummodo, quæ non dubia, sed euidens, clara, & indubitata est, Corn. cōs. 243. lib. 2. Menoch. cōs. 29. lib. 2. & fuit decisum in Rota in vna Romana inualiditatis census, 24. Maij 1591. * coram Pamphilio, in qua Domini dixerunt, ex impositione vnius census, vt alter omnino similis extinguatur, non dici ecclesiam effectam melioris conditionis, dicitur enim euidens vtilitas Ecclesiæ, idest manifesta, & notabilis, Prob. in c. vnico, de cleric. non resid. in 6. & proinde modica vtilitas Ecclesiæ pro nihilo reputanda, Balb. decis. 22.

Amplia secūdo, vt non dicatur euidens ecclesiæ vtilitas, cum dantur in emphyteusim bona pro eodem pretio, quo æstimata fuerint, & ob id alienari non possunt, Caual. cit. dec. 45. n. 46. vbi concludit, quòd debet esse pretiū maius, vel aliquid ecclesiæ donari, & quod conditio debet esse melior, quam antea. Barb. cons. 12. nu. 20. lib. 3. & in specie Maria. Canis. in suo cons. vni. adiecto post Dec. Caual. p. 1. n. 132. Hinc voluit Imol. in c. ad aures tit. nostro, nō sufficere, quod detur æquiualens pretium, quia alienatio erit ecclesiæ damnosa, ex quo vtili dominio priuatur: vt fuit in Rot. resolutū in vna Roman. bonorum 12. Dec. 1599. coram Cantuccio: & data re æquiualente ecclesiæ, non dicitur cōstare de vtilitate, sed de damno, vt post Dec. in cons. 142. tradit Rodan. loc. cit. n. 173. Rimin. Iun. cons. 233. lib. 3. Immò res ecclesiæ, quæ alienatur ex causa vtilitatis, debet esse inutilis non solum re, sed etiam spe, vt post Bal. cōs. 156. n. 1. lib. 1. tradit Caualc. dec. 46. n. 26. par. 1

Ampliatur tertio, vt non possit probari euidens Ecclesiæ vtilitas, nec bona ipsius alienari, quando adsunt fructus pro satisfactione, nam licet Prælatus possit fructus Ecclesię pro se retinere, hoc procedit quando non subest necessitas alienandi, alias debet ex fructi-

bus,ſi poteſt,prouidere,non autem bona eccleſiæ alienare Socc.conſ.29.lib.1.poſt Abb.in c.nulli,tit.noſtro, & fuit deciſum in Rot. Rom. in vna Auximana bonorum primo Februarij 1500. & in vna Placentina bonor. primo Nouembris 1580. coram Seraphino.

Amplia quarto; vt in alienatione rerum eccleſiæ,& gratia ſi in euidentem, vel confirmatione Apoſtolica Summus Pont.nil aliud intendat,niſi euidentem eccleſiæ vtilitatem; ideo confirmatio non dicitur ſubreptitia, ſi narretur terras nunc eſſe ad culturam redactas, quæ multò antea cultæ fuerunt; ſufficit enim adeſſe vtilitatem euidentem,quæ eſt cauſa finalis, & ita fuit deciſum in Rot.Rom.domus,2.Nouembris 1588. coram Bubalo,& iterum in dicta Auximana.

Amplia quinto,vt huiuſmodi euidentia debeat conſtare aliter, quam per publicam ſcripturam, Anch. in clem.1.4.not. tit. noſtro, Rodoan. in eiuſdem nominis tractatu,rub.19. nu. 130. Immò licet Commiſſarij declarauerint, ceſsiſſe in euidentem eccleſiæ vtilitatem, & pro ipſis præſumeretur,tamen poterit probari contrarium,vti tradũt Inn.in c.dudum, tit.noſtro,Gemin. in c.ſine exceptione.22.q.2.Panor.conſ.41.lib.1.Dec.
conſ.133. & 142.Iaſ.conſ.55.lib.1.Gemin.conſil.48.&
4 latiſsimè Rim.Iun.conſ.233.vol.3.Hæcque vtilitas eccleſiæ, nedum non præſumitur, ſed eſt probanda per eum, qui in illa ſe fundat, & ſic per conceſsionarium, ita Scarlat.inter quæſt.Anch.53. num.3. Rebuff. in ſuo tract.n.75.& Caual.d.deciſ.46. n.14.par.1.& Ann.cit. conſ.n.29.cum ſit quid facti,vt poſt Ioan.Bapt.Ferret. in conſ.248.n.10.&ſeqq.& in conſ.294.n.fin.vol.2.tradit Menoch.in præalleg. c.172. n.22.& licet præſumatur pro decreto,non tamẽ præſumitur,quod adſit euidens vtilitas,vt in ſpecie tradit Borgn.dec.45.num.52. maximè quando non apparet,quod præceſſerit cauſæ
5 cognitio,Caniſ.citat.conſ.n.281.& ratio eſt,quia quãdo integralis forma non eſt ſeruata, non præſumitur vtilitas eccleſiæ,ſed damnum,ita poſt Bal.in l.quicunque,C.de ſeru.fugit.tradit Auẽdan.de exequen.mand. par.1.c.4.n.51.Subamplia,vt nec euidens vtilitas probetur per alienantium aſſertionem, Fed.de Sen. conſ. 224.Rebuff.de alien.rer.eccl.n.75. Bart. in l.ſi fortè,ff. de caſtr. pecul. & fuit deciſum in Rota in vna Auerſa-
6 na tenimenti 7.Iunij 1591.coram Lancellotto. Ratio, quia vtilitas in præſenti materia, nedum debet eſſe euidens, ſed euidenter probari, vt fuiſſe deciſum teſtatur Polid. Ripa deciſ. 394. & nedum exigitur vtilitas poſitiua,ſed etiam abnegatiua, idem in deciſ.395.

7 Amplia ſexto,vt euidens vtilitas dicatur cauſa finalis alienationis bonorum eccleſiæ, & ſubreptio, quæ circa ipſam cauſam verſatur tantũ attenditur.Seraph. deciſ.508. Non tamen dicetur cauſa ſufficiens alienationis bonorum eccleſiæ ex eo, quod domus ſit ruinoſa, ſi cum parua impenſa reparari poteſt. Rot. in vna Romana domus, 16. Februarij 1604. coram Seraphino, vt patet in eius deciſ.1490.

Vtilitas eccleſiæ in alienatione, quo tempore ſit attendenda.

RESOLVT. I.

1 *Vtilitas eccleſiæ,tempore contractus alienationis factæ eſt conſideranda.*
2 *Tempus calamitoſum quale ſit.*
3 *Alienatio facta tempore belli an valeat.*
4 *Quod tempus in contractu emphyteutico attenditur.*
5 *Perfectio ſcripturæ quando dicatur.*

1 REſpondetur, vtilitatem iuxta communem,& magis receptã ſententiam eſſe conſiderandam tempore contractus alienationis factæ, vt tradũt DD.in l. 2.vbiCagnol.n.213.C.de reſcindẽd.vend.Calder.cõſ.5. de rer.permut.Ruin.conſil.35.in fin.lib.1.facit cap.ad aures,vbi Gl.Io.And.& alij tit.noſtro,& in c.cum dilecti de emp.& vend.Rebuf.in ſuo tract.n.75.Pariſ.conſ. 24.vol.4.qui alios adducit,per tex.in l.ſi voluntate,C. de reſcind. vendit. & fuit deciſum in Rota in vna Anconitana terrarum 13.Iunij 1578.coram Seraphino,& in vna Romana caſalis 6. Apr. 1576. coram Cantuccio,vt in deciſ.diuer.18.p.2.& in vna Bonon.bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino, & in eadem 27.Maij 1697. coram Arrigonio, Guid.Pap. deciſ.140.

2 Intellige primo,vt intelligatur de tempore regulari, & ordinario,ſecus ſi tempus ſit calamitoſum,vt peſtis vel belli,quo res minoris valebat,l.pretia rerum, ff.ad l.Falcid.Caſtrenſ.conſ.109.col.1.verſ.nec obſtat,lib.1. Imol.Alex. & Hercul.in d.l.pretia rerum, in vlt. not. Aret.in §.ſi quis agens,n.1.& 4.vbi Iaſ.n.6. de actio. & fuit deciſum in Rota in vna Romana caſalis Turricellæ, 20.Maij & 28.Iunij 1578. coram Cantuccio, vt in deciſ. diuerſ.65. n.7.& 8. & deciſ.78. part.2.

3 Vnde non ſubſtinetur alienatio facta de tempore belli,quo eccleſia parũ percipiebat,Cuman.in d.l.pretia rerum.n.5.Afflict.deciſ.87.n.3. Gram.deciſ.76.nu. 13.Carroc.dec.29.not.diuerſ.cit.dec.65.n.7.p.2.&fuit dictum in vna Papien.fructuum 1.Iunij 1578. coram Bubalo,& in Papien. bonorum 23.Ianuarij corã Blanchetto; declara hoc procedere, quando alienatio eſſet facta inſpecto valore de tempore belli, ſecus ſi pretio, quo ante bellum currebat,vt fuit dictum in cauſa Romana domus in Burgo 30.Martij 1590.corã Mantica.

4 Limita ſecundo,non procedere in cõtractu emphyteutico,in quo nõ tẽpus contractus, ſed confectæ ſcripturæ attendi debet, vt fuit dictum in vna placentina bonorum 13.Iunij 1583. coram Seraphino,& eſt deciſ. 607.eiuſdem, ſiquidem contractus emphyteuticus requirit ſcripturam, Iaſ.in l.1.C.de iur. emphyt. Afflict. dec.72.per l.contractus,C.de fide inſtrum.& perfectus
5 tunc dicitur,quando redigitur in inſtrumentũ,Theſau. deciſ.Pedem.197.Ant. Fab.deciſ.15. C.de fide inſtr. & ideo ſufficit verificare,quod eo tẽpore euidẽs adfuerit vtilitas,nam attendi debet tẽpus,quò actus perficitur. Bal.in l.ſi quis eũ,§.ſi ſuo in 3.not.ff.de vulg. & pupil.

An emens rem Eccl. cum euidenti vtilitate, teneatur probare pecuniam verſam in Eccl. vtilitatem.

RESOLVT. II.

1 *Emptor de conuerſione pretij rei alienatæ propter vtilitatem eccleſiæ euidentem docere non tenetur, maximè quando pretium fuerit actualiter depoſitatum, & quomodo dicatur depoſitum actuale factum, num.ſeq.*
3 *Emptor tenetur probare, pecuniam eſſe verſam in cauſam expreſſam, quando alienatio eſt facta vrgente neceſsitate,& quid in mutuo,& depoſito vide n.5.& 6.*
4 *Alienatio facta pro cenſu extinguendo, dicitur facta cauſa vtilitatis, non autem neceſsitatis.*
7 *Emptor in venditione facta pro ſolueudis Eccleſiæ debitis, tenetur probare pecuniam eſſe verſam in Eccleſiæ vtilitatem,ac etiam quando contractus eſt initus cum non habente mandatum ab Eccleſia,num. ſeq.*

1 COmmunis eſt ſentẽtia DD. in c.1.de depoſ. quod emptor de conuerſione pretij rei alienatæ propter Eccleſiæ vtilitatem, nullo modo docere tenetur, Dec. conſ.36. nu.8.& 330.n.3. Crot.conſ.4.nu.6.lib.1. Aret.in l.ciuitas, nu.6.ff.ſi cert.pet. Menoch. conſilio 375. num. 12. lib. 4. Rota in cauſa Anconitana terrarum 13.Iunij 1578. coram Seraphino, & in Romana deuolutionis domus de Pincionibus 17. Nouembris 1581.coram Rubeo,vt patet in deciſ.162.lib.2.diuerſ. Piſana bonorum, 8.April.1585. coram Viceomite, Auximana bonorum, 13. Maij 1585. coram Rubeo,

& in

& in eadem 15. Nouembris coram Robusterio. Volaterana bonorum 28. Nouembris 1596. coram Blanchetto, Romana casalis, 7. Iunii 1591. coram Gipsio Florentina bonorum, 7. Maii 1590. coram Pamphilio, Romana casalis 21. Maii 1565. coram Seraphino: & iterum Rot. in vna Rom. census de Romulis, 18. Iunii 1599. coram Penia, & facit docto. Molin. de Hisp. primog. lib. 4. cap. 4. à num. 20. vsque ad 24. secundum quod refert. Gratian. lib. 1. discept. forens. cap. 45. num. 35.

Amplia, si pretium fuit actualiter depositatum, Dec. cons. 36. num. 8. Rot. in causa Anconitana bonorum, 13. Nouembris 1577. & 13. Iunii sup. d. 1578. coram Seraphino, Florentina casalis, 7. Maii 1590. co-
2 ram Pamphilio: & quomodo dicatur factum actuale depositum, vide in Romana census 27. Iunii 1590. & 26. Ianuarii 1591. coram Bubalo, Romana casalis, 7. Iunij 1592. coram Gipsio, & in Anconitana terrarum 13. Nouembris 1576. coram Seraphino, & est decisio eiusdem 349.

3 Limita, & primo conclusionem principalem procedere in alienatione facta ex causa vtilitatis, secus in ea quæ fit necessitatis causa, quia tunc emptor tenetur probare pecuniam versam in causam expressam, Inn. n. 10. Ant. de Butrio. n. 4. in cap. 1. depos. Abb. in cap. quod quibusdam de fideiussor. Anton. de Rodulf. in cap. sine exceptione, num. 168. 12. q. 2. Rebuff. in suo tractat. num. 40. Bal. in Auth. hoc ius porrectum, num. 7. & Castrens. num. 5. & 8. Cod. de sacrosant. Ecclesiis Couarr. var. resol. lib. 2. cap. 17. nu. 3. Rota in d. Rom.
4 census 29. Ianuarii 1591. coram Bubalo, vbi quod alienatio facta pro extinguendo censu, dicitur causa vtilitatis facta, non autem necessitatis, optimè Gratian. in præalleg. cap. 45.

5 Limita secundo in deposito, Butrig. in d. c. 1. col. 4. vers. fallit secũdo. vbi alii de deposito Barb. in d. Auth. hoc ius porrectum, num. 14. & ibi Bald. numer. 7. & Castr. ijsdem num. Aret. in d. l. ciuitas, num. 8. ff. si cert. pet. & ita practicari voluit Balb. decis. 22. & Rota in causa Auximana bonorum, 13. Maii 1585. coram Rubeo.

6 Limita tertiò in mutuo, Butrig. in d. c. 1. col. 4. d. vers. ac Bartol. Bald. & Castr. ac Aret. in locis paulò antecitatis, Rebuff. de alien. rerum Ecclesiæ, n. 38. & Rota in causa Anconitana terrarum, 13. Iunii 1578. coram Seraphino, d. Auximana bonorum 3. Maii.

7 Limita quartò in venditione facta pro soluendis debitis Ecclesiæ, Inn. in d. c. 1. vers. vel fortè de depos. Abb. in d. c. quod quibusdam, de Rodul. cit. c. sine exceptione nu. 168. Bal. Castr. Aret. locis cit. & Rebuff. d. tract. n. 4. Couar. loco cit. n. 3. Rota in dicta Anconitana terrarum 13. Iunii 1578. coram Seraphino, Auximana bonorum 13. Maii 1585. coram Rubeo, Romana census 23. Ianuarii 1591. coram Bubalo, & vide in eadem 23. Iunii 1590. coram eodem. Sublimata, nisi aliter sit conuentum, Rota in d. Rom. census 23. Ianuarii 1591. coram Bubalo. Item limita, quando contractus initur cum particulari de Ecclesia non habente administrationem, vel mandatum, Butri. in d. cap. 1. & de articulo latè Gratian. lib. 1. discept. forens. cap. 45.

Pretium fuisse conuersum in vtilitatem Ecclesiæ, quomodo probetur.

RESOLVT. III.

1 *Confessio Prælati sola vtilitatem non probat, nisi concurrentibus coniecturis, & quæ dicantur coniecturæ in hac materia.*

2 *An probatio cum Prælati confessione per coniecturas sit sufficiens, vt intelligatur pretium fuisse versum in Ecclesiæ vtilitatem.*

Aloys. Ricc. Prax. Pars I.

PRobatur coniecturis, concurrente Prælati confessione, Bartol. & alii in l. Ciuitas ff. si cert. petat. vbi Aret. sub. n. 4. idem Bartol. in Auth. hoc ius porrectum num. 17. vbi Bald. n. 8. C. de sacrosan. Eccles. Natt. cons. 545. nu. 20. Bald. in l. 1. in fi. C. si aduer. cred. Rimin. col. fi. vers. ex quo colligitur, Dec. nu. 10. Alciat. nu. 6. ff. si cert. pet. in d. l. Ciuitas, Castr. cons. 338. num. 2. lib. 1. Menoch. cons. 375. num. 12. lib. 4. & de arbitrarijs casu 432. nu. 33. lib. 2. vbi ponit coniecturas, Rota in causa Romana deuolutionis domus de Piccionibus 17. Nouembris 1581. & 12. Februarii 1582. coram Rubeo, vt patet in decis. 162. & 38. lib. 2. & Romana Casalis Palazzotti 29. Maii 1587. coram Robusterio.

1 Addo, quod sola Prælati confessio non probat versionem in causam expressam absque adminiculis. Bald. in d. Auth. hoc ius, & in cons. 90. vol. 1. Card. in clem. 1. q. 39. de reb. Eccl. nõ alienãd. Bald. in l. si seruo C. quod cum eo, Mynsing. cons. 30. n. 13. & seq. & ita practicatur. Rota in causa Rom. de Piccionibus 22. Februarij 1582. coram Rubeo, & facit decis. 258. lib. 1. diuersar.

Inter coniecturas, optima est, quæ resultat ex antiquitate temporis. Crau. de antiquit. temp. p. 2. cap. 17. n. 13. & Iacob. Thoming. decis. 22. Item quod negotium fuit tractatum coram Generali ordinis, quod sufficere videtur, vbi concurrit debitum præexistens, & sequens debiti solutio, vt Bartol. Bald. & reliqui locis cit. Item plures solutiones factæ debiti, quæ non multum distãt à summa iusti pretii, & ita fuit dictum in Rota Rom. in d. deuolutionis domus 12. Februarii 1582. coram Ru-
2 beo, sed Rebuff. de Alienat. n. 41. asserit, communem esse opinionem authoritate Socc. in cons. 15. vol. 1. quod nõ sufficiat probare per coniecturas, puta quod tempore contracti mutui, Ecclesia indigebat, sed realiter probari debet; verum eius opinio intelligitur de friuolis coniecturis.

An ex temporis diuturnitate præsumatur interuenisse decretum commissariorum.

RESOLVT. IV.

1 *Diuturnitas temporis efficit, vt omnia præsumantur solemniter acta.*

2 *Diuturnitas temporis non sufficit, & quare in proposito casu.*

3 *Quæ requirantur ad præsumendum, decretum commissariorum interuenisse in alienatione rei Ecclesiæ.*

POnatur casus, quod appareat de supplicatione, & petitione prædicti assensus Apostolici, ac de commissione facta à Papa delegatis ad confirmandam si in euidentem, &c. & de ipsa confirmatione, seu commissariorum decreto subsecuto non constet, num ex temporis diuturnitate illud interuenisse sit præsumendum.

1 Pro interuentu decreti facit, quia ex diuturnitate temporis omnia præsumuntur solemniter acta, vt est communis opinio secundum Dec. & alios in l. 1. C. qui admit. Ias. post alios in l. sciendum ff. de verb. obligat. Cor. cons. 284. volum. 4. Bald. in consil. 511. col. 2. vol. 2. vbi consuluit, alienationem bonorum ecclesiæ præsumi solemniter factam ob temporis diuturnitatem, & quasi possessionem Gramat. decis. 90. Cacher. dec. 74. Graff. consil. 2. tit. nostro vol. 1. sequitur Menoch. cons. 90. n. 30. & seq. vol. 1.

Quidquid tamen præfati dicant, ego in facti contingentia iudicarem contrarium, nempè. quod nisi appareat omnia contenta, & mandata per Papam in huiusmodi rescriptis Apostolicis commissis iudicibus dele-
2 gatis per ipsos verè fuisse executa, ad illa præsumenda temporis diuturnitas non sufficiat, quia talis præsumptio non est iuris, & de iure, ideò cõtra ipsam probatio

in contrarium admittitur, Butr. Abb. & reliqui in cap. quoniam contra de probatio. Rurſus requiritur, vt cũ diuturnitate temporis interueniat ſcientia, & patientia illius, qui conſentire debeat. ita declarat Alex. conſil. 218. vol. 6. & conſil. 17. col. fin. conſ. fin. vol. 4. conſil. 94. vol. 2 Iaſ. conſ. 176. vol. 2. Barbat. conſil. 35. vol. 2. Immò eſſet maxima præſumptio ſecundum Quaran. quod commiſſarij noluiſſent decretum interponere, eò quod non inueniſſent expoſita in ſupplica-
3 tione verificari; verum ſecundum eundem; vbi cum temporis curriculo concurreret etiam iuſtitia contractus, & euidens Eccleſiæ vtilitas, continuatio poſſeſſionis cum canonis ſolutione, ſcientia & patientia cuiuslibet rectoris ſucceſſoris aliter eſſet reſpõdendum.

Euidens Eccleſiæ vtilitas in alienatione rei ſolitæ alienari quo tempore inſpiciatur.

RESOLVT. V.

1 *Res ſemel alienata cum requiſitis, perpetuò alienabilis abſque ſolemnitate efficitur.*
2 *Tempus, quo fit alienatio eſt inſpiciendum, & quid in noua rei emphyteuticæ conceſsione.*
3 *Declara vt num. 3.*

1 QVamuis res ſemel alienata cum ſolemnitate, efficiatur perpetuo abſque ſolemnitate alienabilis, Garz. qui plures allegat deciſ. 99. vtilitas euidẽs tamen ſemper, & quocunque tẽpore exigitur, ſiue requiritur ex deciſ. Rauden. 23. & propterea in præſentiarũ
2 quæſtionis eſt, quo tempore inſpiciatur; Nonnulli tenent inſpici tempus, quo fit alienatio: non autem quo cæpit res alienari primo loco, & hi ſunt Rubin. deciſ. 57. vol. 1. Ioan. Gall. deciſ. 29. diuerſ. Franc. Rot. diuerſ. deciſ. 582. p. 1. in princ. per tex. in extrauag. ambitioſe, & c. 2. de feud. Cæſar de Graſſis deciſ. 4. de locat. vbi refert fuiſſe deciſum in noua conceſſione rei emphyteuticæ debere adeſse euidentem Eccleſiæ vtilitatẽ tempore vltimæ conceſſionis ſeu nouæ, & non ſufficere adfuiſſe in antiqua conceſſione, & ita pluries fuiſſe deciſum in Rota, teſtatur idem de Graſſ. deciſ. 5. de rebus eccl. non alien. & fuit dictum in cauſa nullius Caſtri montis 9. Martij 1580. coram Brauo, & Romana domus 29. Nouembris 1587. coram Blanchetto.
3 Declara illud procedere quando prima cauſa conceſſionis ceſſat, ſecus verò, quando illa duraret, vt declarat Abb. in cap. vt ſuper n. 11. verſ. ego crederem, de reb. eccl. non alien. Cæſar de Graſſ. deciſ. 4. num. 17. & ſeq. tit. noſtro Balb. deciſ. 29. num. 15.

An in alienatione rei Eccleſiæ ſi in euidentem, rectoris alienantis citatio requiratur.

RESOLVT. VI.

1 *Citandus eſt rector in rei Eccleſiæ alienatione, & quid ſi eſſet præſens num. ſeq. & quid ſi ipſe Summo Pontifici ſupplicaret num. 4.*
3 *Iudex habens poteſtatem extraiudicialiter ſe informandi, rectorem citare non tenetur.*

1 REſpondetur rectorem alienantem citari neceſſe eſſe, licet non comparuerit, & fuerit indefenſus Rot. in cauſa Roman. Caſalis 26. Maij 1567. coram Oradino, & facit deciſ. 95. lib. 2. diuer. & iterum Rota in cauſa Corneri reſciſſionis contractus 16. Ianuarij 1590. coram Orano, & in vna Rom. alienationis 27. Februarij 1587. coram Blanchetto.
2 Limita primo, vbi rector eſset præſens, quia tunc citandus non eſt, Iaſ. qui dicit communem in rubr. ff. de in ius vocan. Bal. in c. fin. de dol. & contum. Bar. in l. quid ego §. denũciaſſe ff. de adult. quod procedit etiã, ſi citatio pro forma requireretur Iaſ. in l. 1. n. 75. ff. de lib. & poſthum. licet præſens in iudicio præſumatur, quod fuerit citatus, Barb. deciſ. 504. Gabriel de citat. concl. 1. nu. 396. Rota in cauſa Anconitana bonorum 2. Martii 1584. coram Bubalo; Auximana bonorum 3. Maii 1585. coram Rubeo.
3 Limita ſecundò, quando Iudex commiſſarius, poteſt ſe extraiudicialiter informare, Abb. conſil. 41. num. 1. verſ. ex quibus verbis, lib. 1. Felin. conſil. 13. nu. 7. & ſeq. Monal. conſil. 112. lib. 2. Rot. in cauſa Rom. domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto.
4 Limita tertio, quando rector ſupplicaret Papæ, Pariſ. conſil. 111. num. 10. vol. 4. Rota in cauſa Caſalis 6. Martii 1567. coram Oradino, Romana domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto, Cortonenſis reſciſſionis contractus 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & in deciſ. quotid. 95. lib. 2. Amplia hanc limitationem procedere, etiam ſi adeſſet clauſula, vocatis vocandis, quia intelligitur de aliis, quàm de ipſo rectore, qui eſſent vocandi. Rota in dicta Romana domorum 20. Maii 1580. coram Lancellotto, & d. Cortonen.

Contractus in Eccleſiæ vtilitatem initus, non ſeruatis ſolemnitatibus, an ſuſtineatur.

RESOLVT. VII.

1 *Alienationis contractus rei Eccleſiæ, initus in eius vtilitatem abſque ſolemnitatibus, tenet, & quare num. ſeq.*
2 *Contraria opinio eſt magis recepta, & quare, etiam ſi fiat ex neceſſitate æris alieni ſoluendi.*
4 *Emptor tuta conſcientia res Eccleſiæ abſque ſolemnitatibus alienatas in euidenti vtilitate detinere poteſt, donec contractus in foro exteriori ob defectum ſolemnitatum caſſetur.*
5 *Nullitas contractus à quo allegari debet.*

1 REſpondetur, in hac quæſtione duas reperiri DD. ſententias; prima eſt affirmãtium, inter quos ſunt Dec. in cap. 1. prima lect. num. 71. de conſtit. & ibi addentes in verbo contentioſa, & in c. quæ in Eccleſiarum, num. 28. tit. noſtro, Rebuff. in eiuſdem nominis tractatu num. 34. Rodoan. q. 20. & 51. cap. 7. Nauar. in comm. ſub num. 17. Ant. Gabriel alios cumulans lib. 3. comm. opin. tit. de reb. Eccleſ. non alien. concl. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 75. referens hanc eſſe magis communem, & veriorem opinionem, Afflict. in conſt. diuæ memoriæ num. 66.

Contrariam tamen opinionem tenuerunt Sarmient. de reddit. Eccl. par. 1. cap. 23. & 24. Rauden. de Analog. cap. 38.

Primæ opinionis fundamentum eſt, quia in caſu illo interuenit finis ſeu effectus ad quem reſpiciunt iura
2 ſolemnitates requirentia in alienatione rei Eccleſiæ, cum ſint inuentæ ad euitandas deceptiones Rebuff. conſ. 19. n. 13. & conſ. 10. & 11. nu. 9. & ſeq. poſt Alber. Brun. in tract. de form. & ſollem. act. Rub. de cauſ. & ſollem, ob cuius rationis efficaciam, eandem opinionem tenuit Roder. tom. 1. q. regul. quæſt. 27. art. 9.
3 Verum quidquid præfati DD. aſſeruerint; hodie in praxi contraria ſeruatur opinio, & ita in iudicãdo teneas, & ſecundùm illam iudicaſſe Conſ. Neapol. teſtatur de Franch. deciſ. 35. cuius ratio eſt quia alienatio rei Eccleſiæ duo copulatiuè requirit, vt valeat, nempè cauſam, & ſolemnitatem, Magon. deciſ. 69. nu. 4. Rota Florent. Guid. Pap. deciſ. 149. Ioſeph. Lodou. deciſ. 93. Rot. Peruſ. Caual. deciſ. 16. num. 27. & ſequent. de contractib. lib. 1. nec vnum ſine alio ſufficit, vt tenuit Rota in vna Placen. bonorum 7. Apr. 1581. coram Seraphino, & Rom. deuolutionis 28. Maii 1582. coram Rub. & in Piſana bonorum 30. Decembr. 1584. coram

Can-

Cantuceio, & in sabinen. siluæ 19. Decembris 1588. coram Seraphino, & in Senen. præd.8.Octobris 1584. coram Pamphilio: Romana inualiditatis census 24. Maii 1591. coram eodem, Mediolanensis rescissionis permutationis 10. Ianuar. 1597. eodem, & Mediolanensis bonorum 7. Februarij, & tandem Missinger. cons. 30. num. 35. & sequen. hinc fit vt alienatio rei Ecclesiasticæ facta absque solemnitate, inualida sit & reuocanda; Farinac. in decis. 203. licet facta sit ex necessitate soluendi æris alieni idem cit.decis.Balb.decis. 21. & decis.210.

4 Declara primo quod licet desuerint solemnitates iuris positiui,dummodo iusta causa interuenerit, tuta conscientia poterit quis res Ecclesiæ detinere, donec contractus in foro exteriori cassetur ob defectum solemnitatum, vt præter Sarm.in tract.de redit. Eccles. par.1. cap.2.nu.6.& 7. voluerunt etiam Abb.in cap.1. in fin.de restit.in integ.Nauar. in Comm.de spol. cler. §.2. sub nu.6.Rodoan.q.46. num.4.& seq.& Rodriq.d. q.27.art.10.

Declara secundò quod ita demum talis contractus erit nullus, vel validus, si Ecclesia, in cuius fauorem solemnitates sunt introductæ, hoc vellet, eique placebit, adeò, quod hæc nullitas non possit ab alio allegari, quàm ab ipsa Eccles. Inn. cuius dictum sequuntur Host. & Zabarell. alijque in cap. in princ. de ijs, quæ fiunt à præl. fin. cons.cap. Panor.in c.diuersis fallaciis n.7.de cleric.coniug.Dec.in cap.quæ in Eccles. n.101. in fin.de constit.Rot.Rom.in decis.diuers.133.n.11.& seq.vol.2. & 262.num.9.par.1. ita quod, ipsa volente stare contractui, non potest eius aduersarius dicere contractum nullum, Menoch.alios allegans,in add.ad cas.172.num.62.& infra Card.Puteus decis.310.lib.1. & 365.n.5.lib.2.& fuit dictum in vna Peruf.rescissionis contractus 24.Februarii & 18.Maii 1588.coram Blanchetto; Rom.domus 4.Decembris 1592. coram Mantica, Rom. census 10.Decemb. 1590. coram Mellino Vlissibonens.nullitatis locationis 1.Iulij 1596. coram Pamphilio, & ad materiã præsentis limit. vide Amod. à Pont. in Comm.ad tit. qui feud.dar. possunt nu.148.

An contra Decretum commissariorum admittatur probatio in contrarium.

RESOLVT. VIII.

1 *In dubio pro decreto commissariorum præsumitur.*
2 *Probatio in contrarium aliquando admittitur, & quomodo probetur vsque ad finem.*

1 Licet in dubio præsumatur pro cõmissariorum decreto, & sic quòd euidens fuerit vtilitas arg. tex. in l.Nesennius §. Caia, & quod ibi notatur ff.de euict. Curt.cons.23. Mohedan. decis.12. de sentent.& re iud. Balb.decis.21. & fuisse decis. testatur Seraph. decisio. 1073. limitatur multis modis, & Primò vt possit pro-
2 bari contrarium eius,quod ipsi firmauerunt circa euidentem vtilitatem Inn.in cap. dudum tit.nostro Gem. in cap.sine exceptione 12.q.2. Abb.cons.41. volum.1. Dec.cons.142.& 133. Ias.cons.155.vol.1.Gemin.cons. 48.Riminal. Iun. cons.233. num.120. Rodoan.de cau. vtilitatis num.162. Rota diuers.decis.178. num.3.vol. 2.præsertim, quando istud contrarium ostenderetur ex actorum inspectione; Alciat.de præsumption.regul. 3.præsumption. 10. lim.4.

Volens verò probare contrarium oneratur grauiori probatione, ita vt requiratur probatio valdè clara per testes valde graues, Alex. de Neuo cons.30. nu.3. Rot.diuers. 21. vol.2.

Limita secundò,quando appareret,quod non fuerit formæ congruitas seruata, quia tunc pro decreto non præsumitur Bal. in l.quicunque, C. de bon. quæ lib. &

consil.23.vol.1.Ias.consil.122.vol.3.Ann.consil.38.nu. 31.vol.1. Auend. de exequen.mand.par.1.cap.1.

Limita tertiò quando dubitatur si precesserit causę cognitio, quia si de causa non est maturè cognitum, sed per nimiam accelerationem ad decreti interpositionem est deuentum tunc probatio in contrarium admittitur Simoncel. in tract. decret. lib. 3. tit. 7. inspect.3.nu.47.cum aliis, quos cumulat Menoch. cons. 30.vol.1.& in tract.de præsum.lib.2.præsum.75.n.35.

An defectus euidentis vtilitatis in alienatione rei Ecclesiæ poterit à Tertio allegari.

RESOLVT. IX.

1 *Inutilitas seu defectus ab Ecclesia, non autem ab alio est alleganda.*
2 *Quid si actio esset popularis, & quid ante actum consumatum, & etiam, quando Ecclesia dicit, quod pro parte valeat, & pro parte non num.3. & 4.*

1 Defectus solemnitatis, atque euidentis vtilitatis non potest ab alio,quàm ab Ecclesia allegari,ex late traditis per Abb.in cap. diuersis fallaciis,nu.5. de cler. coniug. Felin. in cap.ad nostram n.13.& sequent. de iur. iur.Ruin.cons.33.num.31. lib.1.Crot.cons.119. num.7. Corn.cons. 121.volum.2.Rodoan.quæst.47.& 58. & fuit resolutum in Rota Romana in vna locationis 4.Decembris 1592. coram Mantica, & iterum per Seraph.decis.374.

Amplia, vt nec conductor rei Ecclesiasticæ ad euitandam solutionem pensionis possit excipere requisita in alienationem pensionis possit excipere requisita in alienatione defecisse, Inn.Abb. & reliqui in cap.1. de his quæ fiunt,à prælatis absque cons. c.Dec.in cap. quæ in Ecclesiarum 5.not. de constit.Ias.in l.2.colum. 4.vers.vnum tamen C. de iur. emphyt. faciunt notata per Glos. & Bartol. in l.cum hij §. eam trasactionem ff.de transact.Bal.in l.neque C.de contrah. stipul. & in l.contra ff.de pact.Ias.in l.non eo minus vers. istam regulam C.de procur.& fuit resolutum in Rot.in vna locationis,vt refert Crescent. decis.1. de locat.

2 Limita primo in casu,vbi actio esset p opularis,quia tunc quilibet agere potest l.1.ff.De Actio.popul.& fuit resolutum in Rot.Rom.in vna Oxomen. translationis pensionis 26. Octobris 1592. coram Mantica.

3 Limita secundo ante actum consumatum,quia tunc potest opponi defectus solemnitatis, etiam inuita Ecclesia Tiraq.de leg.connub. glos.8. num.88. cum aliis per Pinellum in l.1.par.3. num.32. vers. hæc tamen C. de bonis, quæ lib.Balb.decis.25.

4 Limita tertio quando Ecclesia vellet pro parte valere,& pro parte dicere nullum,quia non potest ex latè congestis per Couar.var.resolut.lib.2.cap.16.sub.n. 5.Alex. cons.21. volum.1. Alciat. cons.17.& fuit resolutum in Rota in vna Placentina decimarum 2. Iunii 1586. coram Bubalo.

Quę attendenda sint in considerando valore rei Ecclesię.

RESOLVT. X.

1 *Tria inter alia in considerando valore rei Ecclesiasticæ sunt attendenda, & num.2. & 3.*

IN considerando valore rei Ecclesiæ, ad hoc vt inspiciatur an alienatio sit vtilis; habenda est primo
1 ratio pacti, quod melioramenta deuoluantur finita linea,quia cum hoc pactum respiciat commodum alienantis, est pars pretij l. fundi partem ff. de contrah. empt. Tiraq,de retract. §. 1. glos.18. numer.38. & 68. Rota in causa Bononien. de Pipinis 20.Maii. 1578.co-

ram de Graſſis, vt patet in deciſ. 136. alias 5. n. 3. de reb. Eccleſ. non alien. & iterum in vna Rom. deuolutionis domorum 26. Maii 1590. coram Pamphilio.

Limita, ſi bona nunquam ad Eccleſiam eſſent reuerſura, vt quia locatio eſſet facta in perpetuum pro quibuſcunque hæredibus, quia tunc pactum illud nullam reſpicit alienantis vtilitatem Dec. conſ. 142. ſub nu. 5. verſ. non obſtat, Corn. conſ. 222. vol. 2. Monaldus conſ. 121. vol. 1.

2 Habetur ratio vicinitatis fluminis, acceſſus bannitorum, vt fuit dictum in vna Bononien S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, & patet etiam in deciſ. 720. n. 10. par. 1. Rub. deciſ. 39. nu. 16. & ſequent. Mainard. deciſ. 18. lib 3.

3 Habetur ratio, quod res indigeat reparatione Bald. deciſ. 29. intellige in conceſſione in emphyteuſim perpetuam, Dec. conſ. 142. ſub num. 5. verſ. non obſtat quod dicetur de remiſſione, Rot. diuerſ. d. deciſ. 720. par. 1. & fuit dictum, atque reſolutum in d. Bononien. S. Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, Intellige 2. quando rector non poſſet reparare abſque illius alienatione, Auth. ſi quas C. de ſacroſ. & Rota in d. Apollinaris, & in vna Aſculana locationis 1539. coram Litta.

An alienatio in euidentem Eccleſiæ vtilitatem facta cum requiſitis à Prælato, qui iurauit non alienare, valeat.

RESOLVT. XI.

1 *Iuramentum dandum à Prælato in dubio præſumitur præſtitum.*

2 *Actus factus contra iuramentum cui ius aſſiſtit, tenet, contra faciens verò periurus.*

1 PRælatus iurans non alienare Romano Pontifice incõſulto, iuxta formam traditam in c. ego de iur. iur. quod iuramentum in dubio præſumitur præſtitũ, quamuis de eo non conſtet ad deciſ. Creſcent. 2. de iur. iur. licet intelligatur iuraſſe etiã in caſu alias permiſſo à iure ſecundum commun. DD. opinionem in cap. fin. de Eccl. ædific. & in cap. 1. de reb. Eccleſ. non alienand. in 6. & in cap. 1. de ijs quæ fiunt à prælat. abſque conſ. c. adeo vt plerique DD. loquantur per verbum impeditiuũ poteſtatis, vt non poteſt, non valet, impeditur, vt Lapus allegatio. 30. Bald. conſil. 374. in fine lib. 3. Ang. conſ. 133. in fine, idem Bald. in Auth. hoc ius porrectum C. de ſacroſant. Eccleſ. Inn. Io. And. & Butri. in d. cap. 1. de his quæ fiunt à Præl. & quam plures; adeò vt per iſta videatur dicendum quod alienatio ſecuta contra iuramentum in caſu permiſſo eſſet nulla, vt velle videtur Signorol. conſ. 61. & Lauren. de Rodul. in cap. ſine exceptione 12. quæſt. 21. verum quidquid ſit, ac præfati DD. aſſeruerint, contraria ſententia per Rot. fuit ſequuta in vna Roman. locat. S. Andreæ coram Picçolomineo ex regula, quod iuramentum eſt præſtitum in

2 caſu, in quo ius non reſiſtit, imò aſſiſtit, ſcilicet in caſu vtilitatis, & actus contra iuramentum factum valet, licet cõtra faciens ſit periurus, vt per DD. in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verb. oblig. eſt caſus in cap. licet de iur. iur. in 6. & in cap. cum contingat eod. Corn. conſ. 372. vol. 3. Monal. conſ. 122. vol. 2. & in caſu noſtro in ſpecie tenet Abb. in cap. intellecto de iure iur. Boic. in cap. vt ſuper, & ibi Card. in §. poſſeſſiones de reb. Eccleſ. non alien. Franch. & Gemin. in d. cap. licet de iur. iur. in 6. Ia ſ. in d. §. ea lege ff. de verb. oblig. de mente Lapi. d. allig. 30. qui dum dicit etiam in caſu vtilitatis nõ poteſt alienare abſque pena periurij quaſi periurium nõ autem actus inualiditatem conſiderat, & hæc opinio videtur communis ſuppoſito, quod iterum Rot. ſecundũ eam cenſuit, vt refert Creſcent. deciſ. 3. de iure iur.

An in alienatione rei Eccleſiæ ſolemnitas, & cauſa copulatiuè requirantur.

RESOLVT. XII.

1 *Regulariter & cauſa, & ſolemnitas in rei Eccleſiæ alienatione copulatiuè requiruntur.*

2 *Emptor, vti malæ fidei poſſeſſor, rem Eccleſiæ alienatam abſque requiſitis retinens, ad fructuum reſtitutionem tenetur.*

3 *Clauſula ſupplentes, &c. in hac deciſ. quid denotat.*

1 ABſolutiſſimum eſt penes DD. in alienatione rerum Eccleſiæ duo copulatiuè requiri, nempe ſolemnitatem, & cauſam, c. 1. de reb. Eccleſ. non alien. in 6. & clemen. 1. eod. Dec. conſ. 142. nu. 4. Rebuff. conſ. 109. Iaſon. conſ. 54. lib. 1. Rimin. conſ. 233. volum. 3. Menoch. conſ. 872. lib. 9. Pariſ. conſ. 24. n. 2. volum. 4. Surd. conſ. 181. n. 14. & conſ. 301. num. 25. Sarmien. de reddit. Eccleſ. par. 1. c. 2. in princ. Maſcard. de probat. concluſ. 78. n. 6. cum ſeq. volum. 1. Viuius deciſ. 145. n. 20. lib. 1. Guid. Pap. deciſ. 156. March. deciſ. 35. par. 1. Rot. diuerſ. deciſ. 278. nu. 1. par. 1. & 160. num. 1. & deciſ. 178. par. 2. Magon. deciſ. 69. n. 4. Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. & propterea vnum ſine alio non ſufficere voluerunt Barb. conſ. 40. lib. 1. Rolandus conſ. 15. lib. 1. Gramm. deciſ. 79. Capyc. dec. 105. & 13. numer. 8. Rimin. Iun. conſ. 304. numer. 55. volum. 4. Hond. conſ. 31. num. 14. Simon. de Prætis conſ. 38. numer. 3. volum. 1. Magon. deciſ. 69. Rot. Florentin. num. 5. Rot. deciſ. 756. num. 1. & 3.

Amplia primo, etiam ſi conſtaret de euidenti vtilitate Eccleſiæ, & ipſa Eccleſia vellet ſtare contractui, de Franch. deciſ. 35. Balb. deciſ. 90. Rubin. deciſ. 20. Theſaur. fori Eccl. par. 1. cap. 15. num. 74. Anton. lib. 1. variarum reſol. cap. 5.

Amplia ſecundò, vt adeò vno deficiente, contractus cenſeatur nullus, vt etiam contrahentes incurrant excommunicationem Papalem, de qua in extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non aljen. ita Claud. Tuti. in alleg. 24. Put. deciſ. nu. 1. par. 2. Rota diuerſ. deciſ. 806. par. 3. Balb. deciſ. 22. Ozaſc. deciſ. 167. nu. 2. & ſequent. Surd. conſ. 181. num. 1. & ſeq.

2 Amplia tertio, vt rem realiter alienatam retinens, vti malæ fidei poſſeſſor teneatur ad reſtitutionem fructuum cap. nulli liceat. 12. quæſt. 2. Ozaſc. deciſ. 160. n. 2. Balb. deciſ. 203. Rota diuerſ. 14. n. 2. cum ſequente par. 1. & deciſ. 246. num. 4. par. 2. Surd. conſ. 249. num. 2. Couarr. variar. reſolut. lib. 1. cap. 3. nu. 8. cum ſeq. ſed an in foro conſcientiæ ſit tutus, vide Rodoan. fol. 222. num 1. & ſeq. vnde dum Natta conſ. 441. numer. 29. Ozaſc. deciſ. 68. num. 28. Rota deciſ. 225. par. 3. dicunt ſufficere cauſam neceſsariam, vel euidentem vtilitatem Eccleſiæ, abſque beneplacito Papæ, non eſt eorum dictum ſequendum, cum ſit contra communem opinionem.

3 Sed an ſtante clauſula ſupplentes, &c. apposita in litteris, tunc operetur, vt vnum ſine altero ſuſtineatur adde Pariſ. conſ. 19. numer. 21. & idem conſ. 47. vol. 1. cum aliis per eundem congeſtis conſ. 3. num. 51. vol. 3. conſ. 11. num. 4. vol. 4. Surd. conſ. 245. num. 44. Antonin. lib. 1. variar. reſol. cap. 5. Theſau. for. Eccl. par. 1. cap. 15. num. 78.

An alienatio rei Eccleſiæ in dubio vtilis præſumatur.

RESOLVT. XIII.

1 *Alienatio facta cum requiſitis, in dubio præſumitur vtilis.*

2 *Dicenti de non euidenti vtilitate, onus probandi incumbit.*

3 *Damno*

3 *Damno probato, nulla erit alienatio, dato, quod à iudice vigore gratiæ, si in euidentem fuerit confirmata.*
4 *Rector asserens causas esse falsas, onus probandi ei incumbit, vbi alienatio rei Ecclesiæ fuerit confirmata.*

1 NOn est dubitandum, vtilem præsumi, quando fit cum debitis solemnitatibus, Bald. in cap. 1. col. 9. qui feud. dare poss. Ias. cons. 54. num. 3. lib. 1. Dec. cons. 142. num. 1. & in consil. 341. num. 12. Abb. consil. 41. numer. 2. lib. 1. Alex. cons. 97. num. 6. ad finem vol. 1. Paris. cons. 24. num. 5. volum. 4. Couar. lib. 2. variar. resol. cap. 17. num. 2. Gabriel de sententia, concl. 5. num. 2. Capyc. decis. 16. Rota in causa Ragusina emphyteusis 20. Iunij 1578. coram Lancellotto, vt patet in decis. 479. num. 1. par. 1. diuers. Auximana bonorum 1. Februarij 1588. coram Seraphino, Pisana bonorum, 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite, Auximana bonorum, 13. Maij 1585. coram Rubeo, & in eadem 15. Nouemb. 1586. coram Robusterio, Volaterrana bonorum 28. Nouembris 1586. coram Blanchetto, Roman. deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio, Florentina bonorum 7. Maij 1590. coram eodem Rom. casalis Turricellæ, 29. Aprilis 1594. coram Seraphino, Bononien. bonorum, 16. Iunij 1595. coram Millino, & 20. Nouemb. 1595. coram eodem, 27. Maij 1596. coram Arrigonio, Mediolanen. bonorum, 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio.

2 Vnde dicenti alienationem læsiuam Ecclesiæ incumbit onus probandi læsionem, vel non euidentem vtilitatem, Bald. in d. cap. 1. nu. 7. de his qui feu. dare poss. Cor. cons. 81. n. 27. volum. 1. Dec. in c. quoniam contra, n. 42. de probat. Couar. loco cit. in fin. Abb. d. cons. 41. Alex. Paris. & Dec. locis cit. Ias. d. cons. 54. nu. 3. Rot. in causa Mediolanen. bonorum 10. Ianuarij 1594. coram Pamphilio, & in Rom. deuolutionis domorum, 26. Martij 1596. coram eodem Pamphilio, Romana casalis Turricellæ 28. Ianuarij 1578. coram Cantuccio, vt patet in decis. diu. 78. nu. 3. par. 2.

3 Verum quando potest probari læsio, vel damnum, alienatio erit nulla, etiam si à iudice fuerit confirmata vigore gratiæ si in euidentem, Dec. cons. 142. Menald. cons. 33. Menoch. cons. 115. vol.... Rot. diuers. decis. 181. n. 4. par. 1. Rota in causa Lucana bonorum 19. Ianuarij 1571. coram Lancellotto.

4 Adde tamen, quòd quando alienatio rei Ecclesiæ est confirmata, Rectori asserenti causas esse falsas, incumbit onus probandi, Abb. dict. cons. 41. num. 6. Paris. in eodem cons. ac Couar. loco citat. in fi. nu. 2. & fuit dictum in Rota in vna Bonon. S. Apollinaris 24. Martij 1586. coram Orano, & vide in eadem, 9. Iunij 1589. coram eodem.

Alienatio rei Ecclesiæ, vt valeat, sufficit, illam vtiliter fuisse cæptam.

RESOLVT. XIV.

1 *Alienatio fit ex causa necessitatis, vel vtilitatis, & quando requiratur, non solum vtiliter esse cæptam, sed etiam Ecclesiam fieri locupletiorem num. 2.*
3 *Vtilitas est necessaria ab initio, nec accidens attenditur, & quare num. 4.*
5 *Subreptio, quando attendatur in gratia si in euidentem.*
6 *Clausula in confirmatione alienationis (dummodo debito pretio sit facta) quomodo intelligatur.*

1 REspondeo distinguendo, quod aut huiusmodi alienatio fit ex causa necessitatis, & tunc illi statur qualemcumque exitum habeat dummodo sit vtiliter cæpta l. sed. an vltrò §. 1. ff. de neg. gest. Balb. decis. 121. Rauden. de Analog. cap. 7. num. 16.

2 Si verò fiat ex causa vtilitatis, non sufficit eam vtiliter cæptam, sed requiritur Ecclesiam fieri locupletiorem, l. si pupilli in princ. ff. de nego. gest. Ita post Ioa: de Fano distinguit Archid. in cap. sine exceptione 12. q. 2. & ibi Lauren. de Rodulph. nu. 14. Gemin. col. 2. circa medium vers. in hac quæst. Bellam. nu. 6. in gloss. sed nonnè Henrich. Boich. in cap. tua, de his, quæ fiunt à præl. absq; cons. Cap. & resolutum in Rota in vna Rom. Casalis Turricellæ 10. Maij 1578. coram Cantuccio, & patet in decis. diuers. 65. num. 4. par. 2.

3 Licet vt quidam asserunt, sufficiat, quod vtilitas adsit ab initio, nec attenditur, quod postea accidat, Calder. cons. 5. de rer. permut. Alciat. cons. 37. num. 5. Mon. cons. 111. nu. 3. post Bal. cons. 334. in fi. vol. 1. Alex. cons. 16. nu. 41. volum..... Tiraq. de retract. conuent. §. 7. glo. 1. n. 10. & Rota in vna Anconitana terrarum 13. Iunij 1578. coram Seraphino; & in Florent. bonorum 7. Maij 1591. coram Pamphilio, & iterum in vna Rom. Casalis 7. Iunij 1591. coram Gipsio; quia intentio Papæ est, vt
4 cedat in Ecclesiæ vtilitatem, & nil aliud curat Soccin. cons. 15. nu. 51. volum. 1. Ruin. cons. 157. num. 25. & 27. vol. 1. Dec. cons. 142. & fuit resolutum in Rota in vna Placentina bonorum 7. Nouembris 1580. coram Seraphino, & in eadem 7. Aprilis 1581. Coram eodem, & in Romana domus 2. Decembris 1588. Coram Bubalo; Auximana bonorum 1. Februarij 1580. Coram Seraphino.

5 Vnde in gratia si in euidentem non attenditur subreptio, quando non est circa vtilitatem; sed quando respicit vtilitatem, quia tunc gratia vitiatur, Dec. cons. 142. n. 6. Menoch. cons. 122. vol. 2. & fuit dictum in causa Placentina bonorum 7. April. 1581. Coram Seraphino, & in dicta causa Auximana bonorum Coram eodē 1. Febr. 1580. & in vna Placentina bonorū tenutæ (della Maddalena) 27. Iunij 1597. Coram Seraphino, & in dicta Romana domus 2. Decemb. 1588. Coram Bubalo;
6 & clausula in alienationis confirmatione (dummodo debito pretio sit facta) intelligitur de pretio cōmuni, vel de euidenti vtilitate, vt fuit dictum in vna Vigluetan. locationis 27. Nouembr. 1596. Coram Corduba.

An in alienatione rei Ecclesiæ vtilitas putatiua sufficiat.

RESOLVT. XV.

1 *Vtilitas putatiua in alienationibus quando sufficiat.*

REspōdeo cum distinctione, quod aut ab initio adfuit causa primaria vtilitatis, vt quia bona erant sterilia, licet non fuerit vtiliter contractum in pretio, & hoc casu contractus non est nullus, sed Ecclesiæ datur restitutio, aut verò causa vtilitatis non adfuit ab
1 initio, & tunc vtilitas putatiua non sufficit, & contractus est ab initio nullus, Ant. de Butr. in c. 1. n. 19. cum seq. de in integr. restitut. Imol. n. 1. vers. item nota, & n. 16. circa fin. Anan. nu. 27. vers. quid autem, & ibi Abb. qui dicit esse communem opinionem n. 17. Ioan. Andr. in cap. per tuas n. 6. & seq. de arbitr. Couar. var. resol. lib. 2. cap. 17. nu. 2. circa med. vers. sed opinio posterior, Ant. lib. 3. var. resol. cap. 21. num. 3. & seq. & fuit resolutum in Rota Rom. in vna Clusina bonorum 24. Nouemb. 1574. & 15. Iunij 1571. coram Lancellotto, & iterum in vna Gadicens. census 23. Ianuar. 1593. coram Seraphino Rot. diuers. decis. 18. & 181. n. 2. par. 2.

Et vtilitati putatiuæ tunc statur, quando est seruata forma, Anchar. in cap. cum apostolica n. 11. de his quæ fiunt à Præl. absque cons. Cap. Abb. cons. 41. n. 3. vol. 1. Felin. cons. 17. n. 13. & seq. Monal. cons. 31. vol. 1. Flam. de Rubeis cons. 13. n. 6. post Alciat. cons. 17. nu. 7. & fuit in Rota resolutum in vna Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, vt patet in decis. 181. n. 3. & 4. par. 1. diuers.

An alie-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

An alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis præſumatur in fraudem.

RESOLVT. XVI.

1 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis, potius in fraudem præſumitur, quàm in eius vtilitatem.*
2 *Clauſula poſita in alienatione rei Eccleſiæ (ſine præiudicio Eccleſiæ) quid operatur.*
3 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineis bonæ famæ cum ſolemnitatibus, non præſumitur in fraudem, nec etiam in caſu nu. ſeq.*
5 *Alienatio rei Eccleſiæ facta conſanguineo, quamuis in fraudem præſumatur, non tamen redditur nulla.*

1 Reſpõdetur, quod potius præſumitur facta in fraudem, quam in vtilitatem Eccleſiæ, vt habetur per DD. communiter in Authen. Quibuſcunque C. de ſac. ſan. Eccl. Iaſ. in cap. 2. nu. 14. & ſeq. qui feud. dar. poſſ. Cur. Iun. de feudo p. 2. q. 7. Alciat. de præſumpt. reg. 1. præſump. 25. nu. 1. & fuit latè reſolutum in Rota Rom. 21. Iunij 1599. coram Pegna, & in cauſa Lucana bonorum 15. Ianuarij 1571. coram Lancellotto, Bononienſ. Sãcti Apollinaris 2. Aprilis 1582. coram Cantuccio, & in Romana Caſalis Turricellæ 10. Martij 1578. coram eodem, & in vna Senenſ. afflictus 11. Februarij 1591. coram Pamphilio, Cæſar de Graſſis deciſ. 4. nu. 24. de rebus Eccl. non alien. Rota diuerſ. deciſ. 181. nu. 5. par. 1. & deciſ. 720. nu. 1. par. 1.

Limita præfatam opinionem non procedere, vbi in alienatione eſſet adiecta clauſula ſine præiudicio Eccleſiæ, quia tunc valeret, nec in fraudem præſumeretur, ſecundum Arch. in cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Card. in clem. 1. §. Abbatis nu. 2. de exceſſ. prælat. Federic. de Senis conſ. 52. ſub num. 2. Aluar. in cap. 1. n. 7. circa medium, verſ. ex quo nota, ſi de inueſt. int. dom. & vaſſal. Imol. in c. vt ſuper n. 15. & Abb. n. 15. & 19. de reb. Eccleſ. non alien. & in conſ. 41. nu. 3. verſ. per hoc etiam tollitur lib. 1. latiſſimè Iaſ. in cap. 1. nu. 17. qui feud. dar. poſſ. vbi teſtatur de magis communi, Curt. qui dicit communiorem in tract. de feud. par. 2. q. 7. & fuit in Rota reſolutum in vna Roman. Caſalis 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, & iterum in vna Bononien. bonorum de Marano 16. Iunij 1595. coram Mellino.

3 Limita ſecundo ſi alienatio fieret cum debitis ſolemnitatibus, & in conſanguineos bonæ famæ, & conditionis, Arch. in d. cap. cum Epiſcopus in fine 10. q. 2. Feder. de Sen. d. conſ. 52. & d. Rom. 6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, vt patet in deciſ. diuer. 18. nu. 2. verſ. & prædicta debent, par. 2.

4 Limita tertio, vbi alienatio fieret pluribus, inter quos vnus tantummodo eſſet conſanguineus illius, qui alienauit, quia tunc omnis fraudis ſuſpicio, atque præſumptio læſionis Eccleſiæ ceſſat, Menoch. conſ. 559. vol. 4. & fuit reſolutum in d. Rom. Caſalis 1576. coram Cantuccio, vt in d. deciſ. diuerſ. 18. num. 6. verſ. præterea accedit par. 2.

5 Animaduertendum tamen ſummoperè eſt in præſenti quæſtione, quod ex ſupra enarrata præſumptione, vt in prima concluſione diximus, alienatio non videtur nulla, Abb. d. conſ. 41. n. 3. verſ. per hoc etiam tollitur vol. 1. Alc. de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 29. ſub nu. 3. & fuit reſolutum in Rot. Rom. in vna bonorum 8. Aprilis 1585. coram Vicecomite Bononien. bonorum 16. Iunij 1595. coram Mellino, & in vna Papien. bonorum 28. Aprilis 1595. coram Seraphino, Rot. diuerſ. deciſ. 121. nu. 6. & ſeq. par. 1.

Alienans res Eccleſiæ an teneatur de euictione de proprio.

RESOLVT. XVII.

1 *Alienans res Eccleſiaſticas de euictione de proprio tenetur, ac etiam eius hæredes nu. 2. non ſolum ad rem, ſed etiam ad damna, & intereſſe nu. 3.*
4 *Emptor contra alienantem pro euictione habet actionem, quid ſi fuerit in mala fide.*
5 *Prælatus ſucceſſor contra prædeceſſoris hæredes pro rei Eccleſiæ alienatæ pretio agere poteſt.*

1 Affirmatiuè eſt reſpõdendum per text. expreſſum in c. Vulterrana ibi (ſit emptorib. ad eum recurſus) vbi Gem. col. 1. verſ. nota, quod prelatus malè alienans 12. quæſt. 2. gl. in cap. ſi quis presbyterorum (verbo alienata) vbi Innoc. in princ. Imol. n. 19. & ſeq. Bald. num. 16. Hoſt. col. 2. verſ. ſed nonnè emptor, Abb. in ſi. Bero. n. 49. in fi. de reb. Eccl. non alien. Benint. cõſ. 131. Alciat. conſ. 39. Feder. de Sen. conſ. 71. n. 7. & ſeq. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Placẽtina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto, & iterum in vna Firmana bonorum 16. Ianuarij 1585. coram
2 Litta. Amplia primo procedere etiam contra alienantis hæredes, quia contra eos emptori datur actio, l. 1. C. vt actio hæred. & cont. hæred. Bald. conſ. 29. vol. 1. Alban. conſ. 212. vol. 1. & fuit reſolutum in eadem Rota Rom. in vna Placentina euictionis 5. Maij 1589. & 2. Aprilis 1590. coram Platto.

3 Amplia ſecundo, vt nõ ſolum ad pretium, ſed etiam ad intereſſe, & damna teneatur alienans, vel eius hæres l. venditor, l. ſi cum creditor in fine, & l. euicta la ſeconda. ff. de euictio. Inn. in d. cap. ſi quis presbyterorum verſ. peto mihi, Hoſt. verſ. ſed nonnè, Bero. nu. 49. Card. in clem. 1. quæſt. 25. eod. tit. & Rota in d. Placentina.

An autem indiſtinctè emptor pro euictione habeat actionem contra alienantem, vel ſolum, quando eſt in bona fide, ſecus verò ſi in mala ſit fide vide Imol. in d. c. ſi quis presbyterorum nu. 19. & ſeq. Abb. in fine Bero. num. 50. Lauren. de Rodulf. in cap. ſine exceptione nu. 180. 12. quæſt. 2. & Card. in d. clement. 1. d. quæſt. & Rotam in d. Placent.

4 Adde, quod Prælatus Modernus poteſt agere contra hæredes prædeceſſoris, pro pretio rei Eccleſiæ alienatæ, vt per DD. in d. c. ſi quis præsbyterorum, & l. iubemus §. Aeconomus, vbi Salicet. in princ. & Bald. in §. ſanè n. 5. C. de ſac. ſant. Eccl. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. pag. 10. nu. 9. & pag. 470. nu. 22. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana liquidationis fructuum 17. Octobris 1571. coram Orano, & iterum in vna Romana Caſalis 13. Aprilis 1593. coram Blanchetto, & facit deciſ. Rot. diuerſ. 14. nu. 6. par. 1.

An in reuocatione rei Eccleſiæ nulliter alienatæ veniant fructus reſtituendi.

RESOLVT. XVIII.

1 *Fructus debentur à die alienationis in rei Eccleſiæ nulliter alienatæ recuperatione.*
2 *Error iuris in hac quæſtione non excuſat, & quare.*
3 *Error facti hoc in caſu excuſat, ſed fructus à die motæ litis debentur.*

In recuperatione rei Eccleſiæ, nulliter alienatæ, vt puta ex defectu ſolemnitatis fructus debentur à die
1 alienationis, l. iubemus §. 1. vbi Bald. & reliqui C. de ſacr. ſan. Eccl. cap. ſi quis presbyterorum, vbi Butr. Abb. & Anan. de reb. Eccleſ. non alien. & Bero. ibidem n. 14. Cur. Sen. conſ. 71. col. 7. verſ. ita declarat, Fel. conſ. 17. nu. 3.

17.n.3. & in cap. cum causa n. 27. de re iudic. vbi testatur de communi, Cor.cons.22.n.13.volum.1.Gram. decis. 79. n. 8. & seq. Menoch. de recuper. possess. remed.15.num.634. & fuit resolutum in Rota Rom. in vna Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto, & iterum in vna Vlixbonen. nullitatis 1. Iulij 1596. coram Pamphilio, & voluit etiam Pinell. in repet.l.2.p.3.n.4. & seq.C. de rescinden.vendit.

2 Amplia, vt hoc casu error iuris non excuset, cum ius resistat, Bart. in l.sed si leges, §.scire, ff. de pet. hæred. DD. in d.cap. si quis presbyterorum, Bald. cons. 31.n.6. & seq. vol.1. Curt.Sen.d.cons.71.Fel.d.cap. cũ causa, n.27.Alex.cons.339.n.5. & seq. vol. 2. Gramm. d.decis. Bero.cit.loco, n.44.vers.Ioan.de Imola, Alciat. in l.mouentium, n.6.ff. de verbor.signif. & fuit resolutum in d. causa Placentina bonorum 26. Iunij 1585. coram Blanchetto.

3 Limita, si in facto erraretur, quia tunc error excusaret, puta si emptor cogitauit assensum Apostolicum interuenisse, qui tamen non interuenit, Felin.d.c.cum causa, num.27.vers.procedere, de re iudic. Bero. d.c. si quis presbyterorum, n.45. Raudens. de Analog. lib.2. c.27.num.13. & sequent. Costa cons.17.num.4. & hoc casu fructus non debentur, nisi à die motæ litis, vt tradunt DD. communiter in d.c. si quis præsbyterorum, Alciat.d.l. mouentium, num.6.Fel. consil.39.num.7. & fuit resolutum in d.Vlixbonen. locationis, 1.Iul. 1596. coram Pamphilio.

An procurator capituli excedendo fines mandati, operetur, vt alienatio rei Ecclesiæ ab eo facta, sit nulla.

RESOLVT. XIX.

1 *Alienatio facta per procuratorem fines mandati excedentem, est nulla.*
2 *Scientia capituli requiritur, ad hoc vt alienationis factæ per procuratorem fines mandati excedentem, ratificatio inducatur.*
3 *Canonici absentes, in ratificatione non sunt vocandi.*
4 *Nomina Canonicorum in alienationis instrumento an sint exprimenda.*

1 PRæfatam alienationem fuisse inualidam respondetur per text. in l. diligenter, ff. mandat. & cap. cum dilecta de rescriptis, cap. quod quibusdam, cum ibi not.extra de fideiuss.Abb.in c.fin.propè fin.de rest. spol. Alex.cons.27.n.3.vol.1. Dec.cons.493.n.4.Paris. consil.47.n.50.vol.1. & Menoch. consil.339.vol.2.Farinac.decis.204. & ita latè fuit dictum in Romana in vna Cortonens. bonorum 28. Martij 1588. corã Platto, & iterum in vna Perusina rescissionis contractus 28. Martij 1588. coram Comitulo, & in vna Corton. bonorum 9. Iunij 1589. coram Platto.

2 Nec ratificatio huiusmodi alienationis inducitur ex scientia fratrum, vel Canonicorum, sed scientia capituli requiritur. Arch. in cap. sine exceptione in fine, 12.q.2.Inn.Card.Abb.& reliqui in c.1. & in cap.continebatur de his quæ fiunt à præl. Clar. in §. emphyteusis, q.10.vers.sed nunquid, Alex.cons.519.n.3.volum.4. Dec.cons.437.n.3.Corn.cons.224.n.18.volum.4.Bald. in Auth. hoc ius porrectum sub num.3. in fin. C. de sacrosanct. eccl. & fuit resolutum in d.Cortonen. bonorum 28. Martij 1588. & 9. Iunij 1589. & 26. Ianuarij 1590. coram Platto, Romana domus 7.Iunij 1591. coram Blanchetto, Tiburtina nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.

3 Nec Canonici absentes sunt vocandi, Dec.in c.cum omnes num.7. vers. in absentibus, vbi de communi, & ibi Bero.n. 82. in fine, & latè Fel. num.22. de constit. Ias. cons.54. col.4.n.2.vers. ista sunt, vol.1. Rebuff. de alienat. rer. eccl. num. 77. Abb. in cap. 1.nu.5. de his quæ fiunt à Præl. absque consens.Cap.Guid.Pap.decis. 160. & fuit resolutum in Rota Roman. in vna Mediolanens. bonorum de Nouedo 20. Maij 1581. coram Lancellotto, vt patet in decis.diuers.29.lib.3. An autem in hoc instrumento alienationis sit necesse nomina præfatorum Canonicorum exprimere, vide Mohed.dec.1.de reb.eccl. non alien.Ioseph. Ludouic. in decis.Lucan.27. Verall. decis.265.p.1.

An supplicatio si in euidentem expiret per obitum concedentis ante præsentationem.

RESOLVT. XX.

1 *Supplicatio si in euidentem per obitum concedentis ante præsentationem expirat.*
2 *Regula reualidatoria literarum gratiæ, & iustitiæ non habet locum si supplicatio infra annum à die obitus concedentis non præsentetur.*

NOn est dubitandum supplicationem expirare; si ante eius obitum commissarijs non præsentatur Dec. in cap. relatum num.3. de offic. deleg. Bald. in cap. tuam num.3. de ordin. cognit. cum alijs, quos cumulat Gabriel. de præben. concl.1. num. 57. & 13. fuit resolutum in Rota Roman. in causa Tiburtina Hortus Decembris 1588. coram Mantica.

Et propterea subiacet regulæ reualidatoriæ literarum gratiæ, & iustitiæ, & si non præsentatur infra annum à die obitus concedentis, non suffragatur, vt fuit in Rota decisum in causa Elnen. mineriorum 10. Iunij 1587. coram Blanchetto, & in d. Tiburtina.

An alienatio rei Ecclesiæ præsumatur in fraudem, ac simulata, si alienans reperiatur possidere post alienationem ipsam.

RESOLVT. XXI.

1 *Fraus in dubio non præsumitur.*
2 *Fraus quando præsumatur.*
3 *Fraus quando non præsumatur, & n. seq.*

1 FRaus in dubio non præsumitur l. dolum C. de dolo, & qui illam allegat probare tenetur leg. Quoties, ff. de probat. verumtamen per coniecturas bene probatur, & inter duas principaliter illa videtur, quando venditor post venditionem reperiretur possidere
2 bona vendita, & presens, & homo intelligens, & cautus esset emptor in suis negotijs &c. nam tunc fraus præsumeretur argumento l. qui eum vno §.fin.ff.de re militar.Bar. in l.post contractum num.4.ff. de don. Bald. in l. qui testamentum n. 5.ff.de probat. Dec. cons.659. vol.2. & in cons.36.volum.1.cons.341.n.13. & in consil 409. & ratio est, quia non præsumitur quis alienasse ea, quæ repertus est possidere l. sicut §. superuacuũ ff. quibus modis pignus soluatur, voluit Bal. in l. omnes §. Lutius, ff. de his quæ in fraudem creditorum.

Prout etiam fraus præsumitur quando hæres hæreditatẽ repudiauit, & in possessione bonorum persistit Crauet.consil.100.n.7.Morot. cons.29.n.4.Cacheran. consil. 73. n.5. & seq.Antibol. in tract. de munerib. §. 4.num.72. & Mascardus concl.815.num.48.

Prout etiam quando donator remansit in possessione bonorum donatorum, Speculator in tit. de donat.§.1.num.7.Mandell.cons.97.num.5.Bart. cons.64. n.4. Ruinus cons.119.vol.1.& fuisse decisum in Curia Rom. testatur Bellamera in decis.71.

3 Supra positam conclusionem limita dupliciter: primo, vt non procedat, quando possessor venditor corresponderet emptori de fructibus, & docuit idem Bar. in l. post contractum post n.4.ff. de donat. & in l. sicut §. su-

§.ſuperuacuum ff.quibus modis pignus ſoluatur Crot. conſil.141. verſ.præterea num.11. Rimin.Senior conſil.69. volum.1.

Limita ſecundo non procedere etiam in muliere,
4 minore,& ruſtico,qui emerunt,nam licet venditor remanſiſſet in poſſeſſione bonorum venditorum, non tamen præſumeretur fraus, Ioannes Anibal. in leg. poſt contractum poſt num. 135. ff. de donatio. & Maſcard. citat.concluſione 815. num.52.

Eccleſiæ quæ cecidit à poſſeſſione ex contractu nullo ob non ſeruatas ſolemnitates, an competat remedium reſtitutorium.

RESOLVT. XXII.

1 *Remedium reſtitutorium Eccleſiæ competit cadenti à poſſeſſione ex contractu nullo.*

SEd non inconuenit, vt hoc loco explicemus id, de quo alias conſultus iudicaui; an Eccleſiæ, quæ cecidit facto proprio à poſſeſſione ex contractu nullo, non ſeruata ſolemnitate,competat aliquod remedium reſtitutorium ad poſſeſſionem rei alienatæ: & ſuppoſito, quod conſtet de primo extremo,reſpondi affirmatiuè, ſcilicet Eccleſiæ competere remedium reſtituto-
1 rium ex conditione ſine cauſa,vel triticaria, iuxta l.1. in fine,& l.2.ff.de conditione triticaria, & l.indebiti §. nummi ff. de conditione indebiti, vbi Bartol. num. 2. dicit quod competit conditio indebiti, Iaſ.in l.1. §. ſi vir num.28. ff.de acquirenda poſſeſſione,vel ex conditione iuxta Authent. qui rem Codic.de ſacroſanct.eccleſijs,de quibus remedijs in his terminis Bartol.in l.ſi alienam num.3. & 4. ff.ſoluto matrimonio, & ibi Paul. de Caſtro nu.3.Alex.conſil.1.num.24. lib.4.Iaſ.in §.ſic itaque num.38. Inſtit.de actionibus Aymon. conſ.299. num.2.Nat.conſ.288.num.3.& quod præfata remedia competant Eccleſiæ fuit deciſum in Rota Romana in vna Aſculana prædiorum 13. Ianuarij 1587. coram Robuſtiero.

Donatione facta alicui, & poſt mortem eius eccleſiæ, an hoc pactum in fauorem eccleſiæ poſſit reuocari.

RESOLVT. XXIII.

1 *Donatio alicui facta, & poſt eius mortem eccleſiæ, quoad eccleſiam reuocari poteſt ſecundum vnam ſententiam, non tamen, ſi Notarius nomine eccleſiæ ſtipulatus fuerit num.ſeq. idem dicendum ſi fuiſſet iurata, num. 3.*

HVius quæſtionis reſponſio videtur negatiua, ex communi Doctorum ſententia, quam colligit Romanus in l.ſi pecuniam,num.22. ff.de cond.cauſa data.Salic.in l.1.C.ſi mancipium ita fuerit alienatum, Corneus conſ.68.col.3.vol.3. Lupus in rubr.de donat. inter vir.& vxor.§.54. in fine,Menoch.conſ.92.nu.75. lib.1.Burſatus conſil.173.num.68. volum.2.Suarez allegatione 19. & in l.quoniam in prioribus, quæſt.8. C. de inoffi.teſtam.& dicit communem Duenas reg. 216. Gugliel.Benedict.in cap.Raynutius,verſ.ſi abſque lib. num.23.de teſtam.

1 Sed contra hanc communem ſententiam tenet Bar. in l.qui Romæ,§.Flauius,ff.de verb.obligat.quam ſi ſequi velis,illam poteris dupliciter limitare.

2 Primo limita,quando Notarius nomine eccleſiæ ſtipulatus fuiſset, Soc.Iun.dicens communem conſ. 118. num.13. lib.2. Decius conſ.239. in 3. dubio, Caſſanus conſ.53.num.36. verſic.3.Crauet.conſil.19.nu.11. Rolandus conſ.19.num.19.volum.1.Menoch.conſ.92.nu. 75.vol.1.Imol.conſ.176.num.29.Aretin.conſ.77. nu.9. Riminald.conſ.246.volum.2.

3 Limita ſecundò,ſtante iuramento,Guid.Papa conſ. 23.nu.8. Guglielm.Benedict.cit. loco,dicens ſic fuiſse iudicatum,Couarr.lib.2.variar.reſolut.cap.14.num.7. & Anna alios referens in conſil. 32.

Finis tituli Cauſæ.

PRAXIS SOLEMNITATIS
Aſſenſus Apoſtolici.

Aſſenſus Apoſtolicus an debeat præcedere alienationem.

RESOLVT. XXIV.

1 *Aſſenſum ſubſequi ad validitatem rei eccleſiæ alienationis ſufficere ſecundũ aliquorũ opinionem,& quare nu ſeq.*
3 *Aſſenſus patris filio, qui in iudicio eſse deſiderat ſufficit, quod in aliqua iudicij parte interuenerit.*
4 *Alienatio rei nulla ſi aſsẽſus nõ præceſſerit,& ita in praxi*
5 *Contractus non eſt validus, ſi poſt alienationem aſſenſus impetretur,nulla facta mentione de alienatione.*
6 *Verba extrauag.ibi (nulla alienatio fiat inconſulto Romano Pontifice) quid denotant.*
7 *Aſsenſus in alienatione, ſuper quo fundatur.*
8 *Reſeruatio aſsenſus actum efficit conditionalem.*

1 REſpondetur ſufficere ad validitatem alienationis rei eccleſiæ aſſenſum ſubſequi, vt voluit Rebuff. in ſuo compend. alienat.rei eccleſ. nu.34. verſ. nonus caſus poſt Bald. in cap.1. num. 3. & multis ſeq. de ſindico; Rodoan.q.42.ſub nu.15. Barbat.conſ.61. volum.3. de Franch.deciſ.163.num.12.& ſeq. Menoch.conſil. 339. vol.1.& conſ.494.num.5.vol.2. Burſat.conſil.12.nu.3. vol. 1.qui mouentur.

2 Primo,quia aut talis alienatio erit vtilis eccleſiæ,& aſſenſus ex poſt facto operabitur, aut conceſſio non erit vtilis,& non præſtabitur, & hanc practicam tranſiuiſſe vſque ad ſua tempora teſtatur de Franch. cit. deciſ.num.13.

3 Secundo, quia aſſenſus patris, qui neceſſarius eſt filio, vt valeat eſſe in iudicio iuxta l.fin. C. de bon. Mater. ſufficit interueniſse in quacunque parte iudicij Bertach. in tractat. de Epiſcopo par. 5. fol. 51. Capic. deciſ. 57. & Afflict. qui refert ita deciſum in ſacro Neapol. Conſil. dec. 180. Ferret. conſil. 64. Caſſan. in conſuetud. Burg. fol.212. Roland. conſ. 22. num.7. vol.3.

Quidquid tamen præfati ſcripſerint,contrarium tamen in praxi ſeruatur, & ego in facti contingentia ita
4 conſului, vt ſcilicet aſſenſus debeat alienationem præcedere, alias erit nulla, quæ opinio firmatur ex deciſ. Rot. de qua per Seraph. deciſ. 805. vbi fuit dictum, quod alienatio rei eccleſiæ ſaluo aſſenſu Apoſtolico, donec beneplacitum Sanctiſſimi non ſit obtentum, nõ tenet,& interim dominij translatio impeditur, ex qua deciſ. apertè demonſtratur, aſſenſum debere præcedere; hinc eſt quod ſi alienatur res eccleſiæ abſq; aſſenſu Apoſtolico,ſi poſtea impetretur aſſenſus,nõ validatur contra-

5 contractus, si non fiet mentio de alienatione iam facta, & propterea necesse esset celebrari de nouo contractus, & valebit, vt nunc tempore assensus, Rebuff. in d. compend. num. 93. & 95. Capyc. in inuest. vers. defectus, fol. 83. Iacobin. in inuest. in verbo cum pacto de non alienando, n. 19. & ita fuit resolutum in Rota Rom. in vna location. Bononien. 10. Aprilis 1589. coram Litta. Et apertè etiam ostenditur ex verbis eius-
6 dem extrauag. ambitiosæ, ibi (nulla alienatio fiat inconsulto Romano Pontifice) quæ verba denotãt actũ nullum, nisi præcedat assensus, Bald. in cap. tuam, n. 3. & seq. de ord. cogn. Abb. in cap. vt super tit. nostro, Ias. in l. 1. col. 1. circa medium, C. de diuers. rescript. Alciat. consil. 19. n. 3. vol. 1. Monald. cons. 23. n. 4. eod. vol. fun-
7 datur enim talis assensus super euidenti vtilitate quæ tempore alienationis, consideratur, Guid. Pap. in pulchra sua decis. 158. Paris. cons. 24. vol. 4. Rebuff. in d. compendio, sub n. 73. & Rodoan. q. 20. n. 141.

Non obstat, quod reseruatio assensus facit actum conditionalem secundum glos. in l. item Labeo. §. 1. verbo purè, ff. famil. ercisc. Brun. consil. 42. in fin. Curt. Iunior consil. 77. n. 3. Iser. in cap. Imperialem, §. Scriba, col. 2. vers. secus si vendidit, de prohib. alien. per Feder. Paris. de reintegr. fol. 147. Anna in constit. Diuæ memoriæ n. 194. & in sing. 447. & Moder. in cap. 1. in fin. quæ sit inuest. nam respondetur, quod hoc procedit, & præfati loquuntur in reseruatione assensus super alienat. rei feud.

Assensus Apostolicus, cuius expensis expediri debeat.

RESOLVT. XXV.

1 *Actus regulariter celebratur expensis eius, cuius gratia conceditur, cum nonnullis similibus.*
2 *Consuetudo regionis inspici debet.*
3 *Vbi non adest consuetudo, inspicitur id, quod fuit inter partes conuentum.*
4 *Emptor, & non ecclesia alienans tenetur ad expensas assensus Apostolici.*

IN hac quæstione tres distinguendæ sunt conclusiones. Prima sit conclusio, de iure esse indubitatum,
1 eum teneri ad impensas, cuius gratia actus celebratur vt est tex. expressus in l. sed si hæreditas, §. 1. ff. ad exhibendum, & hinc est, quòd debitor ad instantiam creditoris carceratus, eius expensis alimentari debet, si non habet vnde victum sumere possit, Afflict. decis. 71. Boer. decis. 303. Valasc. decis. 1. Milan. decis. 16. Balb. decis. 60. & expensis petentis quem carcerari carcerandus est. Franc. Marc. 234. par. 2. & expensis petentis depositionem testium absentium examinari debẽt. Cacher. decis. 45. quemadmodum delinquentium remissio facienda est expensis petentis remissionem, Boer. decis. 303. Toming. in decis. Rotæ Lipsi. 13. Rota Perusina decis. 74. & idem iuris est de remissione clericorum ad eorum Iudicem ecclesiasticum Boer. decis. 324. Guid. Papa decis. 211. Vrsil. decis. 71. Corset. in suis singularibus in verbo expensæ.

2 Secunda sit conclusio, quando adsit particularis consuetudo alicuius regionis, per quam declararetur cuius expensis assensus Apostolicus esset expediendus, tunc illa est obseruanda, dummodo ius non resistat, argumento tex. in cap. certificari, de sepultur. Doct. in l. de quibus ff. de legibus Aufrer. ad Cappel. Tol. in decis. 482. & in contractibus inspicitur locus eiusdem contractus, leg. si fundus, ff. de euict. latè Anna consil. 54. Alex. consil. 41. num. 4. lib. 5. Gratian. regula 309. per text. in l. semper in stipulat. ff. de regulis iuris, vbi semper in stipulationibus, cæterisque contractibus inspicitur, id quod per consuetudinem inductum fuit, voluit etiam Castr. in consil. 32.

Tertia sit conclusio, quando non constaret de particulari consuetudine, tunc inspici debet quid fuerit conuentum inter contrahentes, quoniam in contractibus primo, & principaliter attendi debet quod actum est à partibus, l. sed Celsus, §. si fund. ff. de contr. empt. vbi dicitur, quod in cõtractibus potius id, quod actum est, quam id, quod dictum est, sequi debemus, & facit tex. in l fin. C. plus valer. quod agit. vbi semper inspicitur, quod gestum est; & iustum esse voluntates contrahentium attendere, ait tex. in l. fin. C. quæ res pig. oblig. poss. & l. in conuentionalibus, ff. de verb. signif. & l. in promittendo, ff. de iure dot.

4 Veruntamen si nullum istorum euidenter appareret, tunc ego crederem condemnandum esse emptorem ad solutionem expensarum, prout ita iudicaui in Curia Episcopali Auersana, dum ibidem Auditoris officium gerebam apud Illustrissimum Cardinalem Spinellum, & motus fui ex decis. Cappellæ Tholosanæ 451. vbi quando non fuit conuentum quis contrahentium soluat gabellas, astringi potius debet emptor, quàm venditor.

Assensus Apostolicus, an exigatur in alienatione rei Ecclesiæ solitæ alienari.

RESOLVT. XXVI.

1 *Res Ecclesiæ alienabilis semel effecta cum requisitis, absque solemnitate perpetuò alienari potest.*
2 *Quid si solitum fuerit alteratum, & an partes solitum probent.*
3 *Quomodo, si res est solita alienari, cognoscatur.*
4 *Solemnitas spatio triginta annorum non præsumitur, ad hoc vt alienatio dicatur valida.*
5 *Requisita in rebus Ecclesiasticis alienari solitis cum pacto, quod non transeant ad extraneos, sunt necessaria, si extraneis alienantur, ac etiam in rebus alienari solitis, in quibus est facta incorporatio, & quando dicatur facta incorporatio remissiuè.*

1 COmmunis est DD. conclusio, quod res Ecclesiæ semel effecta alienabilis cum solemnitate, efficitur perpetuò alienabilis absq; solemnitate, Alex. cons. 189. col. 9. vol. 2. & in l. 1. col. penul. C. de off. eius Dec. cons. 88. vol. 1. Siluan. cons. 2 n. 56. & seq. lib. 2. Castr. in l. voluntas colum. penult. C. de fideicom. Curt. de feud. 2. p. q. 4. colum. fin. & seq. Afflict. in const. Regni Diuæ memoriæ q. 2. n. 2. Paris. de reintegr. feud. fol. 126 Iacob à Sancto Georgio in l. cum ij, §. eam transactionem col. 2. ff. de transact. Dec. cons. 142. col. 2. vers. & prædicta, & in cons. 329. n. 5. Grat. cons. 142. n. 22. lib. 2. Couar. var. resol. lib. 2. c. 17. n. 2. Cæsar de Grass. decis. 3. n. 14. de rebus eccl. non alien. & seq. n. 20. Rota in vna Romana domus 27. Nouemb. 1588. coram Blãchetto, & iterum in vna Imolen. bonorũ 21. Maij 1593 coram Pamphilio, Mediol. bonorum 21. Aprilis 1599. coram Lancellotto, & facit dec. 99. Petri Garsiæ.

2 Intellige primo, dummodo solitum non alteretur Curt. Iun. de feud. d. q. p. 2. Dec. in Auth. qui rem n. 22. & Cagn. n. 58. C. de sacros. Eccl. Alex. cons. 9. n. 2. lib. 3. vbi de communi, & cons. 15. n. 18. lib. 5. Dec. cons. 142. n. 5. vers. & in terminis Clar. in §. feudum, q. 13. Rota in d. Imol. bonor.

Intellige secundo, dummodo solitum aliunde, quàm ex partium assertione probetur, Bart. in l. si forte, ff. de cast. pecul. qui communiter approbatur, vt tradit Paris. cons. 62. n. 7. vol. 1. Aymon. cons. 175. n. 2. Bar. in Auth. si quis in aliquo, num. 12. & ibi Dec. n. 36. C. de edendo, Alex. cons. 17. n. 6. lib. 4. Rota in vna Auersana tenimenti 24. Nouemb. 1581. coram Cantuccio, vt patet in dec. 160. p. 2. diuers. n. 4.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

3 Ad hoc tamen, vt res, eccleſiæ dicatur ſolita alienari, requiritur, quod præcedat vna alienatio ſolemnis, vel duæ, cum ſpatio quadraginta annorum, Præpoſ. in cap. 1. n. 23. & ſeq. qui feud. dare poſſ. Alex. conſ. 9. n. 6. lib. 3. Iaſ. conſ. 55. colum. pen. verſ. non obſtat ſecundo, vbi de communi lib. 1. Ruin. conſil. 35. num. 30. vol. 1. Curt. de feud. p. 2. q. 8. n. 8. & ſeq. vbi dicit communem Bald. de præſcript. par. 1. princip. quæſt. 20. Dec. in d. Auth. qui rem, n. 20. & d. conſ. 142. n. 4. vol. 1. Capyc. in inueſt. feud. in verb. feudum dant, verſic. prælati Eccleſiarum fol. 142. vſque ad 148. Clar. in d. §. feudum, quæſt. 13. Rodoan. quæſt. 65. Affl. in d. conſt. Diuæ memoriæ, quæſt. 67. quem ſequitur Alex. Stiat. in repet. extrauag. ambitioſæ ſub num. 19. & 33. & Ripa in l. filius familias, §. diui, num. 65. ff. de leg. 1. Non tamen requiruntur neceſſario vniformes. Ioſeph. Ludouic. conſ. 23. & fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Piſana bonorum 20. Februarij 1585. coram Cantuccio: & ſufficit, quod vna ſit valida, Mainard. deciſ. 99. Seraphin. deciſ. 434. & 1451. & fuit reſolutum in d. Piſana bonorum.

4 Ad effectum tamen, vt dicatur valida, non præſumitur ſolemnitas ſpatio triginta annorum, Alciat. conſ. 121. Rot. in d. Piſana bonorum, & iterum in vna Romana domus, 13. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, Seraphin. in d. deciſ. 1451. num. 3.

5 Nunc limita principalem concluſionem, & primo in alienatione rei ſolitæ alienari cum pacto, quod non tranſeat ad extraneos, quia non poteſt alienari, vt tranſeat ſine ſolemnitatibus, Gozad. conſ. 39. num. 13. Bal. conſ. 212. volum. 1. Clar. in §. emphyteuſis quæſt. 6. verſ. ſcitis tamen, & idem in §. feudum, quæſt. 13. Rota in vna Imolen. bonorum, 21. Maij 1593. coram Pamphilio.

Limita ſecundo in re ſolita alienari, cuius facta eſt incorporatio, Card. in cap. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. Guido Pap. deciſ. 154. Creſcent. dec. 1. de location. Garz. deciſ. 99. Berrett. conſ. 111. Curt. de feu. part. 2. quæſt. 1. num. 10. Affl. in conſtit. Baiulos, num. 89. poſt Abb. in cap. vt ſuper tit. de rebus Eccl. non alien. Rodoan. quæſt. 65. quando autem dicatur facta incorporatio, vide vltra DD. cit. Anchar. conſ. 156. Bald. conſ. 90. vol. 1. Menoch. conſ. 79. num. 10. & ſeq. Clar. in d. §. feudum d. q. & Rodoan. q. 362.

Aſſenſus Apoſtolicus, ſi expeditus reperiatur eodem die, quo fuit facta alienatio, quid præſumatur præceſsiſſe, aſſenſus, an verò alienatio.

RESOLVT. XXVII.

1 *Aſſenſum præceſsiſſe præſumitur, ſtante eodem die expeditione aſſenſus, & alienatione facta, & quare.*
2 *Erectionem Eccleſiæ præſumi vnionem beneficiorum præceſsiſſe.*
3 *Appellationem præceſsiſſe commiſſionem præſumitur, ac mortem beneficij impetrationem, ſic etiam excommunicationem appellationem.*
4 *Præceſsiſſe præſumitur id, quod de iure antea eſt faciendum.*
5 *In dubio pro actus validitate potius præſumitur, quam pro inualiditate.*
6 *Contractibus eodem die celebratis illum præceſsiſſe præſumitur, per quem vterque actus validatur.*
7 *Coniectura eſt fortior omnibus aliis, quæ facit actum valere, ac illa præſumptio eſt accipienda, quæ pro actus perfectione facit.*
8 *Præſumptio validitatis actus omni alia contraria probatione eſt efficacior.*

1 REſpondeo, dicendo, aſſenſum Apoſtolicum præſumi præceſsiſſe alienationem rei Eccleſiæ, & hoc ex pluribus.

Tum quia illud præſumitur præceſsiſſe, quod de iure præcedere debet, vt ait Bal. in l. cum in teſtamento §. hæc verba ff. de hæred. inſtit. ſicut in ſimili clericatus præſumitur præceſsiſſe collationem eodem die factã, Creſcent. deciſ. 4. de præſump. Caſſad. deciſ. 20. de præben. Item Eccleſiæ erectionem præſumi præceſsiſſe
2 vnionem beneficiorum ei factam, Creſcent. deciſ. 6.
3 de præſumpt. & Appellatio commiſsionem, Rot. dec. 202. in nouis, ſicuti mors impetrationem beneficij, quando vtraque die ſequuta reperiatur, Caſad. deciſ. 22. de præben. & excommunicatio appellationem, Rota dec. 316. in antiq. ſicuti ſententia inhibitionem, Theſ. dec. 49. Achill. de Graſſ. deciſ. 37. de appell. Quæ omnia propterea præceſsiſſe præſumuntur, quia de iure præcedere debent, ſecundum Bald. cit. l. cum in teſtamento, & in cap. cum adeò num. 3. & ſeq. de pro-
4 cur. Alciat. in l. oſtenſam in 1. col. in prin. ff. de verb. ſignif. & præceſsiſſe id præſumitur ſecundum Creſc. deciſ. fin. de præſum. quod prius fieri debet, vnde cum expeditio aſſenſus de iure regulariter præcedere habeat alienationem, proinde in dubio præceſsiſſe eſt præſumendum.

5 Tum etiam, quia cum validitas alienationis dependeat ab aſſenſu, proinde præſumitur illud præceſsiſſe, quod actum validat, Fel. in cap. paſtoralis 3. col. verſ. ad identitatem de reſcript. Creſcent. dec. 2. de except.

6 Tum denique, qua in dubio præſumitur, quod actus magis valeat, quam pereat, l. quoties, ff. de reb. dub. hanc enim eſſe benignam interpretationem teſtatur Socc. in d. l. cum in teſtamento 2. notab. de quo meminit de Franc. dec. 594. & dicit Crotus in l. 1. ff. de donat. quod vbi reperiuntur duo contractus eodem die celebrati, & non conſtet vter eorum præceſſerit, præſupponendum eſſe illum prius fuiſſe celebratum, qui debebat fieri per præambulum, & per quem vterque actus validatur, ſecundum Cin. & Bart. in d. l. cum in teſtamento, & dicit Imol. in cap. 1. nu. 7. de præſump.
7 quod coniectura, quæ facit actum valere, eſt fortior, ac potior omnibus alijs coniecturis, imò illa præſumptio capienda eſt, quæ facit actum validiorem, & perfectiorem gloſ. 1. in l. 1. ff. de iudic. & ibi Lancell. col. 2. verſ. in fine Gloſ. & Cagn. num. 37. verſ. 3. colligitur, & præſumptio validitatis actus eſt efficacior, quacũque alia probatione contraria, Galiaul. in repet. l. centurio n. 110. ff. de vulg. & pupill. Ioan. Lopez in repet. l. ſi puer nu. 26. verſ. confirmatur alia ratione C. de hæred. inſtit. vnde cum in caſu, de quo agitur, dubitatur, quando celebratum ſit inſtrumentum alienationis, & quando fuerit impetratus aſsenſus Apoſtolicus, ſi igitur præſumemus, aſsenſum prius fuiſse impetratum, redderetur contractus validus; ſin autem è contrà, inualidus; & propterea eſt præſumendum ex prædictis prius fuiſse impetratum aſsenſum, quàm celebratum inſtrumentum, & ita deciſum refert in materia feudali, de Franch. deciſ. 649.

An aſsenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda extendatur ad alienationem iam factam.

RESOLVT. XXVIII.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus præſtitus ſuper venditione facienda, non extenditur ad alienationem iam factam.*
1 *Aſſenſus Apoſtolicus eſt ſtricti iuris, ac ad expreſſa ſuas tantum extendit vires.*
ō *Aſſenſus à petentis ſupplicatione declaratur.*
4 *Quid eſt narrandum in petitione, ad hoc, vt aſſenſus ad præterita trahatur.*

IN hac quæſtione negatiuè reſpondeo, prout ita vo-
1 luerunt Iſer. in c. 1. col. 4. qui ſucceſs. tenean. Alex. conſ. 145. vol. 5. Loffred. conſ. 9. nu. 5. poſt Caſtren. in l. ſi

l.si quis filio, §.irritum ff.de iniust.testam. Afflict.dec. 268. & 355. & in Const.diuæ memoriæ num.29. & seq. pag. 107. Ann.alleg.36. num.5. de Franch. decis. 103. Garz.decis.37. & in assensu feudali ita iudicatum in Regia Camera Summar. Neapol.scribit Ann. sing.40. qui mouentur ex pluribus.

2 Primo quia assensus Apostol. est stricti iuris, secundum Balb.decis.23.Ann. d.alleg.36.nec extenditur de tempore ad tempus Iser.in cap.Imperialem in prin.de prohib. feud. per Feder.Aquil. in rubr. de verb. oblig. num.63. & ad expressa tantummodo suas extendere vires, voluit idem Iser.in cap.donare colu.4. qualiter olim feud. poter. alien. & in cap. 1. col.3. qui success. teneant.

3 Tum etiam, quia assensus declaratur à supplicatione petentis arg.tex.in l si defensor, §. qui interrogatus ff.de interrog.act.Castr.in d.l.si quis filio §.irritum, Socc.in l.si iam factam, ff.de cond.& demonst.Alexan. cons.146.vol.5.Camer.in d.cap.Imperialem lit.E.

Tum denique, quia propterea in Breui Apostolico debet fieri mentio de alienatione iam facta per tradi-
4 tionem possessionis, si fuerit tradita, ad hoc, vt assensus trahatur ad præterita, Rebuff.in Comp.alien. vers. nonus casus, Rodoan. q.42.n.16.de Franch.decis.163. licet sit disputabilis.

RESOLVT. XXIX.

An alienatio rei Ecclesiæ pro cuius confirmatione lata est sententia sit valida, si non iustificetur ex actis.

1 *Alienatio rei Ecclesiæ cum sentētia, est valida, dato, quod ex actis non iustificetur, & quare num. seq. ac etiam si acta fuerint deperdita, vel integra non reperiantur, n.3*
4 *Sententia pro rei Ecclesiæ alienatione lata illo die, quo gratia præsentata, est valida, & quare.*

1 SVpponatur, quod fuit obtēta sententia vigore gratiæ si in euidentem, quæstio est, an sit valida, si nō iustificetur ex actis, & fuit resolutum validam esse in Rot. Romana in vna Ragusina bonorum 22. Aprilis 1578. coram Lancellotto, vt in decis.diuers.479.par.1. & iterum in vna Pisana bonorum 8.Aprilis 1585.corā Vicecomite, & in vna Auximana bonorum 13. Maij 1585. coram Rubeo, & 15. Nouembris 1585.coram Robusterio, Roman.deuolutionis domorum 26. Martij 1590.& Florentinā bonorum 7.Maij 1590. coram
2 Pamphilio, & Roman. Casalis Turricellæ 29. Aprilis 1594. coram Seraphino. Et ratio conclusionis est, quia potuit Iudex se extraindicialiter informare; Abb.cons. 41.vol.1. Dec.cons.341. num.12.eodem vol. Menoch. cons.213.vol.2.Bursat.cons.122.vol.1. Monald.consil. 191.num.3.& seq.Capyc. decis.16. nu.14. & Crescent. decis.12.de priuileg.

3 Amplia conclusionem suprapositam, etiam si acta essent amissa, vel integra non reperiantur, Corn.cons. 210.ad fin.vol.4.Alex.cons.339.n.7.seq.vol.2.Aymon. cons.112.n.7.fuit resolutum in Rota Romana in d.deuolutionis domorum 26. Martij 1590. coram Pamphilio, & in d.Casalis Turricellæ.

4 Amplia secundo, vt nec talis sententia sit nulla, licet eodem die, quo gratia fuit præsentata, lata sit, cum etiam illo die Iudex posset adhibere causę cognitionē, & super vtilitate Ecclesiæ se informare, Gabriel de sēten.conclus.5.num.34.Menoch.cons.337. volu.2. Bursat.cons.10.n.3.& d.cons.112.n.6.& seq. & fuit resolutum in Rota Romana in vna Ragusina emphyteusis 20.Iunij 1578.coram Lancellotto, vt patet in decis.diuers.429.n.3.p.1.& in d.Auximana bonorum 13. Maij 1585.coram Rubeo, & 15. Nouemb.1585. coram Robusterio, & in vna Maceraten.locationis 15. Februarij 1599.coram Lancellotto.

RESOLVT. XXX.

An assensus Apostolicus probetur ex verbis Notarij in instrumento.

1 *Officiali in eius officio creditur, ac etiam, notario asserenti se rogatum nu.seq. imò se certioraße de Velleiano, ac etiam testes fuisse rogatos, n.3.*
4 *Notario asserenti in rei Ecclesiæ alienatione assensum interuenisse Apostol. non est credendum.*
5 *Scriptura separata, pro assensu Apostolico est facienda.*

1 SVpponatur, quod in instrumento alienationis rei Ecclesiæ, notarius asserat assensum Apostolicum interuenisse, dubitatur num ex præfatis verbis probetur assensus interpositio?

Difficultatem faciebat, quia officiali in eius officio creditur, Bart.in l.diuus num.8.ff.de const. reor. Ruin. cons;56.num.5.volum.1.Gram.cons.ciuil.54.colum.2.
2 & Notario asserenti se rogatum, creditur, Paris.cons. 28.num.52.col.3. vol.2. Roman.cons.179. Alciat. reg. 3.præsump,13. Item statur eius dicto asserenti se certiorasse de Velleiano Menoch.cons.37.num.132. Soc. cons.44.col.4.lib.4. & cons.144. Item creditur Nota-
3 rio testes fuisse specialiter rogatos, Ruin.cons.154.nu. 7.volum.3. & cons.61. num.3. vol.eodem & Carrocc. decis,122.

Contrariam tamen sententiam tenendam in praxi firmauerunt, Afflict.in cap.1. col.4. de alien. feud. latè Frez. de subfeud.lib.2.q.25.Foll.pract.censual.verb. non vitiatis num.63. vbi optimè, Garz.decis.27. refe-
4 rens ita decisum per Bar.in l.si fortè, ff. de Castren. pecul.& l.si donatione C.de collat. et per DD. in Clem. 1.ext.de probat.et in proprijs terminis, quod non credatur Notario asserenti in alienatione rei Ecclesię interuenisse assensum Apostolicum tenuit Rota Bonon. vt refert Pet.de Benint.decis.2.volens etiam, quod fiat aliud instrumentum separatum loquens de causæ co-
5 gnitione, & ita in indiuiduo, quando agitur de alienatione rei Ecclesiasticæ, quod debeat fieri scriptura separata de assensu Apostolico, quæ scriptura debet præcedere de per se, voluit Spec. tit.de proc. §.1. vers. sed quid si solum, Paul.Castr. cons.91. incip. in Christi nomine, Alciat.cons.21.n.3.& seq.

RESOLVT. XXXI.

Assensus Apostolicus an expeditus præsumatur, si reperiatur in libro rubricellæ notatus.

1 *Assensus Apostolicus præsumitur expeditus si clericus tenēs registrū supplicationum fidem fecerit, quod in libro suarum rubricarum expeditionem inuenerit, non obstāt quod registri liber sit deperditus, & quare, n.seq.*

1 BEneplacitum Sedis Apostolicæ præsumitur expeditum, stante fide clerici registri supplicationum, asserentis, quod in libro suarum rubricarum expeditionem vnius si in euidētem inuenerit de eo tempore, licet registri liber non inueniatur, cap.ad audientiam cum ibi notat. de præscript. & in cap.cum parati eod. tit. & fuit resolutum in Rota Rom. in vna casalis de Pichis 15.Iunij 1587. & iterum in vna Bononiens. afflictus domorum 6.Ianuarij 1597.coram Mantica.

Nec probatur non fuisse expeditum ex diligētia facta in actis Vicarij Papæ, vbi non reperitur, vt fuit resolutum in d. Roman. Casalis de Pichis. Ratio autem principalis conclusionis est quia sumptum ex registro supplicationum, & bullarum fidem faciunt in iudicio, vt per Crescent. decis 1.& 2. de fide instrument. Caput Aquens. decis.233. lib.3.Mascard. de prob.concl.711.

Bellenzin.de charit.ſubſid.q.113.in fin.quidquid antiquis temporibus tenebat Rota,vt apparet in deci.28. de probat.in antiq.

RESOLVT. XXXII.

An res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus poſſit præſcribi.

1 *Res Eccleſiæ alienata abſque ſolemnitatibus poteſt præſcribi ſpatio quadraginta annorum.*
2 *Præſcriptio poſt mortem illius, qui rem Eccleſiaſticam malè alienauit, incipit,non autem antea,& quare num. ſequ.*
3 *Præſcriptio contra Eccleſiam eo tempore, quo in commendam fuit, non currit.*
5 *Reſtitutio in integrum Eccleſiæ datur aduerſus præſcriptionem.*
6 *Scientia, & patientia illius,contra quem præſcribitur, eſt neceſſaria ad hoc,vt præſcriptioni locus ſit, ac eam tenetur probare,qui in dicta præſcriptione fundatur.*

REſpondeo quod licet Paulus Quartus contra res Eccleſiæ malè alienatas exceptionem præſcriptionis legitimæ conſtituiſſet, non poſſe opponi. Pius Quartus reuocauit, & ad viam iuris communis redu-
1 xit,vt patet in eius Bull. incipien. prouida fol. 681. & ita etiam decidit Thom.Triuiſ.deciſ.28.part.1. & deciſ. 58. eodem lib.& ſæpiùs per Rotam Roman. & ſignanter in vna Auximana alienationis 13. Ianuarij 1581. coram Litta, & intelligitur de præſcriptione 40. annorum ſecundum Rodoan. quæſt.2. cap.3. num. 12. cum tale tempus ſufficiat in præſcribendis bonis Eccleſiaſticis Auth. quas actiones,Cod.de ſacr.ſanct. Eccleſ.& in cap.ad audientiam c.cum nobis,& c.illud de præſcript.
2 Intellige primo dummodo præfata præſcriptio incipiat poſt mortem illius,qui malè alienauit, Alexan. Stiat.in repet.huius Paul.extr.de reb. Eccl. non alien. ſub n.56.poſt Ioan.Andr.in c.1. num.3. & Ant.Butr.n. 7.eodem tit.in 6. Rebuff. in compend.alienat. rer. Eccleſ. num.38.Rodoan.in eiuſdem nominis tractat. qu. 89. cap.3.Balb.deciſ.25.& 91.num.3.Maſcard.de probation. concluſ.225.num.12. Molina de iuſtit. & iure diſputat.7.

Cuius limitationis eſt ratio, quia contractus non ſumpsit vigorem à principio, & ideo ſubducitur tem-
3 pus quò Prælatus malè alienans vixit,per text.in cap. ſi Sacerdotes 16.q.3. Innoc.in cap.cum ex literis in princ.de in integr.reſt.gloſ.fin.cap.1.eodem titul.in 6. Faber.in l.fin. C. in quib. cauſ.in integr. reſtit. non eſt neceſſ. poſt Bald.in l.1.1.col.circa princ.veſt. (in text. ibi nulla præſcriptione) C.de bon.Mater.& ita refert deciſum Guid.Pap. deciſ.150. quemadmodum ſubdu-
4 citur etiam tempus,quo Ecclesia fuit in commendam ſecundum eumdem Guid. Pap.deciſ.152. & facit Capic.deciſ.2.

Aduertas tamen,quod aduerſus præſcriptionem datur nihilominus Eccleſiæ reſtitutio, vt fuit dictum in Rot. Roman.in vna locationis bonorum 13.Februarij 1591. coram Lancellotto,Afflict.deciſ.329. Molin. de iuſt.& iure diſput.80.

5 Primam limitationem intellige, vt neque præſcriptio hæc procedat poſt mortem illius,qui malè alienauit, niſi data ſcientia,& patientia cuiuslibet rectoris, ſeu Prælati ſucceſſoris eoque maximè vbi plures intra d.tempus ſucceſſiſſent,quam probare habet, qui ſe fundat in dict.præſcriptione Cauel. deciſ.46. num.29. part.1.

RESOLVT. XXXII.

An vt aſsenſus Apoſtolicus ex temporis curſu præſumatur, requiratur ſcientia Papæ.

1 *Scientia Papæ requiritur ad præſumendum aſsenſum Apoſtolicũ interueniſse in minori triginta annorũ ſpatio.*
2 *Scientia Sum.Pont.requiritur, quando de eius agitur præiudicio.*

IN hac quæſtio. reſpondeo, diſtinguendo, quòd aut ſumus in ſpatio triginta annorum, & non requiri-
1 tur,in minori verò bene requiritur,Caſsad.deciſ.3.nu. 7.de procur.Fab.dec.22.p.2,Mohed.dec.2.de tranſac. Rota diuerſ. deciſ. 237. lib.2. & ita fuit reſolutum in Rot.Rom. in vna Romana domus de tribus montibus 29.Octobris 1582.coram Aldobrandino, & in cauſa Meſsan.præeminentiarum 28.Iun. 1582.coram Blanchetto,& iterum in vna Romana caſalis 7.Iunij 1591. coram Gipſio.
2 Et maximè requiritur,quando de ipſius Papæ præiudicio agitur, ſecus si de præiudicio alicuius inferioris Aymon,de antiq.temd.par.3.§.vidimus num.29.& Menoch.conſ.25.num.6.& ſeq: vol.1. de Rubeis conſ. 79.num.3.& ſeq.& fuit in Rota reſolutum in d. Meſs. præeminentiarum.

RESOLVT. XXXIII.

In reſeruatione aſſenſus Apoſtolici clauſula, & non alias,nec alio modo,an inducat conditionem.

1 *Clauſula (vt non alias,nec alio modo)conditionem inducit,in tantum, quod ſi in alienatione eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus, in qua de iure non requiritur, propter clauſulam appoſitam illius impetratio eſt neceſsaria,alias contractus erit nullus,n.3.*
2 *Contractus reſoluitur per formæ non adimpletionem.*
4 *Aſsenſus reſeruatio,actum efficit conditionalem.*
5 *Emptor an fructus interim lucretur.ſi conſtat beneplacitum non poſse obtineri reſeruatum in rei Eccleſiæ alienationem.*

1 REſpondeo, quòd in alienatione rei Eccleſiæ, in qua eſt reſeruatus aſſenſus Apoſtolicus cũ clauſula præfata, eſt omnino neceſsaria illius impetratio, dato, quòd in eo caſu de iure non requiratur, & ratio eſt,quia hæc clauſula importat conditionem, gloſ. in l.ſi quidem cum ibi not. C.de except. Caputaq. deciſ. 82.num.3. par.3. Caſsad.deciſ.2. num.7. de Simon. & inducit etiam formam, Boer.deciſ.243. nu.11. Marth. in deciſ.Piſana 196. & fuit reſolutum in Rota Roma-
2 na,in vna Roman. domus 9.Decembris 1588. coram Seraphino:hinc euenit,quod non adimpleta forma,ſeu conditione,reſoluitur contractus Guid.Papa dec.163. n.1. & propterea ſi contractus alienationis rei Eccle-
3 ſiæ,in quo fuerat reſeruatus aſsenſus celebretur abſq; eo,erit nullus, quamuis aſſenſus non ſit neceſsarius,vt fuit latè dictum,ac reſolutum in Rot.Rom.in vna Roman. domus 23. Ianuarij 1586. coram Blanchetto, & iterum in vna Nouarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Auguſtino, & in Romana locationis 21. Maij 1593.coram Blanchetto,& alias ſæpius.
4 Semper enim reſeruatio aſsenſus facit actum conditionalem', gloſ. in l.item Labeo, §.1. in verbo purè,ff. famil. erciſc.Brun.conſ.42. Curt.Iun. conſ.77. num.3. Iſer. in cap. Imperialem, § Scriba, col.2. verſ. ſecus ſi vendit.de prohib.feud.alien.per Federicum,& ibi Capyc.col.218.Moder.in c.1.quid ſit inueſt.Ann. in conſtit.diuæ memoriæ,nu.194.& ſing.447.
5 An autem in alienatione cum reſeruatione aſsenſus Apoſtolici interim, donec cõſtet nõ poſse obtineri bene-

beneplacitum, emptor lucretur fructus, vide in causa Romana locationis 21.Maij 1593. coram Blanchetto.

RESOLVT. XXXIV.

Solemnitates in alienatione facta cum authoritate Summi Pontificis, an requirantur.

1 *In alienationibus factis cum authoritate Rom. Pontif. non sunt necessariæ solemnitates, & quare nu.2. Nec etiam si cum ipso contraheretur num. 3. idem si vt priuatus num. 4.*
5 *Quid si Papæ authoritas non esset ritè interposita.*
6 *Authoritas Papæ causæ defectum non supplet.*

IN alienatione rei Ecclesiæ facta cum Papæ auctoritate non requiruntur aliæ solemnitates, Abb. in c.1.
1 de confir. vtil. vel inutil. & in cons. 47. vol.1. Oldrad. cons.131. nu.2.Bald. per illum text. in l.2.C.quand.decret. opus non est, Corn.cons.348. nu.18. vol.1. Ruin. cons.35.nu.22.ad finem,& cons.257.nu.5. vol.1. Paris. cons.24.n.4.vol.4.Roland.cons.15.nu.4. & cons.96.nu. 21.& seq.vol.1. Dec.cons.341.n.12. Rebuff.de alienat. rer.Eccl.nu.15.vers.fallit,& nu.95.Capyc.decis.16.nu. 1. prope finem, Rota in causa Segobien.spolij 10. Decembris 1565. coram Rubeo, & in decis. quotid. 420. par.2.& in vna Romana Casalis Turricellæ 10. Martij 1588.coram Cantuccio,Rot.diuers.decis.65.n.1. par. 2.& in Placentina bonorum 7.Aprilis 1581.coram Seraphino,vt in decis.diuers.178.nu.2.par.2.& in Mediolan.rescissionis permutationis 10.Ianuar.1597. coram Pamphilio,&facit decisio.Seraphini 1307.Rota diuers. decis.95.par.2.

2 Cuius conclusionis est ratio, quia supplentur auctoritate Papæ,Bald.cons.112.vol.1.& in l.rescripta C.de precib. Imperat.offeren.Imol.in cap.1.n.7.de lit. contest.Alex.in l.omnium in fine C. de testam. & in consil. 339.vol.2.Alciat.cons.129.Rota in causa Rom.Casalis Longhezzæ 21. Maij 1593. & vide in eadem 28. Iunij 1593.coram Seraphino.

3 Amplia primo procedere, etiam si cum ipso Papa contrahatur, Bald.in l.sancimus in fine C. de donat. & in cons.112.vol.1.Alex.in d.l.omnium nu.8.& in cons. 157.nu.7.vol.2. Bertrand.cons.137.vol.1. Natta cons. 28.nu.4.vol.1.& in cons.339.nu.10.vol.2.& fuit resolutum per Rotam Rom.in præcit.Casalis 21.Maij 1593. coram Seraphino,& vide in eadem 28.Iunij 1593. coram eodem.

4 Amplia secundo,etiam si contractus fieret cum Papa,qui vt persona priuata contraheret l.si consul.ff.de adopt.Ioan.And. in cap. qui tacet, de regul. iur. in 6. Abb. in cap. veteri num. 11. de elect. & in cap. 2. sub nu.2.de decim.& in cons.11.n.3. vol.2. faciunt tradita per Felin.in cap.ex literis sub nu.10.vers.secunda conclusio de probatio. Tiraq.de leg. conub. glos.7.nu.23. Capyc.decis.203.n.3.& fuit resolutum in dicta Romana Casalis 21.Maij,& vide eandem 28.Iunij.

5 Nunc limita,& primo si auctoritas Papæ non fuisset ritè interposita, quia tunc esset subreptitia Dec.cons. 142.Alex.cons.31.vol.1.Alciat.responf.91.nu.3.& seq. Rot.in d.Rom.Casalis Turricellæ 10.Martij 1578. coram Cantuccio Rot.diuers.decis.95.n.2. par.2.

6 Limita secundo, vt auctoritas Papæ non suppleat defectum causæ,Gemin.cons.48.n.9.Decius cit.consil. 142.nu.5.Menoch.cons.122.vol.2.Laur.de Rodulf.in cap.fine exceptione 12.q.2.Couar.var.resol. lib.2. ca. 17.num.2.Rota in vna Placentina bonorum 7. Aprilis 1581.coram Seraphino, & iterum in vna Senen. prædij 8.Octobris 1584.coram Pamphilio, Rot. diuers. decis. 178.nu.3.par.2.

RESOLVT. XXXV.

An assensus Apostolicus requiratur in alienatione ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta.

1 *Solemnitates extrauag. Ambitiosæ in venditione ab vna Ecclesia alteri Ecclesiæ facta nō requiruntur, & quare.*

IN quæstione ista respondeo cum decisione Triuis.
1 56.par.2. qui firmiter tenet in præfata alienationis specie non requiri solemnitatem extrauag.Ambitiosæ. Cuius decisionis est ratio,quia finis prohibitionis de non alienandis bonis Ecclesiæ, fuit in consulendo Ecclesiæ indemnitati, secundum Monald. cons.91. nu.3. vol.1.Rub. decis.final. & Ecclesia ibi accipitur pro vniuersali,non cuiuscumque particularis,quæ vniuersalis Ecclesia, etiam si vna particularis bona sæcularib. alienat,fit præiudicium ipsi Ecclesię vniuersali,& Sanctissimis pro tempore sedentibus Pontificibus, sed si vna particularis alteri alienat Ecclesiæ itidem particulari,nihil vniuersali deperit quę si modo sub inuocatione vnius, vel alterius Sancti subsistant, semper sub Ecclesia vniuersali remanent, cum illius dispositione. Quod tamen non seruatur in praxi in Rom. Curia.

RESOLVT. XXXVI.

An assensus Apostolicus requiratur in alienatione terrularum,rerumque Ecclesiæ modici valoris.

1 *Assensus Apostolicus, in terrularum alienatione, rerumque Ecclesiæ modici valoris non requiritur, & quare nu.2. nec etiam si prælatus iurauit non alienare Romano Pontifice inconsulto num.8.*
3 *De Modicis non est curandum.*
4 *Restitutio in integrum pro modica læsione non datur, nec etiam redhibitoria pro modica læsione competit nu. seq.*
6 *Remissio mercedis pro modica sterilitate non est faciēda.*
7 *Lex generaliter loquens, modica non includit.*
8 *Terrulæ, quæ dicantur, & qui valor est necessarius.*

1 REspondetur negatiuè per tex. expressum, ac vulgatum in cap. terrulas 12. q.2. quam opinionem referunt,ac sequuntur Caualc. decis.46.n.8.& 75.par. 1.Dec.cons.142.n.5.col.4. vers. non obstat successiuè, & idem Borgnin.decis.45.nu.4.ead.part.1. Rodoan. in Rub. de casibus in quibus fit alienatio n.22. Villagut. decis. 52.num.1.& per totum; Balb.decis.29. Tess. fori Ecclesiastici cap.15.num.23.par.1. Graff.cons.2. volu. 2. post Ann. in cons.36. num.33. Card.Tolet. lib.5. Instruct.sacerdot.cap.91. in fine,& ita pariter refert decisum Guido Pap.decis.156.Nauarr.in cons.vnico nu. 6.de feudis.

2 Cuius conclusionis est ratio,quia in generali prohibitione alienationis modica non veniunt, Abb.in cap. vtsuper de reb.Eccl.non alien. Fel.in cap.fin. in fin. de sponf.post Bald.in cap.si proponente num.5.& seq. de
3 rescript. & in cons. 91. vol. 1. & de modicis non curatur l.scio ff. de integr. restit. hinc fit, quod restitutio in integrum pro modica læsione non datur d. l. scio, & l.
4 penultim. ff.de Minor.cap. penultim.de reb.Eccl. non alienan.Gabriel.de restit. in integrum concluf.prima, vbi de communi, Bursat. cons. 27. num. 17. Sfort.de restit.in integr. q.4.art.12. num.105. Cald.in l.si curatorem num.7. C.de rest.in integr.quemadmodum red-
5 hibitoria non competit pro modica læsione Bald. in l. fin. ff. de redhibit. actio. nec pro modica sterilitate fit
6 remissio mercedis l. si merces, §. vis maior ff. locat. Bofs.de remiss. mercedis num.107.Carroc. decis.100.
7 Benit. decis.7. & Valas. decis.30. & lex generaliter loquens modica non includit Soccin. in fall.129. quem

tex.in cap.terrulas ampliant procedere etiam prælato
8 iurante non alienare inconſulto Rom.Pontifice, Abb. in cap.vt ſuper nu.15. de reb.Eccleſ.non alien. Borgn. in deciſ.45.nu.75.p.1.

Sed quæſtionis eſt cuius valoris debeant eſſe præfata prædiola,ſeu terrulæ,gloſ.in dict.cap. terrulas ponit exemplum in prædijs valoris 20.ſolidorum, quam opinionem refert,ac ſequitur Archid. in cap. ſi quos ead. cauſ.& q.Alciat.conſ.23. num.6. & ſequent. contraria tamen ſententia eſt magis recepta, & iuri conſona ,vt ſcilicet iudicis arbitrio remittatur,quæ ſint terrulæ, vt voluit Rodoan.q.10. Canoph.in repet.huius Paul. nu. 45. Quaranta in ſumma Bullar. in verb. Alienatio.rer. Eccleſ.num.41.Prax.Curiæ Archiepiſcopal.Neapol.c. 73. num.3. qui conſuetudinem terræ,& temporum, locorumque qualitatem attendere debet, & inſpicere conditionem Eccleſiæ, ſi ſit pauper vel multum abundans,vt voluit etiam Abb. in cap.1. nu.8. de in integr. reſtitut.

RESOLVT. XXXVII.

An in alienatione bonorum hoſpitalis requiratur aſſenſus Apoſtolicus.

1 *Hoſpitale ,quando locus pius dicatur, & quando profanus.*
2 *Octo de modis, an hoſpitale ſit authoritate Epiſcopi erectum cognoſcitur.*
3 *In dubio hoſpitale an dicatur locus pius.*
4 *Cauſa,& ſolennitas In alienatione rei hoſpitalis autoritate Epiſcopi erecti requiritur.*

PRo huius quæſt.explicatione,primo eſt videndum, an hoſpitale dicatur pius locus, & prima ſit con-
1 cluſio, quando hoſpitale eſt erectum Epiſcopi authoritate dicitur locus pius,& venit appellatione Eccleſię & gaudet ipſius Eccleſiæ priuilegiis cap. ad hoc de relig.domibus cap.2.de for.comp.Felin. in cap. de quarta num.3.& 34.de præſcript.Lambertin.de iurepatron. lib.1.q.11.Pariſ.conſ.36.num.15.& 17. in conſ.44. nu. 5.vol.4.Gabriel de pia cauſa concluſ.2.num.1.& 4. Fuſcus de viſit.lib.1.cap.13.n.10. Maſcard.de prob. concluſ.869.num.9.cum ſeq.

Secunda concluſio eſt,quando hoſpitale non eſt erectum authoritate Epiſcopi,non dicitur beneficium, & per conſequens pius locus, Mohed. deciſ. 18. de cauſ. poſt.& proprietat.Creſcent. deciſ.1. de priuileg. Card. Put.deciſ.161.par.1.Rota diuerſor.deciſ.725.num.7.& deciſ.739.n.9.par.1.& deciſ.114.par.2.Sair.deciſ.1. ex Nauar.de relig.domib.Pariſ.d.conſ.36. n.17. & conſil. 44.num.5.volu.4.& alter Pariſ.de reſign.benef.libr.11. quæſt.3. nu.44. & 76. quod verum eſt, ſi non datur titulum Felin. in cap. ad audientiam il 2.num.1. de reſcrip.& in d.cap.de quarta,num.15. Gomeſ. ſuper reg. de triennali poſſeſſ.

Tertia ſit concluſio,quod tale hoſpitale non dicatur locus pius, ſed profanus, & nullo gaudeat priuilegio Eccleſiæ,gloſſ. in clem. quia contingit de relig.domib. DD.in d.cap.2.de foro compet.Bal. in Authen.hoc ius porrectum,C.de ſacroſan.eccl.Rom. conſ.477. num.3. Lambertin.d.artic. 11.num.3.Felin.in d. c.de quarta, num.1.& 5.Gabr.d.concl.2.num.9.Pariſ.d.conſ.36. nu. 15. vol.4.Rodoan.de rebus eccl.non alienan.q.49. ſub num.7.fol.173.

2 Sed ex quibus cognoſcitur hoſpitale fuiſſe erectum Epiſcopi auctoritate dicas, ex pluribus: Primò, ſi fuit ædificatum in forma Eccleſiæ: Secundo, ſi in eo fuerit campanile erectum cum campana, ibique diuina celebrantur,Arch.in c.nemo,de conſec.diſt.1.Rom.d.conſil.477.n.13.Maſcard.de prob.concl.869.n.2.cum ſeq. Rot.diuerſ.in cit.dec.725.num.1.2.& 5.Tertio ſi haberet nomen Sancti ſibi appropriati,Fel. d.cap. de quarta num.13. verſ.ſigna cognoſcendi, Menoch. de præſumpt.lib.4.præſ.115.n.4. Quarto,ſi in eo fuerit ſeruata hoſpitalitas per tempus antiquiſſimum,Gab.d.concluſ.2.n.6.Quinto,ſi in eo eſſent ſepulturæ,vel cœmiterium,gloſ.in d.clem.quia contingit. Rom. d.conſ.477. n.11. Septimo,ſi reciperet decimas,Rom.loco citato, n.12.Octauo,ſi collectas non ſolueret,Valaſ. dec.105. & Roman.cit.conſ.

3 Non exiſtentibus autem præfatis ſignis,hoſpitale,in dubio profanum præſumitur,quamuis in eo pium opus exerceatur,Rom.cit.conſ.uum.13.præſertim ſi per laicos regeretur,Balb.conſ.90.licet hæc ratio non videatur tuta,ſecundum Rot.Rom. in d.deciſ.275.num.6.& deciſ.106.& 122.par.2.Gab.conſ.193.n.2.vol.1.Caual. deciſ.17.num.70.par.2.

His ſuppoſitis firmo concluſionem,quod in hoſpita-
4 le erecto Epiſcopi auctoritate,requiritur eadẽ ſolemnitas,& cauſa,quæ in alienatione rerum eccleſiæ, Fel. in d.cap.de quarta,n.5.Gab.d.concl.2.n.9.Abb.conſil. 104.vol.1.Pariſ d.conſ.36.num.24.vol.5.Card.Put.dec. 519.part.2.Rota Bononienſ.deciſ.13.Magon.deciſ.19. Rot.Flor. quod hodie indubitatum eſſe dicitur,cum in Bullis Apoſtolicis ſuper alienatione rerum eccleſiæ ſpecificentur etiam loca pia.

RESOLVT. XXXVIII.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in concordia ſuper decimis.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in concordia ſuper decimis requiritur,& an hac concordia liget ſucceſſores.*
2 *Aſsenſus Apoſtolicus non requiritur,quando in exigendo adſit difficultas.*
3 *Paupertas à decimarum ſolutione excuſat.*
4 *Decimæ præſcribi poſſunt.*

1 HVius deciſ. caſus eſt per Thom. Triuiſ. Rota Venet. deciſ.29. part.1. vbi fuit dictum,quod alienatio, præſcriptio, vel compoſitio de decimis fieri nequit,niſi de aſſenſu Summ.Pontif.Vnum tamen in præſentiarum nota, quod concordia ſuper decimis non ligat ſucceſſores, niſi auctoritas adſit Apoſtolica, c.veniens,de tranſact. Abb. in cap.ex multiplici, nu.2.& c. cum homines,num.4.de decimo.Verall.deciſ.165.par. 3.Seraph.dec.22.par.1.& fuit dictum in vna Meſſanen. præeminentiarum 1585. coram Blanchetto, & in vna Conchen.limitum decimarum,4.Maij 1597.coram eodem,& in eadem Conchen.5. Maij 1597. coram Litta, & iterum fuit dictum, quod concordia ſuper dimiſſione partis decimarum debitarum a laicis facta à perſonis eccleſiaſticis non valet abſque authoritate Apoſtolica,nec Epiſcopi conſenſum ſufficere, prout apparet in cauſa Nouarien.Decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio.

2 Limita primo, quando adeſſet difficultas in exigendo,quia tunc valet concordia,Monald.conſ.22.& propterea fuit viſa Rotæ iuſta concordia ſuper decimarum reductione ad vigeſimam ſtante exactionis difficultate,& paupertate ſoluentium, ita fuit reſolutum in vna Eccleſien.confirmationis concordię 20.Februa-
3 rij 1597. coram Seraphino: hinc eſt quod paupertas excuſat à ſoluendis decimis,Franciſcus Marchus deci. 198.part.2.

4 Limita ſecundo in tacita compoſitione, puta per præſcriptionem,quia decimæ præſcribi poſſunt, Guid. Pap.deciſ.24.

An

An assensus Apostolicus in cappellarum concessione sit necessarius.

RESOLVT. XXXIX.

1 *Cappellæ tripliciter concedi possunt.*
1 *Cappellæ vendi non possunt, nec veniunt in domus venditione.*
3 *Sepulturæ in ecclesia priscis temporibus laicis non concedebantur.*
4 *Dominium nullum rei sacræ potest haberi.*
5 *Vendere dominium sepulturæ est simonia.*
7 *Assensus Apostolicus in cappellarum concessione, quando requiratur, & quid Neapoli seruatur.*
7 *Concessa capella, vel ecclesia, an ius funerandi datum censeatur, vbi etiam de clausula necessaria apponenda à tabellione in contractu cappellarum concessionis, nec non si licentia tacita sufficiat, & quomodo ista tacita colligatur.*

1 Respondetur, cappellas præfatas tripliciter concedi posse. Primo, vt is, cui datur, fiat eius dominus, & sic nullo modo dari potest, etiam cum Episcopi auctoritate, iuxta ea, quæ traduntur per Menoch. cons.
2 115. vol. 3. ratio potest esse duplex. Prima, quia cappellæ non possunt vendi Bart. in l. 1. §. ne eius, ff. de operib. pub. hinc est, quòd in venditione domus non venit cap-
3 pella, idem in l. Aufilius, ff. de priuil. cred. laicis enim primitiuis temporibus, sepultura in ecclesia non concedebatur, cum talis locus specialiter erat Deo dicatus, c. percipimus, 13. q. 2. & Rota in vna Pampilonen. sepult. 30. Maij 1531. coram Decano; licet iste rigor hodie sit mitigatus, vt tenuit Rota in vna Pampilonen. sepulturæ de Artaxana. 23. Ianuar. 1608. coram
4 Caualerio. Secunda est ratio, quia rei sacræ dominium nullũ potest haberi, vt in c. causam, de præscript. Abb.
5 in c. cum laicis, n. 5. de reb. eccl. alien. vel non, & hoc modo vendere sepulturas est simonia, secũdum Io. Carafam in tract. de simon. in fi. n. 140. & iuxta dec. Grat. 26. Secundo potest dari cum translatione iuris vtendi, & impediendi, ne alij vtantur, & tunc, cùm sit vera alienatio propter translationem iuris vtendi, requiritur assensus Apostolicus, Nauarr. cons. 1. de sepultur. Sair. dec. 2. eod. tit. & tenuit Rot. in vna Bonon. sepulturæ, 13. Maij 1570. coram Litta. Tertio modo potest concedi nudus vsus absque translatione alicuius iuris, & dicitur vsus facti, & commoditas, prout considerat Fel. in c. quæ in ecclesiarum, nu. 87. ext. de const. quem vsum possunt habere seruus, & monachus, idem Nauarr. in comment. 1. nu. 13. de regular. qui dictum vsum meram detentionem appellat ad nutum superioris, & tunc in huiusmodi concessione non requiritur assensus Apostolicus, cum nullum ius transferatur in aliquem,
6 & sic potest intelligi, quod Dominus Quaranta docuit in sum. Bulla verbo alien. n. 39. cum dixit concessionem cappellarum ad vsum destinatum non esse alienationem: Neapoli tamen aliquando vidi practicari, quod capellæ conceduntur absq; reseruatione assensus Apostolici, quia de consuetudine possunt vendi, prout dicimus de sepulchris, quæ per Episcopum possunt concedi, & aliquid pro eis accipi, Abb. in c. abolendæ de sepult. quod est ratione situs, vel dignioris loci, quæ non videntur spiritualia, vnde poterunt vendi tanquam non necessaria ad sepulturam, maximè ex consuetudine, Sot. de iust. & iure, lib. 9. q. 7. art. 1. Pet. de Arag. sup. D. Th. 2. 2. q. 110. art. 4. Grat. li. 1. discept. forens. c. 210. & cit. dec. 26. n. 5. quæ dicta consuetudo erit seruanda, prout dicimus de consuetudine, quod aliquid percipiatur pro sepultura, Castrens. cons. 369. & cons. 363. li. 1. & 401. eod. lib. Bellam. cons. 31. col. 4. in fin.
7 Animaduertas tamen in praxi, quod concessa cappella, vel Ecclesia per Episcopum non censetur datum ius funerandi, nisi expressè fuerit dictum, Vitalinus in clem. dudum §. huiusmodi de sepult. Archid. in ca. 7. de pact. in 6. Bellam. in c. fin. n. 6. de reb. eccl. non alien. & fuit per Rot. resolutum in vna Auenionens. concessionis cappellarum 13. Ianuar. 1587. coram Litta; propterea tabelliones animaduertant, quod in contractu concessionis cappellarum clausulam cum iure funerandi apponant; licet sufficeret quandoquidem licentia tacita, construendi sepulchrum, vt per Rot. diuers. decis. 222. p. 1. vbi etiam subdit, quod colligitur dicta licentia tacita; quando sepulchrum est in loco patenti, & non fuerit per Episcopum contradictum, & dicta cappella per eum visitata.

Assensus Apostolicus an requiratur in donatione iuris patronatus Ecclesiastici facta laico.

RESOLVT. XL.

1 *Bona Ecclesiæ sine causa alienari non possunt. Assensus commendatarij vim assensus Abbatis non habet.*
3 *Dicto illius, qui actum facere non potest, non est standum.*
4 *Consensu Abbatis non intercedente, iura Monasterij non sunt distrahenda.*
Commendatarius donare non potest.
5 *Iuspatronatus ex fundatione, & dotatione hodie debet esse.*
6 *Iuspatronatus ecclesiasticum absque solemnitatibus in laicum transferri non potest, secus autem in patronatu laicali, quia sola Episcopi auctoritas sufficit.*

In hac quęstione respondeo cum decis. Rotę Romanæ, quam Seraph. refert in decis. 1312. quę infrascriptis verbis complectitur; fuit resolutum, non constare de iure patronatus Illustris. D. Marchionis; illud enim prætenditur competere ex donatione illi facta à Monasterio de anno 1558. in qua enuntiatur consensus D. Andrææ de Norogna, tunc dicti Monasterij com-
1 mendatarij, verum cum bona Ecclesiæ non possint sine causa alienari, & maxime, transferendo iuspatronatus ecclesiasticum in personam laicam non valuit talis donatio, cum non fuerit facta cum debitis solemnita-
2 tibus ex causa euidentis vtilitatis, nec persona legitima intercessit Abbatis, cum tunc ille esset Commendatarius, non autem Abbas neq; de eius consensu aliter apparet quam ex assertione prioris, nec suffragatur confirmatio expedita per pęnitentiariam, quia cum non constet de prædicto consensu, nec stetur as-
3 sertioni illius, qui actum facere non potuit, ad Bart. in l. si forte n. 5. ff. de castr. pecul. Alex. cons. 17. nu. 5. & 6. vol. 4. Castrens. cons. 229. n. 8. vol. 3. vtique confirmatio in forma communi non suffragatur, cum sine consensu
4 Abbatis non potuerint distrahi iura Monasterij c. Abbatibus 12. quæst. 2. cap. cum in venditionibus 17. q. 4. nec Commendatarius potuit donare c. sine exceptio-
5 ne 12. quæst. 2. præterea ex dispositione Sacri Concilij Tridentini, iuspatronatus debet esse ex fundatione, & dotatione, & ideo in personam Marchionis non potest esse, nisi ex priuilegio, vt Sacri Concilij Congregatio censuit, & ideo censetur sublatum per eiusdem Concilij dispositionem sess. 25. c. 9. & ita conclusum, hæc ille.
6 Ex qua decisione manifestè apparet, iuspatronatus ecclesiasticum non posse in laicum transferri absque solemnitatibus, de quibus in alienatione rei Ecclesiæ. De Patronatu verò laicali non dubitatur, quin sufficiat sola Episcopi auctoritas, cap. illud, & cap. nobis ext. de iure patronat. cap. 1. eodem titul. in 6. Verall. decis. 131. part. 2. & Achill. de Grass. decis. 10. de iur. patron.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione annuorum redditiuum Eccleſiæ.

RESOLVT. XLI.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione annuorum redditiuum Eccleſiæ requiritur pluribus rationibus.*
2 *Annuus redditus loco rei immobilis habetur.*
3 *Annui redditus Ciuitatis abſque ſolemnitate requiſita in rerum immobilium venditione alienari non poſſunt.*
4 *Eccleſia, & Ciuitas quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſolemnitatum adhibendarum in earum rerum venditione, & alienatione æquiparantur.*

COmmunis eſt DD. ſententia, præfatum aſſenſum in alienatione annuorum redditiuum requiri, voluit Abb. in ca. nulli ext. de reb. eccl. non alien. Anchar. nu. 7. & ſeq. Imol. nu. 5. Mynſing. centur. 1. obſeruat. 69. Maynard. deciſ. 7. Rodoan. quæſt. 14. Menoch. conſ. 25. num. 3. & ſeq. vol. 1. & conſil. 334. num. 6. vol. 2. Monal. conſ. 17. vol. 1. Burſat. conſ. 16. & in conſ. 41. n. 6. & ſeq. volum. 1. qui mouentur

Primò per tex. in l. iubemus nulli C. de ſacroſ. eccl. vbi nec quoque annui redditus eccleſiæ alienari poſſunt abſque ſolemnitate.

2 Secundò, quia habentur loco immobilium clem. exiui de Paradiſo §. cumq; annui redditus de verb. ſignif. Bart. in l. fin. in fine ff. qui ſatiſd. cogan. Iafred. deciſ. 9. Camer. Imp. deciſ. 77. Mynſing. cent. 1. obſer. 69. Theſſ. dec. Pedem. 160. Boer. dec. 209. Gaſpar. Theſ. dec. 2. p. 2. Anton. Faber dec. 49. C. de penis Thoming. dec. 39. p. 1. Viu. deciſ. 410. vol. 4. Guid. Pap. dec. 499. Gail. lib. 2. obſeru. 10. Ambr. Rot. Epiſcop. Peruſ. dec. 5. Mart. Coler. deciſ. 59. Rotæ Germaniæ, & late Ego in Collect. 668.

3 Tertiò, quia annui redditus ciuitatis alienari non poſſunt abſque ſolemnitate, quæ in venditione rerum immobilium requiritur l. fin. & ibi Bart. & Ioa. de Plat. C. de vendit. rer. Ciuit. li. 10. Alex. in l. fin. in fin. ff. de in ius vocan. Alciat. conſ. 16. n. 3. Alban. conſ. 169. nu. 4. &
4 ſeq. ſed eccleſia, & Ciuitas pari paſſu ambulant, quoad beneficium reſtitutionis in integrum, & ſolemnitatum adhibendarum in earum rerum alienatione, Gloſ. communiter recepta in cap. auditis de in integrum reſtit. Caldaſ. in l. ſi curatorem nu. 169. C. de integ. reſtit. Sforz. Odd. in eiuſdem nominis tract. q. 33. nu. 16. vbi de communi teſtatur.

Aſſenſus Apoſtolicus an dicatur ſubreptitius, ſi ſummo Pontifici non fuerit ſignificatum, quod res erat donata eccleſiæ cum alienationis prohibitione.

RESOLVT. XLII.

1 *Alienatio eſt omnino prohibita, quando, & legis, & hominis prohibitio adeſt.*
2 *Prohibitio hominis non alienandi, facit aliquando, vt Princeps deneget aſſenſum.*
3 *Surreptio vt tollatur, quid eſt exprimendum.*

SVpponatur, prout etiã mihi accidit in facto, quod prædium ſit relictum alicui Monaſterio, pro ſubſtentatione familiæ eiuſdem Monaſterij cum expreſſo pacto, quod non potuiſſet vendi, dari, alienari, ſubiugari, nec alio quouis titulo transferri, ſed ſemper permanere debuiſſet vinculatum pro ſubſtentatione prædicta cum pena priuationis in caſu contrauentionis, nunc quæſtionis eſt, ſi præfata qualitas prohibitionis non fuerit expreſſa in breui ſi in euidentem operetur, vt ſubſequens aſſenſus cenſeatur ſubreptitius, & reſpondendum eſt pro affirmatiua opinio ne ex plurib.

1 Tum primo quia concurrit prohibitio tam legis, quam hominis, quo caſu alienatio eſt omnino prohibita etiam in caſib. alias permiſſis, Soc. cõſ. 75. n. 4. vol. 1. Burſat. conſ. 330. nu. 9. vol. 3. Ann. conſ. 38. nu. 54. & ſeq. vol. 1. & in caſu vtilitatis, Afflict. deciſ. 17. nu. 5. vbi allegat gloſ. in cap. verum de condit. appoſit. Maſtrill. deciſ. 77. volum. 1. Caualcan. deciſ. 29. nu. 35. lib. 1. & in ſpecie de reb. eccleſiẹ cum prefata conditione donatis tradit Mantic. de coniect. vltim. volun. li. 9. tit. 10. n. 12.

2 Tum ſecundo quia talis alienandi prohibitio ab homine facta operatur, vt aſſenſus præſtari non debeat per Principem, ſitque iuſta cauſa illum denegandi, preſertim in re feudali alienari prohibita, vt tradit Anna in conſtit. diuæ Memo. nu. 46. vbi ſic fuiſſe ſeruatum tempore Regentis Villani viri doctiſſimi teſtatur, vt refert Fabius eius filius citat. conſ. 38. nu. 57.

Tum tertio quia ſi hæc Summ. Pontifici narrata fuiſſet, aut Breue non conceſſiſſet, aut maiori cum difficultate, & propterea ſequitur regula iuris, quod omiſſio iuris, quod ſi fuiſſet expreſſum, non fuiſſet conceſſum, vitiat reſcriptum, & operatur, vt gratia cẽſeatur ſubreptitia c. ſuper litteris ex. de reſcript. l. 1. Cod. ſi cont. ius Iſer. in cap. Imperialem num. 5. de prohibit. feud. alien. Couarr. lib. 1. variar. reſolut. cap. 20. Rota deciſ. 31. de reſcript. in nouis Mohed. dec. 32. eod. tit.

Et vt ſubreptio excludatur, non ſufficit. id quod erat exprimendum obſcurè, & ſub generalitate narrare: ſed clarè, & ſpecificè omnia exprimi debent, alias reſcriptum ſubreptitium, & nullum redditur Felin. in ca. ad audientiam n. 18. verſ. fallit 1. de reſcript. Soccin. conſ. 273. n. 12. in fine li. 2. Crauet. conſ. 636. n. 8. vol. 4. Natta conſil. 368. n. 4. volum. 2. Hondedeus conſ. 27. nu. 65. vol. 1. & Anna cit. conſ. nu. 48. vol. 1.

Tum tandem, quia pro hac opinione extat in terminis deciſio Rotæ Romanæ 46. poſt deciſio. Caualcan. impreſſa, & Suarez q. 91.

An in tranſactione rei eccleſiæ aſſenſus Apoſtolicus requiratur.

RESOLVT. XLIII.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in tranſactione eccleſiaſticæ rei requiritur & quare num. 2.*
3 *Aſſenſus Apoſtolicus in duobus tranſactionis caſibus non requiritur.*

1 COntrouerſiæ non eſt locus, ſecundum me, quod in tranſactione rei eccleſiæ eẹdem ſolemnitates requirantur, quæ in alienatione, Feder. de Sen. conſil. 94. Aymon. conſ. 323. ſub n. 1. verſ. dico quod Prælatus, Rebuff. de alienat. rer. eccl. n. 66. & Rodoan. in eiuſdẽ nominis tract. c. 1. n. 12. & 18. Bart. in l. nulli ff. de tranſact. Abb. in cap. contingit, eod. tit. n. 3. Roland. conſ. 15. vol.
2 1. Barbat. in Rub. de reb. eccleſ. non alien. n. 4. Franch. in ca. 1. in fine, eod. tit. in 6. & ratio eſt, quia tranſactio dicitur vera alienatio, Bartol. in l. 1. nu. 3. C. ſi aduerſ. tranſact. Caputaquenſ. deciſ. 106. & deciſ. 165. par. 1. & 318. part. 3. Farinac. de inquiſ. quæſt. 15. nu. 8. Theſ. fori eccl. cap. 15. nu. 81. par. 1. & Antonin. li. 1. variar. reſol. cap. 26. & fuit reſolutum in Rota in vna Auerſana tenimenti 27. Ianuar. 1583. coram Rubeo, & 23. Iunij 1594. coram Gipſio, & in Nauarien. decimarum 28. Maij 1593. coram Arigonio, & in Mediolanenſ. reſciſſionis permutationis 10. Ianuarij 1597. coram Pamphilio, Iaſon. in d. l. nulli Ruin. conſ. 129. vol. 5.

Amplia procedere etiam ſi res ſit penes aduerſariũ, & in trãſactione agatur vt penes illum remaneat, quia nec etiam in tali caſu erit valida, Bart. Iaſ. & alij in d. l. nulli per Gloſ. in l. cum his §. ſi anni, verbo trãſactione ff. eod. Bald. conſ. 127. vol. 2. Iaſ. conſ. 327. nu. 10. & ſeq. vol. 2. Pinell. in l. 1. part. 2. poſt num. 45. ad finem verſ. adducitur Cod. de buon. mater. Roland. d. conſ. 15. nu.

44. in

44.in fine.volum.primo Caputaq.d.decif.106.par.1.& fuit dictum in vna Mediolanen. emphyteu. 1. Maii 1591. coram Mantica.

3 Limita nunc, & 1.vt non procedat in rebus ecclesiæ nondum incorporatis, quoniam in eis cadit transactio absque vlla solemnitate, Franch. in c.1. in fine de reb. eccl.non alien.in 6.Rebuff. d. compend. n.21.Roland. d.consil.15.vol.1.& quando censeatur prohibita transactio tradit Aymon. consil.197.

Limita secundo, & intellige, quando res ecclesiæ per Prælatum aliis dantur, vel alienantur, secus si ecclesia retineat,licet aliquid det,vel faciat,Bartol.in d. l.nulli n.2.& ibi Iason n.2.Pinell.in l.1.part.3. num.45. Cod.de buon.mater.Ruin.d.consil.129.num.3.lib.5.& Roland.d. cons.15.num.43.vol.1.

Assensus Apostolicus an requiratur in dismembratione fructuum.

RESOLVT. XLIV.

1 *Dismembratio vera, & propria alienatio dicitur.*
2 *Coadiutor ecclesiam vnitam dismembrare non potest.*
3 *Episcopus non potest dismembrare parochiæ fructus pro nouis canonicatibus in ea erigendis.*
4 *Ministri pro Missis cantandis in parochiali ecclesia sunt tantum ad bene esse.*

1 CVm dismembratio dicatur vera, & propria alienatio,propterea in ea requiruntur eædem solemnitates,quæ in alienatione rei ecclesiæ, Rota dec.1. de reb.eccl.non alien. in nouis,Ioan.Andr.in clem.si vna, vers. defensor,eod.tit.Franch.& Gemin.in c.1.eod.tit. in 6.Rebuff.in compen.alienat.n.68. & propterea non
2 licere Coadiutori dismembrare ecclesiã vnitã; & in ea erigere iuspatronatus, cum dismẽbratio dicatur alienatio fuisse in Rot.Rom.in vna Bergomen.decisum testatur Achill.de Graff.dec.1.de rebus eccl.nõ alien.& propterea bis fuit in Rota resolutum in vna Marsica-
3 na,non potuisse Episcopũ dismembrare fructus parochię pro nouis Canonicatibus erigendis in ea,cum numerus parochianorũ non fuerit talis quin Rector cũ vno clerico in administratione Sacramentorum non posset supplere, c.vt quisque, vbi Card.Imol. & alii de vit.& honest.clericor.Cassad.dec.19.de præbend. Verall.dec.222.par.3.Rebuff.de congrua.n.65.præsertim cum non fuerit probatus defectus seruitii, ita quod propter paucitatem ministrorum, & multitudinẽ parochianorum aliqui decesserint sine Sacramentis, & tanto magis,quod Canonicis,seu coadiutoribus nouiter erectis non fuit impositum aliquod onus adiuuãdi Rectorem in Sacramentorum administratione,& alias non sint necessarii, cum ministri pro missis cantandis, & Horis Canonicis in ecclesia parochiali sint tantum ad bene esse, vt alias fuit in Rota resolutum in vna Legion.congruæ 11.Aprilis 1587. coram Lauretano.

Nec poterit dicta dismembratio vigore Conc. Trident.substineri,quandoquidem sacra Congregatio relata à Rota in d. dec. censuit Episcopũ nõ potuisse ex fructibus huius parochialis erigere Canonicatus, ita fuit resolutũ in Rota in vna Marsicana dismẽbrationis fructuum 14.Februar.1594. coram Pamphilio,quæ omnia refert prax.Cur.Archiep. Neap.c.75. in annot.

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Confraternitatum.

RESOLVT. XLV.

1 *Confraternitates pia loca possunt dici.*
2 *Quarta portio de relictis Confraternitatibus Episcopo debetur.*
3 *Episcopus Confraternitates visitare potest.*
4 *Confraternitates multa pietatis, & misericordiæ opera exercent.*
5 *Extrauag.ambitiosæ,in alienatione omnium piorum locorum auctoritate Episcopi fundatorum procedit, & n.6.*
7 *Confraternitas quando pius est iudicandus locus.*
8 *Confraternitas aliquando pius iudicatur locus, Episcopi non accedente auctoritate.*
9 *Præcedentiæ confratrum in processionibus, à quibus sint cognoscendæ ac terminandæ.*

1 PRo huius decisionis explicatione erit primo videdum,an huiusmodi confraternitates dicantur loca pia, & in terminis, quod benè dici poterunt pia loca,voluit Specul. in titul.de instrum. edit.§.nunquam, num.62. Io. And.in cap. Ioannes, vers. vnum est quod refragatur,de testam.Abb.in c.fin.2.not.eod.tit.Castr. cons.167.n.4.vol.2.Alex.cons.219.nu.2.vol.1.Rebuff. in tract.de confratribus n.2.Gabr.de pia caus.concl.1.
2 n.4. & seq. Valas.dec.105.quæ conclusio patet ex pluribus, tum quia de relictis huiusmodi confraternitatibus, tanquam relictis piis locis, quarta Episcopo debetur.Barb.cons.1.n.4.vol.1.Alex.cons.102.nu.5.vol. 7.Vbald.de Canon.Episcop.c.15.nu.5.& seq.tum quia
3 Episcopus potest, & debet has confraternitates, vti pia loca,visitare,Fed.de Sen.cons.111.tum etiam,quia legatum piæ causæ factum, huic Confraternitati concedi poterit,Castren.cons.5.vol.2.Alex.cons.102.n.3.
4 vol.7.Dec.plures citans cons.72.col.3.vers.3.volum.1. Paris.cons.34.n.5.vol.3.tum denique,quia in prædictis Confrateriis opera multa pietatis,& misericordiæ exercentur,Capra cons.54. n.10. Dec.cons.72.

Hoc supposito fundamento, pro præsentis decisionis resolutione, constituo tres iuris verissimas conclusiones.

5 Prima sit conclusio,extrauag.ambitiosæ,procedere etiam in alienatione omnium piorum locorum, Abb. in cap.nulli,in fin.eod.tit.Franch.in cap.1.eod.tit.in 6. Paris.cons.34.vol.4.Fel. cons.12. & in cap.de quarta, de præscript. Dec.d.cons.72. & 158. volum.1.

6 Secunda conclusio est declaratoria primæ, vt scilicet,tunc tantummodo procedat,quoties præfata loca fuerint Episcopi auctoritate fundata, seu erecta, Rebuff. in compendio alien. rer.eccl. num.56. & 57. Rodoan.q.28. num.12. Affl. de iur.protho. num.12. Cæsar.de Barz. Rot. Bonon. decis. 124. Valas. decis.105. Sair.decis.3.de relig.domib. de Ponte cons. 18. vbi latissimè.

Tertia sit conclusio, quoties bona in d. Confraternitate eo animo sint congesta,vt ad opera ecclesiæ, siue oratorii necessaria, & ad diuinum cultum, necnon ad sacros apparatus,& alia Ecclesiæ ornamenta, atque ad pauperes subleuandos, puellasque miserabiles nubendas,necnon pro eleemosynis erogãdis Sacerdotibus ibi celebrantibus, pro substentatione Presbyteri Rectoris ordinarii in eadem ecclesia existentis, atque etiam pro fabrica ad eiusdem Ecclesiæ, siue oratorii commodum,& ornamentum, & alia demum onera, quę pro diuino cultu incũbunt,tunc enim existentibus
7 prefatis,talis locus erit iudicandus pius,ac religiosus, nec vtique bona poterũt alienari absque solemnitatibus requisitis in alienãdis bonis ecclesiæ, ita Menoch. de recup.poss.remed.15.n.36.Zab.cons.11.col.1.& per totum, & in cons.13.in princ.Socc.Senior cons.82. sub n.34.vol.4.quam conclusionem procedere etiam Episcopi in ipsius erectione non interueniente auctoritate, veluti Rebuff.in d.comp. numer.34. Guttier. lib.1. cano. q.cap.9. in fine, Cæsar. Barz.d. dec.124.Ioseph. Ludou.dec.Perus.93.hinc in Rota dictum fuisse:quoad prohibitionem alienationis nullam esse differentiam inter bona ecclesiastica, & confraternitatum laicalium refert Seraph.in decis.724.num.7.

De

De præcedentiis autem confratrum in processioni-
9 bus publicis, à quibus iudicibus veniant dirimendæ, & Nauarr. conf. 3. de foro comp. & in summa bullarii in verbo Præcedentia.

Assensus Apostolicus an requiratur in impositione census super re ecclesiæ.

RESOLVT. XLVI.

1 *Assensus Apostolicus in impositione census super ecclesiæ rebus requiritur.*
2 *Alienatio rei ecclesiasticæ quando dicatur vtilis.*
3 *Impositio census pro litis substentatione est vtilis.*

1 AFfirmatiuè respondetur per tex. expressum in c. nulli, eod. tit. ibi (neq; speciali hypotheca) Couar. lib. 1. var. resol. c. 17. & Molin. de contract. disp. q. 466.
2 Vnde dicetur alienatio vtilis, si huiusmodi census impositio fit pro alio censu extinguendo, per quem maiori interesse grauabatur ecclesia, Monald. conf. 22. vol. 1. & ita fuit resolutum in vna Gadicens. censuum 23. Ianuarij 1595. coram Seraphino.
3 Et idem esset dicendum, si fiat impositio census à capitulo pro substinendis litis expensis. Glos. DD. in c. vt præteritam, ext. de elect. DD. in l. 1. & ibi Pinell. part. 2. nu. 68. C. de bonis mat. Goza. conf. 94. n. 34. post Bald. conf. 22. n. 6. & seq. vol. 1. Bertach. de Episcopo, p. 3. nu. 75. q. 39. Rodoan. de reb. eccl. non alien. cap. 17. n. 26. & seq. pag. 402. & fuit resolutum in d. Gadicen. censuum.

Assensus Apostolicus an exigatur in inuestiendo pecuniam ecclesiasticam.

RESOLVT. XLVII.

1 *Procurator monasterij inuestiens in quadam domo pecuniam monasterij exactam (ne infructuosa remaneat) absque solemnitate, pœnis extrauag. ambitiosæ, non ligatur, & quare num. 2.*
3 *Pecunia est de rebus, quæ seruando seruari non possunt.*
4 *A communi opinione in iudicando non est recedendum.*

1 PRæsupposito mihi in facto, quod ad manus cuiusdã ecclesiæ, vel monasterii procuratoris certa pecuniarum quãtitas per eum exacta eidem monasterio pertinens, peruenerit, illamque (ne infructuosa remaneret) inuestierit in quadam domo, solemnitate nõ seruata; propterea fuit coram me dubitatum an ob dictã pecuniæ alienationem, licet inuestierit in dicta domo, idem procurator inciderit in pœnas contentas in ex-
2 trauag. ambitiosæ. Ego respondi, præfatum procuratorem non ligari pœnis, & censuris præfatæ extrauag. siquidem dict. constitutio non prohibet ea bona ecclesię alienari quæ seruando seruari non possunt, prout erat pecunia præfata; immò quoad illam, licentiam impartitur, vt alienari valeat, prout ibi dicit tex. in princ. & Canoph. in repet. eiusdem extrauag. sub nu. 75. & Monal. conf. 143. volum. 1. Rebuff. dict. compend. de rebus eccl. non alien. n. 25. Soccin. in fall. reg. 3. num. 2.
3 Et quod pecunia sit de rebus, quæ seruando seruari non possunt, tenet expressè, Alex. in l. 1. §. fuit quæsitũ, sub nu. 4. ff. ad Treb. & in conf. 25. nu. 6. vol. 3. vbi dicit, hanc esse communem opinionem DD. & idem ibidem firmat Ripa, similiter dicendo, hanc esse communem opinionem sub n. 17. & seq. vbi dat etiam rationem, quare pecunia dicatur de rebus quæ seruando seruari non possunt, quem sequutus fuit Alex. Stiatic. sub n. 6. à qua communi opinione in iudicando minimè est recedendum, prout dicit Soc. Senior. conf. 239. sub nu. 9. in fin. volum. 2. Dec. conf. 174. nu. 1. vol. 2. & Castador. super reg. Cancell. decis. 12. n. 7.

An in alienatione bonorum Monasterij requiratur consensus Conuentus.

RESOLVT. XLVIII.

1 *Consensus monasterij, vel generalis congregationis in alienatione bonorum ipsius requiritur, & quare n. sequent.*
3 *Alienatio facta à Cellarario solo ad modicum tempus absque solemnitate valet.*
4 *Tractatus præcedens debet esse in alienatione bonorum monasterij vltra consensum.*
5 *Tractatus duplex, & per duos ante dies requiritur in alienatione rerum Monachorum Sancti Benedicti.*
6 *Consensus, nec tractatus requiritur in alienatione rerum Monasterij Papæ interueniente auctoritate.*

1 REspondetur requiri consensum Conuentus, seu Generalis congregationis, vt per Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in tit. de loc. §. sequitur, in verbo videtur, Bertach. de episcop. lib. 4. p. 4. q. 39. n. 113. Rebuf. in suo compend. n. 82. Rodoan. in rub. de transact. n. 29. & fuit resolutum in vna Roman. Casalis 23. Martij 1594.
2 coram Seraphino, & ratio est fauore publicæ vtilitatis, ne scilicet Ecclesię depauperentur, & propter interesse ecclesiæ exemptorum Monachorum Ang. conf. 88. n. 3. Soc. conf. 23. n. 19. vers. sed huic interpretationi lib. 4. Surdus conf. 17. n. 5. & seq. vol. 1. post Tiraquel. de legib. connub. gl. 6. nu. 37. Rota diuers. decis. 420. lib. 2. & iterum fuit decisum in vna Segobien. Siluę 10. Decembris 1586. coram Finetto, & in vna Romana Casalis Longhezzę 22. Martij 1595. coram Seraphino.
3 Si tamen fieret à Cellarario solo ad modicum tempus, valeret etiam absque alia solemnitate, Paris. conf. 48. vol. 4. & fuit resolutum in Rot. Romana in vna nullitatis locationis 5. Decembris 1597. coram Millino.
4 Item vltra consensum conuentus, requiritur etiam tractatus, qui alienationem præcedere debet, cap. sine exceptione 12. q. 2. c. 1. eod. tit. c. tua de his, quæ fiunt à prælat. Dec. dictis in locis, Rebuff. d. compend. de reb. eccles. nu. 85. Rodoan. eod. tractat. in rub. de transact. pag. 162. Rolan. consil. 15. num. 10. lib. 1. & fuit per Rotam resolutum in vna Placentina aquarum 10. Febr. 1597. coram Orano.
Et in alienatione rerum Monachor. S. Benedicti, duplex tractatus, & per duos dies ante requiritur, Io. And. ad Specul. in d. titul. de locat. §. sequitur, vers. & nota, Bertach. de episcopo par. 4. q. 38. Rebuff. cit. loco num. 82. & vide in decis. paulò ante citata.
6 Limita interueniente auctoritate Papæ, nam tunc consensus, nec tractatus requiruntur, cum illa faciat cessare inferioris auctoritatem, nec tunc solemnitates requirantur, Abb. in c. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & in conf. 41. n. 3. lib. 1. Corn. conf. 348. nu. 18. & seq. & conf. 96. n. 23. lib. 1. Rebuff. de alien. rerum eccl. n. 15. vers. fallit, Capyc. decis. 16. n. 1. in fin. n. 4. Rota in causa iam dicta Segobien. spolij siluæ.

An in retrouenditione rei Ecclesiæ cum pacto de retrouendendo alienatæ requiratur solemnitas.

RESOLVT. XLIX.

1 *Retrouenditio est vera alienatio.*
2 *Laudemium an pro retrouenditione debeatur.*

1 REtrouenditio est vera, & propria alienatio, nam ex ea dominium transfertur, & ius in re, Bald. in l. sancimus C. de reb. alien. nõ alien. & in Auth. hoc ius porrectum C. de sacr. sanct. eccles. Alex. in l. fin. n. 13. & seq. ff. de in ius vocando, Rodoan. de reb. eccl. nõ alien. q. 2. c. 4. & in materia ecclesiastica, verbum alienatio capitur largissimè Abb. in c. nulli eod. tit. Rodoan. d. q.

2. c. 32.

2.c.32. Menoch.cons.13.nu.6.vol.1.Raudens.cons.18. vol2.& quod venditio, cui adiicitur pactum de retrouendendo sit propria alienatio, videas Tiraquell. in tract.de retract.conuent. §.2.glos.1.nu.34.Alex. cons. 19. n. 6.vol.1.Alciat.cons.17.

Non obstat, quod retrouenditio, stante pacto redimendi, sit simplex resolutio primi contractus,& singitur retrò res non fuisse vendita,Bal.cons.90.vol.1.post
2 Bartol.in l.& ideo ff.de condict.furt. & propterea pro retrouenditione non deberi solui laudemiũ, Rodoan. d.tit.q.66.n.9.Ias.in l.ab emptione num.7. & seq.ff. de pact.Mansuer.in prax.in tit.de locat.nu.2. & in tit. de emptio.& vendit.n 19. quia retrouenditio est propria, & vera alienatio, vt supra dictum, at pro alienatione debetur laudemium secundum communem opinionẽ, idcirco etiam pro ipsa debetur, secundum DD. præsertim Cagn. in l.2. q. 82. Cod. de pact. inter empt. & venditio. Tiraquell.de retract.conu.§.6.n.7. quem refert,& sequitur Thessau.in decis.75.n.3. & per totum, Ant. in variarum resolut. cap.99.part. 1.

RESOLVT. L.

Assensus Apostolicus an sit necessarius in incisione arborum frugiferarum Ecclesiæ.

1 *Assensus Apostolicus non solum in bonis Ecclesiæ stabilibus requiritur,verum etiam in rebus solo cohærentibus.*
2 *Beneficiatus arbores non fructiferas incidere non potest, & quare.*
3 *Assensus Apostolicus in silua cædua, pro incidendo nemore, & arundineto non requiritur; sic pariter si arbores non fructiferæ inciderentur, & pro eis vtiles poneretur num.4.nec etiam requiritur, si fundus ex tali incisione fructuosior fieret num.5.*

DVbitandum non est, quod prohibitio extrauag. ambitiosæ, non solum locum sibi vendicet in bo-
1 nis stabilibus Ecclesiæ, verum etiam in rebus solo cohærentibus,vt sunt arbores,quę solo cedunt, vt latissimè discutio in dec.mea,13.Sayr.dec.9.de reb.eccl.non alienan.Nauar.cons.6.eod.tit. de Rubeis cons.71.n.3. & seq.vol.1.latè Monald.cons.215.vol.2.Hercol.cons. 69.n.10.vol.1. Borgnin.cons.30.nu.6. qui refert, quod beneficiatus non potest incidere etiam non fructiferas,& contraueniendo incideret in pœnas huius Paul.
2 secundum Nauarr. citat.cons.6. Ratio est, quia beneficiatus æquiparatur vsufructuario,gl.in c.præsenti de offic.ordinar.in 6.& in c. fin. de pecul. clericor. Guid. decis.109. Caualcan.dec.30. par.1.Thes. decis.142. & vsufructuarius non potest incidere l. æquissimum §. fructuarius ff.de vsufruct.Ioseph.Ludou.decis.Perusin. 94. Cornaz.decis.Rotæ Lucens.65.

3 Limita primo,vt prefata conclusio non procedat in silua cædua,nemore,arundineto,& aliis arbor.cæduis, quæ per incisionem sunt in fructu,& renascuntur,quia per huiusmodi incisionem non deterioratur fundus l. diuortio §.si fundum cum seq.ff.solut.matrim. Bartol. in leg.qui fundum §.cum fundum ff.de contrah. empt. & in incisione eiusdem fundi redditus consistit l. silua cædua ff.de verb.signific.Bald.decis.93.

4 Limita secundo,si fructiferę arbores vetustæ,ac corruptæ exciderentur.vel non fructiferæ, & in earum locum aliæ vtiles substituerentur, Rodoan.c.7.q.79.Tiraquell.de retract.conuent.§.3.Glos.1. à nu. 23. vsque ad 50.Bald.in Authen.qui rem num.15.C.de sacrosan. eccles.& in cons.191.volum.2.Bart.& Ias.in d.§.si fundum,& in §. in pecudum instit.de rer.diuis.

5 Limita tertio, si ex huiusmodi incisione fundus fieret fructuosior, quam esset antea incidendo arbores opacas,siue quæ vmbram summam efficiunt,& quando nimia densitas noceret arboribus,& fructui ab eis ferendo,& impedirent fructuum augmentum, & vtilitatem aliarum arborum sufficientium prædio,Nauar. cit.consil.6. eodem tit. Artham. consil. 13. num.6. & seq.Alban.cons.170. vol.1. & cons.7. volum.2. Meren 60. num.4. Guid.Pap. consil.4. num.2.

RESOLVT. LI.

An assensus capituli vltra assensum Apostolicum in alienatione bonorum mensæ Episcopalis separatæ à mensa capitulari, requiratur.

1 *Assensus capituli in præsenti quæstione est necessarius, & quare num.2.*
3 *Assensus capituli non requiritur, quando euidens probatur vtilitas.*
4 *Assensus capituli magis solemnitatem, quam substantiam respicit.*

1 IN hac quæstione respondeo,dicendo, assensum capituli requiri per gl.expressam in c.1. in verbo defensore in fine, vbi Gemin. num. 7. in fine, & Franch. num.20.de reb.eccles.non alienãd.lib.6.Innoc.in c.nouit,vbi Abb.n.7.de his quæ fiunt à prælat.absq;consec. c.Monal.cons.143.vol.1.Rubeus Alexandrinus consil. 63.nu.5.& seq.Barcholten.cons.133.vol.2.& fuit resolutum per Rotam Romanam in vna Auximana bono-
2 rum 1.Februarij 1581. coram Illustris.Seraphino, & ratio est,quia interest capitulo, ne possessiones, & bona ecclesię alienentur.Innoc.in d.c.nouit.vbi Abb.cit. loc.Maynard.decis.16.par.3.Seraphin.decis.443.lib.1.

3 Declara primo, nisi probetur euidens vtilitas, quia tunc cessat istud interesse,& non est considerabilis defectus consensus capituli,vt censuit Rota in vna Senogallien. Prædij 10.Decemb.1568. coram Cotta,prout refert Seraphinus citat.decis.

5 Declara secundo, vt iste consensus magis solemnitatem,quam substantiam respiciat,Abb.consil.41.n.3. lib.1.Rom.cons.160.n.5. & seq. Dominicus consil.17. n.3. & fuit latè resolutum in citat. Auximana bonorũ.

RESOLVT. LII.

Assensus Apostolicus an mandati defectum suppleat.

1 *Alienatio facta per procuratorem est nulla: si de mandato non constat,vbi etiam Praxis pro iudice.*
2 *Mandatum procuratoris ad alienandum res Ecclesiasticas debet esse speciale.*
3 *Mandatum non præsumitur etiam si mille anni elapsi sint.*
4 *Emens ab aliquo, tanquam procuratore alicuius, semper malæ fidei præsumitur,nisi de illius mandato appareat.*

FActi contingentia pro præsentis decisionis intellectu tali pacto est proponenda: supponatur, quòd procurator cuiusdam prælati,seu rectoris alienauerat prædium ecclesiasticum virtute mandati,quod sibi asserebat esse præstitũ, pro qua causa impetrauit breue, si in euidentem,& postea repertum fuit prefatum procuratorem nullum habuisse mandatũ;quęstionis nunc est,an talis alienatio hoc modo facta sit nulla;& affirmatiuè est respondendum,secundũ quod decidit Rota
1 Rom.; teste Farin.decis. 207. Alienatio enim facta per procuratorem est nulla,si non constat de mãdato, Caualcan.decis.45.n.22.p.1.Maynar.decis.6.p.2.Mastrill. decis.Rotæ Siciliæ 77.vol.1.hinc est,quod Iudex debet animaduertere ad videndum mandatum, & si non appareat, debet contractum annullare, quia potest esse, quod mandatum esset generale ad alienandum quæcunque bona,quod nõ sufficit,sed necesse est, quod sit
2 indiuiduale ad alienandum tale prædium secundum Rodoan. de reb.eccl.nõ alien.fol.129.n.112.Raudens. decis.27.nu.15.Rub.decis.18.& Mastrill. citat.decis.n.

2.&

2. & cum ſit quid facti non præſumitur ad hoc, vt factum dicto nomine valeat, vt tenet Bar. in l. 3. §. ſi cau-
3 ſa cognita ff. de bonor. poſſeſſ. vbi ait, hoc procedere etiam ex antiquitate temporis per mille annos, Affl. deciſ. 345. nu. 7. Caſſad. deciſ. 3. de procurat. Garz. dec. 28. Maſtril. d. deciſ. num. 3. Loffred. conſ. 20. num. 7. & ideo dixit Bart. in l. qui fundum in fine ff. de vſucap.
4 pro empt. quod qui emit ab aliquo tanquam procuratore alterius præſumitur ſemper malæ fidei, niſi appareat de illius mandato, & hanc eſſe magis communem opinionem poſt multos, qui eum ſecuti ſunt: tenent Menoch. conſ. 1. num. 79. vol. 1. Ceph. conſil. 311. nu. 11. & conſ. 441. num. 72. & ſeq. vol. 3. Surd. conſ. 28. num. 8. dub. 1. Caualc. cit. deciſ. 45. num. 12. vbi ſubdit in num. 22. quod tali caſu emptor dicitur in mala fide ſecundum Cur. & alios per eum relatos, ex quibus omnibus concludo alienationem factam per aliquem vti procuratorem eſſe nullam, licet primò aſſenſum habeat Apoſtolicum.

RESOLVT. LIII.

Alienans ſaluo aſſenſu Apoſtolico, an in cenſuras incidat, ſi ante ipſius expeditionem tradiderit poſſeſſionem.

1 *Clauſula nec aliter, nec alio modo quid inducat.*
2 *Differentia inter clauſulam ſaluo domini aſſenſu, & clauſulam nec aliter, nec alio modo.*
3 *Pœna extrauag. ambitioſæ eſt puniendus, qui vendiderit, & tradiderit poſſeſſionẽ rei eccleſiaſticæ, cum reſeruatione aſſenſus, & cũ clauſula, nec aliter, nec alio modo.*

VIdebatur dicendum, quod non, maximè ſi reſeruationi aſſenſus non adijciatur clauſula, nec ali-
1 ter, nec alio modo, quia huiuſmodi clauſula conditionem inducit, Caput. deciſ. 82. nu. 3. par. 3. Caſſad. deciſ. 2. nu. 7. de Simon. Bald. dec. 129. & inducit formam Bart. in l. de ſuis, ff. de tranſact. Dec. conſ. 128. n. 11. vol. 2. Pariſ. conſ. 19. num. 25. vol. 2. Natt. conſil. 372. num. 5. Boer. deciſ. 243. num. 11. & fuit reſolutum in Rota in vna Rom. domus 9. Nouembris 1588. coram Seraphino, & ideo hęc clauſula eſt reſolutiua contractus, & facit perinde, ac ſi nihil actum eſset gloſ. in l. ſiquidem, vbi Bald. num. 3. C. de except. Alex. conſil. 3. num. 4. volum. 1. Soc. conſ. 251. num. 4. vol. 2. Iaſ. conſil. 162. nu. 5. vol. 2. & conſ. 86. nu. 6. vol. 1. Guid. Pap. deciſ. 163. Boer. deciſ. 243. nu. 11. Verall. deciſ. 83. n. 4. par. 3. Marth. in deciſ. Piſan. 197. & hæc clauſula eſt voluntatis limitatiua & præſeruatiua ſui iuris in caſu contrario, Pariſ. conſ. 10. n. 285. vol. 1. Caputaq. deciſ. 82. nu. 3. & deciſ. 84. num. 10. par. 3.

Pro cuius concluſionis confirmatione accedat Iaſ. in l. 2. C. de iure emphyt. vbi voluit quod emphyteuta alienans rem emphyteuticam cum clauſula, ſaluo aſſenſu domini, & poſtea illo non requiſito, tradit poſſeſſionem, cadit a iure ſuo, ex quo eſt proteſtatio contraria facto, ſed ſi addit clauſulam, non aliter, nec alio modo, operatur, quod actus non valeat, & non cadit a iure ſuo, & hanc eſſe communem opinionem teſtatur Gramm. deciſ. 49.

In contrarium faciebat, quod adhuc dicta proteſtatio cum clauſula, non aliter, nec alio modo videbatur contraria facto, vt voluit Bal. in l. 1. n. 56. C. de his, quæ pœnæ nomin. & ita Conſil. Neapol. iudicaſse ſcribit Gramm. in d. deciſ. 49. de Franch. deciſ. 267. poſt Abb. in cap. 2. de feud. Fel. in cap. quæ in eccleſiarum, n. 8 4. de conſtit. Curt. de feud. par. 4. q. 20. nu. 112. Capyc. in inueſt. in verbo feudor. alienat. ampliat. 17. & limit. 12. Frezz. de ſubfeud. lib. 2. ſub nu. 24.

3 Et quod non euitet quis cenſuras per huiuſmodi clauſulam, voluit Nauar. conſ. 1. de reb. eccl. nõ alienquem refert, & ſequitur Sair. deciſ. 3. & 8. eod. tit. & ita in anno 1599. decidit Cur. Archiep. Neap. in caſu cuiuſdam Rectoris, qui alienauerat quoddam territorium ſuæ eccleſiæ inconſulto Romano Pontifice, cum clauſula prædicta, & antequam aſſenſus fuiſſet impetratus, dicti territorij poſſeſſionem tradiderat, & hoc ex declaratione Clemen. VIII. vt refert prax. Cur. Archiepiſ. Neap. cap. 44.

Limitari poſſunt prædicta vbi fieret proteſtatio, reſeruãdo aſſenſum in ipſo actu traditionis poſſeſſionis, Minad. dec. 24. quæ neſcio ſi poſſet in pract. ſubſtineri.

RESOLVT. LIV.

An procurator alienans rem eccleſiæ reſeruato aſſenſu Apoſtolico, ſi tradiderit poſſeſſionem ante illius impetrationem, faciat dominum in cenſuras incidere.

1 *Procurator habens ſufficiens mandatum, quidquid nomine domini facit, à domino cenſetur factum.*
2 *Procurator alienans res eccleſiæ reſeruato aſſẽſu Apoſtolico, & tradens poſſeſſionem ante ipſius impetrationem non facit dominum in cenſuras incidere ex pluribus.*
3 *Fictio non habet locum, vbi de incurrenda excommunicationis ſententia agitur.*
1 *Excommunicatio ignorantem non ligat.*

SVpponatur, quòd talis procurator habuerit mãdatum generale cum libera, iuxta, tradita in l. procurator, cui generaliter, ff. de procurat. quæſtionis nunc eſt, quid ſi alienauit nomine ſui principalis, & ante aſſenſum impetratum, deuenerit ad traditionis poſſeſſionis actum, an faciat dominum in cenſuras incidere.

1 Dubium faciebat, quod quidquid nomine domini procurator facit, ſi habet ſufficiens mandatum, videtur factum à domino verè, & propriè, Bal. in l. 1. in fi. C. de procur. Gaball. Millel. q. 12. & dominus non poteſt venire contra factum procuratoris, Rot. Genuenſ. dec. 133. & procuratoris contumacia, ſeu delictum nocet domino, Gaball. Millel. q. 8. 45. Ioſeph. Lud. dec. Lucen. 5. num. 3. Ozaſ. dec. 9. Bellam. deciſ. 545. & in deciſ. 109. & factum procuratoris nocet domino, Chacher. deciſ. 142. Benint. deciſ. 26. Franc. March. dec. 480. n. 6. par. 1. Guiliem. obſer. 45. lib. 1.

2 Quibus tamen non obſtantibus, contrarium eſt in praxi firmiter tenendum ex pluribus, tum quia procurator non cenſetur habere mãdatum, vt faciat incidere dominum in cenſurarum pęnas, Ioſeph. Lud. Lucan. dec. 50. n. 13. Franch. March. d. deciſ. 480. n. 6. Magon. dec. Lucan. 51. Nat. conſ. 445. poſt Alex. conſ. 39. vol. 1. immò ſunt, qui tenent requiri mandatum ſpeciale ad faciendum cadere dominum in pœnam, pulchrè Benitent. deciſ. Rot. Bonon. 94. Creſcent. deciſ. 5. de præſumpt. Seraphin. deciſ. 439.

3 Tum etiam, quia fictiones locũ non habent, vbi agitur de incurrenda ſententia excommunicationis, Balb. alios allegans deciſ. 3. poſt Alex. conſ. 21. vol. 1. & ideo in tali ſententia requiritur vera contumacia, non præſumpta. Caſſad. deciſ. 4. num. 2. de penſionibus, Mohed. dec. fin. de dolo, & contum. & idem Creſcent. deciſ. fin. de ſent. & re iud. quæ omnia cum ceſſent in caſu, de quo agitur, ceſſare debet pæna excommunicationis.

4 Tum demum, quia excommunicatio non ligat ignorantem, iuxta terminos cap. à nobis, extra de ſent. excomm. Gaball. Millel. q. 99. Victor. q. 2. de ſent. excõm.

RESOLVT. LV.

An aſſenſus Apoſtolicus, per falſa narrata obtentus, releuet, vt alienatio ex eo ſecuta valida reddatur.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus pro emphyteuſis conceſsione expeditus, non ſuffragatur poſtea conceſſioni factæ in cenſum*

sum perpetuum, & quare.
2 *Differentia inter contractum censualem, & emphyteuticũ.*
3 *Confirmatio vigore assensus Apostolici contra rescripti formam non est valida.*
5 *Sensus verborum clarus non est cauillandus.*

SVpponatur pro decisionis intelligẽtia, quod literæ Apostolicæ concedentes licentiam alienandi obtentæ fuerunt sub narratiua concessionis in perpetuã emphyteusim, & nihilominus contractus initus fuerit titulo concessionis in censum perpetuum, & nomine, ac titulo perpetui census, ita quod de natura emphy-
1 teusis nullatenus participare intelligatur, dubium est nunc, an præfatus assensus impetratus suffragetur concessioni factæ in censum perpetuum; est tamen negatiuè respondendum, & ratio est. quia repugnat rescripto
2 Apostolico, longè enim, latèque differunt contractus censualis à contractu emphyteutico, Cap. decis. 196. Gamma decis. Lusitan. 38. Crescent. dec. 1. de censib. cũ in illo trãsferatur directum dominium, & vtraque possessio, vt per Gl. & Abb. in c. constitutus, n. 20. de relig. domib. Imol. in c. ad audientiam uu. 4. de reb. eccl. non alien. cum alijs, quos citat. Valasc. in tract. de iur. emphyt. q. 32. n. 27. Napod. in consuet. in bonis, in verbo censualia, n. 8. Afflict. in constit. sancimus, n. 22. & seq. Marsil. sing. 95. Garsia sing. 292. in isto verò transferatur tantum vtile dominium, & possessio naturalis, ciuili verò penes dominum directum remanente Balb. dec. 50. & Glos. in cit. cap. constitutus, vnde fit, quod
3 confirmatio per commissarios contra formã rescripti obtenta, sit nullius roboris, & momenti, ad cons. Abb. 41. n. 3. Gozad. consil. 73. n. 2. Alex. de Neuo consil. 18. n. 6. Bombin. consil. 16. nu. 3. & seq. Merenda consil. 50. n. 10. & ita fuit sæpius in Rota Romana resolutum, & signanter in vna Papiensi Tenutæ 17. Iunij 1596. coram Illustrissimo Seraphino, & est eius decis. 1195. & ex hac nullitate insurgit etiam manifestè periculum ecclesiæ secundum Farinacium in decis. 224. Non obstat, quo in rescripto Papæ adsit clausula, sub annuo canone, seu censu, ita quod videatur etiam Papa intellexisse de concessione censuali, quia præcedunt alia verba, nempe in emphyteusim perpetuam, quæ cùm
4 sint clara, non sunt cauillanda ex eo, quod addita fuerit illa clausula (seu census.) Non obstat etiam si dicetur, quod res ista esset solita locari, ad dec. Mohed. 249. quoniam neque ex hoc capite est valida argumentatio ad contractum censualem.

RESOLVT. LVI.

An qui ante assensus Apostolici expeditionem constituerit se nomine emptoris possidere, inciderit in censuras.

1 *Constitutum est fictus modus acquirendi possessionem.*
2 *Constituens se nomine emptoris possidere, ante expeditionem assensus Apostolici incidit in censuras, & quare ibidem, secus verò, quando contractus esset alias nultus, num. 4.*
3 *Constitutum pro vera traditione non solum in ciuilibus, sed etiam in pœnalibus habetur.*

1 DVbium faciebat, quia constitutum est fictus modus acquirendi possessionem Bart. in l. ab emptione circa finẽ vers. vltimo aduertas ff. de pact. Bal. in l. 1. nu. 6. C. de constitut. pecun. & in l. certè §. 1. vbi quoque Bar. ff. de precar. & in l. is qui pro empt. col. penal. ff. de vsucap. Alex. cons. 22. n. 3. vol. . . Alciat cons. 23. n. 6. Tiraq. in tract. de constit. posses. q. 22. Dec. cum alijs, quos allegat in l. contractus nu. 16. ff. de reg. iur. contrarium tamen est tenendum, quia per constitutũ vera possessio acquiritur, licet modus acquirendi sit fictus l. quod meo, vbi Bart. & reliqui ff. de acquirenda possessione, & l. interdum, vbi Bal. ff. eod. & propterea in praxi firmiter iudicandum est constituentẽ incidisse in censuras, quemadmodum possessionem transferens, antequã fuerit assensus impetratus, & hoc per doctrinã Tiraquelli, qui loquitur in terminis, in tract. de constituto p. 3. limit. 26. nu. 5. & 6. vbi vult, constitutum haberi pro vera traditione, etiam in instituendis, & con-
3 stitutum haberi pro vera traditione ad effectũ, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionẽ esse factam in contractu innominato, tenuerunt Aym. cons. 192. n. 22. Dec. cons. 289. Achill. de Grass. dec. vnica de emp. & vend. & Cacher. decis. 32. sicut etiam dicimus de feudo alienato cum reseruatione assensus, nã si ante assensus expeditionem facta esset traditio per constitutum amittitur feudum, ac si verè, & realiter tradidisset, Paris. cons. 86. n. 14. & seq. lib. 1. Bero. cons. 120. lib. 1. n. 3. Roland. cons. 51. n. 3. lib. 2. Alciat. consil. 733. num. 2. Felin. in cap. quæ in ecclesiarum num. 5. de constit. post Bald. in l. voluntas C. de fideicomm. Curt. de feud. p. 4. §. quibus ex causis feudum amittatur vers. 21. quero, & ita fuisse decisum testatur Gaspar Thesau. decis. 53. quod ampliat Gamma decis. Lusitan. 274. procedere etiam si statim res sit recuperata.
4 Nunc limita, & primo, vbi contractus alienationis rei ecclesiæ esset alias nullus, quia tunc venditor se constituendo, vt supra, antequam fuisset assensus impetratus censuras non contrahit Ias. in l. si ex testamẽto C. de fideicommiss. Cacher. decis. 35. & ad materiam vide Polid. Rip. decis. 342. & Peguer. decis. 48.

RESOLVT. LVII.

Assensu Apostolico præcedente in alienatione rei ecclesiæ, an plus iusto offerenti pretio sit liberanda.

1 *Bona ecclesiastica offerenti plus iusto pretio propter æmulationem non sunt liberanda, & quid in praxi, num. 8.*
2 *Ecclesia dicitur cultrix, & iustitiæ auctrix, nec non oppressorum vltimum, & supremum refugium.*
3 *Ecclesia non habet rugam, neque maculam, ac illusio in contractibus ab ipsa prohibetur.*
4 *Pretium iustum quale dicatur.*
5 *Contrahentes ad inuicem possunt se decipere.*
6 *Deceptio ecclesiasticis personis est prohibita.*
7 *Pœna stellionatus est infligenda, qui plus iusto offert non animo emendi sed ad inducendos alios ad magis emendum.*

SVpponatur, quod rei ecclesiæ alienatio fieret, mediante causa, & interueniente iuris solemnitate, & sic legitimis subhastationibus præcedẽtibus, dubiũ est nũ illa plus offerenti liberari debeat; casu, quo concurrerent duo æmuli, & unus iustum pretium obtulisset, & alter satis iusto; & licet recepta, & in ore omniũ sit conclusio; quod bona immobilia ecclesiæ alienari non possint, nisi in eius euidentem utilitatem vulgat. iuribus, tamen in hoc casu illa minimè liberari debet plus offerenti, sed illo, qui iustum obtulerit pretium, Glos. est ad hoc sing. in cap. hoc ius porrectum vers. & plus 10. q. 2. quam singularem ibi appell. Arch. & Abb. in cap. per tuas de donat. & in cap. 1. de empt. & vendit. & cons. 61. nu. 4. & seq. Monal. cons. 23. vol. 1. Roman. sing. 762. tu scis, quod res ecclesiæ, & ibi Nicol. Pignal. cum aliis aggregatis per eum in addit. ubi planè explicat, hanc esse communem opinionem iuxta quam pluries reperio fuisse decisum, & signanter in casu Viu. decis. 145. & apud Carroc. decis. 99.
2 Quibus adde, quod ecclesia dicitur cultrix, & iustitiæ autrix c. per tuas, & c. consultationibus de donat. nec pati debet aliquid contra iustitiam fieri, tam pro se, quam alio, ut probatur in c. §. sed diuersum de alien.

feud.

feud.vbi Baldus n.5. not.6. & ſic eccleſia eſt vltimum, & ſupremum refugium oppreſſorum vt in c. nouit ext. de iudit.& cap.licet de for.compet.in 6.neque in actibus fraudem adhibet,quia non habet rugam neq; ma-
3 culam c. quamuis 21. diſtint. imò prohibet illuſionem in ſuis contractibus fieri Rom.conſ.298.col.2. num.2. verſ.vltimo videtur Alex.conſ.83.col.2 vol.7. Soc.reg. 185.& 155.limit.8.Imol.in c.cum illuſio de renunt.

4 Et quamuis illud verè iuſtum ſit pretium, quod per ſubhaſtationem diſcernitur l.fi.§.penul. C.de iur.dom. Imper.auth. hoc ius porrectum C.de ſacroſan.eccleſ.l. oſficium C. comm. diuid. tamen vbicunque mediante æmulatione,vel aliquo alio reſpectu,cauſa,& occaſione ſimili oblatio facta eſſet per aliquem, quæ iuſtum ſatis excederet pretium, tunc ſi alia facta reperiretur, quæ iuſti eſſet pretij,eccleſia rem ſuam iuſtum pretium offerenti liberare tenebitur, non autem plus offerenti cognita æmulatione inter emere cupientes.

5 Non obſtat,quod contrahentes poſſunt ſe ad inuicē decipere l. Imperatores ff.de contrah. empt. l.in cauſæ §.fin.ff.de minor. quia reſpondetur,hoc eccleſiæ non conuenit, nec debet niſi iuſtum recipere Carroc. cum alijs relatis per eum in tract. locati p.1.de ſimulat. lo-
6 cationis n.2. & in cit.deciſ.99.in princip. & eccleſiaſticis perſonis deceptio eſt prohibita Iaſ. in l. ſi quis in conſcribendo 1.colum.C.de pact.Marſil.ſing.82. nu.3. in 2.limit.dicens valde ſingulare, & in leg. qui duobus col.1.ff.de falſis Felin.in ca.præſentata col.2. de teſtib. & hanc dicit communem Gozad.conſil.14.n.14. Ruin. conſil.76.col.2.vol.5.

7 Illud tamen non eſt prętermittendum, quod ille qui offert plus iuſto non vt emat, ſed vt alios inducat ad plus emendum tenetur procul dubio crimine ſtellionatus ideſt pęna extraordinaria Iudicis arbitrio imponenda l. 3. §. item ſi quis impoſturam ff. de crimin. ſtellion. Damoduer. in tract.de ſubhaſtationib. cap.5. n.10.& Viuius citat.deciſ.in fine.

Quidquid tamen iuris ſit hodie ſeruatur, quod res eccleſię liberantur plus offerenti,qua opinione ſuppoſita hoc locum ſortitur, vbicumq; plus offerreret ſubhaſtationis tempore;ſecus verò ſi poſt rei eccleſię alienationem, ſeruata forma, & ex iuſta cauſa emanatam alius plus offerreret;ita Bero.conſ.88.n.41. vol.1.

RESOLVT. LVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an in alienatione bonorum Eccleſiaſticorum mobilium requiratur.

1 *Res Eccleſiaſticæ pretioſæ mobiles abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poſſunt, & quare.*
2 *Mobilia Eccleſiaſtica pretioſa quæ dicantur.*
3 *Aſſenſus Apoſtolicus in mobilibus rebus Eccleſiaſticis non pretioſis minimè requiritur.*

REſpondeo diſtinguendo, quod aut ſunt mobilia pretioſa, aut non ſunt pretioſa,primo caſu abſq;
1 Aſſenſu Apoſtolico alienari nequeunt, cum eadem prohibitionis ratio vigeat in alienandis bonis immobilibus, quam in mobilibus pretioſis, Menoch. conſ. 529.vol.2.Monald.conſ.79.lib.1.Mobilia enim pretioſa immobilibus æquiparantur, vt patet in extrauag. Ambitioſæ ibi,(& pretioſa mobilia)Gloſ.ſing.in c.tua ext.de his quæ fiunt à præl.abſque conſen.cap. Abb.in cap. nulli, de reb.Eccl. non alien. Rodriq. lib.1. quæſt. regul.quæſt.27. art.12. in fine, Vgolin. de poteſt.Epiſcop.cap.14. §.4. num. 5. Quaranta in Summ. Bull. in verb. alienatio num.24. Farinacc. deciſ.225. Rodoan. quæſt.8. num.16.

Intellige,quādo præfata mobilia pretioſa eſſent talis conditionis, atque naturæ,vt ſeruando ſeruari poſſint, Rebuff.in ſuo Compen.nu.25. Socc.reg.110.num.
2 2. Qua propter neque calices, non vota aurea,& pretioſa, non veſtes pretioſæ, quæ diutius ſeruari poſſunt alienari queunt, Nec Theſaurus, & pecunia deſtinata ad ſtabilia emenda, vbi eorum proprietas ad Eccleſiam ſpectat,quippe,quia ſunt res iſtæ mobiles, tamen pretioſæ,vt patet,quo caſu per dict.extrauagan. Ambitioſę non alienantur niſi ſeruatis ſeruandis:Inter hęc pariter connumerantur gemmæ, & his ſimiles, item Grex ouium,aut craparum, de cuius fructibus emolumenta, ac redditus percipere conſueuit Monaſterium, aut Eccleſia licet poſſit vendere arietes,agnos,hircos, & hædos, non tamen licet alienare totum gregem, niſi concurrentibus cauſis,& ſeruata forma, ita Molina de contract.diſput.q.465.nu.4.

3 In mobilibus verò non pretioſis nulla cadit diſputatio, quin aſſenſus Apoſtolicus non requiratur, & propterea eſſe extra terminos præfatæ extrauag. cit. DD.

RESOSVT. LIX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in præſenti caſu.

1 *Epiſcopus in tota diœceſi eſt Iudex ordinarius,habens tam ſuper capitulo,quā ſuper alijs ordinariam iuriſdictionē.*
2 *Habens iuriſdictionem in aliquo loco à ſuo ſubdito emere non poteſt.*
3 *Epiſcopus capituli perſonam repræſentare dicitur.*
4 *Aſſenſus dicitur ſubreptitius ſi omittuntur ea, quæ à iure ſunt expreſſa,vt exprimantur.*
5 *Aſsenſus Apoſtolicus nō eſt ſubreptitius,ſi Epiſcopus permutans bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ capitularis, & in impetratione aſsenſus non faciat mentionem capitulum bona diuiſa habere.*
6 *Gratia non eſt ſubreptitia,quando qualitas à iure non conſiderata non exprimitur.*
7 *Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectæ alienare poteſt,& decretum interponere*

SVpponatur,quod Epiſcopus vellet permutare bona ad ſuam menſam ſpectantia cum bonis menſæ capitularis,& in impetratione aſsenſus non feciſſet mentionem huius circumſtantiæ, nempè, quod capitulum habens bona diuiſa permutauit cum Epiſcopo; quæſtionis eſt an prædictus aſſenſus ita impetratus ſit ſubreptitius.

Et pro ratione dubitandi videbatur affirmandum; Primo,quia Epiſcopus dicitur eſſe Iudex ordinarius in tota diœceſi, & tam ſuper capitulo, quam ſuper alijs ordinariam dicitur habere iuriſdictionem capitul.2.de
2 offic.ordinar.Et qui iuriſdictionem habet in aliquo loco, non poteſt à ſibi ſubdito emere l. vnica C. de contract.Iud.& DD.in l.principalib. ff.ſi cert.pet. Item E-
3 piſcopus dicitur perſonam capituli repreſentare cap. quanto, & cap. nouit, de his quæ fiunt à prælat. & ſic videretur authorizare iure proprio.

Verum his non obſtantibus contrarium eſt in praxi
4 tenendum ex pluribus; tum primo quia ea tantum omiſſa reddunt aſsenſum ſubreptitium, quæ à iure ſunt expreſsa,vt exprimantur latè Felin.in cap. ſuper litteris, extr. de reſcript. Mohedan. deciſ. 7. eodem titul. Rot.deciſ.32.eodem titul.in nouis, etiam ſi Papa conceſſiſset ſine tali expreſſione,Verall.deciſ.254. num.4. par.2.Rot.deciſ.1.de reſcript.in nou.Bellam.deciſ.333. attamen cum in iure non reperiatur hoc expreſsum;
5 propterea aſsenſus nō eſt iudicandus ſubreptitius,maximè quia gratia non dicitur ſubreptitia quando in ea non fit mentio de qualitate a iure non conſiderata.
6 Verall.deciſ.46.nu.2. par. 2. illa enim ſubreptio reddit gratiam nullam in qua expreſsa non ſunt ea, quæ de iure exprimi debent,idem Verall.deciſ.310.n.3. par.1. & in deciſ.224. num.1. part.3. tum etiam, quia poteſt
7 Epiſcopus rem alicuius Eccleſiæ ſibi ſubiectę alienare, & decre-

& decretum interponere cap.si Episcopus 12.quæst.2. & cap.pastoralis de appellat.Inn.in c.dudum in princ. de elect.& Monal,cons.90.vol.1.

RESOLVT. LX.

Assensus Apostolicus an requiratur in concessione reliquiarum.

1 *Corpora Sanctorum de loco ad locum de Episcopi licentia transferri possunt.*
2 *Episcopus absque assensu Apostolico Ecclesiæ prædia, ac eius mobilia pretiosa alienare non potest.*
3 *Reliquiæ Sanctorum (quæ sunt res pretiosissimæ, ac hominibus plura beneficia à Deo per ipsas præstantur) absque assensu Apostolico concedi non possunt, & magnopere sunt decorandæ, nec extra capsam ostendendæ num.5.*
4 *Sacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur.*
6 *Stylus Curiæ Romanæ in reliquiarum concessione.*
7 *Responsio ad tex. in cap. corpora Sanctorum de consec. dist. 1.*

SVpponatur, quod Archiepiscopus Neapolitanus, Proregi vel alicui magno Principi certæ reliquiæ partem concedere vellet, huic concessioni an sit necessarius assensus Apostolicus. Dubitandi ratio pro parte affirmatiua oriri videbatur ex tex. in capitul. corpora de consecration. distinctio. 1. vbi corpora Sanctorum
1 posse de loco ad locum trãsferri de Episcopi licentia, & Turrecrem. ibidem in specie, sequendo Vgonem, dicit per illum tex. non prohiberi, quod reliquiæ, quæ sunt in Ecclesia non possint alicui concedi absque assensu Apostolico, sed tantum, quod corpora Sanctorum, quæ in Ecclesia tanquam perpetuę sepulturæ tradita sunt sine consensu Summi Pontificis, aut Episcopi transferantur ad alium locum, & sic concluditur, quod Episcopus potest alijs reliquiarum particulas concedere, quando perpetuę sepulturę nõ sunt traditæ, alias secundum eum esset necessarius assensus, quam opinionem referunt, ac sequuntur Grillenzon. cons. 28. Angel. Silu. & reliqui in summa in verb. reliquiæ, Armill. verb. religio. num.4. D. Thom. 2.2.q.96.

In contrarium facit, quod Episcopus absque assen-
2 su Apostolico, non potest prædia Ecclesiæ, & alia prætiosa Ecclesiæ mobilia alienare, vt patet in extrauag.
3 Ambitiosæ, de reb. Eccles. non alien. multò minus videtur posse alienare, siue cõcedere Sanctorum reliquias, quæ sunt res pretiosissimæ, per quas, vt dicit Trident. Sinod. de inuocatio. Sanct. multa beneficia à Deo ho-
4 minibus præstantur, item sacrilegium committunt, qui Sanctorum reliquias furantur, secundum Arch. & Turrecrem. in citat. capitul. corpora. Item vasa in quibus reliquiæ portantur, dicuntur sacra, quæ à Diaconis saltem in processionibus deferri debent capit. non
5 licet 33. dist. & in magna veneratione esse habendas, & alijs extra capsam esse minimè ostendendas cap.2. de reliq. & venerat. Sanct. Nauarr. cons. 1. eodem titul. ex quibus omnibus concludo, obseruandum esse non posse ad libitum Episcopi alijs reliquias concedere, & ita
6 seruatur hodie de stylo Curiæ Romanę: hinc est, quod quando Summi Pontifices concedunt licentias extrahendi particulas reliquiarum a diæcesibus Episcoporum ponit clausulam, dummodo non extrahãtur particulæ de reliquijs insignibus, nec in muto clausis.
7 Non obstat tex. in capitul. corpora Sanctorum, quia procedit de iure antiquo, ante extrauag. Pauli Secundi, in qua prohibetur alienatio mobilium pretiosorum, inconsulto Romano Pontifice, nam ante illam poterant aliæ Ecclesiæ res alienari Episcopi auctoritate, cap. sine exceptione, 12. q.2.

RESOLVT. XXI.

Assensus Apostolicus an exigatur in concessione rei Ecclesiæ precario.

1 *Assensus Apostolicus in concessione rei Ecclesiæ precario requiritur, & quare.*
2 *Precarium est species alienationis.*
3 *Precarium ad concedentis hæredem, ac singularem successorem transit.*
4 *Assensus Apostolicus non requiritur in precario, quando per vsum rei nullum dominium transfertur.*
5 *Alienatione prohibita, non censetur prohibita commoditatis translatio.*

REspondetur requiri assensum, nam precarium est species contractus, per quem transfertur vtilitas rei ad preces alicuius, l.1. ff. de precar. capitul. fin. &
2 ibi Abb. & reliqui, eodem tit. Item est species alienationis Abb. notabiliter in rubr. de precar. Rodoan. quæst. 2. cap.24. volum.... Menoch. cons.220. num.6. & seq. Monald. cons.13. volum. 1. Bursat. cons.70. nu.
3 3. volum.2. Immo precarium transit ad hæredem concedentis. Couarr. lib. 3. variar. resolutio. cap.15. Afict. decisio.335. n.3. & 10. & etiam ad singularem successorem, Lanar. cons.83. n.10. post Tiraquel. in tract. de iure constit. par. 2. amplia 13. num. 3. Belluc. in specul. Princip. rub.31. vers. quamuis, num.10. Capyc. decis.116.

4 Limita tamen singulariter, vt non procedat, quãdo concederetur vsus, siue commoditas rei, ita tamen, quod nullum dominium vtile transferretur, nam tunc precarij concessio non est species alienationis. Fel. in cap. quæ in Ecclesiarum, num.88. de constitut. Hinc
5 prouenit, quod in casibus, in quibus prohibetur alienatio, permittitur tamen eiusdem rei prohibitæ commoditatis translatio, Bald. in cap.2. de frat. de nouo benef. inuest. & in leg. cum oportet, in fine, Codic. de bon. quæ lib. Ias. in leg. cum filio, num.157. ff. de leg. 1. Angel. in l.1. §. adipiscimur, ff. de acquirend. possess. & in §.1. per quas personas nob. acquiri instit. de Franch. decis.10. num.9. Loffred. cons.10. & Ann. cons.51. num. 8. volum.1.

RESOLVT. LXII.

Assensus Apostolicus an requiratur in promissione de alienando rem Ecclesiæ.

1 *Assensus Apostolicus in promissione rei Ecclesiæ alienandæ non requiritur, & quare, num.8.*
2 *Aliud est donare, aliud promissio de donando, & differt venditio, à promissione de vendendo.*
3 *Iura loquentia de rei Ecclesiasticæ alienatione, in promissione de alienando non habet locum.*
4 *Statutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus promissiones de vendendo non comprehendit.*
5 *Emphyteuta cadit a iure suo per rei emphyteuticariæ alienationem, non autem per promissionem de alienando, sicuti promittens alienare feudum, à feudo non cadit n.7.*
6 *Prohibitus alienare, potest se obligare ad alienandum.*

REspondetur talem promissionẽ assensu non indigere, nam iura prohibent contractum per quem acquiritur ius in re Ecclesiæ, & sic illius effectualem venditionem, donationem, & similes alienationes, at in
2 casu, de quo agitur, nulla fuit facta alienatio; aliud enĩ est donare, aliud promissio de donando, sicut aliud est venditio, & aliud promissio de vendendo, vt habetur in l. in bonæ fidei, ff. de eo, quod cer. loc. & in cap. penult. de elect. in 6. vbi bona Glos. in verbo exprimendum, quæ loquitur propriè de inuestitura, & mandato

de inueſtiendo, diſpoſitio enim iurium loquentium in
3 alienatione rei Eccleſiæ, non habet locũ in permiſſione de alienando, vt per plura concludit Imol. in l. in ædibus §. ex rebus, ff. de donat. Aret. in §. in perſona, gloſ.1. de act. Alex. conſ.323. volum.2. Rubeus conſil. 106.n.3. & ſequent. & hinc voluit Alber. de Roſ. citat. l. in bonæ fidei, quod ſtatutum dans arbitrium datiarijs in venditionibus, non comprehendit promiſſiones de vendendo, & licet per alienationem rei emphyteuticariæ cadat emphyteuta à iure ſuo, l. fin. C. de iur. emphyteut. non tamen cadit per promiſſionem de vendendo, Iaſ. citat. l. fin. n.34. Alex. conſ.173. volum.2. nu.2. Tiraquell. de vtroque retract. fol.981. num.44. Bombin. conſil.16.num.6. Cacher. conſ.23. num.4. &
6 prohibitus alienare, poteſt ſe obligare ad alienandum, Bal. in l. vltima, §. emptor, in fin. C. com. de leg. & promittens alienare feudum, non cadit à feudo, etſi alie-
7 nando caderet, Bald. in cap.2. §. aut ſi libellarium, quibus modis feud. amitt. Card. Alex. in cap. 1. in princip. colum.2. verſic. pro hoc reſtat illatio de prohib. feud. alien. per Feder. idem Tiraquell. in præallegato tract. fol.982. n.45. Ea quidem potiſſima ratione,
8 quia per promiſſionem de vendendo non acquiritur ius in re, l. ſi ſterilis, §. ſi fundus, ff. de actio. empt. l. ſi ita quis, §. ſi ea lege, ff. de verbor. obligat. Angel. in l. qui Romæ, §. cohæredes, ff. eodem titul. & Afflict. in conſtit. Diuæ memoriæ, num.6.

Amplia ſupra poſitam concluſionem procedere etiam in eo, qui conſentijt alienationi, quia eſt aliud vendere, aliud vendenti conſentire, leg. aliud eſt vendere, ff. de reg. iur.

RESOLVT. LXIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an operetur recuperationem melioramentorum, reuocata alienatione.

1 *Aſſenſus bonam fidem inducit.*
2 *Melioramenta ſunt reſtituenda ei, contra quem alienationis reuocatio fuit facta.*
3 *Retentio rei à iure conceditur, donec melioramenta poſſeſſori ſoluantur.*
4 *Melioramenta exequutionem decreti reuocationis alienationis impediunt.*
5 *Melioramenta facta rei Eccleſiaſticæ alienatæ abſque aſſenſu amittuntur, & quare.*
6 *Ædificans in re ſubiecta fideicommiſſo meliorationes perdit.*
7 *Melioramenta debentur, & ſi fuiſſent facta rei venditæ abſque aſſenſu, dummodo ſine ipſis res perijſſet, ac etiam debentur, ſi ab initio fuit bona fides, dato, quod poſtea mala ſuperuenerit.*

SVpponatur, quod interueniente aſſenſu Apoſtolico, quoddam petium terræ alienaretur; & poſt multum temporis ſpatium reperiretur Eccleſiam fuiſſe ænormiter læſam, ob quod Rector alienans, vel eius ſucceſſor alienationem reuocauerit; quæſtionis nunc eſt, an meliorationes ſint reſtituendæ ei, contra quem reuocatio fuit facta.

1 In qua quæſtione dicendum eſt primo, quod cum aſſenſus interuentio conſtituat quem in bona fide, & ſumptus facti per bonę fidei poſſeſſorem recuperantur exceptione doli mali, l. ſumptus, ff. de rei vendic. l. in
2 fundo, ff. eodẽ titul. ideò melioramenta ſunt reſtituen-
3 da. Immò pro præfatis expenſis poſſeſſori conceditur à iure retentio, donec melioramenta ipſa ſoluantur, l. ſi in area, de condit. indeb. Doctor. in l. ſi in ſortem, §. ſi centum, & ibi Iaſ. n.10. ff eodem titul. poſt Bald. citat. l. in fundo, nu 4. Neguſant. de pignor. par.5. membr.4. n.8. Ruin. conſil.100. num.6. lib.4. Capyc. deciſ.17. n.7. Put. deciſ.471. & deciſ.474. lib.2. Peregr. deciſ.16. lib.2. & fuit pluries in Rota reſolutum, & ſignanter in vna Romana domus, 18. Iunij 1602. coram Pamphilio, & melioramenta impediũt etiam exequutionem decreti
4 reuocationis alienationis, Benintend. deciſ.77. Rota Marchiæ deciſ.22. num.12. & deciſ.56. n.11. de Franch. deciſ.112. & 456. Ioſeph. Ludou. deciſ. Peruſ.34. & Abb. in cap. de multa, num. 14. de præbend. quidquid ſcripſerit Surd. conſ.333. lib.2.

5 Quando verò meliorata fuerint prædia Eccleſiæ alienata abſque aſſenſu Apoſtolico, tunc cum eo caſu emptor dicatur malæ fidei poſſeſſor, perdit meliorationes præfatas, nam cenſetur donare Rodoan. q.17. n. 50. poſt Bald. conſil.22. vol.1. & Alexand. conſil.160. num.3. & ſeq. volum.1. ſicuti ædificans in re ſubiecta
6 fideicommiſſo, perdit etiam meliorationes ex allegatis per de Franch. deciſ.100. & 191. nam cedunt ſolo, idem de Franch. deciſ.312. Couar. lib.3. variar. reſolut. cap.17. num.1. Magon. deciſ. Lucenſ.33. n.21. & ſeq. & deciſ. Florent. num.5. & ſeq. Caualcan. de tutor. n.165. Peregr. de fideicom. art.49. n.63.

7 Limita hoc ſecundum caput concluſionis, niſi melioramenta fuiſſent adeò neceſſaria, quod ſine ipſis res perijſſet; nam tunc etiam ſi nullo interueniente aſſenſu res Eccleſiæ alienata fuiſſet, & per conſequens poſſeſſor eſſet malæ fidei, nihilominus poterit illas recuperare, vt innuit Rodoan. loco citat. & voluit etiam Artaman. deciſ.3. de reb. Eccleſ. non alien.

Limita ſecundo, quãdo ab initio fuiſſet poſſeſſor bonæ fidei, puta, quia contraxit præcedente aſſenſu Apoſtolico, & poſtea ſuperuenit mala fides, puta, quia euidenter cognouerit, Eccleſiam fuiſſe ænormiter læſam, nam hoc non obſtante, poterit id, quod meliorauit tollere, & auferre, l. Iulianus ff. de rei vendicat. quod intellige procedere, quando non vellet Eccleſia ſoluere pretium meliorationis, de Franch. citata deciſ.110.

RESOLVT. LXIV.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in alienatione bonorum relictorum religioſis incapacibus.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in rebus modicis non requiritur, nec in his, quæ à religioſis prohibentur retineri.*
2 *Mendicantes bona in communi poſſidere non poſſunt. Mendicantes bona immobilia abſque aſſenſu alienare poſſunt, & quare.*
4 *Ieſuitæ abſque aſſenſu Apoſtolico res Eccleſiaſticas alienare poſſunt.*
3 *Regulares plura priuilegia in rerum Eccleſiaſticarum alienatione habent.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione mobilium pretioſorũ regularium, & mendicantium requiritur, & quare.*

1 REſpondetur negatiuè ex doctrina Decij communiter recepta in cap. in præſentia n.69. de probat. Monal. conſil.163. volum.2. Emanuel Sà in verbo alienatio n.7. vbi dicit quod ſolemnitas iuris non requiritur in rebus modicis, nec in his, quæ religioſi retinere
2 non poſſunt, itaque mendicantes, quibus non licet bona immobilia etiam in communi poſſidere, poſſunt vendere immobilia eis aliquo teſtamento relicta, vel alias donata, & ratio eſt, quia bona iſta nõ ſunt Eccleſiæ incorporata, iuxt. text. in Clem. exiui de Paradiſo de verb. ſignif. ſed in rebus Eccleſiæ non dum incorporatis non requiritur aſſenſus in earũ alienationibus Franch. in cap.2. in fine de reb. Eccl. non alien. in 6. Rebuff. d. comp. nu.21. Rolan. conſ.15. volum.1. quinimò regulares poſſũt alienare bona ipſorũ ex pluribus priuilegijs ipſis conceſſis, quæ videri poſſunt apud Con-
3 fectiũ in ſua recoll. priuil. Mendic. & ſpecialiter Greg. XIII. Conſtitutio, incipiens (Apoſtolicæ Sedis) anno 1576. die 18. Decemb. indulſit patribus Societatis Ieſu,

4 su, vt bona locorum eiusdem Societatis possint arbitrio ipsorum, & præpositi Generalis nulla super hoc alia petita licentia à Sede Apostolica, vel à loci ordinario alienare; legitur hæc constitutio in collecta priuilegior. Emanuel Roder.tom.2.quæst.reg.fol.459.secundum quod refert Piasegius in sua praxi Archiep. tit. de bon. mens.Episcopi, num.33. in fine.

5 Limita tamen præfatam conclusionem in rebus pretiosis mobilibus, prout sunt vestes,cálices,& his similia, Emanuel Sa verbò alienatio in finalibus verbis, & ratio est,quia ista bona sunt Ecclesiæ incorporata.

RESOLVT. LXV.

Assensus Apostolicus an in concessione rei Ecclesiæ ad beneplacitum facta requiratur.

1 *Assensus Apost. in concessione rei Ecclesiæ ad beneplacitum requiritur.*
2 *Concessio ad beneplacitum facta absque causa reuocari non potest.*
3 *Concessio vltra triennium est alienationis species.*
4 *Concessio, siue gratia ad beneplacitum facta dicitur perpetua.*
5 *Officialis à Principe creatus ad eius beneplacitum perpetuò dicitur creatus, & hoc etiam in officiali creato ab Episcopo.*
6 *Concessio ad beneplacitum facta morte concedentis non expirat.*
7 *Concessio ad beneplacitum facta specialiter, & non generaliter est reuocanda.*
8 *Ius in re acquiri videtur per concessionem factam ad beneplacitum.*
9 *Assensus Apostolicus non requiritur in concessione vsus, siue rei Ecclesiasticæ commoditatis ad beneplacitum.*

1 IN hac decisione est affirmatiuè respondendum ex pluribus infra dicendis, tùm primo, quia res concessa ad beneplacitum non potest reuocari absque
2 causa Capyc. decis.116. & decis.121.n.16. Ann.alleg. 119. maximè quando concessio emanata fuit ob seruitia,idem loco citat.n.12. Marsil. singul.363. Campag. in cap. Regni Neapol.cum his num.17. Scaglio in ritu Neap.46. n.3.vnde poterit contigere, quod causa non euenieat,& sic concessio saperet vim alienationis; quia
3 concessio vltra triennium est species alienationis clement.fin. & ibi not. de rebus Eccles. non alien.Couar. lib.2.variar.resolut.cap.16.nu.6. Rebuff. in compend. alien. num.27. Arnon. sign.72.

Tum secundo quia concessio, seu gratia facta ad
4 beneplacitum dicitur perpetua Capyc.decis.123.nu.4. add. ad eundem decis.116.hinc quod officialis à Prin-
5 cipe creatus ad eius beneplacitum, dicitur perpetuò creatus l. iuris peritus, & ibi DD.ff.de excus.tut.DD. in l. principalibus ff. si cert.pet.& ibi Alexand. num.6. Iason. in l.centesimis §.ita stipulans num.14.vbi etiam Alexand. num.11.ff.de verbor.oblig. Mascard. de probat.conclus.188.num.8.lib.1. Ann. consil.56. num.22. volum.1.& hoc procedere etiam in officiali ab Episcopo deputato voluit Guttier. lib. 2. canon. quæstion. quæst.11.nu.4.& Gonzal.in regul.8.glos.12.nu.28. docens deputatum ad aliquod officium non posse remoueri ex sola malitia,absque tamen legitima causa;latè Menoch. alios congerens in addit. ad lib.1. de arbitr. iudic.quæst.55.num.21. immò fuerunt nonnulli tenen-
6 tes concessionem ad beneplacitum factam, nec quidē expirare morte concedētis, maximè in magistratibus à principe non recognoscente superiorem creatis, ita Boer.decis.149.nu.11.Thomin.decis.29. Carroc.decis. 17.Immò dicit Molina de primogenit. Hispan. lib. 1. fol.181.num.5.quod quando concedens vult reuocare
7 concessionem ad beneplacitum factam, debet specialiter hoc facere, nec venit sub generali reuocatione,vt voluit etiam Lanar. consil.21. nu.10. Ann. allegat.53. num.26. Roman.consil.332. num.23.

8 Tum tertio, quia per concessionem factam ad beneplacitum videtur acquiri ius in re, & propterea requiritur assensus Card.in Clement.1.§. verum num.2. vers.secundo quæro de rebus Eccl.non alien.Rodoan. eodem tit.pag.15.nu.7.facit Alexand. in l. si domus §. si fundus nu.5.ff.de legat.1.Felin. in cap.quæ in Ecclesiarum num.87. de constit.

Limitatur tamen conclusio principalis, vt assensus
9 non requiratur, quando vsus siuè rei commoditas cōcederetur, ita tamen, quod nullum dominium vtile trasferretur, ita Felin. in cap.quæ in Ecclesiarum. nu. 88. de Constitut.

RESOLVT. LXVI.

Assensus Apostolicus, an suppleatur ex iuramento.

1 *Ecclesiastica ex propria natura alienari non possunt, & quare.*
2 *Alienatio rerum Ecclesiæ absque assensu, iuramento non confirmatur.*
3 *Emptores bonorum Ecclesiæ contra formam extrauagan. ambitiosæ sacrilegium committunt, & mortaliter peccant, idque non procedit in emptione rerum mobilium, num. 4.*
5 *Episcopus iurans non alienare res mensales Ecclesiæ, si postea alienat, valida est (vita sua durante) alienatio.*
6 *Episcopus licet sit periurus; tamen actus ab eo factus est validus.*

SVpponatur,quod fuerat alienata res Ecclesiæ absque assensu, alijsque iuris solemnitatibus, verùtamen in ipso contractu reperiatur interpositum iuramentum; quæstionis nunc est an substineatur virtute præfati iuramenti, & concludendum est pro negatiua ex infra dicendis.

1 Primo, quia res Ecclesiæ alienari non possunt ex propria natura,quia humanæ conuentioni nullatenus subiectæ sunt, vt cumulatissimè notat Afflict. decis.75. & ibi Vrsill.nu.1. Viuald.comm.opin.cap.39. ideò minimè huismodi contractus, seu alienatio confirmatur iuramento, & consequenter si iuramentum præstitum foret ab alienante;nequaquam iure alienationis posset in emptorem trāsferri cum iurantis potestati non subsit l.apud Iulianum §.fin.ff.deleg.1.l. inter stipulantem §.sacram.ff.de verbor.obligat. Bart. in l.si quis pro eo colum. fin. ff. de fideiuss. Abb. in cap. cum contingat colum.4. n.22. & sequenti de iureiurando, & est communis opinio secundum Cor. in Authen. Sacramenta puberum quæst. 16. C. si aduersus vendic. Alciat. in d. cap. cum contingat, num.179.

Immò emptores ipsi bonorum Ecclesiæ tàm immobilium,quàm mobilium pertinentium ad diuinum cultum in casu non licito, seù licito, sed non iuxta formam extrauagant. ambitiosæ, & aliorum Canonum
2 super hoc promulgatorum sacrilegium committerent, & mortaliter peccarent, Viuald.loc.cit.nu.3.& Balb. decis.99.

4 Limita,vt talis prohibitio non extēdatur ad alienationem rerum mobilium,Menoch. de arbitr. Iudic.lib. 2.centur. 2. casu 172. immò hoc eatenus procedit, & ampliatur, quod si Episcopus res mensales Ecclesiæ iuraret non alienare, & postmodum illas alienaret, quod tunc alienatio facta ab Episcopo rerum prædictarum ad vitam suam teneat, non obstante iuramento suo de non alienando, Mohedan. decis.7. & 250.

Et quāuis Episcopus periurus remaneat in præsen-
6 ti casu, nihilominus alienatio facta per eum de rebus memoratis in casu alias permisso valet,atq; firma remanet

manet ſecundum Creſcent. deciſ. de iureiurando, Innoc. in cap. dilecto, de præb. Caſtrenſ. conſ. 339. num. 3. volum. 1.

RESOLVT. LXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in dimiſſione pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in dimiſſione pecuniæ Eccleſiæ in banchis exiſtentis, & quare.*
2 *Pecunia res mobilis, & non pretioſa dicitur, & n. 4.*
3 *Legata re mobili pecuniæ repertæ in domo, & capſa teſtatoris legatario cedunt.*
5 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in dimiſſione pecuniæ reſeruatæ ad bona immobilia emenda, & quare.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in dimiſsione pecuniæ deſtinatæ ad legitimam negotiationem.*

1 REſpondeo dicendo non requiri per rationem deſumptam ex verbis expreſſis in extrauag. Ambitioſæ, ibi (immobilia), & pecuniam rem mobilem eſ-
2 ſe nemo eſt, qui neſciat, & illam mobilium appellatione contineri omnes ſcripſerunt in leg. mouentium, ff. de verbor. ſignific. Tiraquell. de retract. §. 1. gloſſ. num. 102. poſt Cinum, Bald. & Alber. in l. ea demum, C. de collat. Angel. in §. & quia parum per illum text. Auth.
3 de nup. Hinc eſt, quod in legato mobilium, pecuniæ, quæ in domo, & capſa teſtatoris repertæ fuerint, continentur, & legatario cedunt, Dec. conſ. 381. num. 4. & conſ. 472. col. 1. Pariſ. conſ. 167. n. 11. vol 2. Natt. conſ. 117. num. 5. & idem Dec. conſ. 472. cum alijs, quos cōgerit Mantica de coniectur. vltim. volunt. lib. 9. titul. 3. Pinel. in l. 1. par. 2. n. 44. C. de bon. mater. Straccha de mercat. par. 1. num. 76. & referunt deciſum Theſau. deciſ. 160. & Ioan. Gal. deciſ. 1. & fuit in Rota Roman. reſolutum in vna ciuitatis Caſtellanæ bonorum 2. Iunij 1574. coram Ceſare de Graſſis, vt patet in eius dec. 1. tit. de donat. vnde cum prohibitio alienationis rei Eccleſiæ locum habeat in immobilibus, ac etiam mobili-
4 bus pretioſis, inter quæ pecunia non connumeratur ſecundum Borgnin. conſ. 60. propterea ceſſare quoque debet ratio prohibitionis.
5 Limita primo, quando illa pecunia reſeruata in banchis eſſet deputata ad emenda bona immobilia, tunc enim eſt neceſſarius aſſenſus Apoſtolicus, ſecundum Tiraquell. loco cit. gloſſ. 7. num. 105. & 122. Foller. in practic. crimin. fol. 62. num. 1. & fol. 108. num. 113. & ratio eſt, quia tunc deſinit eſſe res mobilis, & inter immobilia connumeratur, vt per DD. communiter in l. cætera §. 1. ff. de legat. 1. & latè per Boer. deciſion. 209. Gail. libr. 1. pract. obſeruat. cap. 11. Theſaur. cit. deciſ. 160. num. 6.

Limita ſecundo, quando pecunia, quæ manet in Bā-
6 chis fuiſſet ad aliquam legitimam negotiationem deſtinata arg. l. ſi chorus d. 1. ff. de legat. 3. l. ſi fundus, & l. ſi domus §. 1. & l. ſi ita legatum ff. eodem Mantica d. l. 9. tit. 3. Gabriel conſ. 98. n. 27.

Intellige hanc limitationem tunc veram eſſe, quando pecunia eſſet in magna quantitate, vt cenſuiſſe Senat. Pedemont. refert Theſaur. citat. deciſ. num. 6. in fine, & num. 9.

RESOLVT. LXVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in impoſitione cenſus ſuper re Eccleſiæ.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in impoſitione cenſus in re Eccleſiæ requiritur, & quare, idque procedit, tàm in reductione cenſus ex cauſa ſterilitatis, quàm in eius diminutione, num. 3. & 4.*
2 *Cenſus impoſitus ſuper reb. alienari prohibitis eſt nullus.*
5 *Aſsenſus Apoſtolicus non requiritur, quādo perſona obligatur ad ſoluēdum de rei Eccleſiæ fructibus, & quare.*
6 *Eccleſia tenetur reſtituere ſortem principalem ob nullitatem contractus.*
7 *Eccleſia nemini præiudicare debet.*

1 REſpondeo requiri eaſdem ſolemnitates, quę requirūtur in alienatione, & ratio eſt duplex, quia eſt ſpecies alienationis, l. fin. vbi DD. C. de reb. Eccleſ. non alien. & propterea ſi non apparet præceſſiſſe aſsēſus præſtationem, erit ipſo iure nulla, vt pluries cēſuit Rota Rom. & ſignanter in vna Romana inualiditatis cenſus 24. Maij 1591. coram Pamphilio, & in vna Godicen. cenſus, 25. Ianuarij 1597. coram Seraphino, & iterum in eadem 29. Ianuarij 1597. coram Corduba, & ita etiam Seraph. dec. 1329.
2 Secunda redditur ratio, quia cenſus impoſitus ſuper rebus alienari prohibitis, eſt nullus, Farinac. deciſ. 304. & propterea poteſt emptor reſcindere impoſitionem cenſus, & compellere venditorem ad pretium reſtituendum, Dec. conſil. 102. num. 10. & tenuit Rota in vna Romana cenſus de Coppis, 17. Martij 1577. corā Seraphino, & iterum in vna Spoletana terrarum, 11. Nouemb. 1599. cōram Mellino, & iterum in eadem.
3 Amplia principalem concluſionem procedere etiā in reductione cenſus bonorum Eccleſiæ ex cauſa ſterilitatis, & refectionis melioramentorum facta, quia eſt nulla etiam, quod fuerit obſeruata per 30. annos, vt fuit reſolutum in cauſa Mediolanen. bonorum 5. Maij 1597. coram Seraphino.
4 Amplia ſecundo procedere etiam in diminutione cenſus, vt accidit in ciuitate Neapolitana, quæ cum habuiſſet plures cenſuales contractus cum diuerſis eccleſijs, ac locis pijs, & pro quolibet centenario ſeptē annuos aureos ſoluebat; verum cum in anno 1613. dicta Ciuitas vniuerſaliter omnes contractus, tàm cum laicis, quàm cum Eccleſijs ad ſex pro centenario reduxerit, in tali diminutione fuit petitus, & obtentus aſſenſus Apoſtolicus.
5 Limita nunc non procedere, quando obligatur perſona ad ſoluendum de fructibus rei Eccleſiæ, iuxta doctrinam Bart. in l. codicillis, §. inſtitutio, ff. de legat. 3. Crauet. conſ. 217. num. 4. Gabr. conſ. 47. num. 12. libr. 1. & ita conſtituuntur cenſus in bonis Eccleſiæ, & emphyteuticis, cum hoc modo non ſit alienatio, & ita cenſuit Rota in vna vinearum de Maximis 4. Februar. 1577. coram Accorambono, & iterum 16. Nouembr. 1551. coram eodem Rodoan. de reb. Eccleſ. non alien. pag. 103. num. 26. & Cordub. de iure emphyt. ampliat. 40. Carroc. deciſ. 103.

Bene tamen eſt verum, quod exiſtente contractu cenſuali cum Eccleſia inito, nullo, atque inualido ob defectum aſſenſus, tenetur ipſa Eccleſia reſtituere ſor-
6 tem principalem, vt fuiſſe in Rota deciſum refert Far. deciſ. 301. alias enim Eccleſia locupletaretur cum alterius iactura, gloſ. in l. iubemus, la 2. §. ſanè, verb. acquirere, C. de ſacroſ. Eccleſ. & in cap. ad audientiam, verbo effugiendum, de reb. Eccleſ. non alien. cum enim
7 Eccleſia ſit cultrix iuſtitiæ, non debet cuiquam præiudicare. cap. per tuas de don. gloſ. fin. in cap. 1. de reſtit. in integ. quod tunc in primis locum habet, quando locupletior facta eſt, Abb. in cap. ſi quis presbyterorum, de reb. Eccl. non alien.

RESOLVT. LXIX.

An aſſenſus Apoſtolicus, ſuppleat defectum inobſeruationis formæ.

1 *Alienatio cum aſsenſu Apoſtolico eſt nulla, ſi reſcripti forma non obſeruatur.*

2 *Aliena-*

2 *Alienatio est nulla, si in commissione adest clausula (vocato Abbate) & de eius citatione non constat.*
3 *Gratia facta de emphyteusi, non extenditur ad emphyteusim in perpetuum.*
4 *Supplicatio attenditur pro validitate, vel inualiditate, non instrumentum.*
5 *Alienatio est nulla, si in gratia dicitur, bona specificanda esse, & postea non fuit earum specificatio facta.*
6 *Vtile per inutile vitiatur in hoc casu.*
7 *Alienationem esse intra summam, tenetur probare, qui ea nititur.*
8 *Confirmatio est inualida, instrumento non exhibito.*

SVpponatur, quòd alienata fuit res Ecclesię, non tamen seruata forma tradita in rescripto si in euidẽtem, quæstionis nunc est, an sit nulla alienatio, non obstante, quod fuerit assensu Apostolico roborata, seu confirmata: & pro nullitate facit text. in cap. cum dilecto, vbi DD. de rescript. Dec. in cap. prudentiam 4. notab. de off. deleg. Abb. cons. 41. nu. 3. lib. 1. Paris. cons. 41. nu. 13. lib. 4. Gozad. cons. 73. n. 2. Tiraq. de retract. ligna. §. 1. glos. 21. num. 11. Rodoan. de reb. Eccl. non alien. tit. de cau. util. num. 204. & ita pluries censuit Rota Romana, & signanter in una Cortonen. rescissionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano, & iterum in una Papien. Tenutæ, 17. Iunij 1596. coram Seraphino.

Vnde si in gratia si in euidentem adest clausula (vo-
2 cato Abbate) & de eius citatione non constat, alienatio est nulla, Abb. in cap. exhibita, vlt. not. de iud. Dec. cons. 173. n. 2. & 233. vol. 1. Aymo. cons. 182. n. 9. vers. 4. vol. 1. Bellam. cons. 16. Rota decis. 30. de rescrip. in nouis, & fuit dictum in una Cortonen. bonorum, 28. Maij 1588. 9. Iunij 1689. & 26. Ianuarij 1599. coram Platta, & iterum in vna Cremon. aquarum, 9. Maii 1594. coram Illustriss. Arrigonio, & iterum in vna Auximana bonorum. 28. Nouembr. 1554. coram Orano.

Idem si gratia præfata, si in euidentem loquatur de concessione in emphyteusim, & concessio fiat in per-
3 petuum, hoc casu non substinetur alienatio in perpetuum, Abb. d. cons. 41. nu. 3. & Gozad. cit. cons. Rota in vna Papiens. tenutæ della Maddalena, 17. Iunij 1596. & 26. Iunij 1597. coram Seraphino.

Item si in supplicatione si in euidentem narratur factum alio modo, quàm verè factum sit, ad validitatem,
4 vel inualiditatem attenditur supplicatio, non autem instrumentum, Rot. in vna Senen. prædij, 28. Aprilis 1589. coram Seraphino, & est eiusdem decis. 868. & in eadem 7. Maij 1590. coram Gipsio.

Et si in gratia si in euidentem dicatur, quod fiat spe-
5 cificatio bonorum, si non sit facta specificatio, alienatio erit nulla, neque confirmatione suffragatur, Rota in vna Cortonen. rescissionis locationis 26. Ianuar. 1590. coram Orano, & in vna Nouarien. decimarum, 14. Octob. 1582. coram eodem, & 15. Maij 1593. coram Blanchetto, & iterum in dicta Cremon. aquarum, 9. Maij 1594. coram Arrigonio, & idem tradit Dec. cons. 142. n. 7. vers. præterea, & num. 8.

Item si in confirmatione dicatur, concessionem fuis-
6 se factam ad tertiam generationem, & verè sit facta in perpetuum, confirmatio erit nulla etiam respectu concessionis ad tertiam generationem, Abb. cit. cons. 41. & Rot. in d. Corton. rescissionis locationis, 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

Idem dicendum, quando datur licentia alienandi limitata pro certa summa, quia debet is, qui alienatione nititur probare alienationem fuisse intra summam, DD. in cap. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. Pari. cons. 17. num. 28. lib. 1. Dec. cons. 60. nu. 3. & fuit latè resolutum in Rota, in una Romana deuolutionis de Piccionibus, 28. Maij 1582. coram Rubeo, & facit Rota diuers. decis. 165. lib. 2.

9 Neque confirmatio facta non exhibitio instrumento, erit valida, Rota in d. Corton. rescissionis locationis 26. Ianuarij 1590. coram Orano.

RESOLVT. LXX.

Assensus Apostolicus, an requiratur in alienatione rerum Ecclesiæ, quæ seruando, seruari non possunt.

1 *Assensus Apostolicus in alienatione rerum Ecclesiæ, quæ seruando seruari non possunt, non requiritur.*
2 *Bona, quæ seruando seruari non possunt, quæ dicantur.*
3 *Pecunia res mobilis dicitur.*

IN hac resol. negatiuè respondetur secundum gl. expressam in summa, 12. q. 2. Nauar. cons. 4. num. 3. de reb. Eccl. non alien. Rebuff. in compend. eiusdem materiæ, num. 25. Socc. in fallent. regulæ 110. num. 2. Vgolin. de potest. Episc. §. 7. nu. 5. Quaranta in summ. Bullar. verbo alienatio, n. 38. Nouiss. in sua praxi cap. 75. num. 7. qui omnes mouentur.

Primo, per text. in l. lex, quæ tutores, §. vltimo, C. de administ. tut. ubi etsi res minorum sino decreto alienari nequeunt, quæ tamen seruando, seruari non possunt sine decreto licitè alienantur.

Secundo, per tex. in l. fin. C. quando decret. opus non est, ubi idem pariter disponitur, pro quorum omnium confirmatione est glos. expressa in cap. nulli, de reb. eccl. non alien.

Dicuntur autem bona, quæ seruando seruari non possunt, quę non solent durare triennio, glos. in l. 1. C. si aduer. vsucap. Bart. in l. potest, col. 1. in princ. ff. de auct. tut. Alex. Aug. & reliqui communiter in l. 1. §. quæsitũ, ff. ad Trebell. vel non sunt duratura triennio absque notabili deterioratione, secundum Beroum cit. cap. nulli, Mainard. dec. 16. lib. 3. & Balb. dec. 24. vel etiam ultra triennium absque notabili deterioratione, Rodoan. cit. tract. q. 6. & tales sunt vestes attritæ, quæ veterascunt, animalia superuacua, & similia, Abb. Card. & communiter in d. c. nulli, licèt sint mobilia pretiosa, iuxta glos. in cap. tua, de his, quæ fiunt à Prælat.

3 Pecunia etiam inter mobilia, quæ seruando seruari non possunt, numeratur, quia retenta nihil operatur, cap. eijciens 88. distinct.

Verùm limitatur primo, vt alienari minimè possit absque assensu Apostolico magna quantitas pecuniæ, quæ est in Ecclesiæ proprietate, non in fructu, vt fuit latè resolutum in Rom. Rot. in vna Venetiarum nullitatis contractus, 13. Nouemb. 1602. coram Pamphilio, vbi fuit quoque dictum istud procedere, licèt præfata pecunia veniret conuertenda in utilitatẽ dictæ Ecclesiæ; ratio verò huius limitationis, videtur esse illa, quia potest Ecclesia in contractu emptionis decipi in pretio, Bero. cit. cap. nulli, n. 83. Rodoan. tract. tit. de pecu. eccl. n. 15. Tiraq. de tetract. 1. glos. 7. n. 106. & facit tex. in l. 3. §. quid ergo, ff. de contrar. actio. tutel. Secunda est ratio, quia præfata pecunia non erat in redditu, vel fructu, vt de ea Prælatus, prout de alijs fructibus disponere posset, clem. 1. de reb. Eccles. non alien. sed erat in proprietate monasterij, & erat magna quantitas ducatorum 4000. propterea requirebatur assensus prout fuit decisum, quàm decisionẽ refert Nouiss. in præfato c. 75. in annot. num. 14.

Limita secundo in pecunia redacta ex venditione rei immobilis, quia inter immobilia numeratur, & assensus exigitur Tiraq. de utroque retract. §. 1. glos. 7. n. 113. Rodoan. ubi supra q. 6. quidquid scripserit Foller. in sua qrax. vers. & annotentur bona.

Pecunia vero destinata ad emptionem immobiliũ, an dicatur mobilis, vel immobilis fuit decisum in Curia Archiepisc. Neapoli inter mobilia connumerari ex doctrina Ias. in l. cætera, §. sed si parauit ff. de l. 1. Boer.

deciſ.209. Mantica de coniect.lib.9.tit.3.nu.2. Pinell. in l.1.n.42.Cod.de bon. matern. & ex his fuit deciſum non requiri aſſenſum in alienatione d. pecuniæ.

RESOLVT. LXXI.

Aſſenſus Apoſtolicus, an requiratur in permutatione, quæ fit inter rectores Eccleſiæ.

1 *Permutatio rei eccleſiæ cum ſæcularibus non valet.*
2 *Ceſſante cauſa prohibition is ceſſat prohibitio.*
3 *Permutatio inter rectores valida eſt, & quare num.ſeq.*
7 *Spirituale cum ſpirituali permutari poteſt.*

SÆpè quæritur,an authoritate ordinaria,poſſint rectores Eccleſiarum inter ſe bona Eccleſiaſtica permutare abſque ſedis Apoſtolicæ beneplacito, & conſenſu, & partem negatiuam probare videtur text. in cap. caſellas 10.q.2.& cap.ſine exceptione 12.q.2. entrauag.ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alien. & l.ſancimus C.de ſacroſan. Eccleſ. quæ procedunt tantum in permutationibus fiendis cum ſecularibus,ne bona Eccleſiæ profanis vſibus applicentur, & ita probat expreſsè text. in d.extrauag.ambitioſæ ibj (profanis vſibus applicare, aut cum maximo illorum, aut diuini cultus detrimento exquiſitis medijs vſurpare præſumunt in proemio) quod cauſam finalem diſpoſitionis indicat l.fin.& ibi Bart.n.3.ff.de hæred.inſtitut. Iaſon. in l.ſi pacto quo,n.14.C.de pact.& cum in permutationibus,quæ inter rectores Eccleſiæ fiunt non transferatur dominium ad profanos vſus, ceſſat cauſa prohibitionis, & ceſſante cauſa prohibitionis, ceſſat,& prohibitio, cap. cum ceſſante de appellat.latè Tiraq.in tractatu ceſſante cauſa par.1.limit.23.n.1. quoniam cum laicis non licet permutare, nec illis bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim concedi poſſunt abſque iuris ſolemnitatibus Rodoan.q.36.num.19. Couar. lib.2.var. reſol.cap.17.num.2. Rot. diuerſ. deciſ. 178. n.1.par.2. Praxis Cur.Archiepiſc. Neapol. cap.15. nu.74.& propterea libenter concludendum eſt in praxi inter rectores Eccleſiarum de bonis Eccleſiaſticis licitam eſſe permutationem per tex.expreſſum in cap.hoc ius porrectum §.ſibi inuicem 10.q.2.cap.1. de reb. Eccl. non alie.cap.ad quæſtionem de rer. permut.§. iſtud Auth. ut de cætero commutat. & cap. ubi gloſ. verbo ad inuicem,& ibi Bart.in princip.col.5.& in tit.præcedenti, & in Auth. item ſibi inuicem iuncta gloſ. C. de ſacroſan.Eccl.& ratio poterit eſſe,quia cum res permutandæ ambo ſint ſpirituales,ideò licita eſt in iure permutatio,ſpirituale enim cum ſpirituali poteſt permutari, ut per gloſ.in citat.cap. ad quæſtionem verbo (queat) In praxi tamen ſeruatur contrarium cum in permutatione quoque requiratur aſſenſus.

RESOLVT. LXXII.

Aſsenſus Apoſtolicus an operetur retentionem fructuum reuocata alienatione.

1 *Poſſeſsor fructus perceptos, & bona fide conſumptos ante litē motā reſtituere non tenetur,& quare,n.2.5 6.&.7.*
3 *Poſsesor facit fructus ſuos, etiam quando habet titulum coloratum.*
4 *Poſsesor non facit fructus ſuos, quando aſsenſus eſt ſubreptitius,& quando in hoc caſu facit ſuos.*
8 *Poſsesor fructus extantes reuocationis alienationis tempore.ſuos non facit,nec etiam error iuris excuſat.n.ſeq.*
10 *Poſſeſsor fructus nō facit ſuos,quādo locupletior eſt factus.*
11 *Poſsesor fructus perceptos tempore publicationis cauſæ ſuos non facit, & quare.*
12 *Poſsesor fructus extantes tempore litis motæ ſpatio triennij vſucapere non poteſt.*

1 SVpponatur,quod fuerat res Eccleſiæ alienata, interueniente aſſenſu Apoſtolico, & alijs à iure requiſitis ſolemnitatibus,& poſt aliquem temporis curſum, alienationem præfatam non cedere in euidentē Eccleſię vtilitatem declaratum fuit,& proinde fuit facta reuocatio;quæſtionis nūc eſt,an poſſeſsor teneatur reſtituere rem vna cum fructibus per eum perceptis,& reſpondetur fructus perceptos ante litē motam ſuper reuocatione alienationis,& conſumptos bona fide nō teneri reſtituere, Boer.deciſ.18.nu.3. Benint.deciſ.20. per totum, & probatur in c. ad noſtra, de rebus Eccl. non alien. cuius concluſionis quatruplex eſt ratio.

2 Prima, quia poſſidetur res cum titulo, & bona fide, & propterea fructus facit ſuos l. in bonæ fidei, ff. de acq.rer.dom. Bart.in l.ex diuerſo ff. de rei vend. Abb. in cap.delicto n.21. de præben. Felin. in cap. de quarta num.32. de præſcript. Couar.lib.1. var. reſol.cap.3. Nauar. conſ.11.de offic.ordin.& in conſ.2.de preſcrip. & conſ.14. n.12. Et hoc procedit etiam ſi adeſſet titulus coloratus, Bart. in l. ſed & ſi lex. §.ſcire ff. de pet. hæred.Gomez. de trienn. quæſt.42. Maynar. deciſ.22. licet. ſecus eſſet dicendum, vbi titulus eſſet nullus,ſeu iniuſtus, & eſſemus in caſibus, in quibus titulus haberetur pro non titulo,pura ſi aſſenſus eſſet ſubreptitius,
3
4 quoniam tunc poſſeſſor teneretur ad fructuum reſtitutionem, non ſolum perceptorum, ſed etiam percipiendorum, Ozaſ. deciſ.160. num.12. Roman.ſing. 343. & Bart.in l.1. C.de fid. inſtrum.& Haſtefiſcal.lib. 10. quidquid voluerit Borgnin. deciſ. 13. de contract. par.2. Limita in eo,qui poſſedit per triginta ann.bona fide, quia à reſtitutione fructuum in omni caſu excuſatur, Aſſl. deciſ.240.

5 Secunda eſt ratio, quia vnus habet rem, alter verò pretium, & hanc opinionem in materia reuocationis alienationis ex capite læſionis vltra dimidiam ſequutus fuit de Pont.conſ.28. n.6.& ſeq.lib.1. Anna.conſil. 24.eod.vol.Guttier pract.9. q.cap.134. Magon. deciſ. Floren.23. in fine, de Franch. deciſ.495. nu.3. & deciſ. 119. nu.10. par.1. Mynſing. obſer.73. cent.4. Gomez. var.reſolut. cap.2. num.42.

6 Tertia eſt ratio,quia poſſeſſor non poteſt dici fuiſſe in mora.

7 Quarta eſt ratio, quia poſſeſſor per decretum ſuperioris,& ſic per aſſenſum Apoſtolicum,annullato contractu non tenetur ad reſtitutionem fructuum, niſi interueniente dolo,Papon. lib.18. tit.4. arreſt. fin.

8 Limita nunc principalem concluſionem,& primo in fructibus extantibus tempore reuocationis alienationis,quoniam tunc ſunt reſtituendi, nec hoc caſu bona fides aliquid ſuffragatur, Afflict. deciſ. 178. & eſt tex. expreſſus in l. certum C.de rei vendicat. Couar. loco cit. & Ferret. conſ.225. vol.2.

9 Limita ſecundo,vt nec etiam error iuris excuſet poſſidentem rem Eccleſiæ minus debite diſtractam, vt ad fructus perceptos non teneatur,Gramm.deciſ.79.n.9.

10 Limita tertio, ubi fructus, eſſent conſumpti,verum poſſeſſor eſſet effectus locupletior,ita de Franch.deciſ. 31.Ann.alleg.113. & Couar.loco cit.

11 Limita quarto in fructibus lite pendente à tempore publicationis cauſæ perceptis, nam tunc incipit mala fides d.l. certum C.de rei vend. Afflict. deciſ.59. Rota Lucenſ. deciſ.47.

12 Limita quinto quoad fructus extantes, ſi illos ſpatio triennij bona fide tenuerit, quia ſic vſu cæpiſſet, Bellam. deciſ.412.

RESOLVT. LXXII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione commendæ Sancti Ioannis Ieroſolymitani.

1 *Commendatarij perpetui ordinum militarium prælatis æquiparantur, & num.3. nec non beneficiarijs.*

2 *Con-*

2 *Commendæ, seu præceptoriæ Sancti Ioannis Ierosolymitani in generali reseruatione non veniunt.*
4 *Equites Ierosolymitani nullo modo eorum commendata bona alienare possunt, neque vltra triēnium locare absque solemnitatibus.*
5 *Conseruatores Religionis contractus nulliter factos per commendatarios reuocare possunt.*

RESpondeo, dicendo, quod commendatarijs perpe-
1 tuis militarium ordinum (excepta alienandi facultate) omnia competunt, quæ veris prælatis iuxta sacros Canones, ca. is qui, de electio. in 6. & quæ resoluuntur de Beneficiarijs pariter, & de his commendatarijs accipienda sunt; Fulg. conf. 23. Gemin. conf. 417. Natt. conf. 514. n. 5. lib. 3. & fuit in Rota resolutum te-
2 ste Mohedan. decis. 10. de caus. poss. & proprie. quamuis præfatæ præceptoriæ Sancti Ioannis Ierosolymitani non veniant in generali reseruatione, de qua in cap. 2. de præben. in 6. secundum quod refert fuisse per Rotā decisum, Achill. de Grass. decis. 9. citat. titul. & ideò in specie dicit Calder. consil. 8. locat. quod isti commen-
3 datarij possunt locare res suæ comēdę in plures annos ad instar prælatorum, dummodò locatio non excedat triēnium, iuxta terminos Paulinæ, quia alias esset alienatio, & propterea non poterit valere, nisi adhibeantur causæ, & solemnitates, de quibus in iuribus de reb. Eccles. non alien. agitur. Ias. conf. 94. vol. 1. Ruin. consil. 157. & seq. lib. 6. Gomez. de reg. trien. q. 5. pag. 195. Capyc. decis. 3. n. 9. & ideò iure merito Medina resoluit in clem. 1. de reb. Eccles. non alien. quod equites Ierosolymitani nullo modo possunt bona eorum commendæ
4 alienare, seù vltra triennium locare absque assensu Apostolico, quam opinionem sequitur Dec. conf. 204. n. 2. vol. 1. Couar. lib. 2. var. resol. cap. 16. nu. 3. Rodoan. de reb. Eccles. non alien. pag. 347. n. 3. & tandem pro huius decisionis confirmatione accedat, quod in proprijs terminis tenuit Rodriq. li. 1. qq. reg. q. 26. art. 12. in fin. vbi resoluit, quod locationes ad longum tempus factas per præfatos Commendatarios, siuè alienationes sine solemnitatibus, & causis in alienatione rerum Ec-
5 clesiasticarum requisitis possunt conseruatores religionis virtute facultatis eis concessæ reducere, ac reuocare bona sic alienata ad dictam mensam.

RESOLVT. LXXIV.

Assensus Apostolicus an dicatur subreptitius, si in eo tacetur litis pendentia.

1 *Assensus Apostolicus redditur subreptitius, si in rescripto litis pendentia expressa non fuerit, & quare.*
2 *Expressio generalis non sufficit vbi particularis est necessaria.*
3 *Obreptio non euitatur, si deliberata principis mens per verborum inuolucrum effugiatur.*
4 *Obreptio in parte rescripti totum vitiat.*
5 *Expressio in rescripto est necessaria, tam appellationis propriæ, quàm partis, tàm iudicialis, quàm extra, & ad quem sit appellatum, & per quem.*
6 *Expressio litis est necessaria dato, quod citatio fuerit exequuta, non tamen reproducta.*
7 *Expressio litis exceptione elidibilis non est necessaria.*
8 *Limitatio ad text. in cap. super eo ext. de cohabit. cleric.*
9 *Expressio attentatorum post appellationem per Iudicem à quo non est necessaria, & quare.*
10 *Expressio appellationis desertæ non est necessaria.*
11 *Expressio sententiæ nullæ, seu processus non requiritur.*
12 *Expressione non facta prouisionis alterius nullæ, confirmatio beneficij est valida.*

SVpponatur in facto, quod quidam alienauerat bona cuiusdam Ecclesiæ, mediante assensu Apostolico, in cuius impetratione non fecerat mentionē: qualiter bona alienata erant litigiosa, & sic super eis pendebat lis, quæstionis nunc est an præfatus assensus dicatur subreptitius ob taciturnitatē dictę litis, & respōdendum est affirmatiuè propter iuris regulam expres-
1 sam, quæ se habet, quod rescriptum redditur subreptitium, si non fiat mentio de litis pendentia, secundum Felin. in cap. super literis col. 9. vers. amplia tertiò de rescrip. vbi dixit, quod rescriptum committens causam auditori in curia est subreptitium, si non facit mentionem de litis pendentia in partib. & voluit etiam Affl. decis. 220. num. 13. Bellam. decis. 102. Valas. decis. 11. Abb. consil. 98. par. 1. & consil. 101. Lanar. conf. 8. Zab.
2 conf. 15. n. 3. & seq. Gabal. milleloq. 83. nec mentio generalis sufficeret, vbi particularis exigitur secundum eumdem Affl. cit. decis. 220. nu. 16. & Cornazzan. decis. 23. & obreptio non euitatur, si quis per inuolucrum verborum effugiat deliberatam mentem principis.
3 Gramm. dec. 66. n. 18. & obreptio in parte rescripti vitiat totum rescriptum, Ozasc. dec. 142. n. 29. Affl. decis. 119. num. fin. Rebuff. de constit. Franciæ titul. de rescript. num. 109.
5 Amplia, vt fieri debeat etiam mentio de appellatione interposita, tàm propria, quàm partis aduersæ, tàm iudiciali, quàm extraiudiciali, tàm si appellatum sit ad Papam, quàm ad inferiorem, tàm per appellantem, quam per appellatum, Gabr. de iudic. concl. 4. Lancell. de attent. tit. de inual. rescrip. lit. pend. DD. in cap. oblatæ, de appellat. Rom. conf. 230. in fin.
6 Amplia secundo etiam si præfata lis pēderet virtute citationis executæ, nō tamen reproductæ in actis, quæ licèt dicatur circumducta c. 1. de dol. & contum. in 6. Vestr. in prax. lib. 4. eod. tit. in princ. Grat. dec. 209. nihilominus debet de ea fieri mentio.
7 Limita nunc, vt nō sit necesse facere mentionem alicuius litis elidibilis exceptione, vel replicatione, gl. in c. ex tenore, vbi DD. in c. 1. & in c. in nostra de rescrip. & gl. notabilis in c. cum nostris verbo de facto, & ibi Panor. de concess. præb. & in c. suggestum verbo posterius de iur. patron. gl. in regula non præstat impedimē-
8 tum de regul. iur. in 6. & ita limita text. in c. super eo de cohabit. cler. qui dicit non valere lit. facti seriem non continentes. Immò Panor. Ant. de But. & Imol. in c. dilectę de excep. tenent, quod de attentatis post appellationem per Iudicem à quo, non est opus facere mētionem; cum veniant retractanda c. non solum de appell. hinc est, quod de appellatione deserta non est opus fa-
10 cere mentionem secundum Imol. in c. ex p. 2. not. col. fin. de appel. & alibi. Pan. post Host. in c. per vestras 3. col. de don. int. vir. & vx. dixit, quod de sententia nulla,
11 seu processu nullo, mentio fieri non debet; ac Oldrad. conf. 299. dixit, quod de lite, quæ est nulla; non debet fieri mentio, & Rom. conf. 483. dixit, quod valet im-
12 petratio confirmationis beneficij non facta mentione de prouisione alteri facta, quæ erat nulla.

RESOLVT. XXV.

An assensus Apostolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiratur.

1 *Commendatarius absque superioris authoritate monasterij bona alienare non potest.*
2 *Prohibitio legis, & hominis in commendæ alienatione.*
3 *Ad probandam vtilitatem non sufficit alienātiū assertio.*
4 *Assensus Apostolicus in alienatione bonorum alicuius commendæ requiritur.*

PRo resolutione huius dec. affertur decis. Rot. 597. in nouiter nouiss. recoll. per Farin. quæ his continetur verbis. Domini resoluerunt pro informante, scilicet instrumentum emphyteusis non substineri, tum propter

propter duplicem prohibitionem alien. videlicet quia Commendatarius non poteſt ſine auct. ſuperioris bo-
1 na monaſterij alienare in præiudicium ſucceſſorum, c. in venditionib. 17. q. 4. Fed. de Sen. conſ. 143. & Papæ
2 commendantis, & penitus quamcumq; alienationem interdicendo, quæ excludit omnem facultatem commendatarij alienantis, ſaltem auctoritate propria, Feder. de Sen. d. conſ. Calder. conſ. 1. de reb. eccl. non alien. & facit l. 2. de vſucap. pro empt. Bart. & DD. in l. filiusfam. §. diui, de leg. 1. vbi Iaſ. nu. 29. & ſeq.

3 Tum etiam, quia neque conſtat de cauſa vtilitatis, in qua non ſtatur aſſertioni alienantium, Fed. de Sen. d. conſil. Rota deciſ. 716. part. 1. neque de ſolemnitate,
4 quæ copulatiuè requiruntur, c. 1. de reb. eccl. non alien. Couar. qui alios citat, & atteſtatur de communi. var. reſol. li. 2. c. 17. n. 2. & fuit dictum coram Iuſto 9. Iulij in vna Mediolanen. bonorũ, & ex lectura inſtrumẽti ſatis conſtat ſolemnitates non eſſe ſeruatas; ex quib. viſum fuit dubium propoſitũ eſſe ſine probabili difficultate.

RESOLVT. LXXVI.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in infeudatione rei Eccleſiæ.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus requiritur in rei Eccleſiæ infeudatione.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus non requiritur in renouatione infeudationis, nec etiam in feudo decimarum.*
3 *Laici regulariter decimas retinere non poſſunt.*
4 *Prælatures ſibi reuerſas, non ſolum extraneis, ſed etiam conſanguineis infeudare poteſt.*
5 *Prælatus non ſolum feuda ſibi aperta infeudare poteſt, ſed etiam ſuo prædeceſſori.*
6 *Prælatus res ſolitas concedi, non poteſt infeudare, ſi ceſſat prima conceſſionis cauſa, nec etiam ſolitam conceſſionem alterare, nu. 7.*
8 *Solemnitates requiruntur in renouatione infeudationis rei eccleſiæ incorporatæ.*
9 *Res quando dicatur eccleſiæ incorporata.*
10 *Correctio iurium antiquorum circa infeudationem per Conſtit. Pij V.*

1 RESpondeo dicendo requiri aſſenſum Apoſtolicum, vt latè per Clar. in §. feudum q. 13. de Franch. in tit. de his, qui feud. dare poſs. c. in prin.

Dubium tamen graue eſt, an idem dicendum ſit in
2 renouatione infeudationis, ita vt interuenire debeant illæ ſolemnitates, quæ in rei Eccleſiaſticæ alienatione requiruntur, & in hoc communis eſt reſolutio non requiri, Bart. in Auth. qui rem, n. 4. C. de ſacroſanct. eccl. Bald. in l. nulli, num. 12. & ſeq. C. de Epiſc. & cler. Abb. in c. vt ſuper, n. 11. de rebus eccl. non alien. Crau. conſ. 54. col. 1. volu. 1. Curt. iun. de feud. 1. par. 2. partis princ. q. 1. Socc. conſ. 120. num. 23. Leo in Theſ. fór. eccl. c. 15. par. 1. num. 29.

Amplia primo procedere etiam in feudo decimarũ, quod ſolitum eſt laicis infeudari, nam ſi ad Eccleſiam reuertatur, poterit Prælatus illud alteri laico feudum concedere, gloſ. in ea, prohibemus, verbo laicus, de decim. Imol. in c. ex parte, poſt num. 10. de feud. ſubdens, quòd hæc opinio communiter ſeruari videtur, & poſt eum, ita dicit communiter teneri, & obſeruari in praxi Iaſ. conſil. 155. in fine li. 2. & in c. 1. n. 13. de ijs, qui feud. dare poſs. Cur. de feu. par. 2. q. 8. Dec. conſil. 131. in fin.
3 vol. 1. licèt enim decimæ apud laicos regulariter eſſe non poſſint, tamen ex quo erant ſolitæ infeudari, præſumitur eas licitè apud ipſos laicos fuiſſe, & conſequenter etiam alijs laicis concedi poſſe.

4 Amplia ſecundo, vt poſſit Prælatus huiuſmodi res poſtquam ad eccleſiam ſunt reuerſæ, illas infeudare nõ ſolum extraneis, ſed etiam conſanguineis, & affinibus ſuis, dummodò præfata infeudatio nõ ſit multum onerosa eccleſiæ, vel alias ſuſpecta, Bald. in d. c. 1. n. 9. & in l. 1. ff. de rer. diuiſ. Iacob. de Belu. lib. 9. feud. q. 17. Ripa de peſte, in 2. cap. de remed. preſeruat. 2. concluſ. & ita de conſuetudine obſeruari videtur, quia hodie potius agnatis, quàm alijs beneficia à Prælatis conceduntur, gl. in cap. 1. in princ. verbo Italicorum, ſi de inueſt. inter. Dom. & vaſs.

5 Amplia tertio, vt poſſit pariter Prælatus infeudare non ſolum feuda, quæ tempore ſuæ prælaturæ aperiũtur, ſed etiam ea, quæ tempore prædeceſſoris ſui aperta fuerunt, ſecundum Guid. Pap. deciſ. 154. nu. 2. quidquid voluerit gloſ. quę communiter reprobatur in c. 1. verbo feudum dare, de his qui feud. dare poſs.

6 Limitatur, & primo, vt Prelatus non poſſit infeudare res ſolitas concedi, quando ceſſat prima cauſa conceſſionis, puta ſi res inculta data in feudum, redacta ad culturam, rediret ad Eccleſiam, tunc enim non poterit de nouo concedi ſine aſſenſu Apoſtolico, Abb. ſingulariter in c. vt ſuper, de reb. Eccl. Curt. vbi ſup. q. 1.

7 Limitatur ſecundo, vt non poſſit concedi alterando ſolitum, puta ſi ſolet concedi maſculis, non poteſt concedi fœminis, Bart. in d. auth. qui rem, num. 7. Clar. cit. quæſt. 13. n. 7. & eſt communis opinio, ſecundum Curt. iun. loco ſupra cit. queſt. 6. colum. 2. & ſeq. Alex. conſ. 9. num. 2. lib. 3.

8 Limitatur tertio, quando res ſolita infeudari, eſset incorporata menſæ eccleſiæ, quæ non poteſt amplius inſeudari ſine ſolemnitate, Abb. d. c. vt ſuper, & eſt communis opinio, ſecundum ſcribentes cit. c. 1. de ijs, qui feu. dare poſs. & ita refert fuiſſe deciſum Guid. Papa in deciſ. 154. ſed quando dicatur res incorporata menſæ ſunt plures opiniones, quas refert Curt. vbi ſupra q. 5.
9 Sed melior eſt opinio, quod requiratur expreſſa Prelati declaratio, vt ſi expreſsè deſcribi faciat rem reuerſam inter bona menſæ, iuxta Bart. in l. ſi vacantia, C. de bonis vacant. lib. 10. vel tacita declaratio hoc eſt, quod Prælatus collegerit fructus ipſius, prout ſolet facere in alijs rebus incorporatis, & hanc opinionem dicit eſse magis communem Cur. in d. q. 5. & Clar. d. q. 13.

Hodie tamẽ omnia ſupradicta correcta ſunt quoad ciuitates, caſtra, terras, oppida, ac loca Sedi Apoſtolicæ, tàm mediatè, quàm immediatè ſubiecta, quæ deuo-
10 luta, & pro tempore deuoluenda, abſq; alia vlteriori declaratione, & illorum poſseſſionis apprehenſione, eo ipſo Sedi, & Cameræ Apoſtolicæ incorporata, ac ad ius, proprietatem, & dominium priſtinum, ac poſſeſſionem redijſse cenſentur, perinde ac ſi per quadraginta annos, & vltra, ciuitates, & loca prædicta à Sede Apoſtolica immediatè poſseſsa, & nunquam in feudum, aut alium titulum conceſſa fuiſſent, vt patet in Conſtit. Pij V. quam ad litteram refert Leo in præd. c. 15. nu. 12.

RESOLVT. LXXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in affrancatione Canonis.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in affrancatione canonis requiritur, & quare, nu. 2.*
2 *Affrancatio abſque alio aſſenſu adeſt tale pactum, & quare, num. 4.*

IN huiuſmodi difficultate (ne diutius lector in ea moretur) conclude pro affirmatiua; ſic præcisè tenuit Soccin. in l. 1. §. item acquirimus, n. 18. & ſeq. ff. de verb. oblig. Tiraq. de leg. connub. gloſ. 5. nu. 198. & ſeq. Monal. conſ. 60. n. 6. vol. 1. Ferret. conſ. 62. n. 21.
2 Cuius concluſionis ratio illa potiſſima videtur, quoniam affrancatio eſt ſpecies alienationis, c. nulli liceat 12. q. 2. cap. ſi quis presbyterorum, & ibi Abb. 4. not. de reb. eccl. non alien. Rot. deciſ. 13. & ſeq. par. 1. diuerſ. & tandem,

tandem, quod requiratur afsensus Apostolicus in affrancatione, fuit dictum in vna Romana prætensæ deuolutionis 10.Martij,& 10.Maij 1595.coram Mellino.

3 Notandum tamen est,quod in casu, quo intersuisset assensus Apostolicus posset censualis, vel res emphyteutica affrancari, existente pacto de affrancando in contractu apposito,non obstante caducitate, Dec.in l. bonæ fidei,nu.11.C.de pact.Barb.cons.51.col.18.vers. capio nunc alium articulum,vol.1.Manent.de iure emph.q.4. n.4. & iuxta hanc opinionem decidit Rota Pe-

4 dem.teste Thesaur.filio dec.12.par.1.Ratio est,quia emphyteuta,qui cadit à iure emphyteusis, non cadit à iure fundi, seù affrancandi, vt pluries fuisse decisum in Sac.Neap.Cons.refert Vrsill. decis.250. de quo meminit de Franc.dec.261.n.4.& dec.267. eodem n.

RESOLVT. LXXVIII.

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione bonorum Cappellaniæ.

1 *Bona Cappellaniæ fundatæ absque Episcopi licentia,possunt sine solemnitatibus alienari, & quare nu.2.*
3 *Episcopus fundans tanquam laicus Cappellaniam de bonis proprijs, illa bona possunt alienari absque solemnitatibus.*
4 *Pactum factum in tali Cappellania non dicitur simoniacum.*
5 *Cappellania talis à laico,vel à fœmina obtineri potest.*
6 *Ætas requisita ad obtinendum beneficium ecclesiasticum in tali Cappellania non requiritur.*
7 *Laicus illam conferre potest,nec eius respectu quis ad recitationem diuini officij tenetur, nec ad illius titulum poterit aliquis promoueri,nu.8.*
9 *Episcopi nullum ius Ecclesiasticum in tali Cappellania habent.*

1 SVpponatur,quod fuerit fundata quędam Cappellania absq; aliqua Episcopi,vel Superioris auctoritate,vt in illa succedant clerici de parentela; quæstionis est, An territorium, cuius redditus debetur præfatæ Cappellaniæ, possit alienari absque assensu Apostoli-

2 co;& resoluendum est affirmatiuè;eiusq; ratio est,quia non est beneficium ecclesiasticum, secundum Guid. Pap.dec.187.Dec.cons.135.n.1.& 210.nu.4.Fel.nu.2.& Dec.eod.nu.in cap.ex parte, de rescript. Spinus de testam.glos.4.principali,n.42.Nauar.cons.5.de præbend. & cons.7.Valasc.decis.6.n.12.Parisius cons.34.num.9. vol.4.Tholos.in instit.rei beneficiariæ,cap.12.num.10. Rodriq.in summ.c.42.par.2. Salzed.ad Diaz c.18. n.9. Salzat.de vsu,& consuet.c.12.num.46.Auend.de exeq. mandat.2.part.c.4.n.3.

3 Quod amplia procedere,etiam si fundator esset Episcopus,& in forma communi tanquam laicus de bonis proprijs talem Cappellaniam fundaret,non verò Episcopali auctoritate,Nauar.citat.cons.7.nu.1. & seq. & Gonzales glos.5.nu.21.vnde cum huiusmodi Cappellania non dicatur beneficium Ecclesiasticum, proinde nec illius territorium erit Ecclesiasticum.

Immò nec pactum factum ratione talis Cappellanię

4 sine Papæ auctoritate erit simoniacum, ex quo non est quid spirituale; cum beneficium Ecclesiasticum non sit; nec quid spirituale auctoritate Episcopi erectum, Rota decis.365.n.2. par.2.diuers.Veral.decis.356. par. 2.& talis Cappellania posset obtineri à laico,vel fęmi-

5 na,nisi voluntas testatoris, vel fundatoris contrarium declararet, Valasc.d.dec.60.Rot.dec.264.& 265. nu.1. par.2.& decis.182.n.2.par.1.sic etiam in ea non requiritur ætas 14. annorum requisita ab obtinendum be-

6 neficium Ecclesiasticum decis.Rot.482.in fine par.1.& ita declarauit Sacra Congregatio Concilij; pariter

7 quoque poterit laicus patronus illam conferre, si testatoris voluntas ita voluerit, Guid. Pap. citat. decis. 187.& Tholos.cit.c.11.n.10.ad finem.Item ratione talis Cappellaniæ non tenetur quis ad recitationem diuini officij; Ludou. Lopez in instruct. consc. 2. part.c. 92.Spinus de testam.glos.4.n.42.prout neq; ad titulum illius, tanquam ad titulum beneficij poterit quis ad

8 sacros ordines promoueri, Salzed. ad Diaz in pract. crimin.canon. c.18.nu.9.Spinus,vbi sup.vers.neque ad titulum, neque Episcopi in tali Cappellania ius insti-

9 tuendi,seù destituendi,nec visitandi,nec aliud ius diœcesanum habent;vt latè per Paris.cons.34.li.4. Ex quibus omnibus concludo territorium præfatæ Cappellaniæ cum non sit res Ecclesiastica posse alienari vllo præcedente assensu Apostolico.

RESOLVT. LXXIX.

Assensus Apostolicus an requiratur in renouatione emphyteusis agnatis facienda.

1 *Assensus Apostolicus in renouatione emphyteusis agnatis facienda non requiritur,& quare, nu.2.*
3 *Renouatio est facienda non vni,ex proximioribus,sed omnibus descendentibus,& transuersalibus,etiam fœminis num.4.& 5.*
6 *Renouatio ab Ecclesia est facienda proximioribus fœminis, dato,quod in prima inuestitura masculi tantum fuerint vocati.*
7 *Renouatio est facienda, etiam si primus contractus fuerit nullus declaratus,& hæc procedunt tàm in emphyteusi laicali,quam Ecclesiastica.*
8 *Renouatio non est facienda, si propter culpam recipientis est finita, prout etiam, quando iuri petendi eam renunciatum fuerit, nu. 9.*
10 *Renouatio solis hæredibus est facienda, quando hæreditaria est, & tunc quando hæres est capax, alioquin proximiori.*
11 *Renouatio non est facienda, si per annum non fuerit petita, & annus computatur à die scientiæ, & agnati possunt reuocare inuestituram (spatio 30.annorum) factam intra annum extraneo,nu.13.*
14 *Scientia, quando agitur de amissione iuris plenè est probanda.*
15 *Renouatio non est facienda, quando Ecclesia vellet pro se bona retinere.*

1 EGregia est disceptatio inter scribentes,an assensus Apostolicus sit necessarius in renouatione, quę fit per Ecclesiam proximioribus agnatis, finita generatione,& communis resolutio est, quod non requiratur ex regula, quod in rebus solitis concedi non exigatur solemnitas iuxta verba expressa extrauag.Ambitiosæ;

2 est namque ratio,quia Ecclesia cogitur facere renouationem Crotus consil.86.li.1. Gabriel consil.1.n.32.& 13. vers.contrarium est verius vol.Anchar. cons.17. & 174.Alex.cons.80.n.10.vol.1.Ruin.cons.12.n.22. vers. postremo non obstat lib.1.& cons.161.n.36.eod.li.quæ conclusio nonnullis modis ampliatur.

Et primo, vt locum habeat,tametsi proximiores sint plures in eodem gradu,quia omnibus æquè renouatio

3 fieri debet, & non vni eorum tantum. Tiraq. de primogen.q.17.appos.4.Decian.cons.71.vol.3. & fuit latè resolutum in vna Ciuitatis castelli 23.Iunij 1586.coram Platto.

Amplia secundo procedere non solum in agnatis descendentibus, sed etiam transuersalibus, Gabriel.

4 cons.86.n.12.li.1.Gozad.cons.8.n.51.& consil.71.Dec. cons.131.col.fin.& cons.328. Clar.in §.emphyteusis q. 43.& secundum hanc opinionem pluries censuit Rota Romana, & signanter in vna Lucana emphyteusis 6. Iunij 1567. coram Oradino, & iterum in vna Romana relocationis domus 3.Iulij 1595. coram Gipsio.

Amplia

Amplia tertio, quamuis proximiores, qui petunt renouationem sint fœminæ, Rom. cõs. 22. Ruin. cons. 151. num. 18. vol. 2. Bero. consil. 98. & 99. libr. 1. & istud pro-
6 cedit, quamuis ex tenore prioris iuuestituræ masculi tantum vocentur, quia nihilominus Ecclesia tenetur proximioribus feminis renouare, vt latè per Bero. cit. cons. 98. & 99. & fuit decisum in Rota Romana in vna Bononien. bonorum 13. Ianuar. 1583. coram Robusterio, & iterum in vna Ciuitatis Castelli emphyteusis 23. Iunij 1586. coram Plato.

7 Amplia quarto procedere etiamsi locatio præcedẽs fuerit declarata nulla, & inualida ob defectum solemnitatum, vt fuit resolutum per Rotam in dicta Romana relocationis domus 3. Iul. 1595. coram Gipsio.

Amplia quinto, siuè emphyteusis sit laicalis, siuè ecclesiastica, Ruin. cons. 12. num. 22. vers. postremo non obstat lib. 1. cons. 161. num. 36. eodem libr. Crot. cons. 86. Anchar. cons. 17. & 174. Alex. consil. 80. num. 10. & seq. vol. 1.

8 Limitatur hæc conclusio, vt non procedat, quando emphyteusis esset finita propter culpam recipientis, vt puta, ob non solutum canonem, Paris. cons. 101. nu. 132. vol. 1. Roman. cons. 312. in princip. Socc. cons. 161. nu. 23. vol. 2. Felin. cons. 32. num. 9. Gozadin. cons. 46. n. 16. & seq. & ad materiam de Ponte dec. 12. & de Franc. decis. 193.

9 Limita secundo, quando fuisset renunciatum iuri petendi renouationem, Soc. iun. cons. 9. nu. 14. lib. 7. & fuit decisum in Rot. Roman. in vna Ceruien. bonor. 23. Mart. 1583. coram Seraphino.

10 Limita tertio, vt non procedat, quando emphyteusis esset hæreditaria, quia solis hæredibus renouatio fienda est, licet alij proximiores in gradu reperiantur. Valasc. dec. 128. & 101. Gabriel de iure emphyt. concl. 1. nu. 10. iuxta quam opinionem Rota Romana pluries censuit, & signanter in d. Ceruien. bonorum, & iterum in vna Bonon. bonorum de Bologninis 10. Decembr. 1564. coram Seraphino, declaratur hęc limitatio, nempè si hæres proximior esset incapax, tunc debet fieri renouatio proximiori capaci, vt fuit resolutum in vna Cæsenaten. Palatij 7. Nouemb. 1597. coram Penia.

11 Limita quarto, vt non procedat, quãdo non fuit petita renouatio intra annum, quia tunc agnati amittũt omne ius, quod habent ad renouationem petendam, Gabriel, qui innumeros citat alleg. concl. num. 10. iste tamen annus vtilis est, nec computatur, nisi à die sciẽtiæ, vt fuit resolutum in d. Ceruiens. bonorum, & cum agatur de amissione iuris, hæc scientia debetur plenè,
12 & concludenter probari, ita vt non sufficiant coniecturæ, Rota decis. 7. de dolo, & contum. in antiq. Mohedan. decis. 160. Caputaq. decis. 116. par. 1. Put. decis. 114. lib. 1.

13 Notandum tamen est, quod quando intra annum alius extraneus fuit inuestitus, tunc agnati possunt reuocare huiusmodi inuestituram etiam spatio 30. annorum, vt fuit latè resolutum in Rota Romana in vna Brixien. feud. 29. Aprilis 1587. coram Bubalo, & alleg. Ceruien. bonorum coram Seraphino.

14 Limita quinto, vt non habeat locum, quando Ecclesia vellet pro se bona retinere, quia tunc magis communis, & verior est opinio, vt non cogatur illa reconcedere proximioribus defuncto, in cuius persona emphyteusis est finita etiam absq; eius culpa, Verall. dec. 303. & seq. p. 1. Beninten. dec. 19. de Franch. decis. 191. & hanc tanquam veriorem, & æquiorem, Rota sæpius amplexa fuit, & præsertim in vna Rauen. bonorum 20. Nouembris 1587. coram Mantica, & facit decis. Rot. diuers. 195. n. 7. & 9. par. 2.

RESOLVT. LXXX.

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione, quæ fit per capitulum sede vacante.

1 *Capitulum sede vacante ipsius Ecclesiæ bona absq; assensu Apostolico alienare non potest.*
2 *Capitulum sede vacante potest Ecclesiæ inferiori ex causa alienare volenti auctoritatem interponere.*
3 *Capitulum sede vacante bona ipsius Ecclesiæ, quæ seruando seruari non possunt, absque solemnitatibus alienare potest.*
4 *Capitulum sede vacante pro instante necessitate ipsius Ecclesiæ absq; licentia superioris pecunias mutuò recipere potest, vbi etiam requisita pro tali mutuo faciendo.*
5 *Ecclesia, & Prælatus successor ex mutuo facto per capitulum sede vacante obligatur.*

1 Respondeo dicendo, quod capitulum non potest alienare bona ipsius Ecclesiæ vacantis absque assensu Apostolico per text. expressum in cap. si qua de rebus. & in cap. precariæ 12. quæst. 2. & facit c. is qui,
2 vbi Arch. & reliqui de electio. Poterit tamen cõsentire, & interponere auctoritatẽ Ecclesię inferiori ex causa alienare volenti, Panorm. in c. cum olim q. 3. de maior. & obed. Franch. in c. vnic. n. 3. de reb. Eccles. non alien.
3 Rebuff. in praxi in tit. de deuolut. num. 104. Limitatur etiam in reb. quæ seruando seruari non possent, quas liberè poterit alienare, Pauin. par. 2. q. 8. sub n. 3. etiam sine alterius auctoritate, Abb. in cap. 1. ne sede vacãte, & tãdem limita, vt pro instantibus necessitatib. ipsius
4 Ecclesiæ vacantis, etiam sine superioris auctoritate possit pecunias mutuò recipere, prout tenet gl. in cap. cupientes §. ad hæc vers. aliunde, de elect. in 6. quod intellige cum manifesta sit in hoc Ecclesię vtilitas, & negotium dilationem non haberet, nec caperet, & de facili superioris auctoritas haberi non posset, alias se-
5 cus: adeo quod ex tali mutuo obligetur Ecclesia, & Prælatus successor Panin. d. quæst. 8. num. 20. Franch. d. §. ad hæc n. 4. Cuttier. lib. 1. canon. q. c. 1. nu. 132. Balb. decis. 52. n. 6. & seq. Monal. cons. 15. n. 3. vol. 1. Rodoa. de reb. Eccles. q. 30.

RESOLVT. LXXXI.

An alienatio facta cum clausula accedente consensu Sedis Apostolicæ ante consensum huiusmodi habitum aliquod ius quæsitum sit.

1 *Reseruatio assensus facit conditionalem actum.*
2 *Conditio suspendit, & nihil ponit in esse.*
2 *Alienatio facta cum reseruatione assensus nullum ius tribuit ante illius expeditionem.*

Responsio est negatiua, & ratio est, quoniam præfatus contractus est conditionalis, vt in proprijs terminis videtur concludere Paris. consil. 11. n. 13. vol. 4. Menoch. consil. 170. vol. 1. Anna singulari 447. & in Constitutione Regni diuæ memoriæ nu. 194. qui dicit
1 reseruationem assensus facere actus conditionales, pro vt etiam extat Glos. expressa in l. item Labeo, §. 1. in vers. pure ff. famil. herc. Brun. cons. 42. in fine, Curt. iun. cons. 77. n. 3. Iser. in cap. Imperialem §. scriba col. 2. vers. secus si vendidit de prohibita feudi alienatione per Federicum, & ibi Capyc. col. 218. in paruis Paris. de reintegratione fol. 147. & Moderni in cap. 1. quid sit inuestitura; conditio autem nihil ponit in esse l. substituto ff. de acquir. rer. dom. c. 1. de sponsal. in 6. latè Philipp. Dec. in leg. cum ad præsens, & ibi ante eum Bart. Bald. & reliqui ff. si cert. pet. vnde nullum ius etiam ad rem ante assensum præstitum quæsitum esse asserere possumus arg. tex. in l. si quis sub condition. ff. si quis

omissa

omissa causa testamenti, & voluit Aret. cons. 11. col. 1. & in simili concludit Cassan. in decis. 24. super regul. Cancellariæ, & iuxta hanc sententiam tenuit Rota in vna Romana domus 9. Decembr. 1588. coram Illustris. Seraphino, & mota fuit ex vi præfatæ clausulæ, quæ semper conditionem inducit, & actum suspendit vt per Caputaq. decis. 82. num. 3. par. 3. Cassad. decis. 2. num. 7. de simonia Boer. decis. 243. num. 11. Guido Papa decis. 163. num. 1. Marta decis. 195. num. 3. & seq. Mandos. de signat. gratiæ tit. si in euidentem in fine.

RESOLVT. LXXXII.

Assensus Apostolicus an requiratur in alienatione patrimonij, ad cuius titulum quis fuerit ordinatus.

1 *Patrimonium loco beneficij subrogatur.*
2 *Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur priuilegio bonorum Ecclesiæ gaudet.*
3 *Patrimonium tale est liberum pro decima soluenda, quemadmodum sunt res Ecclesiasticæ, non tamen à charitatiuo subsidio.*
4 *Patrimonium tale filio non est imputandum pro legitima.*
5 *Assensus, siuè Episcopi beneplacitum in alienatione patrimonij, ad cuius titulum aliquis fuerit promotus, non autem Apostolicus requiritur.*
6 *Assensus ordinarij in alienatione huiusmodi patrimonij non requiritur, quando clericus tempore alienationis congruè vnde viuat, habet, & quare.*

1 IN hac decisione dubitandi ratio oriri videbatur ex eo præsertim, quoniam huiusmodi patrimonium subrogatur loco beneficij, & rei Ecclesiasticæ, & sic debet sapere eius naturam l. si tam angusti ff. de seruit. l. parabolani C. de Episc. & cler. Castrens. cons. 73. & 266. Tiraq. de retract. §. 1. glos. 10. n. 80. & ne in opprobrium clericatus cogantur mendicare ita tenet Auend. resp. 17. Matienco in l. 1. tit. 25. gl. 1. n. 4. lib. 5. noue recompil. Spin. in spec. testam. glos. 18. princip. n. 72. Menchac. lib. 3. de success. creat. §. 22. nu. 43. & tale pa-
2 trimonium gaudet priuilegio bonorum Ecclesiæ, vt refert Padilla in l. si quis à liberis vers. solent nu. 36. vbi cumulat alios DD. ff. de lib. agnosc. Selua de benef. p. 1. q. 3. n. 30. Gomes. in §. fuerat n. 6. de actio. Couar. in c. Rainal. §. 2. n. 7. de testam. & lib. 1. var. resol. c. 4. num. 4.
3 Gratian. regul. 194. nu. 7. nec de eo soluitur decima, quemadmodum non soluitur de alijs in rebus Ecclesiasticis gl. singul. in cap. tuis de præbend. Azeued. li. 1. tit. 4. n. 9. lib. 1. recompilat. & ex eo soluitur charitatiuum subsidium Episcopo Bellen. in tract. de charitat. subsid. q. 31. Remig. in eiusdem nominis tractatu q. 52. Ceual. q. 527. comm. contra comm. nec tale patrimonium imputatur filio in legitimam, vt latè per Crauet.
4 cons. 136. per totum Faber. in l. emancipare n. 6. versic. credo Cod. de collat. & iuxta hanc opinionem refert fuisse decis. Polidor. Ripa decis. 232.

Quidquid tamen sit de iure communi, hodie verò ex noua lege Sac. Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. ordinati ad titulum patrimonij non possunt bona à se aliena-
5 re, seù renunciare sine Episcopi licentia, & ita quotidiè fit, & practicatur, nec requiritur assensus Apostolicus Nauar. in Manual. c. 22. n. 18. & in cons. 14. n. 2. de tempor. ordinat. Paris. lib. 2. de resignation. benef. q. 6. n. 1. & 35. vbi etiam de iure communi, hanc dicit veriorem opinionem ex cap. sanctorum distinct. 70. & quod ita practicatur, quæ tamen opinio temperanda, & intelligenda est; nisi clericus tempore alienationis habeat congruam substentationem; quia tunc, ex dispo-
6 sitione Concilij absque licentia ordinarij poterit, bona ad quorum titulum est ordinatus alienare, quia in hoc casu cessat ratio finalis Concilij (ibi ne cogantur mendicare) & sic debet cessare illius dispositio l. adigere §. quamuis ff. de iur. patronat. quam interpretationem sequi videntur Paris. vbi supra n. 6. & 9. & Azeued. vbi supra n. 6. & Cæual q. 527. iub nu. 8.

Super prædictis tamen est cogitandum, quia articulus non caret difficultate.

RESOLVT. LXXXIII.

Quid operetur clausula in assensu Apostolico adiecta scilicet consentientibus dilectis filijs.

1 *Consensus expressus est necessarius in alienatione, in qua requiritur pro forma, num. 2.*
2 *Consensus requiritur expressus: quia hoc habet ex sui natura.*
3 *Consensus quando dicatur expressus, & quando tacitus.*

SVpponatur, quod fuerat porrecta supplicatio Summo Pontifici per vnum ex canonicis eiusdem Cathedralis pro assensu præstando super alienatione petij territorij præbendæ eiusdem Canonici, & Papa in assensu asserat consentientibus dilectis filijs canonicis talis Ecclesiæ; quæstionis nunc est an præfatus assensus sufficiat, quod sit tacitus, an verò requiratur, quod fuerit expressus, & resoluendum est: necessarium esse
1 expressum consensum: glos. in verbo expressus in c. statutum §. in nulla extr. de rescript. in 6. & ibidem Geminian. n. 3. & Franch. nu. 5. Tiraquell. de legibus connub. glos. 7. num. 7. Rot. decis. 15. num. 2. de offic. deleg.
2 in nouis, & maximè hoc procedit, quando exigitur pro forma, vt in casu nostro cap. cum ab vno iuncta gl. verbo mandantibus, & ibi Geminian. nu. 2. de re iudic. in 6. Abb. in cap. dilecti nu. 10. de arbitr. Gomez. in regula de impetrantibus beneficia per obitum Famil. Card. quæst. 13. num. 2. in fine, & sequent. & ibidem Mandos. quæst. 29. num. 5. cum sequent. vbi propterea concludunt, requiri consensum expressum in casu dictæ regulæ, quia est formalis Dec. cons. 409. num. 3. & 4. Parisius de resignat. benefic. lib. 8. quæst. 8. n. 25. cum seq. lib. 9. q. 17. n. 67. & 73. Verall. decis. 82. n. 6. part. 3. Puteus decis. 282. n. 3. lib. 3. Tiraq. de legibus connubialibus glos. 7. ex n. 5. vsque ad nu. 15. vbi in proposito plura notanda, cumulat, & à nu. 16. vsque ad n. 48. octo de modis limitat; & alijs multis declarat Paulus Cranutius Theorem. 25. n. 10. lib. 1. imò licet non requireretur pro forma, est tamen de natura consensus, vt sit expressus, vt probatur in l. 1. C. de filiofam. minore
3 Dec. cons. 36. circa primum versic. præterea, & secundo, & cons. 419. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in cap. Imperiali testatur Missing. cent. 4. decis. 87. & Gail. lib. 2. obseruationum decis. 71. num. 2.
4 Sed quæro, & quando dicatur consensus expressus, & quando tacitus. dic, quod expressus dicitur, quod verbis exprimitur; tacitus verò, qui ex factis resultat glos. in Clement. sæpè §. fin. verbo contradicentib. versiculo secundo nota de verbor. signific. Castrens. in l. si conuenerit post n. 6. ff. de appellat. & consensus expressus dicitur multis modis, de quibus per Bar. in l. 1. n. 7. ff. de vulgar. & pupill. Mandos. vbi supra n. 2. & 3. Paris. cons. 33. num. 10. & sequent. volum. 4.

RESOLVT. LXXXIV.

Assensus Apostolicus an requiratur in concessione rei feudalis in Burgensaticum.

1 *Concessio rei Ecclesiæ feudalis in burgensaticum absq; assensu est nulla, & quare.*
2 *Decisio Regiæ Cameræ Summariæ Neapolis prolata in causa Archiepiscopi Tarent. columnæ.*

Suppo-

SVpponatur in facto, quod prelatus quidam conceſſerat rem feudalem Eccleſiæ cuidam, non tamen in feudum, ſed in Burgenſaticum ſine Breui Apoſtolico, quæſtionis nunc eſt, num præfata conceſſio teneat de iure, & ſic dictus Prælatus inciderit in cenſuras extra-
1 uag. Ambitioſæ, in qua quæſtione breuiter reſpondendo dicas; præfatam cõceſſionem ab initio nullam fuiſſe, ratio eſt, quia Prælatus non poteſt præiudicare Eccſiæ in feudalibus. Iſern. in c. 1. §. & iterum ſi clericus de cap. Corrad. Abb. in cap. verum nu. 18. de for. compet. Felin. in cap. quæ in Eccleſiarum num. 20. de conſtitut. Alex. conſ. 128. num. 6. & 7. vol. 1. & in Regia Camera Summaria Neapol. fuit ventilata lis inter Illuſtriſs. Archiepiſc. Tarentinum Columnam cum Ioanne Thoma Galataiut ſuper conceſſione Caſtri Monaciſij conceſſi ſine aſſenſu Regio, & Apoſtolico: in qua cauſa ſubintrauit Regius Fiſcus, petendo feudum eſſe deuolutũ, quia fuerat conceſſum in Burgenſaticum, negando qualitatem feudalem, & tandem fuit condemnatus conuentus ad relaxandum Caſtrum Eccleſię oppoſitis per fiſcum non obſtantibus, ita Anna ſing. 398.

RESOLVT. LXXXV.

Aſſenſus Apoſtolici impetratio facta nomine Rectoris an probet mandatum eiuſdem Rectoris.

1 *Impenſa in actu facit præſumi mandatum, & ratihabitionem.*
2 *Aſſenſus impetratus non probat rectoris mandatum.*
3 *Verba aſſertiua contra tertium non probant.*

REſpondetur, & dubium faciebat pro affirmatiua ratio illa, quæ communiter traditur per DD. ſcilicet quod impenſa in actu facit præſumi mandatum,
1 & ratihabitionem, vt latè per omnes in l. cum ſedulus, ff. de verb. oblig. Felin. in c. ſicut, n. 35. de re iud. Creſc. deciſ. 1. de præſump. & idem deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Maſcard. de probat. concl. 106. nu. 39. Verùm
2 hoc non obſtante, in contrario eſt communis praxis, nam etſi alienatio rei Eccleſiæ fuerit facta ſimpliciter abſque aſſenſu, vel reſeruatione Summi Pontificis, & poſtea fuit impetratus aſſenſus, & Rector alienans oſtendit reuocationẽ alienationis, & pariter negat eius voluntate fuiſſe impetratum aſſenſum, non per hoc probatur eius mandatum, ex eo, quod in præfato aſſenſu fuerat enũciatum probatum pro eius parte fuiſſe ſupplicatum Summo Pontifici; & ratio eſt, quoniã illa verba aſſertiua non probant contra tertium, niſi
3 aliundè probentur Bar. in l. ex hac ſcriptura, ff. de don. Gemin. conſ. 44. Oldr. conſ. 136. Verall. dec. 140. p. 2. & ita fuiſſe iudicatum in Sacr. Conſ. Neap. in aſſenſu ſuper feudis refert Frecc. de ſubfeud. q. 24. & ita etiam fuit dictum in Rot. Rom. in vna Cortonen. bonor. 26. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Platta.

RESOLVT. LXXXVI.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in iuriſpatronatus conſtitutione de Eccleſia libera.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in conſtitutione iuriſpatronatus de Eccleſia libera requiritur, & quare.*
2 *Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt.*
3 *Donans Eccleſiæ conſecratæ, eius non efficitur dominus.*

SVpponatur in facto pro deciſionis elucidatione, quod quædam cappella ad collationem Ordinarij foret; deinde laicus eiuſdem cappellæ cenſum auctus fuerit, conditione adiecta, vt domus ſuæ patronatus efficeretur, dubium nunc eſt, an requiratur aſſenſus Apoſtolicus, vel Ordinarij.

1 Reſpondetur affirmatiuè, nempè requiri aſſenſum Apoſtolicum, cuius concluſionis eſt ratio, quia iuriſpatronatus impoſitio in Eccleſia libera eſt quid oneroſum Eccleſiæ, cui videtur quædam ſeruitus imponi, quæ eſt alienationis ſpecies l. fin. C. de rebus alien. non alien. cap. nulli, vbi Panorm. latiſſimè de rebus Eccleſ. non alien. Rodoan. rubr. 1. q. 23. Bald. in rubr. C. de vſufruct. verſ. quid ergo, num. 1. Feder. de Senis conſ. 234. incipit ſuper primo puncto, col. vlt. ante fi. Alexandr. conſ. 25. nu. 3. & ſeq. Lamber. lib. 1. de iurepatron. part. 1. art. 4. q. 10. n. 5. verſ. limitat. Rocchus in eiuſdem nominis tract. verbo dotaui, q. 2. & eſt tex. & ibi Panorm. & reliqui in cap. ſignificauit, de teſtib. Et propterea
1 Epiſcopus Eccleſiæ libertatem alienare non poteſt, Balb. dec. 135. & ex ijs, ex communi ſententia, Epiſcopus non poteſt iuſpatronatus in Eccleſia libera conſtituere, vt ante omnes tenuit gloſ. 1. in cap. piæ men-
3 tis, 16. qu. 7. propè medium, dum dicit, quod donans Eccleſiæ iam conſecratæ, non per hoc patronus efficitur quæ, vt in caſu dũbitabili loquatur, intelligi debet cum Epiſcopi conſenſu; cum qua gloſ. conueniunt Archid. ibi num. 4. verbo patronus Innoc. in rubr. de iurepatr. n. 2. Card. Alex. in cap. hortamur, col. 1. verſ. & facit tex. 39. diſt. c. Petrus, 70. diſt. Panorm. in c. 3. col. 2. n. 9. de iurepat. & conſ. 28. n. 1. vol. 2. & fuſius conſil. 106. verſ. præterea, eod. vol. Alex. conſ 74. ad fin. vol. 4. Rocch. cit. tract. verbo pro eo, quod de diœceſani, in fin. Felin. in tract. quando lit. Apoſt. noc. n. 10. & communem enunciat Menoch. conſ. 90. n. 11. vol. 1.

RESOLVT. LXXXVII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in diſmembratione fructuum beneficiorum.

1 *Diſmembratio beneficium non extinguit, ſed alterat, vel minuit.*
2 *Solemniates requiruntur in diſmembratione fructuum beneficiorum, ſicut in alienatione.*

1 REſpondetur, quòd licet per diſmembrationem non extinguatur beneficium, ſeu Eccleſia, alteratur tamen, & diminuitur in bonis, fructibus, ſeu redditibus; vnde in præfata diſmembratione, ſeu diminu-
2 tione, eadem cauſa, & ſolemnitates requiruntur, quæ in rerum Eccleſiæ alienatione, cap. 1. de rebus Eccleſ. non alien. in 6. & cap. 1. ne Sede Vac. & ibi DD. gloſ. in clem. vnica de reb. Eccleſ. non alien. verbo defenſor, & ibi etiam DD. Rota deciſ. vnica, eodem tit. & deciſ. vnica, de ijs, quæ fiunt a Prælat. in nouis Mand. in regul. Cancel. 22. q. 13. num. 12. Gambarus de offic. leg. lib. 5. rubr. de diſmemb. num. 14. ſeq. Practicabilia Rotæ nu. 15. & 16. verſ. penult. Rota diuerſ. deciſ. 574. par. 1. & ita pluries fuit tentum per Rot. Rom. & ſignanter in vna Marſicana diſmembrationis fructuum 14. Febr. & 28. Martij 1584. coram Pamphilio, & iterum in vna Toletana Parochialis de Madrit 25. Iun. & 19. Nouẽbris 1602. & 1. Februarij 102. coram Corduba.

RESOLVT. LXXXVIII.

An continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione faciat, vt quis incidat in cenſuras.

1 *Continuatio locationis dum expectatur aſsenſus expeditio in alienatione, nõ eſt poſseſsio nec trãslatio poſseſsionis.*
2 *Conducens rem pro aliquib. annis, ſi ipſis elapſis continuat cenſetur tacitè reconducere.*
3 *Mutatio voluntatis in iure non præſumitur.*
4 *Animus præſumitur talis in futurum, qualis fuit in præteritum.*

5 *Volun-*

5 *Voluntas vniuſcuiuſque diſpoſitioni iuris conſentanea eſse præſumitur.*
6 *Voluntas à iure communi eſt regulanda.*
7 *Habens titulum validum, non cenſetur mutare velle cum inualido.*
8 *Voluntas abſoluta potius conſideratur, & præſumitur in poſseſsione, quam conditionata.*
9 *Continuatio locationis pendente tempore expeditionis aſſenſus in alienatione, facit, vt quis incidat in cenſuras, & quare.*
10 *Titulus nouus facit mutare cauſam poſseſsionis.*

SVpponatur in facto, quod quidã conduxit prædiũ per triennium à beneficiato, quo tempore elapſo, ab eodem obtinuit cõceſſionem in perpetuam emphy. teuſim, ſaluo, & reſeruato aſſenſu Apoſtolico, quæſtionis nunc eſt, num ſi dictus conductor continuet in retinendo dictum prædium ſequenti anno ante expeditionẽ pręfati aſsenſus, incidat in cenſuras Paulinę, quemadmodum ſi in eum eſset translata vera poſseſſio.

1 Rationes dubirandi ſunt plures. Prima, quia iſta non eſt nec poſseſſio, nec poſseſſionis translatio rei Eccle-
2 ſiæ, ſed potius detentio titulo locationis, qui enim conduxit rem pro aliquibus annis, ſi poſtea continuat ſequenti anno, cenſetur tacita reconductio, l. qui ad certum, vbi Bart. ff. locat. l. item quæritur, §. qui impleto, ff. eodem Affl. deciſ. 365. Faber. deciſ. 40. Cod. de iure emphyt.

Tum ſecundo, quia ab initio pręfatus conductor retinuit dictum prædium titulo locationis ſibi factæ, & per continuationem ſequentis anni non præſumitur mutaſse voluntatem, ſeu cauſam poſseſſionis, quoniã
3 voluntatis mutatio in iure non pręſumitur, Magon. deciſ. Lucenſ. 26. n. 38. Cacher. deciſ. 59. n. 13. Verall. deciſ. fin. par. 3. Carocc. deciſ. 21. nu. 27. latè Maſcard. concl.
4 1323. & animus talis præſumitur in futurum, qualis fuit in præteritum, Bertrandus conſil. 39.

Tum tertio, quia voluntas in actibus hominum, quęnam fuerit ex iuris cõmunis diſpoſitione optimè colligi, & probari poteſt, vniuſcuiuſque etenim voluntas iuris diſpoſitioni conſentanea eſse præſumitur, ita Bal.
5 in l. 1. colum. 5. C. de ſacroſan. Eccleſ. & in l. 2. in fi. C. de cond. inſert. & in l. precib. C. de impub. & alijs ſubſtit. & in l. ſi duo, ff. de acq. hæred. ſequitur Anchar. conſ. 6. nu. 8. & conſ. 393. dicens, quòd quęlibet voluntas, & diſpo-
6 ſitio debet à iure communi regulari.

Tum quarto, quia titulus quo cæpit retinere dictum prædium Eccleſiæ, ſcilicet conductionis eſt bonus, &
7 validus; quando autem quis habet titulum bonum ab initio, ſi continuat, non cenſetur velle mutare cum titulo nullo, & inualido, ſecus ſi ab initio habuiſset titulum inualidum, & nullum, Carroc. d. deciſ. 21. tum etiam, quia præſumitur quis poſſidere rem ex volun-
8 tate abſoluta potius, quam ex conditionata.

Sed tamen vt liberè quid ſentiam dicam, contrariũ
9 eſt in praxi tenendum: quia talis videtur poſſidere Eccleſiæ rem abſque Sum. Pont. aſsenſu, & ſic proteſtatio ſaluo aſsenſu eſt contraria facto argumento eorũ, quæ notantur in cap. cum M. Ferrarienſ. de conſtit. latè Bar. in l. ſi vxorem C. de neg. geſt. Minad. deciſ. 24. Acce-
10 dat etiam, quoniam nouus ſuperuenerit titulus, & ex illius ſuperuenientia intelligitur mutata cauſa poſseſſionis abſque alia animi declaratione Rot. apud Achil. de Graſs. deciſ. 4. de cauſ. poſseſs. & propriet. vbi in fine dicitur, hanc opinionem tanquam magis æquam, & iuri conſonam ſemper fuiſse in Rota ſeruatam, ad idem Card. Put. deciſ. 170. lib. 1. Creſc. deciſ. 168. alias 5. de reſtitut. ſpoliat. & Farinac. deciſ. 405. per quæ patet reſponſio ad contratria, iuxta quam opinionem fuit pariter deciſum per Cur. Archiep. Neapol. anno 1615. coram per illuſtri, ac doctiſſimo Viro Petro Ant. Ghiberto, tunc Generali Vicario.

Aloyſ. Ricc. Prax. Pars I.

RESOLVT. LXXXIX.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in conſtitutione procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ.

1 *Aſsenſus Apoſtolicus in Conſtitutione Procuratoris ad alienandum bona Eccleſiæ requiritur, & quare.*
2 *Alienatione prohibita, omnia ſunt interdicta, per quæ alienatio ſequi poteſt.*
3 *Minore, vel muliere prohibitis per ſtatutum donare; nec etiam confiteri permittitur.*
4 *Procurator Eccleſiæ habens mandatum generale ad alienandum, non poteſt alienare niſi habeat ſpeciale.*

1 IN huiuſmodi difficultate rem paucis perſtringendo, concludo pro affirmatiua; ad hoc autem aſſeuerandum moueor infraſcriptis iuribus, & rationibus; primo quoniam quemadmodum alienatio rei Eccleſiæ cẽſetur ipſo iure nulla, ſi fuerit celebrata ſine cauſa, & ſolemnitatibus, ita etiam dicta procuratio ad alienandum, eadem enim ſolemnitas, quæ requiritur in alienatione, requiritur pariter in procuratoris conſtitutione ad alienandum, ex qua procuratione ſequi poſſet alienatio; ita punctualiter tenuit Soccin. conſil. 87. incip. præſentis conſultationis difficultas, colu. 2. verſ. ſed difficultas oritur vol. 2. & idem Socc. conſ. 52. inſtrumento ſindicatus volum. 4. Bal. in l. præſes C. de tranſact. & in l. 2. C. ſi aduerſ. tranſact. Frec. de ſubfeud. 22. limit. & ad conſtitut. diuæ memoriæ fol. 117. Maur. alleg. 50. & ita tenuit Rota in vna Rom. Caſalis Longhezze 27. Maij 1794. coram Seraphino, vt patet in eius deciſ. 1080. num. 2.

Cuius cõcluſionis duplex poteſt aſſignari ratio; pri-
2 ma quoniam qui nõ poteſt alienare, nec etiam poteſt actum facere, per quem alienatio ſequi poſſit, gl. in l. item quia ff. de pact. Bart. in l. codicillis §. mater ff. del. 2. Dec. conſ. 282. n. 2. cum alijs allegatis vol. 1. latè Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 16. nu. 6. verſ. quarto eadem
3 conſtitutio; hinc eſt, quod minor, vel mulier prohibiti per ſtatutum donare, prohibentur etiam confiteri in quolibet alio contractu, quando per talem confeſſionem poſſet alias ſtatuto fieri fraus; quia in fraudem talis confeſſio præſumitur, Puteus dec. 55. lib. 3. Achil. de Graſſ. deciſ. 1. de confeſ. Creſcen. dec. 2. eodem tit. latè Soccin. conſ. 65. col. 5. vol. 1.

Secunda eſt ratio, quia aliter dicendo fieret fraus legi, ſecundum Soccin. vbi ſupra, Abb. in ca. cum tempore de arbitr. Imò non ſufficit mandatum generale
4 prælati ad alienandum bona Eccleſiæ, ſed requiritur ſpeciale ad vendendum talia bona, per ea quæ ſcripſit Balb. in rubr. C. de contrah. empt. q. 3. in fin. qui dixit, quod generalis ſindicatus ad vendendum bona nõ ſufficit, ſed requiritur particulare mandatum, & in ſpecie in bonis eccleſiæ tenuit Dec. conſ. 142. col. 5. verſic. & in ſimili in alien. n. 8. vol. 1.

RESOLVT. LXXXX.

Qua praxi vtendum in præſtando aſſenſu ab Epiſcopo ſuper re Eccleſiaſtica alienanda.

REſpondetur primo, ſi eſt de rebus ſolitis alienari, ita practicatur, primo datur memoriale, vel libellus, ſeu petitio Epiſcopo, quo petitur pręſtari ab ipſo aſsenſum. Secũdo Epiſcopus decerni capi informationem, quæ capta, & viſo, quod tẽdit in euidentẽ Eccleſiæ vtilitatẽ interponit decretũ, & præſtat aſsẽſum.

Secundo, ſi eſt de rebus non ſolitis, & impetratur a Sede Apoſtolica, breue quod vocatur ſi in euidentem, ſolet committi ordinario, qui capta informatione, & viſo prout ſupra interponit decretum, & nomine ſedis

Apoſtolicæ tanquam delegatus ab illa præſtat aſſenſum, ita praxis ex ſtylo curiarum ſumitur.

RESOLVT. XCI.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in locis, ubi Paulina non eſt uſu recepta.

1 *Extrauagans Ambitioſæ in dubio præſumitur vſu recepta, & quare, num.2.*
3 *Extrauagans Ambitioſæ ius facit commune.*
4 *Non vſus ſtatuti probatur, quando vſus non probatur.*

1 REſpondetur, quod præfata extrauagans præſumitur in dubio uſu recepta, & neganti uſum incumbit onus probandi, Benint. deciſ.13. Magon. deciſ.19. licet Mohed. in deciſ.1. de Conſtitutionib. & Rodoan. q.36.n.20. & q.58.n.25. videantur contrarium aſſeuerare, & ratio eſt; quoniam quælibet lex, ſeu conſtitutio
2 habet talem præſumptionem, ſecundum Deci. conſ. 649. Rebuff. in concordatis tit. de collat. §. præfatique ordinarij verſ. poſt præſentium, Rolan. de lucro dotis q.99. & in conſ.99. lib.2. Aug. in epitome deciſ. tit. de conſtit. Pariſ. de reſign. lib.4. q.2. in fin. Mohed. deciſ.2. n.4. de prob. Rot. deciſ.56. n.4. & dec.97. n.2. & dec.775. p.1. diuerſ. ead. Rot. dec.301. n.2. p.2. & fuit pluries reſolutum, ac deciſum per eandem Rot. Rom. & ſignanter in vna Hiporigen. Canonicatus 24. Maij 1584. coram Orano, & iterum in vna Meliten. Abbatiæ 24. Ianuarij 1590. coram eodem.

Et maximè hodie præfata concluſio procedit, quo-
3 niam dicta extrauagans ius commune facere dicitur, Rodriq 1. tom. q. regul. q.6. ar.11. Fabius dec.262. n.6. par.3. diuerſ. lib.3. & ita in terminis fuit reſolutum per eand. Rot. Rom. in vna Brixien. locationis 5. Decemb. 1594. coram Pegna, in qua fuit dictum, prout etiam in dicta Meliten. Rotam non ſeruare deciſ. Mohed.8. de locato. dicentem probandum eſſe vſum d. extrauag. quam tamen ſequuta eſt alias Rot. in una Larden. bonor.6. Iunij 1588. coram Gipſio, ut fuit etiam dictum in una Comen. 5. Iulij 1593. coram Pegna, & videtur ſentire Mandoſ. de ſignat. grat. tit. ſi euidentem verſ. emanauit alias motus, & c. quod dicta deciſ. Mohed.6. ſeù 1. de conſtit. non ſeruetur in Rot. ait Pariſ. ſupra, & ita eſt tenendum, quamuis Caputaq. deciſ.203. p.3. di-
4 cat contrarium non uſum ſtatuti probari eo ipſo, quod non probatur uſus, & Granut. ad Simonetam de reſeruatione benef. q.99. n.14. aſſerit quod probare quis tenetur extrauagantem eſſe uſu receptam, & Menoch. de præſumpt. lib.2. præſumpt.2. quod lex promulgata non præſumitur uſu recepta, quia eſt quid facti cui rationi reſpondetur præſumi nihilominus uſu receptam, ex quo ligat, & ideò ſtatutum nullum, ſeu inualidum non præſumitur uſu receptum, quia non ligat, ſeù arctat, ut in d. deciſ.775.

De uſu verò, & obſeruantia d. extrauag. ambitioſæ, vide Auctores ſupra citatos, necnon maximè Io. Guttier. lib.1. Canon. qq. c.8. Molin. de contract. diſp.466. n.8. Sum. Bull. in ver. alie. rer. Eccl. n.48. Cæſ. de Graſs. deciſ.4. de reb. Eccl. non alien. Graff. in deciſ. aur. lib.4. cap.24. num.18. & 20. Nauar. in man. c.27. num.150. & Salzed. pract. crimin. Bernard. Diaz cap.71.

RESOLVT. XCII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in repudiatione legati Eccleſiæ delati.

1 *Prælatus in quærendis Eccleſiæ præiudicare poteſt, non autem in quæſitis.*
2 *Aſſenſus Apoſtolicus in repudiatione legati Eccleſiæ delati, non requiritur.*
3 *Repudiatio non eſt alienatio.*
4 *Prælatus repudians acquirere videtur.*
5 *Acquiſitio momentanea in conſideratione non eſt habenda.*
6 *Pecunia Eccleſiæ legata ad bona emenda, abſque aſſenſu Apoſtolico alienari non poteſt.*

1 DOctores communiter admittunt illam iuris concluſionem, quod Prælatus in quærendis, Eccleſiæ præiudicare poteſt, ſecus in quæſitis, prout teſtatur Valaſ. deciſ.77. Luſitaniæ, Rot. diuerſ. deciſ. 233.
2 num.6. lib.3. & ead. Rot. dec.284. nu.9. eod. lib. & propterea cum hæreditas delata, nondum tamen Eccleſiæ incorporata, dicatur ius quærendum, ideò poſſe
3 Prælatum abſque aſſenſu Apoſtolico repudiare; huic etiam adiungitur, quod repudiatio, non eſt alienatio, l. alienationis, ff. de verb. ſign. quemadmodum non acquirendo, non dicitur quis alienare in fraudem creditorum, l. qui autem, ff. de ijs, quæ in fraud. cred. de cuius intellectu latè de Franch. deciſ. 102. ideò fuit pluries in Rota Rom. deciſum potuiſſe Prælatum abſque vllo cenſurarum incurſu hæreditatem ſuæ Eccleſię delatam repudiare, prout in vna Auerſana S. Benedicti 5. Nouemb. 1597. coram Litta; & iterum in vna Bonon. de Papazonibus 13. Maij 1588. coram Fabio, vt patet in dec.30. Rot. diuerſ. lib.2. par.3. & iterum per eandem Rotam fuiſſe deciſum teſtatur Card. Put. deciſ. 519. lib.2. ex quib. deciſionibus hodie euidenter apparet, hanc opinionem in praxi eſſe ſeruandam, iuxtà quam nonnullis me interrogantibus conſului in facti contingentia.

4 Non obſtat, quòd Prælatus repudiando videtur acquirere, vt per Rip. conſ.170. col.2. vol.1. & per conſequens non eramus in quærendo, ſed in quæſitis, quoniam non potuiſſet repudiare, niſi ſaltem ordine intellectus intelligeretur adijſſe, quoniam reſpondetur
5 hanc momentaneam acquiſitionem non eſſe habendam in conſideratione, vt fuiſſe deciſum in Rota Catalon. ſcribit Peguer. deciſ.143.

6 Nec obſtare poterit, quod pecunia legata eccleſiæ, vt inde bona emantur, non poſſit abſque aſſenſu Apoſtolico alienari, Arnon. comment.19. quia ibi apparebat de agnitione legati, & c. ex quibus omnibus hodie apparet non ſeruari opinionem, quam olim Rota amplexa fuit non poſse Prælatum abſque ſolemnitatibus de iure in alienationibus rerum Eccleſiaſticarum requiſitis legatum, ſeù quouis modo relictum repudiare, vt per Caputaq. in deciſ.359. par.3.

RESOLVT. XCIII.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in collatione hoſpitalis vltra triennium.

2 *Adminiſtratio rerum hoſpitalis vni vltra triennium non poteſt committi, niſi aliter in fundatione cautum fuerit.*
2 *Adminiſtratio aliorum locorum piorum vltra triennium eſt permiſsa.*

CONcil. Trid. ſeſs.25. de reform. c.8. poſt alia de hoſpitalibus, ſtatuit, quod adminiſtratio, ſeù gubernatio huiuſmodi locorum vni, & eidem ultra trienniũ deinceps non committatur niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante quoad omnia ſupradicta, quacunque vnione, exemptione, & conſuetudine, in contrarium etiam immemorabili, ſeù priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

1 Ex quibus verbis apertè demonſtratur reſponſio ad quæſitum: quod amplia primo procedere, etiam in hoſpitali cuius à triginta annis, & citrà collatio, & inſtitutio in perpetuum, titulo adminiſtrationis dari conſueuit.

sueuit. Quia Concilium excipit vnum casum dumtaxat, quando aliter in fundatione cautum est, vt censuit sacra Congregatio. Amplia secundo decretum hoc Concilij loqui in administrationibus hospitalium non
2 autem aliorum piorum locorum, vt censuit eadem sacra Congregatio, vt testatur Garzia de benef. tom. 1. part. 1. cap. 3. num. 9. & seq.

Sed offert se difficultas, an hoc procedat etiam quãdo hospitale est vnitum alicui ecclesiæ, seu beneficio, vt non obstante vnione eius administratio sit committenda alicui, vsque ad triennium dumtaxat, & videtur dicendum non procedere. Non enim credendum videtur esse de mente Concilij tollere vnionem, & illa verba. NON OBSTANTE QVO AD OMNIA SVPRADICTA QVACVNQVE VNIONE: quæ habentur in derogatione in fine posita non videntur referenda ad dicta d. vers. nec administratio, ad quæ commodè referri non possunt, sed ad superiora, est enim facienda distributio accommoda ad tradita per Felin. in cap. causam, quæ de rescript. num. 42. & 5. limitatione, & Ant. Gabr. de clausulis conclus. 9.

Nihilominus contrarium videtur verius ex dictis verbis, quæ videntur clara cum dicatur, QVOAD OMNIA SVPRADICTA, & dici potest Concilium non tollere in totum vnionem, sed quod ea non obstante, ecclesia, seu is cui facta est vnio non possit in perpetuum vltra triennium deinceps administrare, & gubernare hospitalia. Sed quod debeat alijs committere ad triennium.

RESOLVT. XCIV.

An assensus Apostolicus requiratur in mandato facto ad locandum res ecclesiæ ultra triennium.

1 *Assensus Apostolicus in mandato ad locandum res Ecclesiæ vltra triennium non requiritur.*

INter cæteras ampliationes quas tradũt DD. ad extrauagantem ambitiosæ de reb. Ecclesiæ non alien. circa prohibitionem locationis vltra triennium est, vt procedat etiam in mandato ad locandum res ecclesiæ, seu beneficij, ut scilicet non possit concedi alicui vltra triennium ita, ut si detur mandatum ad locandum erit intelligendum ad triennium tantum, quo finito procurator absque nouo mandato non poterit iterum locare, & idem si mandatum expressum detur ad locandũ, bis, ter, aut pluries ad triennium, mandatum enim finitur elapso primo triennio, ut expressè voluit Dec. in suo singulari Consilio 282. Couar. lib. 2. var. resol. c. 16. num. 6. Rodoan. q. 6. §. ult. num. 3. & 4. Graff. in decis. aur. cas. consc. lib. 4. cap. 24. num. 20.

Sed hanc sententiam merito reprobat Molina de contract. disput. 466. in fin. dicens sibi non solum dubiam, & scrupolosam nimis videri, sed etiam omninò falsam, & quod nullo solido fundamento, aut iuri nitatur, quoniam esset irrationabile si abiens in partes lon-
1 ginquas non posset dare mandatum ad locandum res sui beneficij, seu Ecclesiæ toto tempore, quo absens fuerit; unde contra prædictam sententiam Decij, est praxis vniuersalis, & consuetudo recepta, secundum Garsiam de benefic. tom. 1. par. 2. cap. 1. num. 72.

RESOLVT. XCV.

Assensus Apostolicus an requiratur in remissione iuris quæsiti Ecclesiæ per contrauentionem alterius.

1 *Assensus Apostolicus non requiritur in remissione iuris quæsiti Ecclesiæ per alterius contrauentionem.*
2 *Legatario quæritur ius ante legati acceptationem.*

SVpponatur in facto quod quidam testator prohibuerat bona sua alienari posse, & in casu alienationis alienans ipse cadat à iure suo, & bona applicentur Ecclesiæ, supponatur insuper, quod accidit casus alienationis, & propterea fuit inducta caducitas sequuta alienatione, quæstionis nunc est an Ecclesia possit huiusmodi ius sibi quæsitum remittere absque assensu Apostolico, & respondeo nullum requiri assen-
1 sum, quia licet caducitas incurratur sequuta alienatione etiam ante acceptationem ipsius Ecclesiæ, cui quæritur ius ad effectum, vt remitti possit, & licet stet ista simul quod contraueniens cadat ipso iure, & quod alteri non acquiraturius sine acceptatione Ripa in his terminis in l. 1. n. 51. ff. deleg. 1. Mainard. dec. 13. l. 3. Cassad. dec. 2. & 3. de locato, Puteo. decis. 8. lib. 2. Bellamera decis. 322.

Verum intellige supradicta procedere quoad effectum reuocabilis acquisitionis, non autem ad effectum acquisitionis irreuocabilis, & irremissibilis ab Ecclesia. cui quæritur ius, sed reuocabiliter, ex quo illud remittere potest l. fin. C. de sacros. Eccl. Bald. consil. 190.
2 vol. 1. Alex. de Neuo cons. 16. nu. 17. & seq. sicut videmus in legatario, cui quæritur ius ante acceptationẽ, & illud transmittit ad hæredes Ripa in l. in fideicommiss. nu. 14. ff. ad Trebel. facit text. in l. à Titio ff. de furtis l. cum pater §. fundo ff. deleg. 1.

Et in proprijs terminis nostris quod ante acceptationem quæratur ius per Ecclesiam remissibile, absq; assensu Apostolico quando Testator applicauit bona Ecclesiæ in casu contrauentionis fuit resolutum per Rotam Rom. in vna Regien. bonorum 1. Aprilis 1585. coram Felicis recordationis Clemente Papa VIII. tunc Auditore.

RESOLVT. XCVI.

Assensus Apostolicus in alienatione rei Ecclesiæ præstitus cum clausula, quod pretium subrogetur in aliud prædium emendum, quid operetur.

1 *Clausula, quod pretium subrogetur in aliud prædium, quid importat.*
2 *Assensus Apostolicus expeditus cum hac clausula, est sub modo, non autem sub conditione.*
3 *Emptor non tenetur, quod pretium rei maioratui supposita ad aliud prædium emendum conuertatur.*
4 *Emptoris non est onus, quod pretium in Ecclesiæ vtilitatem conuertatur.*

HVic quæstioni respondẽdo dico præfatam clausulam in assensu appositam operari, vt nõ emptor debeat esse sollicitus, quod pretium conuertatur in
1 emptionem prædiorum, sed venditori huiusmodi onus incumbere, cui licentia suffragatur, secundum Gratia. lib. 1. disceptationum Forensium cap. 45. num. 26. nec quis debet esse sollicitus de persona contrahentis l. 1. §. non autem ff. de exercitoria actione, & facit text. in l. fi. ff. eod. vbi vt Dominus obligetur sufficit, quod institor acceperit mutuam pecuniam pro causa deputata, licet postea illam in eum vsum non conuerterit, ad idem expenditur tex. in l. 1. ff. eod. vbi idem dicitur de eo, qui magistro nauis mutuauit in nauis refectionem, is enim habet eũ obligatum, qui magistrum naui præposuit, etiam si non probet nauem fuisse refecta ea pecunia, facit etiam quod Bart. scripsit in l. alio nu. 24. ff. de alim. leg. quod ementes ab executorib. qui habebant licentiam vendendi pro soluendis legatis tuti sũt si pretium eis actualiter soluerint, licet non probent, quod legatarijs pecunia fuerit soluta: item facit, quod idem Bar. dixit in l. doli mali n. 8. ff. de nouat. quod mutuans procuratori constituto pro faciendo aliquo edi-

ficio obligat Dominum, quamuis non appareat, quod ex ea pecunia factum fuerit ædificium.

2 Rurſus adducitur, quod in præſenti facto aſſenſus Apoſtolicus non ſub cõditione, ſed ſub modo fuit præſtitus, ita tamen quod pretium vertatur in emptionem alterius rei, Bal. conſ. 219. n. 5. vol. 2. dicitur enim modus, quando implendum eſt onus poſt iam quæſitum emolumentum, l. cum tale §. 1. ff. de condit. & demonſt. Bar. in l. quibus diebus §. termilius num. 1 ff. eod. Ruin. conſ. 26. num. 9. vol. 2. Bero. conſ. 30. n. 6. conſ. 66. n. 5. vol. 2. conſ. 153. n. 2. vol. 3. Alciat. conſ. 210. nu. 2. conſil. 236. n. 1. Natt. conſil. 273. n. 28. Crau. conſ. 609. n. 14. in fin. Menoch. conſ. 60. n. 47. conſ. 131. nu. 2. & fuit deciſum in Rota, vt patet in deciſ. 31. n. 2. par. 1. diuerſ. Sed quando aſſenſus eſt ſub modo præſtitus, tunc aſſentiẽs videtur fidem eius ſequi, cui modum adiecit, & ideò ſi non impleatur non agitur contra tertium, ſed contra implere debentem, vt declarat Bart. in l. ſicut §. illud ff. quibus modis pignus ſoluatur.

Vlterius accedat, quod in proprijs terminis voluit Molina de primogenit. Hiſpan. lib. 4. cap. 4. num. 20. vbi conceſſo aſſenſu alienatori rem maioratui ſuppoſitã,
3 quod pretium conuertatur in aliud prædium emendũ, non tenetur emptor curare, quod ematur prædium ex ea pecunia, ſed ſat eſt, quod pretium ſoluat, vbi etiam ſubdit, ita pluries fuiſſe iudicatum, prout etiam refert deciſum in Senat. Mant. Surd. deciſ. 156.

4 Tandem facit, quod volnit gloſ. in auth. hoc ius porrectum in verſ. aliter in 1. ſolut. C. de ſacroſ. Eccl. vbi dicitur, quod non ſpectat ad emptorem curare, quod pretium conuertatur in vtilitatem eccleſiæ, &c.

RESOLVT. XCVII.

An aſſenſus Apoſtolicus requiratur in alienatione bonorum monaſterio per alicuius ingreſſum quæſitorum.

1 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione rei quæſitæ monaſterio per ingreſſum alicuius requiritur, & quare.*
2 *Prælatus in tali re nec tacitè, nec expreſsè Eccleſiæ poterit præiudicare, & quare.*
3 *Prælatus in huiuſmodi rebus ſibi quæſitis non poteſt præiudicare Eccleſiæ, etiam ſi egiſset iure ſucceſsionis, non autem ingreſsus.*
4 *Bona delata monaſterio per ingreſsum religionis; ad hoc vt quæſita, non autẽ quærenda iudicentur, quid eſt neceſse.*

1 Reſponſio eſt affirmatiua, ratio eſt, quia bona ingredientis tranſeunt ipſo iure in locum ingreſsũ, ſecundum Alex. conſ. 128. vol. 1. & Menoch. conſil. 300. vol. 2. & adeò verum eſt, quod non exigitur aliqua apprehenſio, ſecundũ Bar. in l. cum hæres, ff. de acq. poſs. & de illis habetur ratio, prout de quæſitis non de acquirendis. Bal. conſ. 17. volum. 1. & procedere hoc tàm quoad proprietatem, quàm quoad poſſeſſionem, Bald. in auth. ſi qua mulier nu. 15. C. de ſacroſ. eccl. quidquid dicat Theſſ. deciſ. 48. quod in caſibus in quibus dominium traſfertur ſine traditione, non traſfertur poſſeſſio, niſi actum fuerit expreſsè in ingreſſu, antequam in monaſterium tranſirent, quod illi non acquirantur, l. ſi adoptauero, ff. de adoption. Bar. in auth. ingreſſi n. 28. & ibid. Bal. in 3. appoſit. C. de ſacroſ. eccl. Alex. conſ. 88. num. 4. vol. 2. Rub. conſ. 28. num. 3.

2 Et redeundo ad quęſtionem propoſitam, dico, quod Prælatus in prefatis bonis nec tacitè, nec expreſsè poterit præiudicare monaſterio abſque ſolemnitatibus, quæ de iure requiruntur in alienandis bonis Eccleſiæ, cum non ſimus in quærendis, ſed in acquiſitis, vt fuit per Rot. Rom. deciſum in vna Peruſin. bonorum de Bartoliuis 19. Nouembr. 1584. coram Illuſtriſs. Pamphilio, quam deciſionem amplia, quamuis Monaſterium egiſſet ad dicta bona tanquam ſibi delata ex ſucceſſione, non autem ex ingreſſu.

4 Vlterius, quod huiuſmodi bona iudicentur tanquam quæſita, facit quod in eis requiritur bona fides ad hoc, vt intret præſcriptio c. fin. de præſcription. cũ aliàs in quærendis non requireretur, Soc. conſil. 74. col. 4. nu. 7. vol. 1. Monal. conſ. 32. num. 4. Bart. conſ. 10. vol. 1. Tiraq. in l. ſi vnquam in verbo reuertantur nu. 39. C. de reuoc. don. & Grat. lib. 1. Forenſ. diſcept. cap. 118. num. 32. cum trib. ſeqq.

RESOLVT. XCVIII.

Aſſenſus Apoſtolicus an requiratur in alienatione oblationum, quæ fiunt alicui deuotæ Imagini.

1 *Oblationes ſpirituales dicuntur.*
2 *Oblationes factæ imagini depictæ in alicuius priuati ſæcularis pariete ſibi non debentur.*
3 *Rector laicos, vt oblationes percipiant deputare poteſt, non autem de altari.*
4 *Epiſcopus in oblationibus Eccleſiæ rectori factæ nullam habet poteſtatem.*
5 *Epiſcopus imaginem in Eccleſia rectoris exiſtentem ipſo contradicente in aliam transferre non debet.*
6 *Aſſenſus Apoſtolicus in alienatione oblationũ imagini deuotæ factarum nõ requiritur, & quare, cũ declaratione.*

1 Ratio dubitãdi pro opinione affirmatiua inter cæteras videbatur, quod cũ huiuſmodi oblationes dicantur ſpirituales; iuxta tex. & quod ibi not. in c. ex parte de verb. ſignif. c. cum inter, vbi plenè Pancr. n. 5. & ſeq. eod. tit. vnde ſi oblationes fierent Imagini de-
2 pictę in pariete alicuius priuati; tunc non acquiruntur domino domus, ſi eſt laicus, Rauen. ſing. 468. Soccin. de oblat. cap. 8. & Maluet. in eiuſdem nominis tract. dubio 4. n. 6. & fuit in Rot. Rom. reſolutum in vna Calaguritana oblationum 21. Octob. 1588. coram Pam-
3 philio; licet benè poſſit Rector parochialis Eccleſię deputare laicos, vt nomine ſuo oblationes, & dona percipiant, & cuſtodiant, dummodò illa nõ percipiant de altari; quia inhoneſtum eſt, vt laici ſuper altari ponant manus; Archid. & Gemin. in c. ſanctorum, 10. q. 1. & ita tenent omnes, præſertim Butri. & Abb. in cap. decernimus col. 1. de iudic. & ibi Dec. col. 14. q. 4.

4 Item facit, quod Epiſcopus de prefatis oblationibus vllam habet poteſtatem; Hinc eſt, quod trãslatio imaginis exiſtentis in aliqua eccleſia, ad quam concurſus habetur, & ei plura offeruntur dona, fieri non debet
5 per Epiſcopum ad aliam Eccleſiam, vel cappellam, rectore contradicente; vt tenuit Rota in vna Hiſpalen. translationis imaginis, 9. Martij 1598. coram Pamphilio.

6 Verum præfatis non obſtantibus, contrarium iudicaui, ea motus ratione, quoniam de præfatis habetur ratio vti de bonis, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, maximè vbi in eis non eſſent vota argentea, atque pretioſa, & ita iudicaui in Curia Nolana, cum ibi Iudex aſſumptus fuerim.

RESOLVT. XCIX.

An Alienatione reuocata non ritè facta, emptori per Prælatum pretium veniat reſtituendum.

1 *Pretium offerendi neceſsitas non incumbit rem propriam vendicanti.*
2 *Prælatus emptori tenetur pretium reſtituere reuocans alienationem malè factam, & quare.*
3 *Eccleſia iure vtitur minoris.*
4 *Minor ad pretium reſtituendum tenetur vendicans rem non ritè alienatam.*

5 *Emptor*

5 *Emptor non est fraudandus in fructibus, vel pretio, si Ecclesiæ restitutio in integrum conceditur.*
6 *Ecclesia cum alterius iactura non est locupletanda. Ecclesia est cultrix iustitiæ.*

1 RESpondetur, & pro negatiua faciebat mihi dubium, text. in l. si mancipium C. de rei vendic. vbi vendicanti rem propriam necessitas offerendi pretium non incumbit.

2 Verum contraria sententia iuri consona, & magis recepta probatur ex infra dicendis.

3 Primo, quia ecclesia vtitur minoris iure glos. in cap. auditis de in integ. restit. Bal. cons. 28. vol. 1. Alex. cons.
4 100. num. 3. & seq. eod. vol. Menoc. cons. 270. vol. 2. sed minor rem non ritè alienatam vendicans tenetur ad pretij restitutionem l. prædiorum C. de prædijs minor. Igitur, & Ecclesia.

Tum secundo, quia pro hac sententia habetur tex. in terminis in c. 1. de in integr. restit. vbi si in contractu venditionis, vel locationis Ecclesia fuit enormiter læsa, potest aduersus talem contractum petere restitutionem in integrum; emptor tamen, siuè conductor nõ
5 debet fraudari in suo pretio, vel sumptibus per eum factis, ex quo euidenter apparet Ecclesiam teneri ad pretij restitutionem.

6 Tum tertio, quia alias Ecclesia locupletaretur cum alterius iactura. l. iure naturæ ff. de reg. iur. & c. locupletari eod. tit. in 6. & cum sit iustitiæ cultrix cap. 1. §. 2. de alien. feud. & ne scandala possint laicorum mentibus generari, dicentium vbi est clericorum Deus cap. magnæ ext. de vot. si velit rescindere contractum, emptor non est molestandus, quoad restitutionem pretij.

Tandem, quia pro hac ead. sententia extat DD. numerus inter quos adstipulantur Azeued. in comm. leg. Hispan. tit. della libert. de las Iglesias lib. 6. in fine. Vgol. de potest. Episc. c. 14. §. 5. Graff. cons. 2. num. 8. de reb. Eccl. non alien.

Non obstat tex. in l. si mancipium: quoniam ibi arctatur tantummodò ad oblationem, non autem ad realem executionem secundum Carroc. lib. 3. concl. 20 de locat. & cond.

Notabilia quædam in materia alienationis rei Ecclesiæ.

ALienans rem sub contractu censitico, vel emphyteutico, vni, & ille si postea plurib. alienauerit, poterit petere censum, seù canonem à quolibet illorum, quia conditio creditoris non debet fieri deterior ex hæredũ multiplicitate, l. 2. §. ex ijs, ff. de verb. oblig. Nauar. cons. 15. de reb. eccl. non alien.

In alinatione rei ecclesiæ vtilitas attendenda est tempore postremi contractus, non autem primi, Bald. cons. 57. num. 2. vol. 2. Rom. cons. 19. nu. 2. & Cæsar. de Grass. decis. 4. de reb. Eccl. non alien.

Alienari non debent ecclesiæ bona, quando adsunt fructus beneficij pro satisfactione, glos. in cap. 1. verbo defensore, de reb. eccl. non alien. in 6. & ibi Io. Monac. Abb. in cap. nulli nu. 5. eod. tit. Siluest. verbo alienatio secundo Tabien. verbo alienatio, nu. 4. Soccin. consil. 29. nu. 16. vol. 1. & fuit dictum in Rota Roman. in vna Auximana bonorum 1. Febr. 1580. & in vna Placent. bonorum 1. Nouemb. 1580. & 7. April. 1581. coram Seraph.

In alienatione bonorum, in quibus Ecclesia non habet directum dominium, illius est habenda ratio, deducendo æstimationem, vt fuit dictum in vna Rom. casalis de Pictis 15. Iunij, coram Seraphino 1587. vt patet in eius decis. 792.

Alienatio rei ecclesiæ facta ex causa necessitatis valet quocunque modo finem habeat, dummodò sit vtiliter cœpta, sed ex causa vtilitatis omnino, & in principio, & in fine adesse debet vtilitas, Rota diuers. dec. 65. num. 4. par. 2.

Commissarij, quibus à Rom. Pont. committuntur rescripta si in euidentem, sunt excommunicati ipso facto, ex Bulla Pauli IV. si sunt inferiores, si Episcopi per annum suspensi ab executione officij, & obligati ad restitutionem damni illati Ecclesiæ, si suæ conscientiæ prodigi, in grauamen, aut detrimentum ecclesiæ per gratiam, timorem, vel sordes alienationi consenserint, aut decretum, vel auctoritatem interposuerint. Ij verò, qui dolo, vel fraude scienter in detrimentum ecclesiarum procurauerint alienationem, siuè damnum, sunt etiam ipso facto excommunicati, & non possunt, nisi à Papa absolui.

Res ecclesiæ solita alienari, si reuertatur, relocans non dicitur alienare, sed continuare alienationẽ factã, Rot. in causa Bonon. de Pipinis 20. Nou. 1575. coram Robusterio, vt in decis. diuers. 554. in princip. par. 1.

Emptor supplicans pro confirmatione alienationis rei Ecclesiæ, non videtur fateri narrata esse vera, sed potius videtur petere sibi dari Iudicem, qui videat, an causæ narratæ sint veræ, vt fuit dictum in vna Placentina euictionis 8. Decembris 1588. coram Pamphilio. An autem idem sit in venditione, vide in dicta causa.

Legans censum alicui Collegio, vel Capitulo, cum hoc, vt singulis annis celebretur anniuersarium pro anima illius, non potest Collegium, siuè Capitulum illam pecuniam legatam diuidere inter Canonicos, vel Presbyteros præsentes, sed debet conuerti in annuum censum, prout in clem. exiui, §. cumque annui redditus, de verb. signif. quia debet seruari pro futuris Presbyteris per regulam, qui sentit commodum de reg. iur. & Matth. 5. in vinea Domini, & per tex. in cap. cum secundum Apostolum, de præb. Nauar. cons. 8. de reb. eccl. non alien.

Prælatus faciens incidere arbores fructiferas, & non fructiferas sine consensu Capituli, & Abbas sine consensu Conuentus, & absque causa necessitatis sit ipso iure suspensus ab officio, Nauar. cons. 15. & vij. de rebus eccles. non alien.

Consuetudo, quod res Ecclesiæ debeant locari proximioribus finita locatione ab antiquis colonis est vtilis Ecclesiæ, & ratio est, quia conductores, & emphyteutæ inuitantur ad meliorandum bona ecclesiæ data eis occasione, & spe relocationis, Caputaq. decis. 230. par. 1. Et Beneuenti adest statutum confirmatum à Sixto V. Immò potest cogi finita emphyteusi, vt reconfirmet emphyteusim hæredibus descendentibus à primis emphyteuticarijs, & appellari ad superiores de iure canon. per glos. in cap. bonæ, de postulat. Prælat. Staphyl. de lit. grat. fol. 143. num. 3.

Fructus indebitè percepti ex bonis Ecclesiæ malè alienantis, applicari debent Fabricæ Sancti Petri de Vrbe; ita Pius Quintus in Bulla 221. quæ incipit, Ex debito, & alia 113. quæ incipit, Exigit.

Episcopus potest impartiri suam auctoritatem permutandi possessiones, seu prædia vnius ecclesiæ, cum possessione alterius ecclesiæ, cap. vnico. de rer. permut. in 6. & etiam permutandi ecclesiam cum altera, duobus habentibus, illas, cap. quæsitum, de rer. permut. & Nauarr. cons. 15. de reb. eccl. non alien.

Finis tituli Solemnitatis.

PRAXIS COMMISSARIORVM Apostolicorum.

RESOLVT. C.

An commissarius, cui committitur si in euidentem, debeat esse necessario constitutus in dignitate Ecclesiastica.

1 *Commissarius, cui committitur si in euidentem, debet esse in dignitate constitutus.*
2 *Delegati Apostolici non possunt personis in dignitate non constitutis subdelegare.*
3 *Commissarij Apostolici tunc debent esse in dignitate, quando eis iurisdictio conceditur.*
4 *Commissarij, quibus committitur si in euidentem sunt Iudices, & quare, n. 5. & 7.*
6 *Clausula, quod extraiudicialiter se informent, non tollit partis citationem.*

HVIC decisioni responsio est affirmatiua per text. expressum in c. statutũ de rescript. in 6. vbi causæ à Sede Apostolica committi debent personis in dignitate Ecclesiastica existentibus, per quem text. plura ad hoc cumulat Ias. in rubr. ff. de offic. eius, & latè Bellon. cons. 8. imò exequutores, siuè delegati litterarum Apostolicarum, non possunt subdelegare per
1 2 sonis non constitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem dicti, c. statutum, Rot. dec. 58. de præb. in antiq. & latè per Auster. ad Cappell. Thol. dec. 12.

Et pro confirmatione d. c. statutum, eiusq; conclu-
3 sionis facit, quod tantummodò locum obtinet, quando conceditur iurisdictio, tunc enim erit necesse, delegatos esse in dignitate Ecclesiastica, cum dictum c. statutum, loquatur de iudicibus, ac de mixtis exequutoribus, prout sunt Commissarij, quibus committitur
4 si in euidentem, Bisignet. decis. 7. quod autem sint verè Iudices, ac mixti exequutores, euidenter patet ex pluribus infra dicendis.

5 Tum primo, quia eis necesse est citare partes propter clausulam vocatis vocandis, Rot. decis. 32. de rescript. in nouis, Balb. decis. 29. Rubin. decis. 26. quod procedit etiam si Papa mandasset, quod extraiudi-
6 cialiter de euidenti vtilitate ecclesiæ se informent, quia propter verba extraiudicialiter non tollitur partis citatio, Bellam. dec. 68. & 672. Cresc. dec. 12. de priuil. Bald. in l. non dubium, n. 22. C. de legib. & in l. neq; natales, n. 10. C. de prob. Marsil. in l. de vnoquoque nu. 16. ff. de re iud. & Ferret. cons. 82.

7 Tum secundo propter clausulam consuetam poni in rescripto si in euidentem, scilicet (si ita est, vel si ita tibi constiterit) Guid. Pap. decis. 70. Bellam. dec. 302. nam virtute prefatarum clausularum delegati censentur verè Iudices, & eis iurisdictio, non autem nudum ministerium fuisse commissum, & propterea subintrare terminos d. c. statutum.

RESOLVT. CI.

An canonicis Ecclesiæ Cathedralis si in euidentem, committi possit.

1 *Canonici Ecclesiæ Cathedralis propriè non dicuntur habere dignitatem.*
2 *Canonicatus in Ecclesia Cathedrali dicitur dignitas, secundum latam interpretationem, & n. 9.*
3 *Canonicis Ecclesiæ Cathedralis (si in euidentem) potest committi.*
4 *Canonici sunt in magno honore.*
5 *Canonici vnum corpus cum Episcopo faciunt.*
6 *Canonici dicuntur primi gradus Clerici.*
7 *Canonici præcedunt Abbates, habentes vsum mitræ, & baculi.*
8 *Canonicis est præstanda reuerentia à Clericis Diœcesis, ac Episcopi fratres dicuntur.*
11 *Canonici Mendicantium conseruatores esse possunt.*
11 *Conseruator debet esse in dignitate constitutus.*

1 REspondetur, quod quamuis Canonici Ecclesiæ Cathedralis ex propria significatione non dicãtur habere dignitatem, vt per omnes in cap. statutum, præsertim Fel. num. 12. Sarn. nu. 20. de rescript. in 6. nihilominus, quoad delegationem, & sic quoad commissionem si in euidentem suscipiendam æquiparantur dignitatibus, Rot. decis. 16. de præb. in nouis. Verall. decis. 257. par. 1. Mainard. decis. 18. libr. 3. & sic secun-
2 dum latam interpretationem, Canonicatus in Cathedrali dicitur dignitas, ita vt præfatis Canonicis possit
3 si in euidentem, committi, dispositio enim extenditur ad casum comprehensum sub lata significatione vocabuli, Dec. in l. 1. col. 5. C. de transact. Verall. decis. 84.
4 par. 1. Canonici enim sunt in magno honore, secũdum Fel. in c. pastoralis, de off. deleg. faciũt enim vnum cor-
5 pus cum Episcopo c. cum clerici de verb. sign. c. quanto, de his, quæ fiunt à Prælat. dicuntur Clerici primi
6 gradus, Præpos. in cap. Episcopos, 18. dist. in processionibus, & sessionibus quomodolibet sint collegialiter
7 congregati; pręcedunt etiam Abbates, habentes vsum Mitræ, & Baculi, Dec. in c. 2. de iudic. Nauarr. in capit. 2. de maior. & obed. Sair. decis. 3. eod. tit. Item alij Cle-
8 rici Diecesis tenentur præstare reuerentiam Episcopo, & capitulo Cathedralis, d. cap. cum clerici. Item Canonici dicuntur fratres Episcopi, vnde ipsi solum recipiunt Episcopum ad osculum, c. dilecto, de præb. Item dicuntur Coadiutores, consiliarij, Senatus, membra Episcopi, vt latè per Paleot. in Archiep. Bononien. par. 7. fol. 513.

9 Et quod canonicatus dicatur dignitas facit decis. Achill. de Grass. 1. de rescrip. vbi concludit, quòd quãdo Breuia ab Vrbe solent committi Canonicis, si postea cõmittãtur constitutis in dignitate, poterũt expediri per Canonicos attẽta verisimili mẽte cõmittẽtis.

10 Secundo facit, quod Canonici possint esse conseruatores Mendicantium, vt patet in compendio priui-
11 legiorum Mendicantium, verbo Conseruatores, quod officium non nisi personis existentibus in dignitate committi potest, cap. fin. de off. deleg.

RESOLVT. CII.

An Commissarius Apostolicus possit augere censum, seu canonem.

1 *Commissarij non possunt excedere commissionis fines, & quomodo hæc conclusio declaratur, n. 6. & 7.*
2 *Commissarij non solum commissionem, sed ipsius qualitatem obseruare debent.*
3 *Actus factus contra substantiam formæ commissionis non valet, nec etiam contra qualitatem.*
4 *Habens commissionem ad beneficium acceptandum vigore vnius gratiæ non poterit ex alia acceptare.*
5 *Commissarius Apostolicus censum, seu canonem augere potest.*
8 *Commissarij tenentur commissionem in effectu seruare, non autem in forma superficiali.*

PVlchra admodum, & frequens est dubitatio illa, an Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidentem, possit augere canonem, seu censum: Ra-
1 tio dubitandi erat quòd isti Commissarij non possunt excede-

excedere fines commissionis,cap.cum dilecta, extra de rescript.& tex.est ad literam in cap.per tuas, de arbit.& in cap.porro,& ibi Glos.de priuil. immo non solum est seruanda commissio, sed qualitas commissio-
2 sionis,cap.cum venissent,& ibi notabiliter,Bal.de eo, qui mit.in poss.Curt.ad Alex.in l.transactionis, C.de
3 transactio. Hinc est quod sicut non valet actus factus contra substantiam formæ commissionis,ita nec contra qualitatem,cap.Pisanis,& ibiAbb.4.notab.de rest. spol.qui tex.est singularis,secundum Bal.in cap.2. circa principium, de sent.& re iud. & Iason in l.si procurator,num.3.C.de procurat.Item omne,quod fit præter formam commissionis,est ipso iure nullum, l. item eos,§.sed si ita,ff.quod quisque vniuer.Viu.decis.335. & seq. Hinc est, quod habens commissionem ad acce-
4 ptandum beneficium vigore vnius gratiæ, non potest acceptare ex alia,secundum Rom.cons.256.vnde cum in rescripto si in euidentem, Papa mandauerit Commissarijs interponi decretum super alienatione rei ecclesiæ pro canone ibidem expresso, videbatur propterea præfatos Cõmissarios non potuisse censum augere,excedendo fines eorum commissionis.

5 Verùm præfatis non obstantibus,mihi videtur contrarium in praxi posse teneri,Prout ita fuit decisum in Rota Romana in vna Aretina bonorum 19. Martij 1599.& est dec.Seraph.1307.n.9.per hæc verba(Commissarij excesserunt fines commissionis,cum auxerint canonem, quem Papa mandabat confirmari, quatenus in euidentem, quia processerunt legitimè confirmando simpliciter locationem eo modo, quo facta fuerat, deinde augentes canonem de partis consensu ad maiorem vtilitatem, quod facere poterunt, pinguius adimplentes id, quod per se iam sustineri poterat sine augmento)ad idem facit decis. Rot. collect. à Farin.191.vbi euidenter apparet,posse Commissarios consensu partium augere canonem,seu censum.

6 Non obstant contraria,nam respondetur,& primo, quia quando commissio pinguis adimpletur,prout fecerunt Commissarij,non dicuntur egredi commissionis formam,text. notabili in l.si quis mihi bona,§. penult.vers.quod si ex parte,fi.de acq. hæred. Alex. in l. puberem,C.de iure deliber.Ias.cit. l.si procurator, nu. 6.C.de procurat.

Secundo respondetur,quod qui facit illud, quod est vicinum commissioni,prout fuit factum in casu,in quo disputamus,non dicitur excessisse commissionem,tex. est notabilis, in l.iam tamen, §. antepenult. ff. de iud. solu.verb.quasi iuxta mandatum,etsi non mandatum fuerit,per quem tex.ita notat glos.in cap.nullus 2.gl. 61.dist.Abbas in cap.causas 2.col.de re iud.& in cons. 62.sub n.7.par.2.col.4. & facit glos. in cap. innocens, verbo clementior, 22. q.4. quæ dicit,quod si Commissarius facit aliquid, quod non differt multum à commissione,non dicitur excessisse fines commissionis, vt tenuit alia Glos.in cap. licet ego 8.quest.1.& facit tex. in cap.in causis,& ibi Glos.extr.de elect.& in cap.post translationem, de renunc.

Tertio respondetur, quod sufficit seruare commissionem in effectu,licet non in forma superficiali,text. est in l.fin. ff.mandat. & Bald. in l. si quis mihi bona §. penult.ff.de acquir.hæred.

RESOLVT. CIII.

An Commissarius Apostolicus, cui committitur si in euidentem possit cognoscere de validitate seu subreptione assensus.

1 *Commissio est stricti iuris, nec commissario excedenti illius fines est parendum.*
2 *Commissarius super vna causa,de alia non potest cognoscere.*
3 *Rescriptum,siuè priuilegium in dubio pro impetrante præsumitur.*
4 *Commissarius apostolicus de subreptione assensus cognoscere potest.*
5 *Commissarius impetrantem ad expensas condemnare potest.*
6 *Commissarius abutentem Apostolico rescripto potest condemnare in expensis,& damnis alteri parti.*

HVic resolutioni respondetur, & pro ratione dubitandi; primo facit, quod commissio est stricti iuris, & commissario excedenti illius fines, impunè
1 non paretur Gail.lib.1.obseruat.35.& commissarius super vna causa non potest cognoscere de alia non cõ-
2 prehensa in rescripto Bar.in l.2.C. si à non comp. Iud. & propterea rescripta commissionalia sunt strictè intelligenda secundum Magon.dec.87.Rot.Flor.&Balb. dec.131.vnde cum facultas cognoscendi de subreptione non videatur ei expressè concessa, propterea dicendum est non posse de illa cognoscere.

3 Secundo facit,quod in dubio presumitur pro impetrante rescriptum, siuè priuilegium, & onus probandi contrarium incumbit ei contra quem rescriptum, seù priuilegium venit,Ripa in cap. cum M.Ferrariens.n.7. de constit.de Franch.decis.113.nu.4. Vin.decis.66. per totum Corbu.de iur.emphyt.in tit.de caus. priuat. ob non solutionem canonis limit.20.n.10.

Verùm præfatis nihil facientibus,contrarium est in praxi tenendum, quod].s.possit commissarius cognoscere de subreptione assensus Apostolici per text. ex-
4 pressum in clem.1. de rescrip.& in c.cæterum eod. tit. & per tex.in c.de cætero vbi scribentes de sent.& re iud. & est communis opinio secundum Panorm. in c. super literis nu.31.de rescrip. hinc est quod si assensus fuerit impetratus per mendacium,cognoscet commissarius secundum gl.in l.2.C.si cont.ius vel vtilit. pub!.

5 Amplia nunc, & primo vt Prælatus commissarius possit etiam condemnare ad expensas dictum impetrantem cit.clem.1.de rescript. Alex. cons.16. num.4. volum.1.Menoch.cons.304.volum.2.Monal.consil.60. num.3.& seq. volum.1.

6 Amplia secundo etiam,quoad abutentem rescripto Apostolico secundum glos.in cap. fin. verbo expensis de rescript.Bombin.cons.22.Henriq.cons.16.

RESOLVT. CIV.

An Commissarius cui commissum est si in euidentem teneatur super euidenti vtilitate examinare testes, & citare partes.

1 *Euidens ecclesiæ vtilitas per testes, & legitimas probationes est probanda,nec commißario de ea asserenti credendum.*
2 *Stylus hodiernus in breui Apostolico.*
3 *Dictio siuè aduerbium legitimè quid denotat.*
4 *Citatio partis requiritur, etiam si in commissione fuerit dictum, quod extraiudicialiter cognoscat, quæ opinio hodie non est vsu recepta.*
5 *Citatio,quando non requiritur,& quando testes non sunt examinandi.*
6 *Clausula vocatis vocandis quid importat.*

ABbas in cons.41. lib.1.tenet, quod non; sequitur Felin. in cap.ad nostram num.3.& seq. de iure iur.Rodoan.in rubr. de caus.cogn.in alienat. faciend. num.74.q.23.& sequuta fuit Rota in vna Lauden. bo-
1 nor.8.Iunij 1588.coram Gipsio;nihilominus contraria opinio est verior,& iuri consona,quod debeat euidenter constare de vtilitate ecclesiæ per testes, & alias legitimas probationes, & non credatur assertioni commissarij,aliàs alienatio iudicabitur nulla, ita voluit Ro-

Rota Bonon.decis.2.Petri de Benint.Rubin. decis.22. Crescent. decis. 12. de priuil. mouentur per text. in cap.1.de reb.eccl.non alien.in 6. in quo aderat instrumentum alienationis, & in ipso enunciabatur vtilitas ecclesiæ, & quia non probabatur, fuit declarata nulla alienatio, sequitur Franc.& Bellamer.in clem.si vna
2 de reb.eccl.non alien.& hæc opinio suadetur, attento stylo hodierno,quo in breui Apostolico ponitur clau-
3 sula, si tibi legitimè constiterit; quæ causæ cognitionem denotat, & partis citationem, iuxta veriorem opinionem gl.in clem. præsenti de censibus & in clem. multorum de pen.Abb.in cap.sacro de sent. excom. & in cap.conquerente de restit.spol.Fel.in cap. si constiterit de accus. & ita decidisse, Rot. habetur in antiq. decis.32.de rescrip.Guid.Pap.decis.70. quod ampliaetiam si esset dictum quod extraiudicialiter se informet, quia non per hoc censetur sublata partis citatio Bellam.decis.672.& decis.68.Cresc.d.decis.12. de priuil.& fuit dictum in vna Conchen. bonorum 13. Iunij 1591. coram Mantica. Contrariam opinionem tenuit Abb.cons.41.vol.1.Ferre.cons.82.num.1.vol.1.Rot.diuers. decis.160. num.8. par.2. & ita fuit dictum in vna Lodiens.census 15.Ian.1597.coram Cord.quæ opinio hodie practicatur.

5 Limita nunc conclusionem principalem,& 1.quando Papa derogat Paulinæ,& simpl. committit vt se informet Rot.diuers.decis.479.nu.2.& 716.nu.1. par.1. & decis.160.num.8.par.2. & fuit dictum in causa Leodien.census 29.Ianuarij 1596.coram Orano,& 15. Ianuarij 1596.coram Corduba.

Limita 2.vt dixi alias, quando Papa committeret, vt extraiudicialiter se informet Abb.d.cons.41. lib. 1. Felin.cons.19.nu.13.& seq-Dec.cons. 99. Rota diuers. decis.160.n.8.par.2.& idem Dec.in l.certum nu.15.C. vnde cognat.

6 Sub limita prefatam limitationem,quando adesset clausulavocatis vocandis,quia tunc requiritur citatio cap.exhibita,vbi Abb.num.6. ext.de iudic.Rot. decis. 300.de rescript.in nouis Dec.cons.173.num.2. & Rot. in dicta Leodien. census 29. Ianuarij 1669. coram Orano.

RESOLVT. CV.

An Commissarius si in euidentem possit mortuo Papa ferre decretum.

1 *Commissarius in breui si in euidentem non potest sententiam ferre mortuo Pontifice.*
2 *Intellectus cap.si super gratia de off.deleg.in 6.*

PRo parte affirmatiua videtur dicendum, nempè potuisse Commissarios Pontifice mortuo ferre decretum,per tex.in cap.si super gratia de offic. delegat.in 6.vbi gratia non expirat per mortem Papæ; facit decis.Bellam.301.& Sayr.de priuileg.

1 Contrariam tamen,ac iuri consonam esse testatur Balb. decisio.29. ac secundum eam iudicasse Senatum Chatalon.dicit Peguer.decis.128. pro qua etiam facit elegans tex.in cap.si cui §.secus de præben.in 6. vbi si de prouisione facienda certæ personæ fuerit collata potestas alicui executori, illa expirat omninò, si concedens re integra moriatur,& ita voluit pariter Rota decis.12.de offic.delegat.in nou.Roman.in l.2.§. sed si quis ff.de donat.Ias.in l.more vers.circa text.de iurisd. omn.iud.Cardin.in cap. petijsti 7.q.1.Felin.in cap. relatum,vers.limita istam de offic. deleg.

2 Non obstat tex.in cap.si super gratia,quia procedit, quando gratia Summi Pontificis est iam perfecta, & datus merus executor,Bellam.citat. decisione,secus si adhibenda est causæ cognitio, quoniam si antequam adhibetur moriatur Pontifex expirat, ita tenet Bald. in l.fin.ff.de constit.Princip.col.1. vers.sed pone, quod Princeps,Dec.in rubr.de constit.n.41. Præpos.in d.capit.petijsti,Gem.& Anchar. in d.c.si super gratia, & in terminis decreti,si in euidentem, vt non possit expediri commissarijs est decis.Peguer.cit.

RESOLVT. LXXXV.

An commissarij Apostolici, quibus litteræ si in euidentem diriguntur,vices suas alteri demandare possint.

1 *Commissarij Apostolici quibus commissiones si in euidentem diriguntur, alteri vices suas demandare non possunt,& quare,n.5.6.& 7.*
2 *Regula; delegatum Papæ, vel Principis, causas sibi commissas subdelegare posse limitatur.*
3 *Commissio si in euidentem in primarijs dignitatibus constitutis dirigitur,& quare.*
4 *Commissiones si in euidentem grauissimum continent negotium.*
8 *Clausulæ, quæ apponuntur in literis commissionis, ad hoc vt commissarius subdelegare non possit.*

1 QVamuis enim regula sit, quod delegatus Papæ, vel Principis possit causas sibi commissas alteri sub delegare,vt communiter per DD.in cap. quoniam Apostolica de off. deleg.& in l.à Iudice, C.de iud. cum similibus;tamen in hac quæstione negatiuè est respon-
2 dendum, vbi in delegatione apponuntur verba personalitatem exigentia delegati, & negotium, quod demandatur, vtilitatem publicam præseferat,aut causa grauissima censeatur, prout semper contingit in præfatis literis Apostolicis si in euidentem dirigi solitis
3 ordinario,vel eius Vicario,ac simul alijs in ecclesiasti. cis dignitatibus primarijs cõstitutis,cum clausulis benè iudicantibus electam fuisse eius industriam personæ, & maximè propter vim præelectionis factæ à Sede Apostol. de illis, prout animaduertit ex se circa præelectionem personæ factam à Summ.Pont.in literis Apostol.quibusdam directis,Guid.Pap. in d.c. quoniam Apostolica sub n.5.

4 Quod autem hæ litteræ grauissimum negotium cõtineant,ac publicam vtilitatem, præseferant incolumitati ecclesiæ consulendo, ne ipsius bona damnosè perdantur,omnibus notum est,& patet ex tot bullis,& extrauagant.super hoc editis,& ex tot constitutionib. grauissimas indicentib.penas malè alienantibus, adeò vt ratione negotij grauissimi publicam vtilitatem respicientis commissarij præfati non valeant alteri vices
5 suas demandare per tex. in d.cap. quoniam §.15. autem cui vbi latè Guid. Pap. de actu commisso publicã vtilitatem respiciente, qui subdelegari nequeat sub n. 7.Abb.sub n.2.Butr.n.12.vers.secunda regul.est, & nu. 15.& ex magnitudine ministerij commissi censeri electam personæ industriam voluit Bald.ibi sub num.5.&
7 Vant.de nullit.iurisd.deleg.n.21.Ias.in l.more n.65.ff. de iuris.omn.iud. cum alijs quos cumulat Menoch. de arb.lib.1.q.54.& 68.& in tract.de presump.lib.2.q.21. n.4.Gratian.decis.157.n.11.

7 Multo minus subdelegare possunt attenta forma mandati diligenter custodienda l.diligenter ff. mand. maximè,quod in dictis literis plures adijciuntur clausulæ, quibus electa censetur industria personæ eius modi sunt(discretioni, vel circũspectioni tuæ cõmittimus)conscientiam vestram oneramus(per vos vel coram vobis) cum similibus, quibus clare apparet istis delegatis negotium personaliter commissum,& sic eis fuisse inhibitam subdelegãdi facultatem, communiter DD.notant in d. c.quoniam Apostolica d.§.is autem, & in l.inter artifices de solut. Crescent.decis.1. de off. deleg.Grat.d.dec.157.Ias.qui alios cumulat, ac dicit notandum in l.à iudice 12.limit.C.de iudic.

Notabilia in materia Commissariorum Apostolicorum.

PRimo, si per commissarios fuerit pronuntiatum pro euidenti vtilitate alienatio præsumitur vtilis ecclesiæ donec contrarium probetur Seraph. in decis. 1125. & ratio est, quia in dubio præsumitur pro executoribus, vt inquit Abb. cons. 41. Dec. cons. 341. n. 12. Capyc. dec. 16. n. 5. & sæpissimè fuit in Rota resolutum & signanter in vna Senogalliensi siluæ 13. Febr. 1580. coram Cotta.

Secundo. Processus formatus à commissario in alienatione rei ecclesiæ non citata ipsa ecclesia, est nullus ipso iure, Rota in vna Aretina bonorum 19. Martij 1599. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1307. Aegid. decis. 187.

Tertio. Signatura iustitiæ non potest concedere licentiam alienandi bona Ecclesiæ, bene tamen potest Iudices commissarios subrogare, vt fuit in Rota resolutum in vna Auximana prædij 13 Nouemb. 1585. coram Orano, vt refert idem Seraphinus cit. dec. n. 8.

Quarto. Confirmatio commissariorum alienationis rei ecclesiæ contra formam rescripti Apostolici est nullius roboris, & momenti, Rot. in vna Papien. tenutæ de Magdalena 17. Iunij 1596. coram Illustr. Seraphino, vt patet in eius decis. 1195.

Quinto. Confirmatio commissariorum præsumitur ex lapsu temporis, verum per exhibitionē tituli inualidi cessat præfata præsumptio, Seraph. in dec. 1235.

Sexto. Defectus causæ alienationis reddit nullū ipso iure decretum commissariorum Ruin. in cons. 68. n. 5. lib. 1. Gemin. in cons. 48. n. 9. & Seraph. in dec. 518.

Finis Tituli Commissariorum.

PRAXIS LOCATIONIS rerum Ecclesiæ.

RESOLVT. CVII.

Locatio bonorum ecclesiæ an valeat, si non constet de euidenti ecclesiæ vtilitate.

1 *Euidens vtilitas non solum requiritur in alienatione verum etiam in locatione, & quare n. 3.*
2 *Læsio in locatione quomodo probetur.*

1 AD validitatem locationis rei ecclesiæ non sufficit, vt ecclesia non fuerit dāmnificata, sed requiritur præterea, quod lucrum sentiat, cap. sine exceptione 12. q. 2. vbi Bellam. n. 1. Gem. n. 2. vers. in hac quæst. Imol. in cap. ad aures nu. 1. de reb. eccl. non alienan. Anton. de Butr. in c. ad nostram n. 5. & seq. de empt. & vendit. & ad probandam læsionem sufficit articulare
2 quod ex locationibus præteritis ecclesia plus percipiebat, Ias. cons. 4. n. 7. & 16. vol. 1. Dec. cons. 142. nu. 6. & fuit resolutum in vna Anchonitana locationis, & iterum in Romana Casalis Turricellę 10. Mart. 1578. coram Cantuccio, & quod quidem vtilitas, ita sit necessaria in locatione, sicut in alienatione tenuit Rota in vna Anchonitana de Faundinis 1. Maij 1584. coram Bubalo, & Farin. decis. 25.

3 Cuius ratio est, quia locatio æquipollet emptioni, seù alienationi l. 2. ff. locat. secundum quam rationem arguit pariter Bald. cons. 21. vol. 1. Menoch. cons. 112. volum. 7.

RESOLVT. CVIII.

An nouus Prælatus teneatur stare locationi factæ per prædecessorem infra triennium.

1 *Nouus Prælatus locationi prædecessoris stare tenetur quatuor concurrentibus manifestè, num. 3.*
2 *Successor non tenetur stare locationi, quando locatio est facta nomine proprio à prædecessore, & quare.*
4 *Successor locationi stare tenetur, quando prædecessor à Sum. Pont. locandi potestatem habuit, per quamplures annos, & in illo tempore conductorem à nemine, nec à successoribus esse molestandum.*
5 *Successor locationi stare tenetur per prædecessorem factæ, quando annus esset inchoatus, & res integra non esset.*
6 *Conductor locationi factæ per prædecessorem stare tenetur cum successore, quando annus etiam est cæptus.*
7 *Conductor perseuerare cum eisdem pactis initis cum prædecessore non tenetur cum successore.*
8 *Consuetudo vim habet, vt successor teneatur locationi factæ per prædecessorem stare.*

1 REgulariter Prælatus successor non tenetur stare locationi, vel cōductioni prędecessoris, vt tenuit Card. Put. decis. 181. lib. 1. & 421 eod. lib. Frac. Merch. decis. 102. part. 1. per text. expressum in l. emptorem, C. locat. vbi nouus dominus nō tenetur stare Colono.

Verùm contraria opinio in praxi est magis recepta, & iuri consona, quam firmauit Summ. Siluestr. in verbo locatio n. 11. Franc. Marc. decis. 196. n. 4. in fi. par. 2. Abb. q. 3. n. 5. & seq. & in cap. fin. ne prælat. vices suas, Rodoan. q. 57. n. 53. vers. quia successor in beneficio, & latissimè eam defendit Caualcan. decis. 44. par. 1. vbi à n. 23. vsque 41. quam plurimos DD. pro hac opinione allegat, ostenditque esse veram, & magis communem, & secundum eam pluries fuisse iudicatum in diuersis tribunalibus, atque respondet omnibus contrarijs; & secundum eandem refert decisum Martha decis. 180. & Guid. Papa decis. 480.

Qui omnes intelligunt hanc vltimam sententiam tantummodo procedere, quatuor concurrentibus, scilicet, quod locatio fuerit facta nomine Ecclesiæ. Secundo, quod sit facta pro vtilitate Ecclesiæ. Tertio, quod pecunia sit conuersa in Ecclesiæ vtilitatem. Quarto, quod interueniat authoritas superioris, vt de communi, & magis communi testantur, addent. ad Alban. cons. 108. post Bald. in d. l. emptorem num. 9. vers. numquid successor, C. locat. Mynsing. cent. 3. obser. 41.
2 & Balb. decis. 29. & propterea quod locatio est facta à Prælato nomine proprio successor non tenetur stare locationi, Bal. cons. 255. vol. 1. Socc. cons. 34. nu. 4. lib. 3. Rot. decis. 1. de locat. in nouis, Mohedan. decis. 271. in fine, & mouentur, quod in tali casu non potuerit prædecessor successorem obligare, ex quo actio personalis in eum non transit, vt intelligit Card. Put. dec. 181. lib. 1. Paris. decis. 192.

3 Animaduertendum tamen, quod de quatuor requisitis supradictis debet manifestè constare, alias non tenetur successor in beneficio stare colono, Rodoan. d. quæst. 57. num. 81. videtur esse decisio, Menoch. cons. 499. vol. 3. Bursat. cons. 33. n. 6. vol. 1. & cons. 351. nu. 6. vol. 1. & Polidor. obser. 115.

Nunc limita principalem conclusionem, & primo quando Summus Pontifex concederet licentiam lo-
4 candi ad tot annos, & vt dicto tempore conducrante, conductor à nemine, nec à successoribus in beneficio molestari possit, Mandos. de signatu. gratiæ titul. de indulto locandi, vers. supponamus, Carroc. de locat. par. 3. concl. 11. & ad materiam vide Gratian. cons. 96. nu. 25. Duen. reg. 240. nu. 9. Valas. decis. 40. Guttierez lib. 2. Canon. q. c. 8. num. 66.

5. Li-

5 Limita ſecundo, quando inchoatus eſſet annus, vel laborerium, & res non eſſet integra; puta ſi terræ fuiſſent ſatæ, vt fructus pendentes de proximo colligendi, Corn.conſ.199.vol.1.Menoch.conſ.181.volum.2.quia tunc pro iſto anno inceepto ſucceſſor in beneficio tenetur ſtare Colono, ita Franc. March. deciſ.196. part. 2.Caual.d.deciſ.44.num.34.Cacheran.deciſ.182.Balb. deciſ.29.

Amplia limitationem hanc, vt huiuſmodi obliga-
6 tio extendatur etiam ad ipſum conductorem, ſcilicet, vt pro anno cepto non poſſit recedere à locatione, vt quia fortè videret parum vtilitatis conſequutum eſſe Franc.March.d.deciſ.102.Caualcan.ibid.n.24.

7 Sublimita quoad hoc, vt conductor non teneatur perſeuerare cum eiſdem pactis initis cum prędeceſſore; verum vt tanquam colonus partiarius fructus anni cepti diuidat cum ſucceſſore.Borgnin.d. dec.44. n.23. verſ.& quod pro illo anno, Ozaſ.dec.82.Polidor. Rip. obſer.116.

8 Limita tertio exiſtente conſuetudine loci in contrarium, Franc.March.deciſ.144. par.1. Carocc. loco cit.concl.14.

RESOLVT. CIX.

An res Eccleſiæ vltra triennium locari poſſit abſque Aſſenſu Apoſtolico.

1 *Res Eccleſię abſque requiſitis, vltra triennium locari nō poteſt, & idem eſt in prælato regulari num.ſeq.*
3 *Beneficiatus alteri beneficiato in eadem Eccleſia vita durante portionem obuentionum, vel fructuum ſuorum locare non poteſt, & quare.*
4 *Locatio vltra triennium valida, ſi adeſt de conſuetudine.*
5 *Locatio vltra triennium exigui valoris eſt valida, & quare.*

1 REſpondetur id omninò fieri non poſſe non adhibitis ſolemnitatibus extrauag. Ambitioſæ, de reb.Eccl. non alien. & ita fuit reſolutum in Rota Romana in vna Senen.prædij 8.Octob.1584.coram Pamphilio, Berou.conſ.8.n.9.volum.3. Bald.conſ.16. nu.7. & ſeq.vol....Plot.conſ.19.n.62.Dec.conſ.143.nu.3.Vgolin.in tract.de poteſtat.Epiſcopi cap.14.§.7.poſt n. 5.ex quibus videtur hodie correctam eſſe deciſionem, gloſ.in clem.1.huius tit.vbi permittebatur locatio infra decennium, non vltra, quia tunc dicebatur ad longum tempus ſecundum Boer.deciſ.23.

2 Quam concluſionem amplia procedere, etiam in Prælato regulari, Burſat.conſ.398.num.16.vol.1. Menoch.conſ.99.num.7.& ſeq.vol.4.& Monal. conſil. 16. vol.1.& fuit reſolutum in d.Senen. Prædij 8. Octobris 1584.coram Pamphilio.

3 Amplia, vt non poſſent duo beneficiati in eadem Eccleſia alter alteri locare (vita durante) portionem obuentionum, & fructuum ſuorum, quia eſſet ſpecies alienationis ſecundum Nauar. conſil.10. in nouis, de reb.Eccleſ.non alien.

Nunc limita, & primo non procedere, quando adeſſet conſuetudo in contrarium locandi, ſcilicet, vltra
4 triennium, quia eſſet ſeruanda, pulchrè Pariſ.conſ.98. lib.4.Macerat.lib.2.var.reſolut.cap.17.nu.16. & ſeq. Gamma deciſ.Luſitan.388.in fine.

5 Limita ſecundo in locatione vltra triennium exigui valoris, quia tex.in cap.terrulas 12.q.2. procedit non ſolùm in alienatione, ſed etiam in locatione, ſecundum Thoming.deciſ.23. & ita deciſum refero Ego ipſe in deciſ.Curiæ Archiepiſc.Neapol.deciſ.22.Crot. conſ.96.num.14.volum.1.

RESOLVT. CX.

An beneficiatus poſſit ità diſponere de fructibus, vt poſſit eos locare etiam ad longum tempus.

1 *Beneficiatus, ſiue Rector antiquo tempore fructus, ſiue beneficij commoditates pro toto ſuæ vitæ tempore locare poterat, non autem poſt extrauagantem Ambitioſæ num.ſeq.& 4.*
Fructus beneficij ſunt bona Eccleſiaſtica.

ET quidem Abb.in cap.fin.ne Præl.vices ſuas nu.4. notat ex gloſ.2. ibi, quod Rector Eccleſiæ poteſt locare fructus pro toto tempore vitæ ſuæ. Quæ tamen gloſ.reuera id non dicit, vt rectè animaduertit Annan. ibi num.7.ſubdens, quod illud fieri non poſſit, ex tex.& gloſ.in verſ.eius, in clem.1.de reb.Eccleſ.non alien. & ſequitur Lopez in leg.9.tit.17.par.gloſ.1.

Vnde de iure antiquo vera videbatur dicta ſententia Abbatis, quod Rector Eccleſiæ, ſeu beneficiatus
1 poſſet locare fructus, ſeu cōmoditates ſui beneficij pro toto tempore vitæ ſuæ Silueſt. in ſumma, verſ. ſimonia §.14.& Tole lib.5.cap.91.quamuis prædia, ſeu poſſeſſiones non poſſent locari ad longum tempus, ſeu vltra nouem annos, quia eſſet alienatio, Lapus alleg.30. in fine, & ibi Mandoſ.& alleg.80.addit.1.Couar.lib.2.variar.reſolut.cap.16. nuu.1.Rodoan.rubr.1. cap.14. & rubr.33.& fin.q.6.Valaſc.de iure emphyt.q.29.Molin. de primogen.lib.1.cap.21.nu.15.Garſ.de expenſ.c.14. nu.1.Et eſt receptiſſima ſententia, vt per Cenſal.lib.2. var.reſol.q.29.licet ipſe contra teneat. Difficultas eſt quid hodie dicendum ſit, ſtante extrauagante ambitioſæ, quæ omnium rerum eccleſiaſticarum vltra triennium prohibet locationem.

In qua multi tenent, dictam extrauagantem habe-
2 re locum in locationibus bonorum, non autem in locationibus fructuum, & redditum, ita quidem, vt ipſa res, ſeu prædia prohibeat locare, non verò fructus, & redditus eccleſiaſticos ad aliquod beneficium pertinentes, ita Couar.lib.2.var.reſolut.c.16.n.6.Rodoan. d.q.6.§.vltimo, nu.4.Caroc.p.3.tit.de rebus eccl. loc. num.51. Graff.in deciſ.aur.caſuum conſcientiæ, lib.4 cap.24.num.20.

Et Auendanus de exeq.mand.1.p.cap.4.num.42.ait dictam extrauag.loqui de bonis eccleſiarum, non tamen de bonis ad clericos pertinentibus, & beneficia non eſſe bona eccleſiaſtica, & Molin.d.lib.1. de Hiſpa. primogen.cap.21.n.27.tenet poſſe beneficiatum locare vltra triennium, non tamen ad longum tempus res beneficij, & etiam ad vitam fructus, ſeu commoditates beneficij, ſed non meminit de dicta extrauag. & ſequitur Mol.de contract.2.tom.diſput.666.qui poſtea agit de dicta extrauagan. non tamen tangit hanc difficultatem de locatione fructuum.

Verius tamen eſt, quòd dicta extrauag. non ſolum habeat locum in locationibus rerum, & bonorum, ſeu prædiorum beneficij, vel eccleſię, ſed etiam in locationibus fructuum, quod probatur ex illis verbis, OMNIVM RERVM, ET BONORVM ECCLESIASTICORVM, nam, & fructus beneficij, ſeu eccleſiæ, ſunt
1 res, & bona eccleſiaſtica, cum ab eccleſia proueniant, ſuntque eius miniſtris aſſignata propter diuinum miniſterium, quidquid Auend.ſup. malè, & perperam dicat non eſſe bona eccleſiaſtica.

Et hanc ſententiam tenet Rebuff. in cap. extirpandæ, §.qui verò, 7.diſt.de præb.Boer.deciſio.224. Gamma deciſ.156.Mandoſ.de ſignat. gratiæ, tit.de indulto locandi redditus beneficij, Alex. Stiat.in dicta extrauag.Ambitioſæ, num.6.& 61.in fine.Nauar.in manuali cap.25.nu.137.& in conſ.11. de reb. eccl. Guttierez lib.1.canonicarum quæſtionum, cap.8. num.15. quem ſequitur Zenedo in coll.76.ad decret.nu.3.& coll.32.

ad

ad textum,num.30.Riccard.in rub.instit.de locatione num.5.Philiarc.de off.Sacerd.2.p.lib.4.c.22.Graff. sibi contrarius lib.3.cap.4.nu.7.Arm.verb.locatio,num.5. Rodriq.in sum.1.tom.cap.18. num.5. Veha in summa 1.par.cap.36.cas.40.Tolet.in summa lib.5. c.91. Solis. de cens.lib.2.cap.3.nu.10. Corduba in summa q. 103. Lopez in Instructorio conscientiæ,1.tom.c.191.& in Instructorio negotiantium,c.2.lib.8.Quintanaduen. li. 2. num. 69. vbi ait, quod multi ad fructus extendunt dictam extrauagant. quamuis nu.66. dicat, placere nonnullis rerum ecclesiæ, non fructuum locationem bene esse prohibitam.

Et Flores in addit.ad Gam.decis.156.ait, istam sententiam de rigore veram esse,licet in praxi dicat ,non seruari. Quam etiam magis practicari, ait Zaullus quæst.199. in commun. contra commun. licet asserat quamlibet opinionem esse probabilem,& ita passim in praxi seruatur.

Et iuxta hanc opinionem Rota Rom. in vna com-
4 mendæ locationum 5. Martij 1600. iudicauit, quod sicuti bona ecclesiæ non possunt locari vltra trienniũ, ita nec fructus, & locationem pro lõgiori tempore factam,vt sub beneplacito Apostolicæ Sedis, ante illud obtentum,potest Prælatus,vel locator reuocare; vnde sequitur fructus pensionis ecclesiasticæ non posse vendi aut locari vltra tres annos, ex d.extrauag. Ambitiosæ,vt in terminis consuluit Nauar.d.cons.11.de rebus eccles.non alien.& ego consultus respondi.

RESOLVT. CXI.

An si ex prædijs ecclesiæ quolibet triennio fructus colliguntur,possint vltra triennium locari.

1 *Prædia vltra triennium locari possunt, quæ fructus quolibet triennio reddunt.*
2 *Extrauagans Ambitiosæ,de quibus loquatur rebus.*
3 *Locatio rei ecclesiæ per sex annos,vel nouennium aliquando fieri potest.*
4 *Emphyteuta non soluens canonem rei ecclesiæ per quinquennium,quæ quolibet triennio fructus reddit,non cadit à iure suo.*
5 *Silua cedua ecclesiæ vltra triennium locari potest.*

1 REspondetur affirmatiuè ex doctrina Barb.in rub. de reb.eccl.non alien.num.6. & seq. Nauarr. in comment.de rebus eccl.num.21.Couarr.qui comprobat lib.2.variar.resolu.cap.16.Guttier.lib.1.canonic. q.cap.7.nu.12.& seq.Alex.Rauden. decis.22. Arismin. Tepat.lib.iuris sentent.verbo locatio, Vgolin. de potest.Episcopi,cap.14. §.7. post num.12. Leffius de iust.
2 & iure,lib.2.cap.24.dub.2.qui referunt extrauag.Ambitiosæ loqui de rebus, quæ quotannis dant fructum, vnde si aliqua res solum alternatim fructus redderet, poterit locari ad sexennium, si tertio quoque anno dumtaxat poterit ad nouennium, quia primum
3 triennium æquiualet vnico anno, & ita secundum, & tertium.

Quam cõclusionem amplia in emphyteuta rei, quæ non fructificat,nisi tertio quoque anno, vt non deuol-
4 uatur ecclesiæ, si non soluerit per quinquennium,neq; per octo annos,si non soluerit laico,iuxta terminos, c. potuit,de locat. & l.2. C.de iure emph. & voluit Balb. cons.991.n.16.vol.3.& cons.17.n.4.vol.1. Iason. in Auth.qui rem,vbi post eum Alex.nu.10. C.de sacros.eccl. Hippol.sing.409.

5 Quare silua cedua ecclesiæ hac ratione locari poterit, non tamen anticipatis solutionibus fieri poterit iuxta dispositionem Conc.Trid.sess.25.c.2.de reform. quoniam fieret præiudicium successori, secundum Vgolin.loco citato.

RESOLVT. CXII.

An in locatione vltra triennium rei ecclesiæ solitæ locari assensus requiratur Apostolicus.

1 *Assensus Apostolicus in locatione vltra triennium rei ecclesiæ solitæ locari non requiritur, & quando requiratur in hoc casu,nu.2.*
3 *Res ecclesiæ solita locari,si est incorporata,non potest absque solemnitatibus vltra triennium locari.*
4 *Res ecclesiæ solita locari vltra triennium duobus de modis cognoscitur.*

1 REspondetur in præfata locatione assensum minimè requiri ex consilio Ploti 22.& 19.num.62. & Dec. cons.142.nu.3.& fuit resolutum in Rota in causa Senens.prædij 8.Octob. 1584.coram Pamphilio,quam conclusionem limita.

2 Primo,vt non procedat, quando non adest eadem causa concessionis,siquidem res ecclesiæ solita locari, tunc demum sine solemnitatibus locari potest, quando adest eadem causa concessionis,alias secus,Abb.in c.vt super,n.11.vers.ego crederem,de reb.Eccl. non al. Cur.Iun.de feud.p.2.q.1.n.10.Rebuff. de alien. rei eccl.n.35.Menoch.cons.25.n.6.vol.1.Bursat.cons.16.nu. 3.& seq.vol.1.& fuit latè dictum,ac resolutum in Rot. Romana in vna Mediolan.bonorum 23.Ianuarij 1593. coram Orano.

3 Limita secundo,quando res Ecclesiæ solita locari,esset incorporata Ecclesiæ, quia tunc non poterit absq; sollemnitatibus locari,Card.in c.2.q.12.de feud. Guido Pap.dec.154.Garz.decis.99.Mant.cons.26.nu.15.& seq.Berret.cons.111.n.12.Curt.Iun.de feud.p.2.q.1. n. 10.Rodoa.de reb.eccl. non alien.q.13. & vide in eadẽ Mediolan.bonorum 23.Ianuarij 1593.quod autem dicatur facta incorporatio vide Anchar. cons.156. Menoch.cons.69.n.10.& seq.vol.....Clar.in §.feudum, q. 13.n.3.& seq.& Berret.cit.cons.111.n.12.& seq.

Sed quæstionis est,quando dicatur res solita locari, vltra Dec.cons.142.n.4.& in Auth.qui rem n.20. C.de sacrosan.Eccl.Mol.de contract.disput.468.n.20. Crescent. dec.1.de consuet.vide dec. Rotæ Seraphini 434. quam placuit hic ad verbum referre.

Domini resoluerunt, quod ad hoc vt concessio castri,de qua agitur,facta sine solemnitatib.teneat, tamquam de re solita locari,vnum ex duob.requiritur,vel quod præcedat vna locatio solemnis,& valida,& illico dicitur res locari solita,nec cursus temporis requiritur,vel hac deficiente,adsint duæ locationes cum cursu 40.annorum,Præpos.in c.1.nu.25. cum seq. qui feudum dare possunt,Alex.cons.9.nu.3. vol.3. Iacob. de Sancto Georgio de feud.vers.feudorum,n.39.Ias.consil.155.qui de communi,vers.quarto facit, lib.1. eandem communem dicit Seisel in specul.feud.fol.171. cũ seq.& fol.183.nec obstat,quod ex cursu temporis præsumuntur solemnitates,quia hoc non potest procedere in terminis huius decisionis,alias redderetur falsa communis opinio. An verò probentur tales duæ concessiones cum cursu 40.annorum in casu, de quo agitur,erit videndum:hæc ille.

RESOLVT. LXII.

An locatio rei Ecclesiæ in plures annos facta, valeat saltem quoad tres annos.

1 *Locatio rei ecclesiæ facta vltra triennium, per triennium valet.*
2 *Emphyteusis concessa vltra tempus à iure permissum, quo ad tempus non prohibitum tenet.*
3 *Donatio facta vltra quingentos aureos sine insinuatione nõ est valida,sed firma remanet pro sũma à iure permissa.*
4 *Vtile in separabilibus non vitiatur perinutile.*

5 *Indul-*

5 *Indulgentiæ conceſſio per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, non tenet, ſed eſt valida pro ſtatuto tempore*
6 *Locatio vltra triennium non eſt valida etiam pro triennio, & ita in praxi.*

1 IN hac deciſione, vt ordinatè procedam, duas reperio principales opiniones.

Prima fuit illorum, qui aſſeruerunt, præfatam locationem validam eſſe quoad triennium, & iſti fuerunt Carroc. de locat. par. 3. concl. 9. nu. 97. poſt Lap. alleg. 80. Mol. de primog. Hiſp. li. 1. c. 21. Aquil. in l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 34. cum multis ſeq. ff. de verbor. oblig. Calcan. conſ. 124. col. penul. & Monal. conſ. 112. vol. 2. & ſecundum hanc opinionem refert Senatum Luſitanum iudicaſſe Gam. deciſ. 87.

Mouentur primo, quia emphyteuſis conceſſa vltra tempus à iure permiſſum, quamuis non valeat, quoad totum illud tempus à concedente permiſſum, valet quoad tempus à iure ſtatutum, ſecundum Bal. in auth.
2 qui rem, C. de ſacroſan. Eccl. Caſtr. in auth. ſi quas ruinas, C. eod. Alex. conſ. 38. volu. 2. Bal. conſ. 327. volu. 3. Clarus in §. emphyteuſis, q. 6. verſ. ſcias tamen, & in §. feudum, q. 13. verſ. ſed quid ſi alter, & eſt communis opinio, ſecundum Iaſ. & Dec. in auth. qui rem, C. de ſacroſan. Eccleſ. quam ſequuntur omnes relati à Tiraq. lib. 2. de retract. par. vlt. num. 144.

3 Secundo, quia donatio facta abſq; inſinuatione vltra quingentos aureos, in exceſſu ſolum vitiatur, & firma remanet in ſumma à iure permiſſa, l. ſancimus, & l. penul. C. de donat. Bald. conſ. 339. vol. 3. Iaſ. cit. l. 1. §. ſed ſi mihi, n. 7. & ſeq. ff. de verb. obligat.

4 Tertio, quia in ſeparabilibus vtile non vitiatur per inutile, d. l. 1. §. ſed ſi mihi, ff. de verbor. obligat. & in cap. vtile, de reg. iur.

5 Quarto, quia conceſſio indulgentiarum facta per Epiſcopum vltra tempus ſibi permiſſum, licet fuerit nulla in tempore illo, erit tamen valida infra illud cap. Indulgentiæ, de pœnit. lib. 6.

6 Altera fuit opinio contraria primæ, locationem. ſ. eſſe nullam, etiam pro triennio, ac extrauagantem Ambitioſæ, annullare contractum locationis in totum, & hanc opinionem tenuerunt Couar. lib. 2. var. reſolut. c. 16. Ann. ſingul. 327. Rodoan. q. 58. Molin. de contract. q. 66. & 77. Alban. deciſ. 107. Tiraq. de retractat. ligna. §. 23. gl. 1. nu. 12. & hæc opinio eſt magis recepta, & iuri conſona, & propterea in praxi ſequenda, & ſecundum eam fuit deciſum in Curia Romana in vna locationis Brixienſ. 5. Decemb. 1594. coram Pegna, & iterum in vna Comenſi locationis 20. Martij 1600. coram Pamphilio, & ſæpius in alijs cauſis, & ſecundum eandem opinionem iudicaſſe Conſ. Neapol. refert. Afflict. deciſ. 107. in cauſa Domini Motiæ.

RESOLVT. CXIV.

An locationis inſtrumentum de biennio in biennium vſquequo conductor vixerit ſit nullum in vim extrauag. Pauli II.

1 *Locatio de biennio in biennium facta quouſque vixerit eſt nulla, & contrahentes, pœna extrauag. ſunt affecti, & quare num. 5.*
2 *Vita hominis tempus non habet determinatum.*
3 *Ætas, complexio, & quod peius, peccata mortem accelerant.*
4 *Sexagenarius dicitur decrepitus.*

1 IN præſenti dubitatione reſpondeo cum deciſione Thomæ Triuiſ. Rot. Venet. 21. par. 1. vbi refert per illam Rotam tentum fuiſſe præfatum locationis inſtrumentum fuiſſe nullum, & proinde ſubintrare pœnas extrauag. Ambitioſę de reb. Eccl. non alie. quæ extrauag. annullat quoſcumque contractus, nempè emphyteuſim, & locationes ad longum tempus, ideſt vltra triennium duraturas.

Nec obſtāt, quę pro contraria adducebantur parte, .ſ. quod huiuſmodi locatio non dicatur ad longum tempus facta ob id præcipuè, quia eſt duratura, quouſque conductor vixerit, & quia vita ipſius conductoris
2 non habet tempus determinatum, nam mors non habet diem, & horam limitatam, niſi quoad Deum, etenim aut ob ætatem, vel complexionem, ſeù ob peccata noſtra mors citius præſumitur Gloſ. in cap. qua fronte
3 verſ. decedat de Appellat. cap. qualiter 2. de Accuſat. nec poterat maximè dici ad longum tempus in caſu à Triuiſ. adducto ob id, quòd conductor tempore prædictæ locationis erat ſexagenarius, & vltra; & ſic in ætate decrepita, prout conſuluit Crauet. conſ. 108. nu. 2. vol. 1. Riminal. conſ. 229. vol. 2. Ruin. conſ. 92. n. 10. vol. 4. & conſ. 141. n. 18. vol. 5. & alij quos cumulat Borgnin. in add. ad deciſ. 145. Verum præfatis non obſtantibus, contrarium fuit ibi deciſum quam ego pariter in praxi ſequutus ſum; & quod locatio tali modo facta ſit
4 nulla, & dicatur ad longum tempus voluerunt. in Rub. ff. de rei vēdic. Socc. Iun. conſ. 63. n. 11. vol. 2. Dec. conſ. 204. n. 5. Pinell. in l. 3. par. 3. n. 63. C. de bon. mater.

RESOLVT. CXV.

An res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum tempus, ſi locetur ad longum tempus, vel vltra à iure permiſſum vitietur in totum.

1 *Res Eccleſiæ ſolita locari ad modicum ſi vltra tempus à iure permiſsum locetur in totum eſt inualida.*
2 *Rei Eccleſiæ vltra tempus à iure permiſsum locatio, in totum vitiatur, ſi vnica erit penſionis ſolutio.*
3 *Clauſula (non alias aliter, nec alio modo) ſi adeſt in inſtrumento rei Eccleſiæ alienatæ nihil operatur, ſed contractus in totum erit nullus ſi beneplacitum non fuerit obtentum.*
4 *Res Eccleſiæ ſolita concedi in emphyteuſim vſque ad tertiam generationem ſi vltra concedatur, conceſſio eſt valida vſque ad tertiam, ſecus autem quoad reliquas.*

RESpondeo ex Bart. in auth. qui rem nu. 7. C. de ſacroſan. Eccl. vbi Iaſ. n. 1. & 22. qui aſſerunt præfatam locationem in totum vitiari, idem Bart. conſ. 159. nu. 4. ver. 4. eſt videndum vol. 1. Bal. conſ. 339. n. 6. vol. 2. Lapus alleg. 80. vbi addent. lit. H. Alex. conſ. 17. nu. 10. volum. 4. Calcan. conſ. 125. n. 22. verſ. in contrarium eſt veritas. Curt. Iunior de feud. par. 2. q. 6 n. 13. Molin. de Primogen. Hiſpaniar. lib. 1. c. 2. nu. 28. Couar. lib. 2. var. reſolu. c. 16. ſub n. 5. & Alciat. conſ. 25. n. 6. & ſeq. & fuit reſolutum in vna Brixienſ. locationis 5. Decemb. 1594. Coram Pegna, & in eadem 17. Maij 1595. & in vna
1 ſpolij Montis Felicij 18. Martij 1596. coram Orano.

Pręſertim ſi conſtet contrahentes pro minori tempore non fuiſſe contracturos Bart. 159. n. 8. volu. 1. Lapus dict. alleg. 80. ſub nu. 3. poſt med. verſ. nam conductor, Aret. in l. quod dicitur la 2. nu. 9. vbi alij ff. de verborum obligat. Socc. in l. 1. §. Sed ſi mihi n. 9. verſ. nona concluſio ff. eod. Bal. conſ. 22. vol. 1. Burſat. conſ. 16. n. 3. vol. 1. Alex. in d. §. ſed ſi mihi nu. 5. & conſ. 17. nu. 10. verſ. 3. vol. 1. Modern. in conſuetud. Pariſienſ. titul. 1. q. 41. n. 46. Couar lib. 2. variar. reſolut. c. 16. nu. 5. verſ. ſed primæua, & latè fuit dictum in vna locationis 21. Maij 1595. coram Blanchetto.

1 Intellige ſecundo ſi pro toto tempore fieret ſub vna penſione, quia in totum vitiatur nec valet pro tempore permiſſo Bald. conſ. 475. n. 58. vol. 1. poſt tex. in l. ſi plura ff. de ædilit. edict. Tiraq. de retract. lignag. §. 23. gloſ. 1. n. 5. verſ. ex ijs etiam, & fuit dictum in cauſa Melfienſ. & Rapollen. fructuum 19. Ianuarij, & 9. Februa-

bruarij 1582.coram Cantuccio,vt habetur in decis.diuers.709.nu.6.p.1.

3 Et idem procedere dicunt in alienatione, vbi fuit reseruatus assensus Apostolicus cum clausula nõ alias aliter,nec alio modo,quia non obtento beneplacito in totum vitiatur ad glos. in l.si quidem vbi Bald. & Sal. Cod.de excep.& idem Bal.cons.21.n.6.& seq. vol. 1. & fuit dictum in Rota in vna Romana locationis 2.Maij 1593.coram Blanchetto.

Hæc autem,quæ de locatione diximus, minime in concessione in emphyteusim procedunt, si quidem res 4 Ecclesiæ solita concedi in emphyteusim in tertiam generationem,si concedatur vltra tres, valet concessio, vsq;ad tertiam,licet quoad reliquas sit nulla Castrens. in Auth.qui rem in fi.vbi Dec. n.22. qui testatur communem,& Cagnol.n.60.qui dicit communiorem C.de sacros.eccles.Curt.Iun. de feud.p.2.q.6.n.11. Modern. Paris.§.42.p.10.n.43.vbi pariter de cõmuni testatur, & fuit in Rota resolutum in causa Vlisbonens. 2. Iunij 1567.coram Sarmiento Tiraq.de retract.lignag.§.29. gl.1.nu.12. & de retr.conu.in fine n.145.& seq.Idcirco non obstat contraria opinio, quam tradunt Angel. in §.emphyteusim nu.17. in Auth.de non al.Ias. in Auth. qui rem n.21.vers.ego teneo C.de sacros.Eccl. Couar. lib.2.variar.resol.c.16.n.5. circa med. vers. ego profecto per text.in §.si vero etiam, & per §. emphyteusim in Auth.de non al.Tiraq. de retr.lign.§.23.gl.1.n.13.

RESOLVT. CXVI.

An alienatio ad longum tempus appellatione alienationis rerum Ecclesiæ contineatur.

1 *Locatio ad lõgum tempus appellatione alienationis rerum Ecclesiæ continetur,& quære n.seq.*

3 *Locatio ad longum tempus effectum inualidationis, non autem incursionis pœnæ producit.*

1 BReuiter est pro affirmatiua concludendum, sic eleganter notatur in l.codicillis §.institutio ff.de leg.2.& in clem.1.de reb.eccles.non al.Affl.dec.107. n. 2.& 4.Boer.dec.224.Borgnin. dec.14. de contr. Trituis. dec.22.p.1.Gabal.milleloq.160.Ratio duplex assigna- 2 tur, prima quia per locationem ad longum tempus constituitur ius in re,quemadmodum per alienationẽ Bellam.dec.747.& latè Couar.lib.2.var.res.c.16. nu.1. Secunda est ratio, quia in locatione ad longum tempus, vel ad vitam eædem solemnitates requiruntur in bonis Ecclesiasticis, quæ requiruntur in alienatione Papon.lib.1.tit.13.arrest.4.

3 Suprapositam conclusionem singulariter limita, & sic illã intellige procedere ad effectum inualidationis locationis,scilicet,vt contractus sit ab initio nullus,secus tamen quoad effectum incursus pœnarum,quoniã taliter affictantes, seu locatores excusantur,nec incidunt in censuras, Calder. in c. cum contingat de iureiur.Cou.vbi sup.n.3.& seq.& fuit latè discussum in Rota Rom.in vna Rauenn.domus 2.Aprilis 1546. coram Cantuccio, & in proprijs terminis facit decisio Rot. 26.par.2.diuers.

RESOLVT. CXVII.

An locatio facta vltra triennium, rerum Ecclesiæ, sit in totum nulla,an vero sustineatur pro triennio.

1 *Vtile per inutile quoad separabilia non vitiatur, & sic locatio facta vltra triennium secundum hanc opinionem per tres annos est valida.*

2 *Tempus permißum à prohibito separatur.*

3 *Donatio sine insinuatione excedens quingentos solidos in excesu tantum vitiatur.*

IN hac decisione variæ sunt sententiæ,prima est valere pro tempore permisso tantummodo, & hanc tenet Bald.in Auth. si quas ruinas n.2. C. de sacrosan. Eccl.Castrens.in Auth.qui rem n.7. & Dec.nu.23. qui dicit esse communem,& ab ea non recedendũ,C.eod. tit.Tiraq.de retractu conuent.in fine n.144.Iun. Clar. §.emphyteusis q.6.num.2.& §.feudum q.13.in fin.Dicens veriorem,& magis commun.Gamma decis.vlt.n. 3.Molin.de Hispan.primog.lib.1.cap.21.n.28.Carroc. in tract.loc.& cond.p.3.concl.9.ampl.4.tit.de reb.Eccles. locan.nu.44. & seq.Ioan.Guttierez can.4.lib.2.c. 13.Zauallus q.199.n.15.Nouiss. in praxi Archiepiscopali curiæ Neap.c.73.n.10.& Molina de contract.disp. 467.& alij per eos relati.

Et hanc sententiam frequentiori calculo receptam dicit Couar.lib.2.var.res.c.16.nu.5. & magis communem,& in praxi seruandam Flores in add.ad Gam. decis.156.licet secundum rigorem d.extrauagantis,& in puncto iuris verius credat in totum vitiari.

1 Quæ fundatur primo ex eo quod inseparabilibus vtile per inutile non vitiatur leg. vtile lib.6. & l.1. §.sed mihi ff. de verb. oblig. & in proposito tempus permis- 2 sum separari potest à prohibito.Secũdo ex l.sancimus & l.penult.C.de don.vbi donatio sine insinuatione excedens quingentos solidos non vitiatur, nisi in excessu. Tertio ex Auth.de non alien.§.quod autem in fine, 3 intelligitur tamen ista sententia, vt non procedat in locatione ad vitam,vel ad longum tempus,Cou. vers. ead.ratione vterq;Molin.& Guttier.n.8.locis cit.

Secunda principalis sententia est, prædictam locationem in totum nullam esse,& omnino vitiari, & hãc tenet Bar.in d.auth.qui rem num.7.& in cons.159. n.8. lib.1.Lapus alleg.80.vbi Mandos.in vlt.apostilla, Ias. in l.1.si quis ita ff.de verb.obligat.& in d.auth.qui rem n.21.& in l.2.n.169.C.de iure emphyteu.Ripa in d.§.si quis ita nu.32.Prob.ad Monachum in c.vlt.n.2.de pœnit.& remiss.in 6.Afflict.dec.107.Couar.d.n.5.Rodoa. d.quæst.6.§.item ex præmissis,n.21.Quintanad. ecclesiastica lib.2. num.61. & Graff.lib.4. cap.24. num. 20. in decis.aur.

Et tenuit Rota in vna Romana deuolutionis quarta Februar.1583.coram de Rubeis, & iterum in vna Placentina decimar.2.Iunij 1586. coram Bubalo, & iterũ in vna Brixien.locationis 5.Decemb.1594. coram Pegna,in qua fuit resolutum locationem bonorum cuiusdam præpositurę factam vltra triennium, in totum vitiari, & cum Rota teneat istam sententiam potest dici iam magis communis,cum Rota per se faciat cõmunẽ opinionem Sarnensis in proem.reg. cancel.q.2. vers.4.

RESOLVT. CXVIII.

An locatio rerum beneficij facta vltra triennium cum iuramento ab ipso beneficiato præstito de non contraueniendo firmetur iuramento in præiudicium ipsius,ita quod non possit contrauenire.

1 *Iurans non alienare bona Ecclesiæ auditur postea contraueniens.*

2 *Nemo debet ex proprio delicto commodum, & pœnam reportare.*

3 *Extrauagans ambitiosæ inducit priuationem beneficiorum ipso facto.*

4 *Extrauagans ambitiosæ est prohibitiua, & obligat etiam ad mortale.*

5 *Extrauagans ambitiosæ non est vsu recepta,quoad pœnas extrinsecas.*

ET videtur quod sic ex decisione Mohedan. 9. de locat.& Mandos. ad Roman. cons.369. cit.11. & ex doctrina Alex. Stiatici in repetitione extrauagant. ambitiosæ numer.69. & 70. Mozzeus de contractibus

tit.9.n.3.qui dicunt,quod licet ille, qui malè alienauit bona eccleſię cum iuramento de noncontraueniendo, audiatur volens ea recuperare nomine eccleſiæ,& ad
1 ipſius eccleſiæ commodum,vt per gloſ.quam DD. ſequuntur in cap. ſi quis presbyterorum de rebus eccleſię non alienādis,& tenuit Rota teſte Creſcent.in dec. 1.de iur.iuran.ad commodum tamen ipſius alienantis non ſit admittendus, imo quod eſſet priuandus commodo alias ad ipſum peruenturo ex talib.bonis,ſtante
2 regula iuris,quod quis ex ſuo delicto nō debet pęnam, & commodum reportare l.Relegatorum,ff.de interdictis,& releg.l.ſiue hæreditaria in fin.ff.de negot.geſt.

3 Sed quod magis viget,eſt,quod per d.extrauagantē beneficiati ipſo facto priuātur beneficijs,quorum res, & bona alienarunt, & ſic etiam ſi non iuraſſent, non videntur poſſe ſibi repetere res vltra triennium locatas.

Nihilominus tamen verius videtur præfatam locationem non firmari iuramento,etiam in præiudicium beneficiati,& eo non obſtante poſſe contrauenire,ratio eſt,quòd d.extrauagans eſt prohibitiua, & obligat
1 ad peccatū etiam mortale,vt patet ex ipſis verbis prohibitiuis,vt ex pœna excommunicationis, & alijs ipſo facto impoſitis, & iuramentum non debet eſſe vinculum iniquitatis c.Quintauallis, vbi plenè per Scribentes de iur.iurando cap.1.eodem titul.in 6.nec eſt obligatorium contra bonos mores pręſtitum, c.non eſt obligatorium de regul.iur.in ſexto,latè Bartolus in l. ſi quis pro eo,ff.de fideiuſſoribus,Panormitan.& reliqui in cap.cum contingat citato tit.de iur.iurando.

Et in proprijs terminis,quod præfatus beneficiatus non ligetur iuramento,quo minus valeat contrauenire locationi vltra triennium factæ, voluerunt Bero. conſ.92.n.1.2.& 10.vol.1.Alexandri.conſ.92. Monald. conſil.150.volum.2.Cordub.Theologicarum quæſtionum quæſt. 103. Garzias in tractat. de beneficijs tom. 1.par.2.cap.2.num.84.& ſequent.& facit quod voluit Rota deciſ.26. nu.2.part.2. diuerſorum, vbi Prælatus iurans non locare res eccleſiæ,ſi illas locat ad longum tempus non incurrit in pęnam periurij,vt voluit etiam Additio ad Mohedan.cit.deciſ.9.

Non obſtant contraria,nam reſpondetur,quod licet ſupradicta extrauagans ſit in nonnullis locis recepta quoad diſpoſitionem principalem, & nullitatem alienationis,& locationis,Tamen quoad pęnam extrinſe-
5 cam maximè priuationis beneficiorum non videtur recepta,vt per Nauar.inManua.c.27.n.150.Salzed.ad Diaz.cap.71.Guttier.lib.1.Canonicarum queſtionum cap.8.n.9.Molina de contractib.diſp.466.Tolet.lib. 5. c.3. vnde cum pœna priuationis non ſit recepta, & ex alia parte talis prohibitio locationis, & eius nullitas ſit inducta in fauorem eccleſiarum,& earum miniſtrorum,vt patet ex proemio dictę extrauagantis,propterea rectè poterit beneficiatus contrauenire, & agere contra dictam locationem ex doctrina Pauli de Caſtro in l.filiusfam.§.Diui num.3.& 4.ff.de legat.primo, Molin.de Hiſpan.primogen.lib.4. cap.1.nu.20. & ſeq. Guttier.lib.3.practicarum quæſtionum cap.41. n.8.

RESOLVT. CXIX.

Quæ ſint innouata in materia locationis per Sacrum Concilium Tridentinum.

1 *Locationes factæ de bonis Eccleſiaſticis ſolutionibus anticipatis ſucceſſori non præiudicant.*
2 *Locatio iuriſdictionis Eccleſiaſticæ, vel facultatum Vicarios nominandi eſt inualida, & ſimoniaca.*
3 *Locatio Eccleſiæ omnium bonorum, cum facultate beneficia conferendi eſt valida, & non ſimonicca pro pretio aureorum bis mille;probato, quod abſq; facultate conferendi bona pro eodem pretio arrendata eſſent.*
4 *Locationes factæ ad longum tempus à triginta annis citrà ſunt annullatæ.*

NOnnulla, vt patet in ſeſſ.25. cap.magnam de reformatio. cap.11. & primo locationes factæ de bonis eccleſiaſticis,anticipatis ſolutionib. nullatenus ſunt validæ, in præiudicium ſucceſſorum. Benè tamen
1 afficiunt locatorem,vt fuiſſe in Rota deciſum teſtatur Mohedan.dec.8.de confirmat.vtil.vel inutil.Rodoa.q. 6.prope finem n.53.Carroc.par.3.de loc.concluſ.20.n. 76.quod ampliatur procedere etiāſi percepiſſet pēſiones,Bal.in c.ſi quis n.3.qui ſucceſ.feud.tenean.Rebuf. in compend.alienat.n.18.& iuxta hanc opinionem refert fuiſſe iudicatum,Cornazan.Rot. Lucenſ.dec.104.

Item fuit innouatum, nemini licere locare iuriſdictiones eccleſiaſticas, vel facultates nominandi vica-
2 rios in ſpiritualibus; nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere,quod adeò eſt verum,vt ſi quis locat aliquid,quod ſapit ſpiritualitatem,eſſet locatio ſimoniaca;vnde ſi efficiatur locatio eccleſiæ cum omnibus bonis,& facultate cōferendi beneficia pro ſcutis duo-
3 bus mille,& probaretur; quod etiam ſine facultate conferendi bona arrendata fuiſſent prò ſcutis duobus mille, quod talis locatio non eſſet ſimoniaca,alias ſecus,vt tenuiſſe Rotam refert Put.dec.80.lib.1.

Tandem innouantur,& annullantur locationes omnes factæ ad longum tempus à triginta annis citra,vel
4 ad viginti nouem,aut bis vigintinouem annos, & ita conſuluit etiam Anchar. conſ.952.par.2.

Notabilia in materia locationis rei eccleſiæ.

LOcatio rei eccleſiæ vltra triennium,non valet etiā tempore permiſſo,Afflict.deciſ.107.num.2. & 4.

Beneficium accenſari non debet vltra triennium, olim tamen poterat vſq;ad ſeptennium Boer.dec.224.

Locatio ad non modicū tempus conſtituit ius in re, etiam in bonis eccleſiaſticis,tamen ſucceſſor nō tenetur ſeruare pactū anteceſſoris,Ægid.Bellam.cōcl.747

Locatio ad longum tempus,vel ad vitā eaſdē ſolēnitates requirit,ſicuti & alien.Papo.lib.1.tit.14.arreſt.4.

Locatione finita ad longum tempus facta per eccleſiam, ipſa primi conductoris hæredibus locare tenetur,Vinc.de Franch.deciſ.123.

Locatio facta ad longum tempus eſt valida,ſi in locationis inſtrumento dicatur, quod nullum vtile dominium transferatur in conductorem Ioan.de Arnon. ſing.72.hæc cautela eſt dubia noſtris temporibus.

Conſtitutio annullans locationes factas in perſonas clericorum, & ſimilium perſonarum, vendicat ſibi locum, etiam ſi locationes reperiantur factæ in euidentem eccleſiæ vtilitatem,Iacob.Put.deciſ.2.lib.1.

Succeſſor Prælatus non tenetur ſtare locationi, vel conductioni prædeceſſoris,Put.deciſ.181.bli.1.& 421. Franch.March. quæſt.102.part.1. vbi diſtinguit; fallit pro illo anno,quo mortuus eſt Prælatus,& conductor terras laborauit,Borgnin.deciſ.15.de contract.

Conſuetudo,quod res eccleſiæ datę in emphyteuſim iterum debeāt locari proximioribus,finita locatione, eſt eccleſiæ vtilis,ſed quare vide Verall.deciſ.230.p.1.

In locatione rerum eccleſiaſticarum debet præferri idem conductor alteri conductori de nouo venienti, Papon.lib.1.tit.13.arreſt. 6. Contrarium tamen tenet Ioan.de Arnon.ſing.66.

Conductor bonorum eccleſiaſticorum non habet ſpolium, Papon.lib.13.tit.9. arreſt. 6.

Locatio fundi facta puta ad quinquennium, cùm ſterilis,ac inutilis eſſet, induſtria ac diligentia coloni conductoris factus fructuoſus,ac fertilis,ex hoc locatio perpetua redditur, vt ad hæredes quoque conductoris tranſeat etiam extraneos,nec tertia generatione finitur,Hyppol.ſing.550.

Fructus eccleſiæ poſſunt locari, & vendi laicis, & in eos

in eos cadunt, hoc verò non procedit in oblationibus altaris, Rom. sing. 664.

Conductor rei ecclesiæ ne soluat pensionem, an possit opponere consensum superioris non interuenisse, vide Cresc. dec. 1. alias 122. tit. de loc. & cond. Prælatus fructus beneficij locare potest, Franc. Marc. q. 102. part....

Conductor arrendans beneficium nummis quia percipit fructus, tenetur soluere collectas, & alia onera realia, March. q. 471. n. 10. p. 1.

Finis Tituli Locationis.

PRAXIS EMPHYTEVSIS Ecclesiasticæ.

RESOLVT. CXX.

An Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidentem, circa concessionem in emphyteusim rei ecclesiæ habeant potestatem faciendi, vt in extraneos transeat.

1 *Commissarij Apostolici, quibus committitur si in euidentem, non habet potestatem transferendi emphyteusim in extraneos.*
2 *Rescriptum non extenditur ad non expressa.*
3 *Rescripti obseruatio dat rescripto formam, & natura rescripti est, vt petitioni adaptetur.*
4 *Quod non petitur, non committitur.*
5 *Delegatus fines mandati excedere non debet.*
6 *Delegatus non habens specialem formam in mandato iuris formam seruare tenetur.*
7 *Voluntas Papæ in dubio præsumitur qualis de iure esse debet.*
8 *Verbum, concedo in perpetuum, quid denotat.*

VPponatur, quod emphyteusis ecclesiastica fuerat concessa pro se & descendentibus in perpetuum, quam Papa requisitus de beneplacito, mãdauit quibusdam Iudicibus, quod si in euidentem esset ecclesiæ vtilitatẽ auctoritate Apostolica eam confirmarent, qui facto processu nedum confirmarunt, verum etiam decretauerunt ad extraneos habere transitum; quæstionis nunc est, an potuerint talem facere confirmationem. Et ex pluribus est concludendum pro parte negatiua, tum primo, quia oportebat, quod delegati potestatem concedendi habuissent
1 emphyteusim in extraneos, cùm alias sit de iure cõmuni prohibitum, gl. communiter recepta in leg. etiam, ff. solut. matrim. Castrens. cons. 189. vol. 2. Alex. cons. 120. num. 7. volum. 1. Grillenzo cons. 91. Afflict. decis. 100. & in commissione hoc nõ reperitur, propterea huiusmo-
2 di rescriptum est strictè interpretandum, vt scilicet nõ extendatur ad non expressa, c. p. & C. de off. deleg. Rot. dec. 13. de procurat. in nouis. Rota diuers. dec. 8. par. 1.
3 Viu. decis. 336. Et obseruatio ad vnguem rescripti, dat formam eidem rescripto, Bald. in c. 1. col. 7. tit. an agn. natura enim rescripti est, vt petitioni adaptetur, Bald. in l. eam, quam, col. 2. vers. item, vbi sequentes, C. de fideicom. Dec. cons. 142. nu. 4. ad finem, & quod non est
4 in petitione, non est in commissione, & sic delegatio semper præsumitur facta, prout de iure, Gras. dec. 349. n. 6. nam mandatum Papæ est semper reducendum ad
5 ius commune, Gem. cons. 48. n. 5. Veral. dec. 145. p. 2. & iurisdictio delegati non est extendenda vltra fines mãdati, quia est odiosa, c. 1. de off. deleg. in 6. Rota diuers. dec. 30. p. 1. & ad ea, quæ in commissione non exprimũtur, non se extendit, Gasp. Thesaur. decis. 3. Viuius qui dicit semper præsumendum esse pro rescripto. dec. 91. & propterea si aliter agatur, est nullum, c. cum dilecta, de off. deleg. Nam qui agit vigore specialis commissionis, debet formam seruare, c. is qui, de præb. in 6. & si quis agat vltra formam ei datam, potest contra illũ agi interdicto vnde vi, secundum Inn. in c. si quando,
6 extra de off. deleg. & si non detur specialis forma, tenetur seruare formam iuris, c. si quid clericis, de foro comp. Quare concludo, non potuisse illos delegatos excedere commissionis fines, & sic ad extraneos emphyteusim extendere.

7 Non obstat, quod in dubio præsumitur talem fuisse voluntatem Papæ, quia respondetur, quod in dubio talis præsumitur voluntas, qualis de iure esse debet, Alex. cons. 54. num. 22. vol. 4. Dec. cons. 123. num. 6. volum. 1. Monal. consil. 13. vol. 2. Rubeus Alex. consil. 65. num. 3. & talis esse, & fuisse, dicenda est, qualis ex verbis dignoscitur, l. de quibus ff. de legibus, l. Paulus, ff. rem rat. haberi.

Nec obstat secundo, quod in impetratione assensus Apostolici fuerit dictum, quod concedebatur in per-
8 petuum, quod verbum, secundum aliquos, videtur importare transitum ad extraneos, iuxta Socc. consil. 266. col. 13. vers. secundo premissa, vol. 2. Anchar. cons. 443. n. 8. Abb. cons. 74. n. 3. 1. vol. quia respondetur crebriorem ac magis communem opinionem esse, huiusmodi verbum importare solum perpetuitatem in descendentes, non autem quoad extraneos, secundum Alex. cons. 9. n. 12. & 13. vol. 2. Dec. cons. 141. n. 5.

RESOLVT. CXIV.

An emphyteusis semel concessa cum assensu Apostolico poterit semper sine eo concedi.

1 *Res ecclesiæ solita concedi in emphyteusim cum beneplacito Apostolico semel impetrato, absq; alio assensu alteri concedi potest, & idem procedit in casu n. seq.*
3 *Clausula (saluo beneplacito Sedis Apostolicæ) est conditionalis.*
4 *Consuetudo quod tempus requirat ad hoc vt assensus præsumatur.*
5 *Solitum, quomodo à consueto differat.*

1 REgula enim est iuris, quod res ecclesiæ solita cõcedi cum beneplacito Apostolico semel impetrato, potest absque alio assensu alteri concedi, quotiescunque casus euenerit, c. 2. de feudo, per quem tex. ita consuluit Rom. cõs. 70. 1. dub. & per extrauag. Ambitiosæ, in vers. præterquam, & hanc dicit communem esse opinionem Rolan. cons. 1. n. 45. vol. 1. Alex. consil. 9. vol. 3. & cons. 16. n. 5. & seq. eod. vol. Dec. cons. 329. n. 3. in fin. Rodoan. de reb. eccl. non alien. rub. 33. & hæc opinio pluries fuit recepta in tribunalibus, vt testatur Guid. Pap. decis. 100. & secundum eam hodie practicari refert Balb. dec. 92. Affl. decis. 305. n. 9. & seq. Rota dec. 360. n. 13. & seq. p. 1. diuers. Iser. in cap. 1. num. 4. de ijs, qui feud. dare poss.

Quo casu sufficit, rem semel fuisse concessã in emphyteusim ad hoc, vt in perpetuum remaneat conuertibilis, absque alio procedere beneplacito, & ita fuisse in Rota resolutum testatur Sarnen. in reg. de triennali,
2 q. 14. vers. nec obstat, Vrsil. qui probat hanc esse communem opinionem in decis. 305. sub nu. 10. & decis. 21. num. 6. quod procedit etiam si in altera concessione
3 dictũ fuerit, saluo beneplacito Sedis Apostolicę, quatenus opus sit, quia est clausula conditionalis, secundum Bald. in cap. cumana, de elect. & non requiritur, & in hoc casu non innitimur consuetudini concedendi, quæ triginta annos videtur requirere, siue alterum
4 paruum tempus, secundum Rodoan. d. tract. q. 10. sed

innitimur ſuper beneplacito altàs conceſſo, quo caſu ſufficit ſemel ſic fuiſſe conceſſum, ſecundum Martham deciſ.Rot.Piſan. 81.qui allegat Scrader.de feud. par.4.c.2.n.25.verſ.ego tamen,Rodoan.d.q.10.nu.10. & ſeq.Menoch.conſ.16.num. 3.& ſeq.volum.3. & Monald.conſ.16.num.6.& ſeq.volum.3.

5 Quomodo autem diſtet ſolitum à conſueto, vide text.in l.Mela, ff.de aliment. legat. & Creſcent.in pulchra deciſ.1.de conſuet.Menoch.conſ.79.volum.1.Papon.lib.13.arreſt.1. 7. & 9.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteuſis eccleſiaſticæ conceſſione vſq; ad tertiam generationem,primus acquirens connumeretur.

1 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, & quare, num.3.*
2 *Primus acquirens non connumeratur in generatione, etiam ſi in conceſſione fuerit dictum, vſque ad tertiam ipſius generationem.*
3 *Verbum(finitum) in conceſſione emphyteuſis eſt ſubſtantiale.*

1 ET negatiuè reſpondendum eſt, ſcilicet primum acquirentem minimè connumerari in generatione, ſed primam generationem oriri ab eius filijs,& hanc tenuerunt Spec.tit.locat.§.num.aliqua,num.15. Bald.in l.2.col.1.& 2.verſic.quero,C.de iur.emphyt.& in auth.defuncto col.1. C.ad Tertull. Ang.in §. adeo, col.1.inſtit.de locat.Caſtrenſ.conſ.338 col.1.& 2.vol.2 Soc.conſ.25.col.pen.verſ.ſeptimo ex alia vol..... Corn. conſ.223.col.3.verſic.in terminis,vol.4.& conſ.31.n.4.
2 qui ampliant præfatam concluſionem ipſam verificari etiam ſi in inſtrumento locationis eſſet dictum in ipſius tertiam generationem,vt voluit etiam Card.Alexand.in cap.1.§.& quia,col.penult. qui ſeu. dare poſſ. Gab.lib.3.commu.opin.tit. de emphyt.col.4. & Villagut.dec.1.in 2.dubio,Bal.conſ.448.vol.3.& 375.vol.4. Cald.conſ.9.col.1.tit.de locat.Alex.conſ.110.circa fi. vol.3.& conſ.125.vol.5.Soccin.conſ.15.n.4.vol.1.Corrad.conſ.25.n.27.Ruin.conſ.166.n.6.vol.1. Dec.conſ. 62.in princ.Clar.§.emphyteuſis, q.34.verſ. ſed certè, vbi atteſtatur de magis communi opinione, & hanc tenuit Rota in vnaRomana domus,21.Ianuarij 1591. coram Oradino,& iterum in vna Farz.villæ Capreolæ 10. Maij 1592. coram Pegna, & in vna Aſſiſienſis emphyteuſis 13. Nouembris 1598. coram Gipſio Farin. deciſ.218.& 220.

3 Ratio verò deciſionis Rotæ fuit quia cum acquirens ſit cauſa,& origo generationis, non poteſt ipſe in prima generatione connumerari, vt per multa exempla declarat Bal.citat.conſ.448.volum.3.

Non obſtat deciſ.Veralli 18.par.2.quia ibi non aderat verbum finitum,quod verbum, ſecundum Rot. videtur ſubſtantiale,vt procedat concluſio ſupra poſita, Farinac.deciſio.218.

RESOLVT. CXXII.

An in emphyteuſi Eccleſiæ recepta pro ſe,& filijs,& nepotibus fœminæ compræhendantur.

1 *Fœminæ in conceſſione emphyteuſis eccleſiæ pro ſe, & filijs,& nepotibus non compræhenduntur, quod non procedit in emphyteuſi priuata, num.ſeq.*
3 *Fœminæ ſemel vocatæ,ſemper dicuntur vocatæ, ſi fœmina ſtipulatur.*
4 *Fœminæ ſunt vocatæ ſi conceſſio eſt pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus, & quare.*
5 *Generis appellatione fœminæ continentur.*
6 *Fœminæ cenſentur vocatæ, ſi ex verbis inueſtiturę conſtet, contrahentium voluntatem eſſe illas vocare.*

1 REſpondetur negatiuè, quia in ea ſtricta interpretatio fieri debet, tum propter naturam ſtipulationis,tum etiam vt minus præiudicium eccleſiæ inferatur, Rot. diuerſ.deciſ.125. num.20. par.2. & tenuit Rota in vna Ceruien.bonorum 7. Februarij 1587. coram Seraphino,& eſt deciſ.eiuſdem 604.cuius deciſionis ſecunda eſt ratio, quia in contractibus præſertim ſtricti iuris, qualis eſt emphyteuticus, verborum proprietas attenditur,Rolan.conſil.93.num.3. lib.2. Ideo maſculinum non concipit fœmininum,Theſaur.deciſ.
2 249.Gabriel.de verb.ſignif. concluſ.6. num.39. In emphyteuſi verò priuata aliud eſt dicendum, ex deciſ. de Franch.30.

Limita primo concluſionem principalem, quando ſemel vocatæ fuerint fœminæ, quia tunc emphyteuſis
3 ſemper tranſit ad fœminas, puta ſi conceſſio ſit facta pro filijs, & filiabus, & nepotibus, nam cenſentur appellatione nepotum compræhenſæ etiam neptes, Menoch.conſil.111.quam limitationem intellexit Rota in d.Ceruien. bonorum,quando ſemina ſtipulatur pro ſe,& filijs ex eius coniecturata mente, vt latè per Roland.conſil.76. num.6.volum.3. ſecus quando maſculus eſt ſtipulator, qui quando voluit ſeminas exprimere, id fecit, Corn.conſil.49.num.2.& conſil.27.volum.4.Alex.conſil.45.lib.7.

4 Limita ſecundo, quando emphyteuſis eſſet conceſſa pro filijs, & hæredibus vſque ad tertium genus, nam ſtipulatio cenſetur concepta etiam pro ſeminis,
5 cum generis appellatione ex proprietate ſermonis, fœminæ etiam contineantur, vt cenſuit Rota in vna Sutrina bonorum 9. Decembris 1587. coram Blanchetto; Anchar. conſil.44. Tiraq.de retract. lign. §. 1. gloſſ.9.num.219.

5 Limita tertio,ſi ex alijs verbis inueſtituræ conſtet, contrahentes voluiſſe vocare fœminas, quia tunc facile receditur ab ipſa opinione, quæ fœminas excludit, Rota in vna deuolutionis bonorum, 14. Ianuarij 1602.coram Iuſto.

RESOLVT. CXXIV.

An in conceſſione emphyteuſis Eccleſiæ appellatione legitimorum,& naturalium legitimati per reſcriptum compræhendantur.

1 *Filij legitimati per reſcriptum in emphyteuſi Eccleſiæ compræhenduntur.*
2 *Eccleſia eſt mater pudicitiæ.*
3 *Legitimatio ab habente poteſtatem facta omnem maculam tollit.*
4 *Inceſtuoſi, vel ſacrilegi legitimati ab habente poteſtatem in emphyteuſi Eccleſiæ compræhenduntur; & qui tales dicuntur.*

1 VEra, & receptiſſima eſt DD. ſententia quod in emphyteuſi Eccleſiaſtica appellatione filiorum legitimorum,& naturalium continentur legitimati ab habente poteſtatem,vt latè tradunt ſcribentes in cap. in præſentia ext.de probat.reiecta opinione Bald.contrarium ſentientis in cap.quæ in Eccleſiarum num.34.
2 de conſtit. nam licet repugnet menti Eccleſiæ, quæ eſt mater pudicitię,quod naturales ſuccedant,tamen hoc
3 ceſſat, vbi ab eo,qui habet poteſtatem fuit deleta hæc macula,vt tenuit Rota in vna Bononien.de Bolognin. 21.Martij 1568.coram Seraphino.

4 Hęc tamen concluſio ampliatur procedere,etiam ſi ſolum legitimi eſſent vocati,nam adhuc veniunt inceſtuoſi, vel ſacrilegi, vt putà nati ex Sacerdote, vel moniali profeſſa, vel etiam ex vtroque ſimul, dummodò

modò sint legitimati ab habente potestatem, Caputaque decisio.146.par.2.

RESOLVT. CXXV.

Sextæ partis diminutio, quando fit in concessione rei Ecclesiæ in perpetuum.

1 *Diminutionis ratio sextæ partis in perpetuo rei Ecclesiæ emphyteusi solet haberi, & quare 2. & 4.*
3 *Sterilitas est causa diminutionis sextæ partis in emphyteusi.*
5 *Res Ecclesiæ in perpetuum concessa pro eadem pensione, qua singulis locabatur annis, concessio pro Ecclesia vtilis est dicenda; nec sextæ partis diminutionem in hoc casu esse faciendam.*

1 TEx.in auth.perpetua C.de sacros.Eccles.disponit, quod in emphyteusi perpetua rei Ecclesiæ solet haberi ratio diminutionis sextæ partis, vt voluerunt Ias.cons.54.n.5.vers.corroboratur vol.1. Alban.cons. 22.vol.1.Paris.cons.331. vol.2. & cons.90.nu.6. & seq. vol.1.& fuit resolutum in Rota Romana in vna Casalis Torricellæ 28.Iunij 1578.nu.5.part.2.& iterum in vna Romana domus 30.Martij 1590.coramMantica, & in vna Mediolan.10.Ianuarij 1597.coram Pamphilio;Bononien.bonorum 21.Maiji 1589.corã Pamphilio.

2 Ratio cur fiat hæc diminutio est propter computationem futuri periculi secundum Bal.in d.auth.perpetua.Specul.tit.de emphyt.n.19.Salson in lucerna Laudemiorum n.22.Amod.à Pont.in tit.de ijs,qui feud.dare possunt nu.81.& seq.facit text.in §. dudum auth.de non alien.Archid.in c. perpetua 10.q.2.& ibi Bellam. qui dicunt, quod quando res Ecclesiæ cladem passa non est,non debet fieri diminutio sextę partis,sed tunc

3 demum,cum sterilitas suadet, vel causa, puta propter futura pericula,Anchar.cons.122.Mantica cons.93.n. 8.& seq.Borgnin cons.23.n.5.Alex.cons.112.vol.1.Butrin.cit.auth.perpetua asserens,ideò concedi dimjnutionem sextę partis,quia Ecclesia habet certitudinem

4 percipiendi singulis annis quid certum pensionis nomine,& liberatur à futuris periculis,vt fuit resolutum in Rot. Romana in vna Bonon.Sancti Apollinaris vlt. Aprilis 1582. coram Cantuccio.

Vnde si res Ecclesiæ in perpetuum concedatur pro eadem pensione,pro qua singulis annis locabatur ecclesiæ dicitur vtilis,Anchar.cons.122.n.1. & q.51. n.7. Ias.d.cons.54.n.5.eod.vers.Alciat.cons.93.n.3. Menoc. cons.494.n.6.vol.4. & fuit latè resolutum in Rota Romana in vna domus in Burgo 30. Martij 1590. coram Mantica,vbi quoque fuit dictum, eo casu minimè esse faciendam sextæ partis diminutionem, quemadmodũ fit quando inuenitur alius,qui velit plus dare,cui prelatus debet concedere,Abb.in c.ad aures, n.4. de reb. Eccles.non alien.Rauden.de Analog.c.91.nu.13. Mascard.de probat.conclus.198.num.6.& ita fuit in Rot. resolutum in vna Anchonitan. bonorum 2.Mart.1584. coram Bubalo.

RESOLVT. CXXVI.

An emphyteuta Ecclesiæ teneatur ad census existente contractu nullo.

1 *Res ecclesiæ concessæ in emphyteusim sine solemnitatibus quamuis contractus sit nullus, tamen pro eis census est soluendus Ecclesiæ.*
2 *Emphyteuta non tenetur ad census existente contractu nullo, si adest bona fides.*
3 *Prælatus siuè rector, quando de damno in re Ecclesiæ euento teneatur.*

1 IN hac resolutione respondeo cum decisione Sacri Consilij Neapol.de qua per Vincenc.de Frãc.297. cuius verba placuit inserere, fuit conclusum in Sacro Consilio, quod si res Ecclesiæ fuerint concessæ in em-

2 phyteusim non adhibitis solemnitatibus à iure requisitis, quod quamuis contractus sit nullus, nihilominus emphyteuta tenebitur ad census,ac si contractus validus fuisset in beneficium Ecclesiæ;per tex.in §.si verò, auth.de non al.reb.Eccl.vbi Angel.in principio, quem refert,& sequitur Ias. in l.2.col.3. vers.vnum tamen C. de iur. emphyt. Bart. qui meminit de Angel. cons. 59. Caualc.decis.46.num.3.vers.quarto respondetur, Capyc. in inuest. verbo Prælati Ecclesiarum 24. conclus. fol.148.quod tamen non admisimus in contractu emphyteutico inito inter Reuer.Rectorem Sacri Collegij Sanctissimi Nominis Iesu de Vrbe cum Io. Maria de Farro, & eius hæredibus, ex quo in instrumento concessionis,licet optima fide fuerat facta assertio, quod Reuerendiss.Generalis habebat potestatem alienandi ex Bulla Apostolica, quæ potestas postea fuit reperta qualificata,& sic non erat in aliqua culpa emphyteuta,qui optimo viro credidit,secundum gl.in l.Titio fũdum,verb.obijci,ff.de cond.& demonst.quam sequitur Alex.cons.173.col.3. vers.eo maximè vol.2.Ias. in l.1. 3.col. vers.2. limita ff.de eo per quem fact. erit, Curt. in tract. de feud. par. 2. q.3. cum concordantibus per Aymon. cons.319. vol. 2. & licet diceretur, quod hoc non poterat opponi contra collegium;sed tantum cõ-

3 tra dictum Rectorem,vel Prælatum; diximus hæc procedere, quando Prælatus esset soluendo, vt dicunt gl. Cyn.& DD.in auth.qui res C.de sacrosanct. Eccles. & ideò de mense Iunij 1583.iudicauimus;Sacro collegio deberi fructus territorij concessi, qui prætendebantur satis minores, quam census promissi Caro Actuario. Hæc ille.

RESOLVT. CXXVII.

An Ecclesia possit cogi ad renouandum finita emphyteusi per generationem,si velit pro se retinere.

1 *Ecclesia pro emphyteusis renouatione (si pro se vult retinere) non est cogenda.*
2 *Ecclesia si non vult inuestire proximiores agnatos de emphyteusi, finita generatione, iniuriam eis facit, & quomodo hæc maxima declaretur.*
3 *Prima charitas à seipso incipit.*
4 *Nemo de proprio alicui beneficium facere tenetur.*
5 *Consultatio cum alterius damno non est facienda.*
6 *Renouatio emphyteusis de descendentibus est facienda, etiam si Ecclesia vult pro se retinere, dummodo adsit consuetudo immemorabilis.*

1 ECclesiam posse prædia in emphyteusim concessa pro se retinere,non est dubium, ita Abb.in c. bonæ,2.n.28.vers.hoc dictum limitarem, de postul. præl. Curt.sen.cons.47.n.10. Calcan.cons.8.nu.45.Ias.cons. 24.vol.3.latè Ruin.cons.152.nu.3.vsq;ad fi.vol.2.Gozad. cons.39.n.22.& 24.& ita voluit Ripa in l.1.& seq. de priuil.credit.Stafil. de lit.grat. & iust. fol.7. 9. vers. sed istum dictum; & in hanc sententiam procliuior est Clar.in §.emphyteusis, q.44.in fi. quam opinionem amplexa pluries fuit Rota,vt testatur Veral.dec.303. par.1.& iterum in vna Rauen.bon.20.Nouemb.1589. coram Mantica, vbi fuit conclusum, Archiepiscopum Rauen.non potuisse cogi ad renouandã emphyteusim proximioribus agnatis, siuè filijs defuncti, si velit pro Ecclesia retinere,& hanc eandem opinionem tenuisse Rotam Bonon. refert Petrus Beninten. decis.19.

2 Non obstat,quòd si Ecclesia post finitam generationem recusat proximiores agnatos inuestire, iniuriam

eis facere videtur, Bart. in l. 1. §. permittitur, ff. de aqua quotid. & æſtiua. Roman. conſ. 22. nu. 5. Alex. conſ. 80. nu. 19. & ſeq. vol. 1. Dec. conſ. 131. Pariſ. conſ. 29. nu. 1. lib. 1. quia reſpondetur Bart. ſententiam niti æquitate, & ideò intelligendam, quando Eccleſia vellet extraneos inueſtire, & agnatis defuncti præferre, ſed ſi velit pro ſe retinere, æquitas ei magis ſuffragatur, quia pri-
3 ma charitas incipit à ſe ipſo, c. non ſatis, 86. diſt. l. præſes, C. de ſeru. & aqua. Hinc eſt, quod nemo de proprio
4 tenetur alicui facere beneficium, c. præcariæ, il 1. in fi. 10. q. 2. & nulli cum alterius damno eſt conſulendum, c. 1. §. non eſt, 22. q. 2.

Suprapoſitam principalem concluſionem, limita nõ
6 procedere, ſtante conſuetudine immemorabili renouã. di emphyteuſim deſcẽdẽtibus per tertiam generationem, & ita fuit pluries reſolutũ in Rot. ex Bal. in auth. ſi quas ruinas, C. de ſacroſanct. Eccl. & ex alijs latiſſime deductis in vna Nonantulan. bonor. 19. Mart. 1591 coram Mantica, in qua fuit concluſum, Illuſtriſs. Cardinalem Commendatarium nõ poſſe pro Eccleſia retinere bona finita emphyteuſi per tertiam generationem, ſed teneri ad renouandum ipſis deſcendentib. ſicuti ab immemorabili tempore fieri conſueuit.

RESOLVT. CXXVIII.

An emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus tranſeat ad hæredes extraneos.

1 *Emphyteuſis conceſſa pro ſe, & hæredibus, non tranſit ad hæredes extraneos.*
2 *Emphyteuſis Eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus quibuſcunque tranſit ad extraneos hæredes.*
3 *Emphyteuſis eccleſiæ conceſſa pro ſe, & hæredibus quibuſcunque tranſit ad Collegium, & aliam eccleſiam.*

1 RE ſpondeo, dicendo, emphyteuſim Eccleſiaſticam quamuis ad filios tranſeat, nihilominus ad extraneos minimè trãſire, ſed dumtaxat ad filios, vel deſcendentes ipſius recipiẽtis, iuxta tex. in §. emphyteuſim, & quòd ibi notatur in auth. de non alien. gl. & DD. in l. etiam, ff. ſol. matr. Calder. conſ. 6. tit. de locat. Ruin. conſ. 117. vol. 1. & conſ. 109. vol. 3. Gozad. conſ. 39. vol. 6. Curt. iun. conſ. 130. n. 5. Socc. iun. conſ. 71. nu. 3. vol. 1. & hanc eſſe communem opinionem teſtatur Viuius li. 1. comm. opin 248. & vltra prædictos ſequitur quoque eandem opinionem & ait, quod conſuetudo ferè vbiq; eam approbat. Corn. conſ. 100. col. 11. vol. 4. & Afflict. dec. 100. qui teſtatur de communi, & refert ita fuiſſe iudicatum in Sacro Regio Conſ. Neap.

2 Limitatur tamen hæc concluſio quotieſcunq; in inueſtitura feudi conceſſa adeſſet verbum pro ſe, & hæredib. quibuſcunq; quoniam tunc per hanc dictionem porrigitur effectus ad omnes hæredes etiã extraneos, ſecundum doctrinam Bal. in l. 1. q. 24. ff. de rer. diuiſ. per tex. in c. 1. de feu. nõ hab. propriam nat. & cum Bal. cõcurrit Rom. in l. etiam in princ. ff ſol. matr. iuxta quam limitationem refert fuiſſe deciſum in Sacro Conſ. Neapol. Vrſil. dec. 335. & 338. & in deciſ. 100. dicit, eo caſu, quando eſt facta conceſſio pro ſe, & hęredibus quibuſcunque quod tranſit etiam ad Collegium laicorum, &
3 ad aliam eccleſiam, & hoc refert fuiſſe deciſum in quadam cauſa Sancti Ioannis in Corte, cum Nicolao Iacobo de Rogerio; & commiſſarius fuit Scipio de Aretio, Actuar. verò Ludouicus Romanus anno 1552.

RESOLVT. CXXIX.

An Prælatus poſſit remittere caducitatem emphyteutæ Eccleſiæ abſque cenſurarum incurſu.

1 *Remiſſio eſt ſpecies alienationis.*
2 *Prælatus non poteſt renunciare appellationi.*
3 *Pater eſt legitimus adminiſtrator filij.*
4 *Pater non poteſt remittere caducitatem.*
5 *Caducitas eſt ius quærendum.*
6 *Caducitas dependet à voluntate beneficiati.*

ACcidit preſens caſus in Curia Auerſana, dum ibidem Auditoris officium gerebã apud Illuſtriſs. Dominum meum Cardinalem Spinellum, nam cum quidam Parochus d. diœceſis conceſſiſſet petiam terre redditiũ ſuæ præbendæ in emphyteuſ. qui emphy. nõ ſoluit canonem per biẽnium iuxta terminos auth. qui rem, C. de ſacroſanct. Eccleſ. cui remiſſa fuerat caducitas à præfato Parocho, propterea fuit dubitatum, ſi inciderat in cenſuras; dubiũ mihi faciebat pro incurſu
1 cenſurarum, quoniam remiſſio eſt ſpecies alienationis ſecundum Bart. in l. ſi fraudator, ff. quæ in fraud. credit. Roman. conſil. 114. poſt Alex. in conſil. 115. vol. 5.
2 Hinc eſt, quòd Prælatus non poteſt renunciare appellationi, atq; liti, Bal. in l. fin. C. de temp. appell. & in l. 1. in fin. C. de bonis mat. & Caſtren. in conſ. 233.

3 Dubitabam vlterius, quod pater, qui legitimus eſt adminiſtrator bonorum ſui filij, ad text. in l. 1. C. de bon. mater. circa quod æquipollet Prælato, qui pari-
4 ter dicitur habere legitimam adminiſtrationem, cap. fraternitatis, de donat. non poteſt remittere caducitatem ab emphyt. filij contracta, vt fuiſſe deciſum teſtatur Gamma in deciſ. 374.

Verùm præfatis minimè obſtantibus, iudicaui contrarium, prefatum Parochum minimè incidiſſe in cenſuras Paulinæ, ex pluribus, tùm primo, quia ius cadu-
5 citatis ſapit magis ius quærendi, quam quæſiti, vt per Artaman. in deciſ. 2. de locatione, Laderch. conſ. 239. patet, & in conſil. 112. & Prælatus poteſt in iure quærendo Eccleſiæ præiudicare, vt eſt communis opinio, ſecundum Iaſ. in l. ſi ſeruus, C. de pact.

Tum ſecundo, quoniam pro hac eadem ſententia extat communis opinio, vt per Clar. in §. emphyt. q. 9. & ſeq. Curt. de feudo, par. 2. q. 2. princip. n. 7. Iaſ. cit. l. ſi ſeruus, nu. 2. C. de pactis, & in conſ. 253. vol. 1. Berous conſ. 67. vol. 1. & idem Iaſ. in l. legatum, n. 18. ff. de leg. 1. & ita fuit in Rota Romana reſolutum in vna Hyporigen. emphyt. 17. Ianuarij 1580. coram Litta.

6 Tum tertio, quoniam hoc dependet à voluntate beneficiati, vt latè per Afflict. in dec. 97. Maſtril. in dec. 193. & Valaſc. in deciſ. 31. & quibus modis intelligatur remiſſa caducitas, vide latiſſimè per Menoch. de præſumpt. 212. Afflict. in deciſ. 129. Capyc. in deciſ. 18. n. 10. & an canonem recipiendo, latè Surd. in dec. 300.

RESOLVT. CXXX.

1 *Inciſio arborum frugiferarum de iure eſt prohibita.*
2 *Emphyteuta non poteſt extirpare ſiluam cæduam pro vinea inibi plantanda.*
3 *Beneficiatus extirpans oliuetum, pro vinea plantanda, non incurrit in cenſuras.*

An beneficiatus, qui extirpauit oliuetum, & ibidem vineam plantauit, contraxerit cenſuras.

ALiàs occurrit caſus, quem ego ſolus iudicaui, & placuit hìc ſubnectere: an præfatus beneficiatus inciderit in cenſuras, & contra ipſum vrgebat pri-
1 mo de iure prohiberi inciſionem arborum frugiferarum, vt de emphyt. eſt doctrina Bar. communiter recepta in l. diuortio §. ſi fundum, nu. 3. ff. ſolut. matrim. Gamma in deciſ. 199. Ioſeph. Ludou. in dec. Valaſc. in deciſ. 50. Rot. Lucenſ. diuerſ. in deciſ. 150. & de beneficiato, quod incidat in pœnas Paulinæ teſtatur Nauar. conſ. 5. de rebus Eccleſ. non alien.

Secundo faciebat dictum Bal. nu. 2. & ibi Iaſ. num.

99.in l.1.C.de iure emphyt. vbi concludunt,quod em-
2 phyteuta non potest extirpare siluam cæduam, & ibi vineam plantare inuito domino, quia destructa vinea, non manet silua, & vt antea erat, ex l. quæsitum,§. illud fortassis,ff.de leg.3. quæ ratio, & Doctorum traditio militat in præsenti specie, quando oliuetum extirpatur, & in locum eius plantatur vinea.

Cæterum ijs non obstantibus, mihi videtur concludendum contrarium ex pluribus,tum primo,quia probatum fuit coram me oliuetum prædictum fuisse iam antiquum, & modicum fructum solere dare,& aliquas ex illis arboribus ferè inutiles esse: ex quibus desumi-
3 tur legitima causa ne in censuras incidat, Bald. cons. 191. vol.1. & in auth.si quas Ruin.in princip. C.de sacrosanct.Eccles.

Tum secundo,quia dum constabat ex illis arboribus aliquas inutiles fuisse, consequens est, vt subintret iuris regula, quod res inutiles, & onerosæ Ecclesiæ possunt alienari absque assensu Apostolico, cap. item domus, 12. quæst.2. cap. fugitiui, & cap. cum non liceat eadem causa, & q. & glos. in summa eadem causa, & quæst.idem tenet Innoc.Host.Boic. in cap.nulli de reb. Ecclesiæ non alien. Hostien. in summa eodem tit.§. ex quibus vers. quinta causa,& facit glos. in cap.1.de iis, quæ fiunt à Præl. Et iuxta hanc opinionem fuisse decisum testatur Guido Papa in dec.156. & pro hac etiam sententia facit, quod voluit Feder. de Senis in cons. 403. vbi si Prælatus iurauerit non alienare inconsulto Papa,potest alienare, dando in emphyt. rem inutilem, atque exigui valoris.

Notabilia in materia emphyteusis rei Ecclesiæ.

Emphyteusis Ecclesiæ,quando legitimè est facta cōcessio,ad extraneos hæredes transit. Afflict.decis.100. Dec.cons.171.& Rolan. cons.96. vol.1. quod procedit si tempore concessionis constaret de vtilitate Ecclesię, & de solemnitatibus adhibitis,alias secus Hieron. Magon. decis.12. Bero. quæst.17.

Emphyteuta Ecclesię non soluens canonē per triennium cadit à iure suo, & tenetur nihilominus ad solutionem ipsius canonis præteriti temporis Ioseph. Ludou. decis.Perus.54. vide Anton.Corset. in suis singul. lit.E.singulari emphyteusis 2.sed minores excusantur, Ioseph. Ludou.d.decis.54. nu.5. & omnes possunt moram purgare infra modicū tempus Caspar.Gabal.milleloq.221. & vide cap. fin. ext. de locat. & conduc.

In hac caducitate propter canonem nō solutum vide plenè per Borgn.decis.30.de contract.par.2.& quid si fuerit appositum pactum in contrarium,vide Anton. Corset. in suis sing. lit. E. d. singul. emphyteusis 2. & quando nō sit locus caducitati vide Hyppol.sing.409.

Emphyteuta Ecclesiæ non soluens Canonem singulis annis, licet non possit expelli, nisi elapso biennio, tamen si iurasset singulis annis soluere,&non soluerit, poterit elapso biennio expelli Cors. d.singul. Hyppol. singul.226.

An rescriptum Papæ, quò emphyteutæ conceditur, quod propter canonem non solutum non cadat à iure suo, valeat, vide Franc. Cremonen. singul. 107.

Emphyteuta Ecclesiæ si per annum cum dimidio cessauerit à solutione Canonis,&citatus à Prelato fuerit contumax, cadit ab emphyteusi, non expectato toto biennio,Corset.dict. singul.& Hyppol. de singul. 226. Ecclesia si non soluerit censum cadit à feudo, vel emphyteusi Bartol.in l.placet C.de sacrosanct.Eccles.

Emphyteuta Ecclesiæ cessans à solutione canonis, ita demum cadit à iure suo, si dominus declarauerit Bart.in auth. qui rem supr. cit.tit.

Neque cadit à iure suo si non soluerit per biennium, stante conuentione, quod non possit expelli, si per biennium non soluerit nisi facta prius interpellatione

Emphyteusis etiam Ecclesiastica deuoluitur ad Dominum directum cum omnibus meliorationibus, & augumentis, quando deuoluitur ex culpa emphyteutæ, secus si absque culpa de Franch.decis.191.

Melioramenta emphyteusis Ecclesiæ finitæ ob lineam finitam debentur non Ecclesiæ, sed liberis, & descendentibus emphyteutæ, vel hæredibus etiam extraneis August.Berou. quæst.131.nu.4. Crauet.consil. 251. Menoc.cons.111.2.vol.Roland.consil.93.vol.2.& consil.76.vol.3.

Emphyteusis Ecclesiæ concessæ prò se,& hæredibus suis,naturalibus, vt transeat ad fœminas descendentes,sicut ad masculos, Bero.quæst.18.

Ecclesia tenetur renouare rem emphyteuticam proximioribus, alias daretur appellatio, propter lineam finitam,secus si propter censum non solutum Ioseph. Ludouic. decis. Lucens. 63. num. 20.Verall.decis. 230. par. 1. & quod teneatur etiam renouare hæredibus emphyteutæ scribit Marc.quæst.105.part.3.

Emphyteusis Ecclesiastica concessa vsque ad mortem,an possit vendi, & an teneatur Ecclesia illam renouare emptori in tertiam generationem prout fieri solitum est,vide Pet.Benint.decis.87.

Emphyteuta Ecclesiasticus donat irrequisito domino,& idem in emphyteuta priuati,quando in donatione, seu alienatione fuerit dictum saluo iure directi Domini,Franc.Marc.q.549.num.3.& 4.p.1.

Emphyteusis Ecclesiastica transit ad nepotē virtute contractus,licet neq; natus,neq; conceptus sit, non obstante patris repudiatione Marc.quæst.102.par.2.

Emphyteusis concessa sine solemnitatibus, & causa, vel sine euidenti vtilitate Ecclesiæ non valet ipso iure, & redit ad ecclesiam vna cum fructibus à die occupationis, seù inuestituræ non obstante præscriptione, & multa de materia vide per Borgn. Cauale. decis.45.de contract.par.2.

Ecclesia si est læsa in cōtractu emphyteutico habet beneficium restitutionis in integrum, & quadrienniū non currit, nisi post mortem illius rectoris, qui fecit contractum,& à die scientiæ ibidem d.decis.45.nu.61.

Ecclesiastica bona, ad hoc, vt possint dari in emphyteusim plura requiruntur tradita per eundem Borgn.d.decis.45.num.27.

Emphyteuta Ecclesiæ soluens fictum, vti emphyteuta perpetuus per annos quadraginta,& vltra,præsumitur ritè inuestitus, &præcessisse, quæ præcedere debeant idem Borgni.decis.29.de contract.num.4.par. 2.limita,vt in eodem loco per eum num.15.

Inuestitura bonor. Ecclesiasticorum, quando dicatur valida, & quando non, vide cons. impressum inter decisiones Borgn.post decis.30.de contract.par.2.

Emphyteuta an possit cadere; si ecclesiæ non ostendit inuestituram, & originem, ac dominum bonorum; sed solum confessionem, & recognitionem vide eund. Borgn.decis.32.num.84.ibid.& decis.43.num.56.p.1.

Emphyteusis antiquissima non requirit causam, & solemnitates,sicuti alienatio;vide tract.de Anal.c. 38.

Ecclesia, quando agit contra emphyteutam ad cēsus solutionem,& probat solutionem decennalem,habet intentionem suam fundatam, licèt non ostendat titulum, sufficit enim, quod alleget, & probet solutionem,Verall. decis. 292. part. 1. & decis.271.part.2.dictum limitans, quando agitur de præiuditio tertij, & contra ecclesiam, tunc enim non sufficit dicta probatio dicta decis.292.

Legitimatus in specie ad bona Ecclesiastica emphyteutica à potestatem habente ita legitimandi, admittitur ad ipsam emphyteusim, alias secus Magon. decis.Lucens.10.

De mensa Ecclesię,quando censeantur effecta bona in emphyteusim concessa, & ad ipsam reuersa vide per Menoch.de arbit.lib.2.cas.433.& cons.79.vol.1.

Em

Emphyteuta eccleſiæ tenetur ad cenſum, data etiã nullitate contractus, fallit tamen, quando fuit dictum in conceſſione, qnod concedens habeat poteſtatem concedendi ſine aſſenſu Apoſt. de Franc. dec.296.p.21

Fauore eccleſiæ res, pro qua ſoluit aliquid annuum, potius præſumitur emphyteutica, quam cenſualis, ſed quando hoc procedit vide Aug.Bero.quæſt.14.

Emphyteuſis eccleſiæ, monaſterio acquiritur per ingreſſum illius, qui ad emphyteuſim vocatus erat, etiam ſi eſſet conceſſa cum pacto, quod non poſſit in certam Eccleſiam alienari Bero.quæſt.70.

Emphyteuſis conceſſa pro filiabus, quæ virum legitimum habuerint ſeu acceperint, per ingreſſum filiæ in monaſterium tranſit.Bero.quæſt.70.iam dicta.

Succeſſio emphyteuſis eccleſiaſtieæ traditæ ad vsũ ſucceſſionis, quæ à laico tranſiuit in eccleſiam, quomodo reguletur vide D. Sen. Sola in conſtit. antiq.Sabaudiæ tit. de iur.emphyt.gloſ.7.num.13.ſuper decreto reipublic.part.2.fol.24.

Eccleſia concedens rem in emphyteuſim perpetuò, ſolum videtur concedere vſque ad tertiam generationem Franch.Cremon.ſingular.116.

Emphyteuſis conceſſa alicui à monaſterio cum pacto, quod etiam in fœminam tranſeat, quæ nubat ſubdito iuriſdictioni monaſterij poteſt retineri, licet extraneo nupſerit, ſi is velit iuriſdictioni ipſius monaſterij ſe ſubmittere Corſ.in ſing.lit.E.ſing.Emph.1.

Emphyteuta eccleſiæ non poteſt expellere colonum bene elaborantem terras de fundo, in quo per maximum tempus ſtetetit, aliàs priuatur emphyteuſi ibidem ſingul.emphyteuſis 3.ſed quando dictum procedat, vide Hyppol.ſingul.548.

Eccleſia, & ſi in perpetuum bona alienat, dat tamen in emphyteuſim, vide de materia per Bart.in auth.perpetua C. de ſacroſanct. Eccleſ.& in auth.de non alien. vel permutat. reb. eccleſ.Emphyteuta eccleſiæ meliorationes ſuas non vendit, niſi ſeruatis ijs, de quibus in cap.fin.ext.de loc.& cond.

De rebus eccleſiæ conceſſis in emphyteuſim iuxta ſolitum, & lege prohibente nempè in perpetuum vide Afflict.deciſ.107.

Bona eccleſiaſtica alias in ẽphyteuſim data, reuerſa ad eccleſiam, poterunt in emphyteuſim rurſum tradi, non ſeruata ſolemnitate alias requiſita Guid. Pap. q.100. vide conſil.impreſſum inter deciſ.Borgnin.poſt deciſ.20.de contract.par.2.num.56.& ſeq.& num.198. Papon.li.1.tit.14.Areſt.1.7.& 9.Menoc.conſ.79.vol.1.

Terræ Eccleſiæ incultæ poſſunt per Prælatum cum ſolemnitate dari in emphyteuſim perpetuam, vel in feudum Guid.Pap.quæſt.158.

Conceſſio in emphyteuſim rei eccl.a ſit alienat. & fieri poſſit, & qualiter, vide Pet.de Ben.deciſ.13.

Emphyt.eccl.ſi concedatur pro ſe, & ſuo hærede tã. tum de p.hærede eſt intelligendum Mareſc. q.103.p.2.

Emphyteuſis eccleſiæ ſuper qua non interuenit decretum Apoſtolicum, nulla eſt Affl.deciſ.85.num.5.

Emphyteutica res venit in generali hypotheca. & poteſt obligari Afflict.deciſ.191.

Emphyt. eccl. conceſſa pro ſe, & filijs, an fœminæ comprehendantur: variæ ſunt DD. opiniones ſed pro concordia vide Ioſeph. Ludou. deciſ.Lucen. 19. & de Franch.deciſ.30.Magon.deciſ.7.

Finis Tituli Emphyteuſis.

PRAXIS POENARVM CONTRA alienantes bona Eccleſiæ.

RESOLVT. CXXXI.

Malè alienans rem Eccleſiæ ad quid teneatur.

1 *Alienans abſque requiſitis in foro interiori, & exteriori tenetur, & quando accipiens teneatur remiſſiuè.*
2 *Excuſatus à peccato, intelligitur etiam excuſatus à reſtitutione, & quando dignoſcatur excuſatus à peccato.*

1 REſpondeo dicendo, quod Nauar.proponit hanc dec.in tract.de reb. Eccl. non alien. num. 24. & 25. & pro eius reſolutione dicit, quod eſt tractanda in foro exteriori, & interiori. Quoad forum interius dicit, quod interdum accidit, quod alienans peccat, & in hoc caſu ſolum ipſe tenetur ad reſtituendum, & interdum accidit ſolum accipientem peccare, & tunc ipſe ſolus debet damnum reſtituere, & interdum vtrumque peccare, & omnes tenentur reſtituere. Eccleſia autem non peccat, & delictum perſonæ non debet nocere illi, nec etiam teneri; vnde quando excuſantur à
2 peccato alienans, & accipiens, excuſantur ſimiliter à reſtitutione, & ad ſciendum, quando à peccato excuſantur, eſt neceſſario conſideranda qualitas perſonarum, negotiorum, & erroris, aut ignorantiæ, an ſit iuris, aut facti, & qualis iuris, aut diuini, vel humani, an clari, aut dubij, vt videre eſt apud Felin. in cap.4.num. 24. de præſumpt.

Quoad forum autem exterius, idem reſpondendum, ſi idem probatur in eo, quod in interiori, ſed frequenter in exteriori; iudicandum eſt ſecundum præſumptiones aliquas allegatas, & probatas, quæ frequenter ſunt contrariæ veritati, & conſequenter contrarium tunc eſt iudicandum in illo foro.

RESOLVT. CXXXII.

Pœnę alienantium bona eccleſiaſtica quot, & quænam ſint.

1 *Pœna alienantium bona eccleſiaſtica abſque requiſitis ſex reperiuntur.*
2 *Alienans bona Eccleſiaſtica in nonnullis caſibus abſque ſolemnitate à pœnis excuſatur.*
3 *Verbum* præſumpſerit, *quid denotat.*

1 POenæ demum, quas patitur malè alienans prædicta bona, hæ ſunt, nam primò in excommunicationem ipſo facto incidit, vt habetur in extrauag. ambitioſæ de reb.eccl. non alien.

Secundo ipſo facto priuatus eſt beneficio eccleſiaſtico, cuius bona alienauit, & ſine alia declaratione vacare cenſetur, & idcircò conferri liberè poteſt ab ordinario, ad quem eius collatio pertinet, vt dicitur in eadem extrauagan.

Tertio eidem amplius illud conferri non poteſt, vt ibi dicitur.

Quarto Epiſcopus, vel Abbas ingreſſum Eccleſiæ interdictum habet, & ſi per ſex menſes immediatè ſequẽtes ſub interdicto huiuſmodi animo indurato perſeuerauerint, ipſis menſibus elapſis ſunt ſuſpenſi ab adminiſtratione ſuæ eccleſiæ, ſeu monaſterij in ſpiritualibus, & temporalibus, vt habetur in dict. extrauagan.

Quinto per ſententiam deponi poſſunt gloſ.in c.mo. nemus

nemus 2.q.2.& Abb.in c. si quis presbyterorum n. 10. de rebus eccles. non alien.

Postremò mortiferè peccant, id quod probatur, quia ipso iure sunt excommunicati præter prædictas pœnas; nam excommunicatio maior, non infertur, nisi pro læthali peccato cap.nemo,& cap. nullus 11.q.3. & facit cit. cap. si quis presbyterorum, & Vgolin. de potest. Episcop. cap.14. §.6.

2 A prædictis tamen pœnis excusatur alienans in nonnullis casibus; primo ex bona fide; quia dicitur in tex. præsumpserit, quod verbum denotat dolum atque temeritatem Bald.consil.486.n.5.vol.4.Arch.in c.si quis
3 suadẽte 17.q.4. & Nauar.in proprijs loquens terminis consil.19. de rebus Eccl. non alien.secundo reuocatio alienationis, & pœnitentia ante realem, & pacificam traditionẽ etiam excusat d.cap. si quis presbyterorũ, & ibi glos.verbo celeriter Couar.lib.2. var. resol.c.16. n.7.reuocatio enim post traditionẽ non excusat à censura, Nauar.consil.3.n.4.de reb.eccl. non alien. Tertio excusat ignorantia facti probabilis, ac ignorãtia iuris in personis non ita peritis.Nauar. in Manual.Confess. cap.23.num.44.& faciunt in argumentum tex.in cap.si celeriter,&c. si Apostolicæ extr. de cler.excommunic. ministran.iuncto cap.eos de tempor.ordin.lib.6.

RESOLVT. CXXXIII.

An pœna priuationis beneficij ipso iure inflicta contra alienantes bona Ecclesiastica sine solemnitate intelligatur ipso iure absque declaratoria.

1 *Pœna priuationis beneficij ipse iuri alienanti datur absque solemnitate.*
2 *Sententia declaratoria requiritur ad amittendum beneficium alienantis bona ecclesiastica absque requisitis.*
3 *Pœna inflicta ipso iure semper Iudicis declarationem requirit tam in foro fori, quam conscientiæ, num.4.*

INter pœnas inflictas ab extrauag. ambitiosæ, contra alienantes bona ecclesiastica absque solemnitate, quoad beneficiatos, est priuatio ipso facto illius
1 beneficij, cuius bona alienauerint. Quæstionis nũc est, an requiratur sentẽtia declaratoria illiusque executio per Iudicem, cui respondetur quod communis resolutio scribentium est pro affirmatiua, prout extare vide-
1 tur in proprijs terminis Paulinæ Henriquez lib.13. de excommun.cap.56.Quaran.Summ.Bullar.vers.alienatio in fine, cuius conclusionis vera est ratio, quoniam pœna inflicta ipso iure, requirit semper Iudicis declaratoriam, in quam pœnam neminem incidere antea testatur Achil.de Grass.decis.1.de pænis, Gram. dec.5. Surdus decis.143.Gaspar.Thesaur.decis.40.Anton.Faber.decis.3. de pœnis, & ita totum mundum seruare testatur Magon.decis.16.Gram.citat.decis.quod adeò
4 verum est, vt procedat pariter in foro cõscientiæ, quoniam pœna ipso iure inducta non habet locum in foro conscientiæ ante condemnationem glos.in cap.fraternitas 12.quæst.2. Felin.in cap.1. numer.41. de constit. Nauar. in Manual. confess.cap.23. num.66. Molin. de iustit.& iur. disput. 86.

Finis Praxis alienationis rerum Ecclesiæ.

PRAXIS IVRISPATRONATVS.

RESOLVT. CXXXIV.

Iuspatronatus quibus modis probetur.

1 *Iuspatronatus quibus modis acquiratur.*
2 *In fundatione iurispatronatus exigitur consensus Episcopi, & an sufficiat ex post facto interuenire.*
3 *Regula fundationis, & donationis ampliatur varijs modis.*

Eiectis omnibus probandi modis, quibus olim probabatur iuspatronatus, nunc per sanctissimam dispositionem Concilij Tridentini sess.25.de
1 reform. cap. 9. ad tres tantummodò probationis species reducitur, scilicet duas quoad patronatus priuatorum, & alteram quoad personas potentes, vniuersitates, cæterosque, in quibus vsurpatio præsumitur. Prima igitur est per authenticum instrumentum fundationis, vel dotationis, quoniam præfatis modis, & non aliter tàm inter laicos, quàm clericos iuspatronatus acquiritur, gl.communiter recepta in cap. piæ mentis, 16. q.7.cap.3.de iurepatronat. cons.7.eod.tit.

2 Intellige primo, dummodò in tali fundatione, seù dotatione interuenerit auctoritas, siuè consensus Episcopi, & non alias, cap. nobis, & ibi DD.de iurepatronatus, Rota diuers. in decis.222. & 223. nu.3. part.1. & in dec.85.par.2. & fuit pluries per eamdem Rotam resolutum, & signanter in vna Imolen. iurispatronatus 18. Nouembris 1578. coram Cantuccio, & iterum in vna Toletana iurispatronatus 18.Martij 1602. coram Corduba, & facit decis.99.par.2. diuers.

3 Qui consensus sufficit, quod interueniat ex post facto, Rota in vna Aquen. iurispatronatus 7.Nouembr. 1601. coram Illustrissimo Seraphino, & præsumitur interuenisse ex diuturnitate temporis, vt fuit resolutum per Rot. in vna Romana iurispatronatus 10. Martij 1595. coram Illustrissimo Millino, Caputaq. in decis. 185. par.2. & fuit pariter decisum in vna Lucana cappellę 20.Iunij 1567.coram Seraphino, non tamen præfatus consensus poterit præstari per Vicariũ Episcopi absque speciali mandato, Cald.cons.3.de offic.Vic.Fer. ret.cons.327.& cons.343.& 444.Rot.decis.2.de confirmat. vtili, vel inutili, Rota in vna Placentinà de Mirabel.coram Licta, & an, & quando presumatur facultas Vicarij, qui iuripatronatus consentijt, vide Rot.in dec. 96. par.1. diuers. Capitulum tamen Sede vacante potest dare licentiam volenti ædificare Ecclesiam, vt fiat patronus, Calder.cons.3. de iurepatr. & an Regulares possint ædificare sine licentia Ordinarij vide latissimè per Rodriquez 2.tom.q.regul. quæst.49.art.3.

3 Intellige, & amplia secundo, vt fundans, construens, vel dotans Ecclesiam, seù beneficium, acquirat iuspatronatus, etiam si illud non reseruauerit, dummodò expressè non remiserit, cap.nobis, de iurepatron.Rot. in decis.5. eod.tit.in antiquis, & in decis.167. fundans tamen Ecclesiam, seù cappellem potest in totum, vel pro parte remittere iuspatronatus, & limitatè illud inducere in preiudicium hæredum, vel descendentiu m vt sibi placuerit, cap.significauit de testamen.cap.1.de iurepatron.in 6.Rota diuers.in decis.385. par.1.nu.14. & iterum fuit tentum in vna Cremon. iurispatronatus 18. Maij 1578. coram Robusterio, & iterum in vna probationis iurispatronatus, 9. Iunij 1578. coram Illustrissimo Seraphino.

Declaratur tertio, ita demum acquiri iuspatronatus ex dotatione. si sit congrua, & sufficiens, nam dotans insufficienter, nõ efficitur patronus, cap. quicunque, 16. quæst.7.Abbas in cap.ad audientiam, de eccl. ædific. num. 4. Rota in decis. 528.sub.num.2.par.1.diuers. & censuit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba: *Dotans insufficienter, quod arbitrabitur Ordinarius, non acquirit iuspatronatus, sed dicitur benefactor.*

Declaratur quartò, vt acquiratur ex dotatione ecclesiæ etiam iam constructæ, & etiam iam consecratæ, quando esset absque dote, & cum consensu Episcopi id fieret, Innoc. in rubr. de iurepatron. Rot. in decis.528.

part.

part. 1. diuerſ. & in deciſ. 99. part. 2. Balb. in deciſ. 69. Malinar. in deciſ. 63.

Declaratur quinto, quòd licèt ex dotatione acquiratur iuſpatronatus, non tamen ex ſimplici donatione, legato, vel largitate bonorum, niſi hæc fiant pro dote tacitè, vel expreſsè, quia ſimpliciter donans, vel legans videtur potius benefactor, quàm dotator, & acquiſitor iuriſpatronatus, & iura indulgent iuſpatronatus non benefactori, ſèd dotanti, cap. filijs, 16. quæſt. 7. Rota diuerſ. in deciſ. 167. num. 3. part. 2. & iterum fuit per eamdem Rot. deciſum in vna Imolen. iuriſpatronatus, 7. Iunij 1577. coram Cantuccio, & in vna Aretina cappellaniæ iuriſpatronatus, 16. Decembris 1594. coram Seraphino.

Declaratur ſexto, quòd ſub ver. concilij dotationis, vel fundationis comprehenditur etiam illud, quod acquiritur per reædificationem, Mainard. in deciſ. 69. par. 3. iſtud tamen intellige, quando eccleſia eſſet penitus diruta, ſeu deſtructa, ita vt noua conſecratione indigeat, nam in tali caſu acquiritur iuſpatronatus perinde, ac ſi ab initio cõſtrueretur, quamuis reficiens eccleſiam non penitus deſtructam, non efficiatur patronus ita gloſ. in cap. 3. de iurepatronatus, Rota diu. in deciſ. 598. num. 1. & 2. par. 1. & in deciſ. 306. par. 1. & in deciſ. 269. part. 2. diuerſ. & iterum fuit per eandem Rotam deciſum in vna Rheggien. Archipresbiteratus, 13. Ianuarij 1553. coram Auguſtino.

Declaratur ſeptimo, quod ſub verbo pariter dotationis, vel fundationis comprehenditur illud, quod prouenit ex conſtructione, quamuis nulla de eo fiat mentio, vt apparet ex decreto eiuſdem Concilij ſeſſ. 14. de reform. cap. 12. Seraph. in deciſ. 518. Menoch. in tract. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 9. à num. 6.

Declaratur octauo, quod fundare eccleſiam propriè dicitur, qui fundum dat, ſeu aſſignat, in quo eccleſia conſtruatur, ſeu ædificetur. cap. Abbas, 18. q. 2. & latè ego ipſe in deciſ. 22.

RESOLVT. CXXXV.

Dixi authenticis documentis.

1 *Pro forma eſt, vt patronatus probetur authenticis ſcripturis.*

1 QVoniam non ſufficit probare fundationem patronatus per teſtes, cum pro forma, & ſubſtantia requiratur probatio per authenticas ſcripturas, Gonzalez gloſ. 18. num. 79. in 8. regul. cancel. Piaſeg. in praxi part. 2. cap. 5. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba, *Congregatio Concilij cenſuit requiri pro forma, vt probatio fiat per authenticas ſcripturas, & regulam eſſe conſtituendam, quod probatio per teſtes non ſufficiat.*

RESOLVT. CXXXVI.

Quæ authentica documenta dicantur.

Authentica documenta, quæ dicantur.
1 *An liber viſitationis ſit authenticus.*
2 *Arma, & inſignia an probent iuſpatronatus.*
3 *Inſtrumentum faciens mentionem alterius inſtrumenti an probet.*
4
5 *Bulla Epiſcopi an probet.*
6 *Iuſpatronatus an probetur confeſsione Epiſcopi.*

1 SCriptura authentica dicitur propriè, quæ conficitur per Actuarium publicum cum duorum, vel triũ teſtium ſubſcriptione, gloſ. in cap. 1. in verbo ſcriptura. de fide inſtr. & tunc dicetur probatio probata, Verall. in deciſ. 421. par. 2. & in deciſ. 256. part. 3. Toming. in deciſ. 22. Coler. in deciſ. 129. ex quo infero ad varia in praxi digna.

2 Primo infertur, quod libri viſitationum licet probẽt, quoad viſitationem perſonarum, & ſacramentorum, Verall. in deciſ. 158. par. 2. Valaſc. in deciſ. 10. Iafred. in deciſ. 179. & paſſim ſeruat Rota Rom. vt refert Seraphin. in deciſ. 99. part. 1. non tamen ſufficerent ad probandum iuſpatronatus, & cum fiant abſque cauſæ cognitione, ita Piaſeg. in prax. epiſcop. p. 2. cap. 5. n. 7.

3 Infertur ſecundò, quòd arma, inſignia, literæ, ſiue epitafia inſcripta in lapidibus marmoreis, licet, ſi fuerint de recenti, nullo modo probẽt arg. l. fin. C. de rel. & ſumptibus, in antiquis verò iunctis alijs adminiculis coadiuuant ad probandum iuſpatronatus, ita Pol. Ripa deciſ. ſeu obſeru. 68. Guid. Pap. in deciſ. 341. Caputaquen. in deciſ. 190. part. 3. Anna ſing. deciſ. 283. pulchrè Seraph. in deciſ. 1. 141. par. 2. & fuit optimè reſolutum in Rota Romana in vna Hiſpalen. de las cueuas 13. Ianuarij 1590. coram Illuſtriſs. Pamphilio. & iuxta hanc etiã opinionem quotidie practicari in Curia Archiepiſc. Neap. & pluries fuiſſe deciſum refero ego ipſe in deciſ. eiuſdem Curię 293. vbi multa ad hoc.

4 Tertio infertur, quod neque pariter dicetur authenticum quo ad probationem iuriſpatronatus inſtrumẽtum, in quo enunciatur aliud inſtrumentum, vbi fit mentio de fundatione, Afflict. in deciſ. 173. Achill. de Graſſ. in deciſ. 1. de off. deleg. Ant. Faber in deciſ. 15. C. de edendo, quemadmodum etiam ad probandum fundationem iuriſpatronatus non ſufficit præſentatio inſtrumenti conſtitutionis procuratoris ad preſentationem inſtituendi, quia id vel vſurpatione, vel præſcriptione contingere poterit, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur Mohed. in deciſ. 2. de iurepatronatus.

5 Quoad hunc tamen effectum dicitur authenticum documentum Bulla Epiſcopi, ſeu conſenſus in ſcriptis datus ad fundandum, conſtruendum, ſiue dotandum, arg. tex. in cap. poſt ceſſionem, iuncta gloſ. de probationibus, quidquid dicat Gram in deciſ. 81.

10 Infertur tertio, quod neque probatur confeſſione Epiſcopi afferentis, tale beneficium eſſe de iure patronatus, Bal. conſ. 5. volum. 1. Ripa conſil. 28. & fuiſſe in Rota deciſum ſcribit Caputaq. in dec. 138. par. 1. Animaduertendum tamen eſt, plurimum eſſe tribuendum ſententijs Ordinariorum ad fauorem iuriſpatronatus, & præſentatorum, ſi latæ reperiantur, Seraph. cit. deciſ. 1141. & fuit pluries per Rot. reſolutum in vna Taurin. beneficij, 5. Martij 1564. coram Orano, & iterum in vna Comenſ. cappellaniæ 17. Iunij 1591. coram Penia. & ratio eſt, quoniam Ordinarij non ſolent multum fauere iſtis præſentationibus, Rot. in deciſ. 1. de iurepatronatus, in nouis, Cardin. Paleot. in deciſ. 23. Card. Put. in deciſ. 172. lib. 1. & in deciſ. 242. lib. 2. de enunciatiuis verbis, quid coadiuuent vidi Rot. in deciſ. 11. de iurepatron. in nouis.

RESOLVT. CXXXVII.

Authentica documenta quid continere debent.

1 *Authentica documenta quid continere debent, cum multis alijs.*

1 REſpondeo quod, vt ſcriptura dicatur authentica debet continere omnia requiſita à iure neceſſaria tam in confectione quàm in extractione, quorum plura enumerantur vltra Abb. in ca. fin. de fide inſtrumentorum etiam per Afflict. in deciſ. 6. inter requiſita etiam adhiberi debet citatio partis ad dicendum contra iura, tempore productionis, quia alias non probarent nec dicerentur de actis, Rota in deciſ. 1. de fide inſtrumentorum in nouis, Veral. in deciſ. 99. par. 2. & in deciſ. 117. par. 3. Cęſar. de Graſſis in deciſ. 16. num. 4. de probat.

probat.Cassad.in dec.8. de rescriptis,& in decis.12.super regulis Cancel.Farin.in dec.800.

Limita primo conclusionem de citatione partis, vt non procedat primo quando instrumenta fuerint extracta partim ab eisdem Notarijs partim à successoribus in officio,& habentibus facultatem Regiam illa extrahendi,quia censetur esse in forma probanti iuxt. decis.Putei 14. de fide instrumentorum,Caputaq. in decis.351.p.2.nec in his terminis loquitur cit.dec.Rotæ prima de fide instrumentorum, prout ita censuit Rota Romana in vna Mediolanens. iurispatronat. 29. Ianuarij 1589.coram Comitulo.

Limita secundo, quando pars est in causa ne formiter extrahantur, cum in odium impedientis quoquo modo legitimam extractionem stetur scripturis informibus cum earum simplici copia, Bal. in l.publicati n. 8.& sequenti C.de testamentis Dec. in cons.36. Rota diuers.in decis.159.lib.2.& ita pluries censuit Rota, & signanter in vna Cartaginen.portionis 14.Nouembris 1594. coram Seraphino, & iterum in vna Astoricens. prioratus 13.Maij 1598.coram Illustris.Millino.

Et vltra citationē necesse erit etiam recognoscere instrumenta Caputaquens.in dec.99.n.2. p.2. licet in instrumentis antiquis vltra 70. annos talis recognitio non sit necessaria:Caputaq.in dec.5.p.3.Puteus in decis.151.lib.1.neque in alijs casibus,de quibus per eundem Puteum in dec.359.lib.2.Boer.in dec.154.

RESOLVT. CXXXVIII.

De secunda specie probationis iurispatronatus.

1 *Per multiplicatas præsentationes præsumitur titulus fundationis.*
2 *Amplia etiam si præfatæ præsentationes essent interpellatæ.*
3 *Multitudo verificatur in tribus.*

SEcunda species probationis quo ad personas etiam priuatas est per multiplicatas præsentationes à
1 tempore immemorabili, aliasve secundum iuris dispositionem, & taliter facta probatio præsumitur titulus fundationis,Bisignet.in decis.4.de probat.Cardin. Puteus in decis.205.lib.1.Rota diuers. in decis.707. nu.2. par.1. Achil. de Grassis in decis.4. de iurepatronatus, Mohed. decis.3. eod. tit. & fuit resolutum in vna Mediolan.iurispatronatus.

Quod ampliatur procedere,licet neque per instrumenta præsentationum,neque per testes de immemorabili deponentes nulla fiat enunciatio,nec mentio de fundatione vel dotatione,Achil.de Grassis cit.decis.4. num.7.de iure patronatus, Rota diuersorum in decis. 792.num.11.par.1. & ita declarauit Sacra Congregatio Concilij in hæc verba *Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis,vltra hominum memoriam probatur, licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, & dotatione.*

2 Ampliatur secundo,vt præsentationes multiplicatæ probent iuspatronatus,dato,quod essent interpellatę, & non successiuæ Cassad.dec.2.nu.7.de probat. Tanis. dec. 84. Maximè si præfatas præsentationes probetur effectuatas fuisse ob successiuam vacationem per obitum præsentatorum iuxta cons.Oldrad.219.nu.2. cum alijs deductis per Rotam in vna Reatina beneficij 17. Iunij 1577.coram Seraphino,& est eiusdem dec.337.& ratio est quia probatis extremis media præsumuntur, Cassad.in dec.4.de iure patronatus,Cotta dec. 92. Seraphinus dec.1141. & fuit pluries per Rotā decisum, & præsertim in vna Cæsaraugustana Cappellaniæ 4. Maij 1579.coram Illustr. Blanchetto, & iterum in vna Bonon. parochialis 1578. coram Brauo, & tandem in vna Cappellaniæ coram Illustrissimo Lancellotto.

4 Et multiplicatio præsentationum est necessaria,Caualc. in decis. 17.num.10. & seq. part. 2. requirit tres præsentationes vt censeatur satisfactum menti Concilij, quod videtur etiam de mente Achil.de Grass. in dec.7.de iurepatronatus, nam multitudo verificatur, & consistit in tribus glos.in leg.1.§.hoc rescripto ff. ad Syllan.& in §.fin. instit.de iure person. tamen in Curia Archiepiscop. Neapolit. quotidie practicatur vt duæ sufficiant,quia alias difficilis esset probatio, vt refero ego ipse in decis.122.

RESOLVT. CXXXIX.

Dixi a tempore immemorabili.

1 *Immemorabilis quomodo probetur.*
2 *Testes deponentes de immemorabili,quid deponere debēt.*
3 *Immemorabilis an probetur per scripturas.*

1 SEd quomodo immemorabilis probetur, grauis est inter DD. controuersia, & per testes non dubitatur dummodo concurrant posita per glos. in cap.1. de præscriptionibus in 6. vt sunt, primò, quod testes sint ad minus 54. annorum, & de 40. testificentur de visu.Secundo quod testes necessario dicant communem opinionem esse, quod de contrario vsu non extet memoria. Tertio quod testes ita semper viderint, & au-
2 dierint. Quarto quod nunquam fuerit obseruatum contrarium,quæ requisita vltra gl.in cit.c.1.ponuntur à Mising.cent.1.dec.30.Mohed.in decis.12. de iurepatronatus, Viu.in dec.77. qui dicit in causis matrimonialibus debere nominari duos ex maiorib. Caputaq. in dec.290.p.3.& in dec.291. eodem lib.Guid. Papa in decis.357.Capyc.in decis.194.

An autem præfati testes debeant deponere in vniuersum de omnibus quatuor requisitis, vel sufficiat, vt duo de duobus, & alij de residuis, & respondeas, quod licet in Regia Camera Summariæ referant quidam fuisse iudicatum vnumquemque testium debere deponere de omnibus requisitis, veruntamen postea hoc non fuit admissum in Sacro Consilio, vt apparet ex decis.de Franch.56.est enim difficilis probationis, merito debent coniungi ad faciendum vnum totum, Franch.in decis.80. & in factis antiquis mille præsumptiones etiam imperfectæ ad probandum coniunguntur,Card. Put. in dec.101. lib.2. quomodo autem fiat probatio in antiquis,Vide Guid.Pap.in dec. 357. Bellam.in dec.70.Card.Put.in dec.76.& in dec.78.lib.1.

Sed controuersia principalis videtur an immemorabilis possit probari per scripturas, & respondendum est cum distinctione, cum qua alias transiuit Rota vt
3 patet in dec. 583. collecta à Farin. vbi fuit dictū quod licet non possit probari directè negatiua hæc non esse memoriam in contrarium,tamen bene per indirectum vt in simili dicunt DD. possessionem directè instrumētis non probari,vt per Abb.in c.nobis n.3.de præscrip. Soc.cons.105.in fi.vol....exempli gr.si per instrumentū probetur per centum, & amplius annos continuatos fuisse aliquos præsētatos ad aliquod beneficiū succes. siuè vnum per alterius obitū substitutum in beneficiū præmortui, vtiq;prolatum quoq; erit quod alio modo prouisum non fuerit de d. beneficio, & non constare contrarij memoriam,factum enim affirmatiuum continuū habet implicitam negatiuam sui contradictorij.

RESOLVT. CXXXX.

Vis præfatæ immemorabilis quibus casibus cesset.

1 *Immemorabilis non suffragatur,quando constat de iniusto, & inualido titulo,ac mala fide vers.sequent.& in fine, quando lis esset inter ipsos præsentatos.*

Quam-

QVamuis plures ſub ſe contineat effectus, de quibus 30.enumerat Gaſpar Teſſ.in dec.27. aliquid per Oſaz.in deciſ. 101. de Franch. in deciſ. 166. Ioſef. Lud. in deciſ. Peruſ. 106. tamen nonnulli reperiuntur caſus, in quibus non ſuffragatur, etiam quo ad probandum ius patronatus inter quos ſunt. Primus quando
1 conſtaret de iniuſto & inualido titulo, atq; infecto; quia tunc nihil operatur, quamuis legitimè eſſet probata, vt cenſuit Sacra Congregatio Concilij. Paris de confident, quæſt. 28. Gonzalez gl. 18. n. 48. Triuiſ. in dec. 55. n. 69. lib. 2. ratio eſt quoniam cum conſtet de veritate infecti tituli, & infecti principij; & ſic ſimus in claris, ceſſat præſumptio, quæ ex præſcriptione immemorabili reſultat, ita Verall. in deciſ. 314. par. 3. Creſcent. in deciſ. 21. n. 4. de probationibus, Card. Puteus in deciſ. 189. n. 5. lib. 1. & in deciſ. 222. lib. 3. dec. 436. lib. 2. Rota diuerſ. in dec. 731. n. 18. part. 1. Triuiſ. cit. deciſ. 55. par. 2. exemplificari poterit præfata ratio, puta ſi appareat, quod fuerit vſurpatum iuſpatronatus ex priuilegio. & non ex fundatione Gonzalez loco cit. n. 48. Pariſ. vbi ſupra num. 240. vbi refert declaraſſe Sacram Congregationem.

Secundus caſus eſt, quando conſtaret de mala fide c. 1. de præſcriptionibus cap. fin. eodem, & ita deciſum refert Miſing. cent. 1. obſer. 30. Iaſred. in deciſ. 69. Balb. de præſcriptionibus par. 3. tit. de bona fide quæſt. 6.

Item requiritur ordo præſcriptus à Conc. in probatione iuris patronatus, quando cum Eccleſia ſeu Ordinario, non autem quando inter ipſos præſentantes de illius pertinentia ageretur, quo in caſu leuiores ſufficiunt probationes, vt fuit reſolutum in vna Pampilonen. beneficij de Lanzi 10. Aprilis 1595. & 20. Nouemb. eiuſdem anni coram Mantica, & alias ſæpius ſecundum Gonzal. 18. num. 59. & habetur etiam apud Farinac. deciſ. 526.

RESOLVT. CXXXI.

An reperiatur alius modus probandi ius patronatus quàm fundationis.

1 *Verba (alia ſiuè ſecundum iuris diſpoſitionem) quid denotant.*
2 *Titulus conſtructionis ſufficit ad probandum iuſpatronatus, & quare.*
3 *Immemorabilis probat legitimum titulum.*
4 *Iuſpatronatus probatur per famam concurrente longiſſima quaſi poſſeſſione.*
5 *Iuſpatronatus in antiquis probatur per ſolam famam.*

EX verbis Concilij Tridentini in verſic. aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem, colligitur reperiri alium modum, nam iſta verba ſignificant, idem, quod
1 alio modo, Caputaquenſ. in dec. 210. nu. 5. par. 1. Card. Puteus in dec. 170. lib. 3. vnde ſi probatur titulus con-
2 ſtructionis, quamuis non exprimatur expreſſe à Concilio, nihilominus ſufficeret, & ſatisfactum eſſet illius diſpoſitioni, Caputaquenſis in deciſ. 133. par. 2. Rota diuerſ. in dec. 588. n. 1. part. 1. Caſſad. in dec. 6. n. 7. de iurepatronatus: ratio eſt, quia licet Concilium præſeruet iuſpatronatus competens ex fundatione, vel dotatione, non refundat illud, quod aliàs poteſt probari ſecundum regulas iuris communis, vt patet ex illis verbis (aliaſue) quod ſæpè Rota cenſuit, vt patet ex Gabrieli in conſ. 192. & conſ. 198. lib. 3. Menoch. conſ. 241. num. 1. & 7. lib. 3. & in conſ. 336. lib. 4. Rota diuerſ. in deciſ. 331. part. 2. & in deciſ. 798. par. 1. ſub num. 4. vbi habetur quod in his perſonis in quibus non præſumitur vſurpatio, nil immutatur per Concilium, ſed relinquitur in diſpoſitione iuris communis, vt dicit Gonzalez gloſ. 18. num. 54.

Vnde non ſolum iuſpatronatus probatur ex immemorabili Valaſc. deciſ. 163. quæ probat legitimum ti-
3 tulum ex fundatione, vel dotatione, Abb. in cap. quærelam nu. 9. de electione Felin. in cap. cauſam num. 6. de præſcriptionibus, Mohed. in dec. 3. de iurepatronat. Rot. diuerſ. in deciſ. 214. & in deciſ. 220. lib. 2. eadem Rot. in deciſ. 243. & in deciſ. 254. lib. 3. part. 3. & iterum eadem Rota in vna Pampilonen. Beneficij 13. Ianuarij 1557. coram Litta.

Sed etiam probatur per famam, concurrente longiſ-
4 ſima quaſi poſſeſſione præſentandi ſecundum iuris diſpoſitionem, Achil. de Graſſ. in deciſ. 4. nu. 10. de iurepatronatus Card. Puteus in deciſ. 60. & in deciſ. 140. in fin. lib. 1. Rota diuerſ. in deciſ. 481. lib. 3. par. 3. diuerſ. & fuit dictum in vna Imolen. iuriſpatronatus 28. Maij 1585. coram Pamphilio, quę eſt 1. part. diuerſ. dec. 792. & iterum in vna Aretina Cappellę coram Litta, quam-
5 uis in antiquis ſolum famam probare iuſpatronatus abſque poſſeſſione, ita vt non cenſeatur reuocatum per Concilium, vt fuit reſolutum in vna Tiraſonen. iuris præſentandi 5. Maij 1593. coram Pegna, & iterum in eadem 24. Ianuarij 1594. coram Litta.

RESOLVT. CXXXII.

De tertia ſpecie probationis.

1 *Vſurpatio iuriſpatronatus in quibus præſumatur perſonis.*
2 *Iuſpatronatus ſpectans ad familiam DD. de Carracciolis ſiue ad alias eiuſdem qualitatis præſumitur ex vſurpatione.*
3 *Vltimum ſtatum poſſeſſionis in beneficijs ad effectum manutentionis ſufficere quomodo intelligatur.*
4 *Prouiſiones Apoſtolicæ beneficij ſtatum non mutant.*
5 *Teſtes de familia, iuſpatronatus non probant, neque habentes intereſſe in cauſa.*
6 *Sententia, quæ non verificatur ex actis, non probat.*
7 *Sententia quando dicitur antiqua.*
8 *Epiſcopatus qui poſſidentur per Cardinales præſumuntur ex vſurpatione, & quare.*

IN perſonis verò potentibus, ſeu vniuerſitatibus plenior, & exactior probatio exigitur, quoniam vltra ſupradicta, requiritur, vt preſentationes ſint continuatæ, non minori ſpatio, quam 50. annorum, & authenticis ſcripturis probentur.

Cuius probationis ratio eſt; quia in præfatis perſonis præſumitur vſurpatio, vt ſecundum Butri. in cap. cum dilectus verſ. 2. de officio delegati Ptolom. in deciſ. 86. Card. S. Cruc. deciſ. 70. Pereg. in deciſ. 22. Card. Puteus in dec. 59. nu. 1. lib. 1. & iuxta alias Rotæ deciſiones relatas per Gonzalez in gloſ. 18. num. 63. eoque magis procedit in Italia, nam dicit Card. Puteus in deciſ. 205. lib. 1. quod propter receſſum Curiæ ab Italia omnes Domini, & populi cæperunt eſſe tiranni, & iura Eccleſiæ occupare.

RESOLVT. CXXXXIII.

Vſurpatio in quibus præſumatur.

1 REſpondeo, quod inter præfatas perſonas connumerantur Domini Caſtri, vt ſunt Domicelli, Comites, Marchiones, Duces, ac Principes, vt de familia Columnæ, Vrſinorum, Sabelliorum tradunt Card. Put. in deciſ. 58 lib. 1. Peregr. in deciſ. 5. lib. 1. Tolom. in deciſ. 86. Caputaq; in deciſ. 128. part. 2. qui dicit, ita deciſum, & iterum Rota reſoluit in vna Sabinen. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Aldobrandino, & alias pluries fuit reſolutum in Rota.

Et ſic ampliatur, nedum in non recognoſcentibus ſuperiorem, verum etiam in recognoſcentibus, Card. Puteus in d. dec. 59. lib. 1. & fuiſſe pluries in Rota reſo-

lutum

lutum affirmat Paris. de confidentijs, q.28. sub n.243. nam Barones huius Regni Neap. habentur loco personarum potentium, ita vt in eis quoque præsumatur vsurpatio, & per consequens subintret forma tradita a Concilio ad probandum illorum patronatum, vt censuit Sacra Congregatio Concilij per hæc verba, *Congregatio censuit Barones, & alios Dominos perpetuã iurisdictionem obtinentes comprehendi in hoc decreto Concilij, prout sic illam refert Gonzalez. in gl. 18. num. 66. in vers. in his personis*, hinc etiam fuit alias in Rota dubitatum si familia Caracciolorum dicatur de potentioribus, & tandem fuit decisum, quod sic, vt in vna beneficij S. Andreæ 24. Ianuarij 1571. coram Illustrissimo Lancellotto, cuius verba sunt hæc.

Fuit conclusum D. Decium præsentatum à patronis existentibus in quasi possessione præsentandi non debere institui, quia nec de fundatione, nec de dotatione eorum iurispatronatus, nec de antiquissimis præsentationibus constat, iuxta requisita à Conc. Trid. sess. 25. c. 9. sed tantum docetur de præsentationibus factis intra spatium trigintanouem annorum: accedit etiam, quia cum hoc iuspatronatus spectet ad nobilem, & Illustris. familiam DD. de Caracciolis, siue etiam ad alias eiusdem qualitatis, videtur ex
2 *vsurpatione potius ac quasi, non ex fundatione, iuxta dec. Crescent. 13. quo casu, præter immemorabilem temporis cursum, de quo, vt dictum est, non constat, requiruntur etiã præsentationes continuatæ spatio quinquaginta annorum, quod tempus, nec minus adest, propterea ab eodem Concilio in ijs casibus nedum titulus iurispatron. si quis adesset, sed ipsa quasi possessio in totum abrogatur, & irritatur, ita vt beneficium tanquam liberum possit à suis collatoribus conferri, & prædicta facilius procedunt, quia stante lite orta ante institutionem de qua agitur, etiam de iure communi requiritur discussio plena proprietatis iurispatronatus, cons. Dec. consil. 177. n. 1.*

Verùm quia pro parte eiusdem Decij allegatur confessio facta per D. Octauianum in literis suæ prouisionis, quia Cappella hæc, de qua agitur, est de iure patronatus, licèt sit hoc extra dubium, DD. reseruauerunt hoc pariter iudicandum, si pro eo Decius audiri voluerit.

Et quia hoc nec sit, neque fuerit, dicitur, quod verbum in Bullis appositũ, est generale, & inquit (asseritur) quod verbum tanquam generale, & impersonale, non censetur prolatum per impetrãtẽ, Rot. in antiq. dec. 74. & 727. Cassa. dec. 4. de probat. n. 9. Et iterum in ead. 19. Decemb. 1608. coram Attrebaten. quæ sic se habet.

Proposito dubio an constet de quasi possessione præsentandi ad Ecclesiam S. Andreæ de Rabattina extra, & propè ciuitatem Neapolitanam apud littus maris, quæ sit manutenen. ita vt Reuerendiss. D. Decius Caracciolus Archiepiscopus Baren. præsentatus veniat instituendus, negatiue resolutum fuit, nam etsi ad effectum manutentionis
3 *sufficiat vnicus actus, & vltimus status præsentationis, c. consultationis, & ibi Abb. n. 2. & 9. de iurepatronatus, c. quærelam, de elect. Dec. consil. 134. n. 1. & Crescent. dec. 2. in fine de iurepatron. id procedit quando iurispatronatus existentia non controuertitur, sed tantum agitur inter plures patronos de illius pertinentia, Achill. dec. 5. n. 3. de iurepatronat. Alioquin ex dispositione Concilij, & declaratione Cardinalium interpretum requiruntur eadem probationes in possessorio, quæ in petitorio, vt fuit dictum in Volterrana iurispatronatus 28. Maij 1593. coram Illustrissimo Mellino, & in Romana parochialis 31. Ianuarij 1600. coram Reuerendiss. Pacen.*

In proposito autem nullus titulus exhibetur, nec instrumenta præsentationum continuatarum per spatium centũ annorum, prout requiritur, fuit resolutum in Firmana iurispatronatus 8. Martij 1591. coram bon. memor. Orano, & in Barchinonen. vnionis 5. Decembris 1597. coram bon. memor. Gipsio, sed vt decisum fuit, coram bon. mem. Cardinali Lancellotto in hac eadem causa die 29. Ianuarij 1571. omnes præsentationes intra spatium 30. annorũ cõtinentur, videlicet ab anno 1528. die 23. Ianuarij, quo fuit institutus Fabius Caracciolus præsentatus 6. Nouembris præcedentis vsque ad annum 1567. quo obijt Marius Caracciolus, post cuius obitum inter Octauium Branèatium prouisum Apostolicum, & Decium Caracciolum seniorem præsentatum à patronis fuit introducta lis, & causa commissa in Rota, quamobrem nec subsistit probatio per famam, quæ nõ admittitur nisi in antiquis, & concurrentib. coniecturis fuit decisum in Tirasonen cappellaniæ 14. Decembris 1608. coram Reuer. Caualerio, & in primis longissima quasi possessione, vt fuit tentum in Imolen. iurispatronatus 28. Maij 1584. quæ est diuers. 792. p. 1. Adest quadragenaria, Cassad. decis. 2. num. 3. & 4. de prob. Put. dec. 60. in fin. lib. 1. & fuit resolutum in supradicta Barchinon. coram bon. memor. Gipsio, & ad hoc non possunt
4 *deseruire prouisiones Apostolicæ, quæ non mutant statum beneficij, Achill. decis. vltima, de iure patron. & fuit dictum in Bonon. iurispatron. 16. Ianuar. 1608. coram Reuer. Sacrato, sed earum tempora de medio deducuntur, Guidobon. decis. 125. fuit decisum in Bracharen. de Iuncas 19. Decemb. 1597. coram Reuer. Decano.*

Nec verò probatur publica vox, & fama, quia ex testibus examinatis de hoc anno, vnus tãtum, videlicet primus iuxta primũ deponit, quod audierit publicè dici, quæ quidẽ verba important famam, Cassa. dec. 3. n. 4. & 7. de probation. Caputaquen. dec. 7. p. 2. & decis. 289. p. 3. verum subiungit, quod audierit à diuersis personis, & sic dictum suum restringit, & alius testis examinatus de anno 1559. deponit à 30. annis citra, quod verificatur etiam in vna die ante, Bartol. in l. Celsus, n. 25. ff. de vsucap. & testis qui asseritur examinatus in Curia de anno 1570. non est habendus in consideratione, propterea quod non appareat quomodo fuerit examinatus: alij vero testes examinati de anno 1531. sunt de familia Caracciola, & aliorũ prætendentium iuspatronatus, & habent interesse in causa, quare
5 *non merentur fidem, l. omnibus, & ibi Bald. n. 3. C. de testib. Roland. cons. 3. n. 55. vol. 1. Aym. cons. 249. n. 14. Neque potest fieri fundamentum in sententia Ordinarij de anno 1528. in qua enunciat se vidisse instrumenta præsentationum, & præsertim Bullam bo. me. Alexandri Carafæ institutionis quond. Fabij Aiosæ in dicta Ecclesia, quia hæc sententia non probat, cũ non iustificetur ex actis,*
6 *neq; iudici creditur de assertionibus, nisi factæ sint præuia causæ cognitione, & de illis appareat in processu. Soccin. cons. 47. n. 13. vol. 4. fuit dictũ in dicta Romana parochialis, & in Lauden. deuolutionis 23. Mart. 1544. coram Reuerendiss. Pacen. & in Sabin. aquæ 29. Mart. 1604. corã me. Nec potest probari sentẽtia antiqua, Cassad. dec. 3. n. 3. de prob. quia sentẽtia dicitur antiqua. quãdo excedit* 40.
7 *annos, cùm sit lata ann. 1528. et bis fuerit lata ann. 1567. vltra quod in hoc casu Domini censebant requiri probationẽ temporis immemorabilis, cum præsentationib. continuatis per spatium 50. annorum, quæ omnes probentur effectum sortitæ ex authenticis scripturis, posito etiã quod nos versemur in iure patronatus potentiũ, propterea quod concurrant plures familiæ, quas nõ est verisimile facilè in vnum conspirasse ad fundandam, vel dotandam Ecclesiam, Crescẽt. dec. 1. de iurepat. Et quod dicitur processisse ab vno stipite Caracciola, sed mediantibus fœminis fuisse diuisum in plures familias, hoc non probatur, quin potius partes, et testes videntur aliàs asseruisse contrariũ, quam dec. habes inter postremo selectas per Farin. 235. t. 1. p. 2.*

Ampliatur secundo, procedere etiam in Episcopa-
8 tibus, qui tenentur, & possidentur per S. R. E. Cardinales, vt fuit resolutum in Rota in vna Sabinen. beneficiorum 15. Nouembris 1582. coram Illustrissimo Aldobrandino; nam viget eadem ratio ob absentiam Summorum Pontificum, & Cardinalium dum Auenioni morabantur.

Amplia tertio procedere, vt præsumatur quoque vsurpatio in personis congestis per Card. Puteum in decis. 59. 60. 61. & decis. 62. lib. 1.

RESOLVT. CXXXXIV.

Præſentationes debere eſse continuatas an ſit de forma.

1 *Præſentationes continuatæ ſunt de forma ſacroſ. Trident. Conc. & quæ dicantur continuatæ.*

1 REſpondeo affirmatiuè, quoniam Conc. dat pro forma, præter immemorabilem, & reliqua neceſſaria, quod præſentationes debeant eſſe continuatæ, & ſortitæ effectum.

Amplia primo, vt per huiuſmodi decretum cenſeantur ſublati modi, quibus de iure communi acquirebatur iuſpatronatus, vt reſoluit Rota in vna Reatina iuriſpatronatus, 20. Octobris 1587. coram Robuſterio, & in d.Sabinen. beneficiorum 15.Nouembr. 1582. coram Aldobrandino.

Amplia ſecundo, vt nec ſufficiant præſentationes centum annorum, vel ducentorum, ſi non ſint continuatæ, vt ſcilicet vna ſubſequatur aliam, quoniam ita oſtendit illud verbum (continuatæ) vt latè per Marc. Ant. Bard. de tempore vtili c.2.n.1. & latiſſimè in c.8. Iacobat. de Conc. lib.7.art.1.n.130. Steph. de Feder. de interpret. iuris, p.1.n.126.

Amplia tertio, vt neq; ſuffragentur præſentationes continuatę per tantum tempus, vel maius ſi omnes nõ fuerint effectum ſortitæ, & dicuntur effectum ſortitæ quoties habuerunt effectum, vt quia Ordinarius cum vacaret beneficium inſtituit, quem præſentauit patronus, iuxta dec. Rotæ, teſte Achill. de Graſs. in dec. fin. de iure patron. latè Maſcard. de probat. concluſ. 121. col.3. Inſuper, vt dicantur præſentationes effectuatæ, neceſſe erit, vt præſentatus acceptauerit, vt fuit deciſum in Rota 4.Decembr. 1551. coram Ant. Auguſt. & facit deciſ. Caputaq. in deciſ. 131. p.2.

RESOLVT. CXXXXV.

Præſentationes continuatas eſſe probandas per ſcripturas authenticas an ſit pro forma.

1 *Præſentationes, vt per ſcripturas authenticas probentur, eſt de forma.*

2 *Scriptura authentica iuriſpatronatus deperdita, illa per teſtes probari non poteſt, & quare.*

1 REſponſio eſt affirmatiua, quia quando agitur de iurepatronatus harum perſonarum, Concilio nõ ſatisfit, quod probarentur præſentationes per teſtes, vt in proprijs terminis fuit in Rota reſolutum in d.Sabinen. 15. Nouemb. 1585. hinc etiam facit, quod voluit Rota in vna Archipreſbyteratus, 2.Maij 1588. coram
2 Pamphilio, quod deficientibus ſcripturis authenticis, non ſufficit illas probare per teſtes, cum huiuſmodi probatio per inſtrumenta requiratur pro forma.

Amplia primo prefatam probationem eſſe neceſſariam nedum in probandis præſentationibus continuatis, verum etiam in probatione effectuationis illarum, quoniam vtroque caſu exigitur probatio per authenticas ſcripturas, vt voluit Gonſalez, gloſ. 18.n. 84. & tenuit Rota in d.Sabinen. ſæpius adducta.

Amplia ſecundo, vt neq; adimpleri poſſit per æquipollens, nec vllo caſu probari poſſit per teſtes, Rot. in dec. 199.n.3. & ſeq.p.2. & ratio eſt, quia debet adimpleri ſpecificè, Fel. in c. cum dilecta, n.10. ampliat. 11. de reſcript. Dec. in conſil. 112.n.3. Boer. in deciſ. 1.n. 44. Segura in l. vnum ex familia, §. ſed ſi fundum, n. 12. ff. de leg. 1.

RESOLVT. CXXXXVI.

An in probatione iuriſpatronatus paruæ vniuerſitatis deſideretur forma probandi tradita à Concilio.

1 *Vniuerſitas parua tenetur probare iuſpatronatus iuxta formam traditam in Conc. & quare.*

2 *Iuſpatronatus vniuerſitatis paruæ, præſumitur ex vſurpatione, cum declarationibus.*

1 REſpondeo, locum habere etiam ſi communitas, ſeu vniuerſitas ſit parua, quia non propterea ceſſat hæc præſumptio conſiderata per Concilium, tũ etiam, quia cum generaliter de vniuerſitatibus loquatur, nec diſtinguat inter vniuerſitates magnas, & paruas, nec nos diſtinguere debemus, vulgata l. de pretio, ff. de publicin. in rem actio, tum etiam, quia rationes propter quas Eccleſia preſumitur libera, & non de iurepatronat. ad not. in c. querela, de elect. militant pariter in quacunque vniuerſitate, nam poteſt eſſe, quod ex oblationibus fidelium, & hominum communitatis, Eccleſia fuerit conſtructa, non tamen animo acquirẽdi iuſpatronatus, Achil. de Graſſ. in dec.4. de iurepat. Card. Put. in dec.57. & in dec.205. lib. 1. Creſcent. in deciſ. 13. Verall. in deciſ. 318.p. 2. & quod etiam in
2 parua vniuerſitate preſumatur iuſpatronatus ex vſurpatione, tenuit Rot. in vna Bonon. iuriſpatronat. 20. Martij 1589. coram Gipſio, & ad idem expenditur deciſ. eiuſdem Rot. teſte Farin. in dec.643. & fuit etiam reſolutum in vna Foroſempronien. parochial. 4. Febr. 1594. coram Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Illirden. beneficij 11. Martij 1596. coram Penia.

Quam concluſionẽ dupliciter intellige, primo procedere, maximè in Italia, in qua propter receſsum curiæ, omnes populi ius preſentandi vſurparunt Spec. de iurepat. col.3. verſ. & nota, & Card. Put. vbi ſup.

Intellige ſecundo in locis, in quibus Ordinarij collatores ſunt inferiores Epiſcopo, & minoris auctoritatis, quorũ qualitate attenta, facilè præſumi poteſt vſurpatio, & quod non fuerint auſi vniuerſitatib. contradicere, vt per Put. in deciſ. 57. l. 1. Achill. in dec.4. de iurepatr. & fuit in Rota reſolutum in vna nullius Archipresbyteratus, 2. Maij 1588. coram Pamphilio, ſecus ſi in collatoribus fuerit æqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, quoniam tunc ceſſat diſpoſitio Concilij, quia quod dicitur in magnatibus, ſeu vniuerſitatibus præſumi iura Eccleſiæ vſurpata, procedit vbi non datur æqualis concurſus potentiæ, & auctoritatis in collatoribus, ſecus ſi conferentium ſit æqualis, vel maior auctoritas, quàm in vniuerſitate, vt fuit per Rot. reſolutum in vna Toletan. iuris nominandi, 10. Mart. 1582. coram Illuſtriſs. Blanchetto.

Intellige tertio, ſi tota vniuerſitas hoc ageret, ſecus autem ſi certa pars illius prætenderet iuſpatronatus, Gonſalez gl. 18.n.69. Garz. de benefic. p.5.c.9. n.102. referens ita declaraſse Sacram Illuſtriſs. Congregationem.

RESOLVT. CXLVII.

Amiſſio ſcripturarum, in quibus probabatur iuſpatronatus, an poſſit teſtibus probari.

1 *Amiſſio ſcripturæ authenticæ iuriſpatronatus ſecundum vnam ſententiam per teſtes probari poteſt.*

RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua oriri videbatur, ex tex. expreſso in cap. cum olim, de priuileg. vbi amiſſio inſtrumentorum probatur teſtibus deponentibus de illorum tenore, ad quod etiam expẽditur tex. in l. ſicut, C. de fid. inſtrum. & iuxta quo-

rum

rum sententiam fuisse decisum in Sacro Cons. scribit Affl. in dec. 274. Viu. in decis. 166. & facit etiam decisio prax. Curiæ Archiepis. c. 63. n. 12. volentis, quod si per
1 testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, tunc satisfieret menti Concilij, per tex. in citato cap. cum olim.

Ceterum supradictis minimè obstantibus, mihi magis suadetur opinio contraria, quam tenet Gonsalez glos. 18. n. 82. tenentis, quod eo ipso, quod Concilium non confidit de testibus, consequenter remanet exclusa ista probatio, nam aliter de facili excluderetur dispositio d. Consilij, & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Sabinen. iurispatronatus, 15. Nouembris 1582. coram Clemente VIII. vnde si non probaretur ex eisdem scripturis authenticis, quod omnes præfatæ præsentationes continuatæ sortitæ fuerint effectum, prout Concilium disponit, non releuaret talis probatio, Rot. in decis. 199. part. 2. diuers.

RESOLVT. CXLVIII.

Præsentatio quando dicatur sortita effectum.

1 *Præsentatio, non autem nominatio coram superiori est facienda.*
2 *Acceptatio in iurepatronatus est præsentationis pars.*
3 *Præsentatio in iurepatronatus de absente fieri potest.*

RESpondetur, tunc propriè dicũtur præsentationes sortiri effectum, quando Ordinarius illarum vigore instituit præsentatum à patrono, & præsentatus, & institutus acceptauit, possessione subsequuta.

Dixi præsentatum, ad differentiam nominati, quo-
1 niam præsentari, non verò nominari debet superiori, Achill. de Graff. in decis. fin. de iure patronatus.

Dixi, acceptauit, quoniam acceptatio est pars præ-
2 sentationis, & ante illam non dicitur perfecta, Card. in cap. fin. de iurepatr. Lambert. lib. 2. part. 2. quæst. 5.
3 art. 2. sub num. 2. hinc prouenit, quòd licèt præsentatio fieri possit de absente, ad tex. & ibi not. in c. accedens, de præbend. Mastrill. in decis. 2. part. 1. tamen non acceptata, nullam vim substinet, vt fuisse in Rota decisum testatur Farinac. in decis. 567.

Et quod huiusmodi requisita sint substantialia, voluit Caputaquen. in dec. 131. & in dec. 418. par. 2. Crescent. in decis. 5. de iurepatron. Rot. in decis. 147. n. 1. & in decis. 167. part. 1. diuers.

RESOLVT. CXXXXIX.

Iuspatronatus fundatum pro se, & descendentibus à sua linea, quomodo intelligatur.

1 *Linea quid est.*
2 *Iuspatronatus fundatum pro sua linea, intelligitur de linea directa.*
3 *Linea à patre debet sumere initium.*

SVpponatur in facto, quod quis in creatione patronatus in instrumento fundationis vsus fuerit his verbis (pro me, & descendentibus ex linea mea) fuit dubitatum coram me, de qua linea huiusmodi verba intelligenda erant, & pro huius quæstionis dilucidatio-
1 ne, est in primis supponendum, quod linea est collectio personarum ab eodem stipite descendentium gradus continens, & numeros distinguens, Ioa. Andr. in arbore consanguinitatis, Capyc. decis. 159. nu. 5. Tiraquell. de retractu lignag. §. fin. glos. 9. nu. 2. fol. 127. allegans
2 plures alios. Vnde in præsenti casu linea debet intelligi de directa, non de inflexa, & per transuersum, secundum Bald. cons. 171. testamento cauetur, vol. 3. & idem Bal. cons. 121. volu. fin. Castrens. cons. 299. volu. 2. Ann. cons. 122. in princip. vol. 2. Mieres. de maioratu, part. 2. q. 6. n. 18. Qua propter ad præfatum patronatum vocati cẽsentur omnes descendẽtes de linea ipsius testatoris. Ratio est, quia linea alicuius dicitur propria, quæ habet originem, & descendit ab illo per directum, non autem per transuersum, Ruin. cons. 23. nu. 6. Corneus cons. 198. col. fi. vol. 3. Signorell. cons. 93. colum. 2. Barbat. in repit. l. cum acutissimi, C. de fideicommiss. Et à
3 patre debere semper sumere initium testatur Bal. consil. 394. vol. 3. lib. 3. Bero. cons. 77. nu. 15. lib. 2. Nec sufficeret, quod sint de eodem cognomine seu familia ipsius fundatoris, secundum Ruin. cons. 153. nu. 10. lib. 2. Cuman cons. 2. Salic. inter consilia Ancharani consil. 97. colum. penult. vers. alios ergo sensus, sed oportet, quòd descendant à linea prædicta fundatoris, nec sufficit, vt dixi, quod sint de eodem cognomine, Roland. à Valle cons. 23. num. 39. & 40. lib. 4.

RESOLVT. CL.

Præsentatio quomodo sit facienda.

1 *Præsentatio in iurepatron. præsentialiter est facienda, & aliter facta non tenet, & patrono currit tempus n. 4.*
2 *Differentia inter præsentationem, & nominationem.*
3 *Præsentatio de clerico absente non valet.*
4 *Præsentatus ante institutionem est examinandus, si est idoneus.*

IN quamplurimis causis contigit mihi hæc dubitatio, & semper dixi, præsentationem fieri debere præsentialiter, idest sensibus corporis illius, qui præsentatur, adeò quod præsentatus debet esse personaliter coram Ordinario, nec sufficit patronum præsentantem aliquem solum mittere instrumentum præsentantem aliquem solum mittere instrumentum præsentationis Ordinario, vt per Silu. 3. par. q. 1. n. 6. & q. 2. nu. 45. Rot. in proprijs terminis dec. 3. de iurepatr. in nou. vnde Achil. decis. 12. eod. tit. tenet, quod præsentatio intelligitur tantummodo, quando fit personaliter su-
2 periori; alioquin dicitur magis nominatio, vt tenuit eadem Rot. in decis. 211. in nou. Franchus in cap. fin. §. verum, in 1. notab. de iurepatronatus, in 6. Rocchus de Curt. in tractat. iur. patronat. quæst. 41. circa med. Milis in repert. verb. patronus, & iuxta hanc opinionem fuit in Rot. resolutum in vna Asculana parochial. 13. Ianuar. 1548. coram Anton. Augustin. Et ob hanc
3 rationem presentatio facta de clerico absente, non valet, glos. in clem. dudum, in verb. præsentare, de sepult. notat Abb. in cap. ea noscitur, sub n. 3. de his, quæ fiunt à prælat. & Rot. in cit. d ecis. 3. de iurepatr. in nou. Hinc prouenit, quòd aliter facta præsentatio, quam vt supra, vltra quod erit nulla, patrono currit tempus, Iun. in cap. in Lateranensi, in vlt. notab. de præb. Monal. cons. 149. num. 3. & seq. volum. fin. Rubeus Alex. cons. 93. quæ opinio, scilicet, quod præsentatio fieri debet personaliter, corroboratur etiam decreto Concilij Trid. sess. 24. cap. 18. de reform. & sess. 25. c. 9. Et in hoc animaduertant Ordinarij, nam quidam Auctor testatur, in quodam Archiepiscopatu fuisse fictè quemdam præsentatum, & deinde institutum non existentem in rei natura, & patronus sibi vsurpabat fructus benefi-
4 cij singulis annis, contra decretum Sacr. Concil. Trid. sess. 22. cap. 11. de reform. & sess. 24. cap. 3. vers. patroni, & sess. 25. c. 9. Abb. in c. cum parati, col. fin. de appellat. Et hoc patet etiam ratione, quia præsentatus debet prius examinari ab Ordinario, ad finem videndi si est idoneus, secundum Panor. mit. in cap. pastoralis, num. 7. de iurepatronat. Anchar. in cap. ius cæpti, nu. 2. de præb. in 6. Rebuff. q. 20. num. 15.

RESOLVT. CLI.

An laicus possit præsentari ad beneficium.

1 *Laicus ad beneficium præsentari non potest, nec etiam ad iuspatronatus.*
2 *Pensio laico reseruari non potest.*
3 *Laicus ad iuspatronatus nominari potest cum declaratione.*

1 REsponsio est negatiua, quoniam laicus est incapax rerum spiritualium. c. causam, de prescrip. & cap. decernimus, de iudic. nec ei poterunt beneficia ecclesiastica conferri cap. cum adeo, de rescrip. & cap. ex insinuatione, de procurat. Ex quibus patet iterum responsio, quòd laicus non potest presentari ad beneficium iurispatronatus, vt resoluit Lambert. in vlt. par. 2. libri, q. 2. art. 3. Parisius de resignat. benef. q. 4. nu. 5. lib. 4. Gonsalez, glos. 5. §. 5. n. 13. Rebuff. cons. 150. n. 6. Anchar. cons. 60. num. 4. Mandos. cons. 6. & in cons. 15. nu. 8. & hanc nuncupat communem opinionem idem Paris. loc. cit. & Lucius alleg. 50. iuxta quam iudicauit Rot. Rom. in vna Imolen. iurispatronatus 19. Nouembris 1584. coram Orano.

2 Amplia præfatam conclusionem procedere etiam in pensione, quia laico reseruari non potest, Peregr. decis. 50. lib. fin.

3 Limitatur tamen non procedere per viam nominationis, nam laicus nominari potest ad beneficium secundum Crescent. decis. 3. de iurepatr. intellige dummodo nominatus antequam præsentetur Ordinario, sit effectus clericus Abb. in cap. fi. n. 4. de iurepatr. & in his terminis, quod nominatio facta per patronos laicos, etiam de non clerico ad beneficium sit valida, fuit tentum per Rot. in vna Burgen. Abbat. 19. Nouembr. 1588. coram Penia, vbi ad iura dicentia præsentationem de laico factam esse nullam, fuit responsum, quod sunt intelligenda de præsentatione propriè dicta, quæ tunc fit cum præsentatus coram Ordinario personaliter sistitur ab eo institutionem accepturus.

RESOLVT. CLII.

An præsentatio de clerico absente substineatur.

1 *Præsentatio clerici absentis non est valida, & quando est valida, num. 2. & 3.*

1 VEra, & recepta est iuris conclusio, præsentationem de clerico absente factam non valere, glos. in clem. dudum, in verb. præsentare, de sepult. Abb. in cap. ea noscitur, sub num. 7. de his, quæ fiunt à præl. & in cap. pastoralis, sub num. 8. de iurepat. & tenuit Rot. in decis. 3. de iurep. in nou.

2 Limitatur tamen dupliciter præsens conclusio, & primo, vt non procedat, vbi alias presentatus est aliter notus habenti illum instituere, vt examinatione non egeat, Lambert. de iurepatr. 1. par. 2. lib. q. 11. art. 3. Citadi. in eiusdem nominis tractatu par. 6. artic. 9. q. 32. post Abbat. in cap. pastoralis, eod. tit. & iuxtà hanc opinionem pluries censuit Rot. Rom. & signanter in vna Valentin. beneficij 16. Maij 1582. coram Illustrissimo Lancellotto, & iterum in vna Regien. beneficij, 14. Decemb. 1587. coram Illustriss. Pamphilio.

3 Limitatur secundo, vt non procedat, quando præsentatio fuit intra tempus datum ad præsentandum ratificata, Abb. cons. 76. nu. 3. de iurepatr. Lambertin. quæst. 11. art. 4. Rocchus in verb. honorificum, quæst. 9. nu. 27. Card. in cap. fin. vers. quare de iurepatronat. & Rot. decisio 3. eod. in nou.

RESOLVT. CLIII.

Præsentato, quod remedium competat, casu quo Ordinarius instituere renitet.

1 *Præsentatus (Ordinario non instituente) potest appellare, & quare num. seq.*
3 *Beneficium per obitum præsentati non vacat.*
4 *Præsentatus) Prælato non instituente cum causa) appellare non potest.*
5 *Causa legitima non instituendi præsentatum, quæ dicatur.*

1 REspond. posse præsentatum ab eo appellare, qui potestatem habet instituendi, recusatque sine legitima causa, facit ad hoc text. in c. pastoralis, & ibi glos. verb. appellauerint, & in cap. fin. de iurepatr. & in cap. concertationi, & in c. à collatione de appell. in 6. & Episcopus tenetur huic appellationi deferre secundum gl. in cit. cap. pastoralis, Laderch. in cons. 141. post Roland. in cons. 22. n. 6. & seq. vol. 1. Et quod recusante Episcopo instituere præsentatum per patronum possit adiri Superior, qui illi prefiget terminum ad instituendum, quo elapso poterit prouidere, refert decisũ Fran.
2 Mar. decis. 451. p. 1. Ratio huius opinionis, est, quia patrono perseuerante, nec variãte, acquiritur ius presentato ad rem Rota in dec. 17. de iurepatronatus in antiquis, Cassad. in dec. 18. de præb. Bellam. in dec. 167. Lapus alleg. 8. n. 4. Abb. in c. cum Bertoldus, n. 9. & ibi Fel. n. 1. & in c. causã, quæ, nu. 26. de prescript. de quo latè per Macerat. var. resol. lib. 1. resol. 9. & 104. n. 23. Vnde
3 per obitum præsentati non dicitur vacare beneficium Tanis. in dec. 92. Rot. in decis. 269. & propterea virtute prefati grauaminis poterit appellare, arg. tex. in l. illud ff. de appell. & maximè, quia præsentato fit iniuria, si non admittitur secundum Menoch. in cons. 59. volu. 3. Bursat. cons. 32. nu. 5. & in tali casu poterit appellare, secundum quod voluit Perez. in l. 1. tit. 6. n. 42.

4 Intellexi tamen supradicta procedere quando Ordinarius absq; iusta, & legitima causa recusaret admittere presentatum, tunc enim à prefata non admissione conceditur appellatio, secus enim si legitima adesset causa, glos. in cap. nullus, de iurepatr. Archid. in c. 1. 85. dist. Gemin. & Franch. in c. 1. n. 16. & seq. de iurepatr. in 6. & hoc casu superior nec instituere, nec poterit ad id inferiorem cogere, arg. tex. in c. in literis, 63. dist.

5 Inter causas vero legitimas cõnumeratur maximè, si præsentatus esset persona indigna, quia vltra quod priuantur patroni illa vice iure præsentandi, Rot. in dec. 5. de iure patronat. in nouis, Bellam. in dec. 171. & 571. Crescent. in decis. 11. de iurepatr. Ioan. de Lignan. in clem. 1. eod. tit. Boic. in cap. auditis, de electione, excusatur Ordinarius illum reijciendo, & iuxta hanc opinionem iudicaui in quadam causa mihi delegata.

RESOLVT. CLIV.

Affixio edictorum an sit necessaria in institutione iurispatronatus.

1 *Edicta in institutione iurispatr. sunt necessaria, alias collatio erit nulla, non autem præsentatio.*
2 *Edicta in iurispatr. institutione non sunt necessaria, vbi consuetudo in contrarium viget.*

SVpponatur in facto, quod quidam Episcopus ad presentationem quorundam prætensorum patronorum instituit aliquem ad beneficium absq; affixione edictorum; propterea fuit coram me dubitatũ de viribus prefatæ institutionis, & ego solus iudicaui pro nul-
1 litate: istæ enim literę edictales in materia iurispatronatus sunt magni momẽti, quando quidem non appo-

sitis

sitis edictis, collatio, seu institutio annullatur, non ipsa
præsentatio Bellam. decis. 611. nec minus quasi possessio præsentandi. c. fin. de elect. quisqui licet loquatur in electione, attamen obtinet quoque locum in presentatione compatronorũ, gl. in verb. electione, Gemin. Franch. Anchar. & reliqui in d. cap. fin. Lambert. de iurepatronat. lib. 2. par. 2. quæst. 6. princ. artic. 17. & 18. Lapus alleg. 8. col. fin. asserens vbique obseruari, atque practicari, Abb. in c. postquam, in 3. not. de electione, Imol. in clem. 2. in verb. præsentare, de iurepatron. & aliter institutus dicitur potius occupator illius beneficij, cap. ex insinuatione, vbi Panor. in 2. not. eod. titul. & idem Abb. Fel. & reliqui in cap. cum Bertoldus, de re iudic. Crauet. cõs. 177. & iuxta hanc opinionem, scilicet prefata edicta esse adeo substantialia, vt institutio ipsa, annulletur ipso iure, pluries fuisse per Rot. Rom. resolutum testatur Caputaq. in dec. 95. p. 1. & in dec. 128. p. 2. idem suo tempore fuisse decisum scribit Card. Put. in dec. 306. lib. 1. & iterum resoluit Rot. teste Crescentio in decis. fin. de iurepatron. Seraph. in decis. 399. & tandem fuit dictum in vna Parmen. beneficij, 28. Nouembris 1586. coram Gipsio, vbi fuit annullata institutio facta ab Ordinario eodem die resignationis, ex quo
2 edicta apposita non fuerunt; verum tamen hoc nõ procederet, si aliud reperiretur de consuetudine illius ecclesiæ, ad quam quis est præsentatus, quia ea omnino deberet attendi, vt fuisse in Rota resolutum refert Bellam. in decis. 620. Viuius in decis. 309. Polid. Ripa in decis. 273. Costa de remedijs subsidiarijs remed. 12. Ant. var. resolut. cap. 108. num. 44.

RESOLVT. CLV.

An institutio facta intra terminum edicti sit nulla.

1 *Institutio facta intra edicti terminum est nulla, & quare.*
2 *Institutio hæc, vt annulletur, duo requiruntur.*

1 IVdicaui pro inualiditate præfatæ institutionis, ex pluribus, tum primo, quia necesse esset, vt literæ edictales expeditæ remaneant affixæ per totum terminum in eis contentum, Clem. 1. & ibi glos. de iudic. Lambert. de iurepatron. lib. 2. p. 2. q. 6. princ. art. 24. nu. 3. Caputaq. in decis. 95. par. 2.

Tum secundo, propter opinionem illorum qui tenuerunt præfatam institutionem posse annullari per viam attentatorum, vt in specie voluit Calder. in cons. 1. de elect. Fed. de Senis cons. 193. nu. 5. & seq. Sot. cons. 10. nu. 45. Lambertin. d. lib. 2. part. 1. q. 6. princ. art. 12. Borgn. Caualc. in dec. 17. num. 89. & omnes intelligunt istud procedere, si in termino litterarum edictalium fuissent facta institutio, secus vbi literæ edictales essent iam resolutæ.

Tum tertio, quia aliàs censeretur præclusa via opponendi, ad cuius finem fuit adinuenta præfixio termini, secundum Balb. in cons. 196.

2 Tandem animaduertendum est, duo requiri, vt institutio hæc nulla censeatur, primo, quod constet litteras edictales affixas fuisse, & intra terminum competentem iudicis arbitrio amotas Menoch. de arbit. iud. cent. 5. casu 463. n. 3. Surd. cons. 181. n. 36. Lambert. loco cit. art. 24. Sot. d. cons. n. 45. Veral. in dec. 95. par. 2. Ant. resol. 20. n. 10. & seq. Secũdo requiritur, quod si patroni sint certi, debent nominatim, & in specie citari, non per edictum, Viu. in dec. 309. & de Rubeis cons. 153.

RESOLVT. CLVI.

An qui non contradixerit in termino edicti, sit postea audiendus.

1 *Non comparens tempore edicti iurispatron. non est audiendus.*

1 RESponsio est negatiua, tum primò, quia pro hac opinione extat tex. expressus in proprijs terminis loquens in l. si eo tempore, C. de remiss. pign. vbi non comparens in termino (re non integra) post terminum non auditur, ad idem Bal. cons. 191. n. 3. & seq. volum. 1. Surd. cons. 50. n. 4. Mandell. cons. 122. Medic. in decis. 9. post Affl. in decis. 28.

Tum secundo, quia ita voluerunt Oldr. cons. 3. Lambert. cit. tract. lib. 2. p. 2. q. 6. princ. art. 26. Ant. var. res. q. 21. n. 15. & Costa de remed. subsid. c. 12.

RESOLVT. CLVII.

Conditiones adiectæ in fundatione iurispatronatus an sint necessariò seruandæ.

1 *Forma fundationis iurispatronatus est attendenda.*
2 *Patronus quamlibet legem cum Episcopi consensu apponere potest in iurispatr. fundatione.*

IN vna Nolana ab eiusdem Ciuitatis Episcopo mihi
1 delegata, circa leges adiectas à quodam fundatore, ego dicebam, formam fundationis attendendam esse, c. verum, de cond. appositis, Lambertin. lib. 1. part. 1. q. 9. princ. art. 1. nu. 1. & ab ea non esse recedendum, scribit Ant. de Butrio in cons. 4. Laderch. in cons. 116. Alban. in cons. 159. Menoch. in cons. 22. vol. 1. & posse
2 patronum quamlibet legem cum Episcopi assensu apponere Franch. Marc. in dec. 473. & 493. part. 1. & præsertim fundari poterit cum reseruatione alicuius rei temporalis, Abb. in c. 1. n. 2. in c. grauis, n. 1. & in c. quãquam, de censibus. Item poterit disponere, quod post mortem vnius Rectoris, alter sit Rector, vt refert iudicatum de Amat. in decis. Rot. Marchiæ 4. Item quod præsentandus sit actu Sacerdos, Farin. in dec. 570. Tandem ad dubium mihi transmissum respondeo, non posse patronum adijcere pactum, seu conditionem in fundatione, per quam ius Episcopale minuitur, & propterea concludo quod cum ipsius Episcopi assensu potest apponi conditio, quod institutio spectet inferiori, secundum Panormit. in c. cum dilectus, not. 4. de consuetudine, Rocch. de iurepatronat. vers. pro eo, quod de diœcesani consen. nu. 25. Lambert. in eiusdem nominis tract. lib. 1. part. 1. q. 9. princ. art. 1. n. 55. & 96.

RESOLVT. CLVII.

An in donatione omnium, & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionum comprahendatur etiam iuspatronatus.

1 *Iuspatronatus in donatione omnium bonorum mobilium, & immobilium, iurium, & actionum comprahenditur.*
2 *Iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum.*

IN hoc articulo placuit mihi inserere dec. Rot. quæ sequentibus verbis complectitur, & pro opinione negatiua, quod non comprahendatur iuspatronatus, adducitur Inn. in c. ex litteris, n. 2. & ibi Card. q. 11. de iurepatr. Dec. in cap. sedes, n. 3. de rescript. Couar. var. resolut. lib. 3. cap. 13. nu. 4. Lambert. de iurepatron. lib.
1 fi. par. 2. q. 5. art. 14. per totum. Sed contrarium censuerunt Domini, ex quo opinio Inn. non est recepta, vt animaduertit Abb. in d. c. ex litteris, n. 12. & Dec. in c. sedes, loquitur in iuribus ad certum locum restrictis, & eodem modo DD. relati à Couar. vbi supra. Neq; opinio Lambertini est vera, fundat enim se in restrictione, quæ inducitur ex particula illa (mea) quæ nihil facit, vt animaduertit Rebuff. in l. bonorum, de verb. signific. & contrarium tenuit Abb. vbi supra, Dec. in cons. 127. nu. 2. prope finem, vbi de communi, Put. in decis. 351. lib. 2. Ferret. cons. 179. num. 2. Non obstat, quòd dictio

(bonorum) sit restricta ad mobilia, & immobilia, quia vlterius processum fuit ad iura, & actiones vniuersas, & ideo cessat obiectum, quod sit appellatione bonorum in contractibus non venire vniuersitatem, vt per Bal. in cons. fi. n. 4. lib. 3. Tiraquell. de retract. lignag. §.
2 fin. gl. 7. n. 5. venit enim iuspatronatus appellatione iurium vniuersorum, Bald. in cons. 32. num. 3. lib. 1. transit enim cum vniuersitate, d. c. ex litteris, & c. cum seculum, de iurepatron. Bero cons. 66. n. 29. & cons. 78. n. 3. lib. 3. quæ deducuntur contra validitatem donationis & præsentationis reseruata sunt suo loco discutienda.

RESOLVT. CLIX.

An patronus possit bona temporalia ipsius ecclesiæ ministrare.

1 *Patronus, etiam laicus religiosus ecclesiæ bona temporalia ministrare non potest, cum num. seq.*
3 *Patronus habet in bonis ecclesiæ sollicitudinis administrationem.*

RESponsum dedi in hac quæstione in facti contingentia per expressa verba Concil. Trid. sess. 25. c. 9. de reform. cuius sunt, videlicet. *Patroni autem beneficiorum cuiuscumque ordinis, & dignitatis, etiam si communitates, vniuersitates, collegia quæcumque clericorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum, quorumcumqre beneficiorum, etiam si verè de iurepatronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa vel occasione se ingerant, sed illos*
1 *liberè Rectori, seu beneficiato non obstante etiam quacumque consuetudine distribuendos dimittant.* Et ita etiam expressè probatur in c. propterea, de iurepatron. vbi patroni non possunt bona temporalia ministrare, & in illis se ingerere, quoniam hoc tantummodo spectat ad Cappellanum, & ita pariter fuit sancitum in Concilio Toletan. cap. 4. Lambertin. 1. par. quæst. 2. princ. art. 15. Abb. & reliqui in c. præterea, n. 3. de iurepatron. Fel. in
2 c. venerabilis, n. 9. & seq. de excep. His addo, quòd laici etiam Religiosi nullam habent de iure facultatem disponendi, se ingerendi de rebus ecclesiasticis, siue in temporalibus, siue in spiritualibus, cap. bene, & ibi gl. latissimè 96. dist. cap. non placuit, & tex. in c. laicis, 16. q. 6. facit ad idem tex. in c. ecclesiæ Sanctæ Mariæ de constit. & cap. cum laicis, de reb. eccl. non alienan. latè Philip. Dec. in c. decernimus, de iud. Vnde Archid. in c. bene 16. q. 6. tenet triplicem esse administrationem rerũ ecclesiasticarum, verùm tamen laicis nullam ipsarum competere, nisi solicitudinis. Et hoc dicebam cõtra Magistrum Andream Barberium Ciuitatis Nolæ, compatronum cuiusdã beneficij, ad quod fui eatenus institutus, qui per 20. annos, & plus dicebat sibi conductum fuisse quoddam territorium illius beneficij, & resistebat recedere ab illius conductione, dicendo se habere quamdam prælationem in huiusmodi conductione, eo quia beneficium illud fundatum fuit à suis ascẽdentibus, & de ipsorum bonis.

RESOLVT. CLX.

An meretrix possit acquirere iuspatronatus.

1 *Meretrix est infamis.*
2 *Meretrix iuspatr. acquirere potest, & quare.*
3 *Spurius est infamis, & Deo non est amabilis, neque honorabilis hominibus, & iuspatronatus potest acquirere.*
4 *Quilibet rei suæ est moderator, & arbiter.*
5 *Meretrix turpiter agit, non turpiter accipit neque ad restitutionem tenetur.*
6 *Iuspatronatus quare sit honorificum.*

DVbitandi ratio pro conclusione negatiua videbatur, quod ob suam inhonestatem dicitur infamis, taliter, quod ob hoc à dignitatibus, & honoribus remouetur, l. 2. C. de dignitatibus lib. 12. reg. infamis, de reg. iur. in 6. & patronatus esse ius honorificum non dubitatur, iuxta doctrinam gl. communiter receptam in cap. nobis, de iurepatronatus.
2 Cæterum hoc non obstante contrariũ iudicaui, motus ex pluribus, tũ primo quia spurius licet sit infamis, c. si gens 56. dist. vbi Bonifacius inquit, tales filios neq; Deo amabiles, neq; hominibus honorabiles esse; quod
3 etiam voluit Calixtus Pontifex in c. coniunctiones 35. q. 2. dicens infamia eos esse notandos, & infames esse censendos, ad idem l. si fratres, C. de inoff. testam. Thes. in decis. 126. Viu. in decis. 134. & tamen à facultate acquirendi iuspatronatus successione, constructione, vel dotatione non reputantur inhabiles, vt per DD. in c. cum seculum, de iurepatronat. Gemin. Præpos. & Cardin. in c. lege Imperatorũ 10. dist. Rocch. in verb. competens alicui q. 2. post Bal. in cons. 323. colum. fi. vol.... Monald. in cons. 199. n. 6. & seq. vol. 2. Merend. cons. 61. Card. Paleot. in tract. de spurijs, q. 61. per tot.
4 Tum secundo, quia quilibet est moderator, & arbiter rei suæ vulgata l. in re mandata, C. mandati, & iustum est vnicuiq; sua committere, l. nemo exterus, C. de Iudæis, & iniquum est liberis hominibus facultatẽ disponẽdi de reb. proprijs adimere, l. diuus, ff. de iurepat.
5 Tum tertio, quia licet meretrix turpiter faciat, non tamen turpiter accipit, vnde ad restitutionem non tenetur, l. idem quoties, ff. de cond. ob turp. causam, Bal. in cons. 122. Alex. cons. 190. vol. 2. Rocchus loquens in proprijs terminis loco citato, q. 1. col. 2. vnde si meretrix ipsa de meretricio questu facit eleemosinam, seu construit ecclesiam, acquirit tunc absque dubio iuspatronatus, vt per gl. in verbo ex illicitis, & Arch. in cap. non est putanda 1. q. 1.

Tum denique, quia quilibet Christianus est re ipsa capax iurispatronatus, per text. in cap. piæ mentis, & cap. Fulgentius 16. q. 7. & cum mulier quantumcumque meretrix, Christiana nempè sit, meritò igitur ipsius iurispatronatus capax remanet. His addo quod dicunt, Io. And. Ant. de Butrio & Panorm. pro substinenda hac opinione facientes regulam, quod qui potest matrimonium contrahere, & in ecclesia orare, potest, & iuspatronatus acquirere.

Non obstat, quod iuspatronatus sit ius honorificum, vt in rubrica eiusdem tituli dicitur per omnes in eius diffinitione, & infamibus personis non competere; quia (teste Roccho de Curte in d. tractatu) illud inductum quippe est, & conceditur gratiosè principaliter
6 in beneficium ecclesiarum, ne laici ab illarum ædificatione retrahantur, vt notat Abb. in cap. quoniam, eod. tit. glos. singularis, & communiter recepta in cap. cum dilectus eod. & tenuit Rot. Rom. in vna Bononiens. iurispatronatus 13. Ianuarij 1589. coram Illustrissimo Pamphilio.

RESOLVT. CLXI.

An iuspatronatus acquiratur ex augmento dotis.

1 *Iuspatronatus per dotis augmentum non acquiritur, & quando in hoc casu acquiratur, num. seq.*

MVltoties vidi dubitare circa præsentem articulum, verum tamen semper dixi, veriorem opinionem esse, quod non acquiratur, tunc enim dicitur ditari potius, quam dotari ecclesia, quæ tamquam libera, non est redigenda in seruitutem ex solo augmento dotis, secundum gloss. expressam, & communiter receptam in cap. piæ mentis 16. q. 5. in verb. piè, ad med. vers. si quis autem post consecrationem. Dixi

tamen

tamen ad effectum prædictum, necesse esse ecclesiam totam suam dotem amisisse, & eidem nouam dotem dari, Rocchus de iurepatr. in verb. & dotauit q.3.nu.3. in fin. fol.24. vbi dicit, quod ita est tenendum quamuis Abb. & Host. contrarium sequantur, Bero. cons. 21. nu. 26. lib.1. Lambert. lib.1. p.1. q.6. art.1.4. & 6. Rota diuersor. decis. 457. n.18. & in decis. 528. num.2. p.1. & eadem Rota in vna Placentina parochialis, 14. Iun. 1580. coram Mantica, & iterum in vna Sarzanens. beneficij, 14. Ianuarij 1599. coram Illustris. Mellino, & tandem in vna Campsan. iurispatronatus, 5. Iulij 1589. coram Licta, ex quibus omnibus desumitur conclusio, quod qui ex noua dotatione prætendit acquirere iuspatronatus debet docere dotem primam fuisse redactam de esse ad non esse, vt voluit etiam eadem Rota in vna Lucana Decanatus, 22. Martij 1577. coram Illustrissimo Blanchetto, & in vna Perusina de confinio, 3. Decembris 1576. coram Illustrissimo Aldobrandino, ita vt ecclesia egeat noua consecratione, vel noua dote, Rocchus de iurepatronatus, in verbo construxerit, n. 12. q.8. & Rota in d. Campsan. iurispatronatus.

Est tamen notandum, quod iuspatronatus ex augmento dotis, etiam concessum à Papa à quadraginta annis citra, subijcitur examini, & reuisioni Ordinarij, vt probatur in Conc. Trid. cap.9. sess.25. concessum vero ante annos quadraginta à confirmatione Concilij, non subiacet dictæ reuisioni, sed firmum remanet Gabr. cons. 195. lib.1. & ita censuit sacra Congregatio, & tenuit pluries Rota, & signanter in vna Lucana Canonicatus 24. Maij coram Bubalo, & iterum in vna Rapollen. iurispatron. 19. Ianuarij 1594. coram Mantica, & tandem in vna Valentina de Carlettis 4. Maij 1601. coram Lancellotto.

RESOLVT. CLXII.

An iuspatronatus ex priuilegio reuocatum censeatur.

1 *Iuspatronatus ex priuilegio sublatum censetur, & quando etiam ex priuilegio non censeatur sublatum, n.5.*
2 *Iuspatronatus concessum ad instar iurispatron. fundationis, & dotationis dicitur ex priuilegio, & per consequens sublatum.*
3 *Immemorabilis iuripatr. ex priuilegio non suffragatur.*
4 *Iuspatron. ex concessione, & Episcopi priuilegio competere potest.*

RESponsio est affirmatiua, vt probatur per expressa verba Concilij Trident. sess.25. de reform. c. 9. vers. reliqui, super quo extat declaratio Sacræ Congregationis, quæ sic ait, *Ex hoc versiculo dubitatũ fuit, an patronatus ex priuilegio conferri debeant sublati, & Congregatio die 14. Decembris 1581. & 1586. censuit esse ablatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatio-*
1 *ne, vel dotatione.* Iuxta quam opinionem pluries tenuit Rota Romana, & signanter in vna Comen. iurispatronatus 8. Iunij 1601. coram Seraphino, & iterum in vna Cassanen. beneficij 4. Iunij 1578. coram Bubalo, & in vna Valentina Cappecuriæ coram Blanchetto, & in vna Auximana iurispatronatus 2. Maij 1595. coram Corduba, & tandem in vna Albanen. iurispatronatus, 26. Nouemb. 1598. coram Orano.

Amplia procedere etiam si in priuilegio habeatur, iuspatronatus competere ex priuilegio, sed quod habeatur, & reguletur perinde, ac si competeret ex vera, & reali fundatione, & dotatione, nam non ideo desinit esse ex priuilegio, cum illa qualitas insit in priuilegio, ita resoluit Rota in vna Placentina parochialis de Mirabel. 19. Ianuar. 1594. coram Orano, de qua decis. meminit Gonza lez super regula 8. Cãcell. gl. 18. nu. 97. Cardin. Puteus decis. 322. libr. 1. & in decis. 308. libr. 3. Mohedanus decision. 11. de iurepatronatus.

Amplia secũdo etiam si in priuilegio dicatur, quod sit eiusdem prorsus naturæ, & roboris, ac si ex dotatione, & fundatione competeret, cum sit ad instar, & non propriè ex fundatione, & dotatione, Gonzalez gl. cit. 18. n.102. Rota in vna Cordub. 20. Nouembr. 1566. coram Io. Aldobrandino, iuxta quam opinionem censuit Sacra Cõgregatio Concilij per hæc verba, *Patronatus, qui fuerint concessi, vt essent eiusdem prorsus naturæ, roboris, &c. cuius iuspatronatus laicorum, & nobiliũ, Regum, ac si ex fundatione, & dotatione forent, Congregatio censuit censere sublatos, quia cum sint ad instar, & propriè Regum, nec ex fundatione, ideò non comprehendi sub exceptuatis.*

Amplia tertio, vt in præsenti casu non prosit immemorabilis, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij dict. cap.9.

Amplia quarto, vt nec possit pariter competere ex concessione, & priuilegio Episcopi, cap.2. de reb. eccl. non alien. in 6. Rocchus, in verb. pro eo, quod de diœcesani consensu, nu.34. Stafileus de literis gratiæ, titul. de modo impetrandi §.1. Lamb. 1. p. lib.1. q.10. art.4. & tenuit Rota in vna Nolana cappellæ, 19. Ianuar. 1594. coram Arigonio.

Suprapositam principalem conclusionem limita nõ procedere in priuilegijs concessis ex causa onerosa, vt fuit resolutum in vna Valentina parochialis 30. Ian. 1581. Rota diuersor. 687. p.1. & in decis. 269. p.2. & iterum eadem Rot. in vna Patauina patronatus, 23. Ianuarij 1590. coram eod.

RESOLVT. CLXIII.

Iuspatronatus quando dicatur ecclesiasticum, & quando sæculare.

1 *Priuilegium cõcessum hospitali Diuæ Mariæ Annũciatæ.*
2 *Iuspatronat. tunc dicitur ecclesiasticum, quando de bonis ecclesiasticis est erectum, & laicale de proprijs bonis.*
3 *Iuspatronat. relictum Confraternitatibus, laicale etiam dicitur.*

MAgistri Hospitalis D. Mariæ Annunciatæ de Neap. obtinuerunt à Summo Pontifice, vt de
1 relictis eidem Ecclesiæ pro Missis celebrandis constituantur quatuor cappellani, qui præfato oneri Missarum incumberent, & constituantur ad presentationem ipsorum Magistrorum, fuit dubitatum in curia Archiepisc. an præfatum iuspatronatus censeatur ecclesiasticum, an verò laicale, ego dicebam fuisse ecclesiasticum, quia vt tale dicatur, necesse est, quod competat personæ ecclesiasticæ ratione suæ ecclesiæ, Paris. cons. 128. vol.4. Roland. cons. 191. num. 10. vol.1. Tusch. practic. concl. concl. 619. Vgolin. de potestate Episcopi c. 51. Zerol. in prax. in verb. iuspatronatus, nu.2. Vnde licèt præfati Magistri essent laici, nihilominus de rebus
3 ecclesiæ fundauerunt patronatus, propterea censendũ est ecclesiasticum, & sic attenduntur bona ex quibus fundatur, non autem persona fundatoris, vt in simili dicitur de iurepatronatu erecto à clerico de proprio patrimonio, quod dicitur laicale, Achill. de Grass. in decis. 1. de iurepatronat. Crescent. in decis. 9. eodem titul. & dicit Mohed. in decis. 9. de iurepatron. quod iuspatronatus dicitur laicale, si fuerit à clerico erectum de bonis proprijs, & laici reperirentur in possessione, vt voluit etiam Crescent. in decis. 3. eod. tit. Put. in dec. 228. lib.2.

3 Supradictis accedat, quod iuspatronatus Confraternitatibus relictum, dicitur laicale, etiam quod sit sub nomine alicuius Sancti, nisi sit fundatum de bonis ecclesiasticis, prout in casu nostro Rota diuers. in decis. 574. num. 7. part. 1. vbi sub num. 8. ampliat procedere

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

dere etiam ſi in tali Confraternitate ſint aliquæ perſonæ eccleſiaſticę, dummodo non ſit contemplata perſona ipſorum.

RESOLVT. CLXIV.

Patrono inopi an debeantur alimenta.

1 *Alimenta debentur patrono iuriſpatron. vrgente ad inopiam, cum ampliat. & limit.*

INter vtilitates prouenientes ex fundatione iuriſpatronatus principalior videtur, vt patrono ad ino-
1 piam redacto debeantur alimenta, & ita in caſu de quo agitur, in Curia Boiani iudicaui ex doctrina Abb. in cap. nobis, vbi cœteri de iurepatron. cap. quicumque, 16.q.7. hæc enim obligatio eſt naturalis, vt benefacienti cum eguerit beneficiamus, l. ſed ſi lege, §. conſuluit, ff. de petit. & ita deciſum refert Seraphin. in deciſ. 668.

Amplia, vt debeantur præfata alimenta, etiam ſi dos donata perempta fuerit, Pau. de Cittadin. in tract. de iurep. art. 4. q. 9. n. 17. poſt Bald. in l. fin. nu. 9. C. de iure emphyt. Lambert. lib. 3. q. 3. princ.

Amplia ſecundo, vt debeantur alimenta etiam pro tempore præterito, Bartol. in l. diuortio, n. 3. ff. ſol. mat. Bald. in l. fi. §. ſed quia noſtra, n. 5. C. commun. del. Dec. in l. de alimentis, C. de tranſact. Soccin. conſil. 37. n. 37. vol. 4 Marta deciſ. 41.

Amplia tertio procedere etiam ſi patronus donauerit iuſpatronatus, nam poterit hæc alimenta ab eo cõſequi, quem ante donationem præſentauerat, quia ius alimentandi nunquam cenſetur donatum, cum cohæreat perſonæ patroni præſentantis inſeparabiliter, ſecundum Panorm. in cap. præterea de ſepult. Lambert. in 3. q. princ. art. 13. lib. 3.

Limita nunc dupliciter, primo quando non eſset probata ſumma patronorum egeſtas, cum ſit neceſsaria ad finem obtinendi alimenta, c. quæcumque, vbi gloſ. in verb. ad inopiam, verſ. iſtud autem, 16. q. 7. & c. nobis de iurepat. Bald. in l. fin. in fin. C. de reuoc. don. Corn. in l. ſi quis à liberis, §. ſolent, num. 20. & 25. ff. de lib. agnoſc.

Limita ſecundo, vt non debeantur præfata alimenta iuxta qualitatem patroni, vt fuiſse in Rota deciſum teſtatur Farinac. in dec. 594.

RESOLVT. CLXV.

Patrono contempto, nihil eſse faciendum per Ordinarium in beneficio iuriſpatronatus.

1 *Iuſpatronatus inaudito patrono non eſt conferendum, quod non procedit in Summo Pontifice, n. 4.*
2 *Permutatio facta ab Ordinario iuriſpatron. laicalis annullari poteſt.*
3 *Collatio, & inſtitutio facta abſque præſentatione patroni, eſt nulla, non autem quando non contradixit.*

IN quampluribus cauſis fuit diſcuſſum, atq; controuerſum circa præſentem articulum, & ſemper dixi,
1 nihil attentandum eſſe, inaudito patrono; qua propter permutatio facta per Ordinarium de beneficio ſpectãte ad præſentationem laici patroni (ipſo contempto, & non vocato, poterit annullari, quamuis non ſit nulla ipſo iure, vt per Guid. Pap in deciſ. 374. Franc. March. in dec. 240. nu. 4. par. 1. Bellam. in deciſ. 177. & 181. intelligendo, vt debeat annullari per ſententiam, ſi patronus eius contemptum proſequatur intra tempus, in quo præſentare poterat, idem Bellam. in deciſ. 181. & 751. Papon. lib. 3. tit. 9. arreſt. 3. Crauet. conſ. 153. & Cappell. Tholoſ. in deciſ. 107. & de modo impugnandi prouiſiones factas in præiudicium patronorum, vt reparentur vide per eundem lib. 3. tit. 9. arreſt. 1.

Item dicebam, collationem, atque inſtitutionem factam per mortem, vel reſignationem abſq; conſenſu patroni eſſe ipſo iure nullam, idem Guid. in deciſ. 374. Mohed. in deciſ. 268. & 326. Bellam. in deciſion. 128. Franch. March. in dec. 474. 482. 493. & 1140. p. 1. licèt conſenſus patroni ſuperueniens conualidet ipſam collationem ſecundum Boer. in conſ. 34. Dec. in conſ. 117. & 678.

Idem dicendum eſt in reſignatione, quamuis infra quatuor menſes à patrono non fuerit contradictum, Put. in dec. 312. lib. 2. & in dec. 181. lib. 1. tamen in poſſeſſorio prouiſus abſque conſenſu patroni, & eo contempto, debet obtinere contra ipſum patronum, vel ipſum præſentatum, Papon. lib. 3. tit. 9. arreſt. 2.

3 Et quod collatio facta ſine patroni præſentatione ſit nulla, vide Roland. conſ. 47. volum. 1. Guid. Pap. ſingul. 828. Curſet. ſingul. 1. Abb. q. 5. num. 7. Limita quando patronus non contradixit, quia tunc eſſet valida collatio, ſecundum Caſſad. in deciſ. 2. de locat. Limita ſe-
4 cundo in Papa, nam eius prouiſio de beneficio iuriſpatronatus clerici, & laici ſimul, valet etiam patrono laico non vocato, Rot. in deciſ. 46. de conceſſione præbendæ in antiquis.

RESOLVT. CLXVI.

Tempus præſentandi à quo die currat.

1 *Tempus præſentandi à die ſcientiæ currit, ita in praxi, & quare.*

IN Curia Auerſana coram Illuſtriſſimo Domino meo fuit dubitatum, quænam opinio eſſet ſeruanda circa præſentem articulum, ſtante varietate deciſ. Rotæ, dicebam, quod quamuis olim in Rota ſeruabatur, vt patronis curreret tempus ad præſentandum à die vacationis, & non à die notitiæ, vt per Rot. in dec. 1. de iurepatronatus, Cœterum hodie contraria eſt tenenda opinio, & in praxi ſequenda, quæ ex pluribus fundari poterit.

Tum primo, quia in omni materia, quantumcumque leui, tempus non currit ignoranti, text. eſt in proprijs terminis in l. 2. C. qui admitti, Baldus conſ. 199. n. 3. & ſeq. vol. 1. Alex. in conſ. 13. vol. 1. Dec. in conſ. 479. n. 5. vol. 2. Abb. & communiter omnes in cap. quia diuerſitatem, de conceſſione præb. & in c. fin. vbi Ant. de Butrio, & Anan. de electione, Afflict. in deciſ. 128. Mendic. in deciſ. 9.

Tum ſecundo, quia etiam tempus quatuor menſium, quod Ordinarijs conceditur ad conferendum beneficia Rot. in deciſ. 263. in nouis. Iafred. in deciſ. 13. Rota diuerſorum in deciſ. 481. par. 1. non currit niſi à die ſcientiæ, vt fuit in Rota reſolutum in vna Toletana beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 380. Rot. in dec. 7. de præbend. in antiquis. Intellige quando ignorantia eſſet veriſimilis, alias curreret, vt per Achil. de Graſ. in dec. vnica, de ſupplenda negligentia prælatorum.

Tum denique, quoniam hodie hæc opinio ſeruatur in Rota, vt patet ex allegatis per Caputaq. in dec. 248. part. 2. Card. Puteus in deciſ. 6. de præbendis, Seraph. in deciſ. 380. part. 1. Rot. in deciſ. 13. de iurepatron. in antiquis, & in vna Signina iuriſpatronatus, 22. Iunij 1596. coram Orano fuit in Rota reſolutum, quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam præſentationem intra tempus à iure ſtatutum; non valet impetratio, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vocationis beneficij.

Cuius dec. nulla alia ratio reddi poterit, quia tem-

pus non

pus non currit ignoranti, vt supra diximus, & maximè procedere in tempore præsentationis testatur Gaballin.milleloq.152.vbi alios allegat.

RESOLVT. CLXVII.

Patronus an possit variare.

1 *Patronus iurispat.laical.ante institutionem variare potest alium cumulatiuè præsentando,secus ecclesiasticus.*
2 *Patronus sæcularis potest variare, sed à prima præsentatione absque causa non potest.*
3 *Patronus secularis non potest variare, lite pendente, nec secundo.*

IN Curia Calatiæ fuit coram me dubitatum, si potuissent quidam patroni variare;dicebam,quod si erant laici poterant ante institutionē Episcopi, & aliū successiuè præsentare accumulando, quod non possunt facere patroni ecclesiastici,cap.quod autem cap. cum autem,& cap.pastoralis,vbi DD.de iurepatr. latè Guttierez de iuramen.confirmat.par.3.cap.13. Spinus de testam.glos.4.num.73.Zauallus comm.contra com. mun.q.265. & 693.Rot. in decis.16. de renunciat. in antiq.Caualc.in decis.17. num.87. de contractib.p.2. Crauet.cons.63.

Et Rota in vna Bononien.parochialis, 24. Nouem-
2 bris 1593. coram Litta iudicauit, quod patroni laici possunt in præsentatione variare,& alium præsentare cumulatiuè, sed non possunt recedere à prima præsentatione sine causa.

3 Limita primo,vt non possit variare,neque per viam accumulationis,lite pendente,Calder.in cons.1. vt lite pend. Rocch. in verb. honorificum, quæst. 23. post Lambert.1.par.2.lib.q.6.art.12. Crescent.in dec.10.de iurepatron.

Limita secundo,vt semel tantum, & pro prima vice censeatur permissa,Calder.in cons.16.de iurep. Prob. ad Monachum,in c.cum in illis,n.18. de præb. Nauar. in c.placuit,n.66.de pœn.distin.6.Gomez in c. cum in multis,n. 35.de rescrip.in 6.

RESOLVT. CLXVIII.

An præsentatio, & institutio contra formam fundationis sit nulla.

1 *Præsentatio,& institutio contra fundationis formam est nulla,num.6.*
2 *Forma priuilegij,& contractus,legem eisdem tribuit.*
3 *Præsentatio est vnus iurispatr.effectus.*
4 *Beneficiatus non beneficiato præferri debet.*
5 *Formæ omissio in iurispatr.fundatione præscripta, præsentationem annullat.*
7 *Cappellanus prout est in fundatione, ita satisfacere debet.*
8 *Præsentatio,& institutio contra formam fundatoris cum consensu patroni est valida pro vna vice.*

1 REsponsio est affirmatiua, ratio verò est à priori, quoniam lex posita in fundatione inducit formam,cuius omissio vitiat actum,cap.quæritur,§.Episcopum,22.q.2.Fel.in c.cum dilecta de rescrip. Gram. in dec.79. Viu. in dec.335. & forma priuilegij, & con-
2 tractus dat legem priuilegio,& contractui, c.porrò, & c.accepimus,de priuileg.Abb. & alij in cap. per venerabilem,qui fil.sint leg. Cur.sen. in consil.48. Cephal. consil.480.& 598.col.2.vol.4.Brun.cons.52. & Viu. in
3 decis.336.& maximè attendi debet, cum præsentatio sit vnus ex effectibus iurispatronatus Seraph. in decis. 457. & in prouisione iurispatronat. forma contenta in fundatione seruari debet,& conditiones in ea appositæ sunt custodiendæ diligenter,vt resoluit Rota in vna Cæsaraugustana cappellaniæ 16. Martij 1587. coram Illustrissimo Seraphino;hinc est, quod concessio iurispatronatus facta sub conditione augmenti redditū, inducit formam, Rota in vna Paduana iurispatronatus, 31. Maij 1591. coram eodem,& in beneficijs iurispatronatus,in quibus certa forma in fūdatione apposita est seruanda,non habet locum regula, quod nō
4 beneficiatus beneficiato præferri debeat, idem Seraphin. in decis. 774. & Rot. in vna Vlixbonen. prioratus, tenuit conditiones appositas, in translatione iurispatronatus esse ad vnguem seruandas, vt patet in
4 dec.eiusdem 1414.& quod omissio formæ in fundatione iurispatronatus præscripta, ipsam præsentationem annullet, tenuit Rot.teste eodem Seraph.in dec.1270. Franch.March.in dec.493. & 1133.p.1.Crauet.in consil.153.Cacher. in cons.191. nu.13. & seq. & idem Aymon.in cons.65.num.5. hinc est,quod si in fundatione fuerit apposita conditio, quod præsentaretur ad ecclesiam persona de genere fundatoris, omninò adimpleri debet,idem Franc. Marc.in dec.1152. & 1154.p. 1.& adeo hoc verum est, quod Farinac. in decis. 582. scribit Rot. præsentationem factam de extraneo con-
6 tra voluntatem fundatoris, qui beneficiū consanguineo,& descendenti à se conferri voluit,non admisisse, per tex.in c.decernimus,16.q.6.c.illud,vbi Abb.& alij de iurepatr.Mohed.in decis.268.Card.Puteus in decis. 11.de iurepatronatus,& ita consuluit Socc.in cons.30. nu.4. lib.3. Quibus omnibus addo,quod Cappellanus
7 non potest satisfacere oneri iuncto alibi, quam in limine fundationis,fuit dictum,vt per Grass.in cons.4. de præbendis,lib.2.

Cœterum supradictis minimè obstantibus, in causa Nolana mihi delegata iudicaui contrarium, scilicet
8 posse Episcopum pro vna vice tantum de consensu patroni instituere non habentem requisita per fundatorem,latè Fel.in c.cum accessissent, col.8. de constit. Mohed.in dec.1.de iurepatr.Bellam.in decis.179.Crescent.in decis.7. cit.tit. His addo quandoquidem permitti,à lege fundatoris recedi, prout in casu dec. Caputaq.364,d.2.vbi præsentatio facta per duos ex trib. patronis, valet, licèt in fundatione caueatur, quod non valeat,nisi facta fuerit ab ipsis tribus.

RESOLVT. CLXIX.

An iuspatronatus acquisitum sibi,fratribus, & eorum hæredibus,competat etiam sorori.

1 *Iuspatr.concessum sibi,fratribus,& hæredibus etiam sorori competit,& quare.*
2 *Iuspatronat.non solum masculis, sed etiam fœminis competit.*
3 *Iuspatr.hæreditarium in mulieribus etiam transit, tam ex testamento,quàm ab intestato.*
4 *Iuspatronat.relictum consanguineis, seu de parentela, familia, & genere, nuptis fœminis ex illis descendentibus competit.*
5 *Vxor de familia dicitur viri.*

1 IN præsenti puncto iudicaui pro opinione affirmatiua,quia soror venit appellatione fratrum l.fratres C.de inoff.testam.l.tres fratres,vbi gl.ff.de pactis, Bar. Bald.Castrens.& Ias.in l.Lucius, §.quæsitum, ff.de legatis 3.Castr.in cons.427.vol.1.Abbas cons.36. par.1. quod procedit etiam si ab homine nomen fratris proferatur, Dec.in l.fœminæ,n.122.ff.de reg. iur. & Alex. cons.85.vol.4.

2 Et iuspatronatus competere, tam masculis, quàm fœminis testantur omnes communiter in Clem. 2. de iurepatr.Viuius comm.opin.608. & fuisse in Rota decisum scribit Cassad.in decis.1.de iurepatr. & fœmina potest fundare ecclesiam, constituere, & dotare, Abb.

in cap.

in capit.fin. & ibi Addentes de conceſſ.præb.& in c.ex litteris,& c.cum ſæculum,de iurepatronatus, Rota in deciſ.10. de iurepatronatus, in nouis, quinimò iuſpatronatus hæreditarium etiam in fœminas hæredes trãſit ſecundum Dec.in conſ.127.n.3.in fine,Rolan. conſ. 47.n.7.vol.1.Pariſ.conſ.48.n.5.vol.1. & hoc tam ſi eſſent hæredes ex teſtamento,quam ab inteſtato gloſ.in clem.fin.& ibi Card. q.6. de iurepatron. immo iuſpa-
4 tronatus relictum conſanguineis, ſeu qui ſunt de genere,parentela, domo,ſeu familia competit etiam fœminis nuptis deſcendentibus ex illis,Gab.in conſ.105. lib.1.Molin. de Hiſp.primog.lib.3.c.4.Velaſq.in l.tauri 40.gl.9.n.14. reiecta opinione Guttier. contrarium ſentientis in conſ.3.n.6. nec in hoc caſu habetur ratio ad dec.Teſſ.123.vxorem dici de loco,& familia viri,& ipſam eſſe principium,& finem familiæ, ad text. in leg. pronunciatum,§.familiæ,ff.de verb.ſign.

RESOLVT. CLXX.

Præſentare an poſſit patronus mortuo vno ex præſentatis lite pendente vel cedente.

1 *Patronus,mortuo vno ex præſentatis (lite pendente, vel cedente)alium præſentare non poteſt.*
2 *Præſentatio facta poſt rem iudicatam,lite pendente ſuper reſtitutione in integrum non tenet.*
3 *Diſpoſitio text.in cap.1.vt lite pend.procedit, tam in vacatione naturali,quàm ciuili,& quando non procedit. num.5.*
4 *Patronus lite pendente,variare non poteſt.*
6 *Patronus poteſt alium præſentare, lite pendente, vno defuncto,quando lis eſt inter alios.*

COntingit multoties dubitari an diſpoſitio tex. in c.1.vt lite pendente,quæ vult,quod lite pendente,vno ex electis mortuo, vel cedente,non poteſt alter eligi,locũ ſibi vendicet in præſentatione, & licet magna ſit ſcribentium controuerſia, communior tamen
1 opinio eſt pro affirmatiua,vt per Io: Andr. Franch. & alios in d.cap.1.Calder.conſ.1.cit.tit.Lapus alleg. 22. & Mandoſ.ad eumdem,qui nuncupat pariter hanc eſſe cõmunem in alleg.122. lit.H. Gomez in reg.de ſubrogatione litigantium,q.6. & 13. Rot. diuerſ. in deciſ. 442.nu.6.p.1.& fuit per eamdem Rotam reſolutum in vna Zamoren.beneficij de Morales,30. Maij 1586. coram Orano,vbi fuit dictum,quod lite inter præſentatos pendente,alteroque ex litigantibus defuncto, patrono non permittitur ſine vitio attentatorum, alium præſentare,& iterum fuit deciſum in vna Cappellaniæ Salamant.20. Nouembr.1592. coram Illuſtriſſimo Pãphilio, vnde eadem Rota in vna Pampilon. parochia-
2 lis 13.Ianuarij 1591.coram eodem reſoluit,quod præſentatio facta poſt rem indicatam,pendente lite ſuper reſtitutione in integrum non ſuſtinetur.
3 Cuius tex.diſpoſitionem procedere,ac locum habere,tam in vacatione naturali,ſcilicet per obitũ, quam in ciuili,puta per reſignationem,vel aſſequutionem alterius beneficij ſcribunt Gonſalez gl.51.n.212.Garz. de beneficijs p.5.c.9.& iuxta præfatam opinionem iudicauit Rota Romana in vna Valliſoletana Scholaſtriæ 17.Iunij 1602.coram Illuſtriſs.Lancellotto.
4 Ampliatur ſecundo, vt neque patronus laicus, lite pendente, variare poſſit. Milis in ſuo aureo repert. in verb.patronus,Aymon.conſil.63.n.3. Couarr.practic. q.cap.36.num.7.verſ.3. Lancellott. de attent. c.4. nu. 560.& fuiſſe deciſum teſtatur Creſcent.in deciſ. 10. de iurepatronatus.

Cœterum ſupradicta diſpoſitio c.1.& 2. vt lite pen-
5 dente, limitatur primo, quando ſuperſtes collitigans præſentaretur,ſeu prouideretur ab Ordinario, quia tunc ceſſat ratio per d.c.aſſignata, ſcilicet,ne propter nouos aduerſarios litigia prorogari contingat,ſecundum Pariſ.conſ.30.n.4.lib.4.Gabriel de iudic. concl.4. n.42.Franch.in d.c.2.nu.6. in gloſ.penult. & ſequuta eſt Rota in vna Mediol. iuriſpatronatus, 23. Ianuarij 1596. coram Mantica.

Limitatur ſecundo, & intellige procedere, quando lis penderet inter duos præſentatos à diuerſis patronis, nam tunc non eſt licitum variare, nec vno defun-
6 cto poteſt alius præſentari,ſecus autem, vbi lis verteretur inter alios, quia tunc non prohibentur patroni præſentare, alias ſequeretur,quod poſſet de facili impediri patronus, introducendo litem ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutum in vna Bergonten.cappellaniæ,19. Iunij 1579. coram Bubalo,de nonnullis limitationibus ad hanc materiam pertinentibus, vide Caſſad.in dec.4.& 5.& in deciſ.3.vt lite pendente.

RESOLVT. CLXXI.

Patroni an poſſint ſeparatim præſentare.

1 *Patronus poteſt ſeparatim præſentare,quando iuſpat.ſpectat ad plures vti ſingulos,ſecus autem ſi iure collegij: & quid vbi adeſt ſtatutum,vel conſuetudo viget in contrarium,num.2.*
3 *Maior pars patronorum præfertur in iurepatr.*
4 *Iuſpatronatus tranſit inſolidum ad omnes hæredes.*

SVpponatur in facto præſentationem cuiuſdam patronatus ad plures patronos ſpectare; fuit dubitatum coram me in quadam cauſa delegata,an præſentatio ab vno ipſorum facta ſeparatim ſubſtineatur,
1 ego dixi, quod vbi plures ſunt patroni poſſunt ſinguli ſeparatim præſentare,alijs non requiſitis,quando iuſpatronatus ſpectat ad eos vti ſingulos, vt in dubio præſumitur, & non vti vniuerſos, & iure collegij, ita Io.Andr.in c.quoniam de iurepatronatus,Abb.in conſil.76.p.2.Aymon.Crauet.in conſ.63.num.1. Cæſar de Graſſ.in deciſ. 1. de iurepatron. & tenuit Rota in vna Legion. cappellaniæ, 6. Iunij, & 5. Decembris 1565. coram eodẽ,Rota in vna Caſalen.parochialis,2. Martij 1584. corã Robuſterio, & in vna Calaguritana beneficij 10.Iunij 1588.& 16.Maij 1591.corã Comitulo tenuit, præſentationem pertinentem ad beneficiatos vti ſingulos,non vti vniuerſos,vt in dubio præſumitur poſſe fieri à ſingulis diuiſim, nec eſse neceſsariam vocationem patronorum; quam ſententiam iterum amplexa eſt eadem Rota in vna Piſtoren. beneficij, 17. Februarij 1574. coram Clemente Octauo tunc Auditore.

Limita tamen præfatam concluſionem non procedere,quando vigeret ſtatutum,vel in loco reperiretur
2 inducta conſuetudo, per quam plures patroni ſoliti eſsent ſimul conuenire ad præſentandum, Rot.in vna Calaguritana beneficij de Aranquiz 11. Decembris 1591.coram Illuſtriſſimo Pamphylio.

Vnde pro corroboratione principalis dubitationis adduxi deciſ.Cæſaris de Graſs.2.de iurepatronat. vbi præſentatio facta ſeparatim à cõpatronis valet,quando ius præſentandi eis competit tanquam ſingulis, nõ autem iure collegij:coadiuuatur vlterius,quod vbi sũt
3 plures patroni, maior pars præfertur, ſed vbi ſunt æquales,debent concordare,Franc.Marc.in dec.119.p. 1.hinc Crauet. in conſ.63. tenuit, quod ſufficiat conſenſus maioris partis præſtitus ſeparatim; tandem facit,quod iuſpatronatus tranſit ad omnes hæredes inſolidum,de Franch.in dec.85.

Conſen-

RESOLVT. CLXXII.

Consensus patroni an requiratur in alienatione terræ patronatus.

1 *Patrono potest præiudicari, cũ bona iurispatr. absque suo consensu alienantur.*
2 *Patronus cogi potest de suo contribuere in defectum pro Ecclesiæ refectione.*
3 *Consensus patroni in alienatione terræ iurispatr. non requiritur, & quare.*
4 *Interesse de præsenti, non casus aduersæ fortunæ est inspiciendum.*

FVi assumptus in Iudicem in Curia Episcopali Nolana, & dum me accingerem pro decidenda causa; dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua, quia
1 ex hac alienatione posset patrono preiudicari, cũ eius interfit bona conseruari pro Ecclesia patronata, nedum respectu alimẽtorum, quæ ei deberi possent, si indigeret, cap. nobis, de iurepatr. latè Milis in suo aureo repert. in verb. patronus, verũ etiam quia in defectum, cogeretur de suo cõtribuere Parocho ad refectionem
2 Ecclesiæ, secundum Panorm. in cap. ad audientiam, de Eccles. ædific. Sayr. in decis. 1. eod. tit. Valasc. in decis. 103. Cappell. Tholos. in decis. 498. & Cassad. in decis. 3. num. 2. de iurepatron.

Item honorabilius ius cõpetit patronis in pinguiori Ecclesia, & aliàs honor est commodo præferendus, l. Iulianus, ff. si quis omissa caus. testament.

3 Cæterum prefatis minimè obstantibus iudicaui cõtrarium ex pluribus, tum primò, quia ius patronis ad actum præsentationis limitatum est, & etiam opponendi, se, si res Ecclesiæ dissipentur, aut absque iusta causa distrahantur, secundum Innoc. in rubr. nu. 1. & in cap. nobis, de iurepatronat. & est tex. in cap. filijs, 16. q. 7. Innoc. & Abb. in cap. vnio, vt Eccles. beneficia. Bartol. in §. 1. in princip. in auth. de alienat. emphyt. Rocchus de iurepatron. in verb. honorificum, num. 10.

Tum secundo, quia nullo iure hoc cautum reperitur, secundum Anchar. in cons. 122. ex narratis in facto liquet, col. pen. Menoch. in cons. 161. nu. 4. volum. 1. Burs. cons. 124. volum. 1. Bombin. in cons. 13. & 44. latè Henriq. cons. 91. num. 16.

Tum denique quia iuxta hanc opinionem iudicasse Rota Romana testatur Cassad. in dec. 3. de iurepatron.

Non obstant contraria, quia respondetur, quod solum debet inspici interesse de præsenti, non autem casus aduersæ fortunæ in futurum, l. inter stipulantem, §. sacram, ff. de verb. oblig. Dec. cons. 177. Rimin. cons. 122. Artam. in cons. 191.

RESOLVT. CLXXIII.

Iuspatronatus transit cum vniuersitate bonorum.

1 *Iuspatr. de per se vendi non potest, sed cum vniuersitate, declara prout in num. 8.*
1 *Iuspatron. cum hæreditate vendita transit, & quare.*
3 *Iuspatr. per donationem omnium bonorum transit.*
4 *Iuspatrpn. transit in fideicommissarium vniuersalem.*
5 *Iuspatr. in vxorem vsufructuariam omnium bonorũ trãsit, & præsentatus ab ipsa, præsentato ab hærede præfertur.*
6 *Vsufructuarius omnium bonorum hæredi æquipollet.*
7 *Iuspatr. de per se nõ cõfiscatur, secus si est cũ vniuersitate.*

1 COmmunis, & recepta est omnium sententia, iuspatronatus de per se, vti annexum spiritualitati, vendi non posse, cap. decernimus, de iudicijs, & cap. quanto, & cap. de iure, de iurepatr. verum cum vniuersitate bonorum transire fatentur omnes, per illum tex. in cap. ex literis, de iurepatr. & in cap. cum sæculum. huius tituli, Lamber. 2. par. 1. lib. q. 5. per totam, Tiraq. de primogen. q. 36. Couar. lib. 1. var. resol. cap. 13. Roch. in vers. ipse, vel is q. 23. Paul. de Cittad. in eiusdem nominis tractat. q. 9. par. 3. Ex qua conclusio-
2 ne infero primo, cum hæreditate vendita transire iuspatronatus, Felin. in cap. causam, quæ, num. 8. de præscript. & in cap. cum Bertoldus in fin. de re iudic. Ratio est, quia hæreditas est ius vniuersale, l. hęreditas, ff. de pet. hæred. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Lucana iuspatronatus, 6. Nouembris 1598. co-
3 ram Licta, quemadmodum transfertur etiã per donationem omnium bonorum, vt fuisse decisum in Rota, testatur Seraph. in decis. 725. Item transfertur in fidei-
4 commissariũ vniuersalem, Rota in vna Aretina Capellaniæ 13. Iunij 1584. coram Bubalo: His accedat etiã, quod resoluit eadem Rota in vna Alexandrina beneficij 29. Martij 1590. coram Illustriss. Mantica, vbi fuit dictum, iuspatronatus transire in vxorem relictam,
5 vsufructuariam omniũ bonorum à suo marito, taliter quod præsentatus ab ea, præfertur præsentato ab hæ-
6 rede, nam vsufructuarius omnium bonorum æqui pollet hæredi vniuersali, l. fin. de vsufr. l. & facit decis. Gui-
7 do Papa decis. 340. Tandem facit quod iuspatronatus de per se non confiscatur, sed si esset cum vniuersitate feudi, aut villæ, confiscaretur confiscato feudo, c. cum sæculum, vbi DD. omnes de iurepatronat. Bart. in l. si finita, §. de vectigalibus, ff. de damno infec. Ias. in l. 2. in princip. C. de in ius vocand. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Sacr. Cons. Neapolitano in causa Sancti Petri delli Bonifacij, testatur Anna sing. 291.

8 Animaduertendum tamen est, quod licet iuspatronatus veniat quando fit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu rei, vt quia fit venditio de Castro, feudo, hæreditate, vel similibus, quæ sub se hereditatem continent, non tamen transit mediante cessione, seù venditione omnium bonorum, iurium, seù actionum, verbis generalibus, & vniuersalibus facta, nisi sub tali cessione, tale quid vniuersale verè comprehendatur, cui adhęreat istud iuspatronatus, vt puta, villa, castrum, seù hæreditas secundum Innocentium cit. cap. ex literis num. 2. Rota in citata Lucana iurispatronatus, & ratio est, quia quando fit cessio, vel alienatio vniuersalis respectu verborum resoluitur in singularitates secundum decisionem Rotæ 1152. lib. 3. p. 3. & hæc dicebam in quadam causa.

RESOLVT. CLXXIV.

Dos quanta constitui debet à patronis, vt acquiratur iuspatronatus.

1 *Quot capita, tot sententiæ.*
2 *Monasterium vt construatur, quanta dos est assignanda.*
3 *Dos pro Ecclesia non collegiata quanta esse debet.*
4 *Solemnia missarum absque clerici suffragio celebrari non possunt.*
5 *Mansus liber sufficit pro dote Ecclesiæ.*

ILLVSTRISSIMVS Dominus meus Cardinalis Carraffa iussit, vt DD. opiniones circa articulum colligerem, ac postea in Congregatione retulissem; vnde dixi varias reperiri DD. sententias, vt merito dici
1 possit illud comici, quot capita, tot sententię, nam glosa in cap. quicumque, glosa prima, n. 16. quęst. 7. voluit, quod debeat esse tanta, quod ad necessaria ministrorum, & ad luminaria sufficiat, allegat text. in c. nemo de consecr. distinct. 1. & facit Monal. cons. 291. de Rubeis cons. 21. Felin. in cap. ad aures colum. 3. de rescriptis Cassad. in decis. 19. de præbendis Verall. in decis. 328. p. 3. glosa in cap. cum sicut de consecrat. Ecclesiæ
2 tenuit, quod si construitur Monasterium, tanta dos assignari

ſignari debet, quod in eo eſſe poſſint presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, Cantores, & Lectores; item debent in ea hoſpites recipi, & iura Epiſcopalia ſolui, ſi verò
3 eſſet Eccleſia nõ collegiata, dos ad minus pro duobus ſufficere debet, & facit alia gloſa in capit. vt quiſque in verbo clericum de vita, & honeſtate clericorum; quibus accedat ad idem textus in terminis in cap. de monachis, de præbendis, & tex. in cap. 15. cui eodem titul. in 6. Menoch. in conſ. 459. volum. ij. Cacher. in conſ. 159. num. 3. & ſequent. Merend. conſ. 30. Bombin. conſ. 22. num. 6. & ſequent. & quod tanta eſſe debeat dos, quod presbyter ſaltem cum vno miniſtro viuere poſſit, tenuit Panorm. in cap. cum ſicut num. 5. de conſecrat. Eccleſiæ, vbi etiam vult, quod debet haberi reſpectus ad ſpirituales oblationes, & ratio eſſe pote-
4 rit, quoniam ſolemnia miſſarum abſque ſuffragio clerici celebrari non poſſunt, cap. propoſuit de filijs preſbyterorum, idem Panorm. in cap. 1. de cenſibus, & in conſ. 89. ex themate propoſito, num. 3. & 7. volum. ij. Felin in conſ. 13. num. 8. & ſequen. Rocc. de Curt. de iu. repatronat. in verſ. & dotauit quæſt. 8. num. 15. vbi atteſtatur eſſe de mente omnium communiter.

Hoſtienſ. verò in d. cap. cum ſicut num ij. voluit ſuf-
5 ficere certam quantitatem terræ (quam vocat manſum) pro dote aſſignare, pro qua opinione eſt tex. in terminis in cap. 1. de cẽſibus, vbi ſtatuit Summus Põtifex Eccl. ſundandę debere tribui mãſum liberũ, à quolibet ſeruitio temporali, quibus opinionibus relatis ſua Illuſtriſſima Dominatio non admiſit petitionem cuiuſdam qui aſſenſum petebat; pro fundando patronat. cum oblatione duodecim ducatorum pro dote.

RESOLVT. CLXXV.

An poſſit conſtitui procurator ad præſentandum, cum beneficium vacabit.

1 *Votum captandæ moris de iure eſt improbatum.*
2 *Patronus poteſt conſtituere procuratorẽ ad præſentandũ,*
3 *cum beneficium vacauerit.*
4 *Patronus nõ poteſt promittere aliquem præſentaturum ad beneficium, & quare.*

1 DVbium faciebat, quoniam cõtinet votum captãdæ mortis, quod de iure improbatur, ad tex. in cap. nec captandæ, & cap. deteſtandæ de conceſſion. prebendæ in 6. cap. 1. & cap. ij. eodem titul.

Verum tamen hoc non obſtante indicaui contrariũ; quia hic patronus dedit mãdatum pro præſentan-
2 da perſona idonea, & habili ſuccedente ipſa vacatione, nec fuit expreſſa perſona præſentãda, & propterea huiuſmodi mandatum erit validum, & preſẽtatio ſubſtinebitur, vt fuit in Rota reſolutum in vna Pãphylionen. iuriſpatronatus 13. Februarij 1595. coram Iuſto.

Non obſtat tex. in cap. fin. de conceſsione præbendæ,
3 vbi ſicut non poteſt patronus promittere ſe præſentaturũ aliquem ad beneficium vacaturum, ita nec dare poteſtatem præſentandi, tanquam beneficium vacet, quia reſpondetur, tunc procedere quando patronus dedit mandatum pro præſentanda certa perſona ab eo nominata in caſu vacationis certi beneficij; & tale mandatum non eſt validum, nec præſentatio ipſa ſubſtinetur, quia continet votum captandæ mortis, & ita in poprijs terminis Caſſad. in deciſ. 5. de iurepatronatus, & iterum tenuit Rota in vna Pamphylionen. parochialis 17. Maij 1495. coram Peregrino, & iterum in eadem 19. Ianuarij 1598. corã eodem, at ſecus vbi patronus dat mãdatum generale pro omnibus ſuis negotijs, & etiam ad præſentandum ſuccedente vacatione, præſertim ſi ſubſit iuſta cauſa dandi tale mandatum; vt puta longæ abſenti æ ſuæ, vt per Ioan. Andr. in d. c. fin. num. 3. & alios in d. deciſ. allegatos.

RESOLVT. CLXXVI.

Præſentari an poſsit ſuſpenſus ab ordine.

1 *Suſpenſus ab ordine præſentari non poteſt, & num. 5.*
Suſpenſio excommunicationi æquipollet.
2 *Excommunicatus ad beneficium præſentari non poteſt.*
3 *Tempus præſentationis in beneficijs attenditur.*
4 *Collatio beneficij, electionis eſt ſpecies.*
6 *Suſpenſus, acceptando beneficium peccat.*
7 *Suſpenſus, circa beneficium obtinendum cenſetur irregularis, & ſuſpenſus ab ordine, ab officio dicitur ſuſpenſus.*

1 IVdicaui pro negatiua ex pluribus, tum primo, quia ſuſpenſio æquipollet excommunicationi, cum ipſa quoque inter Eccleſiaſticas cenſuras numeretur cap. quærenti de verborum ſignific. gloſ. in cap. ſtatutum, & c. cõſtitutionem eodem titul. in 6. Bal. in cap. præterea num. 4. & ſeq. de appellat. Felin. in cap. de cętero num. 5. de ſententia, & re iudicata, ſed excommunicatus non poteſt præſentari ad beneficium: Lapus al-
2 legat. 8. Arch. in cap. 1. colum. 3. de exceptionibus in 6. Lambert. 1. par. lib. 2. q. 6. princ. art. Rebuff. in concordatis titul. de excommunicat. non vitandis colum. 3. Rochus in verb. honorificum q. 4. n. 19. & Rot. in deciſ. 4. de iurepatronatus in antiquis, igitur, & ſuſpẽſus.

3 Tum ſecundo, quia in beneficijs attenditur capacitas clerici tẽpore præsẽtationis Bald. in cap. vnico n. 15. vt Eccleſiaſtica beneficia, Alex. cõſ. 90. vol. 1. Dec. in conſ. 25. n. 3. Rota diuerſ. in deciſ. 69. p. 1.

4 Tum tertio, puta collatio beneficij eſt ſpecies electionis, cum in conferendis habeatur ratio vnius perſonæ potius quam alterius gloſ. communiter recepta in cap. fin. de officio vicarij in 6. ſed ſuſpenſus non poteſt eligi cap. ſi. de elect. cap. ſi celebrat de clerico excommunicato miniſtrante Abb. in cap. cum dilectus num. 19. de conſuetudine, & cap. cum inter de electione poſt Arch. in cap. nullus 63. diſtinct. Bertach. qui nũcupat hanc eſſe communem in tract. de Epiſcopo par. 1. lib. 2. Spec. q. 4. in tit. de libelli concept. §. fin. ad finem, latè Couar. in repet. cap. alma mater par. 1. §. 7. col. ij. de ſententia excommunicat.

5 Tum quarto, quia in proprijs terminis huius opinionis quod præſentari non poſsit, tenuit Lamber. de iurepatronat. lib. ij. par. 1. quæſt. 9. princip. art. ij. Henriq. in ſumm. Theolog. moral. lib. 13. cap. 32. vbi ampliat. etiam ſi defectus eſſet occultus, & toleratus. l. 1. cap. 14. num. 5. Nauar. in Manuali cap. 27. num. 163. verſ. ſeptimo infertur, vbi etiam dicit peccare accep-
6 tando, Borgaſ. de irregularitate par. 6. num. 8. & 23. Pariſ. in cap. Apoſtolicæ num. 17. de exceptio. Flam. Pariſ. de reſignatione beneficij lib. 4. quæſt. 3. nu. 60.

7 Tum denique, quia ſuſpenſus cenſetur irregularis, ſaltem quò ad obtinenda beneficia Lamber. d. quæſt. 9. princ. art. ij. licet verè non ſit irregularis, niſi celebrauerit in ipſa ſuſpenſione c. 1. de ſententia excommunicat. in 6. cap. 1. in fine de ſententia, & re iudic. eodem lib. & tex. in d. cap. ſi celebrat. Item ſuſpenſus ab ordine dicitur ſuſpenſus ab officio cap. cũ illorum num. ij. de ſententia excommunic. Pariſ. in d. cap. Apoſtolicæ num. 17. vbi teſtatur de communi, Felin. ibidem num. 16. Abb. in d. cap. cum dilectus num. 20. Henriq. cit. cap. 32. num. 3. in fine.

RESOLVT. CLXXVII.

Excommunicatus an poſsit præſentari ad beneficium iuſpatronatus

1 *Excommunicatus ad iuſpatron. præſentari non poteſt, & num. 4.*

2 Ex-

2 *Excommunicatus minori excommunicatione ad iuspatr. præsentari non potest.*
3 *Tempus præsentationis in beneficio attenditur.*
5 *Excommunicatus ad iuspatron. nominari potest.*
6 *Excommunicatus ignorans excommunicationem ad iuspatron. potest præsentari.*

RAtio dubitandi pro sententia affirmatiua; quia poterat euenire, quod beneficium absolutionis obtineret,&propterea antequã institueretur esset Ecclesiæ reconciliatus, sicque capax beneficij Ecclesiastici argum.tex.in cap. propterea de appellationibus.

Cęterum iudicaui contrarium ex pluribus.Tum pri-
1 mò,quia ita voluerunt Lapus alleg.8.ac ibidem Mandos. latissimè, & idem Mandos. ad Roman. in consil. 192. lit.H. &in cons.22. num.5. Arch. in cap.1.col.3. de exceptio.lib.6.& in cap.quæ contra in ij.not.9.dist. expresse Lamber. de iurepatron.1. par.2.lib.6. quæst. princ.art.1.Rebuff.in concordatis titul.de excommunicatis non vitandis col.3.Roch. in verb.honorificum quæst.4. n.19. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Rota testatur Seraphin. in decis. 195.par.1.

2 Ampliatur procedere etiam in excõmunicato, excommunicatione minori secundum Couar.in cap.Alma mater par.1.§.7. in princip.1.col. de sententia excommunicationis Cordub. lib.2. Theol. quæst.p.191. Achil. de censuris q.18. & mouentur per tex. in cap.si celebrat. de clerico excommunicato ministrante.

3 Tum secundo quia in beneficijs attenditur,vt supra dixi,capacitas clerici tempore præsentationis, vt post alios tenuit Rota in decis.69.par.1.Bisignet. in dec.1. de iurepatr. Cornaz. in decis.59. nu. 13. Anton. lib. 1. variar.resol.q.19. in princip.tempore autem quo præfatus clericus fuit præsentatus erat suspensus,igitur.

4 Tum denique,quia excommunicatis beneficia conferri non possunt cap.postulasti de clerico excommunicato ministrante, glos. in cap. si forte de elect. in 6. Arch.in cap.nullus 63. dist. Innoc. in cap. cum nostris de concessione præbendæ Stafil.de literis gratiæ,& iustitiæ fol. 82. col. 2. Bertac.in trac.de Episcopo par.1. lib.2.q.4. & latè Couar. in cap.alma mater.1.par.§.7. & fuisse in Rota resolutum scribit Cassad.in decis.1.de concess. præbendæ.

Limitaui tamen suprapositam conclusionem dupliciter.

5 Et primo, non procedere in nominatione, nam quamuis excommunicatus præsentari non possit, poterit tamen ad beneficium patronatus nominari,quia per nominationem vllum ius acquiritur nominato, iuxta decisionem Rotæ de qua per Achil. de Grass. in decis.13. de iure patronatus.

6 Limitarem secundo non procedere vbi collatio esset facta nescienti excommunicationem, quia potest retinere post absolutionem, dispensante eo ad quem collatio pertinebat, Bald.cons.13. volum.1. Menoch. cons.91.vol.1.Oldrad.cons.125.Cassad.citat. decis.

Immò potest acceptare beneficiũ sibi ante excommunicationem collatum, & post absolutionem possidere Sayr.lib.2.c.5.Emanuel Sà in verbo excommunicatio nu.28. text. in cap. proposuit de clerico excommunicato ministrante.

RESOLVT. CLXXVIII.

Irregularis an possit præsentari ad beneficium iuris-patronatus.

1 *Irregularis ad beneficium iuspatron. præsentari non potest,nec etiam si ignorauerit se esse irregularem.*
2 *Irregularis ob pœnam, in iurepatron. nullum ius acquirit, & ad fructus restituendos tenetur.*
4 *Praxis in beneficiorum collatione.*
4 *Irregularis ab officio est suspensus.*
5 *Irregularis beneficijs ante irregularitatẽ obtentis non priuatur,nec ab actu iurisdictionis impeditur,sed ordinis.*

1 REspondi negatiuè ex pluribus,tum primò,quia communis est canonistarum opinio beneficium non posse conferri ei qui tempore collationis sit irregularis, Dynus in regula 1.de regulis iuris in 6.Innoc. in cap. cum nostris in princ. de concessione præbendæ,Alexan.cons.3.num.5.vol.1.Dec.in cons.131.eod. vol.Milis in Aureo suo repertorio in verb.irregularis, vnde si contigerit ei beneficia conferri, collatio erit ipso iure nulla Nauar.cap.25. n.153. & in cons.17. de præbendis,& dignitatibus Faber.in decis.13. C. de sacrosanct.Eccl.Lopez par.2.c.93.quod procedit etiam si nesciret, se fuisse irregularem Alex. de Neuo consil. 95.nu.3.& seq. Comit. cons.93. quia huiusmodi ignorantia non efficit acquisitionis capacitatem, Nauar. cap.27. num. 172. Emanuel Sà in verb. beneficium n. 24.Alban.cons.117.& Paris.consil.134.vol.1.

2 Immò si beneficij collatio fiat ei, qui ob pœnam, vel ob aliam causam irregularis sit, vltra quod ab initio erit ipso iure nulla, vllum pariter ius tribueret beneficiato, immò teneretur beneficium dimittere, & fructus ab eo perceptos in animæ iudicio restituere, secundum Fel.in c.2.col.3. de rescriptis, Lambert. de iure patronatus lib.2.par.1.q.9.art.4. Milis loco cit.n. 5.Rebuff. in tract.de pacificis possessoribus num. 226. Card.Paris.consil.136.nu.40.vol.4.Couar.in reg. peccatum 2.part.§.8.n.6.& hinc inoleuit praxis, quod in
3 collatione beneficiorum dari soleat absolutio à talibus impedimentis, vt ait Emanuel loco citato.

4 Tum secundo,quia irregularis suspensus est ab officio,cuius causa datur beneficium cap. fin. vbi bona gl.de rescriptis in 6. Abb.in cap. Apostolicæ n.20. de consuetudine Paris.in cap.Apostolicæ n.17. & ibidem Felin. num.12. de exceptionibus.

His accedat,quod scribit Emanuel Sà in Aphorism. Confess.verb.irregularitas num.4.vbi irregularis non est capax beneficij, nec pensionis datæ in titulum be-
5 neficij, non tamen priuatur prius acquisitis, nec impeditur ab actu iurisdictionis, sed solum ordinis, allegat Azorium lib.10. cap.14. quæst.9.

RESOLVT. CLXXIX.

An vnio beneficij de iurepatronatus spretis patronis sit nulla.

1 *Vnio beneficij iurispatron. spretis patronis est nulla cum declar. num.seq.& 4.*
3 *Vnio beneficij spretis patronis ex temporis diuturnitate valida reddi non potest.*
5 *Iurispatr.mentio in dubio de Ecclesiastico intelligitur.*
6 *Vnio beneficij patronis non contradicentibus etiam in quadrimeste est inualida.*

1 IN vna Nolana,iudicaui vnionem factam inscijs,& spretis patronis esse nullam per text.expressum in cap.cum debitus de iurepatron. & ita etiam, Bero. consil.5.num.59. volum.1. de Rubeis cons.30. num.3. Monald. cons.140. vol.1. Bononiens. cons. 20. num.5. & seq.Lambert.de iurepatr.lib.2.par.3.q.2. principali art.2.num.3.& lib.3.q.6. principali, art.2.Paris.de resignatione benef.lib.2.q.4.nu.11. vbi testatur de communi opinione, iuxtà quam pluries fuisse decisum in Rota Romana refert Serafin. dec.193.par.1.& iterum per eandem Rotam fuisse resolutum scribit Bellamera decis. 107. & in decis. 128. Card. Puteus decis.412. nu.3. part.1. Caputaq. decis.346. part.3. Rota diuersorum decis. 133. num. 4. part.2. Bisignettus decis. 3. de iurepatron. Thomas Fastolus decis.1. num.3. eiusdem

dem tituli Theſ. For. Eccleſiaſtici cap. 31. num. 13.

2 His accedat maxime procedere, ſi præfata vnio eſſet facta patronis inſtantibus pro inſtitutione, & confirmatione præſentati ab ipſis, cum tunc dicatur vnio attentata lite pendente, Lancell. de attent. lite pendente part.2.cap.4.in præfatione num.529.& ſeq.nec ex diuturnitate temporis valida reddi poterit Magon.

3 Rotæ Lucenſ.deciſ.62.num.15.& deciſ.98.num.5.Puteus deciſ. 374. & in deciſ. 389. num.3.part.2. Surdus conſil.61.num.53. Turret.conſ.44.num.45.vol.1.Contar.in l.1.limit.9.n.42.C.ſi de momentanea poſſ.Vantius de nullit.in rubr. intra quod tempus num. 8.

4 Ampliatur ſecundo, vt nec etiam procederet vigore indulti alicui Epiſcopo conceſſo derogandi iuripatronatus, quia id cenſetur in Eccleſiaſtico, ſecundum Lambert. de iurepatron. lib.2. part.1. quæſt.6. princ.art.6.nu.35.& lib.3.q.8. princ.art.3. nam vbi fit

5 mentio de iurepatronatus, in dubio intelligitur de Eccleſiaſtico, Lap.alleg.84. Turret.conſ.71.num.56.vol. 1.Cephal. conſ.615. n.91. vol.5.

6 Amplia tertio procedere etiam patronis non contradicentibus Io. And. in c. 2. de religioſis domibus Paul.de Cittad.de iurepatr. q.14. n.3. Pariſ.lib.2.q.4. num.21.Puteus in dec.412.num.2.part.1. vbi ampliat etiamſi non contradicerent infra quadrimeſte.

RESOLVT. CLXXX.

An minor 14. annorum poſſit præſentari ad beneficium iuriſpatronatus.

1 *Minor 14. annorum olim ad iuſpatron. præſentari poterat, hodie minimè.*

2 *Summus Pontifex ſolet diſpenſare minoribus 14.ad beneficium obtinendum.*

3 *Minor 14. annorum, quando in fundatione cautum eſt, ad beneficium præſentari poteſt.*

4 *Lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda.*

5 *Collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, cum limitat.*

IN facti contingentia dixi, quod licet olim de iure communi minor 14. annorum eſſet habilis ad beneficia Eccleſiaſtica obtinenda c.ſi eo tempore de reſcriptis in 6. c.ex eo, vbi latè Arch. & Io. And.de elect. lib.6. Abb.in cap. ſuper ordinat. de præbendis, & dignitatibus Card.Puteus in deciſ.339.num.3.part.1. & in dec.46.par.2.Iafred.Lanfranc. in dec.21. & poterat Epiſcopus, quo ad talia ſimplicia diſpenſare cap. vnico de ætate, & qualitate in 6.

1 Nihilominus hodie dicitur eſſe inhabilis ex diſpoſitis per Sacrum Concilium Tridentinum ſeſſ.23. de reform.cap.6.vbi ante decimumquartum annum inceptum nullus poteſt beneficium Eccleſiaſticum obtinere, & ita etiam voluit Nauar.conſ.11.n.3. de præbendis, Pariſ. de reſignatione beneficij lib.2.q.7. & lib.4. q.1.num.7. & q.9.n.3. Viuius lib. 1. communium opinionum opin. 191. de Rubeis conſ. 122. Franch. Leo in Theſaur. fori Eccl.par.2.cap.18. n.14.Anton.lib.1. var.reſol. q.112. caſu 51. Raudenſ.in deciſ. 135.n. 22. & ſeq. Mainard. in deciſ.29.lib.3.

Non obſtat deciſio Rotæ 482. num.3.1. par.diuerſ. vbi teſtatur dictum Sacrum Concilium Tridentinum habere locum dumtaxat in beneficijs liberis, non autè in patronatibus, quia contrariũ ſeruari in praxi teſta-

2 tur Ant.loco cit. & propterea ſolent obtineri diſpenſationes à Papa, etiam in beneficijs de iurepatronatus & ratio eſt, quia d. tex. Concilij loquitur generaliter de beneficio, cuius appellatione venit etiam beneficiũ de iurepatronatus ſecundum Iafred.in deciſ.193.Ant. Faber.in deciſ. 17. C. de Epiſcopis, & clericis Ferret. lib.1.obſeru. 123. Rebuff. in praxi beneficij verſ. ſecu-lare beneficium n.15.& ſeq. Nicol. Delph. in tract. de iurepatr.lib.1.n.26 cum ſeq.Gonſal.gloſ.5. n.32.

Limita ſupradicta minimè procedere, vbi in fundatione beneficij aliter eſſet cautũ, quia tũc poſſet quis

3 ex vi legis in fundatione adiectæ, etiamſi eſſet minor 14.annorum ab beneficium patronatus præſentari, vt declaranit Sacra Congregatio Concilij ſuper d. cap. 6.ſeſſ.23.de reform.quã refert, & ſequitur Emanuel Sà in Aphoriſm.confeſſariorum in verb.beneficium n.30. Merend.conſ.33. Schendeid.conſ.93. & ratio eſt, quia

4 lex poſita in fundatione ad vnguem eſt ſeruanda argumen.tex. in l.à teſtatore ff.de conditionibus, & demonſtrat. Creſcent.in deciſ.7. de iurepatronatus. Nauar.conſ.3.de clericis non reſidentibus, & collatio beneficij contra fundatoris inſtituta non valet, & eſt ipſo

5 iure nulla idem Nauar. in Manual. confeſſar. cap. 25. n. 117. quod limitatur quando lex poſita à fundatore non eſſet recepta; quia tunc non eſſet ſeruanda, Emanuel Sà in verbo iuſpatronatus num.4.

RESOLVT. CLXXXI.

An ſi lis, quæ vertitur inter patronos, non finiatur intra tempus datum ad præſentandum, collatio beneficij ad Epiſcopum deuoluatur.

1 *Epiſcopus iuſpatronatus litigioſum inter patronos conferre poteſt tempore elapſo ſine euincentis præiudicio.*

2 *Epiſcopus, tempore à iure dato elapſo, non poteſt beneficium conferre, ſi de Eccleſiæ libertate inter ipſum, & patronos controuertitur.*

3 *Epiſcopus iuſpatronatus ob temporis lapſum conferre non poteſt, ſi inter præſentatos eſt lis de prælatione præſentationis.*

PRo huius queſtionis dilucidatione affertur deciſio Rotæ in proprijs terminis in vna Terdolen. iuriſpatronatus, 19. Februarij 1601. coram Penia, vbi infra ſcripti caſus diſtinguuntur.

Primus caſus eſt quando dubitatur an beneficiũ ſit iuriſpatronatus, & tunc ſi patroni inter ſe litigant de iure, vel poſſeſſione iuriſpatronatus, Epiſcopus nõ poteſt ſtatim cõferre, ſed debet expectare patronos laicos per quatuor mẽſes, & Eccleſiaſticos per ſex, intra

1 quos cauſa debet finiri, & cauſa non finita, Epiſcopus liberè conferre poteſt ſine præiudicio euincentis, cap. ſi vero, cap. cum propter, cap. quoniam de iurepatr.

Secundus caſus, quando non conſtat de iurepatronatus, nec præſentantes eſſe patronos, & tunc non obſtante contradictione præſentatorum, Epiſcopus poteſt liberè conferre, nec tenetur expectare quadrimeſtre, vel ſemeſtre.

2 Tertius caſus, quando lis eſt ſuper libertate Eccleſiæ inter Epiſcopum, & patronos, & hoc caſu ob lapſum temporis non eſt locus deuolutioni, Abbas in cap.cum vos, num.7. de officio ordinarij, Rota diuerſorum deciſ.411. num.3. par.1. & iterum eadem Rota in vna Pegionen. parochialis, 7.Octobris 1587.coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

Quartus caſus non poteſt Epiſcopus conferre ex

3 iure deuoluto, quando lis eſt inter ipſos præſentatos in tempore ſuper prælatione eorum præſentationis, etiam ſi lis intra tempus requiſitum non finiatur, Rota in vna Tordolen. iuriſpatronatus, 8.Februar.1599. & 10.Ianuarij 1600. coram Penia, & tandem in vna Bracalen.beneficij, 3.Martij 1603. coram Ludouico.

RESOLVT. CLXXXII.

Mandatum ſpeciale an requiratur ad præſentandum.

1 *Mandatum ſpeciale ad præſentandum requiritur.*

2 *Mandatum ſpeciale ad poſſeſſionem capiendam requiritur.*

In qua-

1 IN quadam causa controuertebatur, si mandatum speciale erat necessarium, vt præsentatio facta à procuratore substineatur, & respondi affirmatiuè ex duobus.

Primo, quia ita pluries iudicauit Rota Romana, teste Seraphin. in decis. 559. par. 1. Put. in decis. 312. lib. 3. Caputaquens. in decis. 365. num. 1. par. 2.

2 Secundo, ob argumentum à simili de captura possessionis beneficij, in qua exigitur mandatum speciale, Cappell. Tholos. in decis. 489.

RESOLVT. CLXXXIII.

An Episcopus possit erigere iuspatronatus ex augmentis dotis.

1 *Episcopus ex dotis augmento iuspatronatus erigere non potest, & quare.*
Quid in Ecclesia indotata.
2 *Beneficium in dubio præsumitur liberum, non autem iuspatronatus.*
3 *Summus Pontifex pro notabili augmento dotis solet dispensare, vt in iuspatronat. erigatur beneficium liberum.*

PRo affirmatiua faciebat Franc. Marc. in dec. 473. n. 1. & in decis. 493. num. 1. par. 1. Lamber. de iurepatron. lib. 1. par. 1. q. 3. princip. art. 16. n. 1. & colligitur ex Concilio Trident. de reforma sess. 25. c. 9.

1 Cæterum contrarium iudicaui, quia beneficium à principio liberum non potest, nec debet redigi in seruitutem, Abb. cons. 59. n. 3. par. 1. Lamber. de iurepatr. lib. 1. par. 1. q. 6. princ. art. 1. nu. 6. Paris. cons. 47. nu. 20. vol. 4. Rebuff. in prax. benefic. vers. tertia pars signat. & in vers. necnon, num. 3. Rota diuers. in decis. 457. n. 18. & in decis. 528. num. 2. & in decis. 40. vbi limitat in Ecclesia indotata, & decis. 548. par. 1. & in decis. 99. n.
2 3. par. 2. & in dubio non præsumitur iuspatronatus, sed beneficium liberum, Paris. cons. 20. in princ. volum. 1. Alban. cons. 199. volum. 1. Mascard. de probationibus conclus. 1221. num. 2. & 6. volum. 3. & fuisse decisum scribit Cæsar de Grass. in decis. 1. n. 3. de dilationib.

3 Est tamen verum, quod Summus Pontifex pro augmento notabili dotis facto Ecclesiæ pauperi solet concedere iuspatronatus, prout ita obseruatum vidisse testatur Lambert. in d. lib. 1. par. 2. q. 4. princip. art. 4. num. 1.

RESOLVT. CLXXXIV.

Inter præsentatos quis præferatur.

1 *Præsentatus à maiori parte est instituendus.*
2 *Gratificatio habet locum in vocum, & meritorum paritate, nec ab ipsa appellatur.*
3 *Ciuis præfertur extero, sicuti senior iuueni.*

IN nonnullis causis euenit controuerti facta presentatione plurium, quis illorum veniret præferendus dixi, quod licet regulariter instituendus sit, qui à ma-
1 iori parte præsentatur cap. quoniam vbi glos. in vers. maioribus, & ibi Bero. latissimè de iurepatronat. Abb. cons. 76. volum. 2. Ruin. cons. 50. num. 3. vol. 3. Decia. cons. 32. volum. 1. Paris. cons. 134. volum. 1. Caualc. in decis. 11. num. 21. volum. 3. & fuisse decisum in Rota Romana patet in decis. 117. par. 2. diuers.

2 In paritate tamen vocum, & meritorum, est locus gratificationi cap. cum autem vbi communiter DD. de iurepatronatus, Cæsar de Grass. in decis. 1. nu. 9. de iurepatronatus, Borgnin. in decis. 32. nu. 6. par. 5. Bisignet. in decis. 3. de exceptionibus Sayr. in decis. 3. de iurepatronatus, nec licet à prefata gratificatione appellare, secundum Dec. in cons. 129. n. 1. vol. 1. & ita fuisse resolutum in Rota Rom. testatur, Fuscus de visitatione lib. 2. cap. 19. n. 3. & proinde possessio capta virtute gratificationis non poterit dici attentata secundum Lancell. de attẽtatis par. 2. c. 4. in presentatione n. 155.

3 Item ciuis extero: Nonius cons. 24. & in consil. 72. nu. 4. & in cons. 29. Rolan. cons. 47. n. 66. vol. 1. Alciat. cons. 93. num. 6. & fuisse in Rota decisum scribit Rota diuers. in decis. 299. par. 1. Cæsar. de Grass. in decis. 1. num. 12. de iurepatronatus, Card. Puteus in decis. 254. lib. 1. Seraphin. in decis. 293. par. 1. Lambert. de iurepatronatus lib. 2. par. 3. q. 5. princ. art. 4. num. 5.

Item senior, Iuueni, Lambert. d. q. 5. principali art. 13. num. 1. Rot. diuers. in decis. 122. par. 1. quod regulariter in omni materia procedere testantur communiter omnes in l. cum quid ff. si certum petatur, & in cap. clerici de iuditijs, per tex. expressum in l. fin. ff. de fide instrumentorum.

RESOLVT. CLXXXV.

L. Cum hæres ff. de acquirenda possessione an locum habeat in iurepatronatus.

1 *Apprehensio actualis ad iuspatronatus acquirendum requiritur.*

QVamuis per aditionem hæreditatis omnia trãseant in hæredem ipso iure, possessio vero minimè, nisi fuerit apprehensa actualiter, vt in l. nostra, cuius occasione multoties fuit dubitatum, si procedat in iurepatronatus, & ego respondi affirmatiuè, quia prædictæ legis dispositio procedit etiam in iuribus incorporalibus, vt latè per Bald. in cap. pastoralis n. 3.
1 & seq. de causa possessionis, & proprietatis. Item, quia actualis apprehensio requiritur ad acquirendum iuspatronatus secundum Gabriel. cons. 185. nu. 17. vol. 2. Caputaq. in decis. 135. par. 2. Achil. de Grass. in dec. 9. num. 1. de iurepatronat. Cassad. in decis. de causa possessionis, & propriet. & Bellam. in decis. 701. Rot. diuers. in decis. 299. par. 2. Crescentius in decis. 25.

RESOLVT. CLXXXVI.

Constitutio Regni in aliquibus an locum habeat in iurepatronatus.

1 *Fœminæ stantibus masculis à præsentandi successione excluduntur cum declarationibus.*

STantibus masculis, filiæ fœminæ excludũtur à successione, sed dubitatum fuit coram me, si procedat etiam in successione iurispatronatus, & Anchar. in cap. ex insinuatione num. 2. de iurepatronatus Feder. de Senis in cons. 111. Rochus de curte in tract. iurispatron. in verbo ipse, vel ipse à quo quæst. 6. Paul. de Cittadinis par. 9. quæst. 1. ampliat. 3. Lambert. par. 2. lib. 1. art. 15. quæst. 2. princip. tenent habere locum, ac
1 pariter procedere in iure præsentandi.

Intellige primò, tunc procedere si filia reperiretur dotata de bonis illius, à cuius hæreditate venit excludenda, Thess. in decis. 68. & in dec. 101. Anna alleg. 81. ex quo infertur, quod si nõ fuerit dotata de bonis patris, ab intestato succedit per ius commune in iurepatronatus, & alijs bonis, vt per Caualcan. in decis. 13. in princip. par. 3. & idem in decis. 29. eod. lib. Artaman. in decis. 29. titul. de iurepatronatus.

Intellige secundo ab intestato, sed si pater eam hæredem cum masculo instituit, tunc benè succedit, vt per Afflict. in constit. Regni, in aliquibus quæst. 5. n. 12.

Intellige tertio si filius viuit, sed eo mortuo non relictis filijs masculis ipsa fœmina succedit, tum in hæreditate, tum in iurepatronatus Abb. cons. 92. vol. 2.

RESOLVT. CLXXXVII.

An filius viuente patre habeat vocem in iure patronatus.

1 *Pater, & filius censentur vna, & eadem persona. Vox filij dicitur etiam patris.*
2 *Filius viuente patre in iurepat. vocem nõ habet, & quare.*

DVbium mihi faciebat, quod pater, & filius vna eademque persona censentur l. fin. C. de impube-
1 rum, & alijs substitutionibus, & vox filij dicitur etiam patris §. ei qui instit. de inutilibus stipulationibus, & filius dicitur dominus bonorum paternorum eo viuente l. in suis ff. de liberis, & posthumis, & patre mortuo non sit in eo necessaria hæreditatis additio, cum fiat continuatio dominij l. in suis ff. de suis, & legitimis.

2 Cæterum præfatis non obstantibus iudicaui contrarium ex pluribus, tùm primò, quia in tali iurepatronatus præsumi debet, vt acquisitio fuerit facta ordine successiuo, prout in successione bonorum, Bar. Ias. & alij in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liberis, & posthumis Couar. in cap. Raynutius §. 2. num. 4. de testamentis, Ripa in cap. ex parte, num. 54. de rescriptis Alex. consil. 22. num. 8. vol. 3. Dec. in consil. 25. num. 2. Rui. in consil. 168. nu. 9. volum. 2. Curtius iun. in consil. 168. & in consil. 22. num. 4. latè Clar. in §. testamentum quæst. 80. versic. 2. conclusio Ozasch. in decis. 81. num. 11. cum sequent. Mant. de coniecturis vltim. voluntat. lib. 8. tit. 14. n. 13. Pereg. de fideicommiss. artic. 17. n. 423. & 636. & de Franch. in decis. 559. vnde existente patre, ac viuente, non videtur admittendum esse eius filium ad præsentandum.

Maximè cum sint personæ, in quibus de iure cadit ordo charitatis, & necessitatis simul, quo casu præsentatio fieri debet successiuè scilicet vnus post alium, secus in personis, in quibus caderet ordo charitatis tantum, quia tunc omnes censentur vocati simul, & semel Dec. in consil. 95. n. 2. Soccin. sen. in consil. 90. n. 1. lib. 1. Corn. in consil. 229. volum. 3. Ias. consil. 206. volum. 2. Couar. loco cit. n. 3. & fuisse decisum scribit Guid. Pap. in decis. 222. & Cacher. in decis. 81.

Tum secundo, quia istud iuspatronatus transfertur gradatim de patre in filium, & stante primo gradu cessat secundus l. cum pater §. penul. & l. peto §. fratre ff. deleg. 2.

Tum postremo, quoniam secundum præfatam opinionem scripserunt Calder. in consil. 19. de iurepatronatus, Feder. de Senis consil. 122. num. 3. Oldrad. consil. 22. Rochus de Curt. in verb. competens alicui q. 7. nu. 19. Lambert. de iurepatr. 2. par. lib. 1. art. 2. q. 6. principali.

RESOLVT. CLXXXVIII.

Clausula, dummodò alteri tempore datæ præsentium, non sit ius quæsitum, adiecta cum derogatione iurispatronatus quid operetur.

1 *Clausula (dummodò alteri, &c.) ius quæsitum ad rem præseruat, & quando hoc ius dicatur quæsitum cum limit. num. 209.*
2 *Præsentato ante institutionem nullum ius competit.*
3 *Verbum, quæsitum, quid importat.*
4 *Clausula (anteferri) quid denotat.*
5 *Clausula (non obstantibus cum decreto irritante) quid operatur.*
6 *Clausula (dummodò alteri, &c.) literarum Apostolicarum executionem non suspendit.*

COmmunis, & ab omnibus recepta est opinio, in cap. cum Bertoldus de re iudic. per huiusmodi
1 clausulam præseruari ius quæsitum ad rem, quod quidem ius optimè acquisitum censetur per præsentationem ipsam, vt voluerunt DD. & sententiant Felin. citato cap. Gomez. in reg. de trienn. q. 35. num. 2. Eneas de Falco. in tract. de reseruat. Fall. 47. Rochus de Curte de iurepatronat. in verb. ius quæst. 4. num. 9. Mandos. in comment. reg. Cancell. in tit. de non toll. iure quæs. reg. 17. quæst. 2. & latè Felin. in cap. cum olim. num. 8. de sent. & re iudic.

Et iuxta hanc opinionem pluries in Rota Romana decisum scribit Bellamera decis. 167. & in decis. 191. Card. Puteus decis. 103. lib. 2. Caputaq. dec. 150. lib. 1. & latè Anton. Faber decis. 22. C. de Sacrosanct. Eccles. Ex quo apparet hodie non seruari opinionem Calder. cons. 8. Rebuff. in praxi beneficiaria sub tit. de forma nouæ concessionis in principio.

Quia respondetur omnes loqui iuxta decisionem Rotæ 17. de præbend. in nouis vbi habetur, quod per prædictam clausulam non conseruatur habenti ius ad rẽ ex acceptatione expectantis sed ex præsentatione, quod intellige tunc verum esse vbi statim post præsentationem sequuta fuerit institutio ab Episc. Cassad. decis. 3. n. 3. de præb. Balb. decis. 16. Crescent. dec. 7. de iurepatronat. & ante institutionem nullum ius quæri-
2 tur præsentato secundum Rotam dec. 6. n. 6. par. 2. diuersorum de Beninten. Rota Bononiens. decis. 23. n. 1.

Quamuis non ignorem nonnullos fuisse, qui contrariam tenuerunt sententiam, scilicet per verbum, illud quæsitum in clausula adiectum, non conseruari
3 nisi tantummodo ius in re, & mouentur, quod verbum quæsitum includit ius radicatum, seu incorporatum ac plenum. Sarn. sub reg. de non tollendo iure quæsito n. 13. quæst. 4. Rota diuersorum decis. 759. nu. 4. par. 1. & ius ad rem non est plenum, vnde de eo non est facienda mentio in collatione Papæ. Puteus dec. 265. n. 4. par. 2. & in decis. 357. n. 8. par. 1. Cassad. decis. 3. n. 3. de præbend. Parisius de resignatione benefic. lib. 2. quæst. 9. num. 3. Rebuff. in praxi beneficiali in tit. de rescripto si neutri num. 26. & 32.

Quicquid tamen prefati scripserunt, ego in praxi tenui contrarium, & in facti contingentia iudicaui iuxta primam opinionem, Bene verum est eam limitari dupliciter. Et primo non procedere quoties adiecta esset in literis Apostolicis, clausula anteferri, quia per eam
4 sublatum cẽsetur omne ius ad rem quouis modo quæsitum, cap. penult. de præbend. in 6. Felin. in cap. causam quæ num. 27. in princip. de testibus, & in cap. capitulum num. 6. & seq. de rescriptis, Mandos. de signatura gratiæ in rubr. de expectatiuis versic. nulli dabatur, Lapus alleg. 79. n. 1. Romanus cons. 256. Zabarella consil. 105. num. 5. & in consil. 136. eodem nu. Ferrett. consil. 3. num. 13. & consil. 5. num. 4. Paris. cons. 119. n. 8. volum. 4. & iuxta hanc opinionem firmauit Rota Romana teste Caputaq. d. 237. num. 5. par. 1. præsertim si eisdem literis esset apposita alia clausula, non obstantibus, vna cum decreto irritante Felin. in cap. in nostra num. 15. de rescriptis Paris. consil. 5. num. 94. vol. 4. Crescent. decis. 7. de conc. præben. num. 5.

Limita secundo tunc procedere in iure quæsito ad
6 rem alio modo quam ex narratis in litteris Apostolicis Geminian. consil. 88. col. penult. Oldrad. consil. 330. in fine Ferrett. consil. 185. n. 3. Gomes. de non tollendo iure quæsito, quæst. 1. nu. 41. & Crescent. citata decisio.

Tandem est animaduertendum quod, esto, quod ex dicta clausula dummodo alteri, &c. præseruaretur ius
7 ad rem quæsitum per præsentationem, non tamen ob id executio literarum Apostolicarum cum derogatione iurispatronatus esset suspendenda, vt firmauit Rota Romana de qua per Achil. de Grass. in decis. 18. de probat. & ratio est quia quandoquidem dictio, dũmodo de sui natura non importat conditionẽ, sed admo-

nitio-

nitionem, secundum Ioan. Andr. in cap.non potest de præbendis in 6. quem refert,& sequitur Rota in decis. 1.de condit.appositis in antiquis,& Menoch.de arbit. iudicum lib.1. quest.86. num.28. Declara, quod licet non indicat propriè conditionem nec suspēdat executionem gratiæ præseruat tamen iura,ita vt constito de iure alteri quæsito gratia reddatur nulla Achil. de Grass. decis. 18. num.ij. in fine de probat. & fuit resolutum in vna Camerin. Canonicatus 4. Decem.1573. coram Clemente Papa Octauo tunc Auditore.

RESOLVT. CLXXXIX.

Quæ requirantur, vt vniuersitas iuspatronatus acquirere possit.

1 *Vniuersitas ad hoc, vt habeat iuspatronat.quæ sunt ei necessaria.*
2 *Iuspatronat.vniuersitatis præsumitur ex vsurpatione.*

1 IN facti contingentia dixi tria concurrere debere. Primo,quod ipsū iuspatronatus fuerit reseruatum ab Episcopo Lamber. de iurepatr.lib.1.par.1.quest.9. princip. art.1.num.50.Rot.diuersorum in decis.85.& decis.99.par.ij.Crescent.in decis.3.de except.latè Doctores in cap.significasti de testibus,nisi inferior haberet potestatem dandi licentiam ædificandi Ecclesiam in sua parochia.Rota ibidem num.ij.& in decis.99.nu. 4.Abb. in cap. cum dilectus in 4.notab. de consuetudine,Rochus in verbo pro eo,quod de diœcesani consensu num.25.

Secundo requiritur dos competens, & certa iuxta Sacrum Concilium Tridentinum de reformatione sessione 6. cap.12. & 13. Mascard. de probationib. conclus.956. num.36.volum.ij.post Bald.in consil.333.volum.ij. Alex. consil. 90. vol.ij.Dec. consil.575.eodem volum. Rota diuersorum decis.60. num.ij.par.ij.& cōfirmatur quia iuspatronatus in Ecclesia parochiali ædificari, & consecrari non potest absque dote cap. nemo de consecr. dist.1.Rota decis. 141.par.ij.diuers. Balb.decis.35.Bellam.decis.90.

Tādem est necesse, vt illa Ecclesia sit dotata nomine vniuersitatis nō autem per singulos, & ratione singularium eleemosinaliter, Lambert. de iurepatronatus lib.1. par.1. quæst.7.principali articulo 15.num.9. & idem Lamber. quæst.8. principali art.5.num.4.Menoch.consil.192.col.2.volum.1.Monald.cons.180.vol. 2.Anton. lib.1. var.resolut.cap.47. num.4. & ratio esse poterit quia hoc modo,& non alio dicitur quid fieri vniuersitatis nomine l.sicut ff. quod quisque vniuersitatis, & ita iudicauit Rota Romana teste Mohed. in decis.1.tit.de furtis,& coadiuuatur etiam ex eo, quod
2 iuspatronatus vniuersitatis pręsumitur ex vsurpatione, Puteus in decis. 57.& decis.58.59. lib.1.& idem decis.205.eodem lib.1.Caputaq.decis.128. numer.1.par. 2.Caualcan.decis.11.num.57.& decis.28.num.10.par. 3.Achil. de Grass. decis.4. de iurepatronatus Mohed. decis.10. eodē tit.& Crescentius decis.1.Rota diuers. decis.5.par.3.lib.2.& in decis.632.part.3.lib.3.& Gabriel.cons.192.vol.2.

RESOLVT. CLXXXX.

An clericus patronus possit se ipsum præsentare.

1 *Patronus clericus se ipsum præsentare non potest.*
2 *Actualis distinctio inter præsentatum, & præsentantem debet esse.*
3 *Patronus clericus à cōpatronis, eligi, & præsētari potest.*
4 *Patronus constituens procuratorem ad præsentandum,ille procurator patronum clericum præsentare potest.*

1 RESponsio fuit absque difficultate pro opinione negatiua ex pluribus;tum primo quia pro eo est textus expressus in cap.per nostras de iurepatronatus vbi patronus Ecclesiæ vacantis quamuis sit clericus, ad eam se præsentare non potest, & voluit etiam Abbas consil.25.num.2.volum.2.& in capitulo consuluit vbi Ioannes Andreas, & Ancharanus de iurepatronatus,Bald.consil.13.num.3. volum.1. Ant. de Butrio.& reliqui in cap. finali de institutionibus, Lambertinus 1.par.lib.2.q.8.princ.art.6.

Tum secundo quia, vt ambitiosus esset repellendus cap.in scripturis 8.q.1.cap. his qui 1.quæst.6.l.si quāquam C.de Episc. & clericis l.qui omnia ff. de procuratoribus, & non ambitione, sed labore vnumquemque ad honorem conuenit peruenire l. contra publicā C.de re militari lib. 12. & facit textus in capitulo miramur,61.distinctione.

2 Tum tertio quia debet esse actualis distinctio inter præsentandum, & præsentatum, cap. cum ad nostram de institut. & inter baptizatum, & baptizantem, cap. debitum de baptismo, & à simili facit textus in l.prætor ff.de tutoribus, & curatoribus datis ab his, & l.vltima ff.de officio prætoris, & hæc est ratio,quare persona electa non videtur computanda inter eligentes vt augeat numerum eligentium, quia à se ipso oriri non debet cap.didicimus 24.quæst.1.

3 In praxi tamen animaduertendum est primo quod eligi,& præsentari potest ab alijs compatronis, vt per Barbat. consil.33. num.19.volum.2.Roland.consil.3. vol.1.Calderinus consil.7. de iurepatronatus Bero.in cap.quoniam num.53. eodem tit.Rocch. de Curte in verbo honorificum quęst.4.versic.circa aliud num.25. Bertachinus in tract. de Episcopo par.3. lib.1. quæst. 24.num.35.Lambertinus in 5.artic.8.quæst.principali prima parte 2.lib.folio 85.Hostiensis in summa de iurepatronatus in fine num.11.Angelus de Clauā in summa in verbo iuspatronatus num.9.

Hodie vero in praxi obseruatur,vt patronus consti-
4 tuat procuratorem cum potestate præsētandi, nā talis procurator virtute pręfati mandati poterit clericū patronum ad eiusdem beneficium patronatus præsentare, Lapus allegat.8. vbi latissimè Mandos.Abb.Io. And.Boic.& Anchar.in cap.finali de concessione præbendæ,& ita fuisse in Rota decisum,& iuxta eā quotidie seruari testatur Caputaquens. in decis.138. part.2.

RESOLVT. CLXXXXI.

In iurepatronatus familiæ relicto quinam succedant.

1 *In Iurepatr.relicto familiæ,omnes de familia succedunt.*
2 *Fundator iurispatr. vocans tres de familia comprehendit omnes de familia.*
3 *Iuspatr.non transit taxatiuè,sed demonstratiuè.*

SVpponatur in facto quendā fundasse ius patronat. ad cuius præsentationem voluit ac ordinauit, vt omnes de sua familia admitterentur, fuit coram me dubitatum de modo admissionis præfatarū persona-
1 rum de familia: dicebam ego omnes de familia esse admittendos,Borgni. decis.9. num. 17. & in decis. 43. par.1. Beccius consil. 43.nu.7.Menoc.de præsumptionibus lib.6. præsumptione 16.num.47.quod procederet tamen si testator dixit omnes de sua casata,domo, seù parentela, quia tunc venirent omnes de familia ipsius,Parisius consil.1. num.60.consil.75.num.1.cons. 47.num.53.vol.3.

Procederet pariter etiam si fundator vocauerit tres
2 de familia, nam comprehenduntur omnes de familia ipsius l.pronunciatio. §. familiæ ff.de verborum significatione l.finali C.eodem tit. Gabriel cons.132.num.

59.lib.1. Mant. de coniect. vlt. volunt.l.8.tit.12.n.12.

Et quod omnes admittantur; voluit text. in terminis in l.cum ita §.in fideicommiſſ.ff.de leg.2.& in l.peto,§.fratre, ff.de leg.2.Crotus conſ.67.n.12.volum.21 Alexander conſ.213.num.3.Peregrinus de fideicommiſs. art.xxij.n.17. & ſeq. Lambert. in proprijs terminis de iurepatronatus lib.1.p.2.art.9.q.2.princ.n.12. & iuxta hanc opinionem fuit pluries per Rotam Romanam deciſum, & signanter in vna Papienſ. iuriſpatron.19. Februar.1601. coram Illuſtriſs. Lancellotto, & iterum in vna Placentina iuriſpatronatus decimo Iunij 1602. coram Licta.

Eſt tamen notandum in praxi,quod teſtator volens
3 iuſpatronatus eſse de ſua familia non intelligitur taxatiuè,vt ad eos rãtum ſpectare debeat,& non ad hæredes,ſed demonſtratiuè, vt reſoluit Rota in vna Cremonenſ. 6.Iunij 1578. coram Illuſtriſsimo Seraphino, vt in deciſ.264. eiuſdem, & licet idem teſtator velit, quod præſentatio ad iuſpatronatus relictum familiæ fiat per duos,vel tres de familia, ſi familia redigatur ad vnum tantum, non ob id extinguitur iuſpatronatus,idem Seraphin. in deciſ.368.

RESOLVT. CXCII.

Quo ordine ſuccedatur in iurepatronatus familiæ relicto.

1 *Vocati collectiuè pro vno reputantur.*
2 *Ius præſentandi,prius ad eum ſpectat,qui teſtatori eſt proximior.*
3 *Fideicommiſſo relicto familiæ proximior ſuccedit.*
4 *Argumentum de feudo ad iuſpatr. eſt validum.*

SVppoſita concluſione,quam in præcedenti deciſione firmauimus,fuit iterum dubitatum, quo ordine eſſent admittendæ præfatæ perſonæ de familia à fundatore vocatæ.

Difficultatem mihi non mediocrem faciebat concluſio illa,quod vbi plures ſub nomine collectiuo vo-
1 cantur;illi omnes pro vno reputantur, & conſequẽter coæquale ius habere debent, vt in proprijs terminis iurſpatronatus firmauit, Dec.conſ.122.vol.1. Corneus conſ.26.num.3.vol.4. Monaldus conſ.74.n.5.& ſequenti:Lambertinus de iurepatronatus lib.1.p.2.1. quæſt.princ,ar.28.

Cæterum hoc non obſtante iudicaui contrarium;
2 nam dixi non ad omnes ſimul, & ſemel ſpectare ius præſentandi,ſed ad eum dumtaxat de familia, qui pro tempore erat proximior teſtatori, motus auctoritate textus,qui in hac materia ſolet allegari in l. cum ita, §. in fideicommiſso ff.deleg.2.vbi ad fideicommiſſum familiæ relictum primo debent vocari,ſeù admitti nominati ab ipſo fideicommittente,quibus deficiẽtibus
3 admittendus eſt,qui eo tempore reperitur proximior, cuius textus diſpoſitionem habere locum etiã in iurepatronatus voluerunt Bald. conſ.1.num.8.vol.3. Gabriel.conſ.196.n.3.& 4.vol 2.Calderinus conſil.19.de iurepatronat. Menoch. conſ.380.vol.2.Miſing.conſil. 122. & ſeq.Couar.practquæſt.cap.38. in fine, & ita iudicaſse Senatum Delfin. teſtatur Franc. March. in dec.1135.p.1. & iuxta hanc opinionem fuit per Rotam reſolutum in vna Regien. iuriſpatronatus de Zacchis 26. Nouemb. 1602. coram Penia.

Inſuper mouebar, quod ita cenſetur diſpoſitum in ſucceſſione feudi, Iſernia in c.1.n.23. circa medium, Capyc. in inueſtitura, §. feudorum ſucceſſione am-
4 pliatione 13. & validum eſse argumentum de feudo ad iuſpatronatus voluerunt, Cardinalis in Clementina plures columna finali de iurepatronatus,Lambertinus lib.1.p.1.q.3.principali articulo 8.& Decianus conſ.32.n.12.l.1.

RESOLVT. CXCIII.

Iuſpatronatus an hodie acquiri poſſit in Eccleſijs Regularium.

1 *Iuſpatron. fundatione,dotatione, & ædificatione acquiritur.*
2 *Iuſpatron. in Eccleſijs Regularium acquiri non poteſt,niſi ex priuilegio: cum ampl.*

LIcet tribus modis iuſpatronatus acquiratur,fundatione ſcilicet,dotatione,& ædificatione, vt per
1 Doctores communiter in rubrica huius tituli, quod adeò verum eſt,vt iuſpatronatus,iuxtà Decr.S.Conc. Trident. debeat probari ex fundatione,vel dotatione. Seraph. in dec.1367. imò quod non eſt ex fundatione, vel dotatione, eſt ſublatum ex diſpoſitione eiuſdem Tridentini,vt reſoluit Rot. Romana in vna Bracchareni. iuriſpatronatus de padronello 6. Maij 1599. coram eodem,vt patet in deciſ.1312. & iſtud procedere etiam de iure communi voluit idem in dec.598.

Cæterum iuſpatronatus in beneficio regulari ac-
2 quiri non poteſt niſi ex priuilegio Apoſtolico,text. eſt expreſsus in cap. nobis,& ibi Abb. & reliqui communiter de iurepatronatus,Ferrettus conſ.123.Pariſius conſ.212.vol,2.& fuit deciſum in Rota Romana in vna Albanen. Monaſterij 26. Nouembr. 1588. coram Orano,vt refert, & ſequitur Illuſtriſsimus Seraphinus in deciſ.1367.

Amplia primo vt neceſse ſit in limine fundationis conſtare de priuilegio gl. in verbo de ſua iuriſdictione Hoſtienſ.col.2. Ancharan. n.16. Abbas n.9. in citato capitulo nobis,Lambertinus de iurepatronatus lib.2. p.1.q.5.ar.1.n.10. & ita Moed.dec. 340. Puteus deciſ. 366. Seraph. in dec.1399.p.2.

Amplia ſecundo procedere etiam in conuentuali habitu tantum Alexander conſ. 74. vol. 2. Mandellus conſ.16.vol.1. Turrettus conſ. 195. n.6. & ſeq. Peregrinus deciſ. Patauin.128. Seraphin. citata deciſ. n.3. & fuit in Rot. reſolutum in vna Regien.24.Maij 1585. coram Illuſtriſsimo Pamphilio.

RESOLVT. CXCIV.

Conſenſus patroni an exigatur in imponenda penſione.

1 *Conſenſus patroni in penſione imponenda non requiritur.*
2 *Illegitimus clericus penſionem obtinere poteſt.*

IN vna Nolana iudicaui non requiri conſenſum patroni, motus ex deciſionibus Rotæ quas colligit Farin. in deciſ.680. & 902. pro cuius dilucidatione placuit hic ad verbũ inſerere aliã in vna Colimbrien. penſionis vndecima Februarij 1598. coram Seraph. *fuit concluſum per Dominos translationem penſionum de quibus agitur fuiſse validam;nã conſtat de facultate trãſferendi in reſeruatione penſionis, & hoc non obſtante clauſula,accedente conſenſu patroni,quia eſt referenda ad reſignationem,& collationẽ tituli, vt patet ex lectura,cũ illa verba poſita ſint in clauſula ſeparata,& ſuadetur ex eo,quod in collatione beneficiorũ de iure patronatus ſolet hæc clauſula poni,non autem in reſeruatione penſionis,in qua non eſt neceſsarius conſenſus patroni,vt per Gigan.de penſion.q.23.n.8.Caſsad. in dec.3. de iurepatron. Rebuff. in 3.p. ſignatura in verbo necnon iuriſpatronatus n. 28. & bene per Gambar. de officio legati lib.6.tit. de penſionum.94. cum ſequentibus; non obſtat,quod opponitur de inhabilitate Ioan. ex quo in clericatu enunciatur illegitimus,quia ſæpius fuit deciſum illegitimum non eſſe inhabilem ad obtinendam penſionem,niſi ratione clericatus, & ideo*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

2 *ideo dispensatus ad clericatum non indiget aliqua dispensatione ad pensiones obtinendas, & fuit decisum in causa Veronen. pensionis coram bon. mem. Robusterio 3. Iunij 1572. Sarnen. de Annal. q.21. latè Paleot. de noth. & spur. q.58. vbi reprobat Gigan. q.16. qui contrarium tenet, idem fuit resolutum in causa Legionen. seu Zamoren. pensionis coram eodem Robusterio 11. Octobris 1577. & in d. causa Veronen. pensionis, & in alia Cæsaraugustan. pension. coram R.P.D. meo Gipsio 19. Febr. 1590. respectu verò Quirini alterius translatarij res caret prorsus omni difficultate cum ipse habeat clericatum à suo ordinario recognitum per tres testes datos in memoriali, ideò conceusum pro validitate translationis pensionum.*

RESOLVT. CLXXXXV.

An præsentatus ad Cappellam debeat esse actu Sacerdos.

1 *In dubio qualitas sacerdotalis in fundatione iurispatronatus non est præsumenda.*
2 *Cautela in decreto fundationis apponenda.*
3 *Ad beneficium sacerdotale pro vna vice de consensu ordinarij & patroni non sacerdos præsentari potest.*
4 *Summus Pontifex qualitati sacerdotali derogare potest.*
5 *Præsentandus non propterea debet esse sacerdos, quia in fundatione est onus celebrandi Missas; nisi expressè fuerit cautum.*
6 *Residentia in beneficio simplici non requiritur.*
8 *Qualitas beneficij pat. per primam patroni prouisionem cognoscitur, & per obseruantiam.*

AB Illustrissimo Episcopo Caiatiensi fuit mihi transmissus punctus decidendus; si præsentatus ad Cappellam debeat esse actu sacerdos, cui respondi per hæc verba.

Illustrissime Domine in hoc articulo considero tres diuersas iuris conclusiones esse distinguendas.

1 Prima sit conclusio, in dubio sacerdotij qualitatem non esse præsumendam in fundatione iurispatronatus Farinac. in decis. Rotæ 570. Lanfranch. in decis. 199. Spin. in Specul. testament. glos. 4. n. 19. Cæual. de communibus contra communem quæst. 191. & propterea
2 in decreto ordinarij interposito in fundatione est nominatim, & in specie exprimenda secundum Rocchũ de iurepatronat. vers. pro eo, quod de diœcesani n. 27. Lambert. eodem tit. lib. 1. par. 1. quæst. 9. principali artic. 1. n. 1. cum sequent. Rota in decis. 4. de testamentis, & istud esse de substantia testatur Bero. cons. 5. n. 14. cum sequent. volum. 1.

3 Licet ad beneficium sacerdotale possit præsentari non sacerdos de consensu ordinarij, & patronorum omnium pro vna vice secundum Ripam responf. 1. n. 6. de institutionibus Bero. d. cons. 5. n. 35. cum seq. vol. 1. & Crescent. in decis. 7. de iurepatronatus.

4 Et Papam dictæ qualitati sacerdotali in fundatione adiectæ posse derogare testantur Rebuff. in praxi beneficiar. vers. 3. pars signaturæ n. 44. licet non per clausulas generales secundum Rot. in decis. 41. de concess. præbendæ in antiquis, & in decis. 41. de consuetudine in nouis Caputaq. in decis. 127. n. 2. par. 1. & Mandos. de signatura gratiæ in rubrica derogationes iurispatronatus vers. clausula non obstante.

Secunda conclusio sit; presentandum nõ debere esse presbyterum ex eo; quod in fundatione dicatur cappellanum debere celebrare Missas Bero. d. consil. 5. n. 28. Monal. consil. 129. volum. 2. Franc. March. in decis. 799. part. 2. Gratian. in decis. 155. Anna consil. 24. cum satis prouisum censeatur voluntati testatoris si per alium celebrare faciat; Reg. qui per alium de regulis iuris in 6. tradit Card. in cap. de multa in fine in vers. quinto quæro de præbendis, Lapus alleg. 35. & iuxta hanc opinionem censuit Rota Rom. in vna Romana cappellaniæ 23. Ianuar. 1589. coram Illustrissimo Pamphilio, cuius verba sunt.

Domini attenta resolutione Illustrissimorum Dominorũ Sacri Concilij Interpretum in causa Pistoriens. quod præsentandus necessario non debet esse presbyter ex eo, quod in fundatione dicatur cappellanũ debere celebrare diuina officia, quia iuxta alleg. Lap. 35. nisi expressè caueatur, quod per se ipsum hoc agat, satis censetur prouisum voluntati testatoris: si per alium diuina celebrare faciat ad reg. qui per alium facit &c. & tradit Card. in c. de multa in fine vers. 5. quæro de præbend. receßerunt à resolutis in hac causa, & dixerunt cappellaniam nõ esse sacerdotalẽ, quia ex verbis fundationis non astringitur cappellanus ad seruiendum capellæ in diuinis, & Missas celebrandas per seipsum, & cum simus in beneficio simplici, in quo ex generali quadam totius orbis consuetudine non requiritur residentia, vt post Card. tradit Imol. in cap. fin. n. 9. de cler. non resid. sufficiet, quod deseruiat per substitutum, ad notata in cap. super eo de præben. in 6. Lap. de alleg. 35. n. 4. & alleg. 117. sub nu. 2. Card. d. cap. de multa in fin. Dec. in c. cum omnes in 2. lect. n. 55. de constit. cum alijs allegatis.

Neque obstat, quod in hoc casu verba fundationis videantur directa in ipsum cappellanum, cum dicant, quod beneficium pro tempore obtinẽs certas Missas qualibet hebdomada in eadem Cappella celebrare deberet; quia illa non respiciunt factum ipsius celebrationis Missarum ab ipsomet cappellano, sed potius sunt posita ad denotandam obligationẽ, & onus quod ipsa testatrix cappellæ imponebat, & sufficit, quod onus expressè non sit ita impositum cappellano, quod per alium explere non potest, quia alias, cum à iure personalis residentia non exigatur, poterit per alium inseruire, ex præallegatis. Vltra quod etiam in casu resolutionis congregationis verba erant directa ad cappellanum prout etiam in casu allegationis Lapi, vbi testator mandauit dimidium bonorum suorum presbytero eligendo dari pro celebrandis Missis.

Quod dicitur in casu decis. Pistoriens. non fuisse factam mentionem celebrationis Missarum, sed tantum diuinorum tollitur ex ratione deseruiendi per alium, quæ militat vtroque casu.

Et eò magis venerunt Domini in hanc sententiam, quia concurrit mens fundatricis, quæ colligitur ex præsentatione ab ipsamet facta de Hieronymo de Sarragonibus, qui huic Cappellæ deseruiuit per substitutum, Paris. cons. 50. n. 19. lib. 4. & postea fuit fere semper possessa à simplicibus clericis, qui Missas per alios fecerunt celebrari, vulg. l. si de interpretatione ff. de legibus Aym. cons. 101. cum similibus.

Tertia sit conclusio, ad cognoscendam qualitatem beneficij patronatus inspicienda est prima patroni prouisio Lambert. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 30. n. 22. Cranet.
6 cons. 20. num. 2. Beccius cons. 70. n. 10. Surd. cons. 10. num. 54. & in consil. 73. num. 64. hinc etiam cognoscitur ex obseruantia subsequuta an presentatus debeat esse sacerdos in actu, vt per Monald. in cons. 122. vnde si tempore peracto fuerit præsentatus sacerdos, erit argumentum huiusmodi qualitatem semper esse necessariam, ita Beccius in cons. 6. n. 16. Bursat. cons. 51. Cephal. cons. 29. num. 3. Turret. cons. 99. num. 2. vol. 1. Surdus in decis. 129. num. 19.

RESOLVT. CLXXXXVI.

An illegitimus succedat in iurepatronatus.

1 *Illegitimus in iurepatron. non succedit.*
2 *Naturalis de parentela non dicitur.*
3 *Naturalis absque Summi Pontificis, vel ordinarij dispensatione beneficium Ecclesiasticum habere non potest.*
4 *Successio in iurepatr. æquipollet bonorum successioni.*

5 Na-

5 *Naturalis legitimatus in iurepat.succedit cũ declaratione.*
6 *Obreptio modica legitimationem vitiat, cum ampliat.*

IN fundatione cuiusdam iurispatronatus reseruatio cantabat,videlicet reseruauit fundatori, & descendentibus ex linea masculina vsque in infinitum, proinde fuit coram me dubitatum si in præfata reseruatione censeantur comprehensi filij illegitimi ipsius
1 fundatoris, & responsio fuit pro opinione negatiua motus ex pluribus.

1 Tum primo quia filij illegitimi non dicuntur esse de parentela Bart. communiter receptus in l.tutela ff.de capitis diminutione Guid.Papa in dec.536.Lanfrãch. in decis.559. Ant. Faber. in decis.51. C. de verborum significatione, & Gaspar Tess. in decis.29. nec pariter dicuntur de linea Lamber.lib.1. par.2. q.2. princ. art. 27.& 29.num.36.Gabriel consil.195.n.5.vol.1.Peregr. de fideicommissis artic.22.num.81.cum seq. Farinac. de inquisitione q.13.n. 52. cum sequent. & num.73. & tandem non dicuntur de familia secundum Ias. in l. suggestioni in princ. C de verborum signjficatione.

Et propterea cum in fundatione præfati iurispatronatus sit reseruatum descendentibus ex linea masculina vsque in infinitum, & sic illis tantum de parentela, ideò veniunt excludendi secundum Gabriel. in consil.99.n.4.vol.4.& in d.consil.195.Menoch.de præsumpt. lib.4. præsumpt.91. num.6. Mantica de coniecturis vlt.volunt.lib.8.tit.11.n.7.

3 Tum secundo quia iuxta Nauar. in cons.6. de filijs presbyterorum nullus illegitimus potest absque dispensatione Papę, vel Episcopi habere beneficium Ecclesiasticum,cui accedit glosa communiter recepta in cap.fin.eod.tit.Felin.in cap.postulasti n.4. & sequent. de rescriptis. Rota in decis. 1. & in decis. 2. de filijs presbyterorum in nouis.

Tum demum quia secundum decis. Rotæ de qua pe Seraphin. 799. par. 1. successio iurispatronatus
4 æquipollet successioni bonorum,à qua repelluntur illegitimi Auth.ex complexu C.de incestis nuptijs,Beccius in consil.18.Albanus qui eodem argumeuto vsus fuit in cons.125.Lambert.art.26.n.6.Guttierez consil. 29. num. 4. & sequent. Rocchus in verbo competens num.6.& sequent.

5 Limitarem supradicta non procedere,si fuerunt legitimati, quia tunc tollitur omne obstaculum, tàm iuris, quam facti l.3.C.de natalibus restituendis Rot. diuers. in decis.505. par.1. intellige dummodò qualitas incestus fuerit specificata Paris.cons.9.num.86. & consil.15.n.54.vol.2.Gozad. cons.6.n.6.Roman.cons. 194.Franc.Becc. in cons.18. num.6. Bursat. cons.390. num.55.vol.4. Menoch. de arbitr. iudic.lib.2. cent.3. casu 203. num.2. & sequent. & in consil.629.nu.3.vbi in specie firmat esse exprimendam qualitatem matris cons.732. num.49. cum sequent.& cons.799. num.26.
6 & modica obreptio vitiat legitimationem idem Paris. consil.9. n.87.volum.2.

Quod procedit etiam si legitimatio amplissimas sub se contineret clausulas,Menoch.d.casu 203.vbi plures cumulat, Doctores, licet alias satisfacere videantur secundum Paris.d.consil.15.num.65.vol.2. Menoch.d. cons.19.num.23.Rota diuers.in decis.368.par.1.

RESOLVT. CLXXXXVI.

Præsentans inhabilem sub conditione impetrandi dispensationem an priuetur pro ea vice facultate præsentandi.

1 *Patronus inhabilem præsentans sub conditione impetrandi dispensationem pro ea vice facultate præsentandi non priuatur.*
2 *Patronus durante quadrimestre tempore alium in beneficio cumulatiuè præsentare potest.*
3 *Scientia interpretatiua non sufficit, sed certa.*
4 *Deuolutio non efficitur, nisi tempore toto completo.*

IN hac de qua agitur questione placuit mihi hic inserere ad verbum decis.Rotæ Romanæ in vna Firmana Altaris S.Ludouici 4.Mart. 1596.corã Illustris. Seraphino quæ sic se habet. *In resolutis non constare de deuolutione,nam præsentatio Coriolani fuit de mense Sep-*
1 *temb.1591. cum decreto, quod deberet obtinere dispensationem super requisitis à testatore,& poterant patroni du-*
2 *rante quadrimestre dispensatione per Coriolanum non obtenta,de nouo saltem cumulando præsentare,neque priuati erant hac facultate, tanquam præsentauissent indignũ, ex quo facta sub conditione obtinendi dispensationem,vnde tempus deuolutionis incæpit à die obtentæ nulliter dispensationis 23.Octobr.1592.vnde tempore impetrationis Riccardi non erat deuolutum beneficium, neque constat sufficienter,quod is ad quem primo fiebat deuolutio,haberet notitiam nullitatis dispensationis,quod tamen erat necessarium,Rot.decis.5.de rer.permut.in nou. & 13.de iurepat. in antiq.Bisignet.dec.3.eo.tit.Lapus alleg.78.n.12. Rocch.in verb.honorificum n. 58. de iurepatronatus. Nec sufficit, quod ipse sciret conditiones iurispatronatus, & quod Coriolanus non erat qualificatus, nisi sciuerit etiam*
3 *nullitatem dispensationis, quia non sufficit scientia interpretatiua,sed requiritur certa,vt per Lap.alleg.78. n.12. & Rocch.vbi supra quæst.27. in fine,deuolutio vero non*
4 *fiebat ad alios nisi completo toto tempore; quod competebat plebano Rot.decis.6.de iurepatron.in nou.Abb.in cap. quia diuersitatem num.8. de concess. præbend.*

RESOLVT. CLXXXXVIII.

Iuspatronatus an transeat ad hæredes extraneos.

1 *Appellatione hæredum in dubio præsumitur de suis, non autem extraneis.*
2 *Mentio hæredis posita in contractu est intelligenda de sanguinis hærede.*
3 *Stipulans dare alicui, & hæredibus,intelligitur de suis.*
4 *Iuspatron. transit ad hæredes extraneos.*
5 *Iuspatrona. de familia, ea finita, ad extraneos hæredes transit.*
6 *Iuspatronat. reseruatum cum dictione taxatiua ad extraneos hæredes transit.*
7 *Clausula, hæredibus quibuscumque, quid operatur.*

QVidam fundauerat iuspatronatus pro se, & suis hæredibus, deinde cum nullos descendentes ex sua linea habuisset,instituit quendam extraneum omnium bonorum suorum hæredem vniuersalẽ, qui prætendebat per præfatam hæreditatem transijsse etiam iuspatronatus, verum illius loci Episcopus dicebat beneficium fuisse effectum liberum, & proinde ad eius collationem spectare excluso penitus patrono, vnde cum iudicio meo esset transmissus punctus dicendus; dubitationem mihi non mediocrem faciebat contra patronum, quod in dubio appellatione hæredum intelligitur de suis, non autem extraneis l. sciendum ff.
1 de verborum significatione,Baldus cons.327.vol.2. & in cons.13.vol.1.Alexander cons.69. vol.1. & in cons. 222.vol.2. Decius,consil.50.vol.1. & sequenti,Menochius cons.220.volum.1.hinc Rot.Rom.in vna Senen. prædij 28.April. 1589. coram Seraphino, tenuit men-
2 tionem hæredum in instrumento factam intelligi de hæredibus sanguinis,& consequenter ad extraneos nõ
3 porrigi, vnde, qui stipulatur aliquid dari sibi, & eius hæredibus intelligitur de suis,textus est ad hoc singularis in l.secundũ responsũ C.de contrahenda stipulatione,& præsumendum est testatoris intentionẽ fuisse pro suis hæredibus l.si hæres ff.de probationibus.

Cæte-

4 Cæterum præfatis non obstantibus iudicaui contrarium motus ex pluribus, tum primo, quia ita tenuit Rota Romana in vna Cremonen. beneficij iurispatronatus 21. Nouembris 1578. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in decis. 378. & iterum in vna Cassan. beneficij 29. Aprilis 1580. coram eodem, vt patet in decisio. 456.

Tum etiam, quia iuxta magis receptam scribētium
5 sententiam iuspatronatus reseruatum illis de familia transit ad extraneos, si est finita linea, Cassadorus decis. 1. num. 3. de iurepatronatus Caualcan. decis. 17. n. 20. part. 2. Rota diuersorum decis. 385. num. 1. part. 1. Rota Macerat. decis. 40. lib. 1. Calderinus cons. 2. de iurepatronatus, Parisius cons. 48. vol. 4. Ferrettus cons. 131. & in cons. 143. num. 23. Alban. cons. 488. num. 6. Decius cons. 3. num. 24. Morat. cons. 23. num. 5.

Reiecta nonnullorum opinione contrarium sentientium, inter quos sunt Zabarella cons. 48. Cioffus cons. 18. num. 1. Ferretus sibi ipsi contrarius in cons. 144. nu. 1. Gabriel cons. 196. num. 2. vol. 2. Couar. lib. 2. variarum resolut. cap. 18. num. 10.

Tum pariter, quia secundum aliquos Doctores tunc huiusmodi iuspatronat. non transiret ad hæredes extraneos, quando limitatè, & taxatiuè inductum, & re-
6 seruatum fuisset pro hæredibus sanguinis. Rocchus de Curte in versic. ipse vel is n. 18. Calderinus cons. 19. de iurepatronatus, Parisius d. cons. 48. numer. 6. Rota diuersorum in decis. 385. num. 14. par. 1.

Tum denique, quia cum postea vidissem instrumentum fundationis inueni fuisse adiectam clausulam, hæ-
7 redibus quibuscumque quæ operatur, vt transeat adhæredes extraneos; vt optimè per Rotā Auenionens. in decis. 125. & fuit resolutum in Rota Romana in vna Ciuitatis Castelli Castri Montoni 10. Maij 1577. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius dec. 325.

RESOLVT. CLXXXIX.

Præsentatio an reddatur nulla ex inualiditate institutionis.

1 *Præsentatio vires trahit ex institutione.*
2 *Presentatio ex institutionis inualiditate nulla non redditur, & quare.*
3 *Præsentato est quesitum ius, etiam institutione nulla existente.*
4 *Electio legitimè facta per inualidam confirmationem non annullatur.*
5 *Vtile per inutile in separatis non vitiatur.*

IN quadam causa curię Episcopalis Sarnensis mihi commissa decidenda dubitabatur, si præsentatio ritè rectèq. facta à patronis reddatur nulla ex institutione subsequuta inualida; dubiū mihi faciebat, quod cum præsentatio trahat robur ex ipsa institutione
1 propterea ipsius validitas erat inspicienda argumēto textus in l. si quis nec causam ff. si certum petatur l. & si non sunt ff. de auro, & argento legato.

Cæterum hoc non obstante cōtrarium iudicaui motus authoritate communis opinionis, de qua per Vi-
2 uium c. 323. & iuxta hanc opinionem fuisse in Rota Romana resolutum scribit Seraph. in decis. 1238. per hæc verba, *nullitas institutionis non inficit præsentationem factam per patronos fuisse validam, & in tempore factam licet institutio sit nulla.*

Cuius decisionis triplex est ratio, prima quia ex præsentatione facta intra tēpus debitum de persona ido-
3 nea à veris patronis ius fuit quæsitū præsētato etiam, quod institutio fuerit nulla; vt pluries resoluit Rota, & signanter in vna Casalen. parochialis 10. Aprilis. 1598. coram Seraphino, & iterum in eadem 5. Nouembris eiusdem anni coram Millino, Quiroga dec. 299. Cotta decis. 351. Seraphinus decis. 1274. Sarnen. in regula de iure quæsito non tollendo quæstione prima.

Secunda ratio quia non debet culpa Episcopi malè instituentis patronis nocere, Rota decis. 4. de iurepatronatus in nouis, Cotta decis. 351. Seraphinus citata dec. 1238. Rota dec. 17. de præbendis in nouis, & iuxta hanc sententiam pluries resoluit eadem Rota præsertim in vna Romana iurispatronatus 14. Octobris 1589. coram Robusterio, & iterum in vna Astorigen. Archidiaconatus 15. Ianuarij 1583. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

Tandem nouissima ratio est, quia quemadmodum per confirmationem inualidam non annullatur electio
4 legitimè facta cap. confirmationem de electione in-
5 sexto, ita, & præsentatio; cum in separatis vtile perinutile non vitietur, regula vtile de regulis iuris in sexto.

RESOLVT. CC.

Clausula, iurapatronatus illæsa seruare volentes, quid operatur.

1 *Cognitio causæ accedens clausulæ (iurepatronat. illæsa seruare volens) est iuris tributiua.*
2 *Clausula (iurapat. &c. absque causæ cognitione iura patroni conseruat.*
3 *Cognitio causæ in dubio præsumitur, præsentatione admissa.*

SVpponatur in facto; quod in quadam Bulla institutionis cuiusdam beneficij patronatus reperiatur inserta supradicta clausula; dubitabatur si deinde contingat casus vacationis præfati beneficij, releuetur patronus ab onere probādi iuxta formam Cōcilij virtute istius clausulæ, cui quæstioni ego distinguendo respondi, quod aut fuerit adhibita causæ cognitio per ordinarium, & tunc institutio Episcopi cum insertione
1 huius clausulæ nedum est præseruatiua, verū etiā iuris tributiua, vt fuit in Rota resolutum in vna Mediolan. iurispatronatus 10. Nouembris 1595. coram Illustriss. Blanchetto, secundū quod refert Seraphinus in decis. 1421. par. 2. Cotta decis. 300. Peregrin. decis. 23. si vero non præcesserit causæ cognitio, tunc per insertionem
2 istius clausulæ nō operatur, nisi quod iura patronis illæsa conseruantur, vt fuit etiam in Rota resolutum in vna Romana parochialis 2. Ianuarij 1600. coram Corduba.

Quamuis in dubio pręsumatur adhibitam fuisse
3 causæ cognitionem per ordinarium, qui præsentationem admisit: Rota diuersorum in decis. 457. n. 17. par. 1. & iterū in vna Lucana Decanatus 22. Martij 1577. coram Clemente Octauo tunc Rotæ Auditore.

RESOLVT. CXLVII.

In iurepatronatus quomodo succedatur.

1 *In iurepatr. succeditur in stirpes, non in capita, & quare.*
2 *Plures loco vnius habentur.*
3 *Vniuersitates obtinentes iuspatron. quelibet vnam habet vocem.*
4 *In iurepatro. si succeditur iure legati, donationis, vel singuli, vti singuli, succeditur in capita non autem in stirpes, & quid si adest obseruantia, quod semper succedatur in capita.*

ABsque difficultate semper fuit dictum in curia Archiepiscopali in iurepatronatus succedi in
1 stirpes, non autem in capita, per textum expressum in Clemētina si plures de iure patronatus, & ratio est secundum Innocentium in cap. 1. eod. tit. quia hæc successio regulatur ad instar successionis hæreditatis, in qua locū habet successio iu stirpes §. quod placuit de hæredit.

hæredit. quæ ab intestato deferuntur, latè scribentes in Authentica cessante Cod. de legitimis hæred. Bald. consil.23.volum.1. Alex. consil.32.volum.2.ita, quod secundum eundem Innocentium, si plures vni patrono succedunt, illi plures loco vnius habentur; argumento tex. in l. si qui fundus, ff. de conditionibus, & demonstrationibus, & hanc opinionem sequuti sunt Abb. & reliqui omnes in cit. cap. 1. præsertim Bero. num. 59. vsque ad 63. Lambertin. 1. par. l.1. q.1.princip.ar.24. Paulus de Cittadinis in eiusdem nominis tractatu p.1. ampliat. 6. n. 6. Rocchus in verbo ipse n.2. Decianus consil.37.n.6.vol.1.Ruin.cons.50.n.4.vol.5. Tutius de iurepatronatus q.8.

Et in casu mihi proposito talis erat facti species; nãtres erant patroni, qui morientes, vnus reliquit quatuor filios hæredes; alter quinque, alter vero octo, nam dixi, quod isti filij succedunt in stirpes, non autem in capita, & in hac præsentatione tãtum operabitur vox octo filiorum, quantum vox illorum quatuor, & quinque; cũ illi octo repræsentent vnum, illi quatuor vnũ, illi verò quinque vnum, & sic de reliquis per text. in dicta Clementina si plures, de cuius ratione vide celebrem glosam in capitulo si plures in verbo communi 16.q.7. hinc est, quod si plures vniuersitates obtinent iuspatronatus, quælibet vniuersitas habetur pro vna voce, nec sunt consideranda singula capita hominum, vt pulchrè per Menochium consil. 316. volum.4. Merenda consil. 28. Arixminus Tepatus lib. 1. variarum iuris sententiarum titul. de iurepatronatus circa medium Pacific.cons.123.

Suraposita tamen conclusio limitari poterit tripliciter.

4 Et primo, vt procedat, quando succeditur iure hæreditario, secus si alio iure nempè legati, vel donationis, quia tunc si donetur iuspatronatus familię, omnes de familia succedunt in capita, & non in stirpes; ita Alexander cons.63.n.3.& 4.vol.1.Bal.in l.2.sub n.4.C. de suis, & legitimis; & ita tenuit Rota Romana in vna Regin.13.Nouemb.1601. coram Penia.

Limita secundo quando iuspatronatus pertinet ad singulos, vt singulos, non vti vniuersos, siquidem quãdo competit alicui collegio, seù familiæ, vt vniuersis sit præsentatio per stipitem, & non per capita, ita Lambertinus 2.part.1.lib.artic.25.quæst. 1. principali num.17. & ita iudicauit Rota Romana in vna Statuarien. iurispatron.11.Ianuar.1583. coram Illustrissimo Pamphilio.

Limita tertio vbi obseruantia esset in contrarium, vt fuit in Rota resolutum in vna Burgen.Abbat.16.Iunij 1589. coram Penia.

RESOLVT. CCII.

Præsentatus an debeat examinari ab Episcopo.

1 *Præsentatus ab Episcopo est examinandus, & quare.*
2 *Illiterati clerici odio sunt habendi, ac cœcis comparandi.*
3 *Illiteratura est defectus intollerabilis.*
4 *Illiteratus plus est odiosus homicida.*
5 *Collatio beneficij illiterato facta est ipso iure nulla.*
6 *Examinatus, & approbatus in vno beneficio, in alio non est examinandus, & idem in notorio litterato.*

SVpponatur in facto quendam fuisse præsentatum ad aliquod beneficium simplex, qui ob suam prætensam eximiam doctrinam renitebat examinari, proinde dubitabatur quid iuris: & respondi de hoc nõ esse dubitandũ, stante expressa dispositione S.Conc. Trident.sess.9.c.13. de reform. vbi cauetur, præsentatos
1 à patronis non esse admittendos, nisi prius à locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti fuerint.

Cuius sanctissimæ dispositionis ratio est, vt literati ad beneficia Ecclesiastica admittantur, ignari enim, & illiterati clerici maximo odio habentur, c. ignorantia, 38.dist.cap.nisi cum pridem, de renunciat. & cęcis comparantur.cap. post translationem, eod. tit. & secund.Bald. in cap. congregato, de elect.Illiteratus est nullus in Ecclesia Dei, & esse irregularem, & repellẽdum ab Ordinibus voluit tex.in c.præcipuus 34. d. c. illiteratos, 36.dist.cap.1.55.dist.Maiol. de irregular. l. 1.c.32. Nauar. in c.si quando, de rescript.Pelagius de planctu Ecclesiæ, lib.1.art.48. Diaz in praxi crimin.c. 21. & illitteraturam esse defectum intollerabilem di-
3 sposuit Summus Pontifex in cap. si in laicis, 38.d.glos. in cap. si forte, in verbo scientia, de elect.in 6. Hinc dixit Diaz in cit. cap. 21. num.6. illiteratum magis esse
4 odiosum, quam homicidam, & propterea collatio beneficij ipsi facta est ipso iure nulla, secundum Panor-
5 mitanum post Innoc. in cap. cum in nostris, de concess.præb. Felin. in c.per tuas, sub n.1.de simonia, Paris. de benefic.resign.l.4.q.11. quò fit, vt conferẽs beneficium illiterato, teneatur resarcire Ecclesiæ damnum, secundum Anchar.in Clem.1.num.5. de ætate, & qualitate. Quæ omnia intellige, & declara, vt per Garz.t.2. de benefic.p.7.c.7.n. 12. & infra. Limita
6 primo, id quod de examinatione diximus, non procedere quando quis esset semel examinatus, & idoneus repertus, fuisset approbatus, quia si ei fuerit facta collatio alterius beneficij, vel alias præsentatus ad aliquod iuspatronatus, non debet iterum examinari, tex. est expressus in c. accepimus, de ætate, & qualitate, & pluries canonizatus à Rota, teste Seraph. in decis. 1323. Paleot. decis.83. Caputaque dec.367.l.2. Rota dec.16.num.1.p.2. diuers. & in Curia seruari testatur Gonsal. super regul.8.Cancel. gl.4.n.88. Masobr. in praxi habendi in vers.pag.23.n.24. & 25.

Tamen Rota in vna Calaguritana beneficij 13. Ianuar.1587. coram Pamphilio tenuit contrarium, scilicet, quod cæptus beneficiari in quolibet assensu denuò examinetur: sed credo, Rotam in hac decis. intellexisse, quando examen esset pro forma assignatum, quia tunc nullatenus omitti potest, alias actus corrueret, vt sensit eadem Rota in vna Calaguritana beneficij 12. Octob.1587. coram eod.Pamphilio, de qua meminit Gonzales loc.cit.n.93.

Limita secundo, quando quis esset notoriè illitteratus, cap. qui Episcopus, iuncta glos.2.23.dist. c. nullus, 24.dist. & ibi gl. vnica, Felin. post alios, in cap.fin. n.28. plura cumulans, de præsumpt. Decius per text. ibi in cap. constitutis num.3. de appell. Gregor. Lup. in l.15.tit.16. partita prima in glos.1.latè per Mandosium in regula 24. de malè promotis, quæst.3. num.4. cum pluribus sequent. & facit glos. celebris in cap. Petro, 47.dist.

RESOLVT. CCIII.

An beneficium iurispatronatus possit renunciari absque consensu patroni.

1 *Renunciatio beneficij iurispatronatus inconsulto patrono, non tenet, ac eo contradicente est nulla, & quare, cum declarationibus.*
2 *Resignatio beneficij iurispatronatus, patrono sciente, & patiente, tenet.*
3 *Resignatio facta absque Domini consensu, reconualidatur consensu superueniente.*

PLuries fui cõsultus super hoc articulo, & antequã vidissem Rotæ Romanæ decis. semper allegabam Calderinum in cons.6. de renũciatione, qui consuluit, patronum, etiam laicum, non esse vocandum, quando præsentatus per eum, & postea per Episcopum institutus vult renunciare beneficio, quia secundum eum,

iura

iura loquentia de renunciatione, locum habent tantum de Episcopo habente facultatem instituere; cap. admonet, & cap. quod in dubijs de renunc. quam opinionem sequitur Pauinus in tract. de offic. & potest. cap. sede vac. par. 2. quæst. 2. num. 16. iuxta quam sententiam olim fuisse per Rotam Romanam decisum scribit Mohed. decis. 6. de iurepat.

1 Cæterum præfatis non obstantibus, contraria opinio est verior, & communis, quod scilicet in renunciatione beneficiorum iurispatronatus requiratur consensus patroni, vt voluerunt Innocent. & reliqui communiter in cap. fin. de renunc. Panormitanus in cap. de multa, col. 4. de præbend. & in cap. significatũ, col. 2. eod. tit. vbi etiam Imola col. 1. Crauetta consil. 153. num. 10. Mandosius cons. 7. nu. 1. latè Couar. lib. 1. pract. quest. cap. 36. & fuisse decisum in Rota Romana, testatur Peregr. decis. 102. lib. 3.

Quæ opinio adeò vera est, vt renunciatio facta patrono contradicente, erit nulla, secundum Mandos. cit. cons. 7. num. 4. Bursat. cons. 411. num. 5. lib. 4. & ita fuisse in Rota Romana decisum testatur Puteus decis. 412. lib. 1. idemque fuit decisum in vna Gerunden. beneficij 29. Ianuarij 1539. coram Episcopo Rauellen. & iterum fuit decisum in vna Hispalen. 2. Decembris 1538. coram eodem Mohedan. decis. 4. de iurepatr. Peregr. decis. 102. lib. 2.

Et ratio est, quia patronorum interest, ne beneficiati dimittant eorũ beneficia, ipsis inauditis, cap. in Lateranen. de præbend. Lapus allegat. 96. & hac de causa renunciatio facta spreto patrono est nulla, licet non ipso iure, Tanis. decis. 90. & in decis. 82. Rota in vna Mediolan. Canonicatus 8. Ianuarij 1543. coram Ptolomeo, quod procedit etiamsi patronus non contradicat infra tempus datum ad præsentandum, Put. decis. 412. lib. 1. & per hanc resignationem non censetur ius abdicatum à resignante, vt resoluit Rota in vna Mediolanen. Canonicatus, 15. Ianuarij 1543. coram Ioãne Paulo: vnde si moriatur resignans, beneficium poterit impetrari per obitum de consensu patroni, secũdum decis. Rot. 326. teste Mohedano, & ratio est, quia per talem resignationem nõ abdicatur ius à resignante. Mohed. citata decis. Ptolomeus decis. 102. Achil. de Grassis decis. 10. de restit. spoliat. Puteus cit. decis. 412. & istud procedit etiam in resignatione, quæ fit in Curia, vt resoluit Rota, teste Cardinale de Sancta Cruce in decis. 71.

Nunc suprapositam conclusionem principalem limita dupliciter, & primo non procedere, quoties patronus sciens, & patiens non reclamauit, nam hoc casu resignatio tenet. Peregr. decis. 202. lib. 3. Tanis. decis. 8. hinc eadem Rota resoluit renunciationem inualidam absque consensu patroni validari ex patientia, & tacito consensu patronorum, idem Peregr. in decis. 208. lib. 3. & in decis. 307.

2

3 Limita secundo, non procedere quoties superuenerit cõsensus Domini, nam tunc reconualescit resignatio facta absque consensu, Rota in decis. 5. de rerum permut. in nouis.

RESOLVT. CCIV.

An iuspatronatus sicut principaliter vendi non potest, ita nec actio ad ipsum.

1 *Cessio liti, & causæ feudali valet sine Regio assensu.*
2 *Renunciatio hypothecæ à creditore debitori feudatario valet sine assensu.*
3 *Concessio iurium feudalium, quæ non exercentur, valet in Regno, quemadmodum, & rerum demanialium sterilium.*
4 *Actio iudicatur iuxta naturam rei ad quam datur.*
5 *Actionem habens, rem habere dicitur.*
6 *Venditio etiam cum pacto de retrouendendo, dicitur perfecta.*

INter cętera nobilissimæ Nolanæ vrbis ornamenta, est omnium iudicio, Ecclesia Sanctæ Mariæ ad Parietẽ, toto orbe innumeris miraculis celeberrima, cuius Sacellum cum Canonici Regulares illius Ecclesiæ concessissent cuidam nobili, ab illius ciuitatis Senatu concessionem ægre ferente, Canonici conueniuntur, & Ecclesiam prætenditur esse de iurepatronatu Ciuitatis ex successione in iuribus fũdatoris, cuius arma vsque ad hunc diem in valuis Ecclesiæ, & Monasterij apparent. Post multa sumens occasionem concessionarius amicus electorũ procurat, vt liti ciuitas cedat, illius optimatibus nimium ægreferentibus, tũ publicũ damnum, tum etiam, & modum. Quare Perillustris Dominus Cyrus Mastrillus studio, ac pietate in patriã nulli illius ordinis secundus, trecentos aureos Ciuitati offert pro cessione dicti iurispatronatus, cũ pacto, quod si litis victoriam reportaret, in electione ciuitatis esset habere iuspatronatus, restituto illi pretio vna cum tertijs: quod gloriosę Virginis miraculo conclusũ crediderit, etsi vt liti cederet Senatus, haberetur.

Quæsiuit à me propterea Senatus ille an sicut principaliter iuspatronatus vendi nõ potest, ita nec actio ad ipsũ secundo, an stante pacto illo de retrouendendo substineatur venditio. Et prima facie videtur affir-
1 matiua opinio indubitabilis, ex ijs quæ leguntur apud Capyc. decis. 156. vbi fuit decisum, quòd cessio liti, & causæ feudali valeat sine Regio assensu, quamuis illius alienatio sine assensu nõ subsistat, vt in cap. 1. de prohib. feud. alien. per Lothar. & in cap. Imperialem, de prohib. feud. alien. per Foder. & in constit. constitutionem diuæ memoriæ, ergo eodem modo etsi sit prohibita particularis alienatio iurispatronatus, non erit prohibita cessio, nec venditio iuris ad illud.

2 Secundo; ad idem adduci potest decis. Afflicti 232. vbi fuit decisum, quod renunciatio hypothecæ super feudis per creditorem feudatario debitori, valeat etiã sine Regio assensu facta. Et hæc opinio eo magis sequenda est in casu nostro, cum Senatus vocatus esset, vt liti ciuitas cederet, quo casu sumus in terminis di-
3 ctorum per Fabium de Anna in consil. 51. vbi æquiparat concessionem terrarum incultarum, in terminis d. constit. constitutionem diuæ memoriæ, concessioni iurium, etsi feudalium, quæ tamen non exercebantur, ita vt substineatur alienatio huius iurispatronatus, cũ nisi esset facta, fuisset liti cessum, pro quo Senatus vocatus erat.

Contrarium tamen mihi videtur sine vllo scrupulo verius in iure, & pro hac negatiua opinione est regulæ iuris communis, quæ se habet, quod actio iudicatur
4 iuxta naturam rei, ad quam datur, de qua plura habes apud Tiraq. de retractu lignag. & in §. 1. glos. 7. num. 3. & Arnold. Ferrar. in consuet. Burgund. in titul. de testam. §. 2. fol. 166. & Cotta singulariter ad regulam legimus apud D. de Franchis decis. 75. & 593. & apud Annam alleg. 122. & Annam filium consil. 55. Thes. decis. 160. & faciunt dicta per Bart. in l. potest, ff. de auctor. tut. quas ne relator videar, non pono, tu eas con-
5 sulas. Et inde est, quod qui actionem habet ad rem recuperandam, ipsam rem habere videtur, dixit tex. in l. qui actionem, ff. de regul. iur. Imò, & in bonis nostris rem habere dicimur, cum actionem ad rem habemus, iux. tex. in l. rem in bonis, ff. de acq. rer. dom. quemadmodum non dicimur amisisse illud, ad quod recuperandum ius habemus, l. si quis vi, ff. de acqu. poss.

6 Nec in contrarium adducta obstant, & primo decis. Capyc. 156. quia si rectè inspiciatur, non deciditur ibi valere cessionem iuriũ, & actionum feudalium sine assensu, sed tantum valere quoad instantiam, & litem, vt etiam post alios animaduertit D. de Franch.

dicta

dicta decis. 593. ita vt potius probet contrarium.

Nec obstat secundo decis. Afflict. cum casus noster sit diuersus, & in proprijs terminis feudalibus aliud est quærere, an valeat remissio hypothecæ à creditore debitori feudatario sine assensu, vel si valeat venditio facta à creditore illius iuris hypothecæ nõ feudatario debitori, sed extraneo. Primo casu quis dubitat, valere remissionem, cum (vt considerat in proprijs terminis Ann. cons. 55.) res de facili reducatur ad suam pristinã naturam, & dicatur eo casu res fauorabilis, per not. per Ias. in l. si vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pact. verum etiam cum sit facta in augmentum feudi, & sic liberando feudatarium ab onere hypothecæ, quo casu fieri potest etiam de iure Regni, ex ijs, quæ adducit Andr. in constit. constitutionem Diuæ memoriæ, & pulchrè per Ann. cons. 51. & passim per nostros regnicolas, qui in secundo casu communiter contrarium firmant, cum fiat commutatio de persona ad personã, quod omninò est in iure feudorum prohibitum sine assensu, & solũ permittitur in refutatione, quæ fit à patre filio fictione iuris, cum reputetur eadem persona.

Nec obstat tertio loco adductum, tum quia nõ habemus in iurepatronatus illius venditionem permissã, quãdo infructuosum esset, prout in feudo; tum etiã quia negatur huiusmodi esse hoc iuspatronatus, etsi nullius redditus, cum ratione qualitatis Ecclesiæ fit maximæ qualitatis; negatur & tertio, quod ex quo, vt liti cederet Senatus vocatus erat, ideo fuit cessio iuriũ quæ non exercebantur, cum multa poternt accidere, quo minus liti cederetur, nec certi sumus de consensu vocati regiminis, arg. §. illud instit. de rer. diuis.

Nec pactum illud de retrouendendo, quicquam iuuat, cum sit nihilominus perfecta venditio, per ea, quę Thes. dec. 75. post Tiraq. de retractu conuent. §. 3. gl. 1. num. 14.

Et huius sum opinionis lector, nec te D. Cyni moueat auctoritas, etsi omnes illum iuris Coryphæum fateamur, cùm hoc casu potius prudentiam, quàm iurisprudentiam exercuisse (cùm vtraque si quis alius polleat) certo existimaret.

RESOLVT. CCV.

Patronus an possit iuspatronatus renunciare in præiudicium filiorum.

1 *Iuspatronatus in præiudicium filiorum renunciari potest, si à persona descendit, secus si ex genere, n. 4.*
2 *Primut acquirens vocatis in inuestitura præiudicare potest.*
3 *Dominus feudi primus filijs præiudicare potest.*
5 *Successor fundatoris reliquis præiudicare non potest.*

QVæstio etiam non minus elegans est, num possit à patrono iuspatronatus in præiudicium filiorũ, ac legitimorum hæredum renunciari; in quo articulo Romæ consultus respondi distinguendo, quod aut loquimur in iurepatronatus descendente ab ipso renunciante, & tunc cum ipse idem sit, qui illud fundauerit poterit per eum fieri renunciatio in præiudicium fi-
1 liorum, quæ opinio fundatur authoritate, & ratione: authoritas igitur est Archidiaconi in cap. vnico de iurepatron. in lib. 6. Alexand. cons. 13. n. 10. vol. 5. Alban. cons. 75. n. 7. & seq. Paris. cons. 22. vol. 1.

Quorum opinio corroboratur ex eo, quod primus acquirens semper potest præiudicare vocatis in inuestitura, vt est communis opinio, secundum Clariũ in §.
2 feudum q. 41. & in §. emphyteusis, q. 16. vers. sed his præmissis: hinc est, quod pater primus acquirens emphyteusim potest filijs præiudicare alienando, vel renunciando, secundum Gabriel. concl. 2. de iure emph. Cæpolla cons. 31. n. 10. Ruin. cons. 7. n. 23. lib. 1. Alciat. cons. 33. legati verba n. 20. & 25. n. 9. Crot. loquens in emphyt. gratuita in cons. 33. n. 12. & 13. iuncto n. 27. Afflict. dec. 112. n. 6. Nat. cons. 475. per totum, lib. 2. & cons. 501. n. 13. lib. 3. Cephal. cons. 468. n. 32. cum sequenti, & cons. 608. n. 31. vers. deuenio ad secundũ, lib. 4. vbi dicit, quod sicut pater fuit ille, qui acquisiuit pro se, & filijs; sic potest ille accedente Domini cõsensu filijs præiudicare, hancque esse magis communẽ opinionem, ex ratione, quia respectu filiorum dicitur donatio causa mortis, quæ potest per ipsum donantẽ reuocari, eandem etiam opinionem argumentando tenuit Hieron. Gabri. cons. 123. n. 45. & Iafred. cons. 248. num 11. vt refert, & sequitur, Vrsill. ad Afflict. decis. 248. n. 11. & secundum eam pluries Sacr. Concil. Neapolitanum determinasse refert idem Vrsill. ad Afflict. in dec. 112. sub n. 4.

Corroboratur secundo per argumentum, quod pri-
3 mus acquisitor feudi potest filijs præiudicare, secundum Iason. communiter receptum in l. 2. col. vlt. C. de iure emphyt. Socc. cons. 25. vol. 1. Crot. cons. 22. vol. 1. Paris. cons. 98. n. 10. Alex. cons. 12. Dec. cons. 390. vol. 1. Curt. senior. cons. 83. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Sac. Concil. Neap. testatur Afflict. in decis. 112. & in Rota Siciliæ fuit dictum posse primum feudi acquisitorem feudi formam mutare, vt refert Mastril. decis. 56. n. 20. & seq.

Aut iuspatronatus non ab ipso patrono, sed à genere descendit, & sic transit ordine successiuo de vno
4 in aliũ, quo casu prior in gradu sequentib. præiudicare non potest. gl. sing. in l. peto §. fratre, verb. ex familia ff. de leg. 2. quæ asserit, quod si res alienari prohibita cunctis de familia consentientibus, alienetur, possunt illi, qui postea nascuntur, alienationem reuocare. Guiliel. Bened. in repet. c. Raynutius, verb. & soboles quam gestabat in vtero, num. 49. de testament. Nicol. Boer. aurea decis. 12. n. 4. hanc etiam sententiã tenent, Anchar. & Franc. n. 4. vers. in gl. verb. eidem, in d. c. vn. in princ. de iurepatronatus, lib. 6. Couar. lib. 2. variar. resolut. cap. 18. n. 10. qui reprobat Lambert. contrarium tenentem. Probatur etiam iuspatronat. competit filijs, vel alijs vocatis beneficio fundatoris in leg. vnum ex famil. §. 1. ff. de legat. 2. successor igitur fundatoris non poterit reliquis præiudicare, l. si duobus, §. sin autem sub conditione, & in authentica res, quæ C. comm. delegatis, & fideicomm.

RESOLVT. CCVI.

An Episcopus possit prorogare tempus quatuor, vel sex mensium ad præsentandum patronis à iure concessum.

1 *Episcopus tempus quatuor, vel sex mensium ad præsentandum patrono prorogare potest.*
2 *Iudex ex causa tempus à iure statutum potest diminuere, & protrahere.*
3 *Terminus à iure præfixus prorogari potest, cum declar.*

ILlustrissimus Episcopus Galatinus quęsiuit à me si potuisset tempus quatuor, vel sex mensium patronis à iure cõcessum prorogare, cui quæsito dubitationem non mediocrem mihi faciebant. Primo quoniam cum præfatum tempus sit à sacris canonibus indultũ patronis, c. verũ vn. §. de iurepatr. lib. 6. sed Episcopus non potuit facere aliquid contra ius canonicum c. institutionis 25. q. 2. c. licet illi, quod regulare fuit de off. ordin. Calder. cons. 5. de const. Paris. cons. 27. n. 59. vol. 2. Barbat. cons. 21. Alex. cons. 35. vol. 1. & latissimè Felin. in c. quod super his de maiorit. & obed.

Secundo, quia tempus prædictum videtur à iure limitatum ob publicam vtilitatem ne diutius Ecclesia careat Rectore, arg. tex. in cap. 1. & 2. de iurepatron.

Me-

Meuoch.consf.122.vol.1.Auserr.consf.41.n.8.Bombin. consf.18.num.4. Henriquez consf.60.num.6.& proinde non prorogari testatur Bald.consf.4.

Cæterum præfatis non obstantibus, contrarium
1 consului suæ Illustrissimæ Dominationi, & iuxta meũ consilium fuit executum,& ad ita iudicandum mouebar ex pluribus.

Tum primo,quia iuxta hanc opinionem tenuit Rot. Roman.in vna Placentina beneficij 13. Ianuarij 1560. coram Ioanne Petro, quam sententiam amplexa fuit iterum Rot.teste Crescent.in dec.11.& in dec.12. de dilat.& idem Crescent.in dec.5.de iurepatron.quibus accedat Lambert. in eiusd. nominis tract. par.2. q.1. art.27.& 28.& q.6.art.22.n.3.vbi voluit posse ordinarium tempus quatuor, vel sex mẽsium concessum patronis à iure ad præsentandum prorogare: & istud ad finem,vt ijdem patroni possint pro idoneo præsentando deliberare.

Tum secundo,quia ex causa si lex potest terminum
2 à iure statutum abbreuiare,& prorogare, vt per Bart. & alios in l.2.ff. de re iudic. latè Canonistæ in c. cũ sit Romana de appellat.glos.in c.oblatæ,& in c.personas eod.tit.Capell.Tholos.decis.196.decis.445. decis.426. Mising.decis.40.cent.3. Cresc. tit. decis.11. de dilat.

Tũ tertio,quia cum post patronos possit Ordinarius per sex menses prouidere,nec antea potestas cõferendi ad superiorem deuoluatur,ad notata per Geminianum in c.fin.§.fin.vers. quid si laicus de iurepat.lib.6. Rot.in dec.6.de suppléd.neglig.Prelat.in antiq.& ead. Rot.in decis.6. de iurepatron. in nou. & fuit dictum in Curia Arch.Neapol.nõ est ratio cur non possit,& hoc patrono cõcedere,& per hoc intelligitur prorogationem valere in sui præiudicium, nõ superioris ad quem post tempus Ordinario concessum deuoluitur ius cõferendi,Abb.in cap.cum sit Roman. in 3.col.& seq. de appellat.post Bal.in l.cum dies §.arbitrio ff.de arbit.

Tum tandem, quia cum non agatur de præiudicio alterius, sed ipsiusmet prorogantis, arg. eorum, quæ scripserunt Bar.& Alex.in l. cum stipulatus sim, ff. de verb. oblig. Angel.in l.siue pars, C.de dilat. Ant. de Butrio in c.significasti col.4.in fin. vers. item quando non interest de appell. Propterea dubitandum non est quin prorogari possit, quia quando DD. dubitant an terminus à iure præfixus possit prorogari,intelligitur quando factum tangit ius partis, secundum Panorm. in cit.cap.cum sit Romana in princip. col.3.

RESOLVT. CCVII.

Derogatio iurispatronatus an comprehendat iura patronatus laicorum.

1 *Derogatio iurispatronatus non comprehendit laicorum iuspatronatus, nec Præceptorias Sancti Ioannis Hierosolymitani, nisi expressè fuerit mentio facta.*
3 *Derogatio generalis non obijcitur habenti quasi possessionem præsentandi.*
3 *Derogatio generalis iurispatronatus laicorum litigiosum comprehendit,etiam regium,ac quæsitum ex consuetudine, vel præscriptione, num.sequenti.*

1 HAnc opinionem negatiuam tenẽt vnanimi consensu Doctores omnes in cap.cum dilectus de iurepatron. & alij innumeri, quos refert Couar.pract. quæst.c.36.quib. addo Ioseph.Ludouicum lib.1. commun.concl.cap.43.& propterea inferunt,quod si Papa in derogatione non fecisset specialem mentionem de iurepatronatus laicorum,non censeretur illi derogasse;vnde reseruatio regulæ octo mensium non comprehendit præfatum iuspatronatus, Verall. in decis. 405. lib.1.Seraph.in dec.1334.par.2.Ant.Faber.in dec.6.C. de iurepatr.quemadmodum quoque in ea nõ veniunt iura patronatus, seù Præceptoriæ Sancti Ioannis Hierosolymitani,Achil. de Grassis in decis.9.de præbend. Cassad. decis.4.& 12.de præbend.Et istud,quod supra diximus de iurepatronatus laicorum non comprehendi in generali derogatione,ampliãt procedere, quamuis iuspatronatus esset mixtum,quoniam ad hunc effectum reputatur laicale. Felin. in tract. quando literæ Apostolicæ, ampliatione 6. Silua in tract. de beneficijs part.2.quæst.14.Rebuffus in tract.de nominationibus, q.15. vers. 3. & iuxta hanc opinionem pluries fuisse decisum in Rota Romana testatur Achil. de Grass.in dec.3. de iurepatron. Puteus decis. 157.lib.3. Caputaq.decis.405.Seraph.cit.decis.reiecta opinione eiusdem Rotæ in antiquis decis. 266. de concessione præbendæ, in antiquis.

2 Et etiam ad hunc effectum videtur sufficere sola quasi possessio præsentandi, secundum Zabarell. in consil.69.n.4.Calder.consil.23. de præb.Rocch.de iurepatr.in verb. competens, quæst.24.& fuisse decisum in Rota testatur Simonetta de rescriptis, quæst. 70. Mohed.decis.179. Puteus decis. 206.lib.1.Tanis.decis. 3.Crescent.in dec.3. de iurepatr.& fuit dictum in vna Vigen.beneficij 19.Nouem.1599. coram Illustris.Pãphilio, neque etiã de hoc casu est necessaria probatio descendẽtiæ patronorũ,ex quo reperitur in quasi possessione præsẽtãdi,Cresc.in dec.9.de iurepatronatus.

Nunc suprapositam conclusionem principalem limito multipliciter.

3 Et primo,non procedere in iurepatronatus laicorũ litigioso, nam quamuis Summus Pontifex in derogatione non fecisset de ipso specialem mentionem, censetur tamen illud fuisse comprehensum, secundum Calder.consil.vnico, vt lite pend.Lapus, & Gemin. in cap.1.eod.tit.in 6.Cassad.in decis.6. vt lite pendente.

Amplia hanc limitationem etiam procedere si iuspatronatus esset Regium,nã quamuis de ea sit facienda specialis mentio,nihilominus non procederet quãdo esset litigiosum, iuxta decis.Rotæ Rom. teste Crescentio in dec.8. de iurepatr. Sublimita quando in derogatione fieret mentio de lite,nam procederet de lite inter quamcunque personam, & quandocunque beneficium sit litigiosum. Verall.decis.127.par.2.

Limita secundo, non procedere in prouisione beneficij iurispatronatus quæsiti ex consuetudine,vel præscriptione,quoniam quamuis sit laicorum,non requiritur derogatio,secundum decis.Rotæ, de qua per Seraphinum decis.719.

Limita tertio,quando derogatio iurispatronatus esset obtenta post præsentationem patronorum, nam nihil operatur,secundum Seraphinum in decis.1270.

RESOLVT. CCVIII.

Iuspatronatus an transeat in monasterium.

1 *Iuspatronatus in monasterium transit, cum declaratione, 6.*
2 *Argumentum validum est de feudo ad iuspatron.*
3 *Feudum in monasterium transit,feudatario religionem ingresso,cum declaratione.*
4 *Monasterium loco hæredis habetur.*
5 *Monachus omnia per ingressum religionis in monasterium transfert.*
7 *Iuspatronatus per ingressum religionis primogeniti transit in secundogenitum, vel successorem.*

1 DVbitabilis est quæstio, vtrum iuspatronatus, patrono monasterium ingresso, transferatur in monasterium? & videtur,quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia validum est argumentum de feu-
3 do ad iuspatronatus,vt pluries scripsi ex dec.Rotæ: & de iure clarum est, feudum transire in monasterium,

feudatario religionem ingreſſo. Afflict. deciſ.320. Capyc.deciſ.10.& 31.Cacher.deciſ.27.num.14.Ann.ſing. deciſ.207.Io.Papon.lib.13.tit.1. Arreſto 1.& conferũt dicta per de Franchis in deciſ.20. quod verum intelligas,quãdo pro eo præſtatur ſeruitium reale, quia tũc viuente feudatario, retinebit monaſterium quoad cõmoditatem, Bald. in cap.1.n.2.de vaſſallo, qui arma bellica depoſuit,Fel. in c.in præſentia,num.46.de probat.Ruin.conſ.42.num.9.vol.1.Crauetta conſil.303.

4 Tum ſecundo, quia iuſpatronatus tranſit in hæredem, ſed monaſterium habetur loco hæredis, vt latè per Doctores in cap.in præſentia,de probat.Maſtrillus in deciſ.65.de Franchis deciſ.29.Caualc.deciſ.1.par.3. Valaſc.deciſ.6.

5 Tum deniq; nam monachus ſe, ſuaq; omnia per ingreſſum religionis trãsfert in monaſterium,authen.ingreſſi,C.de ſacroſãc.Eccleſ.ergo,& iuſpatr.eſto,quod tranſit cũ vniuerſitate bonorum, gloſ.in clement.fin. in verbo hæredis,de iurepatr.Alex.in l.quamuis,ff.ad Trebel. Calcan. conſ.74.num.8. Bolognet. conſ.25.n. 6.Iaſ.in l.1.n.71.ff.deleg.1.& in l.2.n.2.C.de in ius vocand.Lopez in commento leg. Hiſpan. lib.1.tit.6.l.1.

6 Quam opinionem intelligas ſolummodò procedere caſu, quo iuſpatronatus ſit annexum vniuerſitati bonorũ,ad quæ monaſterium venit: ergo in conſequentiã venit iuſpatronatus,quod vt pateat euidẽtius,ponamus aliquod exemplum, nempè, Petrus habet caſtrum,& in eo Eccleſiam,cuius ipſe iuſpatronatus habet: vendito caſtro, vel titulo pro hærede tranſlato, tranſitum facit etiam iuſpatronatus in emptorem,ſeù hæredem,vel vt ſupra diximus in fiſcum. Multò igitur fortius in monaſteriũ,quod capax eſt iuriſpatronatus. at ſi iuriſpatronatus qualitas nõ adhæreret certæ rei, ſed eſſet perſonalis,extincta perſona cuius induſtriam elegit fundator, tacitè nominaſſe crederem alium deſcendentem,ſeù collateralem, aliamvè quamlibet perſonã.Extincto etenim,vel naturaliter,vel ciuiliter patrono,extinguitur,& quod dictum ius præſentãdi trãſeat in nominatum verè,non in nominatum per fictionem, quemadmodum eſſet monaſteriũ. ita tenet Bel-

7 lam.conſ.33.Refert & ſequitur Tiraq.de primogen.q. 10. aſſerens per monachationem iuſpatronatus in ſecundogenitum,& ſic in ſucceſſorem tranſire.

RESOLVT. CCIX.

An Iudex in diuiſione hæreditatis vni ex pluribus patronis adiudicare poſſit iuſpatronatus.

1 *Iuſpatronatus à Iudice vni ex pluribus patronis in hæreditatis diuiſione adiudicari non poteſt.*
2 *Ancharani opinio declaratur.*

IOannes Andreas, & Panorm.n.3.in c.quærimoniã de iurepatronatus poſt Hoſtienſ.in ſumma de iure-
1 patron. §.qualiter verſ.nouus hęres,tenent quod nõ, Rocchus Curtius de iurepatronatus verſ. ipſe vel is, nu.26. Gregorius Lopez in l.12.verb. patris, tit.15. part.1. quorũ opinio communis eſt: quãquã Ancharanus in dicto cap.quærimoniam. colũ.fin.nu.6.cõtrariũ voluerit,eo ductus fundamẽto quod ſcilicet Eccleſiæ ſit vtilius habere vnum patronum, quã plures, qui rẽ communem plerunque negligunt. l.2.c. quando.& quibus quarta pars debet.lib.10.ſecundũ quem poteſt adiudicari vni iuſpatronatus:reſpõdeo tamẽ,quod ex quo iura plures eſſe patronos patiuntur per clement. plures de iurepatron. id tamen debet pati Iudex, nec debet eſſe clementior lege, at nec illud videtur cõcludens fundamentum:nam Eccleſia multitudine patronorum potius leuatur,quam grauatur:eo quod plures habet defenſores,c.filij 16.quæſt.7. tamen dictum Anchar. poſſet habere locum, quando aliqua villa adiudicatur vni in diuiſione, in qua eſſet iuſpatronatus, nõ habita ratione,æſtimetur nè valor iuriſpatronatus, vt hoc reſpectu plus alteri adiudicetur hæredi, arg. cap. ex literis,de iurepatronatus, nota obſecro iſtã reſolutionem,quæ optima, ac in actu practico ſæpè contingibilis.

RESOLVT. CCX.

Patruus an excludat nepotem in ſucceſſione Iuriſpatronatus,& è contra.

1 *Nepos excludit patruum à iurepatr. in quo primogenitus vocatur,& num.6.*
2 *Maior affectio eſt in patruo,quam in nepote.*
3 *Patruus,quando nepotem à iurepatron.excludat.*
4 *Patruus ad ſui patris, vel nepotis ſucceſſionem vocatur.*
5 *Firmius eſt ius,quod iure communi venit, quam quod ſingulari.*

DVbitabilis eſt etiam quæſtio vtrum in iurepatronatus,in quo primogenitus eſt vocatus patruum
1 nepos excludat; videtur dicendum quod ſic,nam primogeniti filius dicitur primogenitus non ſolum fictè, ſed etiam verè. Panorm. conſil.85.colum.penult.verſ. item pars remanet in filio l.1. Dec.in Authẽtica pręterea colum.12.numer.20.cap. vnde vir, & vxor, eſt etiam optimus tex. in cap. quæritur §.item opponitur 22.quæſt.2.vbi probatur quod ſuccedens in locum primogeniti, poſſit ſine mendacio ſe dicere primogenitum. Quem tex.ad hoc dixit optimum Gregor. Lopes in l.2.tit.15.p.2.verb. (ſi dexaſſe filio, aut filia)nepos ergo natus ex primogenito,præferẽdus eſt.In tali iure ex vi repręſentationis, hanc quæſtionẽ tractauit Baldus in l.cum antiquioribus C.de iure deliberandi; ac tanquam arduam,& difficilem indeciſam reliquit Iaſ. etiam in l.maximum vitium num.4.C. de lib. præteri. qui plures ibi iſtam quæſtionem diſcutientes adducit. Hanc etiam opinionem in maioratu tenet poſt Oldrad.deciſ.Cappell.Tholoſ.433.incip. an Iuſprimogenit.vbi Steph.Aufrer.teſtatur hanc veram, & communem ſententiam; Eadem etiam dicit communem, & æquiorẽ Barthol.Caſſan.plures alios referens in conſ. 53.incipient.Francoys Rondoboys,verſ.facit illa vulgata, & communis opinio. Idem etiam refert plures eandem ſententiam ſequentes in Cathal. gloriæ mundi, 5.par.conſiderat.42. verſ.1. fuit opinio Io.And.diſcutit latiſſimè Tiraq. in tract. primog.q.40. & verior videtur hæc opinio ſecundum Couar. alios ad id citantem in pract.quæſt.cap.38.

Non tamen deſunt, qui contrariam partem tuentur, quos refert Caſſan. in d.conſ. 53.verſ.ſecunda opinio. & Io.Lup.loco prælleg.quæ magis communis eſt ſecundum Alex. conſil 4. incip.ponderatis verbis teſtamenti, col.3.num.11.lib.4. quem refert Nicola.Boer. qui plures ad idem adducit,in cõſuet. Bituricen.tit.de
2 teſtamentis §.2.col.3.videtur etiam hoc caſu præferẽda opinio hęc.Maior enim eſt affectio ad patruum qui eſt in priori gradu quã ad nepotem,qui eſt in diſpari.

At quando prioritas gradus conſideratur,nõ admit-
3 tũtur nepotes cum patruo, imò patruus eos excludit. l.3.§.ſi duo de legit.tutor.Bal. in l.cum ita §. in fideicõmiſſo q.fi. ff. deleg.2.Tiraq. in tract.de vtroque retract.lib.1.§.11. gloſ.7.num.1.& 2.licet enim alias nepos filiũ aui,patremque ſuum repręſentet:non tamen id procedit, cũ fit mentio de proximiore, l.ſi libertus præterito,§. ſi libertus,ff. de bon.liberto.nec tunc cõprehenditur ſequẽs,licèt is ſit qui ſoleat proximiorem repręſẽtare, per tex.in l.iubemus,in prin. iuncto §.vlt: C.ad Sen. Conſ.Trebel.vbi Bal. per illum tex. inquit, quod licet vbi fit mentio de filijs,comprehẽdantur nepotes, qui ſuccedunt in locum illorum per l.liberorũ, ff.de verb.ſignif.at vbi de filijs,& de grãdu mentio fit,

nepo-

nepotes minimè comprehenduntur. Ergo cum nomen primogeniti, vt proximioris gradũ denotet, exprimeretur, meritò nepos sub eo non comprehenderetur.

Item patruus ad successionem sui patris, aut nepo-
4 tis, vocatur: vt patet, præter leges nostras ex sententia Apostoli ad Galat. 4. & ad Rom. 8. dicentis, filius ergo hęres, glos. in l. necessarijs, verbo teneãtur, ff. de acquir. hæred. Nepos verò iure quodam singulari, ob id scilicet, quod patrem repræsẽtat. per §. cum filius instit. de
5 hæred. qualit. & differ. firmius autem est ius, quod venit iure communi, quàm quod iure singulari l. eius militis, §. militia, ff. de testam. milit.

Itẽ nulla successio datur filio viuente patre l. 2. §. interdum. ibi, improbum esse Iulianus existimat eum, qui sollicitus est de viui hæreditate ff. vulg. & pupill. Si ergo patri nullum erat ius acquisitum, nec erit nepoti cõcedẽdum. Adde quæ de repræsentatione notat Guiliel. Benedict. in repet. cap. Raynutius, verb. & vxorem nomine, num. 56. de testam. tamen concludendum est etiam in iurepatronatus præferendum esse nepotẽ pa-
6 truo, ex Couar. in pract. quæst. c. 38. num. 13. & in anniuersarijs pro anima relictis cum clausulis vinculi, & restitutionis ad instar maioriæ, ita Ant. Gomes. in d. l. 40. Tauri. q. 11. num. 65. ad fin. & ita seruatur.

RESOLVT. CCXI.

Ius præsentandi an competat marito in iurepatronatus dotali.

1 *Iuspatronatus dotale est vxoris, non autem viri.*
2 *Cautela in præsentatione iurispatronatus dotalis.*

SIngularis est etiam hæc quæstio. Mulier habuit in dotem quoddam Castrum, aut bonorum vniuersitatem, cui iuspatronatus cohærebat: cum quo castro, vel vniuersitate fuit ad eã ius præsentãdi translatum: dubitatur vtri cõpetat ius pręsentãdi, marito, an vxori; videtur quod marito, nam in ipsum translatum est ius, & fructus rerũ dotalium. Sed iuspatronatus competit ratione vniuersitatis; ergo, & ius pręsentandi cõpetere debet cap. ex litteris de iurepatronatus. Pręterea rei vendicatio datur ratione dominij, §. omniũ Instit. de actionibus l. in rem actio ff. de rei vendicatione, quæ cõpetit marito l. doce ancillam, c. de rei vendicatione. Dos etenim penes illum sit, oportet, qui supportat onera matrimonij l. si dos, & ibi Alexander. num. 2. ff. ad l. Falcid. ergo, & iuspatronatus, & sic præsentandi competit ei per prædicta. Facit quod notat Lambert. de iurepatronatus 7. art. 5. q. princ. 1. p. 1. lib. vbi quinque argumentis suffragatur opinio; ac deinde à n. 7. adducit alia fundamenta in contrarium, at in nu. 12. iterum istam complectitur quæ communis est opinio.

Sed vltra relata per Cæsarem Lambertinum, videtur, quod vxor habeat iuspatronatus, nec transeat in virum, licèt enim maritus, durante matrimonio, Dominus rerum dotalium iuris fictione dicatur, vxor tamẽ vera domina est, & naturalis, nec potuit fecisse lex, vt omninò veritas supprimeretur, l. in rebus, C. de iure dot. est enim ipsius vxoris proprium patrimonium, d. l. in rebus, §. volumus.

Facit etiam, nam vxor durante matrimonio potest illud vendicare, si maritum ad inopiam vergere viderit. l. vbi adhuc, C. de iure dotium, Bar. in l. si constante, ff. de solut. matrim. Gomes. in §. fuerat, inst. de act. quod ei minimè liceret, si domina rei dotalis non esset. Quare iste est casus, in quo duo sunt eiusdem rei insolidum
2 domini, propterea in casu nostro consulerem, vt maritus præsentaret cõsentiente vxore, vterque enim potest pręsentare, licet enim vxor verè sit dotalium rerũ domina, huiusmodi tamen dominium, durante matrimonio obumbratur, d. l. in rebus, per quã maritus plenam dotis administrationem habet, & per d. l. doce ancillam, hanc quęstionem proposuit Rocc. de Curte de iurepatr. verbo ipse, vel is, num. 60. quæst. 28.

RESOLVT. CCXII.

An probatis extremis præsentationibus, media præsumantur.

1 *Præsentatio media præsumitur, extremis probatis, numero 3.*
2 *Prædia præsumuntur feudalia quando alia circumcirca sunt feudalia.*

INter cætera, quæ dubitabantur in quadam causa iurispatronatus Illustris. Principis Hieracis erat, si media præsentatio præsumenda erat, probatis extremis, de qua quæst. ego consultus, dixi, indubitatam es-
1 se iuris conclusionem, media præsumi, probatis extremis, glos. communiter recepta in cap. accedens, in verb. processu vero tẽporis post med. de cõuers. coniug. Fel. in cap. inter dilectos, de fide instr. vbi si probetur, aliquem dedisse mandatum procuratori ad impetrandum, & probet se ab eo recepisse literas, de quib. mandauerat, satis videtur probatum, quod per ipsum procuratorem fuerunt impetratæ.

Corroboratur à simili de eo, qui vult probare, se possedisse tẽpore requisito ad præscriptionem complendam, nam dicitur probasse continuam possessionem totius temporis, si probet quod in initio possedit, licèt de medio tempore nihil probauerit, glos. in cap. volumus 16. q. 4. latè Menoch. de præsumpt. c. 64. nu. 1. lib. 6. Surd. consil. 73. num. 46. vol. 1. Monal. consil. 13. vol. 1. Cacher. cons. 70. num. 4. vnde Rota in decis. 11. de iurepatr. in nouis, voluit, quod si fuerit probata vacatio beneficij, & institutio, ex hoc præsumetur, præsẽtationem præcessisse institutionem, quamuis de præsentatione aliter non constet, quam per verba narratiua instituentis, Franc. Marc. dec. 479. num. 7. p. 1. & sequitur Fel. in cap. post cessionem, col. 5. de probat. Euerar. in loco argumentandi ab extremis 116. Menoc. præsumpt. 36. num. 5. in fi. lib. 6. Alc. de pręsumpt. reg. 2. q. 22. Mascar. concl. 730. par. 2. facit etiam de probatione, quod si quis in studio fuerit versatus anno 1570. & 1572. quod includatur annus medius 1571. Menoch. cons. 829. num. 19. volum. . . .

2 Facit etiam illud de prædijs, quæ præsumuntur feudalia, quando alia quæ sunt circũcirca cõstat esse feudalia, Menoc. præsumpt. 91. nu. 63. Surd. cons. 565. nu. 6. lib. 4. & cum probatur citatio præcedens, & intimatio subsequens cum instrumento adiudicationis, satis dicitur probatum medium, quod est decretũ dationis insolutum, Fel. in d. c. inter dilectos, nu. 5. de fide instrum. & tenuit Rota in vna Romana spolij, 23. Feb. 1603. coram Otemberg.

3 Redeundo tamen ad quæstionem mihi propositam, dico præsentationes (quamuis vna præsentatio media deficiat) dici continuatas, quoad probandum iuspatronatus, iuxtà formam Concilij, prout in terminis resoluit Rota, vt patet in decis. 545. p. 1. Seraph. dec. 1141. Bellam. decis. 422. adeò, vt etiam media præsumantur esse illius, cuius sunt extrema, Menoch. consil. 1101. num. 5. Gratian. discerpt. forens. cap. 392. tomo 2.

RESOLVT. CCXIII.

An præsentatio simoniaca facta per vnum ex patronis, noceat alijs

1 *Præsentatio simoniaca facta per vnum ex patronis, vt vniuersis, alijs nocet.*

2 *Præſentatio ſimoniaca vnius patroni, alijs minimè nocet.*
3 *Præſentatio quando dicatur ſimoniaca.*
4 *Beneficiatus per ſimoniam poſſidens beneficium, ſe ignorante commiſsam, ei regula de triennali ſuffragatur.*

FVit mihi commiſſa cauſa ab Epiſcopo Theani, in qua inter cætera dubitabatur, an præſentatio ſimoniaca per vnum ex patronis noceat alijs, vbi ſimpliciter eundem præſentatum non ſimoniacè præſentauerint: in qua quæſtione dubitationem mihi faciebat regula iuris, vtile perinutile non vitiari.

Verum hoc non obſtante, contrarium iudicaui, motus authoritate tex. in cap. nobis, & ibi Abbas in 2. notabili de ſimonia, & in cap. Matthæus in verſic. ſecundo collige, eodem titulo Rocch. in tract. de iurepatr. verb. & vtile, quæſt. 3. Roman. conſil. 317. gloſ. in cap. cum ſuper in gl. fin. de confeſſis, & fuiſſe in Rota Rom. deciſum teſtatur Creſcen. deciſ. 5. de ſimon. Farin. dec. 22. & iterum tenuit Rota in vna Caurien. canonicatus, 10. Maij 1581. coram Illuſtriſs. Seraphino per hæc verba, præſentationem eſſe ſimoniacam, & propterea Domini tenuerunt eſſe reprobandam, etiam quod ſimonia commiſſa fuiſset cum vno ſolo, dicto cap. nobis, vbi Abb. de ſimon.

1 Sed contra hanc Rotæ deciſ. videtur extare alia, vt patet in collectis à Farin. deciſ. 103. & eadem Rota in vna Comen. iuriſpatronatus 6. Martij 1595. coram Illuſtriſs. Millino, vbi fuit reſolutum, quod præſentatio
2 ſimoniaca vnius patroni non reddit præſentationes alias ſimoniacas in præiudicium præſentati, qui nullam ſcientiam habuit ſimoniæ, ſed ſunt validæ ad effectum, vt ſuſtineatur præſentatio, in fauorem præſentati ignorantis.

Tamen pro concordia iſtarum deciſ. pugnantium, decidendum eſt, quod hæc Rotæ reſolutio procedit vt vera eſt in patronis præſentantibus vti ſingulis iuxta deciſio. Rotæ 1. 2. Cæſaris de Graſs. de Iure patronatus tunc enim quilibet præſentat de perſe, & tot ſunt præſentationes, quot patroni, & ſi vna præſentatio ſit vitioſa, ſeu ſimoniaca, non tamen aliæ, ſecundum regulam iuris in 6. vtile per inutile non vitiatur; at deciſ. præcedens loquitur in preſentantibus, vt vniuerſis ſeù iure collegij dict. cap. nobis, nam tunc vnica eſt præſentatio, & conſequenter ſimonia commiſsa cum vno, tangit, & vitiat reliquorum præſentationes.

Simoniace tandem dicitur facta præſentatio, primo ſi fieret ſub conditione, vt præſentatus aliquid ſol-
3 uat, vel eroget etiam in vtilitatem eccleſiæ C. ex multis 1. quæſt. 3. vbi præpoſitus Turrecremat. Abb. Felin. & Reliqui in c. cum M. Ferrarienſis de conſtit. & iuxta hanc opinionem fuit in Rota reſolutũ teſte Creſcent. in deciſ. 5. de ſim. & iterum tenuit eadem Rota in vna Meſſanen. Cappellaniæ coram Aquenſ. ex quibus rejicitur doctrina Decij conſ. 118. Lambert. de iurepat. lib. 2. part. 2. artic. 3. nona quæſt. principali.

Secundo dicitur pariter præſentatio ſimoniaca, vbi patronus præſentaſſet cappellanum ad eccleſiam parochialem ſub his conditionibus videlicet, quod teneatur in ea habere duos cappellanos, quos nominabat; item, quod teneretur ſalicare porticum eiuſdem parochiæ, vt fuiſſe in Rot. reſolutum teſtatur Achil. de Graſs. in deciſ. 4. de ſimon.

Tandem eſt animaduertendum pro præſentis quæſtionis finali cognitione, quod poſſidens beneficium
4 habitum per ſimoniam, ſe ignorante commiſsam, habet titulum coloratum, & gaudebit beneficio Regulæ de triennali. Rebuff. de pacificis poſſeſſor. num. 198. Vgol. in tract. de ſimonia cap. 6. §. 4. num. 2. & pluries reſoluit Rota, & ſignanter in vna Calaguritana confidentiæ 23. Ianuarij 1593. coram Illuſtriſs. Mantica.

RESOLVT. CCXV.

An præſentatus cui mouetur lis poſſit aliquid ſoluere aduerſario, vt à litè diſcedat.

2 *Renuntiatio beneficij ſemper debet eſſe pura, & libera.*
2 *Iudex ex officio poteſt prouidere, vt altera pars liti cedat.*
3 *Præſentatus habens ius in re, aduerſario aliquid ſoluere pro litis renuntiatione poteſt duobus concurrentibus, ſed cum limitatione.*

PRo huius art. reſolutione conſiderabam varias eſſe diſtinguendas concluſiones.

1 Prima ſit concluſio, quod quomodocumque fiat renuntiatio ſemper debet eſse pura, & libera, quare ſub conditione facta inducit ſimoniam, & proinde nulla, Cappella Tholoſ. dec. 438. Boer. dec. 117. n. 4. Rota dec. 7. de renuntiat. in antiquis, Mohed. dec. 6. de iurepatr.

2 Secunda ſit concluſio, Poteſt Iudex ex ſuo officio prouidere, vt vna pars cedat liti ſuper ſpiritualibus, & pro bono pacis recipere expenſas ab alia parte, nam præſumendum eſt, quod Iudex non mandaret dari pecuniam pro iure ſpirituali, ſed quia videt partem non fouere iuſtam cauſam proinde mouetur eam reducere ad renuntiandum liti, & pro bono pacis ſprouidere de aliquo tẽporali, verum inter partes abſque Iudice huiuſmodi pactio minime admitti debet, cum poſset in ſe continere ſimoniam, quia renũtians liti forte haberet ius in cauſa Abb. in c. cum pridem n. 8. de pactis.

3 Tertia concluſio vbi præſentatus habuerit ius in re per confirmationem vel inſtitutionem, poterit aliquid ſoluere aduerſario, vt liti renuntiet cap. cum dilectus il 1. de ſimonia gloſ. in cap. cum pridem vbi Panorm. & reliqui de pactis Foller. in praxi canonica par. 2. cap. 18. n. 42. Rebuff. in praxi tit. de ſimonia n. 17. & de pacificis poſſeſſoribus nu. 136. verſ. vigeſima concluſio. Menoch. conſ. 67. n. 17. vol. 1. Pariſ. conſil. 135. nu. 20. vol. 4.

Hæc tandem concluſio, vt procedat, duo concurrere debent.

Prima vt habeat ius acquiſitum etiam in poſſeſſione, quare licet per inſtitutionem ſubſequutam acquiratur ius in re præſentato ex dec. 10. de iurepatronatus in antiquis, non tamen præfatum ius eſt taliter efficax, vt poſſit præſentatus dare pecuniã aduerſario, vt liti renuntiet; quia vt dixi exigitur Ius quæſitum ex poſſeſſione, ita Abbas in citato cap. Matthæus nu. 4. & in cap. ad aures num. 9. de ſimon. Felin. in repert. in verb. vexatus in poſſeſſione, Didac. Spin. in ſpeculo teſtament. gloſ. 7. n. 37. Selua de benefic. par. 1. quæſt. 7. num. 36. & Sotus lib. 9. de iuſtitia & iure q. 6. artic. 1. Syluest. verbo ſimonia nu. 3. Maiol. de irregularitate lib. 5. cap. 43. num. 5.

Limita hoc, ſi aduerſarius impediret vim inferendo vel procurando pro indigno, quia tunc licet præſentatus careat poſſeſſione, poteſt aliquid ſoluere dicto Aduerſario abſque labe ſimoniæ Nauarr. in manuali cap. 23. num. 102. Michael de Palaz. de contractibus lib. 2. cap. 9. pag. 146.

Secundo requiritur, vt is, qui dat pecuniam ad redimendam vexationem ſit certus ſe habere ius in beneficio, & aduerſarius nullum ius habere gloſ. in c. dilectus il 1. de ſimonia Abb. dict. c. cum pridem num. 7. de pactis Siluester in ſumma in verb. renuntiatio n. 6. & Nauarrus citato loco.

RESOLVT. CCXVI.

Vicarius in eccleſia patronata an ſine patrono conſtituatur.

1 *Vicarius in eccleſia patronata abſque patroni conſenſu conſtitui non poteſt.*

2 *Fun-*

2 *Fundatores in fundatione ius acquirunt.*
3 *Vicarius perpetuus post mortem constituentis non durat.*
4 *Vicarius est amouibilis ad Episopi libitum.*

1 DE hoc articulo Romæ Consultus in facti contingentia dixi deputationem fuisse nullam, quia in ecclesia patronata non constituitur rector perpetuus sine patrono cap.decernimus 16.quæst.7.c.si quis Episcoporum ead. caus.quæst.5. Innoc. in cap.ad hæc de offic. Vicar. & illic glos. in verb. Episcopi,Card.in Clement.1.num.13. de offic.Vicar. & Vital. ibi n.57. quem adducit Cucch. in sua instit. de Vicar.in diuin. num. 302. lib.1. probat Lambertin. in art.7.5. quæst.
2 princ.5.lib.48. de iurepatron.Fundatores enim ecclesiarum, ex qua fundatione sibi ius acquirunt cap.quicumque il 2.16. quæst.7. debent præsentare Rectores ordinario, nec potest ille aliud ordinare,alias ordinatio est irrita,vt in suprascriptis iuribus.ergo constitutio d.Vicarij, quæ præsumitur perpetua, quando simpliciter, & sine præfixione temporis constituitur ad tex.in l.Falso C.de diuer. rescrip. est nulla, quod probant iura allegata,& sequitur Lambertin. de iurepat. in 3.lib.art.7.5.quæst.princ. Nec obstat cap.cum ex eo de elect. in 6. quia ibi loquitur de Vicario temporali cõstituto in beneficio absentis causa studij; Quinimo textus ille probat consensum patroni requiri in his, quæ spectant ad ecclesiæ patronatæ regimẽ,dum vult quod Episcopus,& eorum superiores cum his, qui ecclesias habent subiectas, possit dispensare ad septennium, quod insistentes literarum studio promoueri non teneantur,& quod prouideant per bonos,& sufficientes Vicarios curam animarum exerceri.

Glosa tamen in c. ad hæc in verb.Episcopi de offic. Vic.tenet consensum patroni non requiri in Constitutione Vicarij perpetui,& reddit rationem;quia patronus habet tantum presentare,cum ecclesia vacat,& in casu nostro nõ dicitur ecclesiam vacare ex dicta constitutione, & ex Panor. in cit.cap.ad hæc post Glos.in cap.postulasti de iurepatr.dicit Grillen.in cons.4.pro.
3 uisionem Vicarij etiam perpetui nõ durare post mortem personæ constituentis, quin patronus possit aliũ præsentare; quod est argumentum, quod prouisio valeat viuente ipso Rectore seu ordinario etiam sine consensu patroni,Lambert.de iurepat.in 7.art.5.prin. q.3.lib.& Bert.de Episcop.par.7. lib.4. nu.14. cum ibi per eum allegatis probat,quod Vicarius est amouibi-
4 lis ad libitum Episcopi.

RESOLVT. CCXVII.

Quid faciendum per Episcopum vbi plures personæ presentantur à patrono.

1 *Episcopus (pluribus præsentatis à patrono) digniorem instituere tenetur, & quare num. seq.*
3 *Episcopus omittendo digniorem,dignum instituens,mortaliter peccat, & tenetur ad restitutionem si beneficium debetur ex aliqua lege.*
4 *Dignior prætermissus appellare potest,& quis dicatur dignior num.seq.*

CIrca præsentem articulum de quo pluries cõsultus semper respondendo dixi, quod quando plures sunt præsentati ab vno patrono,vel æquali patronorum suffragio, tunc Episcopus tenetur digniorem
1 instituere c.tertio de iurepat.& c.si forte 63.dist. Rocchus in verbo honorificum q.16.Lambert.in eiusdem nominis tractatu.p.2.q.2.art.26. Lopez in l.5.tit.15.p. 1.Perez de Lara lib.2.c.2.n.134. Azor.institut. moral. 2.p.lib.6.c.22.q.14. Vega in summa p.1.c.36. casu 34. & iuxta hanc opinionem tenuit Rot.in vna Beneuentana parochialis 13.Iunij 1590. coram Orano.
2 Cuius decis.ratio est ne beneficia ecclesiastica indignis conferantur c.nihil de ætate,& qualit.c.finali eodem tit.vnde Episcopus instituendo dignum ommisso
3 digniori peccat mortaliter Diuus Thomas 2. 2. q. 36. art.2 & q.185. art.3. & quod lib.6. art.9. & quod lib. 8.& art.6.Io.Maior in 4.sent.q.8.& 9. Caietan. 2.2. q. 62.art.2.Archiep.Florent.2.p.tit.1.c.20.§.1. Rocchus de Curt.de iurepatr.verb. honorificum q.15. Siluester in sum.verb.electio 1.q.16.latissimè Lambert.de iurepatr.lib.3.art.10.q.princ.p.1.n.5. fol.252. colum.4. & faciunt,quæ notat Rebuff.in pract.benefic.pag.39.nu. 62.sub rub.requisita ad collationem bona, & insignis vir Dominicus Soto lib.3. de iustit.& iure q.6.art.2.& Couar.reg.peccatum 2.part.§.7.n.4.de reg.iuris lib.6. nouissime id nunc probant.

Quamuis non teneatur ad restitutionem præter quam si beneficium deberetur digniori ex aliquo statuto vel lege reperto in concursu, tunc enim si minus digno conferat,peccat,& tenetur ad restitutionem;vt fuisse decisum testatur Gratia. in decis.Rot.Marchiæ 97. post Nauarr.in manuali c.17. num.74.

4 Immò sunt, qui tenent, quod dignior prætermissus poterit appellare,vt sunt Panorm. in c. cum autem n. 5. de iurepat.Lambert.dict.art.26.& dicto art.2.Dec. cons.129.Azor.2.p.lib.6.c.22.q.14. Garsia de benef.p. 7.c.4.Gratian.dec.97. & tenuit Rot.Roman.in vna salamantina Cappellaniæ coram Mantica,& extat Bulla Pij V.incip.in conferendis vers.vt autem non solum dignis &c. quidquid in contrarium voluerunt Couar. in reg.peccatum p.2.§. Didac.Perez l.2.tit.6.lib.1.ordinamẽt.à Guttierez canonicarum q.lib.2.q.11.n.23. quamuis gratificatione Episcopi,quando sunt æque digni,non detur appellatio secundum Decium in consil.129.n.1.Fuscum de visit.lib.2.c.10.n.3.& Rota in vna Hispalen. beneficij coram Brauo,& ita etiam voluit Alexander Raudensij decis. 35.& 36.

5 Illud tamen hic non est prętermittendum,quis dicatur dignior, & respondetur, quod in hac materia non simpliciter dicitur ille, qui doctior sit vel sanctior; sed is qui iuxta munus, & rem cui præficiendus est, aptior eius ministerio apparet, Perez lib.1.tit.6.Greg.Lope§ in l. 5.verb. digno tit. 15.p. 1. & pluries tenuit Rot. Roman. præsertim in vna Ciuitatis Castelli 16. Iunij 1589. coram Orano, & iterum in vna Beneuentana parochialis 13. Iunij 1590. coram eodem,teste Farin. dec.655. & in decis.677. & relationi examinatorum de habilitate examinati standum esse;refert idem fuisse decisum in dec.672.

Notabilia quædam in materia iurispatronatus.

PRimo iuspatronatus est quoddã ius honorificum, onerosum, & vtile alicui competens in Ecclesia, pro eo quod de Diœcesani consensu ecclesiam construxit,fundauit vel dotauit ipse, vel is,à quo Causam habuit March.de Mant. Singular.5.

Iurispatronatus tres sunt termini; præsentatio, admissio, & institutio, de quibus per Gaspar. Gab. Milleloq.150.

Quod patronus habeat ius presentandi,& patronatus ius sit specialiter, & exorbitans,& de gratia indultum laico, in quo nullum ius cadit spirituale, scribit Ægid.Bellam.conclusio.751.

Cappellaniæ fundatæ per laicos in fundis proprijs sine consensu Diœcesani non sunt beneficia Ecclesiastica,& tunc hæredes fundatoris possunt sine authoritate superioris conferre dictas Cappellanias cuilibet Guid.Pap.quæst.341.

Collatio non confertur patrono per executorem Ægid.conclusion.212.

Patroni laici possunt cõferre beneficia Ecclesię Collegiatæ,& præsentare,vide Boer.in dec.32.imò mulier ex priuilegio Romanorum Pontificum potest benefi-

cia conferre, idem Boer. d.deciſ.32.n.10. Caſſad.deciſ. 1.tit. de iurepatronatus.

Beneficia ſpectantia ad collationem laici, quando Epiſcopo non acquirantur vide Ægidian.concl.107.

Preſentandi, qui habent poteſtatem, non ſemper habent facultatem inſtituendi Bellam.concluſ.701.

Patronus infra tempus iuris ad parochialem Eccleſiam præſentans religioſum regularem iuri non ſatisfacit, nec excuſatur per hoc à negligentia, minus hoc caſu deuolutio impeditur Ægid.concl.750.

Iuſpatronatus eſt indiuiſibile, tamen venit acceſſoriè ad Caſtrum, alteri fratrum aſſignatum Marc. q. 145.part.1.

Pactum inter patronum, & præſentatum, vt debeat reſignare, ſeu renuntiare beneficium tertio eſt ſimonia; ſed tunc an poſſit diſpenſari ſuper tali crimine vid.Marc.q.475.n.5. & 12.p.1.

Patronus per procuratorẽ, & per literas poteſt præſentare, & præſentatus ad ordinarium accedere (vt ab ipſo examinetur, & inſtituatur) tenetur, & facta præſentatio ſine mandato à quibuſdam perſonis nomine patroni poteſt ratificari infra tempus ad præſentandum conceſſum Marc.q.479.p.1.

Præſentatio patroni clerici habet vim electionis, & patroni conſenſus ex poſt facto ſuperueniens ſufficit DD. de Rota deciſ. 1. tit. de inſtitutio. in antiq. alias 525. vide Puteum deciſ.181.l.3.

Nepos admittitur cum patruo ad iuſpatronatus, vide eundem Marc. q.1133.p.1. Eligere & præſentare habens facultatem, poteſt eligere, & præſentare eius patrem filium nepotem idoneum, & capacem alias ſecus Boer.d.deciſ.11.

Patronus ſemel poteſt eligere, aut nominare, tantum, Gom. Leo deciſ.11.n.4. in deciſ. diuerſorum.

Patroni non debent præſentare aliquos, niſi diſcreti ſint, & honeſtæ famæ cap. in Lateranenſi ext. de præbend. & dignit.

Patronus ex fundatione Eccleſiæ conſequitur tria, nempe ius præſentandi, onus defendendi, & ſi vergat ad inopiam ſibi ſubuenitur Abbas q.3. n. 14. & c. quicumque 16.q.7.

Rex Frãciæ an habeat iuſpatronatus conferendi dignitates, & beneficia eccleſiaſtica vide Boer.dec.32.

Voluntas Epiſcopi præfertur voluntati patroni, quoad vtilitatem Eccleſiæ Bellam.concl.177.n.5.

Patronus donans eccleſiã, an cenſeatur donare ius, quod in ea habet, vide eund. Bellam.concl.705.

An Papa cenſeatur motu proprio diſpenſare ſuper iurepatronatus, vide eumd. Bellam.concl.752.

Iuſpatronatus Communitatis non probatur per teſtes Communitatis Veral. deciſ.134.p.2.

Papa ſtatuto fundationis derogare nunquam intelligitur, etiam ſi clauſula motus proprij apponatur Marcus q.493.n.10.p.1.

Præſentans nulliter, non priuatur facultate præſentandi, ſed poteſt iterum præſentare, Crauetta conſ.63. num.fin.

Diſpoſitio legis, ſi vnquam C.de reuoc. donat. an habeat locum in iurepat. Dec. conſil. 375. Iuſpatronatus in Eccleſia conuentuali habere non eſt licitum, niſi oſtendatur priuilegium Apoſtolicum Puteus dec. 366 lib.2.n.6. vel conſtet de licentia Epiſcopi conceſſa tempore fundationis Eccleſiæ idem dec.379.l.2.

Priuilegiũ præſentandi quando per non vſum amittatur, vide Puteum in præcit.dec.379.& Vera.130.p.2.

Patronus eſt iuriſdictionis illius Epiſcopi, ſub cuius iuriſdictione beneficium eſt ſituatum Vera.deciſ.178. part.1.

Epiſcopi conceſſio, quod beneficium ſit de iurepatronatus, non nocet eccleſiæ, & ſucceſſori idem deciſ. 128.part.2.

Iuſpatronatus non cadit in regula Cancellariæ, & priuilegio beneficiorum reſeruatorum, vide Borgn. dec.17. de contract.p.2.

Eccleſia iuriſpatronatus laicorum non eſt ſubiecta examinationi per concurſum, nec Reg.Cancellarię, de beneficijs reſeruatis Borg. d.dec.17.n.18. & ſeq.

Compatroni ex cauſa poſſunt reuocare alienationes, & permutationes bonorum factas à Cappellanis ſine eorum interuentu, & ſine legitima cauſa; ſecus ſi cauſa legitima adſit, Borgn.d.deciſ.17.n.33.& 64.

An ordinarius poſſit deſtituere beneficiatum in eccleſia patronata Grillenzon conſ.7.

Patronus excommunicatus non poteſt præſentare Rot.deciſ.2. de iurepatronat.

An extrauagans execrabilis habeat locũ in patrono laico quoad pœnas Rot. deciſ.3.eod.tit. in antiq.

Iuriſpatronatus expreſſio non eſt neceſſaria in venditione territorij, Rota deciſ.4.

Iuſpatronatus acquiritur eo ipſo, quod beneficium conſtituitur cum authoritate Epiſcopi Rota deciſ.5.

Præſentatus à pupillo maiore infante præfertur præſentato à Tutore Rot.deciſ.6.

Præſentatus à donatario præfertur præſentato à patrono Rot.deciſ.17.

Patronus poteſt præſentare ad beneficium vacans de iure, licet non vacet de facto Rota deciſ.9.

Epiſcopus, quando præſentatum idoneum inſtituere differt, quomodo ipſi præſentato prouidendum ſit vide Franc.Marc.dec.491.p.1.

Finis Praxis Iuriſpatronatus.

PRAXIS MATRIMONIALIS.

RESOLVT. CCXVIII.

Quid faciendum per iudicem ſubſiſtente iuſta, ac legitima cauſa non contrahendi matrimonium.

1 *Sponſi ſunt à Iudice monendi iuſta exiſtente cauſa non contrahendi matrimonium.*
2 *Cauſa iuſta, vel non, matrimonium non contrahendi iudicis arbitrio remittitur.*
3 *Eccleſia non debet eſſe facilis ad finalem compulſionem.*
4 *Cauſæ iuſtæ, ac legitimæ non contrahendi enumerantur.*

1
Eſpondeo, pro huius quæſtionis dilucidatione, tres eſse diſtinguendas concluſiones, prima ſit concluſio legitima ſubſiſtente cauſa iudicem tantum modo monere debere ſponſos, & ſic nullo modo illos coarctare ad contrahendum DD. communiter in citato c. ex litteris de ſponſalibus, Abb. in c. requiſiuit n.4. huius tit. Alexand. conſ.212.n.5.vol. 5.Gabriel.conſ.159. & in conſ.186.n.2.vol.2. Nauarr. in manuali c.22.n.27. & 72. Ledeſma q.43.art.1.verſ. 3.concluſ. Triuiſan. de priuilegijs ſponſaliorum priuilegio 3.n.3. & priuil.7.n.3.& iuxta hanc opinionem, fuit deciſum in Rota Rom. vt apparet in dec.497.p.1. diuerſ. Franch. Marchus deciſ.521.num.2.par.1. & in deciſio.520.part. 2. Rot. Maceraten. in deciſ. 2.lib.1. Lamphrancus deciſ.61.

Secunda ſit concluſio ad iudicandum, an ſit iuſta, vel iniuſta cauſa non contrahendi remittitur arbitrio iudicis Abb. in citato c. requiſiuit n.4. quem refert,
2 & ſequitur Menoch. de arb.iud.lib.2.Cent.5.caſu 455. num.2.Alex.conſ.212.n.5.vol.2.Gab.in d.conſ.159.n. 3. & conſil.186.num.6. Henriq. in ſumma Theologiæ moralis lib.11. de matr. cap.14.§.7. circa finem, Rota Roman. in d.deciſ.497.num.2. tum quia Eccleſia debet

debet esse difficilis ad finalem compulsionem, præsertim quando dignoscitur pertinacia Abb. in d.c.requisiuit num.6.in fin.Io.Bapt.Ferr.cons.171.nu.6.cum sequenti,& Gabriel in cons.186.num.3.& 5.& 11.

Tertia sit conclusio inter causas iustas ac legitimas non contrahendi, est magna disparitas inter sponsos, puta si vnus erat ditissimus, alter vero pauper, Paris. cons.58.nu.38.volum.4.Cacheranus cons.23. item nobilis,alter vero ignobilis,vt fuisse decisum in Rota Roman.testatur Cæsar.de Grassis in dec.2.de spōsalibus.

Secunda causa est capitale odium ortum inter prædictos, Gabr.d.cons.186.num.8.c.requisitus vbi Abb. nu.4.de sponsalibus Menoch. de arbitrar.iudicum lib. 2.Cent.5.casu 445.num.3.cum sequenti, Tadeus Pisanus in rubr.quot modis sponsalia dissoluantur num.9. Triuisanus de priuileg. sponsaliorum priuilegio 7.& istud procedit etiam si odium esset causatū culpa ipsius sponsi Romanus cons.190. num.5. Rota Maceraten.decis.2. Ledesma de Sacramēto Matrimonij artic. 1.vers.5.conclus.& fuit in Rota resolutum in vna Abulen.Matrimonij 28.Maij 1593.corā Blanchetto,& iterum in vna Valentina matrimonij 16. Ianuarij 1579. coram Clemente VIII. & iterum in vna Hispalen.8. Februarij 1580. coram de Rubeis, quibus addo decis. Seraphin.1112.

Tertia causa est timor exhæredationis, puta si parentes exhæredare velint, nam pluries hæc causa fuit à Rota Romana approbata, & visa releuans ad recusationem implemēti sponsalium presertim in vna Tullen. matrimonij 1596.coram Penia,& iterum in vna Toletana matrimonij 27.Ianuarij 1595.& in vna Romana matrimonij 15.Februarij coram Orano, quod procedit etiam si præfata sponsalia essent iurata secūdum Ruinum cons.203.n.5.vol.1. DD. communiter in citato c.requisiuit, Siluester, & reliqui summistæ in verbo sponsalia.nu. 10. & fuit dictum in citata Valentina matrimonij & his omnibus addo Seraph. optimè loquentem in decis.1258.num.1.& 2.

Quarta causa est suspicio morbi gallici; argumento textus in cap.litteras de cōiugio leprosorum,Maiolus de irregularitate lib.2.cap.19.facit text in c.quemadmodum §.quid si post.de iureiurando, & fuit in Rota resolutum in vna Toletana matrimonij 27.Iunii 1595. coram Illustrissimo Seraphino, vt in præalleg.decisio. 1112.num.8.

RESOLVT. CCXIX

De causis separationis matrimonij.

1 *Causæ separationis matrimonij nouem enumerantur.*
2 *Adulterium est capitale delictum.*

1 EST hic notādum nonnullas reperiri causas, ex quibus licitè peti poterit matrimonij separatio,præsertim in eo qui sit ecticus,vulgo phtisicus,aut cui alitus fętet intolerabiliter, Borgn.decis.18.n.26. part.2. item propter morbum gallicum Bertazolus consil. 228.Natta cons.24.vol.1.& alij per me commemorati in decis.65.Curiæ Archiep.nu.5.par.2. & ibidem attestatus sum cōtrarium obseruari in praxi,necnon iudicatum fuisse ob talem morbum minime cōcedendum esse thori separationem, & ita exequutum, item ob furorem incomportabilem, & adeo vehementem, vt periculū sit habitare cum coniuge furioso, Couarr.in 4.decretal.par.2.c.7.§.5.nu.3.optime de Franchis decis.312.nu.7. vbi in fine testatur matrimonium de quo ibi agebatur ob huiusmodi causam fuisse per sententiā iudicis ecclesiastici separatū quod ad thorum, itē ob crimen nefandum c.omnes causationes 33.q.2. item ob maleficium impediens copulam coniugalem propter sortilegia post factas orationes, confessiones, ac alia spiritualia præsidia, vt tollatur intensa debilitas genitalis, ac remoueantur fascinationes, & incantationes c.si per sortiarias 32.quæst.1. immò si maleficium sit perpetuum,& ab initio fuit decepta ecclesia, sit totalis separatio iudicio ipsius ecclesiæ Franciscus Marc.dec.177.n.14. part.2.Cappell. Tholos. dec.380. c.1.cum sequentibus de frigidis,& maleficiatis c.porro de diuortijs latissime Thesau. fori ecclesię par.2. cap.9.n.105. cū seq.Borg.dec.18.par.2.Rot.Maceraten.decis.35.lib.1. Itē si vir accusat vxorē de adulterio,& nō probat, fit thori separatio ad instātiā mulieris,ita vt nec sub fideiussione veniat restituenda,quia adulterij delictū est capitale l.Gracchus C. ad legem Iuliā de adult.& ita fuisse decisum testatur Triuis.dec. 61.part.1. item si maritus vitæ vxoris fuerit insidiatus
2 Abb.in dict.c.litteras,& cap.secūdo de diuortijs, Præpositus in cap. que sit in 2.notab.de diuort. Sūma Antonin.de diuortijs §.1. Siluester §.6. vbi reprobātes gl. in c.2.de diuort.dicunt nō teneri cōiugem cohabitare cum viro vbi est periculum corporis sui; maxime si veniet vxor via exceptionis glos.in d.c. litteras Abb. & Prepositus in d.c.2.de diuort.& hoc si aliter prouideri nō possit,Abb.in c.quemadmodū in fine de iureiuran.itē ob viri adulterium c.significasti c.ex litteris c.gaudemus de diuortijs Abb.in c.fin.nu.3.de adul.vbi allegat totum titulum 32.q.6.Paris.consil.53.num.42. colum.4.Diuus Anton. in summa par.3.c.5. vbi etiam dicit, quod si adulteria viri forēt notoria,vxor valeret propria authoritate, & absque iudicio ecclesiæ à viro diuertere,Couarr.de spōs. part.2.cap.7.§.5.nu.8.Thesaur.decis.130.n.4. Caualc. decis.18. num.2.part.2. & in dec.21.num.7.& 26.p.8.Seraph.dec.226.& Maceraten.cit.dec.35.lib.1.& ad materiam huius resolutionis vide prax.Archiep.cap.27.num.12.& seq.

RESOLVT. CCXX.

An solus conquestus mulieris de vitio nefando sit sufficiens ad separandum matrimonium.

1 *Matrimonium ob nefandum vitium separatur.*
2 *Dictum sodomitati facit indicium.*
3 *Virgini creditur asserenti se ab aliquo cognitam, & prægnantem.*
4 *Conquestus solus mulieri de vitio nefando non est ad matrimonium separandum sufficiens, & quare.*

1 NON dubitabatur in Cur.Archiep.Neap. separationem matrimonij fieri posse ob nefandum crimē per tex.in c.adulterij c.flagitia 32.q.7.Abb.in cap. maritis de adult. & hæc est cōmunis opinio secundum Lambert. de iurepatron.lib.1. & p.2.quæst.9.artic.19. Couar.in 4.decretalium.p.2.c.7.§.5.num.6. Clarus in §. sodomia vers. præponitur, facit tex. in cap.omnes causationes 32. quæst.7.Dec.in.l.si quæ mulier n.8.C. de secund.nup.& iuxta hanc opinionē varijs in tribunalibus fuisse decisum testatur Lanfranc. decis.71. prout in Curia Episcopali Papię testatur M.Antonius dec.46.num.8.lib.3. in Curia Fiuisanen.Caual.dec.18. num.26. par.2. ac tandem in Rota Delfinatus refert Franciscus Marcus decis.739.part.2.

Dubitatum tamen fuit an conquestus mulieris solummodo asserentis se fuisse tentatam ab eius viro de crimine nefando sit sufficiens ad separandum matrimoniū, & videbatur prima facie,quod sic ex pluribus.

1 um primo,quia præfata separatio venit cōcedenda vxori,etiam si fuisset tantum tentata ad dictum crimen,vt late per Menoch.in consil.286.num 14.Alban. cons.70.num.4.Monald.consil.62.num.10.& infra volum.2.Salzed. ad Diaz.c.88.Rot.Macer.d.decis.46.

2 Tum etiam, quia in hoc crimine dictum sodomitati facit aliquale iudicium, & probationem, Peguera in decis.

in deciſ.86.Gaſp.Theſaur. in dec.25.p.2. idem Peg. in dec.85. Viuius in deciſ.259. Caualc. dec. 13.lib.3. late ego ipſe in collectanea 525. quanto igitur magis in muliere hoc aſſerente.

Tum tertio,quia creditur Virgini dicenti ſe ab aliquo cognitam, & ex eo prægnantem eſſe,'Boer.deciſ. 299. & in dec.319. Ant.Faber.deciſ.18.C.de prob.Papon.Arreſto 13.l.22. Toming.dec.72. igitur, & mulieri credendum eſt aſſerenti ſe ab eius viro fuiſse tentatam.

Tum tandem, quia pro hac eadem opinione extat doctrina Innocētij in proprijs terminis in c.1.de adul. quem refert,& ſequitur Graff.conſ.1.eo.tit. vbi quando maritus pluries voluit trahere vxorem ad vitium ſodomiticum, debet Iudex ex ſola querela expoſita vxorem ſequeſtrare in domo alicuius honeſtæ perſonę ad finem ne tale delictum fiat.

4 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit deciſum in Curia Archiepiſcopali mota ex ratione text. in l.nullus ff.de teſt. & l. omnibus C. eod. vbi nemo eſt idoneus teſtis in proprio facto, quare hæc mulier,vt in proprio facto deponēs eſt repellenda,Rota Bonon. in deciſ.71. Farin.in dec 178. Rotæ Romanæ,Grammat. deciſ.28.n.12. Marta deciſ. Piſana 138. ac etiam,ne vxoribus occaſio viros accuſandi detur, quia facilis eſſet ſeparandi matrimonij modus.

Non obſtant contraria,quia locum habent,quando vltra aſſertionem innoteſcit aliquod inditium, per quod iudex poterit moueri ad ita iudicandum ſecundum Plot. in conſ.143.p.1.

RESOLVT. CCXXI.

Exorta controuerſia ſuper impotentia, ſi maritus adulterium confiteatur, an vxor ex tali confeſſione ad ſeparationem thori agere poſſit.

1 *Vxor matrimonium dirimere volens propter impotentiam non poteſt ad thori ſeparationem agere ſi vir adulterium confiteatur,& quare n.ſeq.*
2 *Adulterium commiſſum eſt legitima ſeparandi matrimonium cauſa.*
3 *Mulier inquiſita de furto ſi adulterium confiteatur,ex hac confeſſione condemnari non poteſt.*
5 *Reus eſt priuilegiatus, data probationis paritate inter ipſum,& actorem.*

1 PRæſentis quæſtionis reſponſio fuit negatiua, ex eo præſertim,quod huiuſmodi confeſſio fuit emanata incidenter, & proinde non ſolet haberi in conſideratione argumento textus in c.1. de exceptionibus,& iuxta hanc opinionem fuit deciſum in Rota Romana in vna Paduana matrimonij 6. Martij 1595. coram Ludouiſio,quam placuit hic ad verbum inſerere.

Hypolita agebat ſuper nullitate matrimonij cōtracti cum Marco, ex defectu impotentiæ, & cum poſitionibus ad illam probandam datis Marc. negaret, & redderet rationem (che ſono quattro ò cinque giorni che io hò conoſciuto carnalmente delle donne) Hypolita receſſit à priori iudicio,& cæpit inſtare pro ſeparatione thori propter commiſſum adulterium,ex d. confeſſione reſultans. Vnde dubitaui,an eſſet illi locus,& Domini tenuerunt partem negatiuam,nā licet adulterium per alterum ex coniugibus commiſſum ſit
2 legitima cauſa ſeparationis contra illum,qui commiſit cap. intelleximus de adult. c. ſignificaſti c. gaudemus de diuort.c.ex parte de ſponſ.Cou.in 4.2.p.c.7.§. 5.n.8.verſ.5. huic diuortio, & benè probatur per confeſſionem adulteri d.c.intelleximus vbi Abb. n.3. & 4. gloſ.mag. poſt med.verſ.niſi in cap.1,32.q.1.Cou.d.§. 5.n.12.Natt. conſ.24. in prin. tamen confeſſio de qua quæritur,ex multis non probatur.

3 Primo, quia iudex contra formam expreſſam c. ex litteris de diuort. proceſſit,nam in primis admiſit poſitionem tertiam conceptam hoc modo,quod d.Marcus ante contractum matrimonium ſæpe tentauit cognoſcere fœminas carnaliter,& propter impotentiam non potuerit, cui Marcus non tenebatur reſpondere, nam ſi illam fateretur,detegebat turpitudinem ſuam, Lanfranch. in c. quoniā contra de prob. §. de reſponſionibus n.191.Bald. in l.2. §. quod obſeruari n. 21. & 23. de iuram.cal.Caputaquen.dec.327.n.3.& 4.p.2. & cum bene reſpondiſset Marcus, ſe non credere, caſtiganti illam, vt magis præciſè reſponderet, vnde intrat ſuſpicio,quod d.confeſſio fuerit facta ad effectum ſe defendendi, & excuſandi à ſuggeſtione, & impoſitione impotentiæ, ex quo capite ſolum prætendebatur diſſolutio matrimonij,qua ſuſpicione ſtante, dicta confeſſio non probat, vt notant omnes, in c. atteſtationes,de deſponſ.impub.& in c. ſuper eo de conſang. & affin. & eſt deciſ. Put.118.n.13. & 14.l.2.

Secundo dicta confeſſio fuit facta acceſſorie, & incidenter ad alium effectum,& de re non deducta in illo iudicio, quo caſu non præiudicat ad alium effectum, Dec. conſ.310.num.4. Afflict. deciſ. 176. vbi
4 habetur, quod mulier inquiſita de furto ſi confiteatur adulterium, non poteſt condemnari ex tali confeſſione, quod maximè procedit in hoc caſu ex ſupra deductis ob periculum animæ, & fauore matrimonij ad tradita per Abb. in c. ex litteris,num.9. & ibi Henriquez num.6. de diuort.

Accedat, quod cum d. confeſſio contradicat confeſſioni ipſius Hypolitæ reſultanti ex ipſa poſitione impotentiæ ad not. per Ioan. Andream, & Canon. in cap. fin. de iureiurando in 6.non poteſt probari adulterium, tum quia data paritate probationis Actoris, & rei,pro reo ſit præſumendum ex vulg.iur. tum etiā, quia Hypolita non poteſt vti hac confeſſione, antequam reuocet ſuam poſitionem, quam reuocare non poteſt niſi docto de errore,Bart. in l.poſt leg. num.13. de ijs quibus vt indign. cum alijs alleg.

RESOLVT. CCXXII.

Cohabitatio triennalis, quando currere incipiat.

1 *Tempus triennij datum ad cognoſcendum de impotentia ſecundum vnam ſententiam currit tam ante, quam poſt iudicis pœnitentiam iniunctam.*
2 *Tempus triennij ſecundum alteram ſententiam incipit poſt pœnitentiam.*
3 *Tempus pro cohabitatione dandum aliquando iudicis remittitur arbitrio.*

INdubitabilis eſt iuris concluſio impotentem ad copulam non poſſe matrimonium contrahere cap.1. c. quoad ſedem, cap. ex litteris, & c. conſuluit de frigidis,& maleficiatis;& ſi contraxerit eſſe de iure nullum,Gomes.Leo dec.39.diuerſ. Cappella Tholoſ. in dec.381.Caualc. dec.18.p.2. Romanus ſingulari 620. Menoch. latiſſimè de arbitrarijs iudic.lib. 2. caſu 85. quare ſi de impotentia apparet,ſtatim ſeparabitur c. 1. eod.titul.alias cohabitabunt coniuges per trienn. c.laudabilem eod.

Sed dubitatum fuit à quo tempore currat prædictum tempus triennij, in quo dubio duæ ſunt doctorum ſententiæ.

Prima eſt Innocentij in cap. fin. eodem titul. volentis ſufficere,quod per triennium cohabitauerint,ſiue ante, ſiue poſt pœnitentiam iniunctam à Iudice, quam opinionem ſequuntur Card. n.15.Abb.n.12. Anan.n. 6.in d.c. & mouentur per verba eiuſdē textus ibi intra prædictos octo annos,loquitur enim de illis annis,qui præceſserunt querelam nunc expoſitam corā Iudice.

Alte-

Altera est opinio Hostiens. in dicto cap. fin. quã sequuntur Ioannes Andreas num.6. Antonius de Butrio num.10. Ancharan.num.9. Baic.n.4. & Cappella Tholos.in dec.381.dicentes, quod vt cohabitatio triennalis dicatur formiter facta, requiritur, quod post pœnitentiam, per quam remouetur obex peccati, ex præcepto Iudicis inchoetur, cum aliquando propter peccata superueniant similia impedimenta; & iuxta hanc
2 opinionem consului, & fuit decisum, & mouebar ad eam tenendam ob id presertim, quia ita iudicauit Rota Romana in vna dissolutionis matrimonij 5. Maij 1597. coram Orano idem tenuit Rota in vna Calaguritana diuortij 13. Iunij 1584. coram Bubalo, quæ decisio habetur apud Farinac. in impressis post 1. volum. suorum consiliorum, & est decis. 27.

Est tamen notandum in praxi, quod in pluribus ca-
3 sibus Rota terminum habitationis remisit arbitrio iudicis, & minorem triẽnio statuit, vt voluit in vna Taurinen. dissolutionis matrimonij 16. Martij 1590. coram Illustris. Platto, quam decisionem reperies in recollectis per Farinacc. & impressis post primum volumen suorum consiliorum, & est decis. 75.

Secundo notandum non facere fidem testimonium meretricis asserentis, virum post amplexum, & oscula secum cubantem frustra pluries tentasse cum ea coniunctionem carnalem, Rota in vna Daurinen. dissolutionis matrimonij, 30. Octobris. 1597. coram Orano, & iterum in citat. decis. 27. num. 8.

RESOLVT. CCXXIII.

An per Matrimonium vacet beneficium.

1 *Beneficium, accessus, regressus, per matrimonium contractum amittuntur, etiam forma Concilij non seruata num. 2.*

3 *Beneficium vacat etiam per matrimonium copula carnali non subsequuta.*

IN facti contingentia dixi indubitabilem esse iuris conclusionem per matrimonium vacare benefi-
1 cium Ecclesiasticum cap. 1. & cap. diuersis fallacijs de clericis conjugatis, latissime Mascardus de probationibus conclus. 182. Sanchez de matrimonio lib. 7. disputatione 41. n. 4. Gonzalez glos. 15. n. 43. Lessius de iustitia, & iure lib. 2. cap. 34. num. 21.

Amplia primo vt per matrimonium nondum amittatur beneficium, verum etiam accessus, regressus, & alia iura ab beneficium competentia Paris. de resignatione beneficij lib. 1. quæst. 14. Zauallus quæst. 47. Salzedus ad Diaz cap. 80.

Amplia secundo procedere etiam si matrimonium clericus contraheret sine parocho, aut testibus, quia licet sit nullum ob inobseruantiam formæ traditæ per
2 Concilium Tridentinum sessione 24. cap. 1. nihilominus amitteret ipso iure beneficium, vt tenuit Rota Romana in vna Lucan. de insula Sancta, 6. Iunij 1585. coram Illustris. Lancellotto, quam decisionem ad literam refert Nicol. Garcia in tract. de benefic. tom. 2. par. 11. cap. 8. nu. 13. qui auctor num. 14. contrarium verius sibi videri fatetur, nempe, quod contrahens matrimonium sine parocho aut testibus, non amittat ipso facto beneficium (licet posset priuari sic contrahens scienter) arg. l. si quis legatum ff. ad l. Cornel. de falsis, quod & casibus comprobat, & alios Doctores in proposito tenentes adducit.

3 Amplia tertio, procedere etiam in matrimonio copula non sequuta Rota in dec. 1. de sponsalibus, in nouis, & ead. Rota in dec. 21. de probationibus in antiquis.

RESOLVT. CCXXIV.

De præsentia parochi in matrimonio.

1 *Parochi schismatici suspensi, excommunicatique præsentia in matrimonio sufficit.*

2 *Matrimonium contractum coram parocho, cui ab episcopo fuit interdictum, ne matrimonijs assistat, valet, & quid si non est specialiter vocatus, ac etiam si dolosè fuerit ductus.*

3 *Præsentia parochi intelligentis sufficit: vbi quid in parocho affectatè intelligere nolente.*

4 *Matrimonium illegitimè contrahens tenetur denuò in foro animæ legitimè contrahere.*

PRæsentiam parochi in matrimonijs contrahendis esse necessariam non dubitatur stante expressa disputatione Sacri Concilij Trident. sess. 24. de reformatione matrimon. cap. 1. & propterea hodie cessant matrimonia præsumpta in vim tex. in c. is qui de sponsalibus, vbi sponsalia de futuro transibant in matrimonium per carnis copulam Triuis. decis. 20. p. 1. & adeò est nullum prædictum matrimonium sine præsentia parochi, vt contrahentes propria authoritate, ac siue iudicis sententia resilire poterint Sayr. dec. 1. de sponsalibus, & sufficere eius presentiam, etiam si esset schismaticus, suspensus, vel excommunicatus Nauarr. cons. 9. de spons. Sayr. dec. 13. eodem Ledesma de matrimonio q. 45. art. 5. vers. tertiò in dubium, imò si parocho esset interdictum ab ordinario, ne matrimonijs assisteret, & consequenter abdicata potestas authori-
2 zandi, nam hoc non obstante valeret matrimonium contractum coram eo secundum Zauallum in tract. de commun. contra commun. q. 604. num. 71. Ledesma de matrimonio citata q. 45. versic. quo proposito fundamento, Salzed. ad Diaz. in pract. crimin. cap. 73. versic. primum dubium, vbi referunt ita declarasse Sacram Congregationem, & valeret etiam si parochus non esset specialiter ad hoc vocatus, Nauarr. cons. 20. de spons. Sayr. decis. 24. eodem. Salzed, cit. loco, vbi quoque refert declarationem Sacræ Congregationis, Spino in speculo testamentorum glos. 15. princip. nu. 48. & 49. Medina in summa cap. 16. §. 15. Azeued. in l. 1. titul. 1. num. 5. recomp. nu. 39. & sufficeret pariter sola
2 parochi præsentia adducti dolosè, & renuentis, dummodo probè intelligat, & audiat contrahentium verba, licet ipse nulla verba proferat, Ledes. & Salzedus locis cit. Segura in director. iudic. eccles. part. 2. c. 15. n. 51. Mascard. de probat. conclus. 9. n. 9. & seq. Vega in silua lib. 6. cas. 114. & 115. & ita declarauit Sacra Congregatio, quod procedit etiam si parochus clausit aures, & affectatè non audiuit nec intellexit ex Salzed. Ledes. & Zeual. cit. loc. qui quoque referunt declarationem Sacræ Congregationis.

Item coram parocho compulso, & per vim etiam grauem adducto, Segura dicto cap. 15. num. 51. Spino in spec. testament. glos. 15. num. 48. & 49. Vega citato lib. casu 116. & Zauallus vbi supra, qui refert declarationem Sacræ Congregationis, & huiusmodi præsentia adeo est necessaria, vt nec valeat in foro interiori cõscientiæ secundum Ledes. de matrim. quest. 45. artic. 5.
4 vers. est tertium dubium: bene verum est, quod in eodem foro conscientiæ, qui contraxit inualidè tenetur adimplere promissum, & iterum legitimè contrahere. Vera crux in appendic. dub. 9. vers. 2. propositio. Cordub. in summa q. 52. in fin. quicquid dicant Azeued. loc. cit. & Guttier. canon. q. c. 18. n. 4. quid verò dicendum de matrimonio in mortis articulo contracto vide Cucch. lib. 5. institution. tit. 11. num. 87. Spin. & Azeued. cit. loc.

RE-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

RESOLVT. CCXXV.

Proprius parochus quis dicatur.

1 *Parochus proprius dicitur in cuius parochia contrahentes domicilium habent tempore matrimonij.*
2 *Parochus ruralis an ſit proprius.*
3 *Parochus proprius an dicatur ille, in cuius parochia contrahentes habitant animo non permanendi.*

EX Sacro Tridentino Concilio in c.1. de reformat. matrimon. ſeſſ 24. ſtatutum extitit, vt qui aliter, quàm præſente parocho, cum duobus, vel tribus teſtibus, matrimonium contrahere auſus fuerit; nullum, & irritum habeatur, quem quidem textum prædicti Sacri Concilij Sacra Congregatio ſuper declaratione illius
1 declarauit debere intelligi de proprio parocho, in cuius parochia contrahentes domicilium habent, adeo, vt ſi matrimonium contrahitur in parochia viri ſufficiat parochus viri, ſi in parochia mulieris, parochus mulieris interſit, & matrimonium perficiat, aſſiſtendo, & verba matrimonij faciendo, vt notat Nauarr. in manuali ſuo c.25.num.144. alias n.fin. & in conſ.7. de clandeſt. deſponſat. Ledeſm. de matrimonio q.45.art. 5.verſ.tertium dubium pag.195. ex declaratione Illuſtriſſimorum Cardin. reſoluentes, quod alterius, & cuiuslibet ſufficit præſentia, & cum omnibus tenet Caualc.deciſ.12. num.21.2.part. Segura in directorio 2. part.cap.25.n.45. & Salzed.d.c.73. addit.2. verſic. decimoquarto, in impreſſione anni 1594. & Spin.d.gl.15. nu.41. apud quos etiam inuenietur, vtrum ſit neceſſarium, quod matrimonium celebretur intra propriæ parochiæ limites, in quo articulo vide Salzed. & Spin. Nauarrum, & Caualc. vbi ſupra.

Quare dubitatum fuit in quadam cauſa matrimoniali, quis dicatur proprius parochus ad finem cõtrahendi matrimonium, & fuit dictum eſſe illum in cuius parochia habitant tempore matrimonij, vt ex declaratione Sacræ Congregationis reſoluit Vega in ſilua caſu 225. & Segura dict.cap.15.num.50. Zauall.citat. quæſt.604. num.50.

Non tamen ſufficeret præſentia parochi ruralis illius, qui principale domicilium habebat in ciuitate, alterum tamen in rure vbi ad tempus in anno recrea-
2 tionis, vel colligendorum fructuum cauſa accedebat, Menoch.conſ.398.Nauar.conſ.2.de clandeſt.deſponſ. Sayr.dec.4. de ſponſ. & pluries fuiſſe deciſum in Rota Romana teſtatur Seraphin.dec.615.Rota diuerſorum deciſ.644.& in deciſ.656.part.1.prout à ſimili quando
3 quis ſe transfert ad aliam parochiam animo reuertendi ad primam non poteſt contrahere coram parocho ſecundæ, Spin.cit.gloſ.15.num.45.Zauallus quæſt. 458.n.36.Caualc.deciſ.12.nu.22.par.2. ex quibus euidenter apparet falſam eſſe opinionem Triuiſ.in deciſ. 23. part.1. volentis non poſſe contrahi matrimonium in præſentia parochi mulieris, ſi in parochia viri per annum habitauerit vti amaſia in domo eiuſdem amaſij. vide Sanchez de matrim.lib.3.diſp.23.

RESOLVT. CCXXVI.

Cauſæ matrimoniales an cognoſcantur per Capitulum vel eius Vicarium Sede vacante.

1 *Cognitio cauſæ matrimonialis ad Epiſcopum tantum ſpectat.*
2 *Nuntius Apoſtolicus cauſarum matrimonialium cognitionem non habet, niſi eſſet legatus à Latere.*
3 *Capitulum Sede vacante, vel eius Vicarius Epiſcopo in cauſa delegata non ſuccedit, cum limitat.*

HVic quæſt. dubitationem non mediocrem faciebat tex.in cap.accedentibus de exceſſ.Prælatorum, qui confirmatus eſt per tex.Sacr.Conc. Trident. ſeſſ.24.cap.20. verſic.ad hæc cauſæ matrimoniales de reformatione, quibus in locis diſponitur cognitionem
1 cauſarum matrimonialium ad Epiſcopum, & non ad alium inferiorem pertinere, quare Farinacc.in deciſ. Rot.100.voluit ob hanc rationem non poſſe Abbatẽ, qui iura Epiſcopalia non habet de cauſis matrimonialibus cognoſcere, vnde Rot. Rom. in vna Montis Regalis matrimonij 23. Ianuarij 1587. coram Seraph. tenuit cognitionem cauſarũ matrimonialium non habere Nuntium Apoſtolicum, niſi eſſet legatus à late-
2 re, & quod huiuſmodi cognitio ad Epiſcopnm tantum ſpectet, videndus eſt optimè Seraph.in dec.764.

Sed quicquid ſit, ego diſtinguendo reſpondi, quod aut loquimur de ordinaria iuriſdictione, & nõ videtur dubium, quia cap. in iuriſdictionalibus ſuccedit Sede vacante, in locum Epiſcopi, Rot.per Cantucc. dec.1. nu.13 in 2.lib.diuerſ.nouiſs.Ioan.Franc.Pauin. de officio & poteſtat.cap.Sede vacante quæſt.10.nu.8.1.par. princ. Imò venit appellatione Eccleſiæ c.cum clerici de verb.ſignificatione cap.antiquas 10.quæſt.1 quare ſi agatur de cauſa matrim.ex ordinaria iuriſdictione, non videtur dubium quin Vicarius Sede vacãte deputatus à c.eam cognoſcere valeat, qui in totali iuriſdictione Epiſcopi ſuccedit gloſ. in c. 2. ne præl.vic. ſuas & cum ea tranſit March.Anton.Cucch. in ſua inſtitut. canon.lib.2.tit.9.de offic.& poteſt.Cap.n.29.& 30.31. & 32.& illic nu.93.ſecundum allegata dicit, quod generaliter ſuccedit in omnibus, quæ in ſpirituali, & temporali iuriſdictione competebant Epiſcopo, vt idem tradit d.Pauin.in eodem tract.in 1.q.1.partis.

De delegata vero magis eſt dubitandum; nã quando eſt commiſſa cauſa Epiſcopo ſeu eius Vicario per hæc verba, ſcilicet dilecto filio Vicario fratris noſtri Epiſcopi, videtur, quod capitulũ non ſuccedat in delegatione per ea, quæ not.Lamp.alleg. 88. commune Florentiæ, & Pauin.in loco allegato, num.3. qui tamen ibi n.4. verſ. verum pro concordantia, dicit quod cognoſcere poſſit quando ſit neceſſe, & vtile cauſam expediri, vt eſt tunc cum agitur de ſedandis inimicitijs, vel de reſtituenda fama, & ſimilibus, idem vt tenet Cuch. tit. quo ſup.num.84. & ad tex.Concilij reſponde prout habetur in ſumm.bullar.in verb.capituli, Sede vacante q.5.

RESOLVT. CCXXVII.

Puella quando ſit ſequeſtranda.

1 *Puella eſt ſequeſtranda lite pendente.*
2 *Locus honeſtus qualis dicatur.*
3 *Puella de ciuitate in aliam transferri poteſt, quando matrimonium timetur vi eſſe contrahendum.*
4 *Puella non poteſt ſequeſtrari, ſi alter coniugum eſset in poſseſſione, & quare.*

1 REſpondetur lite pẽdente ſuper matrimonio, quãdo enim agitur de illo cõtrahendo, & eſt ſuſpicio, ne ei inferatur violentia, & conſequẽter conſenſus nõ ſit liber, debet ea ſequeſtrari in aliquo loco honeſto ad finem explorandi eius voluntatem, vt probant text.in c.cum locum de ſponſ. & in cap.penult.de probat: inter loca honeſta cõnumeratur vltra monaſterium domus materna Cæſar. de Graſs. in dec. vnica de diuor-
2 tijs, quam limita quãdo mater inſtaret pro diſſolutione matrimonij, vt fuit in Rot.deciſum in vna Romana matrimonij 29.April.1679. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & redeundo ad caſum primo loco poſitum, eſt animaduertendum, quod Rota Rom. in vna Hipporig.matrimonij 30.Martij 1589.corã Comitulo tenuit

puel-

puellam,de qua erat dubium ne vi cōtraheret,esse adducēdam ad Ciuitatē Mediolani extra locū suspectū
3 propter Principis loci timorē,& in Ciuitate Mediolani esse collocādā in aliquo monasterio nō suspecto,vt exploretur eius volūtas an cōsētiat habere talē in virū.

Secundo notandum in praxi sequestrationem mu-
4 lieris non esse faciendam,vbi essent duo mariti litigātes, & alter eorum esset in possessione secundum Io. And.Host. & Innoc. in d.c. cum locū,& ibi Anchar. in fin. & ratio est ne incipiatur à sequestro l.vn.C. de sequestro,quia si mulier recessisset, & esset per vim traducta, nihilominus marito restitueretur, Bal. in c.fin. n.8. de probat. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Romana teste Achille de Grassis in decis.vn. de sponf. & tenuit iterum Rota in vna Neapolitana matrimon. 13.Ianuar.1549. coram Puteo. vide in hac materia Farinac.dec.crimin.t.2.decis.249.n.24.& 25.

RESOLVT. CCXXVIII.

An sponsalia contracta inter prohibitos de iure contrahere sub ea conditione,si Pontifex dispensauerit, adueniente dispensatione sit necessarius nouus consensus.

1 *Conditio suspendit actum,& nihil in esse ponit.*
2 *Nouus requiritur consensus,si sponsalia fuerunt contracta sub conditione,si Sanctissimus dispensauerit,& quare.*
3 *Summus Pontifex non habet ratum, quod illicitè fuerit gestum,dispensando.*
4 *Consensus mutuus debet esse,& non conditionalis.*

SVpponatur in facto pro huius quæst. dilucidatione fuisse sponsalia de futuro cōtracta inter consāguineos sub illa conditione,si Papa dispensauerit,quæstio-
1 nis nunc est, an sequuta dispensatione requiratur nouus consensus partium, & dubium faciebat pro negatiua sententia, quia conditio suspendit actum l. substitutio ff. de acquir. rerum domin. & nil ponere in esse voluit tex. in l. itaque & l.cum ad præsens d. ff. si certum petatur.

2 Cæterum præfatis non obstantibus contrarium iudicaui motus, quia Papa dispensans non censetur habere ratum,quod prius illicitè gestum fuerat;sed solū modo impartiri licentiam contrahendi matrimonium;
3 non obstante impedimento ipsi narrato, ex dictis per Cardinalem,& Abb. in cap. super eo de condit.appos. & per Cou. in 2. p. 4. l.cap.3.n. 7. qui loquitur in fortioribus terminis videlicet in sponsalibus per verba de præsenti contractis, sequendo opinionem Theologorum,& hanc opinionem sequuti sunt Domini de Rota in vna Valentina matrimonij 21.Ianuar.1578. coram Illustrissimo Blanchetto, & in vna Taurinensi sponsalium 2.Decemb.1594.corā Gypsio, & in alia Abulēsi.

Et hanc esse communem opinionem tenuerunt Tellus Fernand. in l.22. Tauri n. 18. & dixit communem Loaces in tr. de matrimonio Regis Angliæ dub. 12. in princip. & vide Couar. supra cap.3.n.7. & 8. & est cōmunis opinio Theologorum ex Soto in 4. sententiar. dist.29.q.2.art.1.pag.328. in fin. Palatius de contract. lib.5.cap.11.pag.497. & sequitur Nauar. cons. 1. de sponf. & dicit etiam communem Chucalon ad Dec. in l. ea quæ raro n. 4. ff. de reg. iuris allegando Aret. hodie vero ex decreto Sac. Concilij Tridentini cap.1. sess. 24. de reformatione matrimonij, matrimonium contractum inter personas prohibitas sub illa conditione, etiam si Rom. Pontifex dispenset, & conditio verificetur,neque erit matrimonium de præsenti, neque sustinebitur tanquam sponsalia de futuro, & sic est necessarium, vt matrimonium postea celebretur seruata forma Concilij,quia consensus debet esse mutuus remoto impedimento,ita Victoria in sua summa ver.sponf.col.2. quod sequitur Guttierez de iuramento confirmatorio 1.p.c.51.n. 32. idem in suis canonicis quæst.c.22. per totū,qui latissimè,more suo, exornat istam quæstionem, & Couarr. super c.3.n.7. Mantieco in rubr. de matrimonio,gl.1.n.65. Steph. Caeta. in repetitione, c. ad limina 30.q. 1. in §.4.n.165. Ant. Scappus de iure non scripto lib.1.c. 49. Veracrux in speculo coniugat.3.p.art.12. Viuald.in cand. Ecclesię tit. de matrimonio ex num. 54. Iulius Clarus recept. sentent.§. incestus n.8. Sot. supra dist.29.q.2.ar.1. Palaz. de maioricatu 1. p. q.2.n. 6. Mocius de contract. tit. de matrim.§. de diu. matr.num.10. Spin. in specul. testament.gl.15.num.66. Didac. Perez. in l. 1. titul.1. lib.5.ordinam. pag. 41. quod sepe contingit de facto, & ita practicatur.

RESOLVT. CCXXIX.

Matrimonium, an probetur ex libro parochi.

1 *Matrimonium per parochi librum probatur, & n. 6. vbi etiam requiruntur.*
2 *Liber parochi vim habet maiorem, quàm liber rationis, qui probat.*
3 *Libris creditur publicis.*
4 *Liber visitationis plenè probat, quoad eius pertinentia, quemadmodum Cronicæ, & gabellæ.*
5 *Ætas per parochi librum probatur.*
7 *Factum antiquum solemniter actum præsumitur.*
8 *Consuetudo,quod liber pro authentico habeatur,tenet.*

NOn dubitatur in quadam causa matrim. an matrimonium esset contractum iuxta formam, & solemnitates S.Conc. sed tantummodo matrimonium non fuisse contractum, quare partes produxerunt li-
1 brum parochi, in quo reperiebatur nota supradicti matrimonij, proinde fuit coram me dubitatum, si sit standum præfato libro quoad plenam probationem, & dicebam,quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia huiusmodi liber maiorem habet vim, quam liber rationis ex decis. Viuij 415. sed liber rationis probat Grat.decis.146. Francisc.Marcus decis.60.p.1. Cappella Tholos.dec.496.Surdus decis.99. Guid. Papa decis. 441. Ludouic. decis. Perus. 88. Triuis. in dec.16.n.1.l.1. Caputaq. decis. 155. p.2. Farin. decis.110. igitur,& præfatus liber.

3 Tum secundo, quia creditur libris publicis Grat. Rot.March. dec.137. Anna alleg.94. & ratio est, quia dicuntur fons veritatis,& veri præsumuntur, secundū Magon. decis.59.Gaball.Milleloq.57.sed iste publicus liber dicitur, inter publicos autem libros connumerantur libri visitationum, nam plenè probant, quoad pertinentia Visitationis, item cronicorum Caputaq. decisio.160.part.2. item libri gabellariorum, Surd. in decis.326.

5 Tum tertio quia si ætas probatur per librum parochi vulgo Baptismale Ecclesiæ parochialis,Verall.decis.114.lib.1. Viuius decis.400. Polidor. Rip. dec.247. ergo, & matrimonium, & tradit in specie Caualcan. decis.12. sub n.22.vers. & liber parochi p.2.

Tandem,quia iuxta hanc opinionem tenuit Rota Rom. in vna Coloniensis status 20. Februar. 181. coram Robuster. quæ ita se habet.

Dubium erat circumscripta legitimatione examinis testium facta anno 1512. an liber parochi Sancti Petri Co-
6 *lon. faciat fidem contra D.Corradum in casu, & ad effectum de quo agitur,& fuit resolutum affirmatiuè. Dixerunt enim Domini, quod cum hic non agatur principaliter de probando matrimonio, sed incidenter tantum, quod quælibet probatio sufficit, Gemin.cons.17. Paris.cons.57. n.41.l.4.Put.dec.72.l.1. quæ elicitur ex libro parochi,ex quo constat de proclamationibus, & matrimoniali copu-*

la

la per illas cifras, vt testes probant. idcò ei est standum, cum simus in his, quæ spectant ad eius officium c. cũ inhibitio de cland. desponsat. & per Ias. in repet. admonendi n.132.ff. de iureiurando, præsertim cum sub fideli custodia semper fuit seruatus per parochos, faciunt not. in c. ad audientiam vbi Felin. de præscript. latè Oran. de antiq. temp. §.4. limitatur in prin.

Et ad eumdem semper recursum fuit pro verificatione matrimoniorum, vt per testes examinatos satis fuit probatum, ideò præsumitur: dicit Bald. cons.400. incip. in libris n.2. lib.5. Considerarunt insuper, quod sumus in facto
7 *antiquo; & vltra centum annos; ideo præsumi omnia solemniter facta ad not. in l. sciendum, ff. de verb. oblig. & in l. si certis annis C. de Pactis Put. dec.171.n.2. decis.2. de restit. spol. His accedat depositio testium optimè pro-*
8 *bantium; quod ex communi obseruantia, & consuetudine illius loci idem liber de quo agitur, semper reputatus fuit, & reputatur pro authentico, & facit plenam fidem, & ad eum publicè recurritur pro fide copulatorum, quæ consuetudo valet vt not. in c. cum dilectus de fide instrum. Abbas in c. 1. vbi Decius eodem tit. n. 2. & ex his dixerunt Domini librum iunctis testibus probare.*

RESOLVT. CCXXX.

An matrimonium contractum absque præsentia parochi, & duorum testium habeat vim sponsaliorum.

1 *Matrimonium contractum absque præsentia parochi, & duorum testium non habet vim sponsaliorum.*
2 *Actus à principio nullus, nullum producit effectum.*

FVit mihi quęsitum in quadam causa matrimoniali vertente in Curia Archiepiscopali, an matrimonium de præsenti cõtractum sine parocho, & testibus, vel sine parocho solum, vel sine testibus habeat vim sponsaliorum, ita, vt in foro iudiciali alter contrahens possit alterum compellere, vt fidem adimpleat, & respondendo huic quęstioni dicebam in ea duas diuersas Doctorum sententias reperiri.

Prima opinio est affirmantium, prout sunt Segura in directorio iudic. eccles. 2. par. cap. 15. Veracrux in apendice ad speculum dub. 9. vers. secunda proposit. fol. 42. & nouissimè, Ioannes Petrus Bimius, in consil. 62. num. 34. l. 1. istam partem etiam defendit, & attestatur ita declaratum esse à Congreg. Cardin. Enriquez. in summa part. 2. l. 11. cap. 5. §. 4. & Vega in sua silua lib. 6. cas. 120.

1 Altera opinio est negantium, & hãc defendunt Nauarr. in cons. 1. n. 2. & 3. de sponsalibus, Salzedus c. 76. addit. 2. vers. vnde pariter, vnde Azeued. in l. 1. tit. 1. l. 5. recõp. n. 21. cum pluribus sequentib. Spin. in specul. testament. glos. 15. princ. num. 49. cum sequenti, & iterum n. 75. cum seq. Ledesma de matrimon. q. 45. art. 5. vers. sed adhuc est maius dubium, pag. 181. vide eum, & Guttier. de iur. confirm. 1. par. cap. 51. à num. 37. vbi idem resoluit etiam si adsit iuramentum, Zeuall. in commun. contra commun. q. 79. & iuxta hanc opinionẽ declarasse Sac. Congregationẽ refert Eman. Sà in aforism. confessariorum in verb. matrimonium n. 42. & hanc sequor sententiam.

Mouentur præfati ex pluribus, primo quia non interueniente parocho, & testibus non videtur adfuisse legitimus consensus, quare nulla oritur obligatio neque naturalis, nec ciuilis, nec ita contrahẽtes tenẽtur postea solemniter contrahere iuxta formam Concilij;
2 nam cum actus à principio sit nullus, nullum producit effectum, l. sicut de operibus lib. l. non putauit §. quæuis de bonorum possessione contra tabulas l. 4. §. commendatum de re iudicata c. ad præsentiam de appell. Zasius in l. cum quærebatur, n. 3. de re iudic. Nauarr. c. cum contingat de rescript. remed. 3. sed in casu proposito contractus matrimonij est nullus propter defectũ legitimi consensus, qui non causatur nisi præsentia parochi, & testium interueniat. ergo nullam obligationem producit.

Secundo, nam actus gestus contra legem prohibentem substantiam actus, est nullus, & nullam producit obligationem l. non dubium C. de legib. l. hac consultissima §. ex imperfecto C. de testam. cap. statutum, §. fin. de rescriptis lib. 6. cap. si diligenti de foro compet. sed in supposito casu annullatur substantia actus matrimonialis, hoc est, vt consensus nõ dicatur legitimus, qui est substantia matrimonij sine præsentia parochi, & testium, ergo nullam obligationem producit.

Tertio nam ex contractu legi resistente, vt in predicta specie, non oritur obligatio etiam naturalis, l. si quis pro eo, de fideiussoribus l. si non sortem de condit. indebiti auth. siue à me, C. ad Velleia. c. debitores de iureiur. explicat Fortun. in l. veluti n. 11. de iustit. & iur. Duare. in l. bonis §. fideiussor de verb. oblig. sed in proposito casu lex resistit contractui matrimonij, ergo ex eo nulla oritur deobligatio.

RESOLVT. CCXXXI.

Episcopus an possit exigere aliquid à præsentatis.

1 *Episcopi, vel capitulum à præsentatis, & alijs nihil exigere possunt, nisi consuetudo antiqua adsit in contrarium in pios vsus ea conuertendi.*
2 *Episcopus aliquem recipiens in Canonicum, dulciaria exigere non potest sub pœna; vbi etiam de capituli, ac priuatæ personæ pœna.*

NOtandum est ex Concilio Tridentino sess. 24. c. 14. de reform. capitulum aut alios nihil omnino posse exigere ab ijs, qui sunt electi, præsentati, insti-
1 tuti; vel instituendi: confirmati, vel confirmandi; vel possessionem ingressuri, aut distributiones recepturi, nisi ex antiqua consuetudine hæc in pios vsus solita sint conuerti, alioquin censebitur simonia, & incurrẽt pœnas simoniacorum, vt ibidem Concilium, quod est diligenter notandum contra communem abusum.

2 Immo Pius Quintus declarauit, Episcopum, qui aliquid, etsi dulciaria dumtaxat, exigeret in receptione alicuius in Canonicum, esse suspensum à Pontificalibus, & capitulum exigens subiacere interdicto: priuatas autem personas sententiæ excommunicationis, & eos, qui sic aliquid receperint, ad restitutionem recepti teneri, vt patet ex Bulla Pij V. declaratoria huius decreti, edita anno 1570. pridie Calend. Iunij. Video tamen passim non seruari, & omnino ignorari, Mandat tamen Concilium Episcopis, vt hæc in executionem deducant.

RESOLVT. CCXXXII.

An literæ dispensationum matrimonialium committi possint Abbatibus.

1 *Cognitio causarum matrimonialium ad Episcopum, & non ad inferiorem spectat.*
2 *Abbatibus literæ dispensationum matrimonialium committi possunt.*

IN facti contingentia respondendo huic quæst. non mediocrem difficultatem faciebat tex. in c. accedentibus de excess. Prælat. vbi cognitio causarum ma-
1 trimonialium ad Episcopum, & non ad alium inferiorem pertinet, voluerunt etiam Anchar. & ibid. n. 12. Abb. in cap. 1. n. 11. de consanguinitate, & affinitate. Couar. in epit. 2. part. c. 8. n. 12. & pluries tenuit Rota Romana præsertim in vna Burgen. iurisdictionis 15.

No-

Nouembris 1594. coram Orano,& in vna Salamãtina iurisdictionis 17. Nouembris 1492. coram Illustriss. Seraphino vt patet in eius decis. 595.

2 Cæterum hoc non obstante contrarium consului, & motus fui ex decis. Rotę in vna nullius della Serena 19.Nouembris 1593. coram Illustrissimo Seraphino, cuius hæc sunt verba.

Fuit instatũ apud S.D.N.pro parte Reueren. Dom. Alfonsi Flori Prioris de Magazela Prouinciæ della Serena,vt occurrente casu sibi dirigerẽtur literæ dispensationum matrimonalium, & aliæ similes tanquam ordinario dictæ Prouinciæ, & causa discussa in Sacra Congregatione Cõcilij fuit resolutum,si Prioratus est nullius Diœcesis, & Prior habet, quasi Episcopalẽ iurisdictionem,literas huiusmodi esse committendas dicto Priori, ideo Sacra Congregatio de ordine S.D.N. mandauit mihi,vt in Rota videretur,si huiusmodi qualitates verificantur;ideo causa proposita,& visis probationibus,Domini dixerunt probari Priorem de Magazela habere propriam Ecclesiam, & vti ornamentis Episcopalibus,baculo,& mitra,necnõ ius benedicẽdi, & cõcedẽdi indulgentias, & hoc probari ex Bulla Fel. rec.Clemẽtis VII.quod vero habet territorium distinctum,& separatum a territorio aliorum ordinariorum vicinorũ mediãtibus certis limitibus, & quod confert beneficia,visitat Ecclesias,& corrigit delinquẽtes;optimè probãt testes exhibiti;quib.tamẽ,quia fuerũt examinati sine alicuius partis contradictione, vel vicinorum episcoporum citatione,an ad hunc effectum,cum agatur de leui præiudicio, velint Domini officiales Sanctissimi fidem adhibere, Rot. eorum arbitrio censuit relinquendum.

RESOLVT. CCXXXIII.

An parentes in causa matrimonij testimonium dicere possint.

1 *Parentes in testes recipiuntur matrimonij causa cum limit.*
2 *Matrimonium clandestinum per consanguineos probatur.*

LIcet regulariter parentes non admittantur ad deponendum l.parentes C.de testibus c.si testis 4. quæst.2.Grammat.decis.5.nu.16. & in decis.48.nu.13.
1 tamen pluries dixi regulã hanc non procedere in causa matrimoniali,in qua testimonium parentum recipitur, vt probat tex. in cap. videtur,& ibi glos.in verbo, coniungendo, in fine,vers. consueuit tamen induci, & ibidem Ant. de But. in primo notab. Hostiensis in primis verbis,Ancharan.in 4.not. extra, qui matrim. accus.poss.idem probat tex.in c.super eo,il secondo, sũpto ibi argumẽto à contrario sensu,& ibi glos.Host.& cæteri Doctores cõmuniter extra de testibus, Bartol. in l.parentes, in princ. vers. idem est speciale, & ibi Alb.nu.4. ad finem vers. item fallit in causa matrimonij C. de testibus,Host. in summa de teste §.1. vers.vbi autem Alexand.cons.151.col.fin. sub n.11. vers. quæritur etiam vol.5.Dec.cons.263.in causa matrimoniali nu.26.vers.sed ad hoc respõdetur.Aret.cons.13. viso diligenter themate nu.10.vers.his præmissis,Paris.cõs. 55.attingam.num.28.& seq.vol.4. & cons.58.nu.3. eodem volum.Soccin.Iun.cons.29.circa præsentem consultationem,n.11. volum.2. & cons.31. themate prædicto num.13. vol.2.& Bertran. consil.209.n.1.vol.2. vbi testatur de communi opinione Nell. de testibus num.7. versic.4.fallit in causis matrimonialibus, Aufrer.de reprobat.test.nu.76. versic.4. fallit, Alberic. de male.de testibus cap.1. num.2. Lanfranc. in cap. quoniam contra in verb.testium depositiones n.59. versic.3. fallit de probation. Grot. de testibus part.4. num.113.

Limita tamen vbi esset disparitas in diuitijs potentia,& nobilitate alterius spõsorum,tunc tale testimonium esset suspectum, vt ibi habetur, & idem vbi apparet de affectione parentum, quia tunc repelleretur tale testimonium,vt quia pater,vel mater producit testes in causa pro filia secundum Panormitan. & Fel.in d.c. super eo,& Præpo. in d.c.videtur qui matr.accus. poss. & iuxta hanc opinionem fuisse decisum in Rota Veneta scribit Triuis.in decis.10.lib.1.& in Rota Delfinatus refert Frãciscus Marchus in decis.751.par.2.

Limita secundo quando agitur,& dubitatur de substãtia matrimonij ob affinitatem,secus si quæratur an matrimonium sit cõtractũ nec nè, quia tunc latius est distinguendum secundum Menoch.de arbitr.iud.lib.2. cas.102.Mascard.cõcl.1019.Farinac.de testibus q.54.

Insuper est notandum,matrimonium clandestinum posse probari per consanguineos, & hoc ad effectum tollẽdi peccatum,vt fuit in Rot.resolutum in vna Tullen. matrimonij 14. Iunij 1568. coram Aldobrandino.

RESOLVT CCXXXIV.

Matrimonio separato ob impotentiam coeundi, an iocalia,vestes & donata restituenda sint.

1 *Iocalia matrimonio separato ob impotentiam non ignoratam non sunt restituenda, & quare.*
2 *Impedimentum sciens donare videtur.*
3 *Impedimentum existens in principio,scienti est obnoxium.*
4 *Pretiosa matrimonio separato sunt restituenda.*
5 *Vestes existentes apud sartorem matrimonio separato ob impotentiam sunt restituendæ.*
6 *Iocalia matrimonio separato ob impotentiam ignoratam sunt restituenda.*

IN hac quæst. respondi,distinguendo scilicet, quod aut sciebat impedimentum impotentiæ, & tunc
1 nihil restitui debet,vt probat tex. in leg.penultima.ff. de donatio.int.vir. & vxor.Roman.cons.146.n.2. & 3. Ruin.cons.58. num.24.vol.2. Hypp. cons.90.num.5.& in sing.481.additio.ad Bartol. in l.in rebus §.seruus ff. solut.matrimon.Caualcan.decis.18.part.2.de Frãchis decis.52. Viuius decis.415. num.3. & huius quæst. duplex est ratio.

2 Primo quia sciens impedimentum videtur donare, & vt dolosus non repetit l.si quis alumna C.de nupt. & communiter scribentes in l.si cum dotem.§. si mulier ff.soluto matrimon.& in l.auunculo ff. de cõdit. sine causa.Fanutius de lucro dotis glos.3.num.11.vsque ad finem,Bellon.consil.84. Suarez.in tit.de Ias.gananciis n.27.Beluis.in sua practica in tit.de iniur.num.36.

Secunda ratio, quia impedimentum stans à principio imputatur scienti,non autem ignoranti,vt est tex. expressus, in l.si legibus Cod.de Episcopali audientia, Bald.cons.320.volum.2.Alexander cons.60. num.4.& seq.vol.1.Monald.cons.3.num.5.Merend.cons.18.

Non tamen omnia donata veniunt restituenda, sed dumtaxat illa,quæ sũt pretiosa,Corset.in sing. in ver-
4 bo conditio, Iason. in l.ipsa apud quem num.12.ff. de legatis 1. Cappella Tholosana in decis.88. Afflict. in decis.315.& procedere etiam in vestibus,& iocalibus;
5 existentibus apud sartorem, & non dum sutis,sed destinatis ingalibus,Cappella Tholosan. decis.387. & in decis.388.Caualchan. de vsufructu n.85. & in citata decis.18.num.18.

Et restitui debent, eo modo, quo reperiuntur, cum fuerint data ad vtendum Petr. de Vbald. in tractat.de duob. fratribus in 6.par.quæst.20. n.21.chart.73. pro vt etiam dicitur de bonis paraphrenalibus secundum Aretin.in §.fuerat,sub num 26.inst.de actio.Tiraquell. de retract.conuent.ad finem titul.num.86.Franc.Crement. sing.142. si paraphrenalia, sentit Afflict. decis.

147. Sylua nupt. l. 2. n. 71. cart. 167. Dec. in l. contract. n. 25. ff. de reg. iuris Caualc. in tr. de vsufruct. nu. 246. cart. 595. & in decis. 11. n. 6. & 7. 2. part. Soccin. cons. 9. postremo vol. 4. Laur. Sylua cons. 37. n. 3. & Paul. de Castro cons. 242. col. fin. vol. 2. nisi æstimata essent data, quia tunc æstimatio faceret emptionem, & venirēt in restitutione, vt per Paris. cons. 64. n. 17. & seq. vol. 4. & Sylua nupt. lib. 2. num. 71. & Caualcan. in dict. decis. 11. sub n. 7.

Si vero ignorauerit factum, & non ius, & sic existimauerit se esse potentem, & aptum ad matrimonium
6 contrahendum, tunc enim, quia est in bona fide prædicta iocalia, dotē, ac paraphrenalia repetere potest, & in dote consuluit Purpur. consil. 366. nu. 3. vol. 1. Cephal. consil 444. vol. 3. Abb. cap. 1. de donat. inter virū ex vxorem, & Bald. in consil. 3. fol. 4. in fine vol. 1. consil. matrimonialium diuersorum, per textum in cap. 2. de coniug. seruor. vbi dicit, quod diceretur quasi dos, & esset priuilegiata sicut vera dos, vti dos putatiua ad notata etiam per Bart. Alexand. & Doctor. in l. sicut dotem §. si mulier ff. solut. matrimon. licet maritus nō lucraretur dotem secundum statutum, si vxor moreretur ante solutionem matrimonij, vt in maleficiato cōsuluit Iason cons. 58. ad idem, & cons. 59. vol. 1. & de materia loquitur Abbas in d. c. 1. & ibi apostilla lit. F. de donat. int. vir. & vxorem, vbi latè Rodericus Soarez tit. de las ganancias num. 1. & seq. & num. 16. & Phanut. de luc. dot. glos. 3. sub num. 19. fructus vero dotis bene maritus lucratur ante solutum matrimonium, vti bonæfidei possessor, & ignorans impedimentum. Rolandus de luc. dot. quæst. 97. num. 9. Alexand. & Paul. de Castrens. in dict. §. si mulier, & Fanuc. d. glos. 3. num. 19. & in non viro potente loquitur Ioan. Bocca. sing. 5. & ibi addentes Cin. in l. 1. §. exactio col. 2. vers. quarto quæritur C. de rei vxor. actio. facit dictum Curtij Iunior. cons. 275. nu. 76. vol. 3. secus si non ignoraret factum sed ius, quia tunc nihil lucratur, vt per text. in d. l. si quis alumnam C. de nuptijs Caualc. vbi supra n. 23.

RESOLVT. CCXXXV.

De denunciationibus faciendis in contrahendis matrimonijs.

1 *Denuntiationes tres ante matrimonium sunt faciendæ.*
2 *Sponsus contrahens matrimonium absque denuntiationib. peccat mortaliter, & grauiori supplicio est plectendus si consumauerit.*
3 *Denuntiationes festiuis diebus sunt faciendæ, Et Episcopus non potest dispensare, vt feriali tempore efficiantur, & quare.*
4 *Denunciationes vbi sunt faciendæ.*
5 *Denunciationes sunt faciendæ, quando matrimonium in mortis articulo contrahitur.*
6 *Omissio denunciationum matrimonium non vitiat.*

EXtat constitutio Sacr. Concilij Tridentini sess. 24. cap. 1. de reformat. matrimon. qua precipitur, vt antequam matrimoniū contrahatur, ter à proprio cōtrahentium parocho tribus cōtinuis diebus festiuis in
1 Ecclesia inter Missarū solemnia publicè denuntietur, inter quos matrimonium sit contrahendum, vt omnes reuelent impedimenta, si quæ sint, etiam occulta, de qua re agit Corduba in tract. cas. conscientiæ q. 189. in finalibus verbis, in hoc tamen dic vt per Guttierez l. 1. canon. qq. cap. 19. & de his monitionibus, quæ fieri debent in matrimonio differunt Victoria de Sacram. matrimon. num. 266. Gomez. lib. 49. Taur. num. 1. Mascard. volum. 2. de probationibus conclus. 1031. nu. 1. Thimoteus de visitat. ecclesiast. lib. 1. tractat. 3. Corrad. in templ. omnium iudicum lib. 2. cap. 12. nu. 21. Mantieco lib. 5. recollect. tit. 1. l. 1. gl. 1. ex num. 1. Perez lib. 5. tit. 1. leg. 1. vers. 3. modo ait, Menoch. de arbitrar. lib. 2. cas. 453. num. 2. Nauarr. manual. latin. cap. 22. n. 69. Mozius de contract. tit. de matrimonio §. de substantialibus, formalibus, & essentialibus matrimonij n. 17. fol. 183.

Amplia, vt contrahentes absque denuntiationibus,
2 vel illis prætermissis absque licentia peccent mortaliter. Veracrux in appendice ad specul. coniug. dub. 1. & Spin. in specul. testament. gl. 15. num. 26. & Guttier. de iuram. confirm. p. 1. cap. 51. num. 29. & Perez in l. 1. tit. 1. lib. 5. ord. col. 26. ad fin. & Ledesm. de matrim. q. 45. art. 5. vers. sed adhuc est dubium, quem vide Molin. de Primogen. Hispan. l. 2. c. 16. Salzed. ad Diaz in pract. crimin. c. 73. in addit. 2. vers. peccaret tamen, quinimo illos in exteriori iudicio condignis legalibus pœnis plectendos ab Ordinario tenet Ioan. Segur. in direct. iudic. eccles. for. part. 2. c. 15. n. 30. & infra, quem sequitur etiam Salzed. loco prox. cit.

3 Amplia secundo, vt istæ denuntiationes fieri debeant tribus diebus continuis festiuis, & non posset fieri diebus ferialibus, etiam cum dispensatione Episcopi: ratio est, quia Episcopus non potest dispensare super cōstitutione Concilij Generalis Siluester in verb. dispensatio num. 14. §. 9. glos. & Doctor. in cap. at si clerici de iudic. & Silua 3. part. q. 7. num. 2. Vgolinus de potestate Episcopi c. 15. §. 11. num. 4. vbi allegat textum in cap. cum inferior de maiorit. & obedient. & ita per Sacr. Congreg. declaratum refert prax. Archiepiscop. c. 26. n. 10.

Amplia tertio, vt huiusmodi denunciationes fieri debeant in vtriusque parochijs, vbi contrahentes magis versati sunt, & principaliorem habent larem secūdum Panorm. in cap. final. de clandestin. desponsat. Franc. Marc. decis. 715. part. 2. Zenedus in collect. 81. p. 2. Vgolin. loco citato, & Segura in direct. iudic. 2. par. cap. 16. num. 19. & in num. 20. dicit, quod fiant tribus diebus festiuis non immediatè se inuicem sequentibus, sed per aliqua dierum interualla, & in num. 21. ait, quod quando vna tantum fieri debet denuntiatio, dimissis duabus, non incontinenti matrimonium celebrandum est, sed per aliquod temporis interuallum expectandum est.

Est tamen animaduertendum in praxi, quod quam, uis præfatæ denuntiationes requirantur in matrimonijs contrahendis, tamen si omittantur matrimoniū
6 erit validum, Nauarr. cap. 22. num. 70. in 3. not. Couar. p. 2. c. 26. num. 10. Salzedus ad Diaz c. 73. vers. 1. ante omnia, Vgolinus de potestate Episcopi c. 15. §. 11. n. 6. vbi quoque refert declarationem Sacr. Congregationis, quare improbanda est opinio Menoch. qui contrarium tenet in cons. 60. num. 70. vol. 1. licet sic contrahentes peccarent mortaliter, omittendo præfatas denuntiationes absque licentia ordinarij, vt fuisse decisum testatur Caualc. in decis. 28.

RESOLVT. CCXXXVI.

Episcopus ex quibus causis possit remittere denunciationes in matrimonio.

1 *Iusta causa est necessaria, vt denuntiationes in matrimonio contrahendo omittantur.*
2 *Episcopus denunciationes absque iusta causa remittens mortaliter peccat.*
3 *Causæ sex per quas, denunciationes possunt remitti enumerantur.*

PEr dispositionem etiam Sacr. Concilij loco vbi supra permissum est Episcopis ex causis sibi bene visis remittere denūtiationes in matrimonio contrahendo, & iustam causam esse necessariam tenuerunt

Salze-

1 Salzedus in d.cap.73.addit.lit.D. & Segura dict.2.p.c. 16.n.17. & Sarmiento lib.1.selectar.interpret. c.6.n.7. Nauarr. in manual. lati. c.22.n.70.& n.85. Veracrux in appendice,Spin. dict.glos.15.num.28.Menoch. consilio 69.num. 62. cum sequenti, & num.71.vol.1. Paz. in praxi 2.tom.prælud.3.num.11. & idem Menoch. de arbitrar. lib. 2. Centur. 5. cas. 453. numer. 5. & Guttierez in canonicis quæstionibus c.19.n. 4. qui resoluunt necessariam esse causam, nec posse sine ea, post longam disputationem,denunciationes remitti.

Et adeò causa requiritur; vt de ea constare debeat ante dispensationem, per informationem, & processum, & vtrum sufficiat summariè, & affirmatiuè, resoluunt Segura dict.cap.16.numer.17. & Cæphalus in consil.421.num.61. cum sequentib. lib. 3. Paz. in praxi dict. prælud. 3. numer. 11. Guttierez in canonicis quæstionibus cap. 19. à num. 4. & numer. 12. & cap. 20.num.31.

2 Immò Ordinarius remittendo dictas denunciationes sine iusta, & rationabili causa peccat mortaliter; & affirmatiuam partem amplectuntur omnes, Spin.d. gl.15.n.28. Cæphalus dict.cons.421.num.18. Paz dict. prælud.3.n.11. Guttierez in dict. canonic. quæst.c.19. num.12. & Ledesma, de matrimonio, quæst.45.art.5. vers. dubium primum.

3 Inter iustas autem causas connumeratur, primo quod virgo sit sub tutela iniqui tutoris, qui eam viro ignobili,& dispari tradere vult Segura d.cap.16.n.15. Moccius de contractibus tit. de matrim. col.3. n.16. Spin.dict.glos.15.n.31. & Nauarr. in manual. c.16.nu. 37. & idem quando virgo esset à viro deflorata resoluit Seg. dict.c.16.n.16.

Secunda causa est si filij essent sub potestate nouercali, vt pariter resoluunt Seg. d.c.16.n.13. & Guttier. in canonicis quæstionibus cap.20.n.29. & n.30.

Tertia causa quando contrahitur matrimoniũ cum magnatibus,vnde Reges,& Principes videntur posse contrahere sinè bannis,quod intelligit Henric.Boich. in c. si ad finem extra de clandest. desponf. quoniam non est consuetum, eorum matrimonia bandiri, licet Graff.p.1. decis. aurearum lib.2.cap.86. & de arbitrarijs confessariorũ lib.1.c. 41. simpliciter affirmet posse Episcopum omissis denunciationibus dispensare cum illis; quia cum magna deliberatione solent connubia tractare,& eorum matrimonia sunt valde nota,quare si aliquod impedimentum inter eos esse sciretur,Sotus in 4.sentent.dist.28.q.2.art.3. post tertiam conclusionem D.Anton.3.p.tit.1.c.16. Vega in sua Sylua lib.3. casu 211. sed contrarium fundat, & defendit Seg. in d.director.2.p.cap.16.n.7.

Quarta est vbi contrahere volentes diu habiti fuerint pro coniugibus, & in tali forma erant, & propter verecundiam non audent contrahere,Guttier. in tractat. de iuramento confirm.1.part.cap. 51.n. 22. vers. & tenendo,Nauarr. in manuali cap.16.num.37. Paludan. in 4.sentent.dist.28.q.2.'act. 3. concl.3. quamuis hanc causam repellendam existimet Segur. d.cap.16. num.14.

Quinta est quando matrimonium esset contrahendũ inter diuitem,& pauperẽ,nobilem,& ignobilem;senem,& iuuenem,& sic adesset disparitas ratione ætatis,conditionis,& qualitatis,vel diuitiarum, Palud.in 4.d.28.q.2.ar.3.concl.3. & ibi Sot.q.1.art.2. Henricus de Bottis de Synodo Episcopi 3.p.ar.1.n.158. Henric. Boich. in c. cum inhibitio §. super eo de clandest. desponf. Diuus Anton. in summa 3. part. tit.1.c. 16.§.5. Nauarr. in Manual.cap.22.n.70.notab. 5. Segura d.2. p.cap.16.num.6. Salzed. dicto c.73. addit. litera C. in verbo dispensent, Menoch. d.cons.69.n. 7. cum pluribus sequentibus lib.1. & Vega in Sylua lib.3. cas.211. Cucchus lib.5.instit.tit.11.n.65. vide Cæphal. consil. 421.num.23.& 24.lib. 3. qui contrariũ in proprijs terminis Concilij conatur probare,defendere,& fundare.

Sexta causa est vicinitas tẽporis,quo prohibitæ sũt nuptiæ,ita vt non sit tempus sufficiens faciendi dictas denunciationes,Salzed.d.c.73. eadem lit.D. & Zeuallus de communibus contra communem q.604.n.106. Segur. d.c.16.n.17.in fine,de qua causa vide Prax.Archiepisc.c.26. sub n.3.

Septima causa est,quando matrimonium esset contrahendum in mortis articulo, de qua consulendi sũt Franc. Sarmient. selectar.lib.1.c.6.n.7. Seg. d.cap. 16. n.4. Spin. d. gl.15.n. 26. Nauarr. in man.c.16.n.37. in fine. Prax. Archiepisc.d.cap. 26. sub n. 2. qui & alios concordes recensent.

RESOLVT. CCXXXVII.

An Vicarius Episcopi possit remittere denunciationes in matrimonio.

1 *Denunciationis facultas,an possit delegari.*
2 *Denunciationes in matrimonio à Vicario possunt remitti, & quare.*
3 *Vicarius dicitur Ordinarius.*
4 *Delegari omnia,quæ sunt iurisdictionis,possunt.*
5 *Vicarius forancus denunciationes remittere non potest.*

ANceps quæstio est an Vicarius Generalis Episcopi possit hodie licentiam concedere contrahendi matrimonium non præcedentibus denunciationibus? & partem negatiuam .s. non habere Vicarios Episcoporum ex iure suo dictam facultatem, nec dici Ordinarios in casu huius decis. constanter fundant,& defendunt Menoch.cons.69.n.55. cum seq. l.1. & 2.& de arbitr.cent.5.cas.453.nu.5. idem sensit, & Cæphal. cons.421.n.72. cum plur.seq.lib.3. Didacus de Spin.in spec.testam.gl.15. in princ.n.28.& 29. Piaz in praxi 2. tom.prælud.3.n.11. & eamdem sentire videtur, & approbare Ledes. de magno Sacram. matrim.q.45.ar.5. vers. quartum dubium col.2. Gonzal.variar.quæst.iuris c.27. per tot. præcipuè à n.19. vbi latè disp. & defendit Vicarios Generales Episcoporum non esse iudices ordinarios,sed delegatos.

Immò sunt,qui tenent præfatam facultatem remittendi denunciationes non posse delegari, vt sunt Cæphal.in d.cons.421.n.72. cum pluribus sequentibus,& Menoch.d.cons.69.n.55. cum sequentibus, licet affirmatiuam partem teneant,& latè fundant Spin.in d.gl. 15.n.29. & Paz d.prælud.3.n. 11. & Ledesma d. versic. quartum dubium in princ. scilicet, dictam facultatem remittendi denunciationes remitti,& delegari posse ab Episcopo: necessariam tamen esse specialem facultatem,& commissionem.

Affirmatiuam tamen opinionem constanter defendunt Veracrux in append. ad specul. dub.1.propos.6. ad fin.fol.40. & Seg. in direct.iud.Eccles.2.p.c.16.n.3. etiam stante Concilio prouinciali,& hanc partem affirmatiuam indistinctè,& intrepidè fundat, & defendit Guttierez canonic.q.c.19.num.13. & n.19. & pro hac parte adduci potest, & facit in terminis doctrina Flaminij Paris.l.3. de resign. benefic.q. 11. à n.9. vbi latè fundat,& defendit,quod vbicunque in Conc.Trid. aliquid committitur Ordinarijs, vel eorum mentio fit, intelligitur etiam de Vicarijs Generalibus Episcoporum.Zeneda in collect 81.p.2.

3 Mouentur,tum quod in arbitrio ordinarij relinquitur,& Vicarius Ordinarius est cap. ex parte vbi Innocent. & reliqui de officio Vicarij, tum etiam quia cũ de Episcopo loquatur, non excluditur eius vicarius, nam vbi voluit Sãcta Synodus vicarium excludere id expressit, vt in absolutione ab hæresi sess.24.de reformatione c.6. tum denique, quod omnia, quæ iurisdictionis sunt,regulariter delegari possũt de iure Canonico,

nico.cap.aqua & ibi gloſa de Conſecratione Eccl.vel altar. atque ſic contra Menoch. tenuit eadem Addit. ad Diaz dicto cap.73. verſ. ſed dubium egregium eſt, Sbroz.de officio vicar.lib.2.quæſt.47. Prax.Archiepiſcopal. cap.26. ex his patet parochum ſimplicem in his denuntiationibus diſpenſare non poſſe,ſicut etiam dixit Nauarr.in conſ.1. de clandeſtin.deſponſ.

5 Limita tamen non procedere in Vicarijs foraneis, quia ijs non permittitur facultas remittēdi denuntiationes prout Zeneda vbi ſupra, Spinus dict.gloſ.15. n. 29. & Guttierez quæſt.canonicar.cap.19.num.16. negatiuè reſoluunt.

RESOLVT. CCXXXVIII.

Cauſę diſpenſationis in matrimonio enumerantur.

1 *Diſpenſatio vel nulla, vel raro in matrimonijs eſt concedenda.*
2 *Diſpenſatio eſt iuris communis relaxatio ac odioſa.*
3 *Extenſio in diſpenſatione locum non habet.*
4 *Regula cui conceditur maius in diſpenſationibus locum non habet.*
5 *Diſpenſatio in foro conſcientiæ non extenditur in foro fori.*
6 *Diſpenſatio quoad vnum non cenſetur quoad alterum.*
7 *Princeps peccat ſine iuſta cauſa diſpenſans, ſicut ſubditus petens; & quare.*
8 *Cauſæ diſpenſationum in matrimonio quænam ſint.*

1 IN contrahendis matrimonijs,vel nulla omninò detur diſpenſatio,vel rarò:idque ex cauſa, & gratis concedatur in ſecundo gradu nunquam diſpenſetur, niſi inter magnos Principes, & ob publicam cauſam, verba ſunt Concilij Tridentin. ſeſſ.24.de reformation. matrimon.cap.5.in fine.

2 Quare cum diſpenſatio ſit iuris cōmunis relaxatio 22. quæſt.4. cap.pietas in fine, & eſſe odioſam,& vulnerare ius commune tradidit Rota Romana deciſio. 140. & in deciſ.454.p.1. diuerſorum, ideoque dicitur arida, & arcta Felin. in cap. poſtulaſti nu.1. de reſcriptis,& ſemper debet intelligi,vt minus derogetur iuri
3 communi Rot.diuerſorum deciſione 533. part.1.Mādoſ.conſil.54.numer.11.Ozaſcus conſil.68.numer.31. Surdus conſil.453.n.4. volum.3. & in conſ.523.num. 26.volum.4.eſt ſtricte intelligenda atque interpretanda cap.1.& 2.de filijs presbyteror.lib.6.cap.nō poteſt extra de preben.cap.quod dilecto extra de cōſanguinitat.& affinitat. & propterea in diſpenſationibus nō habet locum extenſio,Mainard. in deciſion.21. lib.3. Caualcan.in deciſion.29.part.1.Rota in deciſion.1.& 2.de filijs presbyteror. in nouis, nec quidem fit extenſio ad caſum minorem, licet maiorem habeat rationem Hoſtienſ. in cap. poſtulaſti num.12. de reſcriptis,Panormitan. in cap. ad aures num.7.eodem titulo,Milis in ſuo repertor.in verbo diſpenſatio fol.1012. & regula cui conceditur maius non habet locum in di-
4 ſpenſationibus.Faber deciſio.13. Codic. de Sacroſanctis Eccleſ. quia diſpenſationes ſunt odioſæ, & ſtrictè interpretandę ſecūdum Verallum deciſion.272. part. 1.Sayr.deciſion.7. de filijs presbyterorum, & in deciſ.
5 9.eodem titul. hinc eſt, quod diſpenſatio in foro conſcientiæ non extenditur nec ſuffragatur in foro fori,vt latè ſcribētes in cap.de his de accuſationibus Rota diuerſorum in deciſ.606.part.1.Creſcentius in deciſione 14.de probation. & propterea tot eſſe debent diſpenſationes,quot ſunt obſtacula,Lanfranch.deciſione 22. ratio eſt,quia, vt ſupra diximus,diſpenſatio vti odioſa non extenditur de caſu ad caſum,& proinde diſpenſa-
6 tus quoad vnum,non cenſetur quoad reliquum,Rota diuerſor.deciſ.233.part.1.

7 Hinc eſt,quod peccat Princeps,qui diſpenſat ſinè iuſta cauſa,quemadmodum, & ſubditus illam petendo, Nauarr. in preludijs matrimonialibus penultim.q.n. 11.Sot.lib.4.de iuſtitia q.7.art.3. & in 4.diſt.21.q.art.2 Couar.in 4.2.part.cap.6.§.9.n.9.Rodriquez in ſumma c.234. & ratio eſt, quia cauſa in diſpenſatione ſemper inſpicienda eſt, & ſufficit putare cauſam eſſe rationabilem,Syluester verb.diſpēſatio nu.4.& data facultate diſpenſandi intelligitur ſi ſit cauſa legitima, Emanuel Sà verb.diſpenſatio nu.4.Cauſę verò ad diſpenſandum ſunt multę,& prima incompetentia dotis,hoc eſt defectus dotis competentis ad contrahendum,& cum illo, qui mulierem petit in coniugem, & non cum alio ſibi æquali, Nauarrus in manual.cap.22.in fi.nec habetur ratio, quod puella ſperet magnam hæreditatem, quæ ſibi de neceſſitate nō debetur,etiā ſi ſit materna Nauarr.in conſ.19.de reſcript.& nec ſi pater habens plures filias poſſet commodè dotare vnam,ſed habita ratione dotis aliarum filiarum non poſſet vnam dotare,
8 nam tunc diſpenſatio non erit ſubreptitia, exprimens dotis incompetentiam; nam illud dicitur fieri nō poſſe,quod commodè non poſſumus l.nepos proculo ff.de verborum ſignificat.idem multo magis cauſa iuſta eſſet,quando diues vellet ducere in vxorē cōſanguineā pauperē,cōſtituendo illi dotē, vt Nauarrus vbi ſupra.

Secunda cauſa eſt anguſtia loci,& mandanda eſt diſpēſatio exequutioni etiam ſi mulieri in alio loco inſigni vicino ſuæ patriæ, virum ſuæ conditioni parem inuenire poſſet,Graff.de arbitrar.cōfeſſ.cap.43.Nouiſſimus in prax.Archiepiſcopal.c.25.nu.6.Rodriquez vbi ſupra num.2.intellige dummodò in diſpenſatione non ponatur dicta cōditio,quia tunc eſt interpretanda, vt verba ſonant,& natura verborū requirit:Decius in c. at ſi clerici §.de adulterijs num.69. extra de iudic. ſed aduertendum, quod magna diligentia vti debet delegatus,cui commiſſa eſt diſpenſatio propter anguſtiam loci,aut incompetētiam dotis,quia vt plurimum d.diſpenſationes ſolent eſſe ſubreptitię,& propterea bona eſſet cautela,vt curia ſe informet ex officio,& nō examinaret teſtes à parte productos, præcipuè quando perſonę,quę intēdunt cōtrahere ſunt infimæ qualitatis,& locus nō eſſet valde anguſtus;inſuper quādo impetratur diſpenſatio à Papa,dummodo augeatur dos, nō eſt admittendus vir ad conſtituendam dotem ſimpliciter ſuper omnibus bonis ſuis,ſed debet illam conſtituere in ſpecie ſuper aliquibus bonis,ſi illa habet,vt conſultum ſit vxori in caſu eius mortis,ne de nouo indigeat tali diſpenſatione, ita dixit Nouiſſ.in praxi Archiepiſcopali Curiæ Neapolitanæ d.cap.25.n.18. & de nonnullis alijs cauſis videre eſt apud Summiſtas.

RESOLVT. CCXXXIX.

An Epiſcopus poſſit diſpenſare in impedimento dirimente matrimonium.

1 *Epiſcopus in impedimento dirimente matrimonium diſpēſare poteſt quatuor concurrentibus, & quare.*
2 *Epiſcopus contra ius commune cauſa neceſſaria accedente ſtatuere poteſt.*
3 *Vicarius Generalis Epiſcopi impedimento dirimente matrimonium diſpenſare non poteſt etiam illis quatuor cōcurrentibus,niſi cum ſpeciali mandato.*

Arbitror poſſe Epiſcopum in impedimento, quod dirimit matrimonium etiam iam contractum diſpēſare,dummodo quatuor concurrant,ſcilicet pu-
1 blicè,quod matrimoniū ſit Contractum,ſecūdo,quod impedimentū ſit occultum,tertio,quod ſeparatio fieri non poſſit ſine magno ſcandalo, quarto, & vltimo, quod ob paupertatem contrahentium aliamvè iuſtā cauſam Romanus Pontifex adiri nō poſſet, ita Silueſt. in ſua ſumma in verbo diſpēſatio q.9.num.15.verſ. ex quibus

quibus concluditur, & quosdam alios idem sentientes refert Nauarr. in manual. c.22. n.85. vers.3. dicendum Cordub. l.1.q.11.art.1. col. 9. Sot. de instit. & iure, q. 7.art.3. & in quarto sententiarum dist. 37. Rodriquez in summa c.236.concl.2. Vgolin. de potest. Episc.c.60. §.1. Graff. cons.26.n.19. de sent.excomm. & hanc esse communem opinionem summistarum refert Costa de remed.subsid.remed.35.n.3. & seq.

Mouentur, quoniam Romanus Pontifex id concessisset, si de hoc requisitus esset ob animarum salutem, ergo perinde est, ac si concesserit iuxta doctrinã glosæ in leg. tale pactum §. final.ff.de pactis, & ea, quæ dixit Ias. in l. Barbarius n. 3. cum pluribus seq. ff. de offic. prætoris, accedit Episcopum posse contra ius cõmune statuere; modo id faciat ex euidenti, & necessaria causa, quæ superiorem ad id concedendum moueret. arg.l.hominem, ff.mandat. & ita Iason. in l. omnes populi lectura secunda, ff. de iust. & iure: in hoc igitur casu dispensare Episcopus potest.

Non tamen eius Vicarius Generalis, nisi ad illud
3 haberet ab Episcopo particularem commissionem, secundum Paludanum 4.sent.dist.34.q.1. Rodriq. citat. cap.236. n.5. nec denique inferiores Prælati Episcopo, Nauar.cons.6. de priuil.

RESOLVT. CCXL.

An in causa matrimoniali deferatur Iuramentum suppletorium.

1 *Matrimon. per parẽtes, fratres, & sorores probari potest.*
2 *Suppletorium iuramentum in causa matrimoniali defertur, & quando non.*

IN hac quæstione dixi de eius materia latissimè pertractari per Mascard. concl.1033. Ferret. consilio 196. Gabriel concl.9. de testibus, Crescent.dec.23. de probat. cuius hæc sunt verba. Matrimonium, quando nõ est disparitas, potest probari, per parentes, fratres, sorores, & consanguineos ad not. per Abb. & Doct. cõmuniter in c. super eo il secondo de testibus, & in capitulo videtur, qui matr.accus.poss. quia quando mulier alias remaneret corrupta, hoc forsan nõ procederet, cum tunc de vituperio, & honore talium deponẽtium agi videatur ad not. per Aretin. in cons.13.col.7. & Dec.cons.133.col.2.vers.secundo dicta Margarita, Domini in isto casu, in vna Cæsaraugustana matrimonij, coram D.Pisaurien. fuerunt pro iuramento in sup-
2 plemẽtum, quod etiam in causa matrimoniali, quãdo est plusquam semiplenè probatum, deferretur, vt per Abb. in cap. mulier col.penult. de iureiur. Alexand. in leg.3. in princ.col.3. vers. limitat tamen hoc Roman. de iureiur. Ias. in rep.l. admonendi, n.231. eodem tit. licet Decius in d. consil.133. colum. 2. videatur contrarium tenere, nam pro contraria opinione voluit Boer.decis.85. exemplum ponitur, quando adsunt duo testes, quorum vnus non est integer, vel cum vno teste sint alia indicia, vel quando quis habet vnum testem, & pars aduersa subtraxit alium, Ioan. Andrea in cap. peruenit de testib.cog. Put. de iureiur.decis.1. & 43. & fuit dictum coram Cardinali Seraphino in vna bonorum Dohanæ salis 5.Mart.1582. & facit decis. Franc. March. decis.753.p.2.

RESOLVT. CCXLI.

Infidelis conuersus ad fidem; si velit contrahere matrimonium, an teneatur requirere coniugem habitantem in partibus infidelium.

1 *Matrimonium contrahitur inter infideles.*
2 *Infidelis conuersus non tenetur requirere coniugem infidelem; si fidelem ducere in matrimonio desiderat.*
3 *Fidelis, infidelis effectus ducens infidelem, si ad fidem reuertitur, & matrimonium contrahere cupit cum Christiana, requirere non tenetur infidelem.*

IN hac quæstio. non mediocrem mihi dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, quod inter infideles potest contrahi, atq; constat matrimonium, quatenus est contractus naturalis, & concupiscentiæ remedium, Magist. in 4.sent.dist.39. Sotus ibid. quæst. vnica concl.1. S. Thom. in additione, ad tertiam partem q.56.art. 2. Angelus in ver. matrimonium 3. impedim.10.n.1. Sylvest. eod. verbo q.10. Nauarr. c.21. n.48. Victoria de Sacramento Matrimonij n.294. Vinald. de eod. Sacramento q.215. & propterea dicebat textus in c. Gaudemus de diuort. quod infideles iuncti in gradu prohibito leg. Canonica tantum, conuersi ad fidem non separantur.

Rursus faciebat, quia præfatum secundum matrimonium contrahi minimè posset per conuersum ad fidem, nisi infideli renuente conuerti, quare vt cõstet de eius renitentia, necesse est ipsum monere, vt probatur expresè in c. Iudæi, 28.q.1. (*Ibi, quod si admoniti fuerint, & noluerint separentur*) & probant Archidiacon. ibid.n.2. Bellamera nu.4. Armilla in summa in verbo matrimonium n.38. Nauarr. in cons.2. de conuersione infidelium, Cucchus lib.5. institutionum tit. 12.n.103. Gaieta. In repetitione cap.ad limina 30.quæst.1. cum alijs, quos congerit Sanchez de matrimon. lib. 2.disp. 74.num.12.

Imò sunt qui teneant requiri Ecclesiæ authoritate præfigi infideli terminum, vt conuertatur, quo possit prius matrimonium dissolui, ita Hostiensis in d.c.gaudemus n.13. super verb. compelletur, Ioann. Andreas n.15. Butrius n.20. Ancharanus nu. 26. Archidiacon. in cap. finali n.2. vigesimaoctaua q.2. & ibi Bellamera n.2. Enriq. Boic. in cap. quanto n. 3. de diuort. sed verius est contrarium, quamuis esset vtilissimum id fieri, vnde satis erit, qualitercumque constet de infidelis voluntate, & Ratio est, quia cum hoc Matrimoniũ solo iure diuino dissoluatur, non est aliquod iudicis ministerium necessarium, secund. Panormit. in d. cap. Gaudemus n.15. & ibi Præpositus in §. quia autem n. 14. Angelus verbo matrimonium 3. impedimento 10. num.3. Veracrux in 2. parte speculi art.33. conclus.3. quibus addo Hostiensem n. 3. & Butrium n. 9. in cap. quanto de diuort.

Tandem faciebat, quod scriptum reliquit gl. in d.c. quanto in verbo, qui relinquitur de diuortijs, vbi admonet, quamuis non sit necessarium, testes adhiberi dum infidelis monetur, ac renuit conuerti, aut legitimè habitare, & hoc ad finem, vt testentur si fortè lis postea intentetur de valore matrimonij initi à fideli, quam gl. opinionem refert, & sequitur Goffredus in summa in tit. de diuort.n.10. & 11. & in tit. de conuersione infidelium nu.2. Præpositus in cap. gaudemus §. quia autem n.4. de diuort. Veracrux in 2.p.specul.artic.29.pag.penult.

Cæterum præfatis non obstantibus contrarium fuisse seruatum in Curia Archiepiscopali refert praxis eiusdem in c.27.num.20. non obstant contraria, quoniam procedunt, quando conuersus esset dubius de obstinatione coniugis infidelis, quia tũc nõ posset denuò cõtrahere absque præuia monitione, qua certior redderetur, ita Ledesm. de matrim.dub.56.concl.8. Veg. in 2. Thom. summ.cap.34.cas.151. Vasq. in 1.2.q.19.art.6. disp.66. & ideo, nõ est necessaria monitio vbi moraliter est certa obstinatio secund. Nau. cons.2. de conu. infid. Enriq.l.11. de matrim.c.8.n.5. Veracrux cit.ar.29. ad finem, & Sanch. loc.cit.num.16. & ita intelligenda est Doctrina Abb. dicentis in d.cap. gaudemus, infidelem esse requirendum, quia procedit, quando adest

coniectura, vel præſumptio infidelitatem relinquendi.
3 Amplia principalem concluſionem ſingulariter, etiam ſi fidelis abnegauerit fidem, & contraxerit cum infideli, ac pœnitentia ducta reuerſa ad fidem fidelem accipere vult, adhuc nõ eſt neceſſaria requiſitio, prout Sacra Generalis inquiſitio Vrbis reſcripſit Curiæ Archiepiſc. Neap. in tali caſu.

RESOLVT. CCXLII.

Ad effectum contrahendi ſecundum matrimonium quomodo mors viri probanda ſit.

1 *Mors primi coniugis quomodo eſt probanda, vbi praxis Cur. Archiep. Neap. n. 3.*
2 *Mors quomodo probetur quoad plures effectus.*

DVbitans de morte coniugis, & niſi prius certificetur, contrahere non poteſt, vt probatur in cap. dominus de ſecundis nuptijs, & in cap. in preſentia de ſponſalibus, & ad idem facit text. in auth. hodie, vbi communiter ſcribentes Cod. de repudijs, & in §. quod autem in auth. vt liceat matri & auiẹ, quare fuit dubitatum, quomodo probanda ſit mors primi viri ad effectum vt vxor valeat contrahere ſecundum matrimonium, in qua queſtione licet nonnullis probetur modis de quibus per Maſcardum in concl. 1030. mors quoad præfatum effectum probatur per publicam vocem, &
1 famam ex doctrina Boerij in deciſ. 288. Franciſc. Marchus deciſ. 183. p. 2. Puteus deciſ. 520. lib. 2. Ioſeph. Ludou. in dec. Rotæ Lucenſis 49. item probatur per fa-
2 mam vbi agitur de vacatione Beneficij, Mohed. deciſ. 1. de probatio. Puteus dec. 132. lib. 3. Rota diuerſorũ in deciſ. 46. num. 15. p. 1. quemadmodum etiam probatur, dum quis viſus fuerit ingredi in Bellum, & non exire, Rota Peruſina deciſ. 30. Magon. dec. 44. Cappell. Tholoſ. deciſ. 312. Ozaſchus deciſ. 108. item probatur etiam per productionem teſtamenti cum mandato iudicis, vt latè per Ioſeph. Ludouicum in Rota Peruſina dec. 49. cuius ratio eſt quia cum agatur de graui præiudicio, efficacior probatio exigitur gloſ. communiter recepta in leg. ſiquidem Cod. ſoluto matrimonio Rota diuerſorum deciſ. 551. p. 1. Anton. Faber. in deciſ. 2. C. de probationibus.

Poteſt probari etiã mors quoad ſupradictum effectũ per librum Rectoris in quo deſcribi ſolet mors ſepultorum in eius Eccleſia, Polidorus Ripa in deciſ. 247. Rota Peruſina dec. 2. & fuit reſolutũ in Rota Romana in vna Romana hoſpicij de Lucatellis 30. Martij 1603. corã Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1556.

In Curia tamen Archiep. reiectis omnibus ſupradictis modis, mors quoad effectum de quo ſupra aliter
3 non probatur, niſi per vnum teſtem de viſu, qui deponat, qualiter vidit illum ab hac vita deceſſiſſe, & inſuper neceſſe erit, quod examinentur duo alij teſtes, qui deponent de publica voce, & fama, de luctu mulieris, & acclamatione de morte viri, quæ praxis ſumpta eſt ex citat. text. in c. in præſentia de ſponſalibus, & vide prax. Archiep. c. 26. num. fin. Sanch. de matrim. l. 2. diſput. 46. n. 10. 11. & 12. Farin. ſec. 38. in criminal. inter cauſ. matrim. p. 1. verſ. 25.

RESOLVT. CCXLIII.

Filius an ſemper præſumatur natus ex viro.

1 *Filius ex muliere vxorata ortus ſemper præſumitur legitimus, cum ampl. & limit. n. 3.*
2 *Probatio contra præſumptionẽ iuris, & de iure nõ admittitur, niſi per partis cõfeſſionẽ, de cuius agitur intereſſe.*
3 *Coniecturæ ad probandam illegitimitatem quænam ſint remiſſiuè.*

PRo indubitato fuit habitum, in Curia Archiepiſc. filium natum ex muliere maritata præſumi verũ, & proprium filium viri legitimum ad tex. in l. miles, §. defuncto, ff. de adulter. l. filium diffinimus, ff. de his qui ſunt ſui, vel alieni iur. l. ſi vicinis Cod. de nupt. cap. per tuas cum ibi notatis de probat. latiſſimè Gabriel concluſ. 14. de præſumpt. Alciat. in eiuſdem nominis tractat. regul. 3. præſumpt. 37. Maſcard. concl. 738. idq; procedere aſſerunt etiam, ſi conſtet mulierem cũ alio rem habuiſſe ex Bald. conſ. 437. n. 3. vol. 5. Curt. Senior conſ. 31. num. 3. Graff. conſ. 2. de adult. vol. 2. Monald. conſ. 139. n. 11. vol. 1. Bomincius conſ. 16. Henriquez conſil. 35. idemque procedere etiamſi vxor in domo amaſij perſtitiſſet, ſi tamen vir ad eam aditum habere potuiſſet, Bald. in l. ſi matre Cod. de ſuis, & legitimis Decius conſ. 657. num. 2. & ante omnes Cyn. in l. ſi vicinis, C. de nupt.

2 Eſt enim hæc præſumptio iuris, & de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium, niſi per partis, de cuius intereſſe agitur, confeſſionem, ſecundum Boer. deciſ. 299. n. 9. poſt Hypol. in l. 3. §. ad quæſtionem in fine, ff. de quæſt. vbi innumeros recenſet Bero. quæſt. 6. n. 2. Gonzalez q. 93. Alex. Trentacinq. l. 1. variar. quæſt. cap. 131. & propterea aſſerenti contrarium incumbere onus probandi ſcripſit Iaſon. conſil. 125. col. 1. volum. 4.

An autem ſuprapoſita concluſio procederet etiam exiſtentibus coniecturis in contrarium, & quę illę ſint, deque alijs ad propoſitum, vide deciſ. 123. Curiæ Archiepiſcopali p. 2.

Notabilia quædam in materia matrimonij.

IVſtæ cauſæ, quæ ſint, vt à ſponſalibus recedi poſſit, vide per Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſ. 455.

Quando ſponſalia ſunt iurata, an liceat ab illis recedere vide Abb. conſ. 48. l. 1. & gl. in cap. ſi quippe in verb. quæritur 27. q. 2. Franc. Marc. q. 522. p. 1. & q. 746. p. 2.

Sponſo, & ſponſæ aſſerentibus ſponſalia inuicem contraxiſſe, creditur, ſtatur etiam confeſſioni coniugum aſſerentium, & allegantium ſubeſſe impedimentum in ſponſalibus, Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſ. 103. tamen teſtimonio vnius coniugum non creditur, ſi is quærit ſponſalia diſſoluere, ib. n. 3.

Sponſam impuberem ad domum ſponſi traducere, an licitum ſit, & an ſponſus pœna raptus puniri poſſit vide March. q. 70. p. 2.

Sponſus propter traductionem, & detentionem puellæ, ſine maioris partis parentum conſenſu in quam pœnam incidat vide March. q. 71. & q. 73. ſed quando liceat ipſam puellam traducere vide eundem q. 510. p. 1.

Iocalia, & anuli donati ſponſæ ante contractũ matrimonium efficiuntur ſponſę, & non poſſunt repeti ab hęredibus viri, ſecus ſi ſint donati vxori, ratio eſt quia donatio facta à ſponſo ſponſæ valet, Natta conſ. 315.

Poſt ſeptennium ſponſalia contrahi poſſunt cap. fin. 30. q. 2. Franc. Marc. q. 70. p. 2. n. 14

Filij de iur. ciuil. non poſſunt contrahere matrimonium ſine conſenſu patris, ſecus de iure canon. Boer. deciſ. 197. n. 6. cui ſtandum eſt Ozaſ. deciſ. 154. n. 9.

Vicarius iure non debet concedere licentiam filiofamil. contrahendi matrimonium non præcedentibus denuntiationibus, ob id ne pater ipſius filij hoc ſciens, valeat impedire matrimonium contrahendum, Menoch. conſ. 69. vol. 3.

Contrahentes nuptias inceſtuoſas qualiter puniantur, vide Pap. lib. 23. tit. 4.

Dos, & cętera omnia amittuntur, & fiſco applicantur, vbi prohibitum matrimonium ſcienter contrahitur Vincent. de Franch. in dec. 52. n. 10.

Cle-

Clericus beneficiatus absque dispensatione potest matrimonium contrahere, licet ipso iure vacet beneficium Thom.Minad.decis.34.

Quando vxor teneatur sequi maritum quòcunque eat vide Cappell.Tolosan.quæst.160.

Fama impedimenti, quæ extabat tempore contractus matrimonij attenditur, vt proles dicatur legitima Iac.Put.decis.77.lib.3.

Ignorãtiam probabilem non potest allegare matrimonium contrahens cum professa in inclusorio inter moniales habitante, quæ ita (cum in habitu est)iudicari debet Put. decis.244.lib.3.vide ibidem decis.257. & 262.

Matrimonium quomodo probetur vide Paul.Æmil. decis. 203. & sequent. par.2. Hyeron. Maghon. decis. 86.Rotæ Luc. Gomesius Leo decis.1. in decis.diuerso. tom.2.Boer. cons.10. Menoch.consil.259.& consil.34. lib.4.March.quæst.701.part.2.

Quando agitur de matrimonio secundo probando contra primum liquida probatio requiritur idem Gomez d. decis.1.

Lite pendente super impedimento matrimonij non debet suspendi exercitium matrimoniale, idem lata sententia pendente appellatione Vinc. de Franch. decisio.130.

Materia permissa,& prohibita matrimonij,primi,& secundi generis attinentiæ, & affinitatis,plenè tractatur per Borg. Caualcan.decis.12.de contract.par.2.

Sententia in causa matrimonij regulariter nõ trãsit in iudicatum,vide Andr.Gail.obseruat.12.lib.2.

Dispensatio matrimonij,in qua fit solum mentio de affinitate, & non de publica honestate quando valeat vide Boer.decis.264.num.28.

Dispẽsatio præsumitur inter coniuges,qui in gradu prohibito contraxerunt, si per decem annos,& vltra in matrimonio vixerunt, & mortui sunt, Paul. Emil. decis.269.par.1.

Dispẽsatio super matrimonio cum impetratur, quę qualitates sint narrandę ne subreptitia sit dispensatio, vide Menoch. de arbitr.lib.2.casu 203.num.12.

Filij nati in figura matrimonij,ex quo mulier habebat aliũ virum secundo ignorante dicuntur legitimi, & naturales, & etiam scienti succedunt,se quid omnibus parentibus sciẽtibus vide Vincent.de Franch.decis.130.imò filij nati lite pendente super legitimatione matrimonij dicuntur legitimi, & naturales, idem innatis post sententiam pendente appellatione ibidem num.3.& 6.

Finis Praxis Matrimonialis.

PRAXIS MONITORIALIVM.

RESOLVT. CCXLIV.

Quæ requirantur, vt Monitoria concedi possint.

1 *Monitoria ad hoc, vt concedantur quinq; sunt necessaria*
2 *Excommunicatio vltimum debet esse remedium.*
3 *Remedia ordinaria non sunt pro extraordinarijs omittenda.*

DE literis monitorialibus concedi solitis per ordinarios sub pœna excommunicationis pro rebus deperditis,quarum concessio est actus iustus, & extraiudicalis contra illicitos detentores, vel etiam cõscios ad reuelandum, vel contra recusantes dicere veritatem coram quocumque iudice, vel contra possidentes bona obnoxia alicui promissioni, seu obligationi,vt præter Neuizan.in silua nuptial.Osasc. & Abb.cum congestis per Costam in tracta. de fact. scient.& ignorant. distin.55.Centur.2. & per eundem Cost.de remed.subsidiar.remed.14.tradit Rip.tractat. de peste titul.de priuileg. ad curand.pestem num.122. cum sequent. Surdus cons.129. num.33.vol.1. cõprobat Nauar.de pact.consil.2. num.6.lib.1. & de censib. cons.3.num.3.lib.3.Francisc.March.decis.853. par.2.

1 Vt autem illarum concessio obtineatur quinque concurrere debent requisita.

Primum est quod nominatim(nisi contra testes)non concedantur ratione formæ, nisi præuia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter Anton. à Sola ad antiq.decret.Sabaud.titul.de tribunal.compet.addit. glos.nu.7. quamuis sine canonica monitione non procedatur ad excommunicationem Francis.Marchus d. decis.645.part.2.per cap.constitutionem de sententia excommunic.lib.6.

Secundo requiritur, quod res, pro qua huiusmodi litteræ conceduntur, non sint minimi, aut exigui momenti Sola dict. loco num.9. Francisc. March. decis. 803.part.2. & nouissime Sacr. Conc. Trident. de quo infra in proposito aliquid est disserendum.

Tertium est requisitũ, quod contineant clausulam iustificatiuam, alias sunt inualidæ, Nauarr.d.cons.3. de censibus, & cons.3. de cleric.excommunicat.ministrant.num 1.lib.5.

Quartum,quod aduersarius non sit certus,alioquin via ordinaria esset experiendum Rim. Iun.in cõs.357. num.1.2.& 19.cum seq.volum.4. vbi insuper concludit esse persistendum in dictis monitorialibus,non obstante certitudine postmodum superueniente.

Quintum est requisitum, quod propterea pertinent principaliter ad hanc tractationem, quod dentur hæ litteræ monitoriales in subsidium,idest deficiente alia probatione:ne etiam hoc modo cõtingat euacuari sęculare forum, Nauarr.d.cons.3. de censibus,quia cum
2 excommunicatio debeat esse vltimum remedium cap. clericus de vita, & honestat. cleric. ex quo reputatur maxima pœnarum,vulgato cap.corripiatur 24.quæst. 3.quandiu habentur remedia ordinaria,non debemus
3 vti extraordinarijs,Sot.in 4.sentent. distinct. 22.quæst. 1.potissimum ex norma Sacr.Conc. Trident.de reformat.cap.3. incipien. quamuis sess.23. vbi disertis verbis habetur;quod excommunicationis gladius qui est neruus disciplinæ Ecclesiastice sobriè, & cum magna circumspectione est exercendus,& tunc demum,quãdo alia via suum inuenire nõ potest Berett.cons.3.nu. 2.& cons.5. num.29. idcirco inualuit praxis,vt in præceptis corã iudicibus Ecclesiasticis inferatur clausula sub pęna excõmunicacionis in subsidium. Quamobrẽ legitur in Thesaur.fori Ecclesiastici par.3.cap.7.num. 15.quod Sacra Illustrissimorum Cardinalium Cõgregatio in vrbe super d.cap.3.declarauit, quod si duo sint in forma Cameræ Apostolicæ insolidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantum deueniri posset ad executionem realem,vel personalem,contra ipsum insolidum est executio facienda, quia contra alium,contra quem non potest fieri executio realis, vel personalis, ad instantiam creditoris censura relaxari non potest, & idem auctor subditi;Nisi facta executione personali,carceratus non esset soluendo,quia in subsidium contra alium ad censurarum relaxationem procedi posset.

RESOLVT. CCXLV.

Suspitio non leuis est contra eum, qui se opponit Monitorio ne publicetur.

1 *Monitoria ob nimiam partis animositatem se opponentis publicationi,sunt concedenda,& quare num.4.*

2 *Mulier*

2 *Mulier redditur suspecta, si custodiæ ac ventris inspectioni resistit.*
3 *Iudex parti se opponens suspectus redditur.*
5 *Veritas propter scandalum euitandum non omittenda.*
6 *Veritas iustitiæ basis est ac fundamentum.*

SÆpe sepius in Curijs Episcopalibus comparent Partes ad opponendum, & impediendum ne monitoria ab aduersa parte impetrata publicẽtur, quare cum in quadã Causa mihi delegata de hoc dubitaretur, iudicani existentibus nonnullis alijs causis, & præ-
1 sertim ob nimiam animositatem partis se opponentis publicationi, dixi esse cõcedenda capita monitoralia, maximum enim est indicium, & non leuis contra eum suboritur suspitio, qui aduersus Ecclesiastici Iudicis monitorium se opponit secundum Crauet. consil. 181. num. 6. & latius consil. 134. n. 29. & consil. 100. nu. 179. Sola ad decret. Sabaud. titul. vt nemo inuitus num. 7. Lazar. de monitor. super tit. 3. quæst. 12. nu. 3. ita Rot. diuers. decis. 383. num. 11. par. 1. Giurba Rot. Sicil. in decis. 94. n. 16.

Sic in Muliere se opponente ne sibi adhibeantur Custodes, fiatque sui corporis sequestrum, vt ab alio non corrumpatur, aduersus quam insurgit suspitio, ne partum agnoscere Maritus teneatur leg. 1. §. sed si Maritus ff. de liber. agnoscend. & suppositi partus præsum-
2 ptionem subit mulier, quæ ventris inspectioni resistit
3 leg. 1. §. si cui ff. de ventr. inspic. ac suspectus redditur Iudex si parti se opponat glos. in cap. statutum verbo copiam de rescrip. in 6.

4 Cuius principalis conclusionis ratio est quia veritas non est occultanda Clem. sepe de verborum significatione, nec propter scandalum euitandum est omittenda cap. qui scandalizauerit de regul. Iur. latissime Felin. in cap. nihil de præscriptio & veritati semper locum esse voluit text. in leg. Imperatores 5. penult. ff. de probationibus, Abbas consil. 15. n. 4. insudarunt namque legislatores, vt veritas in lucem veniat leg. final. ff. de probationib. Parin. de gabell. part. 1. n. 13. Costa de rat. por. quæst. 79. n. 9. Viuius dec. 189. addit. Cæph. consil. 569. num. 7. & iudicem nec ad aliud intentum, quam ad inuestigandam veritatem, exornat; Neuizan. in cons. 34. num. 6. Imbrian. de repud. part. 1. cons. 6. n. 6. pro qua inquirenda multa ex officio facere is potest, quæ alias nec posset, Rip. in l. 4. §. hoc autem Iudicium nu. 69. ff. de damn. infect. Menoch. de arbitr. lib. 2. casu 499. & in addit. n. 97. Decian. cons. 47. n. 1. volum. 1. summaque ope niti debet, vt eluceſcat veritas, & sepulta exurgat, quæ iustitiæ basis est, & fundamentum, Crauett. cons. 6. nu. 27. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 27. num. 2. & de coniectur. vltim. voluntat. lib. 8. tit. 18. num. 12. Pacian. consil. 3. num. 60. Viu. dec. 189. num. 3. Ceual. commun. contra commun. quæst. 821. n. 9. Ceph. dicto cons. 569. Cassan. in tract. glor. mundi par. 12. consid. 26. Magon. dec. Lucens. 25. nu. 28. Borell. de compromisso §. 3. glos. 3. in principio, ideo probationum facultas non est coangustanda l. quoniam in fin. Cod. de Hæreticis.

RESOLVT. CCXLVI.

Monitoria generalia quis concedere possit.

1 *Monitoria generalia ab Episcopis sunt concedenda.*
2 *Legatus à latere monitoria concedere potest.*
3 *Nuntius Apostolicus monitoria generalia concedere potest.*
4 *Vicarius generalis Episcopi monitoria concedere potest, & quare.*
5 *Vicarius capitularis Sede vacante monitoria concedere potest, & quare.*
6 *Vicarius præsente Episcopo monitoria concedere potest.*
7 *Vicarius foraneus monitoria concedere non potest, & quare.*

1 DIxi in facti contingentia præfatam facultatem concedendi monitoria non nisi Episcopis competere, vt apertè patet ex Doctrina Suarez de censuris disputat. 20. sect. 1. Bald. in cap. si Sacerdos de offic. ordinarij, Ancharan. & alij quos longa serie commemorat Guttierez lib. 1. Canonicarum quæst. cap. 11. nu. 1. Neuizan. in silua nuptiali lib. 3. vers. monitoria nu. 28. quod probatur etiam ex Sacro Conc. Tridentino sess. 25. cap. 3. vers. (qua propter) vbi ipsius Episcopi Arbitrio quando sunt concedenda, relinquitur, vt refert etiam Costa in tract. de Iuris, & facti scientia, & ignorantia cent. 2. distinct. 55. nu. 1. tom. 1. Sayr. de censuris lib. 2. cap. 9. num. 33. Rodriquez in sum. part. 1. cap. 79. & in quæst. 11.

2 Amplia primò, vt possit concedere etiam Legatus à latere, quia & ipse quoque in prouincia sibi commissa iurisdictionem habet secundum glosam, & ibi communiter DD. in c. legatos 2. de offic. leg. in 6. Moneta in tract. de distributionibus quotidianis part. 2. quæst. 9. n. 6. Graff. in cons. 6. n. 8. de sent. excommun. Guttierez lib. 1. Canonicarum qq. cap. 11. num. 5. & sequenti Laza. de monitor. sect. 1. q. 5. vbi & hoc procedere
3 etiam in Nuntio Apostolico scribit ex Guttierez Graff. & Rodriq.

4 Amplia secundo in Vicario generali Episcopi, nam & ipse quoque generalia monitoria concedere potest, vt in proprijs terminis voluit Silua Nupt. lib. 3. vers. monitoria nu. 28. Diaz in Reg. 243. Sbroz. de Vicario Episcopi lib. 2. quæst. 171. nu. 2. Graff. citat. consil. 6. de sententia excommun. & ita declarasse Sacr. Illustriss. Congregat. testatur idem Lazar. citat. tract. & sect. q. 6. & ratio est, quia per inclusionem Episcopi factam à Concil. non excluditur eius Vicarius, qui, vt habetur in cap. 2. de consuetudine in 6. & in cap. Romanæ, de appellat. in 6. faciunt vnum, & idem Tribunal, vt tradit ad idem Campeg. in tract. de Potestate Papæ, art. 1. num. 48.

Non obstat Conc. Tridentin. sess. 25. cap. 3. de reformat. volens à nemine prorsus preter quam ab Episcopo esse decernenda, quia respondetur ex hoc non tolli Vicario facultatem, & ratio est, quia quando Concil. voluit excludere Vicarium, vt in cap. 6. sess. 24. de reformat. loquutum fuit taxatiue, & expressè dicens Episcopis, non eorum Vicarijs esse permissum, vt animaduertit Sbrozz. citat. q. 171. Guttierez q. 22. lib. 2. Gratian. notabiliter in dec. 97. Nauar. in cons. 5. de sponsalibus Praxis Archiep. cap. 1. num. 1. & Graff. d. consil. 6. num. 12. Ita vt Vicarius Generalis ad hoc vt possit decernere huiusmodi literas non indigeat speciali mandato Episcopi, dummodo ipsemet Vicarius causæ cognitionem adhibeat, ex declaratione Sacræ Congregationis de qua testatur Thes. For. eccles. par. 3. cap. 7. sub num. 17.

5 Sub amplia primo vt præfata facultas censeatur pariter concessa Vicario Generali capituli Sede Vacante, ita Sayr. tract. de censuris lib. 1. cap. 9. nu. 33. versic. primum est, Pauin. de potestate capituli Sede Vacante q. 1. & seq. p. 1. Lazar. dict. sect. 1. q. 7. & ratio est quia capitulum cathedralis Ecclesiæ Sede vacante generaliter succedit in sui Episcopi iurisdictione etiam in administratione temporaliũ, & spiritualium, & presertim in monitorijs concedendis testatur Pauin. loco supra cit. Cucchus in institut. maior. lib. 2. tit. 9. Guttierez lib. 1. canonicarum quæst. cap. 11. Cardinalis Tuscus tomo primo pract. iuris concl. lit. C. concl. 56.

6 Subamplia secundo, vt possit Vicarius etiam præsente Episcopo concedere monitoria Sbrozz. lib. 1. quæst. fin. Balb. in decis. 488. post Rebuff. in praxi beneficial. lib. 1. cap. 22. num. 187. nisi expressè prohibeatur Lazar. cit. q. 6.

Limita

Limita tamen supradicta minimè procedere in Vicario foraneo,& ratio est, quia non habet iurisdictionem, nec facit idem consistorium cum Episcopo secundum glos.communiter receptam in cap.1.in principio in verbo foranei de officio ordinarij glos. in clement.& si principalis eod.verb.de rescriptis,Sbroz.sepius cit.tract. q.23.n.5. cum sequenti, Rota diuers. in dec.295.lib.2.Marant.par.4.dist.5.num.22. in praxi.

RESOLVT. CCXLVII.

Monitorium an sit promulgandum contra personas certas.

1 *Monitoria contra certas personas non sunt concedenda.*
2 *Debitor notorius non est reuelandus.*
3 *Excommunicatio certos non ligat, & quare.*
4 *Excommunicatio est vltimum remedium, & pœnarum maxima.*
5 *Monitoria contra non soluentes decimas (dummodo sint incerti) sunt concedenda.*
6 *Monitoria sunt contra culpabiles in aliqua piscatione concedenda.*
7 *Monitoria quando non sunt concedenda.*

VVlgare est dictum in ore omnium Dominorum Iudicum in Curia Archiepiscopali monitoria minimè esse concedenda,quando certæ sunt personæ,
1 quia tunc ordinariè est agendum, vt expressè patet ex Concil.Trident.sess.25.cap.3. Neuiz.lib.3. num.48. Rota Auenion. in decis.120.num.3.Rot. Macerat.lib. 1.decis.112.Lazar.de Monitorio sect.1.quæst.10.nu.6. & sect.4.q.1.num. 3. Costa de scient. & ignoran. cent. 2.dist.55.num.2.Thes. fori Ecclesi.par.3.cap.7. nu.21. & ita refert decisum Giurba in decis. Siciliæ 94.

Quare doctissimus Sotus in 4.sententiarum dist.22. quæst.1.artic.2.voluit non debere reuelare debitorem qui notus est,quia hæc monitoria concedi tantum de-
2 bent deficiente probatione, & in subsidium aliorum Iuris remediorum; nec excommunicatio comprehen-
3 dit, atque ligat eos,qui sunt certi,vt pulchrè habetur per Rotam diuers.in dec.383.par.1.Tuscus lit.E. conclus.441.num.3.Felin.in cap.2.de constit. Rimin. Iun. in cons.357.num.3.vol.4. Sola ad decreta Sabaudiæ in tit.vt nemo inuitus glos.1.num.7.Gemin.in cap.fin.de elect.in 6.Card.in cons.76. & in cons. 155.

Ratio est, vt supra dixi,quia præfata monitoria cōceduntur in subsidium,deficiente scilicet alia probatione,ne hoc etiam modo sæcularis forus eneruetur, ita Abbas in cap.nouit n.28.de iudicijs,Felinus in cap. venerabilis num.12.& sequent. de exceptionibus.Nauar. cons.3. de censibus, Purpurat. cons.363. Monaldus cons.22. volum.1. & excommunicationem esse vltimum remedium dicit text.in cap.clericus de vita, &
4 honestate clericorum, & maxima pœnarum censetur cap.corripiantur 24.quæst.3. & quamdiù remedia ordinaria habemus extraordinarijs vtendum non est cap.ad nostram il 2.de iure iurando Berett.cons.3.n.2. & in cons.5. num.29.

5 Hinc prouenit primo,quod poterunt decerni contra non soluentes decimas, quando ignorantur personæ, secus si essent certæ, vt in proprijs terminis consuluit Rimin. Iun.in cit.cons.357.num.15. post glos.Card.& Imol.in Clem.dispendiosam in verbo premoniti de Iudicijs,Monald.cons.181.n.3.vol.1. Alciatus cons.122. num. 3.& seq.

Secundo infertur, quod ob eandem rationem poterunt monitoria concedi contra culpabiles,& conscios
6 qui piscauerunt in stagno cuiusdam, vt refert fuisse decisum Franc.Marc.in dec.859. par.2. & idem in decis.865. par.2.

Infertur tertio, quod vbi quis litigat super re amissa,si id potest probare per monumenta,non est ei con-
7 cedendum monitorium, & si non potest probare, non debet de facili cōcedi,nisi vbi aliter nequeat tueri ius suum,& causa est alicuius momenti, vt nouissimè tradit Lelius Zecchius de Repub. Eccles. tit. de Prælatis cap.1.n 6.§.excommunicat. Lazar.d.sect.1.q.15.

Infertur quarto,quod literæ monitoriales non sunt concedendæ, quando quis coram competenti Iudice ob indicia, quæ sunt contra reum procedere potest, vel habet testes, vel instrumenta vt tradunt Sot. in 4. sentent.dist.22.q.1.art.2. Neuiz.in Silua nuptial.lib.3. n.48. Diaz in reg.243.limit.2.Riminald. cons.357.n.1. & 2.volum. 4. Nauar. in cap. inter verba conclus.6.n. 316. Henriq.in summ.lib.13.cap.17.num.4.lit.B.Rota diuers.in decis.383.num.8.par.2.Franc.Marc.in decis. 803.part.3.Guttierez lib.1. canonicarum quæst. cap. 11.num.59.Rodriq.in summ.par.1.cap.70. nu.5.Sayr. tract. de censuris lib.1.cap.9. num.53. in fine Thes.fori Eccles. d. cap.7. num.12. Monald. cons.160. vol.2. Graff.par.1.decis.lib.4.cap.17. nu.8. & Tuscus tom.1. pract. iuris conclus. lit. C. conclus. 256. in principio Lazar. in alleg. quæst.15.

RESOLVT. CCXLVIII.

Monitoria an sint concedenda eis quibus nullum competit interesse.

1 *Monitoria generalia habentibus interesse sunt concedenda, & non alijs, & quare.*
2 *Actio ad exhibendum monitorio æquipollet.*
3 *Praxis Curiæ Archiepiscopalis circa monitoria concedenda.*
4 *Monitoria sunt reuocanda,si absque petentis interesse fuerunt concessa, quod duobus limitatur modis.*

1 IN Curia Archiepiscopali quotidiana est praxis, vt Monitoria generalia nunquam concedantur nisi habentibus interesse circa illarum petitionem, quæ fundatur ex pluribus.

2 Tum primò, quia actio ad exhibendum, quæ monitorio æquipollet, non datur nisi ei cuius interest l.penult.ff.ad exhibendum Bald. cons.122. num.3.volum. 1.Alex. in cons.33. volum.2. Decius in cons.12. nu. 4. volum.1.Alban.in cons.17.Alciat.cons.29.Rot.diuers. in decis. 53.num.4.volum.1.

Tum secundo, quia pro hac eadem opinione extat constitutio Pij V. quæ incipit Sanctissimus in Christo Pater, vbi ordinauit quod mandata in forma significanti pro rerum subtractarum aut deperditarum restitutione,seù reuelatione expediantur ad eorum dūtaxat instantiam, quorum ciuiliter interest, quam Constitutionem ad literam refert Quaranta in summa Bullarij verbo excommunic. ad finem reuelandi, Tholos.in syntagm.iuris Canon.lib.4. tit.16. cap.2. in glos.lit.G.Lazar.sect.1.cap.9.de monitor. & quæst.18. ait,monitoria ad eius instantiam tantum, & rogatur cuius ciuiliter interest esse concedenda,dummodò interesse sit propter peccatum, iuxta præfatam constitutionem Pij V.in qua fundatur practica eiusdem Curiæ non concedendi dictas monitoriales,nec procedēdi ad aggrauationem excommunicationis, quando apparet oratorem non habere interesse, sed quando conceduntur,ponitur clausula,dummodò petentis interfit in ducatis quinquaginta.

4 Amplia,vt adeò interesse petentis exigatur,quod si absque eo fuerint concessa, veniunt reuocanda, Nauar.in consil.7.de senten. excomm. Merend.consil.22. Sayr.in Floribus dec.lib.5.tit.23.decis.8.Franc.Leo in Thesaur. fori Ecclesiæ par.3.cap.7.n.28.Lazar.sect.1. quæst.9.

Et intellige, vt non solum ad instantiam alicuius parti-

particularis perſonæ damnificatæ, ſed etiam ad petitionem procuratoris alicuius ciuitatis damnum notabile paſſæ concedenda veniant, dummodò ab illa obtinenda habeat ſpeciale mandatum ſic Lazar. in eadem q.9. citans Lopez in inſtruct.conſc. par.2.cap. 11.& Prax.Archiepiſc.cap.1.num.12.

Limita in caſu eiuſdem Lazar.in citat.quæſt.18.vbi quando intereſſe non eſt clarum,ſed ſperatur in euentu litis, quæ vertitur coram Iudice laico, & timor eſt, ne bona dilapidentur, poſſunt concedi monitoria pro habendis teſtibus, & notitia bonorum, licet intereſſe non ſit clarum.

RESOLVT. CCXLIX.

An lite pendente monitoria concedi poſſint.

1 *Monitoria lite pendente non ſunt concedenda,& quare.*
2 *Monitoria lite pendente conceſſa (licet ſint iniuſta) tenent.*

1 PLuries fuit deciſũ in Curia Archiepiſcopali Neapolis,monitoria non eſſe concedenda,lite pendẽte cuius deciſ. ratio eſt, quia excommunicatio non comprehendit eos, qui ſunt certi, & litigant,Rota diuerſ. in deciſ.383.par.1. diuerſ.num.8. Felin. in cap.2. de conſtitutionibus,Rimin.Iun.in conſ.357.nu.3. Sola ad decreta Sabaudiæ in titul. vt nemo inuitus, gloſ. 1. nu.7.Gemin.in cap.fin. de electione Card. in conſ.76. & in conſil.155. ad idem expenditur deciſ. Siciliæ 94. vbi fuit dictum, quod pendente lite contra aduerſarium aut alios,qui ſunt certi,monitorium concedi nõ debet,vt ſequitur etiam Rimin.in conſil.122.Coſta de remedijs ſubſidiarijs cap.14. num.1.

Contrarium tamen; quod non obſtante litis pendẽtia coram Iudice ſeculari,procedi poſſit ad monitoria per Iudicem Eccleſiaſticum poſt Graff.Greg.Tholoſ. Mar.Anton.Alban.& Crauet. latè comprobat Lazar. de monitor.ſect.1.q.19.nu.9.& ſequitur Theſaur. fori Eccleſiaſt.par.3.cap.7. n.23. vbi limitat non eſſe concedenda poſt ſententiam latã, quæ tranſitum feciſſet in rem iudicatã,de quib. vide in praxi Archiep.c.1. in fine ſecundi notab. & in tertio notab.vbi etiam traditur,quando in cauſa appellationis ſint concedenda.

Eſt tamen in praxi animaduertendum,quod quamuis pendente lite generalia monitoria contra aduerſarium concedi non debent: ſi tamen fuerint conceſſa
2 tenent, licet ſint iniuſta, gloſ. eſt ſing. & communiter recepta in cap.1.vt lite non conteſtata,Sola gloſ.1. n. 9. quæſt. 10. & fundatur ex vi regulæ, multa facta tenent de qua in l.patre furioſo ff. de ijs qui ſunt ſui, vel alieni iuris.

RESOLVT. CCL.

Cuius valoris eſſe debeant res pro quibus monitoria concedenda petuntur.

1 *Monitoria pro quo rei valore ſunt concedenda.*
2 *Excommunicatio monitorij ſi pro re leui concedatur non ligat, & quare.*
3 *Excommunicatio non ligat,niſi ex intentione proferentis.*
4 *Excommunicatio lata pro furto acus,vel rei paruæ furem non ligat licet læthaliter peccet, ſi graue fuit damnum ſubſecutum.*
5 *Praxis Romanæ Curiæ circa monitoria concedenda pro rebus ſubtractis.*

ET ſi Iudicis arbitrio relinquendum eſſe voluit Sãcta Synodus de reformatione ſect.25.cap.3.quando pro re,loco,perſona,aut tempore,concedenda ſint
1 monitoria,non tamen ex ijs includitur,quod pro qualibet parua re decerni poſſet: ſi quidem non exigui, ſed alicuius valoris eſſe debet, quod apertiſſimè patet tum ex verbis eiuſdem Concilij ibi, *ex re non vulgari*, tum etiam ex conſtitutione Pij V. incip. Sanctiſſimus ibi, *Id,quod præcipuè attendendum eſt, minimè vulgares res exiſtere.*

Quæ concluſio adeò vera eſt,quod excommunicatio non ligat,ſi pro re parui momenti concedatur, & ratio eſt, quia pro re leui videtur nulla ex intollerabili iuris errore cap.per tuas de ſententia excommunicationis,& maximè quia ſacri canones prohibent excõmuninari pro leuibus culpis cap. dilecto de ſententia excõmunicationis in 6.cap.corripiantur 24.q.3.Bald. in cap.1. n. 22. de iudicijs Panorm. in cap. conſtitutis n.4. & ſeq. de teſtibus Felin.in cap.venerabilis de exceptionibus, Rota diuerſ.in deciſ.199.par.1.

3 Facit inſuper, quod excommunicatio non ligat niſi ex intentione proferentis gloſ.communiter approbata in cap. Apoſtolicæ de clerico excommunicato miniſtrante, Codecha in repet.c.de quo vult Deo nu.72. de iudicijs,Lazar.lib.canonicarum quæſt.cap.12.ſect. 1.Rodriq. in ſumm.tom.1. cap.171. Auila de cenſuris lib.1.cap.23.& veriſimile non eſt Iudicem excommunicare voluiſſe contra diſpoſitionem iuriũ prædictorum ſecundum Palat.in repet.cap. per veſtras §.18. n. 22.de donat.inter virum,& vxorem,Menoch.lib.2. de arbitrarijs caſu 542. n.14. Tolet. in ſumma lib.1.cap. 8.num.4.in fin.Sayr.in claui lib.9.cap.15. num.19. vbi dicit ſi excommunicatio daretur ob furtum,ſurreptor
4 acus aut alterius rei paruæ, ex cuius defectu graue damnum eſt ſubſequutum, quamuis peccet mortaliter, non tamen incurret excommunicationem etiam ſi damnum non reſtituat.

5 Quare ſtylus Curiæ Romanæ optimè obſeruat vt monitoria minimè concedat niſi rerum ſubtractarum valor ſummam ſaltem quinquaginta aureorum attingat, licet ſint ſeparatim ſubtracti, vt ex tenore Papalis monitorij conſtat,Graff.conſ.6. de ſententia excommunicationis.

RESOLVT. CCLI.

Monitoria cur non concedantur contra ſcientes bona contenta in inuentario.

1 *Monitoria non ſunt concedenda,quando altera pars de inuentario opponit,& quare.*
2 *Inuentarium contra hæredes probat.*
3 *Probatio contra Inuentarium non permittitur.*
4 *Hæredẽ omnia bona præſumitur in inuentario annotaſſe.*
5 *Hęres aliquid doloſè in inuẽtario ponere omittẽs,punitur.*

COmmunis praxis omnium Curiarum Eccleſiaſticarum eſt,quod quando hæres petit monitoria contra ſcientes bona hæreditaria, & pars opponit de inuentario,& propterea aſserit non eſse concedenda,
1 quia veritas alio modo ſciri poteſt,ſolent ipſarum curiarum Vicarij concedere monitoria contra ſcientes bona hæreditaria non contenta in inuentario, quare fuit dubitatum cur de præfatis bonis in inuẽtario deſcriptis concedi non poſſint, & fuit dictum rationem
2 finalem eſse, quia veritas aliter ſciri poterit, & etiam quoniam inuentarium probat contra hæredem l. fin. §.fin.C.arbitr. tutelæ,Guido Papa deciſ.173.vnde pro inuentario in dubio præſumitur,præſertim ſi decretũ interuenit Bart.in l.qui tutores ff.de adminiſt.tut.Hoſach.deciſ.182. num.11. Balb.deciſ.35. & probat fortius inter eos inter quos confectum fuit, Rebuff.de inuentario artic.1.gloſ.1.num.10.& preſumptionem inducit omnia deſcripta eſse vera,& penes hæredẽ permanſiſse, ſecundum Afflict.deciſ.245.num.12. & idem Afflictus in deciſ.224. nu.14.Milanen. deciſ.18. par.2.

hinc

hinc est, quod probatio contra inuentarium, & sic contra prefatam præsumptionem fieri minimè potest, Osasch.citata decis.181.num.25.Bald.singul.75. Castrens. singul.17. licet Rebuff.citato loco dixit posse fieri per viam monitorij.

Quibus accedat, quod ob tantarum solemnitatum obseruationem semper præsumitur: de quibus solemnitatibus latè Afflict.decis.13.& in decis.44.nu.30.Ioseph.Ludouic.decis.98.Osasch.citat.decis.181.Decius cons.633.n.7.Abbas cons.73.num.2. Rebuff. de inuentario artic.1. Natta cons.214. num.12.

4 Tandem facit quod præsumitur hæredem omnia descripsisse secundum Lanfranch. dec.17. vnde hæres ommittens dolosè ponere in inuentario vnam, vel plures res, valeat tamen inuentarium, & punitur pena duplici Rota Genuens.decis.35. Cassan. in consuetud. Burg. titul. des droictis rub.4.§.31.glos.2.num.4. vide tamen Bart. in l.6.ff.de his, quibus & in l.2.ff.ad legem Falcid. Abbas cons.73.num.2.

RESOLVT. CCLII.

Monitoria an concedantur in casibus criminalibus.

1 *Testis iuratus occultans veritatem læthaliter peccat.*
2 *Furem ad indicandum aliquis cogi potest.*
3 *Monitoria in criminalibus non conceduntur, & quare.*
4 *Stylus Curiæ Romanæ in monitorijs concedendis, ac etiam Curiæ Archiepisc. Neapol.*
5 *Monitoria pro causis criminalibus quando conceduntur.*

VIdebatur prima facie dicendum, quod sic, & ratio est ne crimina remaneāt impunita cap.vt famæ de sent.excomm.l.ita vulneratus ff.ad legē Aquil.
1 & quia occultare veritatem in teste est peccatū mortale: maximè præstito iuramento cap.quisquis 11.q. 1. secundum Bald.in l.4. §. fin. de condit. ob turpem causam, & inducit in pœnam falsi cap. 1. de crimine falsi secundum Bald. in l. Presbyteri C. de Episcopis, & cleric. Quinimò quando testis se subtrahit timore, vel gratia, præsumendum est contra ipsum ex officio
2 inquisitionis, secundum Bar.in l.1.§.sed & si quis ff.de falsis, & quis potest cogi ad indicandum furem, seù malefactorem c.qui cum fure de fur.l.ciuile C.de furt. & ibi glos. quæ notat argumentum pro literis monitorijs Episcoporum, & si dicatur quod licitè quis recipit pecuniam, aut præmium ad indicandum, seù manifestandum furem, vel alium malefactorem d. l. 4. §. fin. & l. solent ff. de præscript. verb. de quo latè per Franc. Marc. in decis.647.par.2.

3 Cæterum præfatis non obstantibus contrariū fuit dictum, & ratio est, quia inter cætera, quæ concurrere debent, vt cōcedātur monitoria, necesse est vt res nō sit criminosa, vel criminalis causa, vt latè per Lazarū de monitor.sect.1.q.10.& talis etiam dicitur si agatur tantum de pœna pecuniaria vbi fisco veniat applicāda l.agraria, vbi glos.ff.de termin.mot.Philipp.Massin. ad l.primam C.de eden.nu.91. quod procedit præsertim, si copia reuelationum sit consignanda Iudici laico, coram quo lis vertitur, tum quia infamiæ notam affert, tum etiam ad euitandam irregularitatem Nouiss. in sua praxi Archiepisc. Neapol.cap.1.not.6.

Vnde ex stylo curiæ Romanæ, & generali diœcesa-
4 norum vsu in ipsis monitorijs ponitur clausula, nolumus autem, quod ex reuelatione huiusmodi, si eam fieri contingat, nisi pro ciuili interesse, & ciuiliter tantum agi possit, alias reuelatio ipsa, neque in iudicio, neque extra fidem faciat, ita quoque statuit Pius Papa V. in constit. incip. Sanctissimus, vt not. Thesaur. for.Eccles.par.3. cap.38. num.21.

Et quia aliquando reuelationes, & si non contineāt criminalitatem, eas tamen obtinentes vtuntur illis in criminalibus, solet Vicarius Papiensis, & alij in ipsis literis monitorialibus apponere ne huiusmodi reuelationibus possint vti criminaliter sub pœna excommunicationis, & alia arbitraria, & Neapoli etiam vt habetur in dicta praxi d.cap.1.nu.6. quando conceditur copia reuelationum solet imponi pœna excommunicationis latæ sententiæ parti, & Iudici, si dictis reuelationibus vtantur in criminalibus, quæ practica tutior mihi videtur.

Et quamuis Franc.Marc.decis.656. & dec.647.p.2. teneat monitoria iuridicè concedi posse super crimine pro habenda veritate, etiam si criminaliter agatur,
5 & ita etiam solere tradit Zecch. in tract. de Republ. Eccl.titul.de Prælat.in genere cap.1.§.5.versic.excōmunicatio verò; dummodò, inquit, in huiusmodi causis criminalibus concedantur cum tribus clausulis, primo ne fidem faciant, nisi ciuiliter tantum: secundo ad defensionem tantum, tertio quoad interesse, quibus factis Iudex non incurrit irregularitatem, etiam si mors inde sequatur.

RESOLVT. CCLIII.

Qui testimonium dixit vigore monitorij, an repeti debeat in iudicio.

1 *Testis in monitorio, repeti in iudicio debet, & quare.*

IN facti contingentia respondi affirmatiuè; motus, quia actus non debet operari vltra intentionem agentis l.eum cui ff. si certum petatur, & ita fuisse decisum in Senatu Sabaudiæ testatur Antonius Faber decis.16. C. de testibus, cuius hæc sunt verba.

Per monitorias, quas vocant Iudices Ecclesiastici literas, testimonium dicere iussus, licet testationem sua propria subscriptione firmauerit, repeti debet, quoniā ad finē, vt aiunt, reuelationis tantum; non etiam ad finem plenæ probationis huiusmodi testationum genus permittitur, si tamē per absentiam testis factum sit, ne repeti potuerit, atque ita euenerit succumbere illum, pro quo testimonium dicturus erat, puta ex contrarijs aduersarij probationibus; placet etiam in causa appellationis; adeoque post dicita testificata repetitionē admitti posse impetrata ex rescripto Principis in integrum restitutione, refusisque in eam rem dilationum, & frustrationis sumptibus, sed ita tamen vt nuda simplexque sit repetitio, nec in nouam vllo modo deflectat auditionem metu scilicet corruptionis, & vt loquuntur subornationis, ita Senatus in causa fratrum Godett. contra D. de la Croix, pridie Id.Maij 1591.

RESOLVT. CCLIV.

Monitoria an sint concedenda, quando continent infamiam.

1 *Monitoria non conceduntur vbi continent infamiam.*
2 *Positioni continenti turpitudinem non est respondendum.*
3 *Copia reuelationum non conceditur quando continet infamiam.*

1 INter cæteras causas denegandi à Iudicibus Ecclesiticis monitoria, principalior est vbi reperiretur in eis aliquod caput infamatorium, vt in proprijs terminis voluerūt Probus in cap.1.n.21.de iureiurand. & in cons.70.vol.1.Craueta cons.71.Nouiz. in silu. nupt. lib.3.num.50.Graffius cons.6.de sent.excomm.Lazar. lib.1.Canon.quæst.sect.1.q.10.num. 7. vnde in praxi nunquam nominatur persona quæ præsumitur remdetinere, ne contingat ob id lædi eius famam Franc. March. par.2.decis.803.& 854. Menoch.de præsumpt. lib.4.præsumptio.190.n.35.& seq. Costa tract.de fact.

scien.

ſcien. & ignor. centur.2. diſt.55.num.7.tomo 1.ex Sola ſuper ord.& decretis Sabaudiæ tit.6.ſub rubr.de tribus compet. gloſ.4.num.7. poſt Vital.tract. de reis, & teſtimon.num.22.& tale monitorium, in quo nominatur certa perſona, eſſe abuſiuum,& reijciendum tradit Tepat.lib.1.var.iur.tit.de monit.Eccleſ.

2 His accedat à ſimili,quod poſitioni continenti turpitudinem, ſeù infamiam reſpondentis non arctatur is ad reſpondendum, ſecundum Bart.in l.Marcellus §. 1.ff. de rer.amot. act. & in l.fin.ff. de his quibus,vt indignis, & in conſ.187. & in l.2.§. quod obſeruari circa finem C. de iuram. calum. Bald. in l.1. C.de pœna Iudicis, & in l.1. C. de confeſs. Io. Andr. cap.2. eod.tit. lib.6. & idem Bald.in conſ.193.volum.1.Lanfranch.in cap. quoniam contra in verb. reſponſione circa finem de probat.& latè Felin. in cap.cum dilecti colum.2.de accuſat.

3 Imò quando reuelationes receptæ continent infamiam non debet concedi earum copia in iudicio ſæculari,ſed ſunt concedenda tantum nomina,& cognomina teſtium, qui reuelarunt,quos compellere poteſt Iudex laicus poſtea ad deponendum, dummodò non deponant ſuper crimine, vt vſu receptum eſſe in Cur. Eccleſ.Neapol. teſtatur eius Praxis Archiepiſcopalis cap.1.notab.5.in fine.

RESOLVT. CCLV.

An monitoria concedi poſſint ſuper facto proprio.

1 *Monitoria concedi non poſſunt ſuper facto proprio.*
2 *Obliuio non præſumitur.*
3 *In teſte præſumitur obliuio lapſo biennio.*

1 PRo huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in facto quēdam dediſſe mutuum centum Franciſco, poſteaque idem mutuans petijt in Curia Archiepiſcopali monitorium contra ſcientes præfatum mutuum, propterea dubitatum, an eſſet concedendum, & fuit reſolutum negatiuè ex pluribus.

2 Tum primo, quia obliuio non præſumitur regulariter ſecundum Bald. in l.cum alienam colum. final.C. deleg.per l.magnam C.de contrahend.& committēd. ſtipul.Guido Papa deciſ.127. in camera parlamenti num.4.

Et ratio eſt, quia memoria non eſt futurorum, nec præſentium, Authore Ariſtotele lib.de memoria,& reminiſcentia,ſed præteritorum tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum, memoria præteritorum.

3 Sed hoc non ſortitur aliter locum in teſte examinato,lapſo biennio,cum obliuio per lapſum ipſius biennij, & minoris temporis præſumatur in teſte, ita gloſ. in cap. ſi teſtes 4.q.3. per l. ſi arbiter, de probat. & in l.2.§. ſed quia de vet. iur. enuclean. Oldrad.conſ.183. num.19. & ſeq. Crauet. conſ.28.nu.4.volum.1.Gram. mat.conſ.crimin.42.& conſ.47. Subdens ibi, quod obliuiſci quis facile poteſt de pręterito,etiā de eo, quod ipſe fecit, & in voto 36.num.1. cum alijs ſequentibus; Corne.conſ.261.volum.4.& ſequitur Cephal.conſ.77. num.38.volum.1.vbi ad propoſitum plura congerit de teſte obliuiſc.loquens, &Veral.deciſ.279. teſtis impugnans num.6. & ſeq. in 3. parte,Vbert. de Bobio in tract.de poſit. nu.38. Riminald. iunior. conſ.344.Dubitatur num.75.cum alijs ſequentibus volum.3.

Tum maximè, quia obliuionis præſumptio ceſſat etiam in facto proprio recenti, cum tunc de geſtis de recenti recordari præſumatur abſque ſcrupulo aliquo, vt aperit Cephal. in præmemorato conſ. 428. num.38. Decian. conſ.62. ex præmiſſa num. 67. volum.3. Memoria enim præſumitur rei paulo ante geſtæ Riminald. iunior. conſ.228.num.71. vol. 2. Plot. in conſ.40.num. 13. & Menoch. conſ.263. interrogatus num.14.volum.3. Viu. deciſ.64.

Tum tandem, quia aut teſtes non fuerunt pręsētes, quando fuit factum mutuum, & tunc non eſt neceſſarium monitorium, quia non adfuerunt teſtes, aut teſtes fuerunt præſentes,& præſumitur,quod pars petēs monitorium, conoſcat dictos teſtes, & ſic cum ſint certi, non conceduntur monitoria generalia, ſed fit præceptum teſtibus quorū nomina pars exprimit, de quo præcepto agitur in Praxi Archiepiſc. Neapol. cap.1. ſub. n.4. & per Lazar. de monitor.ſect.1.queſt. 15.num.12.

Notabilia quædam in materia monitorij.

SAcerdos, quæ ei commiſſa ſunt in confeſſione, etiā ſi moneatur,detegere non debet,Franciſcus Marchus quæſt.772.num.2.par.1. Teſtes vt veritas habeatur,teſtimonium ferre per cenſuram Eccleſiaſticam,& alia remedia compelli poſſunt idem Marchus q.1167. num.6.par.1.

Pendente cauſa coram Iudice ſęculari poteſt impetrari monitorium generale contra illos, qui nouerint veritatem ad teſtimonium perhibendum, & hoc quādo teſtes ignorātur March.quæſt.656. ſub num.3.par. 2.vide Ægid. Magiſt. tract. appell. cap.10.in deciſ.diuerſorum fol.221.Crauet.conſ.181.num.5.& 6.D.Sol. in antiquis conſtit.Sabaudiæ titul.vt nemo inuitus ſu. per decreto nullus fol.171.

Quando aliquid non poteſt probari,fit monitio generalis,vt ſaltem quis verecundiæ rubore ſuffuſus,pro tali exceſſu ſatisfacere compellatur, Marc. quæſt. 853.part.2.

De monitorio generali in forma maleficiorum publicato, & exequutioni demandato per eum, qui maleficium fecit, & hoc non obſtante à Diuinis celebrādis non ſuperſeſſit vide per Marc.queſt.801.par.2.

Monitorium generale ſolum debet impetrari de rebus occultis, de quibus non poteſt haberi plena probatio,alias ſecus,idem Marchus quæſt.5094.num.1.p. 2.vide Papon.lib.18.tit.7.Arreſt.12.

Licet dictum monitorium generale ſit permiſſum in genere, non tamen permittitur in ſpecie, ideò quis non poteſt in illo expreſsè nominari Marc. quæſt.646. par.2.

An ſuper crimine, pro habēda veritate etiam ſi criminaliter agatur, poſſit concedi monitorium vide Marc.quæſt.647.par.2.

Qui comprehēdātur in monitorio generali virtute illius clauſulæ ſcientes,& an principalis teneatur propalare,& quid in aduocato vide eundem q.648.par.2. Ægid. Magiſt.tract.appellatio cap.10.in deciſ. diuerſ. fol.221.& Papon.lib.18.tit.7.Arreſt.13.

Procurator fiſcalis an virtute monitorij generalis concluſiones accipere poſſit contra aliquos, vide Marc.quæſt.651.par.2.

Furem an quis virtute monitorij indicare teneatur vide eundem dicta quæſt.651.numer.3.& quæſt.647. num.3.

Monitorium obtentum pro habenda veritate non extenditur ad priuilegiatos niſi in ſubſidium, quando veritas aliter haberi non poſſit,Marc.deciſ.656. num. 4.par.2.

Monitorium per quod ſubditi extrahuntur extra patriam pro re mere temporali non valet, alias valeret pro omni re etiam pro laudemijs idem quæſt 657. 2.part.

In cauſa monitorij in forma maleficiorum an poſſit tractari,etiam in tempore feriato in honorem Dei,vide eundem queſt 690. par.2.

Contra tutum exceptione legitimæ præſcriptionis, nō habet locū remediū denūciationis Eccleſię Iaſſred. Lanfranch.Bald.deciſ.147.ſecus eſt in exceptione ini-

quæ

quæ rei iudicatæ. idem Lanfranch. dec.149. vide Menoch. cons.484.

Pariter dictum remedium denunciationis non habet locum contra filiumfamilias tutum exceptione Macedoniani, idem Iaffred.Lanfranch. decis. 150.

Monitorium omne scandalum pariens, veluti quando in illo nominatur certa persona, esse abusiuum, & reijciendum, habetur in quadam decis.Paris. in decis. diuers. fol.234.

Possessor obligatus ratione rei ad certam pensionem, de qua habet titul. apud se; potest compelli per monitorium, nemine dempto ad ostendendum ipsum tit. Papon. lib. 18. tit.7. Arrest.9.

Pro rebus immobilibus,& realibus, non concedunturliteræ monitoriales, ibidem Papon. Arrest. 11.

Finis Praxis Monitorialium.

PRAXIS CAP. ODOARDVS DE SOLVT.

RESOLVT. CCLVI.

Dispositio huius cap. an differat à dispositione cap. peruenit.

1 *Clericus admittitur ad iuratoriam cautionem.*
2 *Clericus tenetur seruare indemnem suum fideiussorem.*

1 QVAMVIS remedia prædictorum textuum videantur fraternizare, secundum Costam de remed. subsid. remed.30.nihilominus in effectu differunt, quia per cap. Odoardus fuit dispositum,clericum non habentem vnde suis creditoribus satisfacere possit, & vt euitetur excommunicationis sententia, atque carcerum seruitus, admittatur ad iuratoriam cautionem, quando ad pinguiorem peruenerit fortunam, vt voluit etiã in c.si clericus,de sent.excom.in 6. l.miles,cũ gl.ff.de re iud.vbi Alb.Ias.& Rip.Fel.cons.9. Neuiz.cons.59.Afflict.ad cõst.Regni lib.1.rub.66.n.6. vbi docet,clericũ tunc dici non esse soluendo,quando non habet tantum, quod sufficiat ad eius alimẽta,additur Cou.lib.2.var.resol.c.1.Put.dec.56.l.1.Viu.decis. 529.lib.4. Seraph. de iur.priuil.91.Ceual.tract.comm. contra communes, q.701.& 729.Marches.amplissimè tract.de cõmissio.p.1.c.3.Farin.tract.crim.p.1.q.26.& 27.cum nouissimè adductis per Anton. decis.41. lib.1. & melius omnibus Guttierez tract. de contract.iurat. cap.17.

2 Per cap.autem peruenit,fuit sancitum,clericum esse compellendum per districtionem canonicam,atque per consignationem suorum beneficiorum seruare indemnem eius fideiussorem, seruare autem indemnitatem nihil aliud est, nisi defendere fideiussorem, iudicium in se suscipiendo, ita vt nil damni sentiat, qui morbo alieno laborat. Bart.ad l. pater,ff. de dot.præleg.Alex. consil 29. num.22. & consil.199.num.3. volum.7. Afflict.decis.318. Gamma decis. 379. num. 21. Benintend. decis.81. & Magon. Rot. Florent.dec.38. imò indemnitatis, & conseruationis iudicium, atque effectus idẽ sunt Alex.cons.114.vol.3. Paris.cons.109. n.37.cum seq.vol.1.Dec.consil.551.Honded.cons.25. nu.1.vbi exponit quid sit indemnitas, Crauetta tract. de indemnitate mul. in princ.Bertazol.Ciui.consil.84. num.34. Cæsar Sarz.decis.Bonon.34.num.2. & nuperrimè insigniter expendit Carol. Ialong. Racemat. 8. quod plurimum confert ad interpretationem indemnitatis promissæ in causa onerum, quemadmodum planum facit Crauet.cons.95.233. & 257.Osasc.decis. 91.iunct.eius cons.31.Decian.consil.31.n.136.& vltra volum.2. Alban. consil.115. n.9. & seqq. vol.1.

RESOLVT. CCLVII.

An vt concedatur cap. Odoardus, necesse sit vt in actis constet de clerici paupertate.

1 *Non nisi pauper clericus gaudet priuilegio cap. Odoardus & suam paupertatem probare debet.*
2 *Quomodo probetur clerici paupertas, num.3. 4.*

1 INter cætera,quę incumbunt clericis petentibus ad beneficium huius cap.admitti, illud principale est, vt probent de eorum paupertate, & miserabilitate; & ratio est,quoniam cum paupertas sit causa,atque fundamentum præfatæ concessionis,propterea acerrimè probari debet,ab eo præsertim,qui in ea se fundat, l.si verò,§.qui pro rei qualitate;& ibi glos,Bart.Castrens. Alex. Ias. & reliqui classici, ff. qui satisd. cogan.Socc. consil.24.lib.1.nu.51. latè Rimin. iun.cons.377. num. 17.Peregr.cons.23.num.11.vol.2.Brun.in tract.de cessione bonor.quest.26.& notabiliter Afflict.in dec.377. num.4.cum tribus seqq.Gabriel.tit.de probat. concl. 7.Burg.de Paz consil.39.n.18.Ceual.tract.comm.contra comm.quæst.849.num.16.Put.dec. 87.lib.1. Natt. consil.334.num.3.Surd.de alimentis,tit.1.q.24.num.7. tradit Casanat.cons.27.num.8. Scacc. de appell.q.17. limit.8.sub nu.9.iudicis saltem arbitrio, l.paupertas, ff.de excusat. tuto.Honded.consil.93.num.3.& 30.vol. 1.Menoch.de arbit.iudic.cas.65.nu.7.Couar.lib.2.variar.resol.c.5.nu.8. Scacc. de appell.quæst.17. limitat. 40.n.9.Mascard.concl.1154. n.8.Bald. cons.5.n.5.lib. 1.Tuse.tom.6.lit.P.concl.164.n.6.Sfor. de in integr. restit. quæst.11. num.53.

3 Quoad præfatum tamen effectum paupertas probatur per communem æstimationem,seù reputationem, vt quotidiè practicatur in Rota,& fuisse pariter in eadem decisum in vna Romana dotis 21.Iunij 1568. coram Illustrissimo Seraphino,vt patet in eius dec.58. & iterum in vna Portugallen. pecun. 18. Mart. 1553.coram Capisucco,quibus addo in proprijs terminis Verall.decis. 293. part.2.

6 Probatur etiam paupertas clerici quoad eũdem effectum ex eo,quod redditus,quos habet, nõ excedunt scuta 25.Rota in vna Legionen. congruar.10. Octob. 1572. coram eodẽ Illustrissimo Seraphino. vt patet in eius decis.173.n.7.facit Verell. decis.65.par.1.

1 Et diceretur etiam clericus pauper, si ex aliqua arte se substentare potuisset, & si respectu alterius personæ secus esset,secundum Seraph.dec.1279. ratio est, quia clericis ea prohibentur, clement. 1. de vita, & honest.cleric.

RESOLVT. CCLVIII.

An Clericus, qui negauit debitum admittatur ad beneficium cap. Odoardus.

1 *Negatiua responsio.*
2 *Limitatur.*

1 REspõsio est negatiua absque difficultate propter auctoritatem decisionum Rotæ Romanæ, vt patet in decis.841.n.1.part.1.diuersor. Puteus decis.321. par.2.Mohed.decis.2. de solutionibus,& ad idem facit decis.Antonini 41. part.1.Afflict. decis.296.

Quorum opinio fundatur,quia beneficiũ c.Odoardus respectu clericorum est ad instar beneficij cessionis bonorum laicis concedi soliti. Natt. consil.219.n. 8.Roland.cons.38.volum.1.Durret. consil. 29. vol. 1. Mandell.consil.200. nu.2. quare cum debitor negans

debitum non admittatur ad cedendum bonis,l.is,qui. ff.de ceſſ. bonor. nec etiam clericus erit admittendus ad cap.Odoardus.

2 Limitarem tamen ſi debitum poſtea agnouiſſet ſiue ante, ſiue poſt ſententiam,vt deciſum refert Afflict.in deciſ.379. Vrſill. deciſ.296. Arnold. dialog.3.& 14.eſt tamen notandum, quod dicta negatione exiſtente ſi clericus ob id fuerit condemnatus ad ſoluendum, ſententia ſuperinde lata tranſit in rem iudicatam,Soccin. reg.46.Fall.16.Afflict.deciſ.296.Farin.de carcer.q.27. n.70.cum ſeq.Put.deciſ.56.lib.1. Mohedan. de ſolut. deciſ.1.& deciſ.2.Rot.Rom.in nouiſſim.d.deciſ.841.& in deciſ.1188.part.3.lib.3.

RESOLVT. CCLIX.

An beneficium cap.Odoardus competat clerico doloſo.

1 *Doloſus clericus non gaudet beneficio c. Odoardus,num.2.*
3 *Debitor luxurioſè ſua conſumens non admittitur ad bonorum ceſſionem.*

1 IN facti contingentia reſpondi negatiuè ex doctrina Iaſon.communiter recepta in §.fin.num.16.inſtit. de action. Socc. reg.46. Fall.16. Afflict.deciſ.296. Farinac.de carcerat.quæſt.27. n.70. cum ſeq. Put. deciſ.56.lib.1.Mohed. de ſolut.deciſ.1. & 2.Rot. Rom.in nouiſſim. deciſ.841.& 1188. part.3.lib.3. Maceraten. deciſ.41.lib.1.

2 Quorum opinio corroboratur primo, quia ſi dolo verſatus eſt filiusfam.dum contraheretur cum eo, aut aliter,beneficio, quod cum eo non gaudet, l. ſed & ſi, §.interdum, & l.eum qui.ff.quod cum eo, Farinac. deciſ.164.num.11.& 16.& in deciſ.221. num.13. Pariſ. conſil.94.num.8.13.42.54.volum.4.Socc.reg.16.Tuſc. tom.3.lit.E.concluſ.782.num.31.Vrſil.deciſ.308.num. 20.& hanc notabilem ad tex. in l.2.ff.& c. quod cũ eo, limitationem eſſe dixerunt Ferret.caut.54.& Carroc. deciſ.8.n.15.imò ſi in ſola culpa filiusfam. ſit à dicto beneficio excluderetur, ex Crot. tradit Pariſ.d.n.13. nec mirum, iuris namq; eſt doloſum debitorem inſolidum teneri, vt nec priuilegio gaudeat, deducto negeat,quod alias competeret,Farinac.de delict.quæſt. 26.num.5. Natt.conſ.361.n.2. & 7.Laderch. conſ.30. num.4.Macerat.deciſ.41.lib.1.Coſta de ſubſid.remed. 28. ſub num.7. Marta de iuriſd.part.4.cent.2.caſ.186. num.4.Marcheſ. de commiſs.part.1.commiſſ.4.cap.3. num.24. Put.deciſ.251. & 394. part.1.Brun.Sol.quæſt. 9.num.6.Lancell. de attent.part.3. cap.31.num.44.ſic de marito, qui ſi dolo fecit quominus dotem ſolueret eo priuilegio non poſſe vti,adnotauit tex.l.etiam §.1. ff.ſol.matrim. Campeg.de dot.part.3.quæſt.262.Surd. de alimentis titul.1. quæſt.78.num.42. Beat.de debit. inop.cap.15.num.11.cap.16.num.21.in fin.idem in ſocero, voluit text.l.penul.ff.de iur.dot. Cãpeg. de dot. part.ij. quæſt.250.Palat.Rub.in c.per veſtras 3.notab. §.24.num.7. de don. inter vir.& vxor.Amat. deciſ.16. num.ij. & 13. Couar. in cap.quamuis init.ij. Relect.n. 7. de pact. in 6. Coſt. de ſcien. & ignor.cent.ij.diſt.32. num.10.Surd.de alim.tit.1.quæſt.78.num.43.Sic etiam in cæteris dolum committentibus, tradit text. in l.ſed hoc ita §.fin. ff. de re iudic. Surd. d.quæſt.78. num.42. Beat.d.cap.16. num.12.in fin.Quod verum licet dolus aduerſus tertium fuerit commiſſus,Bald.in cap.quæ in Eccleſiarum col.3. verſic. quæro nunquid, de conſtit. Beat.de inop. debit.c.8.n.19. in fin. Imò idem dijudicandũ erit ſi maritus, aut alij,quibus priuilegium hoc datum eſt, ſua incuria facti ſint pauperes, d.l.etiam §. licet,Amat.d. deciſ.15.num.12.Felin.in cap.quę in eccleſiarum num.67.de cõſtit.Surd.d.q.78. num.44. & ſi contrarium dixerit Mart.d.caſ.186.num.4.quibus nec ceſſionem bonorum competere probat idem Marta de iuriſd.part.4. cent.ij.caſ.123.n.16.& quamuis dolus conſiſtat in animo, rectè tamen per coniecturas,& exteriora probatur l.dolum, ff. de dolo,Maſcard.de probat.concluſ.131.132.133.Franch.deciſ.180.num.4 quæ iuxta perſonarum, & facti qualitatem Iudici ſunt arbitraria, Ruginel.part.1.qq.cap.11.num.66.Iudicis autem arbitrium deſumi iure poteſt, quando quis ad decipiendum alterum pro ſui commodo verum tacet, aut falſum exprimit,& ſibi ſoli cum alieno præiudicio proſpicit, cum dolus ſit in rebus ſuis,vel alienis diſſimilis conuerſatio,Ruginel.d.num.66.

3 Secundò corroboratur, quia debitor à ceſſione bonorum excluditur, qui omnem ſuam, creditorumque ſubſtantiam luxurioſè conſumpſerit.Neuiz.conſil.59. Rebuff. conſ.184. Theſaur.deciſ.36.num.5.neque clericus cap.Odoardus de ſolut.gaudet beneficio ſi in ludo,aut luxurioſè viuendo bona ſua conſumpſerit.Ferret. conſil.144. Nec ergo filiusfam. d.l.ij ff.& C.quod cum eo, gaudet,qui creditam pecuniam non in rem patris,ſed in proprios caſus magno cum diſpendio cõſũpſit,nõ eſt enim æquitatis benignitas,quæ beneficiũ hoc filijsfam. indulſit. ex Azo. in ſumm.titul. quod cũ eod.Pariſ.conſil.94.num.43. vol.1. Chartar. deciſ.7.n. 10. ita in alterius damnum extendi non conuenit, vt lata nimis fraudibus pateat via,quibus obuiandũ eſt.

Tandem corroborantur ex deciſ. Rotæ, de quâ per Verallum deciſ.278.lib.1. cuius hæc ſunt verba, doloſus non eſt admittẽdus ad beneficium ceſſionis bonorum,vel ad beneficium cap.Odoardus, vel cap.peruenit dec. eſt in terminis in antiquis 83.alias 22.de reſtitut.ſpoliat. quam ſequuti ſunt Domini in cauſa Toletana canonicatus de Dalauera, & parochialis de Barafas coram Reuer. D. Epiſcopo Veſtano 14. Martij 1552. vt in eius lib. fol.109.

Inter coniecturas doli eſt prima,ſi clericus, tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo, & falsò aſſeruit ſe habere idoneas facultates, & eſſe ſoluendo, ratione doli non debet gaudere,ex tex.not. in l.pen.ff. de reg. iur. Secunda coniectura ſi clericus in fraudem creditorum bona conſumpſerit, nam non poteſt gaudere dicto beneficio Ferret. vbi ſupra ex l. ſi quis dolo ff.de re iudic.

RESOLVT. CCLX.

An beneficium cap. Odoardus proficiat laico fideiuſſori clerici.

1 *Exceptiones, quæ competunt principali competunt etiam fideiuſſoribus.*
2 *Beneficium cap. Odoardus eſt perſonale.*
3 *Exceptio declinatoria competens clerico non extenditur ad fideiuſſores, nec beneficium ceſſionis bonorum proficit fideiuſſori.*

1 SVpponatur in facto pro huius quæſtionis dilucidatione,laicum fideiuſſiſſe pro obligatione cuiuſdam clerici, qui cum decoctus deceſſerit, eius creditores egerunt contra laicũ fideiuſſorem qui eiſdem creditoribus oppoſuit beneficium cap. Odoardus, quare fuit dubitatum an præfatus fideiuſſor eſſet audiendus, & videbatur prima facie dicendum,quod ſic, quia exceptio,quæ competit principali, fideiuſſori quoq; competit l.exceptiones ff.de excep.Bald.conſ.379. volum. 2.Paul.de Caſtro conſ.22.Alexandrin.conſil.16. vnde fideiuſſoris obligatio acceſſoria eſt obligationis principalis l.fideiuſſor obligari, ff. de fideiuſs. & pro vna ea demque reputantur l. fideiuſſor §.propterea ff. eod. Bart.in l.3. §. tutores ff. de ſuſpectis tut. hinc eſt quod fideiuſſore exiſtente ſoluendo nõ poteſt carcerari eius principalis ſecundum Valaſc.deciſ.Luſit.13.

2 Cæte-

2 Cæterum præfatis non obstantibus contrarium consului, & motus sui ex pluribus.

Primo quia præfatum beneficium est personale, & propterea personam clerici non excedit argumento tex. in cap. priuilegium de reg. iur. in 6. & facit tex. in l. hæres à debitore, §. quod si stipulator, ff. de fideiuss. & in proprijs terminis tradit Ceual. lib. 1. cõmuniũ contra communem quæst. 701. nu. 14. Costa remed. subsid. remed. 29. num 8. Guttierez de iuram. confirm. part. 3. c. 15. num. 15. cum seq. Mancin. de absol. iurã. quæst. 7. hinc est, quod beneficium restitutionis in integrum cũ sit personale, propterea non extenditur ad fideiussores minoris secundum Fabrum decis. 1. C. de fideiuss. minor. Lanfranch. decis. 15. prout à simili diximus de exceptione Velleiani, quæ fideiussori minimè conceditur l. mulieres C. ad Velleia.

Tum secũdo, quia exceptio declinatoria, quæ competit clericis non extẽditur ad eorum fideiussores secundum Roman. sing. 645. Colerus decis. 90. Afflic. dec. 206. Mising. dec. 15. cent. 1. Faber decis. 1. C. de fideius. Guid. Papa decis. 562. Vrsill. decis. 206.

Tum tandem, quia beneficium cessionis bonorum, quod quoad laicos æquipollet cap. Odoardus, non proficit fideiussori tex. est in proprijs terminis in §. fin. de except. institution. Barz. dec. Bononiæ 76. & Lanfranc. decis. 525.

RESOLVT. CCLXI.

An beneficium capituli Odoardus peti possit in executione sententiæ.

1 *Exceptio perẽptoria potest opponi in executione sententiẽ.*
2 *Cap. Odoardus beneficium non potest opponi in executione sententiæ.*
3 *Cap. Odoardus beneficium æquipollet ille ne quis, &c.*
4 *Exceptio, quæ non impugnat sententiam potest opponi in executione.*

1 Exceptio peremptoria licet opponi non possit post sententiam ad tex. in l. peremptoria C. sentent. rescindi nõ posse, latè Maran. in suo specul. par. 6. memb. 9. num. 11. cum simil. post innumeros, quos congerit Caualc. in decis. 10. num. 19. par. 1. Mastrill. in dec. Rotæ Siciliæ 23. & in decis. 51. volum. 1.

2 Tamen hoc minimè procedit, in beneficio capituli Odoardus, quod quidem peti potest etiam post rẽ iudicatam, & in exequutione sententiæ, vt in terminis voluit Costa de remed. subsid. cap. 29. nu. 6. Buculten. consil. 9. vol. 1. Artaman. cons. 17. num. 4. & iuxta hanc opinionem ego pluries consului, & motus sui ex pluribus.

3 Tum primo, quia præfatũ beneficium cap. Odoardus æquipollet beneficio, ne quis cõueniatur vltra quã facere possit secundum Surd. decis. 190. & tale beneficium opponi potest non tantum pendente iudicio, sed etiam post sententiam Jason. in §. sed si quis n. 13. de actionibus Roland. cons. 19. Cephal. cons. 60. Nizol. alleg. 4. num. 3. & Costa remed. 28. num. 6.

4 Tum secundo, quia ita obseruatur in omnibus exceptionibus, quæ non impugnant sententiam, sed moderantur solum exequutionem, ac eam minuunt, vel limitãt, quia quandocunque possunt opponi etiam post rem iudicatam, nisi iam antea sententiã oppositę reiectæ fuerint gl. & Bart. ad l. 1. C. de iur. & fact. ignor. Ripa ad l. 2. n. 9. & 10. ff. de re iudicata Alex. cons. 89. ad fin. lib. 1. Castrens. cons. 1000. n. 5. & cons. 1. Signorol. cons. 146. & Gayl. obseruation. 113. num. 5. lib. 1.

Tum tandem, quia iuxta prædictã opinionem obseruatur in quãplurimis exceptionibus pro vt in exceptione Velleiani Mastrill. decis. 51. in except. discussionis inuẽtarij, quæ licet sit peremptoria opponi potest in exequutione sententię, idem in decis. 23. in exceptione rei non traditæ, quæ quãdocunque opponi potest, Surd. in decis. 53. & tandem in exceptione compensationis secundum eundem in dec. 161. quoniam sunt exceptiones mortificatiuæ sententiæ.

RESOLVT. CCLXII.

An clericus excommunicatus gaudeat beneficio cap. Odoardus.

1 *Excommunicatus non potest agere.*
2 *Frustra legis auxilium implorat, qui in legem committit.*
3 *Beneficium cap. Odoardus non actio, sed exceptio dicitur.*
4 *Clericus excommunicatus gaudet priuilegio fori.*

1 Videbatur dicendum, quod non, ex pluribus.

Tum primò, quia excõmunicatus non potest agere, nec in iudicio aliquo modo comparere cap. intelleximus de iudic. cap. post cessionẽ de probat. cap. decernimus de sent. excomm. lib. 6. de iure Regio probatur in l. 4. tit. 10. lib. 2. fori, & in l. 176. circa quam regulam vltra Doct. in supradictis locis, vide Nepotem à Monte Albano in tract. exceptionum ar. 6. per totũ. Ioannem de Pigliano in tract. de cẽsura Ecclesiastica, num. 26. & 27. Paris. in c. cum inter, & in cap. fin. num. 2. de except. Gigantem in tract. de pension. q. 14. Cassan. in consuetud. Burgund. titul. *Des iustices*, rubr. 1. §. vi. fol. 63. col. 4. num. 15. Selua in tract. de benef. in 3. part. q. 4. Gomes. in cap. 1. n. 16. de rescriptis in 6. hanc regulam cũ quatuor limitationibus ponit Soccin. in reg. 132. hanc item cum quatuordecim limitationibus, ponit Fel. in d. cap. intelleximus a num. 7. vsque ad finem, eandem cum duodecim limitationibus ponit Montaluus in d. l. 4. titul. 20. lib. 2. fori in glos. in verb. Demandar, & quindecim ante eum ponit Dominicus de Sancto Geminiano in cap. 1. de rescript. in 6. & circa hanc regulam vide 61. pœnas excommunicationis per Rebuffum in glos. concordatarum, in rubr. de excommunicat. non vitan. pag. 382. col. 2. cum 8. sequentibus.

Tum secundò, quia excommunicatus dicitur membrum diaboli extra Ecclesiam deiectus, c. omnis Christianus, 11. quæst. 3. & cap. seq. & de his, quæ foris sunt nihil ad nos cap. multi 2. quæst. 1.

2 Tum tertio, quia frustra legis auxilium implorat, qui in legem committit, cap. quia frustra de vsuris, l. 1. C. de hæred. l. auxilium, ff. de minoribus, & facit text. in cap. fin. de immunitate Eccles. Sed clericus excommunicatus cõtemnendo claues Ecclesiæ dicitur in legem committere, secũdum Calderinum de senten. excommunic. igitur frustra priuilegio legis vti poterit.

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium iudicaui in quadam causa mihi delegata, & mouebar præsertim, quia beneficium cap. Odoardus nõ dicitur sub se continere actionem, sed potius exceptionem, quia contra petentem quod sibi debetur, solet opponi exceptio pręfati capituli, sed excommunicatus potest esse in iudicio vti reus ad tex. in terminis in cap. intelleximus, vbi Doctores omnes de iudic. & sic per modum exceptionis, secundum quod adnotauit tex. in cap. cum inter de except.

3 Item quia clericus excõmunicatus gaudet priuilegio fori, & canonis, Franc. Marc. decis. 418. part. 2. Innoc. in cap. si vero num. 3. de sent. excommun. Panormit. in cap. contingit circa fin. eod. Felin. in cap. à nobis, il secondo num. 1. de sent. excomm. Decian. in tract. criminali lib. 6. cap. 7. num. 20.

Et hanc dicit esse communem opinionem. Duenas reg. 99. ampliat. 8. Villalob. in sua Collect. communiũ opinion. lit. C. num. 81. Clarus in §. fi. quęst. 77. & ibidẽ Mainard. num. 16. & facit tex. in cap. dictum. 71. dist. & ita est

ita est tutior, & verior opinio, secundum Henric. Boic. & communiter Doctores in cap. Ecclesia de immunitate Eccles.

RESOLVT. CCLXIII.

An clericus gaudeat beneficio cap. Odoardus in delictis.

1 *Qui non habet in ære, debet luere in corpore.*
2 *Debitor Cameræ Apostolicæ non admittitur ad beneficium cap. Odoardus.*
3 *Saluus conductus non extenditur ad delicta.*
4 *In delictis non habet locum cessio bonorum.*

1 SVpponatur in facto, quòd quidam clericus ratione delicti esset condemnatus, instante fisco, in pœnam relegationis per decennium, ac etiam in pœnam centum aureorum parti lesæ pro interesse, qui clericus allegauit se nulla, vel perpauca bona possidere, quæ non sufficiebant ad solutionem dicti interesse, quare ad euitandam excommunicationem, petijt se admitti ad beneficium c. Odoardus, fuit dubitatum, quid iuris, & prima facie videbatur dicendum, quòd non sit admittendus, propter regulam iuris, qui non habet in ære, luat in corpore, l. fin. ff. de in ius vocando, l. 1. §. fin. ff. de pœn. cum alijs concordantibus per glos. allegatis in cap. finem litibus, in glos. fin. de dolo, & contum. & de Franch. in decis. 358. & Peguer. in decis. 59. Thesaur. in decis. 382.

2 His accedat, quòd debitor cameræ Apostolicæ, & per consequens fisci nõ potest vti beneficio c. Odoardus, quemadmodum debitor fisci vti priuilegio cessionis bonorum, Soccin. reg. 65. in verb. cedens bonis, Diaz reg. 25. eod. verb. Beat. de inope debitore, cap. 11. Guid. Pap. dec. 211. nu. 3. Boer. decis. 341. Thes. cit. decis. 182. & ita seruari in Curia Delfinatus scribit Rebuff. consil. 164.

3 Tertiò, pro eadem opinione facit, quod generalis saluus conductus, seù induciæ debitori concessæ non vendicant sibi locum in debitore ex causa delicti, vt per Gram. in addit. ad Afflict. decis. 5. Brun. in tract. de cessio: bonor. quæst. 27. nu. 4. Bald. latè cons. 400. lib. 1. Cuch. in tract. de morat. præscript. nu. 39. & in hoc casu nullum est dubium, quin locus sit mutationi pœnæ, vt per Menoch. de arbitr. Iud. cas. 447. centur. 5. Hinc est, quod quando quis tenetur ad solutionem pecuniæ ex causa delicti non admittitur cessio per ea, quæ latè cõgerit Nat. consil. 361. Boer. d. dec. 341. Clar. §. fin. q. 95. & Didac. var. resol. lib. 2. cap. 1. nu. 8. vbi idem Didac. ampliat dictam regulam procedere non solum si agatur de pœna erga fiscum, sed etiam si illa pœna sit æstimatio damni parti applicanda, dicens de hoc esse text. not in d. c. finem litibus, vbi Abb. & Io. Fab. in §. fin. inst. de act. & iure ciuili est text. in l. 1. de in ius vocan. ibi, inofficiosus litigator, à quo puto extractum dictum cap. finem litibus, & hanc opinionem tenuit Menoch. lib. 2. de arbit. cent. 5. casu 447. n. 17. post Alberic. Dec. Cæpoll. & Clar. quos allegat Seraph. de priuileg. iuram. priuileg. 91. in fine.

Cæterum præfatis non obstantibus, in contrarium est verior sententia, vt per Boer. decis. 349. Put. decis. 56. lib. 1. Farin. de delict. quæst. 18. num. 56. & ratio est, quia lex admittens debitorem ad beneficiũ c. Odoardus loquitur in quocunque debitore §. fin. instit. de actionibus, ergo etiam in hoc debitore, & ita videtur velle idem Brun. quæst. 174. par. princip. n. 2. & clarius hoc vult Cuch. in tract. de morat. præscrip. n. 8. Ludou. à Peguera inter quæstiones suas criminal. decis. 6. vbi ita iudicatum in concilio Barcinonæ testatur.

4 Nec obstant allegata in contrariũ, & primo ad reg. illam generalem respondetur, quod Doctores loquuntur quando pœna pecuniaria applicatur fisco, & sic inducta est ad vindictam publicam, tunc enim certum est, quod qui non habet in ære luit in corpore, secus verò quando illa pecunia applicatur parti non tanquã pœna, sed tanquam interesse ciuile, ita Ioan. Andr. & Abb. in d. cap. Odoardus, idem Abb. in d. cap. finem litibus Couar. in d. c. 1. Menoch. de arbitr. Iudic. cas. 447. quibus adde Ceual. in commun. contra comm. quæst. 701. num. 8. & hæc est veritas, quicquid alij dixerunt, quos refert Couar. in d. cap. 1.

Nec obstat illa Doctorum opinio, vt priuilegium principis non extendatur ad debitorem ex causa delicti, quia illa opinio non est certa, & contra illam multi tenuerunt, præsertim Bar. & Dec. in l. 1. ff. si certum petat. quos sequitur idem Brun. d. quæst. 27. n. 8.

RESOLVT. CCLXIV.

An in obligatione in forma Cameræ habeat locum beneficium cap. Odoardus.

1 *Obligatio in forma Cameræ habet exequutionem paratam.*
2 *Obligatio in forma Cameræ nullam admittit exceptionem præter tres.*

1 INter cætera, quæ pro opinione negatiua adducuntur est, primo quod præfata obligatio exequutionem habet paratam secundum Alex. in l. ait prætor §. Iudex de re iudic. qui tamen loquitur, ita expressè, vt Castrens. in l. potest rem C. imò eo casu condemnatus non potest appellare Soccin. Iun. cons. 138. n. 5. lib. 3. & de hoc instrumento plura ex professo scribit Gales. in tract. ad formul. Camer. obligat. quæst. 3. iuxta quorum opinionem pluries censuit Rot. Roman. & præsertim in vna nullitat. obligationis Cameralis 4. Iulij 1574. coram Cotta, & iterum in vna Romana prætensæ exequutionis 27. Martij 1594. coram Litta.

Secundo adduci solet pro eadem opinione, scilicet, vt excludatur beneficium præfati cap. est, quia hæc obligatio regulariter loquendo nullã admittit exceptionem, præterquam falsitatis, solutionis, & pacti de non petẽdo, Cassadorus dec. vnic. de mutuis petition. Gall. cit. tract. 4. par. quæst. 1. Rot. collecta à Farin. in dec. 86. & in decis. 122. & eadem Rota in vna Romana exequutionis 6. Martij 1592. coram Orano, & iterum in vna Illustrissimorum de Sfortia 12. Apr. 1593. corã eodem; hinc est, quod eius exequutio minime impeditur per exceptionem non numeratæ pecuniæ secundum Mohed. in decis. 1. & 3. de except. neque per exceptionem compensationis, Sessa Rotæ Arag. dec. 90. neque per exceptionem absolutionis à iuramento secundum eundem Mohed. dec. 6. eod. tit. & pariter per exceptionem enormissimæ læsionis secundum Paris. cons. 99. num. 29. volum. 1. Alex. cons. 92. num. 15. & in cons. 35. vol. 6. & tenuit Rota in dicta Romana executionis 6. Martij 1593. coram Orano, & est decis. 89. in recollect. per Farin. vnde cum præfatum beneficiũ cap. Odoardus sapiat naturam potius exceptionis, quam actionis, propterea dicendum non posse opponi contra præfatam obligationem, licet limitetur quãdo ex ventre instrumenti obligationis Cameralis oritur defensio, & nullitatis exceptio, quia tunc impeditur exequutio Bart. in l. 1. §. & parui num. 3. ff. quod vi aut clam Alex. consil. 20. num. 2. & 3. volum. 6. Sarnen. in compend. num. 84. Achil. decis. 3. Felin. in rubr. de except. num. 2. Soc. cons. 27. nu. 3. vers. 2. compulsus lib. 4. Ias. cons. 170. vers. & si diceretur, lib. 2. Cassad. dec. 50. de rescriptis, quia nullitas instrumenti probationem reddit nullam, qua sublata non potest dici constare de obligatione, Afflict. decis. 285. num. 1. Roman. cons. 42. & ita tentum fuit in vna Romana domus, & nullitatis coram Paleotto.

Cæte-

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium obseruatur in praxi, vt refert Gallesf. de oblig. in for. cam. par.6. q.7.Merenna consf.22.Artaman.concl.63. Rubin. consil.21. & ratio est secundum Couar. lib. 1. var. resolut. cap.1.quia nulla congrua ratio assignari potest cur clericus gaudere non debeat prædicto beneficio inducto,in fauorem totius ordinis clericalis,vt sequitur etiam Beat. de inop.deb.cap.17.nu.6. quare non obstant contraria allegata de executione parata, quia procedunt in alijs casibus.

RESOLVT. CCLXV.

An clericus coniugatus vti possit beneficio capituli Odoardus.

1 *Clerici coniugati gaudent priuilegijs canonis, & fori.*
2 *Clerici coniugati non gaudent reliquis priuilegijs clericis à iure concessis.*
3 *Clerici coniugati tenentur ad solutionem Collectarum, & Gabellarum.*
4 *Clericus coniugatus ad effectum obtinendi beneficium capituli Odoardus æquiparatur puro laico.*

1 DVbitationem mihi non mediocrem faciebat pro opinione affirmatiua,quod clericus coniugatus gaudet priuilegio clericali ad tex.notabilem in cap.1. vbi omnes Doctores de clericis coniugatis glos. in c. 1.in versic. omni de bigamis in 6. Imola in c. Ioannes num.4.de clericis coniugatis, Afflict.in constit. Regni Apostatantes vers. sed iuxta hoc quæro,Carauita Ritu 66.Clarus quæst.36.nu.7. Cappell. Tholos.decis.64. & in dec.377.Grammat.decis.10.deFranch.decis.417. latissimè Farinac. de inquisitione quæst.8. num. 9.

2 Cæterum hoc non obstante, contrarium est tenendum in praxi. Tum primò, quia licet clerici coniugati sicut alij clerici in sacris ordinibus constituti gaudeant priuilegio fori,ac etiam canonis,si quis suadente,non tamen gaudent alijs priuilegijs clericorũ,glos. est communiter recepta in c. vnico in verbo cæteris, & ibidem Franch.nu.5. de cler. coniug. lib.6. Card. in clem.1. de vita,& honest.cleric.Aufrer.in clem.1.in 3. notab.de officio ordinarij Bomin.In cap.1. col. fin. de officio Vicarij in 6. Parisius cons.40. num.20.vol.4. & hanc esse communem opinionem testatur Couar.pra-
3 ctic.quæst.c.31.n.9.Farin. citata quæst.& particulariter,quod isti coniugati clerici non sint exempti à collectis,gabellis,alijsque Principis obsequijs notant in specie glos. in d.c.vnico in eodem verbo cæteris, & ibi DD. Abbas in c. ex parte de clericis coniugatis, Bertacchinus in tractatu de gabellis par.2.n.17.Capra in conclus.87.n.95.Guido Papa decis.383.& est communis opinio teste Couar. & Farinac. loco citato.

4 Tum tandem,quia de præfato clerico quod ad hunc effectum iudicatur vti de puro laico,vt in proprijs terminis voluit Natta cons.356.Bulcuten. consil.90.Cephal.cons.22.num.1. & Costa de remedijs subsidiarijs cap.29.

RESOLVT. CCLXVI.

An beneficium capituli Odoardus peti possit post tres conformes sententias.

1 *Tres sententiæ conformes in maxima habentur consideratione.*
2 *Præsumptio oritur contra renuentem soluere debitum.*
3 *Attendi debet, vt imponatur finis litibus.*
4 *Clementina, vt calumnijs non excludit beneficium capituli Odoardus.*

1 SVpponatur in facto quendam clericum fuisse per tres sententias conformes ad soluendum condemnatum, quare aduersus illarum executionem petit se ad beneficium cap. Odoardus admitti, vnde fuit dubitatum,si eius petitio de iure subsisteret, & sic admittenda esset, & ratio dubitandi pro opinione negatiua erat multiplex.Prima,quia in iure in maxima consideratione habetur numerus trium sententiarum conformium,vt latè per DD. in l. & post tres ff. de iudic. vnde contra tres cõformes non admittitur exceptio nullitatis clem. 1. de sent. & re iudic. de cuius intellectu, ampliationibus,& limitationib. latè Thes. in dec.122. & in dec.228. de Franch. dec.135. Grat.Rotæ March. dec.82.Cappell.Tholos.dec.430.Thom.Triuis.dec.68.
2 p.1.Mysing.obser.15.cẽt.1. Secũda,quia maxima oritur præsumptio contra effugientem,& renuentem soluere debitum c. suscitata de in integrum restitutione, c.nullus de præsumpt.Cassad.decis.1.de restit. in integrum de Laurent. Rot.Auenion.in decis.2.

3 Tertia, quia aliàs nunquam imponeretur finis litibus,contra tex.in c.finem litibus de dolo,& contumacia,& l.terminato C. de fructibus, & litium expensis, cum tot laboribus fuerũt obtentæ,vt malitijs hominũ obuietur l.in fundo de rei vend.Cappell. Tholos.decis. 54.Capyc.dec.53.Couar.pract.q.c.25.n.7.

Cęterum pręfatis non obstantibus,contrarium consului, & iuxta hanc opinionem fuit etiam resolutum, de cuius decisionis ratione non est quippè mirandum ex pluribus.

Tum primo,quia clementina, vt calumnijs,non videtur excludere beneficium dicti c.Odoardus,de,quo non loquitur,& tanquam exorbitans non est extẽdendum,Paris.cons.119.vol.4.Alex.cons.62.n.17.vol.4.& in cons.fin.n.4.vol.6. & in cons.46.n.6.vol.1. post Bar. in l.si sine hærede,§. Lucius, ff. de administratione tutorum,& latè Canonistæ omnes in c. constitutus de in integrum restitutione, sicut communiter personæ priuilegiatæ non includuntur, quoties idem sermo indefinitè profertur à lege,vel à statuentibus glos. Alex.& Ias. in l.sciendum,ff. qui satisdare cogantur, & idem Ias. in l.1. in 3. notabili,& ibid. Ripa num. 14.ff.soluto matrim. Alex.cons.80.n.4.vol.1.

Tum secundo, quia iuxta hanc opinionem tenuerunt Ias.in §. si quis in fraudem nu.13.de Action.Cou. l.2.var.resol.c.1.nu.9. Guttierez lib.1. de iuram. confirm.c.15.n.31. Thomas Triuis. decis. Rotæ Venetæ 8. num.5.lib.1.

Tum tandem, quia ita tenuit Rota in vna Alboren. 24.Nouemb.1540. coram Marc. Ant. vt testatur Put. decis.56.l.1. reprobata distinct.Bald. in l.1. C. qui bonis cedere possint,quod sequutus fuit Gomes. in compendio vtriusque signaturæ col.vlt.

RESOLVT. CCLXVII.

An beneficium cap. Odoardus locum habeat in contractu iurato.

1 *Iuramentum obligat præcisè.*
2 *Obligatio augetur virtute iuramenti.*
3 *Iuramentum debet adimpleri in forma specifica.*
4 *Instrumentum iuratum habet exequutionem paratam.*

HVic quæstioni quamuis nonnulli respondeant pro opinione affirmatiua, ego tamen consului contrarium,& motus fui ex pluribus.

1 Tum primo, quia iuramentum obligat præcisè ad factum communiter, citatur gl.in l. si pecuniã in principio super verbo,necesse ff.de condit.caus.data,& est communiter receptũ, vt patet ex innumeris, quos refert Gabriel.concl.8.de iureiur.Gozad.consil.32.n.12. Alex. cons.91. num.6. lib.2.Imol. qui valde commen-

dat in c.1.n.34. de iudic.de communi Iaſ. l. quoties n. 36.C.de re iudic.& conſ.9.n.10.lib.1.& l.cum,qui §.ſi iurauero,n.6.de iure iuran.Natta conſ.426.n.31.Dec. l.fin.n.10.ff.ſi cert.pet.Pedemon.deciſ.92.n.19.Rimin. iun.conſil.575.num.6.lib.5.Felin.in c.ad noſtrum n.12. verſ.ex quo intellectu,de iureiuran. eſtque communis ſententia legiſtarum, & canoniſtarum teſte Iaſ.in l. ſi pecunia,n.23.in fin.ff.condit.cauſ. data,Rolan.conſ.6. n.32.lib.1.Aymon.conſ.12. qui videatur.

2 Tum ſecundo,quia propter adhibitum iuramentum obligatio augeatur, & efficacios reddatur, vt multis exemplis comprobat Iaſ. in l.ſi conuenerit,n.8. & ſeq. de iuriſdict.omn. Iud.exornat Roland.conſil.5.nu.40. & ſeq.lib.1. & conſil.8. n.38.

3 Tum tertio, quia quando in contractu interponitur iuramentum, debet obſeruari atque impleri in forma ſpecifica, neque adimpleri poterit per æquipollens, Rolan.de communi conſ.6.n.29.& conſ.53.num.40. & ſeq.lib.1.Simon de Pret.conſ.138.nu.34.Brun.de ceſs. bonor.q.73.princ.n.16.Gozad.conſ.22.n.11.& 12.Iaſ. in l.eum,qui §.ſi iurauero,nu.6.& ſeq.de iureiur.Felin. in c.ad noſtram num.12.verſ.ex quo intellectu eod.tit. Cæſar de Graſs.dec.148.nu.15.iuramentum enim importat formã, Neuiz.conſ.50. n.18. & non verificatur in caſu ficto de communi Gozad.conſil.32.n.15.& 16.

4 Tum quarto,quia Iuramentum appoſitum in inſtrumento facit illud habere paratam executionem, Ripa in l.2.n.50.ff.ſolut.matrim.Iaſ. in l.fin.n.6.verſic.quartus caſus C.de ædict.diui Adrian.& in l.nulli n.8.C.de Iudic.& in l.2. n. 9. & ſeq. de iureiur. Marſil.ſing.356. Gramm.conſ.ciuili 11.n.3.Iaſ.conſ.9.n.1. & in vltima reſponſ.ad d.conſ.num.3.cum congeſtis à Tiraq.in l.ſi vnquam ſuper verb. donatione num.103.C.de reuoc. donat. Io. de Amic.conſil.31. num. 2. Seraph. priuil. 77.n.2. qui alios citat.

Notabilia quædam in materia capituli Odoardus.

1 IN obligationibus penſionum locum non habet Gomez de ann. poſſeſs. quæſt.53.

2 Clericus conuentus in actione reali non poteſt vti beneficio prædicto, Brun. de ceſſione bonorum quæſt. 3.num.14.

3 Clericus hæres non confecto inuentario non poteſt vti beneficio cap.Odoardus, Thomas Triuiſan.in deciſ.8. part.1.

4 Cleticus exercens illicitam negotiationem non poteſt præfato beneficio vti,quia tunc priuari debet priuilegio clericali, cap.fin.de vita & honeſtate clericorum.

5 Qui intendit gaudere hoc beneficio tenetur præſtare cautionem iuratoriam, vt Boic hic n.14. Abb. in initio, & Anan. & talis cautio neceſſario requiritur, quia ſi quis ob paupertatẽ vult hoc beneficium, quomodo fideiuſſores inueniret?& hoc colligitur ex clauſula, quæ in tali reſcripto apponitur conſtito ſummariè de paupertate, de qua per Marcheſan. de commiſs. vtriuſque ſignat. part.2.cap.7.num.53.

Finis Praxis cap. Odoardus de ſolut.

PRAXIS SACRAMENTI ORDINIS.

RESOLVT. CCLVIII.

A quo Epiſcopo conferendi ſunt ordines.

1 *Epiſcopus ſuis ſubditis ordines conferre tantum debet.*
2 *Epiſcopus ordinans non ſuos ſubditos ſuſpenditur.*
3 *Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo gaudet priuilegio Clericatus.*
4 *Epiſcopus excuſatur à ſuſpenſione ob ignorantiam.*

1
PISCOPVS ſuis ſubditis ordines conferre tantum debet, ita habetur in cap. cum nullus, & toto titulo de tempor. ordin. in 6. vbi prohibentur ne alterius ſubditis ordines conferantur, ergo ſuis conferri debent,idẽ habetur in c.nullus primas 9.queſt.2. & per totam eam quæſtionem, & in cap.1. cum duobus ſeqq. diſtinct. 91. & nouiſſimè in Concil. Tridentino ſeſs. 23. de reform.cap.8. ibi, vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, & cap. 10. eadem ſeſſion. verſicul. Qui regularis ſubditus ſibi non ſit, & cap. 3. verſicul. ſubditos ſuos non aliter,Nauarrus conſil.39. & conſil.31. de tempore ordinat. Sayr. deciſ.23. & in deciſ. 32. eodem titulo, & hoc ampliant procedere etiam in collatione primæ tonſuræ, quæ ſi ſubditis alienis conferretur, contrahitur ſuſpenſio Graff.conſ. 2.de tempor.ordinat.

2 Vnde Rota Romana teſte Verallo in deciſion.126. p.1.dixit per hæc verba,Clericus promotus à non ſuo ordinario eſt male promotus cap.1.& c.eos,qui clericos, vbi Doct.de tempor.ordin.lib.6. Pariſ.conſil.136. num.4. lib.4. & 9.quæſt.2. per totum,& quamuis male promotus habeat caracterem clericatus, tamen non habet exequutionem illius, Doctores in locis ſupra allegatis,& Pariſ.conſil.69.nu.21. lib.4. & Rebuff. in tractat. nominationum quæſt.22.num.12. Sylueſter in verb. irregularitas n. 10. verſ. 10. quicquid in contrarium dixerit Giudo Papa deciſ. 449. cum contra eum ſit gloſ. in cap. primatus 71. diſtinct. ſuper verb. obtineat, & Rebuff.vbi ſupra, licet ordinarius poſſit ratificare ordinationem factam ab alio cap.Salonitanæ cum gloſ.in verb.ac ſi me 63. diſt.& in cap. illud in gloſ. fin.71.diſtinct. Tamen requiritur, vt ratificatio fiat per ordinarium,vel eius officialem habentem ſpeciale mandatum, vel Epiſcopus agat in remotis, & Vicarius ſit etiam in ſpiritualibus Franc. in c. cum nullus in 4.notab. de tempore ordinat. in 6. & ibi Geminian.in §. Epiſcopo nu. 1. & quia ratificatio quando fit debet fieri in tempore antequam clerico ſic promoto conferantur beneficia,alioquin collatio non valet Imol.in cap.2. num.29.de inſtitution.& Franch. in cap. ſi eo tempore num. 8. de reſcriptis in 6. Probus in cap. nullus num.16. de temp.ord. in 6. Nec iſta ratificatio retrotrahitur in præiudicium tertij gloſ. Bart. & alij in l. bonorum ff. rem rat. haberi, Dec. conſil.229.num.6. Pariſ. conſil.12. num.17.lib.4. Sarnen. in reg. de iur. quæſ. non tollen. q. 13. num. 8. & ſeq.& ita fuit tentum die 10.Menſis Ianuarij 1552.coram D. Romano in vna Burgienſi dimidiæ portionis, prout in eius lib.tol.4.

3 Et præfatum clericum taliter ordinatum gaudere priuilegijs clericalibus refert Franc. Marc.in dec.175. part.1. Borell.conſ.15. Sayr.dec.27.de tempor.ordin. Nauar.conſil.29.eod.tit.

4 Limita ſuprapoſitam concluſionem, quatenus de ſuſpenſione loquitur non procedere vbi probabiliter Epiſcopus alterius diœceſis clericum eſſe ignorauerit, vt potè quia parentes eius de ſua diœceſi eum eſſe dixerunt, vel communiter pro tali habebatur, nam per cit,cap. eos,requiritur, vt ex præſumptione id fecerit,ob verbum illud præſumpſerit, præſumptio autem dolum requirit, quo caret hic Epiſcopus ob probabilem ignorantiam facti, atque ſic reſpondit ſacra Congregatio in eod. c. 8. & Nauar. in conſil. 40. de temp. ord.& Vgol. de poteſt. Epiſc. part.2. cap.26. §. 22. ſub num.2.

RESO-

RESOLVT. CCLXIX.

De originarijs Episcopo.

1 *Subditus quis efficitur quatuor modis.*
2 *Ciuis dicitur ille, qui in aliquo loco ortus est.*
3 *Ciuis allectus dicitur propriè Ciuis.*
4 *Filius sequitur originē Patris quoad ordines suscipiēdos.*
5 *Nepos non sequitur originem aui quoad præfatum effectū.*
6 *Filius non sequitur originem patris naturalis.*
7 *Natus in peregrinatione sequitur domilium Patris.*

1 ET quia de iure communi quatuor modis subditus Episcopo quis dicitur, habito respectu ad ordines, s. primo ratione originis, secūdo ratione domicilij, tertio ratione beneficij Ecclesiastici, quod quis habet in diœcesi Episcopi, vt dicitur in c.1.& c.nullus de temp.ord.lib.6. quarto ratione habitationis triēnalis cum Episcopo, vt habetur apud. Trid. Syn.sess.23. de reform.c.9. ob eā rem de his omnib.modis agamus, & & prius dè subiectione habito respectu ad orginem.

2 Vnde originarius, seù ciuis dicitur ille, qui natus est in aliquo loco leg.1.ff.ad municipalem leg.ciues C.de incol.lib.11.Afflict.dec.284.Boer.decis.272. post Bart. in leg.3.Cod.de naturalib.lib.& in consil.62. volum.1. Ioseph.Ludouic.in decis.Perus.3.num.15. Ant. Faber decision.17. C.de verbor.signific.& hac ratione subiectio acquiritur Episcopo, scilicet ob ortum, qui fuit in sua diœcesi, vt dicitur in c. cum nullus de temp. ord. lib.6. qui ergo Neapoli ortus est, quoad ordines suscipiendos, subiectus est Archiep. Neap.

3 Et quamuis ciuis dicatur etiam ille, qui in ciuilitatem allicitur, seù recipitur secundum Affl.in dec.384. n.14.Boer.decis.272. Capyc.decis.162.nu.16. Gaball. Milleloq.571.nihilominus in materia stricta, prout est receptio ordinis iudicarem non comprehendi hunc ciuem allectum quoad ordines suscipiendos ab Episcopo illius loci à quo fuit allectus, secundum Boer.in decis.13.num.24.

4 Amplia primo conclusionem procedere etiam in origine patris, quæ ipsa quoque inspicitur, quoad ordines suscipiendos, quare ab Episcopo diœcesis, in qua pater natus est, ordines suscipere filius potest quāuis alibi ipse natus sit, ita glos.in c.1. verb.alienigenas de vsur.lib.6.& Franc.ibid.in fine Gemin.& Anchar. post Ias.in l.huiusmodi §.legatur ff.deleg.1.Nauar.in cons. 19.de temp.ord.& ratio est, quia filij sequuntur originem patris l. assumptio §.1. ff. ad municipalem l. si vt proponis C. de incol. lib. 10. & ciuilitatem paternam retinet filius, esto, quod alibi sit natus, quam in loco patris, Grammat.in decis.103. n. 113.Gomes.Leo dec. 20. diuers. tom.2. quare igitur, quis ordinibus initiari etiam potest ab Episcopo diœcesis, in qua Pater, Graff. tamen dec.25.in tit.de approbat.contrarium asseruit, s. suam, & non patris originem spectandam esse, Doctores autem in cap. cum nullus ante factum, opinionem hanc tenendam concludunt, post factum priorem ad excusandos ordinatum, & ordinantem; & ita refert Addit.ad sum.Bullar. Quaran.in verb.ord.vers. quoad tertium.

Amplia sedundo procedere etiam in professis in aliqua Religione, à qua eiecti ob delicta, fuerunt ordine, & habitu exuti, nā ordines suscipi debent ab Episcopo originis, modo alias habiles sint, ita dixit Nauar. in cōs.84.de reg.& decisum refert Villagut in dec.21.nō enim amiserut subiectionem originis, ex quo à natura est, arg.§.sed naturalia in instit.de iur. nat.gent.& ciu.

5 Nunc limita primo nō procedere in origine aui, qui nepos non sequitur eius originem quoad acquirēdam subiectionem pro ordinum susceptione. Vgol. de potest. Episc.p.2.c.26.§.1.post n.4.Couar. super 4.decretalium par.2.c.7.§.1.num.15. & fuisse decisum in Rot. Rom.refert Cæsar.de Grass.decis.5. qui filij sint legit. & per eandem Rot. in vna Legionen. Cappell.8.Martij 1577.coram Illustris.Seraph.& ratio est secundum Luc.de Penna in l.si filias, in fine C.de municip.& orig. post Bar. in l. assumpt. §.1. circa fin. ff. de munic.quia ipse non est natus in potestate dicti aui.

Limita secundo id, quod de origine patris diximus non procedere in filio concepto, atque nato postquā eius Pater deserta Prouincia, vel loco originis, domicilium aliò transtulit, quia nō potest dici originarius, vel naturalis loci iam prius deserti à patre, secundum Bal. in auth. sed omninò col. 8. C. ne vxor pro mar. Alex. cons. 13. vol. 1. & fuisse in Rota decisum scribit idem Cæsar de Grass.in dec.15.de probat.Affl.cit.dec. n.4. & 6. & fuit dictum in vna Legionen. Cappellaniæ 23. Martij 1576. coram eod. de Grassis.

6 Limita tertio in patre naturali, quia eius origo non inspicitur quo ad præfatum effectum. l.1. in fine, ff.ad municip. l.eius qui ff.eod.& ratio est, quia appellatione patris non venit naturalis, secundum Bald.in cons. 23.vol.1.arg.text. in l.fin.C.de natur. lib. & in l.fin. ff. de iur.delib.& in tali casu filius originem matris, non autem patris sequitur. Alex. cons.50.vol.1.

7 De eo verò, qui in peregrinatione nascitur, quod sequatur paternæ originis domicilium tenuit Bar.in l.1. in fi.ff.ad munic.Boer.in decis.13.n.4. Faber.dec.20.de verb.sign.post Bal.in c.2.de conuers.infid.Vgol.cit. c. n.5.communiter Canonistæ in c.Rodulph. de rescript. & hanc communem nuncupat Viu.in sylua opin.804.

Limita tādem suprapositam conclusionem minimè procedere in ciue ficto, prout in Officiali, & Doctore actu legentibus, qui præsumuntur ciues ciuitatis, quā regit, & in qua legit, Anna sing.365.Guid.Pap.dec. 631.Diaz.c.6.& in relegato, qui dicitur ciuis illius loci, vbi relegatus est, l.filij §.relegatus ff.ad municipalē.

RESOLVT. CCLXX.

De Episcopi Beneficij.

1 *Ratione beneficij quis efficitur subditus.*
2 *Amplia etiam si beneficium esset tale, vt non eximeret à iurisdictione primi Episcopi.*

1 SEcundo habito respectu ad ordines suscipiendos, quis subiectus est Episcopo diœcesis, in qua beneficium ipse habet, idest Episcopus loci, in quo quis beneficium Ecclesiasticum habet, superior eius est, & ei cōferre ordines potest, vt dicitur in c.cū nullus de tēp. ord.lib.6.& DD.ibi communiter notant Nau.de orat. n.11.Gemin.d.c.cum nullus, nu.2.Rot. in decis.70. de rescript. in antiq. & ratio est, quia respectu beneficij acquiritur domicilium secundū Felyn.Butr. & Panor. in c.postulasti, de foro compet. Diaz in praxi cap.10.

Amplia primo locum habere etiam si ad titulum eius beneficij ordinatus nō sit, nam cit.c.cum nullus, non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus, l.de pretio, ff. de publ.in rem act. atque sic sentit glos. in eod. c. cum nullus, in verb. Ecclesiasticum:

2 Amplia secūdo locum habere etiam si esset tale beneficium, vt non eximeret à iurisdictione primi Episcopi, vtpotè quia beneficium hoc nō requirat residētiam, ita dixit Franc.in ead.gl.& Addit.ad sum.Bullar. Quaranta, in verb.ordo pag.350.vers.circa secundum.

Amplia tertio pariter locum habere licèt beneficiū huiusmodi annexum habeat aliquem ordinem certum, vtpotè subdiaconatum, nam Episcopus, vbi est hoc beneficium, poterit ei non solum ordinem conferre subdiaconatus, verum etiam alios ordines, atque sic sentiunt, glos. ibi, & Franch.

Ampliatur quarto in præstimonio, cū & ipsum quoque

que loco beneficij habeatur.& inter Eccleſiaſtica beneficia connumetur c.fin. de conceſſ. præb. in 6.Abb. conſ.47.nu.1.p.2.Mandoſ. in reg.34.q.12.nu.3. Achil. de Graſſ.deciſ.7.de conceſ.præb.Garz. qui alios innumeros citat, in tract. de benef.p.1.cap.2.nu.117. Declara omnia prædicta,quod ad hũc effectũ videatur requiri poſſeſſio beneficij & nõ ſufficere ſolã collationẽ, ſeũ titulũ:ad hoc enim vt efficiatur de eius foro neceſſariũ videtur,quod habeat beneficium cũ effectu, imò & ſola poſſeſſio, ſine titulo iuſto ſufficere videtur ad hunc effectum;per illam enim videtur effici de foro illius Epiſcopi ex ſetẽt.Garz.de benef.p.2.c.4.nu.16.& ſeq.Item declara,vt Epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficiũ, poſſit ordinare, etiãſi illius prouiſio ſpectaret ad alium Epiſcopũ, & hoc verum niſi eidẽ eſſet ſubiectum quoad iura Epiſcopalia,quia tunc ille haberet id facere Gem.in d.ſi. cũ nullus nu.5.& ibid.Franc.nu.3. Add.ad ſum.Bul.in ver.ordo,& Garz. in cit.c.4.nu.15.

RESOLVT. CCLXXI.

Vt beneficium Eccleſiaſticum dicatur ad effectum, de quo ſupra, quæ concurrere debeant.

1 *Ponit ſex requiſita ad hoc vt beneficium dicatur Eccleſiaſticum.*

1 IN facti contingentia reſpondi, quod ad hoc, vt ſit aliquid beneficium eccleſiaſticum, debet inſimul ſex requiſita cõcurrere,quæ tradit Abb.conſ. 47. illud de iure num.1.p.2. Dec in rubr. de reſcript.nu.3. verſ. & ibi concludit, Gigas de penſionibus quæſt. 86. num.7.& 8.& alij infra citandi.

Quorum primum eſt,quod ſit fundatũ,Epiſcopi auctoritate interueniente, gl.in verb.ſi beneficiorũ in fi. in clem.2.de decim.& ibi communiter omnes,& Abb. in c.ſignificatũ nu.5.in fi.de præb.Fel.in cap.ex parte, il 2.nu.2. de reſcript. Dec. conſ.210. viſo puncto n.4. Guid.Pap. in deciſ.187.nu.1.Rip.in c.decernimus n. 69.verſ.in iſto puncto de iud.Bertran. conſ.379.nu.1. lib.6.Rebuff.in praxi tit. quare inſtituta ſint beneficia nu.10.Gomez in reg. de annali q.20. Spin. de teſtam. gloſ.4.princ.num.36.Lamber. de iurepatr.lib.1. quæſt. 9.art.3.num.1.& per totum.Rot. in deciſ.509. num.1. p.1.diuerſ.Cæſar.de Graſſ.deciſ.13. num.9. de præb. Ratio eſt, quia nullus priuatus, ſine Epiſcopi auctoritate,poteſt locum ſacrum,vel rem ſpiritualem conſtituere,cap. ad hæc de relig.domib. Guido Papa dict. deciſ.187 num.1.

Secundum requiſitum eſt, quod habeat quid ſpiritualitatis annexum, nam propter diuinum officiũ datur beneficium,cap.fin.de reſcrip.in 6.Abb.d.conſ.47. num.1. verſ. tertium conſideratur.Anch.in reg.beneficium num.4. de reg.iur. in 6. Barbat. in cap. in infra nu.74. de reſcript. Rebuff in tract. de pacif.poſs.num. 287. verſ. tertio cognoſcitur Lamber. de iure patr. lib.1.quæſt.9.art.3.ſub num.3.verſ.tertio requiritur.

Tertium requiſitum eſt, quòd ſit conferendum clerico,non laico,cap. cum adeo de reſcript.cap. ex literis tranſact. cap.2. de iuſt. Anchar. Abbas, & reliqui vbi ſupra,Sylua de benef.in princ.num.2.

Quartum requiſitum eſt, quòd conferri non poſſit, niſi ab Eccleſiaſtica perſona,Epiſcopo,vel Prælato,nõ verò à laico,c.ſi quis deinceps,c. ſi quis nullus 16.q.7. & ibi gloſ. in ſumm.Anchar.in d.reg.beneficium nu.3. Lamber.d.art.3.num.10.poſt princip.Rebuff.de pacif. poſſeſ.d.num.287.in princip.

Quintum requiſitum eſt,quod ſit perpetuũ,hoc eſt, quod nõ conferatur ad certum tempus, ſed perpetuo, & ad vitam eius, cui confertur,hoc proprium beneficiorum eſt,cap.Sanctorum 70.diſt.cap.penult. de clerico ægrotante,cap.ſi gratioſę,de reſcriptis lib.6.Milius in repertorio, verb. beneficium n.24. Gigas d.q.86. verſic. quintum requiſitum Rebuff. cum alijs vbi ſupra verſ.quinto dignoſcitur Achil.deciſ.1.num.4. de offic.Vicarij.

Nam ſicut matrimoniũ carnale eſt perpetuum, eſt enim viri,& fœminæ coniunctio indiuiduam vitæ conſuetudinem retinens §.1. inſt. de patria poteſt.ſic, & hoc matrimonium, quod contrahitur inter beneficiatum,& Eccleſiam c. inter de tranſact. Rebuff. in praxi titul.requiſita ob bonam collationem.

Sextum requiſitum eſt, quod conferens non poſſit ſibi illud conferre nec retinere cap. fin. de inſtit. cap. relatum de præbend.& ibi notatur.

RESOLVT. CCLXXII.

An tex.in cap.cum nullus de tempore ordinand. in 6.locum ſibi vendicet in beneficio tenui.

1 *Subſtantia beneficij cõſiſtit in tit.non autem in quantitate.*
2 *Iura loquentia de beneficijs locum ſibi vendicant in beneficijs exiguis.*

SVpponatur in facto, quod quidã clericus Neapolitanus aliquod obtinuiſſet beneficiũ in Diœceſi Nolana, verũ tenue, atque inſufficiẽs ad victũ;quare fuit dubitatũ an potuerit Epiſcopus Nolanus illũ ordinare? & prima facie videbatur dicendum quod ſic, ex pluribus.

Tum primo,quia text. in cit.cap. cũ nullus ſimpliciter, ac indiſtinctè loquutus fuit,quod quis efficitur ſubditus ratione beneficij, ergo nec nos diſtinguere debemus,an beneficium ſit pingue an tenue;argumento tex.in l.de pretio ff.de public.in rem act.& lex generaliter loquens generaliter etiã debet intelligi l.filiũ ff.de leg.præſtan. & in proprijs terminis, ita videtur quoq; ſentire gloſ.in d.cap.cum nullus in verb.Eccleſ.

1 Tum ſecundo, quia ſubſtantia beneficij Eccleſiaſtici non conſiſtit in quantitate, ſeũ redditu, ſed in ipſo potius iure ſeũ tit.argumento gloſ.in c.vnic.vt Eccleſ. benef. & propterea dicebat Artam.in conſil.22.quod in benef.Eccleſiaſt. plus,& minus non differunt ſpecie.

2 Tum tertio, quia iura loquentia de beneficijs locũ ſibi vendicant etiam in beneficijs exiguis ſecundum Rub.in conſ.17.hinc eſt quod ſi impetrans reſcriptum ad beneficia non fecit mentionem de beneficio tenui vitiatur reſcriptũ cap. ſi proponente de reſcript.& taciturnitas etiam tenuis beneficij vitiat diſpenſationem ſuper pluraritate c. non poteſt de præben.in 6.& etiam in beneficio tenui tenetur quis ad reſidentiam c.conquerente de cleric.non reſidentibus.

Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit dictum nõ poſſe ſcilicet præfatum Epiſcepum Nolanum clerico Neapol.ratione beneficij tenuis ſacros Ordines conferre, & motus fui ex tacita mente Concilij Tridentini ſeſſ.21.de reform.cap.2.vbi poſtulat,vt iſtud beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſtè,vt quis poſſit ſacris Ordinibus inſigniri, & hanc opinionem tenuerunt Vgol.in.de poteſt.Epiſcopi cap. 26.§.3.in fin.addit. ad ſumm .Bullar. in verb. ordo,& Piaſeg. in ſua praxi Epiſcopali par.1.cap.1. quicquid voluerit Henriq.cap.22.§.22. de ſacram.ordin.eſt tamen bene verum ſecundum præcitatos, quod ſi beneficio tenui ordinandus vellet adiungere patrimonium ſufficiens ad victum poſſit ordinari.

RESOLVT. CCLXXIII.

An ratione penſionis, quam quis obtinet in aliena diœceſi, poſſit ab illius Epiſcopo ordinari.

1 *Ratione penſionis quam quis poſſidet in aliena diœceſi non poteſt ab illius Epiſcopo ordinari.*

2 *Penſio*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

2 *Pensio non dicitur beneficium Ecclesiasticum.*
3 *Pensio, & beneficium ponuntur vi diuersa.*
4 *Pensio, aut datur in titulum, aut in stipendium.*

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, motus præsertim, quia text. in cap. cum nullus constituit tãtummodò subiectionem ratione beneficij, & propterea non est extendendus ad pensionem; pensio enim est quoddam ius temporale separatum, formale, & per se distinctum ab ipso beneficio, Gigas de pension. q. 28. Crescent. dec. 14. de re iudicata Cæsar de Grassis in decis. 3. n. 8. de præbend. Rot. decis. 425. n. 2. p. 1. diuers. hinc est quod priuatus, & inhabilitatus ad obtinenda beneficia, non est priuatus ad obtinendas pensiones Nauar. cons. 12. n. 15. de rescriptis, & pœna extrauagantis cum detestabile de simonia contra committẽtes simoniam in beneficijs non extenditur ad pensiones, Nauar. cons. 16. n. 2. de sim. & cons. 46. n. 1. de præbend. Gigas de pensionibus, vbi multa adducit q. 99. n. 6. & 10. & per totũ, & Clem. 1. de sequestr. poss. & fructuum disponens, quod sequestrentur possessio, & fructus beneficij litigiosi statim, quod pronuncietur prima sententia diffinitiua in possessorio, vel petitorio ad fauorem actoris, & contra reum possessorem, non habet locum in pensione, quia non est Ecclesiasticum beneficium, Gigas de pension. q. 46. per totum. Hinc est, quod licet in beneficijs Ecclesiasticis, non admittatur successio patris in filium c. 1. cum alijs de præbendis, tamẽ Pater clericus habens potestatem transferendi pensionem, quam possidet, potest illam transferre in filium suum clericum, etiam illegitimum, Gigas de pensionib. q. 86. n. 5. vers. prædictis tamen non obstantibus. Paris. de resignat. lib. 6. q. 4. n. 21. Item in narratiua valoris non est detrahenda pensio imposita super beneficio, cum pensio sit onus temporale, & non perpetuum, Put. decis. 202. lib. 3. Rota decis. 184. n. 3. l. 2. p. 3. diuers. Item pensiones, etiam iures non inducunt incompatibilitatem aliquam cum beneficijs, Imola in Clement. gratiæ n. 10. de rescriptis, Gigas de pension. q. 42. Duen. in reg. 71. limit. 5. Benedict. Capra reg. 90. n. 90. Alphons. Hoieda de incompabilitate benefic. 2. p. c. 7. n. 1. & per tot. sic quoque Constitutio Pij IV. & Pij V. loquentes de confidentijs beneficiorum non habent locum contra transferentes pensiones per confidentiam, Nauarr. cons. 2. n. 6. vers. an autem de constit. & consil. 16. de simonia, & cons. 46. n. 1. vers. 3. de præbend. Paris. de resignat. lib. 6. q. 4. n. 52. cum sequentibus, & in tract. de confident. q. 23. per totum, vbi plura cumulat, & fuit resolutum in vna Burgi. prætensæ confidentiæ 5. Iulij 1591. coram R.P.D. Pegna doctiss. Rotæ Auditore.

2 Et quod pensio non dicatur beneficium Ecclesiasticum patet ex text. in c. quamuis il 1. de præbend. l. 6. vbi probatur, quod quando mandatur alicui prouideri de beneficio, vigore dicti mandati non potest prouideri de pensione, ratio est, quia pensio non est beneficium Ecclesiasticum, & ita notat Gemin. ibi n. 2. quod appellatione beneficiorum non comprehenditur pensio, Anchar. ibid. 3. not. & communiter omnes Rebuff. in tr. de pacific. posses. n. 92. & seq.

3 Idem etiam probat text. in c. ad audientiam il 2. de rescriptis, ibi annuas pensiones, seù beneficia, ex quo tex. clarè patet, quod pensio, & beneficium ponuntur, vt diuersa, & ita notat ibi Abbas not. 1. Felin. num. 2. & latè resoluunt Selua de benefic. 1. part. quæst. 3. num. 3. Caccialup. in tr. de pension. q. 28. per totum, vbi respondet ad Barbatiam contrarium tenentem in d. c. ad audientiam, & satisfacit tribus fundamentis per eum adductis Alphonsus Hoieda de incompatibilitate benefic. 2. p. c. 7. n. 4. cum seq. Gomez de expectatiuis n. 92. Staphil. de lit. grat. tit. de expectatiuis forma 9. num. 25. Azeued. l. 1. tit. 4. nu. 5. lib. 5. recompilat. Rebuff. in tract. de nominationibus num. 39. Gregor. Tholos. in instit. rei benef. cap. 11. n. 5.

4 Quod etiam procedit siue pensio detur in titulum, vt communiter fieri solet, quando reseruatur super fructibus alicuius beneficij in fauorem alicuius clerici ad vitam illius, siue detur in stipendium, puta pro patrocinio præbendo, pro negotijs sollicitandis, pro pulsandis cãpanis, vel alijs seruitijs, vt Gigas d. q. 28. nu. 2. Mandos. in regula de annali q. 9. vers. ego vero, vbi propterea tenent, quod regulæ de infirmis resignantibus, & de annali non habent locum in pensione, quæ datur in titulum, Nauar. cons. 11. n. 2. de præbend.

Et pro hac etiam sententia facit, quod ad titulum pensionis quis ordinari non potest, nisi necessitas, aut commoditas Ecclesiæ aliud suadeat, prout Episcopus iudicauerit, vt disponitur in Conc. Trid. sess. 21. de reform. c. 2. vers. patrimonium verò, vel pensionem, vbi apertè docetur, pensionem non esse beneficium Ecclesiasticum.

Et pensionem habens, non gaudet priuilegio fori, sicut habens beneficium Ecclesiasticũ in terminis Concil. Trid. sess 23. c. 6. requirentis beneficium Ecclesiasticum, vt quis fori priuilegio gaudeat, quamuis nec habitum, nec tonsuram deferat, vt Sacra Congregatio censuit 19. Iunij 1586. sub his verbis, vt tradit Paris. de resign. l. 1. q. 11. n. 70. & l. 2. q. 15. n. 15. Azeued. in d. l. 1. tit. 4. lib. 1. recopilat. sub n. 5. vers. sed an pensio, & ita declarauit S. Congreg. per hæc verba: *Cui reseruata fuit pensio, vt clerico, si non incedit in habitu, & tonsura, non gaudet priuilegio fori.*

Tandem his omnibus accedat, quod scriptum reliquit Vgol. de potest. Episc. c. 26. n. 3. per hæc verba, excipitur tamen primò, vbi pensionem quis haberet etiam in titulum, non enim Episcopus illius loci, vbi est beneficium, vnde pensio habetur, ius habebit in pensionarium quoad ordines, quare nec Episcopus poterit ordinare Clericum, ob id quod patrimonium in sua Diœcesi habeat, ad cuius titul. vult ordinari, si ratione alia subditus ei non sit.

RESOLVT. CCLXXIII.

An beneficium obtentum in fraudem iuuet quoad susceptionem ordinum.

1 *Nemo debet ex suo delicto commodum reportare.*
2 *Ordo collatus ratione beneficij obtenti in fraudem tenet.*

IN facti contingentia respõdi negatiuè ex pluribus. Tum primo, quia ita tenuerunt Addit. ad summ. Bull. in verb. ordo, Piaseg. in praxi Episc. p. 1. c. 1. per hæc verba, & caueri debet ne beneficium conferatur in fraudem, ad hoc vt quis extrahatur ex aliena Diœcesi, talis enim fraus non prodesset cap. eos, qui de temp. ord. in 6. iuncta glosa, verbo figmento.

1 Tum secundo, quia nemo debet ex suo delicto commodum reportare l. siuè hæreditaria, ff. de negot. gest. & fraus, & dolus nemini patrocinari debet, l. cum causa de probat. & malitijs hominis est obuiandum, l. in fundo, ff. de rei vend. & pena suos debet tenere auctores l. sancimus, C. de pœnis.

2 Benè tamen verum est, quod si ratione præfati beneficij ordo collatus fuerit, tenet, & valet collatio, secundum Guid. Pap. decis. 449. Franc. March. decis. 455. par. 1. Borrell. cons. 15. volum. 1. & ratio est, quia quod fieri non debuit, factum tamen tenet, l. 2. §. biduum, ff. quando appellat. sit, & in l. relegatorum, §. ad tempus, ff. de interd. & releg.

RE-

RESOLVT. CCLXXIV.

De Epiſcopo domicilij.

1 *Quis efficitur ſubditus Epiſcopo ratione domicilij.*
2 *Domicilium contrahitur ſolo animo, qui animus ex coniecturis colligitur.*

1 TErtio habito reſpectu ad ordines ſuſcipiẽdos, quis etiam Epiſcopo ſubditus domicilij ratione efficitur, quod quidem contrahitur, ſi quis transferat ſe ad habitandum in aliquo loco, & declarat expreſsè ſe habere animum contrahendi ibi domicilium, ſtatim enim illud acquirit abſque aliqua temporis expectatione, ita Butr. in cap. ad Apoſtolicæ de decimis, Abbas in c. fin. de parochijs, Franch. in cap. cum nullus de temp.ord. in 6. Felyn. in cap. dilectus filius, il 2. de reſcriptis Petr. de Vbald. in tr. de canon. port. Epiſc. & Parochiali c.7. Maſcard. de probat. concl. 534. Meno. de arbitr. Iud. lib. 2. cent. 1. caſu 86. & aliqua tradit Afflict. deciſ. 384. & Henriq. in ſum. lib. 10. de ſacram. ordin. cap. 22. §. 2.

2 Quando verò non declarat animum, tunc recurritur ad coniecturas, quarum prima eſt, cùm quis in locum aliquem maiorem partem bonorum transfert, & ibi contrahit domicilium Bart. in l. placet, ff. ad municip. & hanc eſſe receptam ſententiam teſtatur Meno. loco infra citato Paul. Piaſeg. in prax. Epiſc. p. 1. c. 1. ſub n. 9. inferens, quod aliter ſola emptio domus, vel alicuius partis bonorum domicilium non facit cap. dilectus de reſcript. cap. ſi Epiſcopus de paroch. iunctis gl. in cit. cap. cum nullus, Hoſt. in ſum. de foro compet. num. 4. Ang. & Armil. in verb. domicilium, ſi verò nihil habet in bonis habitatio decennij cum animo habitandi perpetuò requiritur, l. 2. C. de incol. Nam domicilium in dubio per aſſiduam in loco habitationem cõtrahitur l. 2. C. vbi Senat. vel Clariſs. & quando quis dicatur aſſiduè in loco habitaſſe plures Doctores ſenſerũt decennij curſum ſufficere, quos recenſet Rot. deciſ. 105. nu. 3. p. 2. diuerſ. Aliqui verò tenent id Iudicis arbitrio terminandum eſſe, quos refert, & ſequitur Meno. de arbit. Iud. lib. 2. cent. 1. caſ. 86. n. 16. quinimò Nauar. in conſ. 2. de temp. ord. ad hoc, vt quis poſſit ordinari ab Epiſcopo domicilij, cenſet ſufficere manſio non minoris temporis in loco facta, animo tamen ibi perpetuò permanendi. Quæ num. 1. diximus intellige concurrente aliquo actu, ſeù ſigno ſignificatiuo aſſumpti domicilij Abb. in cap. fin. de paroch. Felyn. in cap. dilectus n. 11. de reſcript. & ita iudicauit Rota Rom. in deciſ. 150. p. 2. In Curia tamen Archiepiſc. Neap. ſeruatur, quod clerici exteri, qui cum dimiſſorijs ſuorum Ordinariorum in Ciuitate Neap. morantur, quamuis declarent ſe habere animum contrahendi domicilij in ea, & per longum tempus in ea habitauerint, non admittuntur ad ciuilitatem Neap. niſi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tamdiù Neapoli habitauerint, quòd præſumptio ſit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea, mediante decreto, declarantur ciues Neap. & niſi prædicta fiant, non habentur pro talibus, nec conferuntur eis ordines ſine dimiſſorijs ſuorum Epiſcoporum, nec etiam permittuntur celebrare Miſſas in Ciuitate, & Diœceſi, & quod quis efficiatur ciuis per creationem ex decreto, vel priuilegio communitatis, ſicut origine, latè comprobat Mar. Anton. var. reſol. lib. 2. reſol. 42. n. 2. cum tribus ſeq.

RESOLVT. CCLXXV.

An quoad ordinum ſuſceptionem, poſſit quis pluribus in locis domicilium habere.

1 *Pluribus in locis poteſt domicilium haberi.*
2 *Filius familias poteſt acquirere domicilium.*

1 IN hac quæſtione reſpondendo dicebam, de iure veriorem eſse ſententiam, poſſe quem pluribus in locis domicilium acquirere, idque oſtendebam auctoritate, iure, & ratione.

Auctoritate enim probatur primo per gloſ. in c. 1. de ſepult. & gloſ. in cap. cum nullus in verb. domiciliũ de temp. ord. in 6. & in l. Senatores in verb. adiectionem ff. de Senat. & in l. in adoptionem C. de adop. Abb. in cap. in noſtram n. 10. de ſepul. Affl. dec. 384. n. 4. & ſeq. Gaball. Milleloq. 571. Tepat. lib. 2. var. iuris ſent. tit. 319. Maſcard. concluſ. 535. Vgol. de poteſt. Epiſc. cap. 26. §. 2. hoc autem contingit, vbi in locis pluribus quis æquè habitat, exempli gratia, quis æſtiuis temporibus in hoc loco, hyemalib. verò in illo, arg. text. in cap. is, qui de ſepul. cui accedat Rot. diuerſ. deciſ. 674. p. 2. Item poteſt tradi aliud exemplum, cum quis plura beneficia reſidentiam requirentia obtinet ſecũdum Fel. in cap. dilect. n. 3. de reſcrip. Nauar. conſ. 4. de conſtit. Piaſeg. in prax. Epiſc. p. 1. cap. 1. verſ. & ex iſta diuerſitate.

2 Ratione autem ſic probo; nam filiusfam. poteſt domicilium acquirere, l. placet ff. ad municip. & tamen ſubiungit I.C. in l. non vtique ff. eo. non vtique vbi pater habet, ergo patet poſſe quem duo domicilia habere, ſcilicet, proprium, & patris, ſtante præſertim reg. quod filius ſequitur domicilium patris, l. aſſumptio §. ſi filius ff. ad munic. l. filios C. eod. de municip. lib. 10. Ruiz deciſ. 3. Rot. Lituan. Fel. in cap. Rodulph. n. 14. de reſcrip. Boer. deciſ. 13. n. 16.

Iure enim probatur per tex. expreſſum in l. eius qui §. 1. ff. ad municip. vbi poteſt quis plura domicilia habere, & probatur etiam per text. in l. labeo ff. eodem vbi non eſt in iure diſſonum, vt quis duo domicilia acquirat.

RESOLVT. CCLXXVI.

An per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum cenſeatur præcluſa via, quo minus pro reliquis ordinibus recipiendis poſſit ad alios Epiſcopos accedere.

1 *Clericus habet electionem, à quo velit ordines ſumere.*
2 *Variatio cuilibet permittitur.*
3 *Quando vni competunt plura iura, vno ſublato, ſeù electo alia illæſa remanent.*
4 *Exceptio, ſeù limitatio firmat, atque conſtituit regulam.*

SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus habebat beneficium in Diœceſi Auerſana, & domicilium in Ciuitate Nolana, & conſequenter omnes iſti Epiſcopi ſunt eius ſuperiores, quare cum idem clericus ſumpſiſſet quatuor ordines minores in Ciuitate Neap. fuit dubitatum, an potuiſſet accedere pro reliquis ordinibus recipiendis ad reliquos Epiſcopos ſuperiores, & videbatur prima facie dicendum, quod ſic, ex pluribus.

1 Tum primo, quia certum eſt præfatum clericum habere electionem à quo ordines ſumere vellet, vt probatur in d. c. cum nullus, & qui poteſt eligere, poteſt etiam variare, l. eum qui certarum, ff. de verb. oblig. Tiraq. in l. boues §. hoc ſermone num. 24. cum ſeq. ff. de verb. ſignif. Affl. in conſt. ſtatuimus vt magnæ in 6.

no-

notab. q.23. num.25. & varians, eligere dicitur, secundum Carauit. in rit. 228. num. 17. & 233. num. 9. Achill. de Grass. decis. 15. & in decis. 14. de pension. Balb. decis.25.

2 Tum secundo, quia regulariter cuilibet permittitur variare, nec censetur prohibita, nisi in casibus à iure expressis, secundum Artam. in dec.3. de renunc. Affl. in dec.146. Hinc est primo, quod in causa appellationis possit quis variare agendo alia actione, vt in casu Affl. dec.53. vbi egit quis prius ex testamento, & nõ potuit obtinere, voluit postea agere in causa appellationis ab intestato, & fuit dictum, quod potuerit. Item testis potest vnum extra iudicium, & aliud in iudicio affirmare, & non iudicabitur falsarius, Guid. Pap. in decis. 593. Item patronus potest variare, & quomodo, vide Polyd. Rip. obser. 197. licet non possit lite pend. Cresc. dec. 10. de iurepat. Item qui detulit iuramentum alicui potest variare, illudque reuocare. Thes. fil. dec.16. & vicinus, qui ius congrui petijt, potest pænitere, & recedere à sua petitione inuito emptore rei possessore, Vinc. de Franc. in dec.346. p.2. Hinc est, quod ille, qui produxit, & præsentauit testes, potest pætinere, & reuocare suam productionem, ne examinetur. Rot. Auen. dec.116. in decis. diuers. to.3. & renuncians liti antequam pars sciuerit, vel ratum habuerit, pænitere potest. Capyc. decis.133. num.fin.

3 Tum tertio, quia quando vni competunt plura iura, vno sublato, seu electo, alia illæsa remanent, l. si domus ff. de seruit. vrb. præd. quia per electionem vnius iutis quis non videtur alteri renunciare, Bart. in l.1. C. de fur. & in l.1. ff. de cond. indeb. & in auth. hoc loco C. si secundo nupserit mulier. Hinc est, quod si creditori competit actio hypothecaria, & personalis, electa hypothecaria, non tollitur ipsa actio personalis, l. aduersus C. de act. & oblig. quemadmodum actio communi diuidundo per actionem pro socio, l. actum ff. pro soc. & conditio furtiua per actionem furti, l. si pro fure ff. cond. furt.

4 Tum tandem, quia exceptio, seù limitatio firmat, atque constituit regulam, sed inter cæteras limitationes, quas tradunt DD. in hac re, est, vbi clericus ab vno ex præfatis Episcopis ordinatus esset ad titulum beneficij, quod residentiam postulet, vel ad titulum patrimonij pro vtilitate, & necessitate Ecclesiæ, tunc enim Episcopus domicilij, nisi prius habeat à primo Episcopo, qui ordines cõtulit, quod cesset causa iusta, ob quam fuit ordinatus, ordines ei conferre non debet, sed remittere ad ipsum Episcopum, vt inseruiat Ecclesiæ, cuius gratia ordines ei collati sunt, ita addit ad summam Bullar. Stephan. Quaranta verbo ordo.

Cæterum supradictis non obstantibus contrarium consului nonnullis Episcopis domicilij, & beneficij cupientibus ordinare quosdam clericos, qui sumpserant ordines ab eorum originis Episcopis: quare non obstant in contrarium adducta, quia respondetur, quod magis communis opinio est, quod in dubio variatio prohibetur, & maximè in ordinibus, & beneficialibus, secundum Archidiac. in c. ne captandæ de concess. præb. in 6. Achil. de Grass. dec.13. de pens. sic clericus habens facultatem nominandi, nequit variare, Rot. decis.1. de præbend. in antiq. sic reseruatario non licet variare, Put. decis.193. lib.3. sic etiam in resignatione non habet locum variatio, idem dec.114. eod. lib. Vnde creditor, qui egit semel assistentia super certis bonis, nequit postea super alijs variare, Capyc. decis.33. sic quoque agens contra principalem, nequit variare, agendo contra fideiussores, Guid. Pap. dec.348. sic denique actuarius semel electus non potest variare, Polyd. Rip. obser. 141. & cui permittitur electio, denegatur variatio, vt pulchrè dicit Thes. fil. decis.65.

RESOLVT. CCLXXVII.

De Episcopo habitationis triennalis.

1 *Subditus quis efficitur ratione triennalis habitationis.*
2 *Limita in tribus casibus.*

1 POstremò subditus est communi iure Episcopo quoad ordines, qui per triennium cum eo moratus est, idest Episcopus conferre ordines ei potest, qui per triennium secum moratus est, modo beneficium statim ei conferat, ita habetur apud Trid. Syn. sess. 23. de refor. c.9. & Nau. in cons.4. q.1. de temp. ord.

2 Limita nunc primo procedere in eo familiari, qui cum Episcopo fuerit commoratus, & presens inseruierit, alioquin si absit, esto sumptibus Episcopi vixerit, priuilegium hoc non habebit, ex quo ab eo cognosci non potest quoad mores, & reliqua, quamobrem triennium est præscriptum. Ita Lopez ad Diaz cap.26. versic. tertius casus, Maiol. de irregularitate lib. 4. c.2. num.5. Burgos in eiusdem nominis tractatu, quæst.27. num.13. Addit. ad summ. Bullar. Quaran. in verb. ord. versic. limita in eo pag.352. Vgol. de potest. Episc. cap. 26. §. 4.

Limita secundo non procedere in Episcopis titularibus, isti enim ratione familiaritatis neminem ordinare possunt, text. expressus Conc. Trid. sess.14. cap.2. de reform. in illis verbis, *etiam prætextu, familiaritatis continuæ cõmensalitatis suæ*, & hoc, quia non habet diœcesim, in qua familiaris fiat domiciliarius, cum neque ipsi dicantur esse in domicilio proprio, neque habent beneficia, de quibus prouideant ordinatis. Addit. ad Quaran. loc. cit. Imò Pius V. decreto suo concistoriali ordinauit, ne tales Episcopi titulares Põtificalia exercere possint absq; expressa licẽtia sedis Apostolicę, nisi in diœcesi, ad quam fuerũt dati suffraganei, & quod de cætero non dentur, nisi Ecclesijs Cardinalium, & illis quæ solitæ fuerunt eosdem habere, & cũ assignatione certi stipendij ad minus duc. auri 200. de camera super fruct. illius Ecclesię quos propria auctoritate percipere possint, vt testatur Leo in sua praxi c.18. n.18. p.3.

Limita tertio, vt nequeat dispẽsare super interstitijs temporum, neque si quis esset illegitimus ad minores ordines illũ habilitare possit, vt perplura in vtroque negatiuam partẽ sustentando deducit Nauar. in cons. 27. & 28. de temp. ord. in antiq. optimè Rodriq. in sum. par.2. cap.14. n.10. vbi rationem assignat. & respondet contrario Piaseg. in Prax. Episc. p.1. cap.1. sub n.15. vbi quoad dispensationem circa interstitia in promouendo seruanda limitat, nisi arctetur intra certum tempus ad suscipiendum ordines propter beneficium acceptum requirens certum ordinem ex Nauarro, & Zerola in locis per eum citatis.

RESOLVT. CCLXXVIII.

An tempus triennalis familiaritatis ad effectum suscipiendi ordines ab Episcopo non suo, debeat esse continuum.

1 *Fines mandati non sunt excedendi.*
3 *Verbis Episcopi asserentis, quem esse familiarem, non creditur.*
3 *Tempus in dubio præsumitur continuum.*
4 *Familiaritas vt prosit, debet esse continuata.*

SVpponatur in facto, quod quidã clericus diœcesis Neap. sit familiaris Episcopi Nolani, & cum vellet ratione præfatæ familiaritatis ordines suscipere, fuit oppositũ non suffragari ipsi tale tẽpus, eò quod se absentasset per aliquos menses, quare fuit dubitatũ corã me

me an tale tempus triennale debeat eſſe de neceſſitate continuum,& reſpondi,quod ſic,motus ex pluribus.

1 Primò, quia ita expreſsè videtur diſpoſitum per Conc.Trid.ſeſs.14.c.2.de refor. ibi, *etiam prætextu familiaritatis continuæ commenſalitatis ſuæ, ex quo verbo continuè arguitur hanc facultatem, ſeù poteſtatem eſſe limitatam*,& propterea non debet excedere limites,l.diligenter,ff. mandati,tradunt latiſſimè Moderni in cap. cum ordinem, & in c. ſi quando, de reſcript. qualitas enim tribuens hanc poteſtatem neceſſariò probanda erit,not.Lap. alleg.59.Bellam.deciſ.747.Myſ. deciſ.1. cent.3.Affl.deciſ.240.

2 Nec verbis narratiuis Epiſcopi aſſeuerantis, quem eſſe continuum triennalem familiarem fides adhibenda erit,vt probat Pariſ.conſ.136.n.31.vol.4.

Tum ſecundo, quia ſi alias diceremus,ceſſaret mēs atque ratio finalis Concilij,ſcilicet cognoſcēdi mores illius clerici per tale tempus ita Maiol. de irreg. l.4.c. 2.n.5. Lopez ad Diaz c.26.Vgol.de poteſt.Epiſc.c.26. §.4.Nauar.conſ.11. de temp.ord.Suar.t.5.diſp.31.ſect. 1.n.15,Henriq. lib.10.in c.22.n.2. Fornar.de ſacr.ord. c.5. Addit.Quaran. in ſum.Bull. verb.ord. Piaſeg. in prax.Epiſc.p.1.c.1.n.15. dicitur enim triennalis familiaris Epiſcopi,qui præſens ſemper aſſiſtit eidem Epiſcopo,nō qui in aliquo loco moratur per aliquod tempus,etiam ſi ibidem ſumptibus Epiſcopi viuat Maiol. cit.loco n.5. Artam.conſ.6. Rub. conſ. 90. Rodriq. in ſumma p.2.c.14.n.10.

3 Tum tertio,quia in dubio tempus preſumi debet eſſe continuum,ſecundum Bart. in l.ſiue poſſidetis C.de probat.Bald.conſ.50.vol.1.Menoch. conſ.22.eod.vol. Caſſan. in conſuet.Burgund. in tit. de iuſt. rub. 1. §.8. gloſ.6.n. 13. & idem Bart. in §. aliud quoque in auth. de hæred. & Falcid.Tepat. l. 1. var. iuris ſent.fol.335. hinc eſt quod annus nouitiatus ab vltimo ingreſſu continuus requiritur,Nauar. conſ.17. de regularibus, & in conſ.3.de conuerſ.coniug.Sayr.deciſ.40. & in deciſ.90. de regularibus.

4 Tum tandem quia familiaritas, vt pro ſit debet eſſe continuata Bellam. dec.612.Creſc.dec.16. de reſcrip. & in deciſ.18.de probat. Achil.de Graſs.deciſ.13. de præb. & continuatio dicitur propriè quādo nullo modo apparet de interm. l. ſi ex plagis §. tabernarius,ff. ad leg.Aquil.vnde cōtinuatæ præſentationes in materia iuriſpatronatus dicuntur,quando vna ſequitur alteram ſecundum Borgn.in deciſ.17.p.2.idem in deciſ. 17.n.23.p.1. eſt enim continuatio rerum coniunctio, & ſubordinatio, quarum extrema inuicem ſe contingunt, vt latè per Bald. in tr. de tempore vtili, & continuo cap.1. Pariſ.de benef. reſign.l.3.q.3.n.47. quare fuit reſolutum ex ſupradictis præfatum tempus omninò continuum eſſe debere, & interruptum nihil ſuffragari;limitaui tamen non procedere ſi modicū tempus abeſſet,quia de modicis non curatur l. ſcio ff. de in integrum reſtit. vel ſi ex cauſa legitimi impedimenti abeſſet puta infirmitatis,& ſimili.

RESOLVT. CCLXXVIII.

Huiuſmodi triennium à quo tempore numerandum.

1 *Epiſcopus non poteſt ordinare familiarem ſuum non ſubditum,niſi per triennium ſecum moratus fuerit.*
2 *Qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi.*
3 *Tempora in dubio non coniunguntur.*

POne quod quidam fuiſſet in ſeruitio alicuius clerici per aliquod temporis ſpatiū, qui clericus poſtmodum fuit effectus Epiſcopus, & cum dictus eius famulus vellet ab eo vti familiaris,ordines ſuſcipere,fuit oppoſitum non eſſe familiarem triennalem, vnde fuit dubitatum coram me an ſufficiat, quod triennium incepiſſet antequam Dominus eſſet effectus Epiſcopus, vt ordinari poſſit, & reſpondi negatiuè motus ex pluribus.

1 Tum primo,quia Concil.Triden.ſeſs.23.c.9. loquitur de familiariate triennali habita penes Epiſcopum ibi, *Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit niſi per triennium ſecum fuerit commoratus*,igitur non debet extendi ad familiaritatem habitam penes perſonam priuatam,quamuis poſtea conſequatur Epiſcopalem dignitatem.

2 Tum ſecundo, quia qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi l. Titius ff. de milit. teſtam.Bald.conſ.22.vol.1.Alex.conſ.13.volum.1.

3 Tum tertio, quia ſi alias diceremus, tempora coniungerentur contra tex. in l.Pomponius §.1. & ſeq. ff. de acq.poſſeſ. & in l.in id tempus ff. de vſucap. verum quicquid ſit ex ſupradictis,cōtrarium eſt in praxi hodie tenendum, cum iuxta affirmatiuam opinionem declarauerit,S.Congr.Illuſtriſs.Cardin.teſt.Fornar.de ſac.ord.c.5. & tenet quidā Nouiſs. in ſua praxi c.81.

RESOLVT. CCLXXIX.

Quæ ſcientia requiratur in ordinandis.

1 *Clerici debent eſse literis inſtructi,& in his,quæ pertinent ad exercendum ordinem.*
2 *Defectus illiteraturæ eſt indiſpenſabilis.*
3 *Ordinandi ad ſacros ordines debent ſcire ea, quæ eorum ordini conueniunt.*

1 REſpondetur de hoc agi in Conc.Trid.ſeſs.23.can. 12.ibi, *dignos dumtaxat*, & in eadem ſeſs.cap.14. ibi,*diligenti examine præcedenti*,& c.13.dum vult quod inſtructi debent eſse literis, & his quæ pertinent ad exercendum ordinem,quem volent ſuſcipere, & ratio eſt quia illiterati ordinari prohibentur c. fin. de ætat. & qualit.cap.illiteratos 36. diſtinct.

2 Et iſta literarum idoneitas eſt adeò neceſſaria,& de iure diuino,vtPapa non poſſit diſpenſare in eo,vt dicit Felin. in cap. ſi quando col.penult. verſ. ſed dicas, de reſcriptis Gomeſ. in cap.1.num.113. de conſtit. lib.6. Nauar.c.27.n.205.notab. 2. dicit Papa raro, aut nunquam in hoc diſpenſare defectu directè,nec minus poteſt Epiſcopus Sylu.tr. de benef.4.p.quæſt.7.nu.8.verſ. 28.cap.fin. de temp. ord. lib.6.cap. illiteratos 99.diſt. Diaz in pract.crim.can.cap.18. Sot. in 4. ſent.diſt.25. q.1.art.4.concl.3.Aſtenſ.lib.1.tit.13. & vt à primo ordine incipiamus,dicas,quod ad primam tonſuram ordinandus ſufficit, ſi ſciat fidei rudimenta, legere, & ſcribere Conc.Trid. ſeſs.23.cap.4. de reform. ad alios minores promouendi linguam latinam intelligere debent ib.c.5. & 11.

3 Ad ſacros maiores ordinandi ſcire debent ea, quæ exercendo eorum ordini conueniunt ibi capit. 13. ad presbyteratum talis ſcientia requiritur, vt ordinatus Sacramenta adminiſtrare, & populum in his, quæ ad ſalutem ſcitu neceſsaria ſunt, inſtruere valeat ibid. c. 14. licet ad ſummum in presbyterio requiritur,& ſufficit,vt ſciat cantare,legere, conſtruere, & intelligere verba illius idiomatis, in quo eſt miſsaturus gloſ. in clem. 1. de conceſ. præb. Gemin. in cap. ſi pauper. de præb. lib.6.Nauar.in c.1.§.caueat n.19.de pœnit.diſt. 6. ſed per Conc.Trid.ſeſs.23. c. 14. de reform. plus requiritur nempè circa Sacramenta miniſtranda, & ad alios docendum.

RESOLVT. CCLXXX.

De titul. ordinandorum.

1 *Nullus ordine ſacro initiari debet abſque titulo beneficij, ſeù patrimonij.*

2 *Idem*

2 *Idem dicendum in regularibus non professis.*
3 *Ordinatus absque titul. est irregularis.*

1 ABsque titulo aut beneficij, siuè patrimonij nemine ordine sacro initiari posse adnotauit tex. in cap. nō licet de præb. & dignit. & ordinādo Episcopus tenetur de suo prouidere cap. si Episcopus eod. tit. quæ obligatio trāsit etiam ad eius successores, Abb. in cap. per tuas il 3. num. 5. & Soccin. nu 1. de simonia tex. & DD. in cap. cum secūdum eodem titul. Abb. in cap. vel non est Compos. num. 4. de tempor. ordin. Cordub. de Lara in l. si quis à liberis §. & si impubes, num. 33. ff. de liber. agnosc. Io: Matieneo lib. 5. recoll. tit. 6. l. 1. glos. 9. num. 8. Ant. Burgos. in cap. Ecclesiæ S. Mariæ nu. 137. de constit. Rebuff. in prax. crim. de rescripto in forma communi num. 1.

2 Amplia primò procedere dictū principale, vt neq; regulares nō professi, sine titul. possint ordinari, quinimò isti maiore prohibitione ligantur, & contraueniētes ipso facto incurrunt suspensionē executionis ordinum susceptorum propter ordinationem Pij V. publicatam die 12. Nouēbris 1568. nomine autem religiosorum professorum comprehenduntur etiā patres Societ. Iesu, & verè sunt religiosi professi licet tantum simplicia vota emiserint, vt declarauit Greg. Pap. XIII. cōstit. sua incip. Ascēdente Domino Anno 1584. octauo Kal. Iunij, qui Pōtifex etiam exemit dictos religiosos Societatis Iesu à præfata Constitutione Pij V. qui post tria vota simplicia ante solemnem professionem possūt sine titulo ad omnes sacros ordines promoueri de licentia sui Præpositi Generalis, vt in literis datis 1575. quæ habentur in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu pag. 130. quod & tradunt quamplures Doctores; Quæ Pij V. Constitutio habet locum, tām in nō professis, quam in nulliter professis, prout in Rota decisum fuit in vna Vergellen. canonicatus 3. Martij 1595. coram Illustris. Blāchetto, cum loquatur de his, qui licitè, & liberè ad sæculum redire possunt.

3 Amplia secundo vt sic ordinati regulares nō professi sine titulo in illo ordine ministrantes efficiantur irregulares vt censet Maiol. de irregularit. lib. 4. c. 5. n. 1.

RESOLVT. CCLXXXI.

Patrimonium Clerici quantum esse debeat.

1 *Quantitas patrimonij est arbitraria.*
2 *Ponuntur consideranda ab Episcopis pro illa arbitranda, & num. 3. & 4.*

1 QVantitas patrimonij ad cuius titulum ordinem sacrum quis susceptūrus est, quænā esse debeat communiter concludunt arbitrariam, vt in specie voluit Menoch. de arbit. Iud. lib. 2. cas. 380. Graff. de arb. Confess. lib. 2. cap. 49. Paris. de resign. benef. lib. 4. qu. 2. nu. 93. Cened. in collect. canon. part. 2. cap. 21. Graff. de temp. ord. cons. 4. volum. 1. Vgol. de potest. Episc. c. 26. §. 12. in princip. Nouiss. in sua praxi Episc. cap. 81. sub num. 2.

2 In arbitrando verò maximæ considerationis in primis esse debet, vt tanta sit patrimonij quantitas, vt fructibus inde perceptis honeste sustentari ipse possit, vt disponitur in Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. de reform. ibi valeat absque mendicitate alimenta sibi ministrare, ne mendicare cogatur in ordinis clericalis ignominiam, iuxta tex. in cap. Episcopus, & ibi Doctor. extra, de præbend.

3 Intellige hoc procedere de clericis promouendis ad ordines sacros, seù ad aliquem ordinem sacrum, non autem de promotis ad minores ordines, vt communiter concludunt Canonistæ in cap. 2. extra de præbend. & ratio est, quia existens in minoribus potest retrocedere ab ordine clericali cap. 1. extra de clericoniug. secus in promotis ad sacros.

Secundo debet esse in consideratione locus originis clerici, quandoquidē in vno loco minorem impēsam, quam in alio fieri cōtingit, minus enim patrimonium clerico sufficere videtur, qui moratur in oppido, seù moratur in villa, quam qui in ciuitate, & aliud ei, qui moratur in villa, quam qui in ciuitate, & aliud ei, qui moratur in ciuitate magna, quam qui in parua, vel ei, qui in metropoli; Lanfranch. decis. 222. Artam. decis. 3. de prob. Graff. d. cap. 49. & Neapoli secundum Nouis. loco cit. non ordinantur nisi habentes ad minus annuos redditus ducatorum triginta sex.

4 Tandem considerari debet dignitas ordinandi secundum glos. cap. Episcopus verb. victu 10. qu. 2. facit tex. in l. plenum §. præter habitationem, vers. & ex his, ibi largius cum vsuario est pro eius dignitate agendū, cui relictus est fundus ff. de vsu, & habit. ex quo tex. adnotauit Andr. Barol. in constit. Siciliæ incip. minoribus, & ibi post eum Affl. in 4. quæst. quod ratione nobilitatis, quę multa habet priuilegia, si inuestiatur nobilis de emphyteusi, operatur quod non admittatur spurius ignobilis, vel rusticus, quia de eis non uidetur cognitū, licet inuestitura loquatur pro sę, & quibus dederit, nam intelligitur de personis habilibus, & paris conditionis, Bal. cons. 207. quæstio est num. 3. uers. sed considera, sic in delictis puniendis minor pœna imponitur nobili, quàm vili personæ, quia nobiles ignominiosis pœnis non subijciuntur, Fulgos. cons. 157. supposito statuto col. pen. nu. 4. pariter in beneficijs Ecclesiasticis assequēdis facilius datur dispensatio ad plura incompatibilia nobili, quā ignobili cap. de multa extra de preb. in fine cū ibi notatis, sic intuitu nobilitatis, uberius interpretatur, quando relictus esset vsus alicuius rei tā nobili, quam si plebeio, cui adde sēper, & dignitate legatarij legatum augeri per tex. in l. sed, & si susceperit §. sed & si proponant, ubi glos. notab. ff. de Iudicijs, & l. si seruus plurium §. vl. ff. de leg. 1. & bene facit tex. in l. si longius in fine ff. de Iudic. Vbi augetur utilitas propter dignitatem, & quod scribit Bal. in d. l. filiusfam. per illum tex. ff. de donat. cum quid conceditur, nobili intelligitur prius esse concessum, & Angel. per tex. in d. §. sed & si proponant dicit, quod si testator paruum suum patrimonium iussit distribui inter pauperes, non potuerit inter nobiles pauperes distribui, licet sint pauperes, quia de nobilibus sensisse non uidetur donans modicum quid piam.

RESOLVT. CCLXXXIII.

An beneficium, ad cuius titulum quis sacris ordinatus est, possit resignari.

1 *Beneficium ad cuius titulum quis est ordinatus, resignari non potest.*
2 *Limita si quis haberet aliundè, ex quo se alimētare posset.*

1 REspondeo quod communis, & ab omnibus recepta sententia etiam in praxi est negatiua, quam tenet Nauar. in Manuali cap. 22. num. 18. Sebast. Medic. in l. vlt. glos. 3. num. 312. C. de legibus Nauar. cons. 14. num. 2. de temp. ordinat.

Et probatur expresè in cap. 2. Conc. Trid. de refor. sess. 21. ibi, id uero beneficium resignare non possit, & loquitur concilium de beneficio, ad quod quis fuit ordinatus, & facit tex. in cap. Sāctorum dist. 70. & in qua Ecclesia quilibet Titulatus est, in ea perpetuò perseuerat, ergo illam non potest renunciare, cum in ea debeat perpetuò perseuerare, hinc est, quod patrimoniū non potest alienare, donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sit adeptus, vel habeat aliunde, ex quo possit uiuere Nauar. cons. 13. num. 3. de temp. ord. & ideo renunciatio dicti patrimonij est nulla, idem cons. 16. eodem titulo.

Limita, vt poſſit beneficium, ad quod quis fuit ordinatus, renunciare, quando ille haberet aliunde ex quo poſſet viuere, facta mentione de duobus ſcilicet, quod ad illud beneficium ſit promotus, & quod habet vnde viuere, vt probatur in d. decreto Concil. Trid. ſeſs. 21. cap. 2. de reform. ibi, id verò beneficium reſignari nõ poſſit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur niſi conſtito, quod aliundè viuere commodè poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit, quod etiam colligitur ex cap. Sanctorum ex cap. neminem diſt. 70. ex c. Epiſcopus ex cap. tuis de præb. cum alijs ſupra allegatis, ratio quare in d. caſu admittatur reſignatio eſt, quia tunc quoties habet aliunde, ex quo viuere poſſit, ceſſat ratio ſacr. Canon. de mendicitate, ergo debet ceſſare prohibitio, cap. cum ceſſante de appell. l. adigere, §. quamuis de iurepatr. latè Tiraq. in tract. ceſſante cauſa.

Et ratio cur debeat exprimi, quod fuit ordinatus ad titulũ illius beneficij, eſt quia Papa poteſt ex hac narratione moueri ad non admittendam renũciationem, arg. d. cap. Sanctorum, & tamen regulariter debent narrari illæ qualitates, ex quibus poſſet moueri cõcedens ad negandum, vel ne, Felin. in c. in noſtra de reſcript. Sylua de benef. p. 3. q. 11. Menoch. de arbit. Iud. caſ. 201. & communiter Doct. in cap. ad aures de reſcript. Sebaſt. Med. in addit. ad Abbatem antiq. in c. admonet de renunc. vbi loquitur in terminis noſtris, ideò ſi de hoc non fuerit facta mentio, nulla eſt reſignatio, vt cenſuit S. Conc. Trid. Congr. de ann. 1588. & fuit reſolutum in Rota in vna Salamantin. coram Orano Auditore Rotæ doctiſſimo menſe Maij eiuſdem anni 1588. Hinc eſt, quod de beneficio conceſſo miſerationis gratia, faciendaſit ſpecifica mentio. Vincent. de Franc. deciſ. 181. n. 8.

2 Quæ ratio etiam concludit, vt debeat exprimi, quod habet aliunde, ex quo viuere poſſit, nam alioquin non concederetur, & non admitteretur reſignatio, prout quotidie fieri videmus, & ideò hæc clauſula appoſita in ſupplicatione, quia reſignans habet aliunde vnde viuat, reſpicit ſubſtantiam gratiæ, nam attento ſtylo, alias nõ ſolet concedi, iuxtà d. c. 2. ſeſſ. 23. Con. Trid. de refor. & ita fuit reſolutum coram Orano 5. Decemb. 1586. in vna Lucana. Quamuis Nauar. in conſ. 4. de renunc. teneat contrarium, cuius opinio poſſet procedere in foro conſcientiæ, vt ipſe paulò ante in d. conſ. fir. mauerat in eo, qui renunciauit beneficium, ad cuius titulum fuerat ordinatus, reſeruata penſione 100. duc. vt ſit tutus in foro poli, cum habeat vnde viuat, licet non expreſſerit, quod fuerat ordinatus ad titulũ illius beneficij; & hoc ſi fuerit facta reſignatio coram Sum. Pont. ſed Garzia de benef. p. 3. cap. 5. §. 1. num. 214. affirmat verius eſſe non valere, cum id traditum ſit pro forma, & indiſtinctè annulletur reſignatio aliter facta & nu. 216. quod ſit nulla etiam in foro conſcientiæ ex Ledeſma expreſsè id tenente, & dicente longè probabilius, ſi verò Ordinarius admiſit reſignationem extra hunc caſum, vtique tenetur de ſuo miniſtrare, arg. d. cap. Epiſcopus de præb. nam ſicuti adeſt culpa in ordinando ſine tit. ita adeſt hoc caſu, hinc Conc. Congr. alias reſcripſit his verbis; Ordinarius, qui admiſit reſignationem factam ab aliquo presbytero, qui nihil aliud præter illud beneficium habebat, vnde commodè ſuſtentari poſſit, tenetur eum alere, nec poteſt eidem beneficium illud reſignatum reſtituere, ſed in eo inſtitui debet ille, qui præſentatus fuit à patrono, ergo ſi fuerit collatum huiuſmodi beneficium, tenet collatio facta, & alias eadem Congreg. Conc. cenſuit, quod ſi Ordinarius non habens facultatem admittendi reſignationes, niſi in certis caſibus, iuxta Conſt. Pij V. ſi illam admiſerit extra illos caſus de beneficio habito in titulum, beneficium vacat, ſed Ordinarius de proprio illi prouidere tenetur, & aliàs fuit deciſum per eamdem Congr. Conc. quod ſi quis habens beneficiũ, ad quod fuit in titulum ordinatus, iurauerit illud reſignare, vel conſtituit procuratorem ad reſignandum, & iurauit illum non reuocare, non compellitur renunciare, & poterit procuratorem reuocare, præmiſſa abſolutione à dicto iuramento.

Amplia vt in ſacris cõſtitutus nec poſſit vllo modo beneficium reſignare etiam ſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliunde habeat vnde commodè viuere poſſit ex conſtitutione Pij V. incip. quanta eccleſiæ Dei &c. ibi, ſed nec horum nullus, &c. quæ conſtitutio licet loquatur de reſignationibus factis coram Ordinario, habet tamẽ locum etiam in Curia quia militat eadem ratio in propoſito prout ſic in Rot. fuiſſe reſolutum, & de ſtylo eiuſdem Curiẹ ſeruari teſtatur Pariſ. l. 3. de benef. reſign. q. 14. n. 3. & lib. 5. q. vlt. n. 176. & Garzia loco proximè cit. n. 198. & ſeq.

RESOLVT. CCLXXXV.

Patrimonium ad cuius titulum quis ordinatur, quomodo eſse debeat.

1 *Patrimonium clerici debet eſſe in rebus immobilibus.*

1 IN hac quæſt. reſpondetur, quòd ſuper re immobili conſtitui debet, quemadmodum etiam beneficium eccleſiaſticum eſt, & penſio quæ nititur beneficio, vt per Nauarr. in conſ. 34. de temp. ord. & Azor. in inſtit. moral. p. 2. lib. 3. c. 4. verſ. ſeptimo quæritur, & ratione id probatur, ſi enim ſuper rebus mobilibus non ſatisfactum eſſet Trid. Synod. res enim mobiles facilè vel extinguuntur, vel conſumuntur, non igitur ſuper mercibus, non ſuper animalibus, non ſuper obligatione perſonali conſtitui debet. Hinc Sac. Congreg. eod. c. 2. declarauit, non eſſe admittendũ ad ordinẽ ſacrum eũ, qui non habens patrimonium ſufficiẽs promiſſionem habuit de aliquo, quod ſuppleret ipſe, quod deerat, ſi tamen ſtatim bona mobilia poſſunt conuerti in bona ſtabilia, tunc ſecus dicendum eſſet, vt dixit Azor. ibid. vt voluit etiam Graff. conſ. 4. de temp. ord. verũ Vgol. de off. & poteſt. Epiſc. c. 26. §. 10. n. 1. hunc non eſſe admittendum cenſet, niſi prius ſtabile ſibi paraſset.

RESOLVT. CCLXXXVI.

Ordo clericalis quomodo probetur.

1 *Ordo clericalis probatur modis, de quibus infero.*

1 REſpondetur, quod cum qualitas hæc ſit extrinſeca, propterea non præſumitur. Innoc. in c. ſuper his de accuſ. Felin. n. 2. & alij in c. fin. de præſumpt. & Corraſ. 3. p. c. 1. n. 4.

Probatur primo litteris teſtimonialibus Epiſcopi, ſeu titulo ordinum l. ſi qua C. de Epiſ. & cler.

Secundo probatur teſtibus c. 1. & 2. de cler. peregr. Probus ad Monachum in c. 1. de temp. ord. in 6. nu. 12. Farin. in praxi crim. 1. p. q. 8. num. 40. & 41. poſt Guid. Pap. deciſ. 474.

Tertiò probatur per publicam vocem, & famam; nam ad probandum clericatum ſufficit probatio de communi reputatione, & fama, Rota deciſ. 4. & 14. de prob. in antiq. Sarnen. de annal. q. 58. Caputaq. dec. 277. n. 8. 1. p. Mohed. dec. 21. n. 3. de renunc. Rot. deciſ. 1163. n. 5. lib. 2. p. 3. diuerſ. & in dec. 139. eo. lib. & Rot. in vna Hiſpal. & Corduben. benef. 2. & 16. Iunij 1597. coram D. Gipſio, & in alijs pluribus cauſis, & facit deciſ. Ægid. 113. & 114. quã ſequuta eſt Rota in vna Legionen. Præſtimon. 27. Nouemb. 1592. coram Pamph.

Quartò probatur per argumenta, & indicia, ſeu cõiectu-

iecturas Boer.dec.171.num. 25. Gabriel conclus.1. de testib.num.69.Mascard.de probat.concl.305.nu. 5. & Pacian.eo.tract.lib.2.c.34.n.70. & per semiplenas vel leues probationes probatur, Mandos.reg.18.q.11.nu. 10.& ita seruat Rota in possessorio,& petitorio,vt per Guidobon.dec.132.seu 133.in manuscrip.Rot.decis.8. de caus.posses.in antiq.Paris.de resignat. benef.lib.4. q.2.num.70. quicquid velit Rebuff. in praxi titul. de formalitter.tonsuræ n.26.Mascard.de probat.conclus. 304.n.8. & 19. & Farin.d.q.8.num. 44. & obseruantia Rotæ per eum adducta procedit in clericatu illegitimi, vt patet ex allegatis per eum, & quamuis idem Rebuff.de nominat.q.22.n.13.Aym. de antiq.3.p.sect. vidimus in genere n.33.& cons.134.nu.40. Boer.decis. 171.n.13. & Menoch. de præsumpt. lib.6.præsump.76. n.23. Farinac. d.num.44. & Perez de Lara lib.2.cap.5. numer.6. post Bald. in cap. dudum 1. de elect. dicant quasi possessionem clericatus non prodesse in agente, vt sibi adiudicetur beneficium, & longam quasi possessionem, ac bonam famam clerici requirat. Pacian. supra num.46.

Limitatur tamen prædicta doctrina, vt non procedat in materia obiectus, Rota decis. 2. de probat. in antiq.Guidobon.vbi supra. Aut vbi presumptio est cõtra aliquem, puta, quia est illegitimus, qui debet probare suum clericatum per litteras,Guidob.ibi,& facit dicta decisio Caputaquen. 227.nu. 10. tunc enim non sufficit communis reputatio Sarnen. supra, Put.decis. 359.n.1.lib.1. Rota decis.26.lib.2.part.3. diuers.Mandos. de signat. gratiæ titul. de prouis.vers. clericatus, vbi ait,quod clericatus illegitimi ex Rotæ obseruãtia non probatur per communem famam, & reputationem,per cons.Cornel.91.lib.1. Mascard. conclus. 305. n.13.nisi probetur dispensatio,Rota decis.129.lib.3.p. 3. diuers. Papaz. in addit. ad Rot. dec.2. de filijs presbiterorum in nouis nu.13. quæ non probatur per narratiuam literarum Ordinarij, Verallus dec.128.lib.2. in manuscriptis.

Probatur etiam clericatus vnico teste Bald. & Fel. in cap. licet vniuersis de test.ad fin. Ias. in repet. l.ad monendi ff. de iureiur.num.198.Boer. d.dec.171.Petr. Gerar.sing.49.Rebuff. de nominat.q.22.num.14. Corras.d.c.7.n.5. Mandos.reg.18.q.11.n.10. Mohed.d.decis.21. de renunciat.num.3. Guidobon.d. decis.132. & reddunt rationem,quia iste actus de se, & sui natura nemini principaliter præiudicat,& vti Paris. d.lib.4.q. 2.num.69. inspicitur initium, & tempus ordinis collati,non beneficium,aut pensio de qua postea litigatur. Vnde ista probatio sufficeret etiam in iudicio quando lis esset super beneficio.Sicut etiam sufficit probatio per communem reputationem, quæ etiam est semiplena, vt dictum est. Quamuis in hoc contrarium teneat Rebuff. in praxi d. tit. de forma litterarum tonsuræ num.24. & de nominatio.q.14.num. 54. alias 32.Mascard. concl.303.à num.4.Gab.concl.1.de testibus n.70.Pacian.d.lib.2.cap.34.num.64. Quibus consonat Con.pract.cap.33.n.3. quem sequitur Graff. in decis. aureis casuum conscientiæ lib.4. c.18.num.155. & Farin. d.q.8.num.43. & in tract. de testib.q.63.n.27. & seq. quos vide,& Menoch. de præsumpt.lib.6. præsumptione 66.

Et solo sigillo Episcopi recognito,probatur clericatus etiam collatus non subdito, Mohed. d.decis.21. de renunc. quamuis contra Mascar.concl.305.n.2.

RESOLVT. CCLXXXVI.

An clericatus probetur per ostensionem superiorum ordinum.

1 *Clericatus non probatur per bullas superiorum ordinum.*

1 FVit dubitatum an probetur clericatus per bullas, seu ostensionem superiorum ordinũ, puta Sacerdotij, seu Diaconatus, & non probari, nec satis esse ostẽdere litteras Sacerdotij tenet Rebuff.d.tit. de forma litterarum tons. n. 28. Corras.d.c.1.nu.5. Aymon cons.134.n.45. Ferret.cons.354.n.8.Mascard.conclus. 304. à num.13. & concl. 1145. à n.6. & Menoch.lib.6. præsumpt.76.n 3. Pacian. q.42. post Geminian. cons. 91.& allegant Bartol. in l.illud ff. de acquir. hæred. & reddũt rationẽ,quia per saltum posset esse promotus.

Contrarium tamen fuit resolutum ex sententia Didac. Perez in l. 1. tit.8.lib.5.ord. Salz. in praxi, Bern. Diaz cap.24. litt.A. qui ait,non dubitare, hanc opinionem esse communiter receptam Put. decis.144.lib. 2. num. 5. vbi fuit resolutum in vna Conchen.paroch. quod clericatus sufficienter probaretur per ostensionem quatuor minorum, in quibus Episcopus promouens narrabat eum per prius ad clericalem tonsuram promotum, quia probatis maioribus, probantur minores, ex Bal. in l.si solemnibus C.de fide instrum.n.1. maximè vbi illa narratiua fit à persona fide digna, Innocen. in c.1. circa fin.de cler. peregr. & in vna Leodicen.canonicatus 7. Decembris 1589. coram Pãphilio fuit dictum non posse dubitari de clericatu stante susceptione maiorum ordinum,Put.d.dec.144. & fuisse dictum in causa Meten. canonicatus 25. Iunij 1584. coram D.Vice Comite,& in Bononien.canonicat. de Anno 1591. coram D.Pamphil. fuit resolutum, clericatum probari ex litteris Ostiariatus, quia cum non præsumatur ordinatus per saltum,ideo &c. & præsertim cum agatur de clericatu incidenter, & per litteras ordinantis dicentis,se ordinasse de licentia Ordinarij sufficienter dici constare de tali licentia, præsertim cum sint ordines celebrati in Ecclesia Cathedrali publicè, vt fuit consideratum coram D.Seraphino in causa Neap. canonicatus,& dec.87. Cæsar. de Grass. &c. Et idem fuit resolutum coram eod.D.Pamphil. in vna Burg. benef. de portugalete 13. Nouemb. 1595. nempe ex litteris Subdiaconatus probari clericatum, cum regulariter non presumatur quis per saltum promotus, Put.dict.decis.149. in fin.lib.2. quod sine difficultate procedit, quando Ordinarius est discretus, & prudens taliter, quod nisi sibi de præcedentibus ordinibus constitisset,verisimiliter sequentes non contulisset;vt fuit resolutum in d.Bonon.24.Maij 1551.coram D.Pamphilio, & habilitatem ad beneficium simplex constare, quia idoneus censendus est, qui aliàs ad sacrum Subdiaconatum fuit approbatus c. accepimus de ætate & qualit. vt in causa Calaguritana portionis de Amarita 27. Ianuarij 1576. coram Lauretano,Caputaq. dec.347.p.2.

Quod quidem procedit etiam in clericatu illegitimi, vt in vna Astoricen.paroch. S.Brixiani quæ habetur in decis.124.p.3.lib.2. diuers. vbi fuit resolutum, quod clericatus illegitimi probatur per litteras Diaconatus, vbi enim dicitur per litteras Decani, debet dicere per litteras Diaconatus, etiam si non fuerit promotus à proprio Episcopo, sed per alium dicentem habere facultatem à proprio Episcopo sequitur Mascard.concl.305.n.3.

RESOLVT. CCLXXXVII.

An ordinatus per saltum sit irregularis etiam quo ad ordines legitimè susceptos.

1 *Ordinatus per saltum,est irregularis.*
2 *Non tamen procedit hoc quo ad ordines susceptos.*

1 SVpponatur in facto, quòd quidam fuisset legitimè ordinibus minoribus insignitus, & cum postmodum omissis ordinib. Subdiaconatus, & Diaconatus,

ad Sacerdotalem ordinem per ſaltum aſcenderit fuit dubitatũ an præfatus Sacerdos ſit cenſendus irregularis etiã quo ad quatuor minores ordines, quos legitimè ſuſceperat;in qua quæſtione dicebam,quod licèt per ſaltum promotus ſit irregularis,cap.1.vbi DD.de cler. per ſaltum promoto, Concil. Trident.ſeſſ.23.de reformat.cap.14.in fin. Specul.tit.de diſpenſat.§.iuxta ſub num.13. Villadieg. de irregularitat. cap.8. de cler. per ſaltũ promo. Diaz & Salzed. in prax. cap.24. Nauarr.cap.27.n.242.& Ferret.conſ.354.nu.8.Maiol. de irregul.lib.4 cap.12. Vgol. eod.tractat.cap.38.§.1. num.1. Cetol.in praxi Epiſc.2. par.verb. irregularitas §.3.Lopez inſtruct. conſcient. tom.2.par.2.c.29.Petr. Ledeſma in ſumma de Sacram.Ordin.c.60.8.concl.2. difficultate, Vega in ſumm.c.12.num.224.& ſic intraret doctrina, quod collatio irregulari facta eſt nulla. Quamuis Tolet.in ſumma lib.1.cap.72.Suarez 5.tom. de cenſuris, diſput.31.ſect.1.à num.44.Auila eod.tit.7 part. diſput.9. dub.2. cum alijs doceant iſtam non eſſe irregularitatẽ, ſed ſuſpenſionem, Sed & Nauarr. c.25. num.71.& conſ.1.de Sacramentis non iter. num.11.& Sayr.de cenſuris lib.4.cap.14.num.26. qui tamẽ lib.7. cap.10.num.39.eum dicit irregularem,ſeu ſuſpenſum, quod tamen ad propoſitum parum refert, nam etiam collatio ſuſpenſo facta, eſt nulla.

2 Non tamen eſt irregularis per ſaltum promotus reſpectu ordinum inferiorum,quos legitimè ſuſceperat, nam ab vſu eorum non eſt ſuſpẽſus,vt apparet ex dict. cap.1.& cap.ſollicitudo 52.diſt.& tenet Henriquez in ſumma lib.14. cap.6.num.3. & ſentit Silueſter ver.irregularitas §.11.& Abb. dict. cap.1.vlt. not. dicens, quòd ordinatus præpoſterè nõ poteſt abſque diſpẽſatione adminiſtrare in ordine ſic ſuſcepto,& nouiſſimè docet Suarez d,diſp.31.ſect.1.n.58. & Auila vbi ſupra.

Vnde quod dictum eſt, non valere prouiſionem beneficij ei factam,non procedet in prouiſione beneficij, quod non requirit alium ordinem præter illos inferiores, quos legitimè ſuſceperat, vt alias in ſimili docet Suarez ſupra diſp.40.ſect.3.num.38.dicens,quando irregularitas non eſt totalis,ſed reſpectu alicuius actus, aut temporis, tunc non reddet clericum incapacem cuiuſque beneficij,ſed tãtum illius, quod habet annexam obligationẽ tali irregularitati repugnantẽ, quia cũ hæc prohibito naſcatur ex prohibitione circa exercitium ordinis non poteſt amplius extendi,quam illa, ex qua naſcitur,& id procedere nõ ſolùm in irregularitate ſine peccato contracta, vt ait Nauar.dict. cap. 27.n.252.ſed etiam in alia,nam ratio facta generaliter,probat,ſi culpa non obſtante talis irregularitas nõ impedit omnem actum ordinis, ſed aliquem, vt in caſu cap.2.de cler.non ord. miniſtrante.

Notabilia quædam in materia Sacramenti Ordinis.

PRimò Fœmina non eſt capax ordinis, & ſi forte ordinetur nõ recipit caracterem, vt probat Tolet. l.1.c.57. neque hermaphroditus, niſi vigeat in eo virilis ſexus vt idẽ lib.1.cap.63.eſſet enim contra Chriſti Domini inſtitutionem, vt probat Valentia diſp.9. quæſt.4. puncto 1.& Henriquez leg.10.cap.16. Suarez tom.5.diſp.51. ſect.2. ex D. Thom. quæſt.39. art.1. & ex alijs cõtra errorem Cataphrigarum de quo gloſ. in cap.diaconiſſam 27.quæſt.1.Sylu. in ver.Ordo 4.Soto dict.25. quæſt.1.art.2.& Valentia loco iam citato:dices an hermaphroditus in quo viget virilis ſexus ſit irregularis,Reſpondet Suarez loco citato,qui putat eſſe irregularem propter monſtruoſitatem,ſed Tolet.dict. cap.63.num.6. tenet non eſſe irregularem, addit tamen,quod ſi res eſt notoria,non eſſet ordinandus propter ſcandalum.

Secundo Maſculus non eſt capax ordinis niſi fuerit antea Baptizatus, vt patet ex cap. veniens de presb. non bapti. item ex D.Thoma.q.35.art.3. & communi ſententia.

Atqui ordo characterem cõfirmationis præſupponit de neceſſitate præcepti, non autem de neceſſitate ſacramenti, vt Conc.Trid.ſeſſ.23. cap.4.de refor.Nauar.in cap.22.num.9. quamuis aliqui exponant,quod ſolum requiratur ad decentiam non autem de præcepto,lege Herinq. l.10.cap.14.num.2. & Rodriquez in ſum.par.2.cap.17.ſub num.10.

Debet præterea ordinandus eſſe initiatus primam tonſura,vt colligitur ex Concil.Tridentin.ſeſſ.23.cap. 4.de reform.& ordines gradatim ſuſcipere,idq; ſolum neceſſitate præcepti, vt Tolet.lib.1.cap.71.

Debet etiam habere legitimam ætatem de neceſſitate præcepti, nempe, vt nemo ſuſcipiat primam tonſuram ante ſeptennium completum iuxta cap. nullus de tempor. ord.lib.6.& ibi gloſ.alias Epiſcopus ſuſpẽditur per annum ab eius collatione niſi initiatus religionem ingreſſus fuerit Tolet.l.1.cap.61.num.1.

A ſeptemnio, & deinceps poſſunt ordines minores ſuſcipi, vt colligitur ex cap. de ijs d.28. & ex capitulo in ſingulis dict.77. vbi tempora quædam,& interſtitia deſignantur, quæ arbitrio Epiſcopi relicta ſunt. Nam in Conc.Trid.ſeſſ.23.cap.11. de reform. ſtatuitur ne minores ordines conferantur niſi ijs,qui ſaltem latinã linguam intelligunt, & cap.6. ſupponitur ante annum 14. aliquem poſſe ſuſcipere omnes ordines minores, prohibet tamen ante dictum ætatis annum beneficiũ obtinere, & in c.5. iubet fieri inquiſitionem de ætate eorum,qui initiandi ſunt minoribus,non tamen præfigit certam ætatem,reliquitur ergo arbitrio Ordinarij.

At verò in cap.12.præfigit annum ordinibus ſacris, ita vt nullus ad ſubdiaconatus ordinem ante 22. ad diaconatum ante 23.ad presbyteratũ ante 25. ætatis ſuæ annum promoueatur. Verum in his ſatis erit annũ eſſe inchoatum. vt Nauar.cap.25. num.116.Tol.lib.1. cap.61. Quid autem de hoc ſtatuerint Iura antiqua, lege in clem. vnic.de ætate, & qualitate &c. & apud Sil.verb.ætas quæſt.2. Tabrer. ord.4.q.1. Tol.lib.1.c. 61.& alios.Ad Epiſcopatũ denique requirũtur 30.anni completi, iuxta c. cum in cunctis de electione,cum nihil fuerit de eo innouatum.Porro vniuerſim cũ præſcibitur determinatũ tẽpus,an requiratur completus annus, an vero ſit ſatis eſſe inchoatus, & quomodo in dubio hoc cognoſci poſſit, nõ eſt huius loci exponere, ſed lege gloſ.in Clementin.generalem de ætat.& qualit. Sil. ver. ætas q.2. & ver.tempus Nauarr.conſ.9.de temp.ord.vbi notat, quod regulariter dies cęptus habetur pro completo, ſed annus cœptus non habetur regulariter pro completo præſertim cum in iure exprimitur debere eſſe cõpletũ,vt iã dixi in Epiſcopatu.

Quoad interſtitia vero ſacrorum ordinum, de quibus Conc. Tridentin.ſeſſ 23. cap.13.& 14.nota in illis annum eſſe computandum, non mathematicè,ſed eccleſiaſticè,hoc eſt,eſſe attendendum curſum quatuor interſtitiorum, non autem tempus 12. menſium completorum,puta à quadrageſima ad Quadrageſimam à Pentecoſte ad Pentecoſtem &c. quæ aliquãdo propter varietatem feſtorum mobilium occurrit prius quam duodecimus menſis compleatur, vt Sixtus V. ex congregationis ſententia declarauit; nunc reſtat ſoluere dubium an pro ætate legitima ordinis computãdus ſit dies Biſſexti,Reſpondeo non eſſe computandum,quia annus à iure determinatus intelligitur ex 365. diebus continuis,vt Panormitan.in cap. quærenti de offic.deleg.nec curandum de biſſexto,ſequitur Sil. v.ætas q.3. & Henriq. lib.10. cap. 19. & alij,attamen ipſe Panormitan.in cap. quæſiuit de verb. ſignificatione limitat hoc in odioſis ex quo ſequitur eadem ratione,ad profeſſionẽ in Religione anno biſſextili, ſatis eſſe ad probationem compleuiſſe dies 365. vt Sil. verb. relig.3. q.19.§.3.Henriq.loco cit.lit.K. ſequitur item, quod ſi

quis

quis suspenditur per mensem Febr. anni Bissextilis potest vltima die eius mensis celebrare, ut Sil. V. ætas in fine.

Oportet denique eos, qui ordinibus initiantur esse probatæ vitæ, & in litteris sufficiēter instructos iuxta Concil. Tridentin. sess. 23. cap. 4. & 13. de reformat. mundos item à peccato mortali, vel saltem contritos, vt D. Tho. in q. 36. art. 1. Sil. ver. ord. 4. q. 2. Cord. l. 1. q. 2. & alij.

Veruntamen si quis bona fide ordinetur, putans se recte dispositum, & contritum esse quamuis vere non ita sit, excusabitur à peccato, vt Caiet. V. cōtritio, Nauarr. cap. 22. num. 3. Cordub. l. 1. q. 2. Henriq. l. 1. c. 22. num. 6. Suar. tom. 4. disp. 20. sect. 1. num. 20. & disp. 41. sect. 1. sed nota hæc habere locum in illis, qui in ordinatione non sumunt Eucharistiam, cum enim hæc esset sumenda iuxta ritum Ecclesiæ, præmittenda esset confessio sacramentalis, nempe ei, qui haberet conscientiam peccati mortalis, vt statuit Concil. Trident. sess. 13. cap. 7. & can. 11. de Sacramento Eucharistiæ l. Toletum l. 6. cap. 16.

Ordinari nō possunt bigami c. acutius d. 26. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Tolet. l. 1. cap. 65. Suar. tom. 5. disp. 49. vt alios omittam, quos illi adducunt solemniter pœnitētes cap. ex pœnitentibus d. 50. Sil. loco cit. Tolet. c. 64. num. 7. Suar. disp. 42. sect. 2. num. 3. sed iam non est in vsu, quia non solent iniungi tales pœn. l. Bellar. l. 1. de pœn. c. 21. & 22. Neophiti, vt cap. 1. & 2. d. 48. Sil. loc. citat. Tolet. cap. 64. Suar. disp. 43. sect. 3. qui notat horum filios, qui baptizati sunt ante vsum rationis, non habere hoc impedimentum, curiales idest qui ratione officij obligati sunt Curiæ, & Iudices, Aduocati, forēses, Notarij, milites, & similes ministri c. 1. & 2. d. si. absoluti verò à Curia hi possunt ordinari, nisi infames fiant vel alia ratione irregulares Sil. q. 2. citata, Tolet. cap. 60. Suar. disput. 47. sect. 4. num. 5. & eadem ratione arcētur ij, qui sunt ratiocinijs obligati, vt actores, executores, procuratores, curatores, & alij, qui habēt publicas administrationes forēses, de quibus Sil. V. ratiocinia Tolet. 60. Suar. disp. 51. sect. 3. Henriq. l. 14. cap. 5. & extat tit. in decretal. de obligat. ad ratiocinia.

Serui ordinari non debent. extra de seruis non ornandis, & d. 54. per tot. Sil. ver. seruitus §. 6. Tol. cap. 59. Suar. disp. 51. sect. 3. Henriq. leg. 14. cap. 5.

Corpore vitiati repelluntur d. 55. per multa cap. & in tit. de corpore vitiat. & titul. de cler. ægrot. de quibus Sil. V. corpore vitiatus, Tolet. c. 63. Suar. disp. 51. sect. 2. tales autem sunt, qui laborant morbo caduco, vel membro corporis sunt trūcati, aut notabiliter debilitati, ita vt impediatur exercitium ordinis, & monoculi, quibus deest oculus Canonis, itē energumeni, seù obsessi à dęmone, & mentecapti, & alij, qui ex defectu corporis, horrorem vel scandalum generarent, & denique hermaphroditi de quibus supra.

Illegitimi cap. 1. d. 56. & cap. 1. & vlt. de filijs presbiter. Sil. ver. Illegitimus, Tolet. l. 1. cap. 58. Suar. disp. 50. sect. 3.

Peregrini nisi habeant litteras authenticas, dicūtur autem tales qui non sunt oriundi de Episcopatu, vel non habent ibi domicilium aut beneficium, iux. cap. cum nullus de tempor. ordin. l. 6. ignoti verò dicuntur quorum vita, & origo non est nota Episcopo cap. Episcopus d. 24. & cap. quærendum 2. quæst. 7. Sil. ver. ordo 4. q. 2. Thol. cap. 48. Suar. disp. 42. sect. 3. nu. 5. Henriq. l. 10. cap. 22.

Infames à promotione, & ordinum exercitio repelluntur cap. laici d. 33. & cap. qui in aliquo d. 51. & cap. Infames 6. quæst. 1. Silu. ver. Infamia quæst. 3. Tolet. cap. 62. Suar. disp. 48. sect. 1. & seq. eademque ratione prohibētur ij, qui sunt obligati ad indecentia, vt Sil. ver. ordo 4. qu. 2. Suar. sect. 3. loco cit. qui addit filios, parentis infamis, seu vilis nō esse irregulares nisi iure exprimantur; lege etiam Henriq. lib. 14. cap. 5. num. 3. de filijs hæreticorum, & Toletus leg. 1. cap. 69.

Ordo collatus ab Episcopo excōmunicato, vel pręciso interdicto, suspēso, vel simoniaco est validus, quia talis potestatem ordinis non amittit cap. non nocet 1. quæst. 1. & cap. baptismus de Consecration. d. 4. diuus Thom. quæst. 38. artic. 2. Sot. dist. 25. quæst. 1. art. 1. Duran. quæst. 1. Henriq. lib. 10. c. 21. veruntamen si Episcopus esset denuntiatus talis nominatim, vel esset notorius percussor clerici, ab eo ordinatus esset suspēsus.

Episcopus non potest ordinare nisi suos subditos tantum, & si ordinauerit non sibi subditos absque licentia ordinarij illorum, suspenditur à Collatione ordinum per annum; & ab eo sic ordinati suspenduntur ab executione ordinum susceptorum arbitrio proprij ordinarij iuxta Concil. Tridentin. sess. 23. c. 8. de reformatione, & extendit hoc etiam ad titulares vti in sess. 14. cap. 2. de reformat.

Finis Praxis Sacramenti Ordinis.

PRAXIS IMPLORATIONIS BRACHII SÆCVLARIS.

RESOLVT. CCLXXXVIII.

Brachium sæculare quibus in casib. implorari possit.

1 *Iurisdictio Ecclesiastica est diistincta à sæculari.*
2 *Brachium sæculare in nonnullis casibus implorandum.*

1 TSi ecclesiastica iurisdictio distincta, atque separata fuerit à sæculari per Dominum nostrum Iesum Christum, attamen cum ab eodem fonte processerint, proinde vna per aliam, si opus fuerit, adiuuari debet, vt ait glosa in cap. statuimus in verb. potestatem de maledic. Bellug. in spec. Princip. rub. 11. §. tractandum nu. 1. vers. vulgari interdicitur, & Franc. Marchus in decis. 269. in princ. p. 1. Vnde dicebat Iun. & glos. in cap. 1. de offic. ordin. quòd per potentiam sæcularem adiuuari debet potestas ecclesiastica, vt voluit etiam tex. in cap. administratores cum capitulis sequent. 23. quæst. 5. Archidiac. in cap. de persona 11. quæst. 1. Bal. in l. 2. C. de his, qui lat. occult. Felin. in cap. significasti de offic. deleg. & in cap. cum sit generale num. 8. de foro comp. Marchus cit. decis. 69. num. 3. & decis. 763. part. 1. Oldra. consil. 86. 89. & 319. Federic. de Senis in consil. 251. num. 5.

Et proinde constituenda est hæc regula, quòd Iudex ecclesiasticus potest implorare brachium sæculare, cui sæcularis illud impartiri debet cap. 1. & ibi omnes cap. quoniam in plerisque de off. ord. cap. statuimus de maledic. Archidiac. in c. periculoso nu. 5. de stat. reg. in 6. & Gul. de Monte Lud. in sing. 51. & Put. in tractat. de synd. in verb. brachium in princ. nu. 2. vers. vnus Iudex. & Maran. in disp. 1. nu. 26. vers. nono, quia, & Roland. in cons. 37. dubitatio exoritur, num. 2. uol. 4. ubi dixit, quod iura canonica prouident in exequutione iustitiæ, Episcopum debere implorare auxilium brachij sæcularis.

2 Et hoc inquam plurimis casibus, prout primò, quando inuenit resistentiam, Marsil. in tract. de band. in verb. Iudice num. 179.

Secundo, causa cogendi schismaticos reuerti ad Ecclesiam, Decian. cap. 69. num. 6. lib. 6. rer. crimin.

Tertiò, quando fecit quicquid potuit excommunicando, & interdicendo pro exequutione suæ sentētiæ & illam exequutioni mandare non potest, Afflict. in proœ-

procemio const.num.54.vers.quando exequitur sentẽtiam,Felin.in cap.significasti nu.4.de offic.deleg.Lup. in cap.per vestras in 2.notab.num.48. de donat. inter vir.& vxor Decian. cap.26. num.5. lib.4.rer. crimin. Berret.cons.6.

Quarto, contra renitentes dare cautionem de non offendendo, Herculan.in tractat. de caut. de non offenden.part.5.num.8.

Quinto vbi Christianus fuisset negligens confiteri peccata sua semel in anno, nam cogendus est per cẽsuram ecclesiasticam,& postea ad ecclesiastici Iudicis requisitionem per brachium sæculare, vt ait Lup. in cap.per vestras, in notabilibus notab.2.§. sed est pulchra dubitatio,num.12.de don.inter vir. & vxo.

Sexto contra cõtemnentem sententiam excommunicationis,& dicitur contẽnere,ex quo infra diem per hominem assignatum,non satisfacit,vt ait Anchar.in cap.postulasti num.1.de homicid.& ibi Felin.nu.1. vbi tamen ait, quòd dicitur contemnere,si animo indurato eã tolerat per annum,quia est suspectus de hæresi.

RESOLVT. CCLXXXIX.

Ius implorandi brachium sæculare, quibus personis competat.

1 *Episcopis, & quibuscunque alijs Prælatis competit ius implorandi brachium.*
2 *Quæ facultas competit etiam Iudici delegato.*
3 *Iudex sæcularis tenetur suum brachium impartiri etiam si non fuerit petitum.*
4 *Imploratio brachij potest etiam peti à Iudice tyranno, seu excommunicato.*

1 EPiscopis, & alijs inferioribus Prælatis competere præfatam facultatem voluerũt Bal.cons.322.volum.1.Hartam.cons.23.Rodulph. variar. resol. qu.10. & quod competat etiã Abbatibus voluit Archidiac. in ca.periculoso sub n.4.in verb.inuocato, & ibi quoque Franch.in §.& quoniam in 3.notab.de stat. reg. in 6.& Foller.in praxi crimin.can.in Miscell.nu.48. vers. Prælatus inferior,& Philip. Prob.ad Io.Monachum in d.cap.periculoso nu.26.vers.sed quid,quando vbi ait, quòd Episcopi,& alij Ordinarij inferiores iurisdictionem consuetudine,vel ex priuilegio habentes,possunt inuocare brachium sæculare,& sub num.18.ver.& per hoc non placet,ait,quòd inferiores Prælati si habent potestatem excommunicandi, possunt inuocare brachium sæculare.

2 Et de Iudice delegato, quòd ei pariter competat huiusmodi facultas voluit Abb.per illũ tex.in cap.1. vbi Innocen.& reliqui de offic.ord.Dec.in cap.significasti de offic.deleg. Nauar.in cap.cum cõtingat remed. 1. de rescript.Costa de remed.subsid.c.21.Zened.collect. 13.par.3.& istud patet euidẽter ex vi clausulæ vsitatæ apponi in rescripto delegatorio,inuocato,si opus fuerit auxilio brachij sæcularis,de qua in indiuiduo,apud Fed.de Sen.cons.163.num.3.& in cons. 251. num.4.

3 Quæ conclusio ampliatur dupliciter. Primo,vt procedat etiam si brachium sæculare non esset petitum; nam illud Iudex sæcularis concedere potest,atque tenetur ex suo officio, vt ait Archidiac. in cap. administratores sub num.3.in verb.conuenti 23.q.3.

4 Secundo amplia, vt iudex ecclesiasticus possit in casu hæresis implorare brachium sæcularis etiam excommunicati,vt Tiranni, & qui de facto occupauit dominium illius loci, vel Magistratus,dummodo sine periculo moræ non possit recurrere ad legitimos Dominos, vt ait Gundisal.in tract.de hæret.q.19.sub n.8. & ver.& est aliud speciale,& Dec.in cap.20. num. 34. lib.5.rerum criminal.

RESOLVT. CCLXXXX.

An in imploratione brachij sit necessaria citatio partis aduersæ.

1 *Iudex sæcularis ex Iudicis officio tenetur impartiri brachium.*
2 *In his,quæ potest Iudex ex officio non requiritur citatio partis.*
3 *Brachium sæculare imploratur contra contumacem.*
4 *Contumax ad sui præiudicium habetur pro præsente.*
5 *In inuocatione brachij sæcularis non requiritur citatio.*
6 *Præsens non est citandus.*

ET videbatur primæ facie dicendum, quod sic, ex doctrina Bellug. in spec. Princ rub.11.§.tractandum sub nu.8.in fin.verb.& ideo,& Natt. in cons. 519. nu.14.cum pluribus sequentibus vol.3.& Gayl.in obseruat.115.sub nu.6.lib.1.practic. obseruat. & Boss. in tit.de foro compet.num.88. ver.& quicquid sit.

Cæterum, quicquid sit, in praxi est contrarium obseruandum, & ratio est multiplex.

1 Prima, quia iudex sæcularis potest, atque tenetur ex suo officio concedere brachium sæculare, secundum Archidiaconum in cap.administratores, sub nu. 3. in verb.conuenti 23.quæst.5.

2 At in his quæ potest facere Iudex ex officio,non requiritur citatio partis, vt ait post multos Marsil. in l. de vnoquoque nu.65.vers.sed teneas, ff.de re iud. nisi iudex faceret ad instantiam partis,quia quotiescũque iudex aliquid facit, etiam ex officio,sed tamen ad instantiam partis, semper citatio requiritur, vt ait Benintend.in decis.55.num.2.vers. sed in tali petitione. Cogita an istud fundamentum sit verum,cum videris ea, quæ scripsit Gabriel in tit.de citat.conclus.1.num. 329.vers.14.limita.

3 Secunda ratio est, quia brachium sæculare inuocatur, & conceditur contra contumacem, vt ait Feder. de Senis in cons.164. super inuocatione num.5.ver. cũ ergò, & Petr.Foller.in praxi crimin.cano.in verb.non comparentes num.15.vers.item imploratur, & Martin de Fano in tractat. de brach.sęcul.implor. num.2. vers. quando autem, nisi casu specialissimo falsitatis commisso in litteris Papæ,nam eo casu brachium sæculare implorari, & concedi debet absque eo, quod delinquens sit contumax, vel incorrigibilis, vt ait Martin.de Fano in tract.de brachio sæculari implor. sub num.2.vers.alias nisi persona.

4 Sed contumax habetur pro præsente ad sui præiudicium,vt est tex.in auth.qua in prouincia in fin.Cod. vbi de crim.agi opor.& ibi notat Bald.num.16.& voluit gloss.in l. de vnoquoque in verbo præsentibus ff. de re iudic.& iterum Baldus in l.cum fratrem, sub nu. 8.sub ver.tu tene C.de his, quibus,vt indign.& in cap. præterea sub num.5.sub vers. uel dic melius, de dilat. & Marant.in tit.de contumacia num.28.vers.decima-octaua pœna est in 6.par.de ord.iud.

5 Et præsens de necessitate non est citandus, uel monendus, ut statim dicat, ergo de necessitate non requiritur citatio in inuocatione brachij sæcularis, arguendo à primo ad ultimum, quod argumentum ualidum est in iure, ut ait Euerard. in loco à primo ad ultimum in sua top.regal.

6 Quod autem præsens regulariter non sit citandus, hoc uoluit Specul.in tit.de libel.concept. §.13. nu.16. ver.item dicunt aliqui,& Io.And.in cap fin.num.4. de elect.in 6.quia,ut ipse dicit,cũ effectus uocationis sit, ut ueniat citatus ex quo præsẽs est,cessat citãdi necessitas,& hanc partem tenuit quoque Bart.in l.prolatã, num.7.uers.causæ autem cognitio C.de sentẽt.& Bal. in l.cõsentaneum.nu.36.uers.in prima glosa C. quom. & quando iudex,& in l.si accusatoribus, sub num.15. uers.contrarium est ueritas, C.de accusat. & in auth. offera-

offeratur,num.9.vers.venio ad verbum,C. de lit. contest.& Angel.in l. & post edictum num. 5. vers. nota quod iudex,ff. de iud. vbi ait, quod fatuus est iudex, qui habet partem,vel testem in cõspectu,& iubet nuncio,vt citet.

Et quod præsens non sit citandus voluit Mascard. in quæst.5.num.31. de probat.& Alex. in l.de vnoquoque,n.2.vers.1. item nota ff.de re iudic. vbi dixit,hanc esse veriorem opinionem,& Marsil. ibi n.7.vers.modò vlterius, vbi dixit, quòd cum citatio fiat solum, vt citatus compareat,ideo si præsens citaretur, talis citatio nihil operaretur,& frustra expectaretur illud,cuius euentus nihil operaretur, & multos alios allegauit Anton.Gabr. in tit. de citat. conclus.1. n. 496. & 398. vbi dixit,hanc opinionem esse non solum communem, sed etiam magis communem:etsi aliqui pauci contrarium voluerunt.

RESOLVT. CCXCI.

Brachium sæculare,an sit præstandum pendente appellatione à sententia iudicis ecclesiastici.

1 *Imploratio brachij non habet locum quando à sententia fuit appellatum.*
2 *Appellatione pendente,nihil est innouandum.*

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, vt scilicet non habeat locum imploratio brachij, quando a sententia iudicis ecclesiastici ritè, & rectè interposita fuit appellatio,nam ea pendente,nõ tenetur iudex sæcularis præbere auxilium imploratum, vt ait Oldr. in cons.89.n.3.Maran.in disp.1.n.26.vers. hoc præsupposito,in fin. & Franc.Marc. in decis.259. sub n.1. vers. si verò quis appellasset,in 1.part. & Alber. in l. Episcopale,num.3.vers. sed circa hoc quæro, Cod. de Episc. aud. & ibi Paul. de Castro sub n. 4. in fin.vers. & dicit hoc,& Sbroz. in tract. de Vicar. Episcopi lib.2.c.190. n.11. & Grammat. in cons.109. in causa vertente,per totum,& maximè n.17. & seq. in ciuilibus,& Vrsil. in decis.24. de materia nu.16. & Dec. in cap. significasti n.15.vers. secundo limitatur, de offic. deleg.& Gayl. in obseru.115.num.4.vers. legitimæ exceptiones,lib.1. pract.obseru. & Abb. in c.si quando sub num.2.de off. deleg. & ibi Felin. sub n.2. vers. fallit primo,& iterum Abb. in c.1. sub n.12.vers. & per hoc deciditur, de off. ordin. vbi dixit, hanc esse communem opinionem, quam tenuit Afflict. in procemio constit. Regni sub n. 54. in fine,& Menoch. in tract. de retinen.posses. remed.3. sub n. 360. in fin. versic. debet etiam animaduertere, vbi intelligit hoc esse verum, quando illi appellationi nihil obstat, & ante ipsum sic declarauit Nauarr. in cap. cum contingat, remed.1. sub num.5. de rescript.

2 Quia appellatione pendente,nil innouandum est, l. 1.in princ. ff. nil no. appell.pend. Immò plus dixit Roland. à Valle in d.cons.37.n.13. vers. plus dicit, vol.1. quod si iudex sæcularis sciret fuisse appellatum à sententia Iudicis ecclesiastici,& appellationem non fuisse admissam,quæ debebat admitti,& à tali non admissione appellatum, quod non deberet concedere brachium sæculare,subdens, sic alias ex hoc fundamento fuisse votatum, & decisum in Concilio Montisferrat. contra agentes pro Episcopo Albæ,idem scriptum reliquit ante ipsum Afflict. in procem.constit. Regni sub num.61.

Amplia istam limitationem, vt procedat etiam si agatur de re merè ecclesiastica, vt ait Alciat.in c.1.n. 112. vers. tertio limitatur,de officio ordinar. vbi ait, sic transire communiter Doctores.

Amplia quoque,vt iudex procedens, pendente appellatione, peccet, & puniatur, vt ait Alberic. in d.l. Episcopale, num.4. Cod. de Episc. audien. & Oldrad. in cons.89. sub n.3.vers.immo procedens.

RESOLVT. CCXCII.

Imploratio brachij sæcularis, an sit remedium subsidiarium.

1 *Brachij imploratio est remedium subsidiarium.*

1 IVdex Ecclesiasticus omnem adhibere debet diligẽtiam ritè, recteque administrandi ecclesiastica, & vti remedijs opportunis, & tãdem in subsidiũ pro supplemento iustitiæ petere brachium sæculare, & hoc vt per potentiam sæcularem adiuuetur potestas ecclesiastica,secundum glosam,& Innocentium in c.primo, de off.Ord.c.administratores,cum seq.23.q.5. Archid. ad c. de persona 11.q.1.Bald.ad l.2.Cod.de his,qui latrones occultauerunt, Francisc. Marc. in dec.269.n.3. & decis. 773.n.3. p. 1. Felin. ad capitulum significasti de officio delegati, & ad capitulum cum sit generale, n.8. de foro compet.Oldrad.cons.86.89.& 319.Feder. de Senis d.cons.163. & 251.

RESOLVT. CCXCIII.

An Iudex teneatur brachium suum impartiri, quando euidenter constet de iniustitia sententiæ Iudicis requirentis.

1 *Iudici nulliter procedenti,denegatur brachium.*
2 *Iudex non tenetur brachium suum impartiri, quando sententia iudicis implorantis est iniusta.*

1 SVpponatur in facto,quod pro executione sententię fuisset imploratum brachium cuiusdam Iudicis,qui, cum euidenter apparuisset de iniustitia, atque nullitate sententiæ Iudicis requirentis,noluit suum impartiri brachium, quare fuit dubitatum,an iure hoc fieri possit,& respondi affirmatiuè motus, quia quando iudex requirens nulliter processit, & consequenter quando eius processus esset nullus, tunc iudex requisitus non tenetur brachium suum impartiri,ita Rolan. à Valle in cons.37.n.14.vers.5. & vlt.adducitur vol.1. Gail. in obseru.115. sub n.4. lib. 1. pract. obseruat. Natta in cons.529.n.9.vol.3. Menoch. in tract. de retin. posses. remed.3. sub n.360.vers. debet etiam Iudex Iaicus, & Bertazol. in cons.criminal.200. executio.n. 5. ver. sic etiam vol.1. & Iacob.Sbrozz. in tract. de Vicar.Episc. lib.2.q.190. sub n.7.

2 His accedat quod scriptum reliquit Oldrad.cõs.89. sub n.3. vers. & ad denotandum,vbi voluit,quod quãdo iudex,cuius brachium imploratur videt casum super quo imploratur esse iniustum, tunc non tenetur illud impartiri, imò potest impune non parere, Franc. March.in decis.269. sub n.1.vers. & ad hoc verum in 1.part. & Marant. in disp.1.n.26.vers. hoc præsupposito,& Rolan.à Valle in cons.37.n.7.tertio quia vol.1. vbi dixit, quod Iudex debet adhibere aliquam causæ cognitionem,an iustũ sit quod petitur ab eo, quod idẽ pariter notauit Ancharan.in cons.382. retento ordine num.8.vers.item canon.& Feder. de Sen.cons. 251. Iacob.de Cremona sub n.3.vers. quid plus in casu nostro vbi dixit,quod si sæcularis Iudex inuocatur, sententia nulla præcedente,non debet dare brachium suum nisi iuste inuocetur,& summatim hoc examinabit,& quod Iudex non teneatur concedere brachium suum pro exequutione sententiæ iniustæ, voluit Innocent. in c. 1.sub num.2. de offic. ord. vbi Abb.n.11.Imol. nu.17. Alciat.n.110.& Bertaz.in cons.crimin.200. executio, n.7.vers. sic etiam volum.1. & Vrsil. in decis.220. circa primum dubium, sub num. 9. vbi dixit quod iudex

non

non debet exequi ſententiam iniuſtam, Marſil. in ſingul. 367. nemo prudens circa medium vbi dixit quod iudex non tenetur exequi præceptum Iudicis ſi ſcit vel ſupplicatur de eius iniuſtitia.

Accedat ſecundo in proprijs terminis dec.Balb.88. cuius hæc ſunt formalia verba, Iudex requiſitus in iuris ſubſidium per litteras alterius Iudicis non ſuperioris vt exequatur, non tenetur exequi, ſi ſententia, cuius petitur exequutio dicatur iniqua not. ſingulariter Innocent. in cap.1. extra de offic.ord. in c.cum in iure extra de offic.deleg. ſentit Panormit.in d. cap.1. & ſequitur Dominus Cato in l. cum quædam ff. de iuriſdict. omn. Iud.

Cuius concluſionis principalis ratio eſt quia illud, quod eſt nullum nullam meretur exequutionem l.4. §. condemnatum ff. de re iudic. cum ſimil.& hanc rationem adduxit Gayl. vbi ſupra, reliquas verò recenſet Rolan. à Valle in loco præcitato.

RESOLVT. CCLXXXXIV.

Appellatio, an ſit facienda ad ſuperiorem iudicis inuocantis auxilium, an verò ad ſuperiorem Iudicis illud præbentis.

1 *Appellari an poſſit ad Superiorem Iudicis auxilium implorantis.*

1 IN hac quæſtione reſpondetur ex mente Bart. in l. à diuo Pio §.ſententiam ff. de re iudicat. quam ſequitur Abbas in c.quoad conſultationem eod.tit.& Cappella Tholoſ.in dec.412. vbi diſtinguunt, quod aut Iudex præſtat auxilium facti; puta concedendo 1.Iudici familiam,milites,& ſimilia, & tunc ad ſuperiorem requirentis auxiliũ appellabitur,quia ipſe primus Iudex eſt ille, qui lædit miniſterio alterius, merito ab eo appellabitur ad ſuum ſuperiorẽ aut præſtat Iuris auxilium puta interdicendo,excommunicando,vel iuriſdictionem denegando, & tunc ad Superiorem Iudicis auxilium præbentis appellabitur,quia actus ipſius iudicis auxilium præbentis, eſt ille,qui lædit, & ideo ab ipſo appellatur ad ſuum ſuperiorem.

Addit Abb.quoad hoc ſecundum membrum diſtinctionis, quod etiam appellari poteſt à primo Iudice ad ſuum ſuperiorẽ, quia etiam ipſemet grauat implorando iniuſte auxilium Iuris, nam qui cauſam damni, vel exceſſus dat damnum dediſſe videtur cap. fin. de iniurijs & damno dato l.qui occidit §.in hac ff.ad leg. aquil.cum alijs ſimilibus adductis in gloſ. in verbo feciſſe videtur,pro vt ſic ſcriptum reliquit in cap.quoad conſultationem ſub n.29.de re iudic. & ſequitur Iaſon comprobando Abbatis opinionem in l. à Diuo Pio §. ſententiam num.20.verſ.5. quærit ff.eod.

RESOLVT. CCLXXXXV.

An brachium ſæculare poſſit exequi contra ſucceſſorem.

1 *Brachium ſæculare poteſt implorari contra ſucceſſorem.*

1 IN hac dubitatione placuit mihi inſerere ad verbum deciſ. Rot.Rom.de qua per Moedan. deciſ.1. de ſentent. & re iudic. quæ his complectitur verbis in cauſa eadẽ Romana Vineæ de qua ſupra tit. proximo dec.1. eod.tempore & anno fuit dubium propoſitum, an executoriales decretæ vel brachium ſæculare obtentum contra prædeceſſorem, cum quo eſt ſuper vinea litigatum poſſit exequi contra ſucceſſorem in ead. vinea lite pendente,immediatum,vel mediatum, quia fuerunt plures ſucceſſores, & vltimus fuit Societas Sancti Ambroſij,& fuit deciſum, quod poſſit exequi brachium ſeculare contra ſucceſſorem mediatum, vel immediatum,principale fundamentum fuit doctrina Bartol.in l.creditoris C.de pign. col.7. & 8. qui loquitur ſimpliciter de habente cauſam à litigante, & non diſtinguit an mediate vel immediate,& per tex.in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ el primo vt lit. pendent. loquens ſimpliciter,quia quando res eſt litigioſa,quæ non poteſt alienari abſque nouo iudicio poteſt contra tertium poſſeſſorem exequi Abb.in cap. final.de alienat.iudic. mutand. cau.fact.& in d. cap. Eccleſia el 1. col.penult.vt lit.pendent.Nec obſtat quod vitium litigioſi eſt perſonale l.1.C. de lit. quia loquitur in tertio non habente cauſam aliquam à collitigantibus, & ſic loquitur l.1.C.eod.titul. & DD.ibi in l. Pomponius §. cum quis ff.de acquir. poſſ.

RESOLVT. CCLXXXXVI.

Brachium an ſit impartiendum quando iudex requirens eſt incompetens.

1 *Quando Iudex requirens eſt incompetens tunc ei brachiũ eſt denegandum.*
2 *Iudices exequentes ſententias incompetentium puniuntur.*
3 *Epiſcopus non poteſt excommunicare templarios, & hoſpitalarios.*

1 INter cęteros caſus traditos per Doctores denegãdi brachium eſt, quando Iudex requirens eſt incompetens,quia tunc Iudex non tenetur eidẽ brachiũ imploratum impartiri, nec debet ibi præbere miniſterium alicuius obedientiæ, vel excommunicationis, vt ait Oldrad.in conſ.89.Epiſcopus n.5.verſ.contrarium & Bald.in l.in criminali,num.3.verſ. vltim. nota C. de iuriſdictio.omn.iud.& ibi Salyc.num.2.verſ.item quod exequentes,vbi admonet, Iudicem cautum eſſe debere,quando ab eo imploratur brachium, vt videat, an ille ſit iudex competens,vel nè,& Calcan.in conſ.119. Sanctiſſimus, maxime ſub num.5. verſ. præterea, Roland.à Valle in conſ.37.omiſſo multiloquio nu.4. verſic. & ſubdunt volum.1. & Gail. in obſeruatione 115. nu.10.in fin.lib.1. pract.quæſt.vbi dixit,brachium non habere locum in Eccleſiaſtico, niſi prius iudici fidem faciat de ſua competentia, & idem tenuit Natta in conſ.529. Iudex num.37.verſ.non omitto etiam,vol.3. & Menoch. in tractatu de rec. poſſeſſ. remed. 3. ſub n.360. verſ. debet tamen iudex.

2 Et in tantum iſta limitatio procedit, vt puniantur Iudices exequentes ſententias incompetentium,vt ait Bald.in d.l.in criminali, num.3.verſ. vltim.nota C. de Iuriſd. omn.iudic. & ibi Salicet. nu.2. verſ. item quod exequentes,& Calcan. in d.conſ.119.nu.6. & Roland. à Valle in d.conſ.37.nu.3.vol. 1. & Natta in d. conſil. 529.n.37.vol.3.

3 Hinc eſt,quod Epiſcopus nequibit excommunicare templarios, & hoſpitalarios, & alios exemptos, qui non habent ſuperiorem,niſi Papam,quia non eſt Prælatus eorum,vt ſcripſit Innocentius in cap.1.n.3.verſ. ſi vero talis ſit de offic.ordinar. & ibi Bald. n.18. verſ. quæro nunquid,& Alciat.nu. 126. verſ. tertia quæſtio eſt,qui etſi ibi,& num.127. arguat contra hoc, ſubdit tamen eſse cogitandum, & non recedendum à communi.

Aduertendum eſt autem, quod licet Epiſcopus non poſſit excommunicare templarios, & hoſpitalarios,& alios exemptos, poterit tamen ſupplicare coram Papa, vt eos compellat ad præſtandum ſibi auxilium ſuum, vt ait Alciat. in dicto cap.1. ſub num. 126. de offic.ord.

RE-

RESOLVT. CCXCVII.

An brachij impartitio differat ab accommodatione familiæ.

1 *Ponitur discrimen inter implorationem Brachij, & familiæ accommodationem.*

1 IN cuiusdam causæ discursu, quæ coram me ventilabatur, ego distinguebam inter præstationem brachij, & accommodationem familiæ, nam hoc est remedium generalius comprehendens sub se diuersas casuũ species, quibus præstatur, prout primo in executionem rei iudicatæ, vel pacti exequuti, dũmodo prius liqueat de Iure exequibili, quod, & quantum sit, ita quod omnino procedat liquidatio l. hęc autem §. 1. ff. ex quibus causs. in poss. eat. Bart. ad l. si finita §. Iulianus ff. de dam. infect. Alex. cons. 130. & 131. l. 4. & hoc est, quod appellant associationis auxilium, quia iudex concedit familiam ad tollenda scandala associari postulanti, & timenti ab aliquo etiam resistentiam cum armis, aut quoquo modo iniuriosam l. vlt. Cod. de erogat. milit. a non lib. 12. vt in associatione vigore pacti, in instrumento expressi de exequendo, seu capiendo bona debitoris non liquidato negotio, & in quo debitor constituit se præcario nomine creditoris tenere, & possidere, Natta in cons. 378. col. 1. Viu. dec. 44. l. 1. Afflict. decis. 326. Magon. sub Rota Luc. decis. 87. n. 14. & 15. late Carpan. ad stat. Med. cap. 462. p. 1. sic quoque in associatione contra vsufructuarium dolosè fructiferas incidentem arbores Bero. cons. 54. vol. 3. & contra conductorem non soluentem intra annum, vbi de tẽpore non sit conuentum Alex. cons. 130. & seq. num. 6. vol. 4. Burs. cons. 23. ad fin. vol. 1. cons. 233. & 253. vol. 3. Ber. cons. 150. vol. 1. & Carp. ad stat. Med. c. 409. nu. 116. cum seq. p. 2. Maluas. cons. 87. nec desunt alia exempla apud Magon. Rot. Lucen. decis. 87. & Carp. c. 232. n. 13. cum seq. p. 1.

Et in supradictis casibus quando petitur, scilicet tãtum familiam accommodari, tunc Iudex requisitus nõ excusabitur ministros tradere secundum Vulpell. in tr. de libert. Eccl. p. 3. n. 31. Berett. in cons. 4. n. 15. Meren. in cons. 22. Bursat. cons. 40. nu. 3. Alciat. c. 1. n. 120. de offic. ord. Suar. in praxi...tom. in procem. nu. 9. Lopez ad Diaz in pract. crim. c. 154. nec poterit de virib. sent entiæ discuti.

At secus est in imploratione brachij, quia vltra quod non est remedium ita generalius, quemadmodum accommodatio familiæ, potest Iudex requisitus cognoscere de virib. sententiæ, & petere processum ad hunc finem, secundum Iaffred. dec. 105. & latè Doctores in cap. 1. de offic. ord.

RESOLVT. CCXCVIII.

Iudex sæcularis, cuius brachium imploratur, tenetur stare processui compilato super crimine hæresis.

1 *Iudex sæcularis tenetur stare processui facto in crimine hæresis.*
2 *Cognitio criminis hæresis, est merè Ecclesiastica.*

1 EST enim communis, atque recepta omnium sententia in c. 1. de offic. ordin. quod Iudex sæcularis, cuius brachiũ imploratur, statim debeat illud impartiri pro exequutione sẽtẽtię latę per Iudicẽ Ecclesiasticum super crimine hæresis testatur Affl. in prohem. const. reg. post mundi machinam in glos. in verbo gladij, nu. 58. per doctrinam d. Abb. & post eũ Imol. & cæterorum in c. 1. de offic. ordin. Bal. in auth. clericus C. de Episcopis, & cleric. Salic. in l. ea quidem q. 10. C. de accusat. Ang. in leg. 1. C. de exhib. reis Ias. in l. magistratibus ff. de Iur. omn. Iud. & latè Afflict. in loco præallegato, vnde Octau. Vulpel. in tract. de libert. Eccl. p. 3. n. 32. ait quod Iudex sæcularis nõ debet moram facere in exequendo sententiam Iudicis Ecclesiastici super crimine hæresis, & ita etiam refert decisum Balb. in dec. 88. & 105. Gars. in dec. 2. & Guidop. dec. 30. quare Boer. in decis. 90. voluit, quod Iudex sæcularis tenetur stare processui facto contra hęreticum per Iudicem Ecclesiasticum condemnatum alleg. Felin. in c. ad abolendam de hæret.

2 Cuius opinionis vera ratio est, quia cognitio criminis hæresis est merè Ecclesiastica, & priuatiuè ad Iudices Ecclesiasticos spectat text. est in terminis in c. inquisitionis §. prohibemus de hæret. neque potest Iudex laicus aliquid in personas hęreticorum secundum communem opinionem Alciat. in c. 1. de off. ord. Calder. in cons. 4. de hæret. Marsil. in prax. crimin. c. 75. n. 38. Lupus in rubr. de donat. inter vir. & vxorem post n. 22. & Clar. qui pariter hanc communem nuncupat, in §. hæresis. nu. 4. ac de magis communi Roland. in cons. 20. nu. 10. vol. 3.

Notabilia in materia implorationis brachij.

1 IVdex sæcularis potest brachiũ Ecclesiasticũ implorare aduersus eos, in quos non habet coercitionis ius, vt ait Hostiens. in c. 1. sub n. 5. de offic. ord. & Alberic. in l. Episcopale sub num. 2. versic. & è conuerso C. de Episc. audientia, & ibi Paulus de Castro num. 4. vers. allegatur etiam, & Federicus de Senis in cons. 164. super inuocatione n. 5. & Alexand. in l. Titia sub n. 8. ff. soluto matrim. & Natta in cons. 529. num. 8. & Gail. in obseru. 115. nu. 8. lib. 2. practicarum obseru. & Martin. de Fano in tract. de brachio sæculari imploran. sub n. 19. ver. restat ergo, & Couar. lib. practicar. q. cap. 10. sub n. 1. vers. ead. ratione.

Et ideo si Imperator non sit negligens, & subditi sunt sibi inobedientes, ita quod non potest facere iustitiam, Papa debet eum adiuuare, & domare rebellionem subditorum, vt ait Iason. in cons. 9. arbitror. n. 2. volum. 3.

Præterea si Imperator non potest cogere duces, & alios eius vasallos, propter eorum potentiam ad cauendum inter ipsos de non offendendo, poterit implorare brachium Ecclesiasticum, vt ait Herculan. in tr. de cautione de non offendendo, c. 5. sub n. 8.

2 Insuper dico, quod iudex sæcularis si negligat brachium suum ecclesiastico, iudici præstare, vt delinquentium audacia reprimatur iudicis arbitrio punitur, vt ait Menoch. lib. 2. de arbitr. iudic. casu 452. n. 3 vers. ita quoque existimarem, & Ioannes Segura Dualos in direct. iudic. Eccles. fori, c. 13. n. 32. in 2. p. vbi tamẽ subdit, quod Praxis solummodo admisit vt inobediens excommunicatione plectatur, donec mandatis Ecclesiæ paruerit.

3 Ad brachium sæculare nunquam peruenitur, nisi quatuor menses post latam sententiam lapsi fuerint, vt ait Nic. Anton. Grauat. ad Vestr. in sua pract. lib. 8. c. vlt. sub n. 41. vers. ad quod quidem sæculare, quia vt subdit, quadrimestre regulariter ad soluendum dari condemnatis consueuit, idem dixit Felin. in cap. quærenti num. 2. de offic. delegat. & Iacob. de S. Georg. in l. si debitori num. 9. ff. de iudic. vbi num. sequentibus limitat hoc dictum septem modis, prout limitat Iason in l. debitoribus n. 6. vers. in glossis, cum num. seq. ff. de re iudicata.

4 Scias præterea, quod quando Vicarius seu officialis Episcopi implorat brachium sęculare ad vtilitatẽ priuatam partis coram eo litigantis, debet vti litteris requisitorijs, non autem præceptorijs, sub pęna excommunicationis, vt concludit Franc. March. in dec. 147.

quæ-

quæritur quando Vicarius in 1. par. quod ſequitur Hieron.Giachar.in addition.ad Clarum in §.fi.quæſt. 37. in fine lib.5. ſentent. recept.

5 Scias inſuper quod brachium ſæculare obtentum contra eum,qui primo poſſidebat, poteſt exequi contra eius ſucceſſorem mediatum, vel immediatum, qui lite pendente rem,ſuper qua litigabatur, emit abſque nouo proceſſu,vt ait Lancellott.in tract.de attentatis in 1.parte cap.3. num.22. verſiculo, hinc videmus.

6 Forma implorationis brachij ſæcularis habetur apud Petr. Follerium in praxi criminali can. in verbo non comparentes nu.68. & apud Iacob.Sbrozz.remiſſiue in tractatu de Vicario Epiſcopi q. 190. n. 2. lib.2. & breuiorem formam ſeù practicam ponit Anton. Maſſ.Gales. in tractatu de form.Cam.obligat in titul. de proceſſu §.dato igitur inſtrumento, num.55.

Finis Praxis Implorationis Brachij ſæcularis.

PRAXIS ABSOLVTIONIS A' IVRAMENTO.

RESOLVT. CCLXXXXIX.

Abſolutio à iuramento quotuplex.

1 *Abſolutio à iuramento quotuplex.*
2 *Habilitatio à iuramento non tollit vires contractus.*
3 *Abſolutio à iuramento quibus in caſibus concedatur.*

1 DVplicem abſolutionis ſpeciem omnes fatentur in cap.2. de iureiurand. vna quæ dicitur plenaria, & hæc propriè abſolutio nuncupatur, altera verò ſimplex,quam habilitationem appellant, & differunt ad inuicem, nam per primam ſupplicans ſimpliciter à præſtito iuramento abſoluitur, & hæc prorſus tollit eneruatque vires iuramenti.

Per ſecundam vero abſoluitur quis ad effectum agendi,ideſt,vt agere,& contrauenire poſſit in iudicio abſque labe periurij,& hæc non tollit,neque debilitat vires iuris iurandi, & declarat Couarr.var. reſol. cap. 4.nu.5. verſ.verum vt lib.1.Corneus conſ.6.col.penultim.lib.1.Gabr.conſ.127.num.33. lib.1. hinc prouenit quod in habilitatione ſemper adjicitur clauſula, ſaluo remanente contractu, qua ſolum aperiatur via ad agendum & excipiendum.

Et quod huiuſmodi habilitatio ad effectum agendi iuramenti vires non eneruet,notauit Aym.conſ.7.nu. 7.Cephal.conſ.51.n.22.lib.1.Cagnol.in l.2.nu.101. C. de reſcidenda vendit. Menoch. conſ.24. n.18. lib.1. licet Rimin.Iun.conſ.5.n.148. lib.1. dixerit poſt obtentam abſolutionem iusiurandum remanere frigidum, & ſuane,quod verum, ſi intelligas de plenaria abſolutione;notat autem Berous in cõſ.177.n.27.lib.1. quod quando ſumus in contractu nullo ex iuris diſpoſitione,ſed ob iusiurandi religionem eſt obſeruandus,tunc obtenta abſolutione à ſuperiore,remaneret eliſa virtus iuramenti, & contractus reſtat in ſuo ſtatu, ac ſi iuramentum non fuiſſet appoſitum, & conſequenter nullus, quod notabile eſt, vide deducta per Seraphinum de priuil.61.num.3.

3 Et quandoque vt notat Borgn.in dec.9.n.33.par.1. vel ſimpliciter conceditur ad effectum agendi,vel ſub conditione ſi læſio probata fuerit, quamuis nunquam viderim in practica ſub huiuſmodi conditione concedi.

Requiritur autem iuſta cauſa ad eam concedendã, & læſio ſufficit,non autem exigua;Iaſ. in l.ſi opus n.7. de oper.nou.nunciat.Alex.conſ.66. nu.16.& ſeq.lib.6. Borgn.d.deciſ.9.num.3.Menoch.conſ.24. nu.13.lib.1. Tiraquel.res inter alios acta limit.30.verſ.&hoc multis,Curt.iun.conſ.141.nu.16.Neuizan.conſ.22. nu.10. Natta conſ.144.num.5.verſ.decimo adduco lib.1.Maranta in practica in 2.actu 3.par.6.part.princ.nu.115. Roland.conſ.99. nu.21.lib.3. Ponderareque debet iudex qualitatem eius, qui iurauit ex notatis per Mancinum in tract.de iuramen.effectu 36.par.4.

Et vbi iusiurandum continet iniquitatem, vel quid turpe ſemper eſt concedenda abſolutio, Soccin. Iun. conſ.144.num.40.lib.1.Staphil.de lit.iuſt.§.Et 1.ſciendum num.13. Natta in d.conſil.144.num.5.verſ. decimo adduco,lib.1.Milis in ſuo repertor.ſuper verb. iuramentum ſemper debet relaxari,Seraph.de priuileg. iuram. priuileg. 59. num.7.

Prout concedenda eſt quandocunque ſit captioſum, vel iniuſtum, Natta d.conſ.144.n.5.in principio, Milis ſuper verb. iuramentum ſemper debet.

Pro vt quando res non permanet in eodem ſtatu, poteſt dari habilitatio à iuramento, quia ſic intelligi debent Doct.in cap.cum contingat de iureiuran. Guido Pap. deciſ. 199. num. 3.

Item abſolutio à iuramento datur ratione ænormiſſimæ læſionis Capyc. deciſ.159.num.25. nec obſtat c. quamuis de pact.lib. 6. quia intelligitur quando læſio eſſet mediocris, & non enormiſſima, ſimiliter reſpondetur ad cap. cum contingat de iureiur.

Tandem a iuramento ſuper contractu datur habilitatio, quando abſolutionem petens intendit probare, quod id quod promiſerat in contractu, ſoluebat ob turpem cauſam Capyc. deciſ.95.

RESOLVT. CCC.

Quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento.

1 *Enumerantur ea quæ poni debent in libello abſolutionis à iuramento.*

1 REſpondeo quod ſex clauſulæ,ſeu conditiones apponi debent.

Prima Clauſula, iuramentum videlicet non ab re eſſe vinculum iniquitatis, cap. quinto de iureiurando gloſſ. in cap. dilecti in verb. iuram.de maiorit. & obedient. c.inter cætera 22. q.4. Giudo Pap.deciſ. 463. & ibi addit.

Secunda, vti verbo habilitari, ſeu relaxari non abſolui, Staphil.loco cit. Ratio eſt quia ille non abſoluitur ab obſeruatione iuramenti, ſed habilitatur ad hoc, vt poſſit agere, & excipere abſque incurſione periurij, & aperitur ei via ad agendum ſeu excipiendum in iudicio, ſi enim plenario iudicio poſtmodum pronuncietur contractum eſſe validum, non obſtante habilitatione ad illius contractus obſeruationem adſtringitur, Couarr.loco cit.num.6. Sot. de iuſt. & iur. lib.8.q.1.art.7.& 10.

Tertia debet poni à iuramento, ſeu iuramentis, & maxime quando non vnum ſed plura præſtita fuerint iuramenta, vtpote ſi quis iurauerit omnia & ſingula in inſtrumento narrara, & promiſſa eſſe vera, & contra ea non venire quauis de cauſa,& promiſerit abſolutionem à iuramento non petere, & impetrata non vti cum renunciationibus in forma,hoc namque caſu exprimenda ſunt omnia inſtrumenta,ne eis tacitis,abſolutio ſit ſubreptitia,Afflict.deciſ.220.nu.12.& deciſ. 30.num.6. cum alijs allegatis per Mancin. in tract. de iuramento p.6. quæſt.5.

Quarta debet addi citra præiudicium tertij, quia cum alterius præiudicio nec poſſet relaxare Papa Sot. loc. cit. art.9.

Quinta, quod adſit cauſa rationabilis Sot. loc. cit. Sylue-

Sylvester in verb. iuramentum 5.§.2. in fine,quæ causa habilitationis debet inseri in instrumento relaxationis,Guido Pap.decis.140.Abb.in cap.à vobis nu.4. de decim.& in cap.cum inter.n.9. de renunciat.

Sexta vt inseratur tenor totius instrumenti in relaxatione,seu habilitatione, & sic seruatur Neapoli,Paris.cons.43.volum.1. num.18.& 19. vbi ex mente aliorum Doctorum confirmat tot necessarias esse relaxationes, quot iuramenta fuerunt, Peregr. decis. Paduæ 112. num.21. & diximus paulò ante.

RESOLVT. CCCI.

De obseruantia Curiæ Archiepiscopalis Neapolis in absoluendo à iuramento.

1 *Citatio partis an sit necessaria in absolutione à iuramento, refertur duplex opinio.*
2 *Existente stylo contrario citanda est pars.*
3 *In absolutione à iuramento, debet fieri mentio de pacto inito non petendi absolutionem.*

1 QVamuis controuertatur opinio illa,an in habilitatione à iuramento requiratur citatio partis, in qua quæst. licet duæ reperiantur diuersæ Doctorum sentētiæ, quarum prima est,quod citatio partis prorsus sit necessaria, vt firmat Iason in l. si opus nu. 7. de oper. no.nunciat. vbi in vers.prædictis subtiliter, inquit concessam absque causæ cognitione ipso iure esse nullam,etiam si data sit ad effectum agendi tantum, quia posset pars ostendere,quod calumniosè petatur, Alex.consil.66.n.13.& 14.lib.6. Cephal.cons.51.n.23. lib.1.Couar.var.resol.lib.1.cap.4.nu.5.Menoch.cons. 24.nu.11.& seq.lib.1.Bursat.cons.29. limit.92. vbi de communi lib.3.Ias.leg.nec quicquam §.vbi decretum, nu.49.de offic.proconf.Roland.de communi cons. 12. num.15.lib.1.Cappella Tholos. in decis.62. Gozadin. consil.59.nu.22. Caputaq.decis.292.incip. Absolut. in manuscriptis Felin. cap. 1. num. 113. & sequent. de iureiuran.

Et iuxta hanc opinionem refert etiam fuisse decisum Guid.Pap. in decis.140. Rubin. decis.22.

Altera est opinio prorsus contraria, vt minimè requiratur partis citatio, vt voluit Oldrad. cons. 120. Couar.lib.1.variar.resol.cap.4.Anna sing.2.Gagliard. de absolut.à iuramento §.1.n.1.Carauita super Pragmat.Macedoniana §.12.n.70.Troiss.in Pragmat.21. de reclamat. laudi. num.4. Muscat. in praxi lib.1. par.4. Gloss. l.periurij nu. 39.

Et hanc opinionem seruat Curia Archiepiscopalis nam concedit absolutionem absque partis citatione ex stylo antiquo eiusdem Curiæ sumpto ex consil. Oldrad.120.

Et iuxta hanc opinionem Curiæ Archiep. nonnulla varia tribunalia deciderunt,vt videre est apud Afflict. dec.220.Minsing.decis.84.centur.6.Ioseph.Lud.in decis.Perus.18. Valas.decis.Lusit.130. Triuis.in decis.64. par.1.Cacheran. dec.125. Gratian. Rotæ Marchiæ in decis.165 Polid.Rip.in decis.150.

2 Est tamen animaduertendum, quòd si alibi reperitur stylus contrarius,quod pars sit citanda seruari debet; secundum Gagliard.cit.§.1.

3 Vlterius notandum, quod absolutio à iuramento obtenta parte non citata non valet, nisi fuerit facta mentio de pacto inito, hoc est non petere absolutionem,nec contrauenire contractui,nisi prius absolutio præcesserit à iuramento circa tale pactum non petendi absolutionem: & ita decisum patet penes Afflict.in decis.220.sub nu.11. versic.tamen si summo, quem citat, & sequitur Paris.cons.43. vol.1.num.14.

RESOLVT. CCCII.

An pars relaxare possit iuramentum ad eius fauorem præstitum.

1 *Iuramentum præstitum Deo, pars relaxare nequit.*
2 *Iuramentum cum est incursum periurium, non potest relaxari à parte.*
3 *Periurus repellitur ab agendo.*

BReuiter dicas posse à parte remitti, quando ad eius fauorem præstitum est iusiurandum, Abb. per illum text. in cap.2. n.3. de sponsalibus, Oldrad. cons.241. in fine Roland. consil.99.num.26.lib.3.Soccin. consil.21. num.28. lib.4.Ruin. consil.212. num. 1. lib.1.

1 Dixi præstitum ad commodum partis, quia quandoque præstatur Deo, & tunc ab homine remitti nequit, vt declarat Abb. vbi supra num.6.

Nec dicas omne iuramentum principaliter fieri intuitu Dei,cui iurans promittit,quoniam in his terminis inspicitur, an sit præstitum ad commodum partis, vt bene declarat Abb. ibidem in finalibus verbis, & tunc ab ea remitti valet.

2 Aduertendum est autem id procedere antequam pars contraueniat, & periurium incurrat, quoniam post incursum periurium, à parte remitti amplius non potest,Alex.cons.17.n.5.lib.3.Ias.l.penult. n.2.vers. limita prædicta de iureiuran. Borgnin.dict. dec.9.n.35. Roland.consil.34. n.3. lib.1. Afflict.decis.36. n.2.

Cæterum, licet huiusmodi sententia sit communis, & receptissima,nihilominus Soccin. in consil.27.num. 28. lib.4. asserit, quod veluti pars remittere valet ad eius vtilitatem præstitum iuramentum, ita & pari ratione videtur, quod periurij exceptionem scaturientem ex eo iuramento, quod præstitum est ad sui fauorem remittere possit, cum alijs, de quibus Aymon. cons.151. num.9.

Et sanè crediderim hanc sententiam esse iuridicam, & sequendam,cum indubitatum sit esse in facultate partis,an velit excipere,vel nō opponere de periurio.

3 Quod solidissima,& passim admissa conclusione probatur,periurius enim ab agendo repellitur Pedemontan. decis.142.num.13. Roland. consil.26.nu.28.lib.3 cum alijs triuialibus .Sed hæc ita procedit, si pars excipiat de periurio, alias parte non opponente auditur,& processus valet,vt per Lap. allegat.25.n.3.vers ad 4. canonizata per Rotam in lib. Diuers. decis. 22. incip. die 2. Aprilis in fine in manuscript.

Et quamuis Doctores ita generaliter tradant iuramentum posse à parte remitti Alciat. tamen in leg. 1. §. eadem num.24.versic. item facit de verborum obligatione,intelligendum fore existimat,vbi Iudex etiam ipse consentiat, ibi vide.

Quinimo, & non tantum pars valet remittere iuramentum, sed ad illud remittendum etiam inuita per capturam personæ compelli potest à iudice laico, cui constat de iniquitate iuramenti, in causa coram eo introducta,Couarr.lib.1. variarum resolution. cap. 4. sub n.5.Aymon.consil.192.num.2. Roland.cons.7. nu. 50.num.3.Felyn.in cap.1.num.22.de iureiuran.Neuiz. consil.21. num.25. & alij per eosdem relati.

RESOLVT. CCCIII.

Absolutio à iuramento coram quo Iudice sit petenda.

1 *Absolutio à Iuramento impartienda est ab Episcopo iurantis.*
2 *Fertur stylus curiæ Archiepiscopalis Neapolitanæ.*

RESO-

REſpondetur, quod ſi actor, vel reus ſint eiuſdem Ciuitatis, res nullam habet difficultatem, quoniam ab ordinario erit impetranda.

Dubium tamen eſt, quid ſi ſint diuerſi fori, vt puta Neapolitanus cum Mediolanenſe, & factum eſt inſtrumentum Mediolani, in quo Neapolitanus, qui ſe ad certæ ſũmæ ſolutionem adſtrinxit, enormiterq; ſe lęsũ contendit, prætendit reſcindere contractum obtenta abſolutione à iuramẽto. Quæritur an Archiepiſcopus Mediolanenſis eam concedere poſſit, & Felin. in c.1. n.31. de iureiur. diſcutit huiſmodi queſtionem, refertq; diſcordãtes Calder. & Card. opiniones, & tãdem cõcludit in caſu, quo neceſſaria nõ ſit citatio partis, vt procedat opinio Cardinalis, quod poſſit præfatus Archiepiſcopus abſoluere Borgn. dec.9.n.30.part.1. Cõtar. in l. diffamari in q. . . n.6. C. de ingen. & manumiſſ.

Licet nonnulli indictinctè teneãt abſolutionẽ à iuramento ab Epiſcopo iurantis ſiue originis, ſiue domicilij fuerit coram quo conueniri poſſet pro obſeruãtia contractus præſtari poſſe Calderin. conſil.1. de offic. ordinar. & in conſ.6. de iureiuran. Lapus allegatio. 10. Aret. conſ.142. Couar. lib.1. variar. reſolut. cap.4. nu.5. Capyc. deciſ.18. Gagliar. de abſolutio. à iur. §.4. nu.55.

In Curia tamen Archiepiſcopali Neapol. ex antiquiſſimo ſtylo abſoluuntur omnes exteri à Iuramẽtis præſtitis etiam extra Regnum, cuius obſeruãtiæ ratio eſt, quia actus abſolutionis eſt pęnitentialis, ſecundum Anton. de Butr. in cap. debitores num.7. de iureiuran. & vbique locus eſt pœnitentiæ; cum anima non circumſcribatur loco, vt notatur in capitulo omnis vtriuſque ſexus de pęnitent. & remiſſ. Calderin. conſ.6. de iureiuran. Anna alleg.83.

RESOLVT. CCCIV.

Habilitatio à iuramento in contractu, in quo eſt renunciatum exceptioni præuentionis, an tollat, quin inſtrumentum poſſit via ritus liquidari.

1 *Habilitatio à iuramento an impediat liquidationem inſtrumenti.*

1 IN hac quæſt. reſpondetur negatiuè ex deciſio. de Franchis 670. vbi dicit, hanc habilitationem operari tantummodo, quod non obſtante iuramẽto potuiſſet reus comparere in iudicio, & præuenire, nõ autẽ vt ex hoc tollãtur vires renuntiationis præuentioni prædictæ, quin ſuum effectum interim operaretur, & propterea poſſe procedi ad liquidationem inſtrumenti, ex latè deductis, per Felin. in cap.1. in 5. quæſt. de iureiur. & per Butr. in cap. ad noſtram il 2. eodem tit. Couarru. lib.1. variarum reſolutio. cap.4. n.16. Gomeſ. variar. reſolut. cap.14. verſ. item quæro in tit. de reſtitut. minor. Guttierez in auth. Sacramenta puberum num.20. verſ. ex quibus infero C. ſi aduerſus vendit.

Item facit pro eadem opinione doctrina Carauitæ in ritu 168. n.95. qui tenet, data renuntiatione præuẽtionis cum iuramẽto, non impediri exequutionem virtute ritus, etiam quod à iuramento ſuper dicta renuntiatione præſtita pręceſſerit habilitatio, ad finem agẽdi, vt voluit etiam Gagliard. in tract. de abſolut. iurã. §.3. num.37. & Theſaur. deciſ.165. quod procedit tam de inſtrumentis, quam de obligationibus penes acta paratam exequutionem habentibus.

RESOLV CCCV.

Iuranti omnia, & ſingula in inſtrumento contenta eſſe vera, & in nullo contrauenire, an ſit danda abſolutio.

1 *Iuramentum non debet eſſet vinculum iniquitatis.*
2 *Iuramenti abſolutio conceditur ſtante læſione.*

SVpponatur in facto, quod quidam promiſerit alicui centum ex inſtrumento facto, & iurauerit cuncta velle in eo cõtẽta eſſe vera, & ea obſeruare, atque facere, deinde aliqua non vera iudicans, ſeq; grauiter offenſum, cupit ab eo iuramento abſolui, vt agere poſſit ad contractus reſciſſionem, dubitatur an abſolutio ſit ei concedenda, & Roland. conſ.47. n.31. & ſequente lib.4. ait non eſſe concedendam, & hanc eſſe communem Doctorum ſententiam. Borgnin. in deciſ. ſæpe cit. 9. n.26. ſequitur Seraphin. de priuil. iuram. in priuil.59. num.7. & nouiſſimè Decian. in conſ.46. num.90. lib.4.

Et tãta quidem eſt authoritas tot, tantorũque Patrum, qui in hanc ſententiam iuerunt, vt me deterreat contrariam opinionem ſequi, quam tamen, ſalua illorum reuerentia, puto veriorem, vbi iurans ſit ænormiter læſus, cum ſolidiſſima ſit concluſio, quod huiuſmodi iuramentum non tollit hanc grauem offenſionem, cum vinculũ iniquitatis eſſe non debeat, vt per Pedemontanum deciſ. 41. num. 1. & ſequent. & Rimin. Iunior. in conſ.5. num.119. & ſeq. lib.1.

2 Et ſtante ænormi læſione, quod concedenda ſit abſolutio à iuramento docet Bald. in l. fin. nu.3. C. de non num. pecun. vide Borgnin. deciſ.9. n.42. Viuium opinio.532. Bero. in conſ.39. num.13. lib.2.

Nec facit põderatio plurium iuramẽtorum de qua Roland. dict. conſ.5. prope finem, quoniam etiam ſi quamplura iuramenta cõcurrant, de omnibus eſt petenda abſolutio & eſt concedẽda, ex DD. cõgeſtis per Mancin. in tract. de iuramento q.7. p.5. vbi in fine ſubdit quod ſi cõmiſſa eſſet cauſa ſimpliciter cum facultate abſoluẽdi à iuramento, licet plura ſint iuramẽta, ſufficeret, vt ab omnibus poſſet abſolutio obtineri, quia vnum dicitur in aliud eſſe translatũ ex Caputaquen. in deciſ.392. in fine lib.1. in manuſcriptis.

His alludit Riminald. Iun. conſ.5. num.144. lib.1. volens vbi quis medio iuramẽto renunciauit omni iuris, & legum auxilio, non ob id prohiberi, quin poſſit abſolutionem à iuramento, & agere ad contractus reſciſſionem ex authoritate Cornei, Alex. & aliorum quos citat, & ſequitur Soccin. Iun. conſ.144. n.42. lib.1. Pariſius conſ.12. num 87. lib.2. Roland. conſ.7. nu.52. lib.3. Viuius opinio.129. num.9. & opin.532.

RESOLVT. CCCVI.

Cognitio nullitatis abſolutionis à iuramento, an ſit remittenda ad Iudicem Eccleſiaſticum.

1 *Iudex incompetens in cauſa principali, non eſt incompetẽs in cauſa incidenti.*
2 *Articulus Spiritualis incidens coram Iudice laico remittendus eſt iudici Eccleſiaſtico.*
3 *Cognitio ſuper validitate iuramenti eſt remittenda iudici eccleſiaſtico.*

SVpponatur in facto, quod quidam obtinuiſſet ab Epiſcopo abſolutionem à iuramento ad effectum agendi, mouitque litem coram Iudice laico contra quendam pro reſciſſione contractus ſecum celebrati, aſſerens ſe ænormiter læſum, excipit conuentus abſolutionem eſſe nullam, & ſubreptitiè obtẽtam, replicat actor, Iudicem ſæcularem non habere iuriſdictionem, neque cognitionem ſuper huiuſmodi exceptione, anſcilicet, valida ſit abſolutio. Quare fuit dubitatũ, quid iuris, & dubium faciebat mihi opinio, quod cauſa nõ eſſet remittenda. tex. in l. quoties C. de Iudic. vbi Iudex incompetens in cauſa principali non dicitur incompetens in incidenti.

1 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi, & cõſequenter cauſam eſſe omninò remittendam ad Iudicem Eccleſiaſticum, & mouebar preſertim primo per concluſionem iuris fũdatiſſimam, quod quãdo in cauſa ciuili,

2 sa ciuili, quæ pēdet corā Iudice sæculari emergit articulus aliquis qui est merè Ecclesiasticus, licet incidēs sit, non cognoscit de eo, sed illum remittit ad Iudicem Ecclesiasticum, & interim supersedere debet super expeditione causæ, ita Gamma in decis. 194. nu. 162. & in dec. 207. n. 5. de Franch. dec. 512. & in dec. 502. vnde Bolognet. in l. 2. n. 44. ff. de iurisdict. omn. Iudic. voluit, quod causæ incidentes spirituales remitti debent ad Curiam Ecclesiasticam decidendæ, puta causa matrimonij, similium, & cum in quadam causa ageretur de successione cuiusdam de religione Hierosolymitana, & dubitabatur, an esset absolutus à religione, fuit remissa causa ad Iudicem Ecclesiasticum.

Hinc est, quod punctus validitatis ordinis incidens in captura clerici, est remittendus ad Iudicem Ecclesiasticum, & consiganda persona clerici eidem Curiæ, restituenda tamē declaratione facta super inualiditate ordinis, ita de Franch. dec. 189. Ioā. Gramm. de Bell. exul. in prædicamēto q. 3. special. 97. Tapia in ritu 235. n. 6. & n. 8. qui concludit sacrum Concilium semper remittere punctum sapientem spiritualitatem ad Iudicem Ecclesiasticum, & demum refert fuisse per Iudicem appellationis circa incapacitatem beneficij in fauorem clerici decisum, ad quod vide etiā Mascard. de probat. conclus. 302. n. 20. Caualc. dec. 10. nu. 20. & in decis. 21. num. 22.

Amplia suprapositam conclusionem, vt Iudex sæcularis in remissione huius articuli non possit præcipere, quod infra certum tempus causa expediatur per Iudicem Ecclesiasticum, quia hoc casu Iudex sæcularis se intromitteret in spectantibus ad iurisdictionem Ecclesiasticam, ita Bar. in l. præses col. fin. C. de appell. idem Bar. col. 2. Imol. col. fin. Alex. col. 2. vers. in glos. 1. Iason col. 4. vers. ex hoc infero in l. 2. ff. de iurisd. omn. Iudic. Innoc. in c. tuam de ordine cognit. Dec. in cap. ex insinuatione de procurat. Aufre. in clement. 1. reg. 5. Fall. fin. de off. ord.

3 Secundo pro hac eadem opinione mouebar, quoniam cognitio super validitate iuramenti non spectat ad Iudicem sæcularem secundum Curtium seniorem in cons. 65. n. 26. Purpurat. cons. 367. nu. 3. & seq. vol. 1. Vrsill. in addit. ad Afflict. dec. 220. num. 9. Borgn. dec. 9. num. 45. par. 1.

Tum quoniam nouissimis temporibus, iuxta hanc opinionem iudicauit Sacrum Consilium, vt testatur Io. Angelus Pisanell. in addit. ad Afflict. in dec. 220. & voluit etiam aute eum Marsil. singul. 167.

Ex quibus omnibus apparet deceptum fuisse Afflictum, qui in dec. 220. num. 8. & 9. asseruit, quod vbi Ecclesiasticus parte vocata, & causa cognita processit ad absolutionem, tunc Iudicem sæcularem non posse de illius validitate cognoscere, at secus si esset concessa absolutio parte inaudita, & huic dist. arridet Roman. cons. 299. n. 2. & seq. Soccin. cons. 83. nu. 16. vol. 4. & Hippolytus singul. 369.

RESOLVT. CCCVII.

Absolutio à iuramento an sit necessaria, vbi extat ænormis læsio,

1 *Cōtractus non firmatur iuramēto existēte ænormi læsione.*
2 *Sed quid si fuit præstitum à maiore.*

FVit à me quæsitum an stante ænormissima læsione, non obtenta absolutione à iuramento contrauenire non liceat, & esse non necessariam, voluit magna caterua Illustrium Doctorum mota, quod vbi adest ænormis læsio, iuramentum non ligat. Hinc inferunt posse contrauenire nulla petita absolutione Dec. in cons. 180. nu. 6. & seq. Gabriel. concl. 3. n. 38. de arbitr. Maran. in pract. in 2. actu 3. p. 6. par. princ. num. 115. Corn. cons. 186. col. pen. vers. sed d. Auth. & consil. 166. col. 2. Ratione ergo, & vers. cum itaque lib. 1. Barbat. cons. 53. num. 21. in fine lib. 2. Grammat. cons. ciu. 128. n. 11. vbi de communi Rolan. consil. 7. nu. 53. lib. 3. Angel. consil. 118. in fine Cephal. cons. 499. num. 35. & seq. lib. 4. Alex. consil. 125. n. 1. versic. fortius etiam lib. 1. Cagnol. in l. 2. n. 92. vers. quando tamen C. de rescin. vendit. Alber. cons. 81. num. 54. latè Neuiz. cons. 21. n. 5. & 6. Pedemont. dec. 41. Soccin. iun. cons. 3. num. 41. lib. 2. Grammat. dec. 76. num. 21. Gozad. cons. 72. num. 6. Soccin. iun. de magis communi in cons. 3. num. 42. & 45. lib. 2. Simoncell. qui permultos congerit, & testatur de magis communi in suo tractatu de Decret. lib. 3. titul. 8. num. 231. Adde Rimin. iunior. in consil. 5. n. 120. lib. 1.

1 Cuius conclusionis ratio est, quoniam contractus non firmatur iuramento quando est ænormis læsio, ita Afflict. dec. 322. num. 9. & seq. Capyc. dec. 158. num. 25. Grammat. dec. 101. nu. 53. Pedemont. dec. 41. col. 1. & seq. Cassad. dec. vnica de empt. & vendit. Gomez decis. 96. lib. 1. in manuscript. Perus. decis. 18. num. 66. Non. cons. 57. n. 20. Purpurat. cons. 21. lib. 1. Corneus cons. 258. litera N. col. 3. vers. vbi autem iurans lib. 4. Ceph. cons. 466. num. 45. & 494. lib. 5. Dec. cons. 180. nu. 6. & consil. 551. num. 5. Roland. cons. 7. num. 43. & seq. lib. 3.

Nec obstat, quod in decis. Pedemont. 41. num. 8. & seq. fuerit tentum contrarium; quoniam plura ibi con-
2 currebant, & quod iuramentum erat præstitum à maiore ex certa scientia, & quod expresè renunciauerat ænormi læsioni, etiam vltra dimidiam iusti pretij, exceptioni doli, & omni legum auxilio, quod plus refert, non erat probata ænormis læsio, vt dicitur nu. 11. in versic. Attamen in casu. Quibus concurrentibus dec. satis innititur iuri, quam pariter opinionē sequutus fuit iterum Senatus, vt testatur Thesaur. dec. 165.

Quamuis tutius sit, vt in primis illa impetretur, & ita Bald. in l. fin. n. 3. C. de non num. pecun. Borgn. dec. 9. nu. 42. Viuius opin. 132. Bero. cons. 37. num. 13. lib. 2. quemadmodum à simili iurans per metum, licet contractus sit nullus, melius est, vt petat absolutionē, Crot. in cons. 17. num. 4. lib. 1. vbi arbitratur esse necessariam, asserens ita cōmuniter tenere canonistas Nat. ta cons. 144. num. 4. lib. 1. Aymon. consil. 191. num. 7. asserens etiam ex contractu nullo periurium incurri si cōtraueniatur ex iuribus ab eo citatis, & firmat Afflict. dec. 122. num. 6. Milis super verb. iuramentum licet sit dolo, declarat Iacob. videndus in l. si quis maior num. 65. C. de transact. Neuiz. cons. 21. n. 13. Gramm. consil. ciu. 97. num. 6. Angel. in l. si quis pro eo n. 8. de fideiussoribus, Couar. in epitom. de sponsi. cap. 3. part. 2. §. 3. num. 2. Capra reg. 87. n. 120. Aymon. de antiq. tempor. §. videamus modo num. 14.

RESOLVT. CCCVIII.

An in obligationibus in formà cameræ concedatur absolutio à iuramento.

1 *In obligatione in forma Cameræ an sit concedenda absolutio à iuramento.*

SVpposito, quod ab omnibus iuramentis, in quibus læsio, aut iniquitas prætenditur, absolutio concedi soleat, quæro quæ sit causa, quod vbi partes se obligauerint in forma cameræ medio iuramento, non soleat à tali iureiurando absolutio concedi, vt post Staphil. & alios annotauit Couar. lib. 1. var. resol. c. 4. nu. 6. vers. 3. aduertendum, & Cassad. dec. vnica de mutuis petitionibus.

Verum præfatum dictum Staphyl. relatum à Couar. vbi supra, intelligendum fore, quod non detur absolutio ad effectum impediendæ exequutionis, vt bene decla-

declarat Galles.de camerali obligat.in 2. par.tract.& 6.forma,q.2.quoniam eſſet tollere,& impedire commercia,ſi ſtatim obtenta abſolutione taliũ obligationum, exequutio retardaretur; & propterea Auditor Camerę ſpeciales habet facultates procedendi ad talium obligationum exequutionem, abſolutionibus à iuramento non obſtantibus, vt refert Galles. ibid. & habes per Mohed.deciſ.79.in fine;quę incipit,Ioannes Melendec,Tholom.deciſ.32.cuius initium eſt,Romana obligationis,& rurſus in deciſ.45. incipien. Romana obligationis,& iterum deciſ.66.incip.Romana pecuniaria in manuſcript.

RESOLVT. CCCIX.

Abſolutio à Iuramento an ſit concedenda periuro?

1 *Periuro non eſt concedenda abſolutio à iuramento.*

SVpponatur in facto,quod quidam pro obſeruantia contractus interpoſuerit iuramentum;quare cum egiſſet,& conſequenter contrauenisſet iuramento ante abſolutionem obtentam, fuit dubitatum, an ſtante periurio iam incurſo abſolutio ſit cõcedẽda; & antequam ad huius quæſtionis dilucidationem veniamus neceſſe erit in primis ſupponere, quod præfatus contraueniens debet non tantum abſolutionẽ à iuramento petere,verum etiam narrare periurium iam incurſum, vt ab eo quoque abſoluatur ita Afflict. in deciſ. 220.n.17.Vrſill.in addit.eiuſdem Afflict.dec.8.num.3. Iaffred,deciſ.17.Alban.conſ.39.Merenda conſil.22.

1 Et redeundo vnde progreſſi ſumus,dico,quod ſtante periurio iam incurſo abſolutio nõ eſt concedenda, vt conſuluerunt Alexandr.conſil.96.n.14.lib.6. Felin. cap.1.num.28.de iureiurando Cagnol.l.ſi quis maior. num.153.C.de tranſact Roland. conſil.34. num.2. vbi de communi lib.1.Alexand.conſ.17.n.4. lib.3. Borgn. dec.9.nu.35.part.1.Corne.conſ.6.colum.penult. verſ. in caſu autem lib.1.Seraph. de priuileg. iuram. priuileg.vltim.num.9.

Quæ opinio communior,ab omnibus eſt recepta,vt teſtatur Felin.cap.1.num.28. de iure iurando, vbi limitat,quando iurans incurſo iam periurio ob motam litem non perſeuerat in peccato,ſed recurrit ad ſuperiorem, narratoq; iuramento,& eius contrauentione, petit tàm à iuramento ad effectum agendi, quàm ab ipſo iam incurſo periurio abſolui, quoniam tunc eſt abſolutio indulgenda:prout paſſim vidiſſe concedi in ſignatura gratiæ,neque vnquam prorſus denegari teſtatur Mancin.de iuramento part.6.quæſt.6.prout vidiſſe pariter conceſſum, teſtatur Cagnol. in l. ſi quis maior num.154.C.de tranſact.

Facit etiam,quod refert idem Mancin.loco citato, quod cum commiſſa fuiſſet de anno 1593.quædã cauſa Tudertina reſciſſionis Illuſtriſs.D.Card.Blanchetto tunc Rotæ Auditori; & pro parte Tarquinij S.Crucis fuiſſet oppoſitum de periurio,ſtante,quod cauſa fuiſſet commiſſa non obtenta abſolutione à iuramento, fuit recurſum ad ſignaturam, qua proponente coram Clemente Octauo fuit conceſſa abſolutio non obſtante periurio iam incurſo.

RESOLVT. CCCX.

An habilitatus à iuramento ad effectum agendi intelligatur etiam abſolutus ad effectum reſcindendi contractum.

1 *Habilitatio à Iuramento exigit aliam abſolutionem.*
2 *Actus abſolutionis non debet operari vltra intentionem abſoluentis.*

SVpponatur in facto,quod quidam fuit habilitatus à iuramento appoſito in contractu, ad effectum agendi, quare fuit dubitatum, an ſi conſtare fecerit de iuribus ſuis, & exigatur alia abſolutio, vt poſſit poſtea venire contra contractum, dubiũ faciebat mihi pro opinione negatiua doctrina Paul. de Caſtro in cõſ.219.incip.In Chriſti, vbi ſingulariter voluit,quod per dictam relaxationem iuramenti, ad effectum agẽdi,licèt à principio talis abſolutio non ſit plena,tamẽ poſtea ex probationibus factis vocata parte repeletur;Nec eſt neceſſe iterũ abſolutionem petere,& ſufficere debet prima: Faciebat, ſecundo,quia ſi per relaxationem iuramenti fuit ſibi data licentia,vt agat,videtur etiam data,vt peragat parte tamen vocata in peragendo l.qui procuratorem dat ff.de procuratoribus l.ſi quis inſtituatur,ff.de hæredibus inſtit.

1 Cæterum præfatis minimè obſtantibus contrarium fuit deciſum,quod per neceſſe ſit iterum abſolutionẽ petere,& quod non ſufficiat prima abſolutio, ita Felin.in cap.1.col.pen.de iureiuran. & in cap. debitores 3.&4.queſt.eod.tit.Bald.deciſ.23.Benintend.deciſ.14. vbi reddit duplicem rationem.

Prima quia actus limitatus parit effectum limitatum l.in agris ff.de acquir.rer.dom.

Secunda ratio, quia actus abſolutionis non debet operari vltra intentionẽ abſoluentis l.non omnis ff. ſi cer.pet.nam relaxato vno iuramẽto petitur abſolutio alterius iuramenti, & perſona prius eſt habilitanda quam actio cumulanda, ideò cum iſto caſu Præfatus remaneat abſolutus ſolum ab iſto capite,in quò iuramentum obſtabat,ne ageret igitur ex alio ligatus remanere videtur ſcilicet obſeruantiæ contractus.

His addo tertiam rationem,quia habilitatio ad effectum agendi non operatur circa reſciſſionẽ contractus, ſed ſolum,vt valeat is de ſuis iuribus experiri, non obſtante iuramento,ſecundum Caſtrenſ. in cõſil. 259.vol.1.Aymon.in conſil.7.num.6.Grammat. conſ. 88.in ciuilibus, Afflictum in deciſ.220. quinto dubio, & Vrſillum ad Afflict.deciſ.31.

Vnde non obſtat text.in cap.veniens il;ſecondo de teſtibus, quia loquitur in probatione ad effectum agendi ſummariè facta,quia tunc benè requiritur plenior ad finem obtinendi.

Tamen quicquid ſit,fuit deciſum in Sacro conſil. abſolutionem à iuramento obtentam, ſuffragari ita, & taliter, quod non ſit neceſſe alia abſolutione ad obtinendum, vt dicit Afflictus in deciſ.322. numer. 12.Bilotta de abſolut. iurament. lib.1. capitul.8. numer.3.

Notabilia quædam in materia abſolutionis à iuramento.

1 SOlus Papa concedere poteſt abſolutionem, quãdo eſt dubiũ an ſit concedenda Alex.conſ.66.n.6.lib.6. Viu.opin.2.num.1.Neuizan. conſ.23. num.11. Borgn. deciſ.9.num.25.in fine part.1.Seraph.de priuil.iuram. priuil.60.num.10.verſ.3.eſt notandum.

2 Iudex laicus poteſt compellere partem ad relaxandum iuramentum ſi eſt iniquum Couar.poſt plures ab eo relatos in c.4. var. reſol.n. 5. verum vt res iſta lib. 1.affirmat compellere poſſe,quod placuit etiam alijs, & boni præſides faciunt iniqua iuramẽta relaxari per capturam perſonæ, vt notabiliter dicit Bal. quem refert,& ſequitur Aymon.conſ.192.n.2.Roland.conſ.7. n.50.lib.3. cum congeſtis per Neuiz.conſ.21.n.25. Felin. in c.1.n.22. de iureiur.

3 Abſolutio poteſt peti tempore feriarum; quoniam cum in eius conceſſione ſummariè procedatur, feriæ non præbent obſtaculum, vt poſt Calder. & alios ab eo citatos,adnotauit Felin. in c.1.n.32. de iureiur.

Abſolutio non eſt neceſsaria hæredi iurãtis,Gabriel de

de iure dot.conclus.1.num.18. Pedem.decis.142.num. 5.versic.3.quando,Menoch.consil.24.num.2.lib.1.Ratio manifesta est, quoniam quoad reatum periurij iuramentum est personale,Paris.consil.75.num. 23.lib.3. adde Cagnol. in l.si quis maior num.206.C.de trãsact.

Non est necessaria absolutio in iuramento erroneo, Menoch.in cons.24.num.7.lib.1.

Absolutio concessa ex falsa causa tenet,extat decis. Rotæ 7.de sent.excomm.in nouis,Caputaq.1.par.1.in impressis, quæ habentur in manuscriptis decis.110.incipiens, absolutus ex falsa causa lib.1. quod ex falsa causa absolutus sẽper remanet absolutus,& absolutio tenet, proinde quæst.ipsa nõ eget vlteriori discussione.

Non est necessaria absolutio, si præstitum est iuramentum in casibus, quibus de iure nõ ligat.Cardinal. in cons.35.num.1.in fine vers. ad secundum facilis.

Necesse est petere absolutionem si iuramentum est temerarium, Anchar. in cap.cum quidam num.5.& 6. de iureiurando.

Moroso non implenti medio iuramento promissa, & consequenter periuro,petenti absolutionem à iuramento, non est concedenda secundum Bero. con.155. num.31.lib.1.verum oppositum verius existimat.Mãcin.de iuramento part.6.quæst.30.

Absolutio à iuramento potest impetrari sine mandato,cum sit gratia, & potest concedi absenti,& ignoranti Felin.in cap.1.de iureiurando,debet tamen sequi ratificatio, quæ debet fieri in tempore Roman.consil. 427. Miles in repertorio in ver. Ratificatio.Prax. Archiepisc.cap.4.num. 11.

Absolutio à iuramento non est concedenda quando tempus ita imminet, vt periurium incurratur secundum Neuizan. consil.23. & Afflic. decis.31. qui refert Curiam Archiepiscopalem Neapolitanam non esse solitam concedere absolutionem à iuramento nisi supersint viginti dies termini solutionis, quæ obseruãtia hodie cessat,cum per eandem curiam concedatur, etiam si vnus dies termini superesset.

Finis tituli Praxis Absolutionis à Iuramento.

PRAXIS POENARVM.

RESOLVT. CCCXI.

Pœnam pecuniariam an possit Episcopus suis clericis imponere.

1 *Prælatus potest clericis pœnas pecuniarias imponere.*
2 *Potest etiam Episcopus pœnas pecuniarias sibi applicare.*
3 *Episcopus quoque debet pro euitanda auaritiæ suspicione pecuniariam pœnam conuertere ad pios vsus.*

1 IN hac quæstione continuo tres conclusiones.

Prima sit conclusio, posse Prælatũ suis clericis pecuniariam pœnam imponere, & hæc est communis opinio secundum Panormitan. & reliquos in cap.vt clericorum num.10. de vita, & honestate clericorum,Vgolin. de potestate Episcopi cap.56.n.5.part.2. Baiard.quæst.80. in principio,Iaffred. Bald.dec.63.Cephal.cons.30.num.4.volum.1.Artamã.cons.21.& Peregrinus de iure fisci lib. 1.cap.2.cuius conclusionis vera ratio est, quoniã hodie Episcopi de generali consuetudine habent fiscum, vt scribit Panuinus quẽ refert Diaz in pract.crim.canonica c.134.num.2. vbi in cap.124. in fine dicit hanc opinionem esse veriorem, & consuetudine roboratã, & hanc etiam opinionem esse vsu comprobatam testatur Felin.in cap.irrefragabili §.1.num.11.de officio ordinarij, Viuius qui de communi pariter testatur in opinione 255. & Clarus in quæst.80. num.5.

Quam conclusionem intelligas tunc esse clericum pœna pecuniaria puniendum, quando id fieret correctionis zelo, præsertim vbi ea magis timeretur quam corporalis glos.in cap.licet,vbi Panormitanus de pœnis,Follerius in pract.crim.canonica cap.133.num.26. Vrsillus ad Afflict. decis.49.nu.3.Coler.decis.40. & secundum Quar. nouissimè in summa Bullarij in verbo pœnæ pecuniariæ,tamẽ debet adhiberi cautela, ne in illa imponẽda modus excedatur,sed personarum conditio, & delicti qualitas attendatur, Hostiensis in §. quid pertinet in summ.de officio ordinarij.

2 Secunda sit conclusio, potest Episcopus pœnas pecuniarias sibi applicare, vt dicit Bald. in auth.bona damnatorum lib.2.C. de bonis proscriptorum Anan. in cap.excommunicatus in principio num.9. de hæreticis, Angelus de maleficijs in verbo eius bona n.30. Barbatia cons.22.n.12.vol.3. Gomez super l.7. Tauri n.75.Franc. Marc. decis.339. num.12.part.1. & hanc opinionem dicit communem Couar.lib.2.var.resolut. cap.9.num.11.

Amplia procedere etiam si cõtra laicos lata sit,vbi delictum Ecclesiasticum commissum est ab ipsis, ita Diaz c.145. Sbroz.lib.2. de Vicario Episcopi q.80. Guido Papa consil.23.

3 Tertia, & vltima sit conclusio,licet hæc omnia possit Episcopus, tutius tamen esset,ac honestius pro euitanda suspitione auaritiæ pecuniariam pœnam deputare ac cõuertere ad pios vsus,ita Hostiensis in citato §.quid pertinet de officio ordinarij,Panorm.in cap.licet de pœnis,Felin.in cap.irrefragabili de officio ordinarij,Couar. citato loco n.13. & Clarus citata quest. 80.num.5.vnde Concilium Tridentinum sessione 25. de reform.cap.3. præcipit, vt mulctę pecuniarię eo ipso,quod exactæ fuerint, pijs locis assignentur,& sacra Cõgregatio Concilij Interpres censuit, de ipsis Episcopũ nec posse portionẽ aliquã assignare Vicario pro sua mercede, & minus Cameræ Episcopali,nõ obstante contraria consuetudine,etiã in minima parte ex eiusdẽ Sacræ Congregationis sententia, de quaattestatur Sbroz. in addit.ad q.143.lib.2.de offic.Vicar.

Limita vbi Episcopatus admodũ pauper esset,tunc .n.eas sibi assumere potest secũdum DD. citatis locis præsertim in cap. irrefragabili,& ratio est,quia prima charitas incipit à se ipso l.præses C. de seruitutibus,& aqua, & ita annis elapsis,fuisse declaratum per eandẽ Sacram Concilij Tridentini Congregationem affirmat Andr.Molfes.in commẽtar. ad cõsuetud.Neapol. p.4.quæst.64.sub num.24. Hinc est,quod obligatus facere eleemosinam nomine alterius, potest sibi ipsi illam facere, si est in necessitate,Felin. vbi supra,& Armil.in summ. in verbo eleemosinæ num.3.& obligatus ad restituendum pauperibus potest sibi retinere tanquam vni ex pauperib.Nauar.in manuali cap.7.num. 91.& in consil. vnico de mendicantibus validis,quare licet Inquisitores pœnas pecuniarias non possint sibi retinere, sed in pios vsus conuertere, permittetur tamen eis pro necessitate, & vtilitate officij retinere.

Quicquid tamen sit in omni casu est consulenda sacra Congregatio explicãdo ei redditus, & onera Episcopalia.

RESOLVT. CCCXII.

Qua pœna puniatur Sacerdos eodem die duas Missas celebrans.

1 *Sacerdos non habens legitimam causam celebrandi duas missas,acriter puniri debet.*

IN facti contingentia dicebam,quod cum Sacerdos hic,de quo verba facimus, non habebat legitimã cauſam celebrãdi duas Miſſas,proinde veniebat acriter puniendus,ex veriori Doctorum ſententia aſſerentium eſſe prohibitam celebrationem plurium Miſſarũ eodem die, per cap.ſufficit de conſ.diſt.1.& cap.conſuluiſti de celebr.Miſſ. ita Archid. & Card. de Turrecrem.in d.cap.ſufficit Angelus in verb.Miſſa num.46. Sil.in verb.miſſa,el 2.num.7. Nauar. cap.25. num.87. Menoch.de arbit.cent.5.caſu 407.qui alios refert.

Et inter legitimas cauſas vltra ſacratiſſimã Noctẽ Natalis Dominici connumeratur etiam ſecũdum aliquos cauſa ſubſidij,vt in caſu incapacitatis loci, ideſt ſi eſſet Eccleſia parua,& populus frequens,vel in magna Sacerdotum penuria,vel quando quis præeſt duabus Eccleſijs vnitis,indigẽtibus duabus miſſis in quib. cõſiſtit cibus ſpiritualis miniſtrandus parochianis, ſicut è contra illi in ſubſidium parocho tenentur ad cibum temporalẽ,nec eſt in eo loco alius qui celebret, tunc enim duas miſſas etiam extra Sanctiſſimum Natale Domini Noſtri Ieſu Chriſti impunè celebrare permiſſum eſſe affirmãt venerabiles Patres, ſicuti neceſſitate vrgente poteſt quis dicere miſſam in loco non ſacro c.conſuluiſti, vbi gloſ.de celebrat.miſſ.c.ſufficit de conſecrat.diſt.1.Nauar. in Manuali cap.25. nu.87. iuncto conſ.4.n.5.& conſ.9. de celebr. miſſ. lib.3. ſumma Sylueſt.tit.de miſſa in quantum ad celebrationem part.2.vbi vndecim caſus reſeruantur , quibus præter diem Natalis Domini poſſunt tantum duæ miſſæ celebrari ; ita tamen,vt Sacerdos ſecundam Miſſam celebrans in priori purificationem non ſuſcipiat , & ſit omnino ieiunus, Nauar.d.c.25.nu.88. ſumma Sylueſt. loco annotato verſic.3. quando,Theſaur. for. Eccleſ. part.3.cap.35.num.64.

Hodie tamen cautius agendum eſt , neq; ita facilè admittuntur in ſupradictis caſibus ad celebrationem plurium miſſarum presbyteri potiſſimum ſuſpecti, veluti parum docti,& pauperculi , vt tradit Sot.4. ſent. diſt.13.q.2.col.5.Diaz pract.crim.c.35.ideò abſtinendum eſſe à celebratione duarum Miſſarum laudat Theſaur.fori Eccleſ. loco prædicto n.64. in fine Durand.in rational.diuin.lib.4.cap.1.

Quare cũ præſens caſus pluries accidiſſet in Curia Archiepiſc.Neapol.in perſona cuiuſdam Sacerdotis, qui extra ſupra citatos caſus eodem die plures miſſas celebrauerat; fuit per eandem curiam impoſita pœna triremium per triennium,& ſuſpenſionis à celebratione Miſſæ de cuius deciſ.ratione mirandum quippè nõ eſt,quoniam ſecundum Diaz in pract. crimin.cap.35. poteſt Iudex pro facti qualitate , & populi ſcandalo pœnam,quam ſibi malit plures miſſas eodem die celebrantibus infligere,& ita etiam voluit Maiol. de irreg.lib.3.c.15.num.6.Menoch.in addit. ad 2. lib. de arbit.Iudic.caſu 407.Henriq.conſil.83.num.5.& ſeq.

RESOLVT. CCCXIII.

Qua pœna puniatur clericus ſodomita.

1 *Referuntur variæ pœnæ ſodomiæ.*
2 *Sodomia committitur etiam præpoſtera venere mulieres cognoſcentes.*
3 *Sodomia pœnæ an locum habeat per vnicum actum.*

1 IN hac quæſtione reſpondendo conſiderabam,quod licet de iure ſit pœna mortis,tàm in agente, quàm in patiente,iuxta tex.in l.cum vir nubit in fœminam C.de adulterijs, & eſt communis concluſio , vt dicit Soc.iun. in conſ.7.n.3.vol.1.Ant.Gomeſ.ſup.l.80.Tauri num.32.& quamuis tex.ille,videatur imponere pœnam gladij,ideſt amputationis capitis,tamen de conſuetudine eſt quod ſodomitę igne comburuntur,& dicit Angel.in d.l,cum vir nubit in fœminam , quam refert Afflict.ſuper 3.part.conſtit.Regni rubr.42.in principio poſt num.13.pract.Iodoc.cap.96.nu.12.& ita in facto pluries ſeruari vidit Clar.in §.ſodomia num.52. & Bomb.in conſ.65.

Circa tamen materiam,& pœnam iſtius nefandi criminis contra naturam,tàm de iure ciuili, quam canonico vide Doct.in cap.clerici extra de exceſs. Prælat. Aret.de malefic.*che hai adulterato la mia moglie*, n.53. & 54.Bonifac.in tractat.malefic.rubr. de adulterio n. 10.& ſeq.car.391.& rubr.de raptor.nu.4. & ſeq. Lancell.Conrad.de offic.prætor.rubr. de ſodomia Läber. de iurepatron.lib.2.art.18.qu.9. in prima parte, Maiol.de irreg.c.33. lib.5. latiſſimè Iodoc. in pract. crim. rubr.de peccato contra naturam,Bermõd. in tract.de publ. concub. rubr. de peccato ſodomiæ num.33. & ſeq.& 37.Plot.conſil.50.lib.1.Mant.conſ.127.lib.1.Sotus conſ.32.lib.4.vol.2.Bertazzol.conſ.71.num.63.64. 65.66.& ibi apoſtilla lib.1.crimin.Diaz.pract.crim.tit. Neſãdi criminis c.80.Clar.pract.crim.§. ſodomia col. 1.Alfer.alleg.1. Decius conſil.83.Nonius conſil.104.

Vbi clericus priuatur omnibus beneficijs, ſuſpenditur ab ordinibus,& detruditur in perpetuos carceres, & nõ poteſt promoueri ad alios ordines ſine diſpẽſatione, & ſit irregularis,ſi celebrat poſt hoc delictum commiſſum,etiam quod ſit occultum ſecundum Foller.in pract.crimin.de,ſodomia Clar. pract.crim.§. ſodomia col.1.verſ. item clericus,Maiol.d.c.43.lib.5.

De iure vero nouiſſimo per Bullam Pij V.ſancitum eſt , quod clerici exercentes ſodomiam debent tradi Curiæ ſęculari,vt moriantur,& omni priuilegio clericali, officio , omni dignitate , beneficio Eccleſiaſtico ipſo iure priuati ſint exercentes tale facinus,vide Nauar.cap.27.à num.248.Couar.de ſponſ.2. par.c.7. §.5. num.7.& impedit ordinis exequutionem, Staphil. fol. 140.n.5.ratio verò cur priuetur beneficio eſt ob grauitatẽ criminis cap.mulier.15.q.1.& quæ allegat Rebuff.de mod.amit.benef.num.38. quod tamen limita, & intellige,iuxta notata per Nauar.in Manuali c.27. nu.249.vbi refert partem Bullæ Pij V. & quod degradatus per Iudicem Eccleſiaſticum tradatur Curiæ ſęculari vide Diaz in pract.crim.canon.c.86.vide c.clerici de exceſs.Prælatorum cap.flagitia 32.q.7.

2 Amplia primo procedere non ſolũ in clerico ſodomita maſculorum concubitore , ſed in eo , qui fœminam præpoſtera venere cognouerit , cum in hoc caſu ſodomia propriè committi dicatur ſicuti præ alijs voluerunt Afflict.in cõſtit.Regni legum aſperitate lib.3. rubr.42.nu.13.Clar.qui de communi opinione atteſtatur in §.ſodomia,vbi retulit per Senatum fuiſſe cõbuſtas,tam ipſas mulieres,quàm viros,qui ad eas prępoſtera venere acceſſerant , refert Gomeſ. ſuper l.80. Tauri num.83.quod in oppido Talaure fuit cõbuſtus quidam,qui propriam vxorem contra naturam carnaliter cognouerat,quibus omnibus addo Menoch.de arbit.Iud.lib.2.caſu 286.nu.5.& in addit.ad eundem caſum num.40.Couar.in epitome de ſponſal. & matrimonijs part.2.§.5.num.7.

Nunc limita procedere tantum in Clerico habente copulam ſodomiticam,quæ non alias conſumari dicitur,niſi intra vas contra naturam ſemen effunderetur argumento text.in cap.fin.de ſpõſ.& ita declarat Nauar. vbi ſupra , quem ſequitur Lopez ad Diaz in d.c. 86.& Rodriq.tàm in ſumma, quàm in tom.1. qu.reg. quæſt.30.art.18.Vgol. in tract.de irregular.cap.43. §. 3.nu.4.ſecus autem ſi extraordinariam pollutionem cum puero haberet,quamuis inter actus ſodomiticos computetur .

3 Limita ſecundo procedere tantum in eo , qui quaſi ex vſu cõtinuo talem actum exerceret, & hoc probatur per illud verb.exercentes poſitũ in Bulla , ita Nauar.in Manuali cap.27.num.249.Nouiſſim. in praxi c. 67.Addit.

67.Addit.ad Quarant.in summa Bullarij in verb. sodomia reiecta opinione Salzedi ad Diaz dicto c.86. contrarium asserentis.

RESOLVT. CCCXIV.

Quænam pœna exequi debeat inter plures, à diuersis Iudicibus inflictas.

1 *Iudicibus diuersas sententias proferentibus attendi debet sententia in minori summa.*
2 *In pœnis benignior pars est interpretanda.*

1 QVia sæpissimè euenit, quod inter pares Iudices numero facilè dissentitur ad tex.in l.item si vnus §.propter ff.de arbit.& natura hominum prona est ad dissentiẽdum l.quia poterat ff.ad Trebell.c.super literis de rescript.glos.in cap.fin.63.dist.& Cagnol. in l.2. n.163.ff.de orig.iur.iux.illud, quot capita tot sententiæ. Quare cum per Iudices Curiæ Archiepiscopalis quandoque eueniat diuersas pœnas inferri,ea propter fuit dubitatum,quid esset faciẽdum; in primo casu dicebant aliqui,in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam esse ad tex.in cap.odia de reg. iur.in 6.& tex.in l.in pœnis ff.eod.tit.vbi in pœnis be-
2 nignior est faciẽda interpretatio, & in obscuris minimam pœnam exigẽdam ait tex. in l.in obscuris ff.eod. tit.& propterea dicebatur in casu,de quo agebatur,in minorem pœnam Dominos Iudices inclinasse l. diem proferre §.si plures arbitri ff.de arbit.vbi querit ibi Iurisconsultus,si ex tribus arbitris vnus in quindecim, alius in decẽ,tertius in quinque cõdemnet, cuius sentẽtiæ stetur,& Iulianus scribit quinque debere,præstari,quia in eam summam omnes consenserunt, & subdit glos.nam maiori summæ minor inest. l. inter pares ff.de,re iudic.& ibi Ias.& tex.in c.1.de arbit.in 6.Surd. cons.472.nu.73.vol.3.Roland.cons.132. vol.1. Alban. cons.60.n.4.& seq.Lanfranc.de arbitr.q.12. Laderch. cons.173.vol.2.hinc Mastrill.in decis.183.voluit,quod si ex sex Iudicibus duo pecuniariam sententiã pronũciant,duo autem in exilium mittunt, duo tandem capitis damnant,non vtiq;media,qnæ est exilij, sed minima sequenda est,quoniam non sunt plures, qui capite,vel exilio condemnant,quam qui pecunia, nõ inquam grauior eligenda,quia mortem inflixit,nec media,ex eo, quia iam fuit exclusa grauior, sed illud restat,vt relatio fiat inter mediam, & minorem, & ita etiam voluit text.in c.1.de arbitr.in 6. de cuius intellectu plura per Garz.in tract.de expens.cap. vlt. nu.8. & Alber.Galeot.in sua marg.c.12.num.9.pact.Alcia. l.9.Parerg.c.14.dicens in criminalibus humaniorem interpretationem accipiendam esse,licet ipse mediam opinionem accipi debere arbitretur, quem impugnat Cuiac.lib.2. obseruat.cap.16.

RESOLVT. CCCXV.

An pœnam impositam delinquentibus per sententiam Vicarij,possit Episcopus mutare, seu vulgo aggratiare.

1 *Pœna semel dicta amplius ea reuocari non potest.*
2 *Non potest Episcopus vti Iudex sententiam ab eius Vicario latam reuocare.*
3 *Sententiæ mutatio regulariter, siue additio, siue diminutio,est prohibita.*
4 *Non potest Iudex conuersam pœnam pecuniariam in corporalem,pœnam pecuniariam exequi & corporalem dimittere.*

1 HVic disputationi respondi negatiuè ex pluribus. Primo, quia pœna semel dicta amplius reuocari non potest l.pœnam C.de pœnis l.si operis C.eodem facit text.in l.diui ff.eodem tit.de pœnis.
2 Tum secundo,quia cum Episcopus, & Vicarius faciant vnum, & idem Tribunal cap. Romana de appellat.in 6.cap.non potest de cõsuetudine eod.lib.igitur nõ potest Episcopus vti Iudex sententiam ab eius Vicario latam reuocare ad tex.in l. Iudex postea quã ff.de re iudicata cum similibus, Sola in constitutione Sabaudiæ in titul.de falsis glos. vltima nu.11. Beatius de inope debitore cap.18.num.5.vbi post Felin.Iason. & Tiraquell. voluit quod Episcopus, & sic Iudex ante sententiam potest reuocare sentẽtiam ex causa,secus post,quibus addi possunt, quæ in hac materia scripsit de Franchis in decis.398.quare in prętorio Pedemontan.fuit dictum, quod cum Senatus ille sit loco Principis propterea potest post latam sentẽtiam commutare pœnam pecuniariam in corporalem ad instantiã fisci, quod quidem non procederet, si non haberetur loco Principis.
3 Tum tertio,quia sententiæ mutatio regulariter, siue additio,siue diminutio est prohibita secundum Artamanum decis.1.de sententia,vnde Thesaur.in decis. 135.voluit quod Iudex,qui in sententiæ prolatione de interesse nihil dixit,non possit postea iterũ illud adiudicare part.actrice petente,per tex.in l.terminato C. de fructibus, & lit.expensis,& ibidem Bald.colum.18. qui voluit quod neque possit adiudicare fructus, neque expensas secundum Speculatorem titul. de exceptionibus §.pœnam Bertachin.in repertorio in verbo Iudex num.172.Crauet.consil.30.
4 Tum quarto, quia ex decis.Rotæ.Cataloniæ 91.nõ potest iudex post conuersam pœnam pecuniariam in Corporalem, pœnam pecuniariam exequi, & corporalem dimittere.

Cæterum præfatis non obstantibus cõtrarium quotidie obseruatur in praxi,nam Episcopi hodie faciunt Gratiam de omnibus delictis, & consequenter videntur reuocatæ ipsorum Vicariorum sententiæ,& hodie In Curia Archiepiscopali Neapol.in sententiarũ prolatione adijcitur clausula in fine sententiæ (salua moderatione,& commutatione Illustrissimi Archiepiscopi)quæ clausula sumpta est ex Bald.in authentica interdicimus C.de Episcop.& clericis,Felin.in cap.qualiter,& quale il 2.§.ad corrigẽdos de accusationibus. & virtute præfatæ clausulæ omnia argumenta supra inducta facile tolluntur, quamuis secundum Alban. cons.74.num.66.Archiepiscopi faciunt gratiam de omnibus delictis.latiss.Genuens. in praxi Archiep. c. 57.Guazzin.de defens. defens.34.cap.3.num.6.

RESOLVT. CCCXVI.

An capitulum Sede vacante possit aggratiare remittendo pœnas condemnatis per Episcopum.

1 *Episcopus non potest aggratiare exulem.*
2 *Pœnam inflictam iudex reuocare nequit.*
3 *Aggratiare post sententiam est de reserua tis Principi.*
4 *Capitulum succedit in omnibus quæ Episcopo competere debent.*
5 *Archiepiscopi Neapolitani faciunt gratiam de omnibus delictis.*

FVit dubitatum in Cur. Archiepiscopali Neapolit. tempore,quo sedes vacabat ob mortem Felicis Recordationis,& nunquam satis laudati viri Domini Cardinalis de Aquauiua,an capitulũ potuisset aggratiare,& consequenter remittere pœnas inflictas delinquentibus per curiam prefati Illustrissimi Domini,Dicebant aliqui, quod non,& mouebantur ex pluribus.
1 Tum primo,quia si Episcopis,hoc denegatur, igitur

tur & capitulis, vnde Epiſcopus non poteſt reuocare exulē, vt voluit Diaz in praxi canon.cap.137. Follet. in praxi canon.in verb.& ſi commititi nu.125. Rodolfin.de ducibus Ital.q.33.Balb.conſ.90.Artaman.conſ. 23.Bononien.conſ.206.

2 Tum ſecundo, quia pœnam inflictam nemo reuocat, vt voluit text.in terminis in l.pœnam Cod.de pœnis, & text.in l.ſi operis C.eod.facit text.in leg.præſes ff.eod.tit.de pœnis, & latiſſime Lanar. conſ.5.

3 Tum tertio, quia facere gratiam poſt ſententiam eſt de reſeruatis Principi ſecundum Bartolum in l.acta ff. de re iudicat.& in l.Imperium in prima lectura ff. de iuriſdiction.omnium iudicum, Salicet. in l. cum indulgentiæ num.2.Cod.de ſentent.paſſ.vnde Boſſius in ſua prax.in tit.de remed.ex ſola clementin. Principis nu. 41.voluit quod domini, quibus non competunt iura Imperij non poſſunt aggratiare poſt ſententiam, allegat Bald.in l.ſeruos Cod.ad l.iul.de ui public.

Tum tandem, quia ſecundum gloſ. in clementin.1. de hæretic.quam ſequitur Felin. in cap. cum olim de maioritat.& obedient.capitulum non ſuccedit niſi in his, quæ ſunt iuſtitiæ, & quoties actus de neceſſitate expediendus veniret, ſecus autem in his, quæ ſunt merę gratiæ, prout in caſu noſtro, ita enim voluit Ioan. Monac.in cap.unic.de maioritat.& obedient.lib.6. & in c.fin.de ſuppl.neglig.Prælat.eodem lib.Gemin.in d. cap.unic.ſub num.4.Felin.in cap.cum omnes num.10. de conſtit.

4 Cæterum præfatis non obſtantibus contrariū fuit reſolutum per eamdē curiam, & moti fuimus ex reg. iur.generaliſſima, quod capitulum ſuccedit in omnibus, quæ ſunt iuriſdictionis tam contentioſæ quā uoluntariæ ſecundum citat.gloſ.in clementin.1.de heretic.Panormitan.in cap.cū olim de maioritat.& obedient.poſt Innocent.& Hoſtienſ.in cap.ad abolendam de hæretic.Federicus de Senis in conſil.130. hinc eſt, quod capitolum Sede uacante poteſt diſpenſare in caſibus Epiſcopus permiſſis ſecūdum Panormitanum in cap. at ſi clerici num. 16. de iudic. Zabarella in cap.cum omnes quæſt.10.de conſt.Pauin.part.1.quæſtione 5.

Ex quibus omnibus capitulum aggratiauit nonnullos pro varijs delictis condemnatos.

5 Quare non obſtant contraria, quia ſupradicta firmata concluſione ſoluuntur: non obſtat, quod Epiſcopus non poſſit facere gratiam, quia contraria opinio eſt verior, ac iuri conſonans, nam Archiepiſcopi faciunt gratiam de omnibus delictis ſecundum Alban.conſ.74.num.66.

RESOLVT. CCCXVII.

Aduerte tamen, quod non loquimur hic de pœnis pecuniarijs, quæ etiam Sede vacante non debentur Cameræ Apoſtolicæ, ſed locis pijs applicantur iuxta mentem Conc. Trid.

De pœna clerici committentis delictum Sede vacante, ad quem pertineat.

1 *De delicto commiſſo Sede vacante quisnam cognoſcet Nuntius Apoſtolicus, an Epiſcopus ſucceſſor.*

1 SVpponatur in facto, quod quidam clericus Neapolitanus Sede Archiepiſcop.vacante, cum delictum perpetraſſet, & poſt modum à ſucceſſore in Archiepiſcopatu, bona eiuſdem clerici ob falſam monetā, vel ob alios caſus in iure expreſſos eſſent confiſcata; dubitatur an dicta cōfiſcatio pertineat ad Nuntiū Apoſtolicum quaſi tempus delicti inſpici debeat, vel ad Epiſcopum condemnantem, & prima facie videbatur dicendum, ad ipſum Nūtium ex regula iuris, quod in omni re principium ſit attendendum l.3.§.ſcio, vbi Bartol.& alij concord.ff.de minor.Afflict.deciſ.220. n. 3.vbi plura congerit Cæſar.de Vrſil.in addit.ad eum, atque actum principio attribui ex Philip.Dec. in c. licet poſt numer.15.de probat. quo loco aſſerit teſtem in termino iuratum, examinare poſſe poſt terminum, ex quo ad tempus iuramenti trahitur, multa docuit Decian.conſ.60.nu.13.arg.eorum quæ ſcribit Menoch.conſ.717.num.10.lib.8.& alias ſcriptum reperitur quod vbicunque principium eſt licitum illud in conſideratione habetur Bartol.in l.quod ait ff. de adulter. idem quoq; quando actus eſt minus illicitus in ſui initio quām in fine, Alex.conſil.75.lib.3.& obiter multa reſcribi poterunt, quod idem iudicamus de principiāte, quod de his, quæ ſequuntur ex principio, Curt.Iun. conſ.172.conſ.154.& conſ.145.& an in delictis attendatur initium videndus eſt Alex.conſil.216.lib.6. quibus omnibus addo Menoch.conſil.684. num.21.lib.7. cum concordantibus: rurſus ſi ex forma legis municipalis pars quarta pœnæ prętori ſit conceſſa, quam redegerit in ærarium, & alter cōdemnauerit, alter vero exegerit, partem prælibatam illi ſoluendam fore, qui condēnauit, ex quo exigendi præcipua cauſa fuit Philipp.Dec.conſ.654.Saluilia conſ.212.nu.8.lib.2.& poſt alios ex recentioribus, Afflict.in Auth.ſi quis in aliquo documento C.de edendo num.30.vbi num.31. inquit, quod ſi iudex primus condemnauit, & reus appellauerit, appellationiſque iudex ſentētiam primam approbauerit, quartam partem primo tribuendam eſſe iudici ex Paridis ſententia de ſindicat. in verb. prouentus num.4.vt ibi per eum, cui addo Cephal. conſ.136. nu. 7.n.8.lib.1.& quod idem iudicetur de principio, quod de augumento annotat, Philip.Dec.conſ.331. cū ſimilibus à Menoch.collectis in conſil. ſuo 684. nu.21. lib. 7.& alias actus cenſetur factus ab initio, ſi ab initio ſuit couuentum de illo actu faciendo Iacob. Mandel. conſ.4.num.51.cum ſimilibus, & accedat id quod notabiliter voluit Soccin.conſ.70.num.9.& inferius lib.4. quod ſi ſcolaris prius fuit licentiatus, & poſtmodum Doctoratus, quia Doctoratus in quandā venit conſequentiam ad licentiam ipſam, atque ab ea dependentiam habet, licentiæ tempus inſpicitur, & ob id Doctoratus ſalarium illi priori debetur qui erat tempore licentiæ.Decian.conſ.123.num.70.lib.3.& de principio contractus Menoch.conſ.843.num.37.lib.9.Sauil.cōſ. 331.nu.8.& inferius lib.3.& quid de eo qui participat de duobus extremis, Alex.conſ.108.lib.4.& de fine, vt dignior ſit omni eo quod ordinatur ad ipſum finē Sauilia conſ.261.num.2.idem conſ.131.num.8.lib.3.cum ſimilibus a Vallenſ.conſ.ſuo 77.lib.4.Cephal. cōſ.224. lib.2.vbi de bannitis in diuerſis territorijs.

Principalis concluſionis ratio eſt quia ſtatim commiſſo delicto dicitur ius acquiſitū fiſco leg.quocunq; ff.de act.& oblig.Bart.in l.quod ait ff. de adulter. vbi dicit quod in delictis initium ſpectandum eſt, vt ſciamus ad quem pertineat punitio.

Secunda ratio eſt, quia tēpore delicti orta eſt obligatio ad pœnam l.vlt.C.de ſent.paſſ.vbi quis ex delicto efficitur ſeruus pœnæ l.Imperatores ff. de iur. fiſc. vbi quis delinquendo pœnæ ſe ſubdit, & text. in l. aufertur §.fiſcus ff.eod.titul.quē allegat Alber. in l. poſt contractum col fin.de donat.vbi ex illo text.ait, quod continuo, quod quis delictum commiſit, incipit obligari fiſco, quē refert, & ſequitur Tiraquell.de retract. conuent. §. 5. gl.4. & propterea cum dicta actio ſit quæſita tempore delicti, confiſcatio non videtur ſpectare niſi ad Nuntium Apoſtolicum.

Sed contrarium eſt tenendum, quod imò huiuſmodi confiſcatio non ſpectet ad primum, ſed ad ſucceſſorem ita Bald.ſibi contrarius in l.final.C.de fruct.& lit. expenſ.Imola in l.diuortio §.ſi vir.ff.ſolut. matrimon. Rebuf.in l.3.eod.de ſuſcept.& Auar.lib.10.Soccin.Senior.

nior.consil.100. sub n.2. vers. sed his non obstantibus Guidop.decis.535. dicens ita in Gallia seruari Bert.in cons.214.lib.2.Addit.ad Alex.in cons.7.lib.3.lit.B. vbi dicit hanc esse veram veritatem, & probatur ratione, quia huiusmodi pœnæ fiscales ante factam cōdemnationem fructus nedum percepti, sed tantum veluti seminati esse censētur,ideoque non ad illum cuius tempore delictum commissum fuit, spectare debent, cum ante sententiam nullum ius ad pœnam ipsā fiscalem acquisitum fuisse dici potest l. ex indiciorum,ff.de accus.Bart.in d.l.aufertur §.fiscus DD.& maximè Alex. in l.rescriptum ff.de pact.quam rationem veram esse, licet opinionem damnatam dixit Surd.cons.84.n.6. & in puncto iuris hāc opinionem esse sustētabilem dixit Alex. in l.diuersorio §.si vir n.11.solut.matrim. & post eum Pall. in l.Imperium nu. 26. ff. de iurisd. omn. iud. Paris. de Puteo in tract. de sindic. in verb. prouentus, Rimin. in l.hæres quādocunq; col.2.ff. de acq. hæred. Peregr.de iure fisc.lib.6.tit.5.n.44. vbi dixit hanc veriorem,idem Surd.in cons.227.n.21.vol.1. & post alios concludit Molin. de primog.Hispan.c.11.n.20.l.3.Videtur tamen dicendum,quod licet non dicatur deberi pœna ante sententiam, si tamen ab illa fuerit appellatum,& sententia confirmata,inspiciendum sit tempus primæ sententiæ,quoad pœnam in ea adiudicatā,quia ius semel quæsitum non debet tolli occasione iniustæ appellationis, ita Addit.præcit. ad Alex.d.cons.7.& Ferrer. in addit. ad cit.decis.535.Guid.Pap.

RESOLVT. CCCXVIII.

Qua pœna puniantur clerici concubinarij.

1 *Clerici detinentes concubinas post monitionem priuantur tertia parte fructuum suorum beneficiorum.*
2 *Referuntur variæ pœnæ clericorum concubinariorum.*
3 *Ad incidendum in pœnas requiritur monitio.*
4 *Procedit etiam in clerico concubinario notorio.*
5 *Clericus concubinarius etiam publicus non ipso iure priuatur beneficijs.*
6 *Concubinarij qui dicantur.*

ET quia sæpissimè agitur in Curia Archiep.Neapol. de clericorum concubinariorum materia, operæ pretium hic duxi de illorum pœnis agere,& relictis pœnis de iure antiquo,de quibus per Panorm.Felin.& reliq.in c.at si clerici de iudic. Bermon. de concubinar. per totum.Lamber. de iurepatron.1.p.2.lib.q.9.ar.20. Rebuff. in concord.tit.de publ. concub. Diaz in prax. c.79. alias 72.& ibi Salzed. Clar. §. fornicatio, Maiol. de irreg.lib.5.c.37. Gomez in l.80. Tauri, à num.18.l. 43.tit.6.p.1. & ibi Lopez,Auend. de exequend. mand. 2.part.c.26. Auiles in c. Prætorum c.47. Perez in l. 21. cum seq.tit.3.lib.1.ordin.l.1. cum seq.tit.19.l. 8. recopil. & ibi Azeued. Matienco in l.6.tit.8. lib. 5. recopil. glos.2. Menoch. de arb.Iud.lib.2. casu 418. Vela de pœn.delict.c.6. Gutierez. can.qq.lib.2.cap.7. Abulen. tr. de clericis concub. Armilla, & alij Summistæ verbo concubinarius,Rodriq. in sum.1.tom.c.102. Vega 1.part.c.56. casu 3. & Ledesma 2.par.summæ tractat. 27.cap.18.

Pœna autem iure nouissimo habetur in Conc. Trid.
1 sess.25.c.14.de reformat. & sunt primò, quod si à superioribus moniti,ab ipsis concubinis nō abstinuerint tertia parte fructuum quarumcunque pensionum, &
2 beneficiorum sint ipso facto priuati. Secundo,si in eodē delicto cū eadem, vel alia fœmina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantum fructus omnium beneficiorum amittant,prout supra, sed quoad Ordinarius, tanquam sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur, ab administratione beneficiorū suspendantur. Tertio si ita suspensi, cum eisdem versentur, vel eas non expellant, priuabuntur perpetuò omnibus beneficijs,& pensionibus. Quartò,si postquā eas semel dimiserint, earum consortium intermissum repetere, vel alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint,præter dicta pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Quinto sint inhabiles ac indigni quibuscunque honoribus,dignitatib. beneficijs, & officijs, donec, &c. Sexto clerici non beneficiati, iuxta delicti qualitatem, pœna carceris,suspensionis ab ordine,ac inhabilitatis ad beneficia obtinēda,ac alijs modis,iuxta sacros Canones ab ipso Episcopo puniantur,vide cap.eos 32.dist.

3 Ad quas pœnas incurrendas pro forma exigitur monitio specialis in ipsam personam facta, secundum gl. & DD.communiter in clement.1. de vit.& honest.cleric. quo casu monitio generalis facta in Synodo non suffragatur, etsi vim trinæ monitionis obtineat, iuxta terminos, quos latè congerunt DD.in c.2.ne cler. vel monach.Cæpoll.cons.11.Clar.§.fin.q.36. & declarasse S.Congr. testatur Nouiss. in sua prax.c.36.n.3. & exigitur trina monitio, secundum dispositionem tam iuris communis,quàm iuris nouiss.Trid. de iure comm. patet in c. sicut,& c. si autem, de cohabit. cleric. vbi DD. Staphyl.tit.de varijs modis vacationis, §. quando quis veniat priuandus beneficio,nu.4. Sylua de benef.3.p.q.3.n.7. alias 16. Corras. 3.p.c.vlt.num. 28. & Mandos.tit. de priuat. verb.concubinarius.

Verum an Clerico concubinario,qui fructibus suorum beneficiorum priuatur, sint relinquendi fructus aliqui ex quibus alimenta suscipiat adde Ignat.Lopez ad Diaz in pract.crim.can.c.79. in annot. sub lit.B.

4 Ampliatur procedere etiam in clerico concubinario notorio,qui etsi puniri possit absque aliqua monitione, ex c. tua nos, & ibi Panorm. de cohab. cler. & mulier. tamen ad priuationem beneficiorum absque monitione perueniri non potest.

Vnde Rota Romana in vna Tullen. Monasterij S. Mansueti 27.Ianuar.1597. coram D.Penia,quę est impressa inter consilia Farin.lib.1.cōs.80. resoluit, quòd
5 clericus concubinarius etiam publicus, non est ipso iure beneficijs priuatus,nec venit priuandus,nisi quādo post legitimas monitiones indurato animo in concubinatu persistit,c.sicut,& c.si autem,de cohab.Cler. Conc.Trid.sess. 25.c.14. de refor. Probus ad pragmaticam sanctionem,tit. de concubinar.§. necnon,verb. priuet,& ad effectum priuationis necessaria est plena, & concludens probatio illius, etiam si ciuiliter ageretur,nec sufficit probatio de publica voce,& fama.

Num verò sub pœna tertiæ partis fructuum in verbis Concilij,ibi. *Fructuum,obuentionum, ac prouentuum* comprehendantur etiam distributiones quotidianæ vide Nauar.cons.6.de verb.signif.in antiq. & Sayr.decis.7.eod.tit.An autem Concilium comprehendat clericum committentem crimen simplicis incontinentię, vide eundem Nauar.cons.1. de cohab.cler.& Sayr.decis.4. de adulter.

Sed quicquid ibi Nauar. affirmet,testatur Garz. de benefic.par.11.c.10.nu.186. Sac. Congregat. censuisse Decretum Concilij Tridentini de concubinatu, & alijs impudicitiæ sordibus Clericorum non procedere in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

6 Qui autem dicantur concubinarij quoad supradictū effectum,dicas, quod ille dicitur, qui ita domi retinet mulierem,ac si esset eius vxor.Bald.in auth.licèt C.de nat.liber.Dyn.in l. concubinam, ff. de concub. & alij, quos refert Diaz in pract.crim.can.cap.79.num.1.Sil. uester in verb. concubinarius nu.1. licèt Diaz ipse dicat,quòd nō solum,qui domi eam retinet, sed qui sub aliquo colore eam retineret in domo suæ matris, vel aliquarum consanguinearum, vel alibi, & cum ea habeat assiduam consuetudinem.Ratio est,quia attendi-

tur

tur ſcandalum, quod à populis concipitur, tàm ſi domi, quàm ſi extra retinetur, & ad hoc inclinat Sacr. Conc. Trid. ſeſs. 24. cap. 8. de reform. matrim. vbi concubinarius vocatur, etiam qui extra domum mulierem ſuſpectã retinet, & clarè ſeſſ. 25. cap. 14. de reformat. vbi in domo, vel extra prohibet concubinas Theſ. for. Eccleſ. part. 3. cap. 4. ſub num. 27.

RESOLVT. CCCXIX.

Qua pœna puniantur regulares, qui inuitati ad publicas proceſſiones, non acceſſerint.

1 *Archiepiſcopus poteſt punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes.*
2 *Limita in regularibus illis, qui in ſtrictiori clauſura viuunt.*
3 *Limita etiam in regularibus diſtantibus à ciuitate vltra dimidium milliare.*
4 *Limita etiam ſi haberent priuilegium non eundi ad eas proceſſiones.*
5 *Limita quoque in fraternitatibus laicorum.*
6 *Regulares non euntes ad præfatas proceſſiones, non debent potius compelli carcere, quàm excommunicari.*
7 *Publicæ proceſſiones quæ dicantur.*

1 IN facti contingentia dicebam ego non potuiſſe quendam Illuſtriſſimum Archiepiſcopum punire regulares ad publicas proceſſiones non euntes; quia ſuperiores regularium ſunt priores, ſecundo prouinciales, tertio generales, prout latè per Triuiſ. in tract. de modo procedendi inter reg. c. 4. item Iudex ordinarius regularium eſt protector ſecundum Card. in conſil. 17. n. 1. Staphil. de lit. gratiæ fol. 287. n. 6. Alban. conſ. 35. n. 2. Monald. conſ. 16. & Triuiſ. deciſ. 36. par. 1. verum quidquid ſit ex ſupradictis, hodie tamen per Concil. Trid. ſeſs. 25. c. 13. de regularibus ſancitum eſt, vt exempti omnes tàm clerici ſeculares, quàm regulares etiam Monachi ad publicas proceſſiones vocati accedere compellantur, iuxta cuius ſententiam iudicauit pariter Cappella Tholoſ. dec. 484. quare Calderini opinio improbanda eſt, qui exemptos ad id non teneri aſſeruit in conſ. 8. de regularibus.

2 Limita primo in illis regularibus, qui in ſtrictiori clauſura viuunt, vt probatur in eod. cap. 13. Gratian. deciſ. 232.

3 Limita ſecundo ſi regulares abeſſent à ciuitate vltra per vnum milliare, quo caſu non tenentur ad proceſſiones accedere, vt cenſuit Sacra Congregatio, prout idem eſt in clericis longè abſentibus à ciuitate, qui de conſuetudine non tenentur venire, Gemin. in cap. quando in fine diſt. 38. & prædicta intelliguntur de omnibus clericis diœceſanis quãtumuis exemptis etiam beneficia ſimplicia in diœceſi obtinentibus, vel officia, puta ſi deſeruiant pro Capellano etiam in Eccleſijs exemptis, qui omnes poſſunt compelli accedere ad dictas proceſſiones per Epiſcopum prout declarauit Sacr. Conc. Trident. Congregatio.

4 Limita tertiò ſi haberent ex priuilegio, vt non teneantur ad proceſſiones ire, vel ſemel iuerint, vel ſæpius, non tamen tenentur. Tum quod priuilegium eſt facultatis, & poſſunt ire ſi velint, alias non, Tum quod præcario veniſſe videntur ab Epiſcopo vocati, & idcirco nullum ius Epiſcopo quæſitum eſt, ita Calder. in d. conſ. 8. de reg. quem ſequitur Felin. in c. dilectus n. 7. de offic. ordin. & Vgolin. de poteſtate Epiſcopi par. prima, cap. 20. §. 2. ſub num. 5.

5 Limita quarto in confraternitatibus laicorum, nam per Epiſcopum non poterunt compelli accedere ad proceſſiones publicas, ſed ſolum inuitari, vt fuit declaratum per Sacram Congregationem.

6 Sed dubium eſt, qua pena veniant plectendi regulares non accedentes ad prædictas proceſſiones, & quidem dubium eſt an poſſint compelli per Epiſcopum ſub cenſuris, iuxta cap. 13. ſeſſ. 25. de reg. cum habeant priuilegium, vt non poſſint ab ordinario excommunicari, ſuſpendi, aut interdici, & ſic ſecundum Gratian. in dec. 232. n. 14. potius erunt compellendi carcere, & alijs ſimilibus penis, licet Calder. d. conſ. 8. de regul. Felin. in d. c. dilectus de offic. ordin. & Gambar. de auctor. legati lib. 8. cap. fin. nu. 76. dicant, quod non poſſunt excommunicari, tamen ſecundum Gratian. loc. ſupra cit. loquuntur in exemptis, qui non poterunt cogi accedere ad proceſſiones, ad quas etiam, quod aliquando iuerint, non per hoc præſcribitur contra eos, cum ſit facultatis, & ſic nullum ius eſt acquiſitum Epiſcopo contra eos, prout etiã dicit Felin. in d. c. dilectus in fin. n. 7. de offic. ord. vnde cum vigore Concilij modo ſubſint ordinarijs, à quibus compelli poſſunt ire ad proceſſiones, poterunt etiam excommunicari, cum enim Conc. non det ſeù reſtringat modum compellẽdi, remittitur eius arbitrio, maximè cum Conc. Trid. cap. fin. ſeſſ. 25. de regular. mandet obſeruari omnia decreta concernentia d. d. regulares non obſtantibus eorum priuilegijs, conſtitutionibus, conſuetudinibus, præſcriptionibus, & ſtatutis etiam iuratis deputando Epiſcopos exequutores in omnibus prædictis caſibus.

Accedit etiam Bulla Pij IV. per quam abrogantur omnia priuilegia contraria Conc. Trid. & ita fuiſſe obſeruatum in Curia Archiepiſcop. Neap. refert praxis eiuſdem cap. 57. ſub num. 9.

7 Publicæ autem proceſſiones ſunt quæ fiunt in Litanijs maioribus, atque minoribus, vel pro bono publico, vt imminente peſte, alioque flagello, vel in aduentu noui Epiſcopi, vel in feſto Sanctiſſimi Corporis Chriſti, & quæ Epiſcopo videbuntur: remittitur enim hoc Epiſcopo, ſicuti etiam decernere Eccleſias, quæ adeantur, ita Vgolin. poſt Abb. in cap. nimis de exceſ. Prælat. in d. §. 2. nu. 6. Prax. Archiep. cap. 63. Addit. ad ſumm. Bullar. in verbo præcedentia.

RESOLVT. CCCXX.

An tortura poſſit dari in pœnam.

1 *Tortura eſt remedium ſubſidiarium.*
2 *Amplia in qualibet ſpecie torturæ.*
3 *Amplia etiam in pœna corporis afflictiua.*

1 VIdebatur, quod non, quia tortura eſt remedium ſubſidiarium, ad quam planè non ſit deuenendum, niſi in ſubſidium, & quando veritas aliter haberi non poteſt l. edictum, verſ. 1. l. Diuus Pius ff. de quæſt. l. quoties C. eod. Clar. prax. crim. §. fin. q. 64. Boer. deciſ. 163. Simon. de Pretis conſ. 36. n. 3. præcedentibus inditijs non remotis, ſed proximis luce meridiana clarioribus, Oſaſc. dec. 79. n. 55. & 56. Theſ. dec. 24. n. 6. Crauet. conſ. 287. n. 2. vbi ſcribit, quod quando alicui contra reum poteſt alio remedio ſubueniri, non deuenitur ad torturam, quæ dicitur remedium ſubſidiarium, vnde fatuus eſt Iudex, qui malefactorem torquet ſuper plenè probatis, imò tenetur in findicatu, copioſè Farin. tract. crim. part. 1. tom. 1. q. 40. n. 3. & 4. vnde Marſ. ad l. 1. & ad l. edictum ff. de quæſt. Vulpel. conſil. 4. num. 13. Couar. pract. quæſt. c. 23. n. 5. & Maſcard. de probat. concluſ. 1385. nu. 3. cum relatis per Farin. loc. cit. animaduertit ad dandum repulſam illi, qui petit aliquem torqueri, nec iurat, quod non habet alias probationes, quàm torturam.

2 Amplia primo, in qualibet ſpecie torturæ, quam eſſe triplicem docet Bald. conſ. 77. vol. 3. & Boſs. tract. crim. de tortura num. 16.

3 Amplia ſecundo in pena corporis afflictiua, ſiuè pecuniaria, ſiuè arbitraria, Gislhauſen. amb. Iud. par. 1.

c.1.de iurisd.§.1.num.98. cum seq.Caball. resol.crim. 28.n.17. in fine,& casu 180. Franc. March. decis. 904. p.1. vbi in omnibus his casib. deueniri potest ad quæstionem,sed in subsidium tantum,imo etiam pro causa ciuili infligitur tortura,si tamen habeat crimen annexum,Abb. ad cap.1.deposit. Gomez var.resol. tom.3. c.13.n.29.etiam contra testes in causa ciuili inductos. Thes.decis.42.

Cæterum in Curia Archiepisc. & in omnibus alijs Curijs tortura quandoque datur in pœnam, quodque id de iure communi fieri possit,per Canones, & Doct. auctoritates probat Maceraten. var.resol.lib. 3. resp. 12.n.4. quod contingit quoties delicta committuntur intus carceres secundum de Franch. dec.630. tortura enim secundum Cost. de remed. subsid.cap.26.num.8. multoties irrogatur ad pœnam, cum possit secundum eum hoc fieri aliquando ad eruendam veritatē l. edicta,vbi Bar.ff.de quæst.ideò socius criminis,qui vt delictum detegat, ac publicet habuit gratiam de pœna quoad se,potest torqueri, vt faciat indicium contra socium ex Clar.in d.§.fin.q.21. Boss.tract.de ind. ante torturam num.182. cum seq. Bertazzol. crimin. cons. 341. & 559. Honded.cons.100.vol.1. Natta cons. 298. Viu. decis. 216.lib.1. Rota Rom. decis.283.p.1. in nouiss.Farinac.tractat.crim.p.2.q.43. Mascard. de probat.conclus.1311. quoniam gratia promissa non complectitur torturam,quæ fit ad eruendam veritatem,& ita hodie indistinctè seruari fatetur de Franch. decis. 459.p.3.

RESOLVT. CCCXXI.

Vt ad pœnam priuationis canonicatus ob non residentiam perueniatur,quæ concurrere debeant.

1 *Beneficium de omni iure requirit residentiam.*
2 *Nemo excusatur à residentia.*

1 CVm de iure quodlibet beneficium requirat residentiam cap.pen. de cler. non resid.c. ad hæc de præb. & si generalis tamen consuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs simplicibus Abb. in c. extirpandæ §. qui verò n.31. de præb.cum alijs,Mandos. in 1.reg.q.13.n.8. de Grass. dec.4.n.3. de præb. beneficium autem simplex præsumitur,Ægid.dec.676. Rebuff. in prax.sub tit. fæcul. beneficiū quotuplex n.11. Staphil.de lit.grat.2.p.tit.de qualit.& stat. beneficior. in princ.fuit decisū in vna Calaguritana congruarum 16.Nouemb.1571. coram Oradino,& sæpius in alijs.

Quare beneficia curata,seu Canonicatus ex vi Cōcil.Trid.sess.23.c.1. de refor. maiorem, ac magis enixam requirunt residentiam,quam antea; nam olim poterat Parochus studiorum causa per septennium de Ordinarij licentia abesse,vt probatur in c.cū exeo 33. de elect. lib.6. latè per Diaz, & ibi additio Salzed. in prax.crim.c.52.Nauar.in Manual.c.23.n.120. Rebuff. in prax. tit. de dispens. de non residendo n.25. Hodie tamen ordinarij minimè possunt talem licentiam concedere, nec Parochi studiorum causa absentiam facere,vt declarauit S.Conc.Trid.Congreg. dicens.

Obtinentibus Parochiales Ecclesias post Concil. Trid. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa fructus percipiendi,non datur.

2 Et ad hanc residentiam neminem excusari voluit Gig. de resid.Episc.q.12. vnde deponitur Cardinalis, qui in suo tit. non residet, c. ex gestis de clericis non resid.nec presentatus ad Ecclesiam confirmatur si apparet,quod noluit residere, c. relatum eod.tit. & procedere etiam in beneficio modicæ æstimationis voluit tex. in c. conquerente eod. tit. nec seruitium 40. ann. excusat canonicum à residentia, secundum Nauarr. cons.12.eod.tit. & Sayr.in decis.3.

Vnde ex supradictis deducitur, quod canonici residere debent, vbi canonicatus habent, idque merito, nam diuina officia per se, & non per substitutos obire in Ecclesia debent, ita Trid.Syn.sess. 24. de reform. c. 12.vers. omnes vero,& Pius V. in bulla incip. cupientes,quæ est in ordine 64.

Quod si non resederint puniri debent hoc ordine;nā primo anno priuari debent dimidia parte fructuum, quos ratione præbendæ, ac residentiæ suos fecerunt, & si ea negligentia vsi iterum fuerint, omnibus fructibus,quos eodem anno lucrati sunt, priuētur,Crescente contumacia contra eos, iuxta S. Canon. Constitutiones procedatur,ita sanciuit Trid.Synod.sess.24.de reform.c.12.vers. præterea obtinentibus ibi. Alioquin primo anno,censuris etiam, necnon pœnis pecuniarijs arbitrio Episcopi; & etiam priuatione beneficiorum puniri possunt,idque facere potest etiam,vt Apostolicæ Sedis delegatus per bullam prædictam.

Vnde Rota in vna Salamantina del Pedroso 5. Decembris 1567. coram Illustriss. Seraph. dicit per hæc verba;Domini tenuerunt sentētiam esse nullā ex duobus potissimum capitibus,primo, quia constat de publicatione edicti in abbatiali Ecclesia, secundo, & in hoc factum fuit præcipuum fundamentum,quia Cōc. Trid. permittit quidem, vt Episcopus ob non residentiam possit deuenire ad priuationem,sed tamen seruato iuris ordine, quod innuunt verba illa, per censuras Ecclesiasticas,ac sequestrationem fructuū,aliaq;iuris remedia,etiam vsq; ad priuationē compellere. Vnde succedunt tradita per Abb.cons.67.vol.1. quod in casu priuationis debet Episcopus procedere ad priuationē per tres citationes in Ecclesia successiuè factas, neque sufficit vnica perēptoria, vt per eundem ad idē Felin. in c. consuluit nu.13. de off. deleg. & hæc etiam erat forma ab ipso Episcopo in edicto data,nempè, vt per trium edictorum affixionem procederetur, quod obseruatum non fuit,vnus etiam ex Dominis considerabat nullitatem sententiæ ex defectu citationis, sed quia articulus erat dubius,noluit super eo insistere.

Quāuis Episcopus in seruitio possit occupare duos Canonicos Ecclesiæ Cathedralis, qui fructus in absētia percipiunt, nam seruiendo Episcopo Ecclesiæ inseruire dicuntur c.de cætero, c.ad audientiam de cler. non resid.l.fin.tit.16. Partita 1. quæ iura non sunt derogata per Conc.Trid.sess.24.c.12.versic.præterea de reform.vt consuluit Nauar.cons.1. & 2. de clericis nō resid. Quod etiam locum habet in canonicatibus doctorali,& magistrali, vt fuit resolutum in Rota in vna Placentina fructuum 14.Martij 1550. teste Puteo dec. 294. incip. in vna Placentina lib.3.

RESOLVT. CCCXXII.

A quo puniendus clericus committens crimen læsæ Maiestatis.

1 *Iudex sæcularis nullam habet iurisdictionem contra clericos, nisi quoad priuationem feudorum, quamuis contrarium de facto seruetur, vt in num.3.*
2 *Clericus non committit crimen læsæ Maiestatis, quia non potest dici subditus Principi sæculari.*
4 *Clericus tam de iure canonico, quam ciuili non potest coram Iudice sæculari conueniri.*

DVbium faciebat text. constit. Regni incipiens de personis,per quam datur facultas Iudicibus sæcularibus cognoscendi contra personas Ecclesiasticas de proditione,vbi glos. dicit in crimine læsæ Maiestatis, & sic etiam dictam constitutionem intelligit Napol. in procemio consuet.Neapol. in glos. verbo tenorem,vers. sed contra. Et nouissimè visum fuit nostris temporibus tempore rebellionis olim Principis Salerni pro-

ni proceſſum contra clericum nobilem Neapolitanum, vt refert de Franch. deciſ. 691.

1 Cæterum hoc non obſtante, videtur dicendum contrarium, ex regula generali, quod contra clericos Iudex fæcularis non habet iuriſdictionem, C. at ſi Clerici, & C. Clerici, de iudic. Cum Concordantibus, quos Cumulat Coua. pract. q. c. 31. nu. 4. Valaſ. dec. 100. laicum enim de quacunque quæſtione, tam ciuili, quàm criminali, quãtumuis ardua, contra Clericum cognoſcere non poſſe, ſtatutum eſt, tàm per iura canonica, quàm ciuilia, ad tex. in c. cum nõ ab homine, de Iudic. ita vt nec conſuetudo in contrarium valeat, c. Clerici, eod. tit. auth. ſtatuimus, C. de Epiſc. & Cler. qui tex. eſt deſumptus ex §. item ſtatuimus, auth. de ſtatut. & conſuet. contra liber. Eccl. coll. 10. & ob id communi calculo DD. tradiderunt, vt nec etiam in crimine læſæ Maieſtatis ſecularis Iudex poſſit cognoſcere: cumulant DD. Foll. in ſua pract. crimin. 1. par. 2. p. n. 95. Boſs. in tit. de crim. læſæ Maieſt. Iul. Clar. lib. 5. §. fi. q. 36. & in §. læſę Maieſtatis, Gig. in tract. de crimine læſæ Maieſt. in cap. quis de crimine læſæ Maieſt. cogn. poſs. n. 12. & infra Decian. in tract. crim. lib. 7. in tit. qui committit crimen læſæ Maieſt. c. 8. Bern. Diaz in ſua pract. crim. canon. c. 119. & ibi addentes. Farin. in tit. de inquiſ. quæſt. 8. qui omnes Doctores innumeros cumulant, & vt dixi, hæc eſt communis opinio.

2 Cuius concluſionis ratio redditur per Gig. loco cit. & per Roland. conſ. 4. vol. 1. quoniam tale crimen non committitur per Clericum, quia non poteſt dici ſubditus ſęculari Principi, ad tradita per Barb. in conſ. 21. in 3. vol. incipiens, à iure tale principium, & Boer. in tract. de ſeditioſ. col. 18. verſ. præſuppono etiam ſexto, n. 3. & ab hac opinione, de iure loquendo, diſſentire non videntur Clar. in pract. §. læſæ Maieſt. verſ. hinc infertur, & in q. 36. verſ. quæro nunquid clericus, Boſ. in tit. de crim. læſæ Maieſt. n. 86. in fin. Decian. in tract. crim. tom. 1. lib. 4. c. 9. n. 5. & 7. vbi abſolutè tenent, Iudicem, aut Principem ſæcularem, neque in hoc crimine poſſe contra clericum procedere, niſi tãtum quoad priuationem feudorum, licèt de facto contrarium ſeruari per aliquos Principes ſæculares teſtentur, prout & ſeruatum fuiſſe ante eos teſtatur Aufrer. in repet. clem. 1. de off. ord. reg. 1. n. 27.

3

4 Non obſtant contraria, & conſequenter conſtitutio de perſonis, quia ſecundum Andr. ibi, nec per iura canonica, nec per ciuilia Eccleſiaſtica perſona trahitur ad iudicium ſeculare, per tex. in authen. ſtatuimus, & per gloſ. in authen. Clericus, C. de Epiſcopis, & Cler. & ſimiliter per capitula conuentionum inita cum Rege Carolo I. niſi ratione feudi, vt ibi dicitur, & eſt capitulum ſecundum ordinem Nigri 198. quod incipit, Item ſtatuimus, quod clerici, & apparet ex c. Papę Honorij, quod incipit, Item quod clerici, niſi pro bonis feudalibus, de quo facit mentionem Afflict. in conſtit. Regni Iuſtitiarios, in fin. & in d. conſtit. de perſonis, 1. col. verſ. ſed quero an iſta conſtitutio Imperatoris, vbi etiam in ſpecie loquitur de crimine læſæ Maieſtatis, idem tenet ibi Foll. n. 7. col. 3. verſ. prædicta tamen fol. 40. & in ead. conſt. n. 23. verſ. & regulam affirmatiuam, vbi allegat Gram. in deciſ. 29. & 61. qui & de prædicta conuentione loquitur idem Foll. in fragmentis pract. crim. in 1. Chart. ſub tit. de Epiſc. & Cler. idem tenet Afflict. in cap. 1. §. ſi clericus, de pace tenenda col. fin. verſ. dicit tamen hic Andreas.

Non obſtat ſecundo, quod alias clericus notabilis fuit inquiſitus de criminæ læſæ Maieſtatis, & tortus, & alter decapitatus, & conſequenter, quod in hoc caſu ſit ex conſuetudine inductum, quod in certis caſibus non ſit abdicata iuriſdictio à Iudice ſæculari, ex dictis eiuſdem Didaci. Nihilominus quoad primum repertum fuit, Iudices ſæculares contra clericum nobilem proceſſiſſe etiam vt delegatos à Sede Apoſtolica, & ſic operatur effectum contrarium. Item idem Foller. in dicta conſtit. de perſonis, dicto n. 13. dicit, vidiſſe multos clericos remiſſos ad Iudicem Eccleſiaſticum, & non adeſſe conſuetudinem in contrarium. Nec obſtat, quod dicebatur de clerico decapitato, quia, etſi hoc verum eſſet, fuit male factum, obſtante dec. Andr. & aliorum ſupra allegatorum, nec per vnum actum conſuetudo iudicãdi inducitur, ſed per binas iudicaturas.

Vnde cum ſimilis caſus contingeret in perſona cuiuſdam Religioſi, & fuiſſet Summo Pontifici Clementi Octauo ſignificatum, & per eundem Pontificẽ fuit cõmiſſa cauſa Reuerendiſſimo Nuncio inſimul cum Officiali Regio, clerico tamẽ, ac Regij Fiſci Patrono eligẽdis per Proregem, à quo fuit electus Don Petrus de Vera Decanus Sacri Conſilij, qui ordines minores habebat, ac Don Ioannes Sanchez Regius Conſiliarius pro Fiſci Patrono in prædicta cauſa, & ſic fuit exequutum, ita de Franch. dec. 691. & de Ponte deciſ. 9.

RESOLVT. CCCXXIII.

Qua pœna puniantur ſollicitantes mulieres in actu confeſſionis.

1 *Verbum ſollecitatio, quomodo ſumatur.*
2 *Pœnitenti creditur contra Confeſſarium.*

ANtequam explicemus dubium, aliqua breuiter prælibare oportet circa verbum ſollicitationis;
1 vnde dicas, quòd ſollicitatio ſupponit vehemens ſtudium, & diligentiam ad aliquid agendum, iuxta D. Thom. 2. 2. q. 47. art. 9. & vbi Caiet. vnde ſollicitãtes dicuntur non ſolum illi, qui per ſe verba impudica multiplicant ad malum, ſed etiam qui inducunt, & perſuadent ad tale facinus committendũ, c. noli de pœn. diſt. 1. & plus peccat ſollicitans, quàm faciens arg. tex. in l. 1 §. perſuadere, ff. de ſeru. corrup. Clar. in §. fi. q. 80. Itẽ ſollicitatores dicuntur etiam inducentes perſuaſionibus, vel mendacijs, aut precibus, vel fraude, aut blanditijs, Caiet. 2. 2. q. 32. art. 7. & de hac pariter ſollicitatione loquitur tex. in cap. ſollicitatores, & text. in cap. 1. de pęnit. diſt. 1. vbi habetur, quod puniuntur, etſi effectu ſceleris potiri non poſſint, quamuis perfecto flagitio aliter puniatur, quàm imperfecto, c. ſi quis tàm fœminam, ead. diſt. licèt quandoque ſola attentatio puniatur, c. ſi quis non dicam rapere, 32. q. 2. item ſolus conatus punitur, vt 14. q. 4. c. quoniam multi, ſola voluntas, 27. q. 1. c. nuptiarum, ſola expectatio mercedis, 14. q. 3. cap. ſi fęneraueris, ſola cogitatio, 6. q. 1. c. ſi quis cum telo ſola egreſſio, de pęn. diſt. 1. c. ſi quis necandi ſolus auſus, c. ſi quis pulſatus, ead. diſt.

Quibus Suppoſitis eſt notandum, quod cum in Curia Archiep. ſecundum Nouiſſ. in ſua prax. c. 79. quidã Parochus fuiſſet inquiſitus, quod mulieres tentauerat ad turpia in actu confeſſionis fuit tortus, & quia non confeſſus, fuit etiã ſuſpenſus à cura per annũ de ordine etiam Sacræ Congreg. S. Officij in Vrbe. Nec eſt omittendum, quod tentans mulieres in actu confeſſionis eſt ſuſpectus de fide vehemẽter circa ſacramentũ Pœnitentię, vt tradit Pegna ſuper Direct. Inquiſ. 2. p. q. 55. etiam ſi propè actum confeſſionis, ante, vel poſt ipſas tentauerit, vt fertur declaratum fuiſſe per Clem. VIII.

Et ad puniendum præfatum ſollicitatem, fortè creditur mulieri hoc aſſerenti, cum ſecundum opinionem DD. in c. omnis vtriuſq; ſexus, de pœnit. & remiſ. creditur pœnitenti contra confeſſarium, quam opinionem refert, & ſequitur Lapus alleg. 94. Felin. in c. 1. col. 1. de except. Barbat. ſing. in conſ. 70. incìp. ſapienter, vol. 2. notabiliter Diaz in pract. crim. c. 102. circa finẽ, Nau. in c. Sacerdos, n. 163. de pœnit. diſt. 6. vbi ad id in caſu ſimili allegat dictum ſingulare Innoc. in c. quia veriſimile, de præſumpt. & latè Roias de hæret. in ſing. 3.

RESO-

RESOLVT. CCCLXXIV.

Qua pœna puniatur Parochus impertiens benedictionem secundis nuptijs.

1 *Parochus Iudicis arbitrio punitur, benedicens secundas nuptias.*
2 *Et quæ sit ista pœna.*

1 IN facti contingentia respondi, hanc pœnam Iudicis arbitrio esse remittendam, ita Menoch. de arbitrarijs, lib.2.cent.5.casu 417.n.8. Diaz in prax.vbi Salzed.c.74.Rosel.in sum.verb.nuptiæ,n.5.Tabien. verb. impediment. 14.q.penult. Nauar. in manuali confess. c.22.n.83. Corrad. in templo omnium Iudicum, lib.2. c.12.nu.21. Perez lib. 5. ordinationum tit. 1.l.5.col.5. vers. intelligas, Zauall. communium contra communes,q.604.n.135.Emanuel 1.tom.summæ c.241. Crot. 1.p. decisionum lib.2.cap.82.num.2. Vega in 2.tomo, cap.34. casu 179.

2 Quam pœnam esse arbitrandam,ac imponendam attentis circumstantijs, quæ grauius, ac leuius reddunt delictum, vt voluit Sanch. de matrim. impedim.lib.7. disp.82. quare Iudex poterit, arbitrando, huiusmodi clericum suspendere, sicut potest alia pœna arbitraria punire,ita Nauar. loco cit.n.137.

Non obstat text.in c.1. de secund.nupt.vbi imponitur pœna suspensionis ab officio, & beneficio benedicentibus secundas nuptias,& quia secundum Io.And. ibi n.1.Præpos.not.3. & 4. Alex. de Neuo nu.6. Angel. verbo nuptiæ, in fin. Diaz, & Menoch. locis cit. procedit quando impenditur benedictio secundis nuptijs, nondum dissoluto priori matrimonio.

Et in hoc casu non ipso iure contrahitur suspēsio,sed ita demum si Iudex declarauerit illum incidisse in suspensionem,secundum Palud. in 4.sent.d.42.q.3.1.n.8. Couar. in 4. decretal.p.2.c.8.§.11.n. 2. Veracrux 1.p. Speculi art.13.in fin.Clar.in §.fin.q.75.n.2.Henriq.lib. 11.de matrim.c.16.nu.2. Ledesma in eiusdem nominis tractatu,q.63.ar.2.ad fin.

Limita tamen pœnam suprapositam,vt minimè possit infligi, quando adesset consuetudo in contrarium, vt secundæ nuptiæ benedicantur, quia tunc possunt benedici absq; timore,ita gl. in c. vir, de secund.nupt. Nauarr. in manuali c. 83. qui intelligit opinionem D. Th. in 4.d.42.q.3. procedere stante consuetudine,quæ potest inducere,vt benedicantur nuptiæ etiam quando viduus ducit virginem, vel viduus viduam, & secundum Nouiss. in prax.c.72. Neapoli seruatur,quòd quando mulier est tantùm virgo, iteratur benedictio: consuetudo enim secundum eundem valet in Sacramentalibus,cap. de trina, iuncta gl. de consecr. d.4.c. 2. de temporibus ordinationum.

RESOLVT. CCCXXV.

Qua pœna puniantur clerici arma deferentes.

1 *Clerici arma deferentes diuersimodè puniuntur.*
2 *Arma deferens, vltra pœnam, illa amittit.*
3 *Clericus arma ferens, peccat mortaliter.*
4 *Arma clericorum debent esse lachrymæ, & orationes.*

DIuersimodè iudicatur in Curia Archiepiscopali Neapolit. circa pœnam infligendam clericis ar-
1 ma asportantibus,nam cōtra asportantes pugionem, vel archibusettum si sunt nobiles, pœna relegationis, ad arbitrium eiusdē Curiæ, si verò ignobiles, pœna triremium ad arbitrium eiusdem, & quandoquidem ex causis bene visis eidem Curiæ componuntur, & pœnis pecuniarijs mulctantur.De qua obseruantia mirandū quippe non est, cum sit iuris fundatissima, siquidem arma portare de iure communi omnibus est prohibitum,Corn.in cons.20.n.4.vol.3.Roman.sing.267. post Bart. & Ang. in l. 1. ff. ad legem Iuliam de vi publica Bal. in l.data opera col.10.C. qui accus. non possunt, Abb. in c.clerici,de vit.& honest.cleric.Marsil.in practica criminali,§.pro complemento n.1. Nigr. in c.rigori 239. Plazza in epitome delictum c.8.nu.1.Soccin. regula 30. vbi ponit regulam cum septem limitationibus, & plenius cum tribus ampliationibus, & duodecim limitat. Duen. in regul.55.Afflict.n.20. in constit. intentionis nostræ.Carrer. in pract. criminali §.homicid. Couar. lib.2. variar. resolut.c.20. Cassan. in consuet.Burgun.fol.52. n. 77. circa quam armorum delationem clericis interdictam lege Synodum Prouincialem huius Ciuitatis Neapol.

1 In tantum quod deferens arma vltra pœnam suprad ictā,debet ea perdere, Bart. & Alex. in l.1. ff. ad leg. Iul. de vi publ. Ias. in §. ex maleficijs, n. 81. de actionibus,Viuius in decis.287. & Lud. in dec.Perus.35.

3 Et clericus ferens arma,mortaliter peccat,& excōmunicari potest secundum Card. in clement.1.§. præfatæ,de statu monach.Felin. in c. petitio de homic. & notatur in cap.clerici,de vita,& honest.cleric.clericis enim à lege vsus armorum expressè reperitur interdictus,vt in d.cap. clerici,& in clement.1. eodem tit. & toto tit. 23. q. 1. & clerico prohibitū est pugnare tam pro se, quam pro alio secundum Aret. in cap. in præsentia, col. 15. de probat. imo clerici in quacunque factione arma capientes, gradum procul dubio amittunt,cap. clerici,& cap. reprehensibile 23.q.8.

4 Cuius decis. ratio est, quia arma clericorum debēt esse lachrymæ,& orationes, cap. conuenior, 23.q.3.c. porro,& ibi gl.16.q.4.Imola in d.cap.clerici,Lupus in tract. de bello,& bellatorib. §. habeas, sub n.1. & seq. Decius in cons.151.n.22.gl. in c. ex multa, §.fi. de voto,Ias. in leg.imperium ff. de iurisd.omn.iudic.Berret. cons.3.n.13.vol.1.Plaz.lib.1.epit. delictor.c.26. Farin. in praxi crimin. tit. de inquis. q.8. nu.96. vbi quod ex quo clericis non licet ferre arma, ideo posse eos inuētos armatos per satellites iudicis sæcularis, armis ipsis spoliari, ac postmodum remitti ad iudicem ecclesiasticum,& hoc absque vllo incursu censurarum, Panorm. in cap.vt famæ,de sent. excomm. Nauarr.cons. 27.eod.tit. & Sayr. in decis.45. eod. & ratio est, quia secundum Aufrer. in clement. vt clericorum,n.73. de offic. ord. potest familia sæcularis impunè clericum noctu incedentem capere, & statim suo competenti iudici præsentare, & ita fuisse decisum refert Viu. cit. decis.27.

Dicebat enim ad propositum D.Ambros. de seipso loquens,& de cæteris clericis: Non pila quærunt ferrea, non arma, Christi milites, sed dolor, & fletus lachrymæ,& orationes fuerūt(inquit)mihi arma aduersus milites,cap. non pila, 23.q.8. & arma scholarium atq; etiam clericorum sunt libri, vt inquit gl. in l. nepos Proculo,ff.de verb. signif. similiter, & Doctorum, Menoch. de arbitr.iudic.lib.2.cent.4.cas.374 n. 75. & an clericus arma ferens amittat priuilegium, vide gl. in can. quisquis in ver. arma 17.q.4.

Reperiuntur tamen nonnulli casus, in quibus vsus armorum est eis permissus,prout pro defensione propriæ personæ, ac rerum,c. olim il 1. & ibi gl. de restit. spol. & in c. dilecto, cum gl. de sent. excomm. & in c. 1.23.q.1. Item ipsi clerici ad eorum defensionem possunt,l.permittēte,deferre secum familiares armatos, teste Dec. in d.cons.151. sub nu. 22. & pro defensione proximi permittitur quoq; vsus armorum, Panorm. & alij communiter omnes in d.c. clerici de vita,& honest. cleric. & possunt vti armis etiā offensibilib. cum licentia Papæ,secundum eundem Panorm. in c.ego,de iureiur. quia hoc solū prohibitum est de iure positiuo.

RE-

RESOLVT. CCLXXVI.

Qua pœna puniantur Patroni non præſentantes in tempore ob defectum vnius diei.

1 *Patronus laicus habet quadrimeſtre tempus ad præſentandum.*
2 *Tempus quadrimeſtre eſt continuum.*
3 *Præſentatio, debet fieri præſentialiter.*
4 *Purgatio moræ regulariter de æquitate canonica admittitur.*
5 *Reiectio doctrinæ Maſcardi de probation. concluſ. 1223. num. 6.*

CVm fuiſſet delegata cauſa à Sede Apoſtolica Vicario Generali Curiæ Epiſcopalis Acerrarum, & ab eodem Vicario mihi tranſmiſſa, conſulenda, tale factum proponebatur, quod cum vacaſſet die 28. Maij anno 1615. quoddam beneficium de iurepatronatus, ad quod fuit pręſentatus quidam clericus corã Notario die 27. Septembris eiuſdem anni, & cum præſentatus litteras præſentationis die 29. eiuſdem menſis Ordinario præſentauerit, præfatus Ordinarius pręcepit, edictum fieri contra intereſſe prætendentes, & ſic pręfatam acceptauerit præſentationem, & cum comparuiſſet Fiſcalis eiuſdem Curiæ prætendẽs dictam præſentationem non debere admitti, tanquam non factam in tempore, ob defectum vnius diei, præfatus Epiſcopus iure deuolutionis liberè contulit tale beneficium alteri, quare occaſione huius quæſtionis, ac articuli dilucidatione ſupponendæ ſunt nonnullæ iuris fundatiſſimæ concluſiones.

1 Prima ſit concluſio. Patronus laicus habet quadrimeſtre tẽpus ad præſentandum vulgato text. in c. 1. §. fin. de iurepatron. in 6. cap. 3. c. cũ propter, eod. tit. cap. cum vos, de offic. ord. & tale tẽpus currere à die ſcientię pluries tenuit Rota, vt patet ex allegatis per Caputaqu. in dec. 248. part. 2. Card. Put. dec. 6. de prob. Seraphin. in dec. 480. part. 1. Rota dec. 13. de iurepatron. in antiq. & iterũ eadẽ Rota in vna Signina iuriſ. patronat. 22. Iunij 1596. corã Orano, in qua fuit dictũ quod ſi impetretur beneficium de iurepatronatus laicorum, per deuolutionem ad Sedem Apoſtolicam, ob non factam pręſentationem infra tempus à iure ſtatutum, non valere impetrationem, niſi probetur ſcientia certa, & indubitata patroni vacationis beneficij, & hoc corroboratur à ſimili, quoniam tempus ſex mẽſiũ quod Ordinarijs conceditur ad cõferendum beneficiũ iuxt. tex. in c. 2. de cõceſſ. preben. & c. licet de ſuppl. neglig. prelat. non currit niſi à die ſcientiæ, Rota in deciſ. 263. in nou. Rota diuerſ. in deciſ. 281. part. 1. & fuit per eandem Rotam reſolutũ in vna Toletan. beneficij 28. Nouembris 1578. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 380. DD. de Rota dec. 7. de præb. in antiq. quam opinionem intelligas, quando ignorantia eſſet veriſimilis, vt latè per Achill. de Graſſ. in dec. vnica de ſupplem. negl. prælat.

2 Secunda ſit concluſio. Præfatum tempus quadrimeſtre patronis conceſſum ad præſentandum, continuum eſſe, non autem vtile, quia in dubio quodlibet tempus præſumitur continuum, ſecundum gloſ. communiter receptam in rub. ff. de diuerſ. & tẽp. præſcrip. latè Bard. in tractat. de tem. vtili, & continuo quæſt. 5. per totum Hartaman. conſ. 17. nu. 4. Toming. conſ. 16. & propterea currit de momẽto ad momentum arg. tex. in l. quæ ætate. ff. de teſtam. & in l. 1. ff. de manumiſſ. & gloſ. in l. 3. §. 1. ff. de minorib. & hoc clarè patet ob id, præſertim quod nõ currit niſi à die ſcientiæ, ſecundum dec. Rotæ 13. de iurepatron. in antiq. quidquid voluit eadẽ Rota in deciſ. 1. eod. tit. vnde cum, (vt ſupra dixi) ſit continuum, debent in eo connumerari omnes dies, nec habẽda erit ratio menſis intercalaris, iuxta terminos gl. in l. in legatis, ff. de diuerſ. & temp. præſcript. & in l. cũ biſſextus, ff. de verb. ſig. nec ſimiliter obſtabit gl. in c. ſtatutum de præb. in 6. quod dies vacationis non connumeretur in termino ex reg. iuris, quod dies termini non computetur in termino, iuxta Bart. deceptum in l. 1. ff. ſi quis caut.

3 Tertia ſit concluſio. Præſentationem debere fieri præſentialiter, ideſt ſenſibus corporis illius, cuius ſit præſentatio, adeo quòd præſentatus debeat eſſe perſonaliter coram Ordinario, nec ſufficit patronum pręſentantem aliquem, ſolum mittere inſtrumentum, ſeu ſcripturã pręſentationis Ordinario ita, Sylua de benef. part. 3. q. 1. n. 6. Zerula praxi Epiſc. in verbo iuſpatronatus, q. 7. Rota in proprijs terminis deciſ. 3. de iurepatronat. in nou. vnde Achilles de Graſ. in dec. 12. eod. tit. tenuit, quòd præſentatio tum tantummodo intelligitur, quãdo perſonaliter fit ſuperiori, alioqui dicitur magis nominatio, quã præſẽtatio, vt tenuit etiã Rota in dec. 211. in nou. Frãch. in cap. fin. §. verũ in 1. notab. de iurepat. Roccus in eiuſdem nominis tractatu q. 41. circa med. Milis in repert. in verb. patronus circa principium, vnde cum in caſu, de quo nos verba facimus, perſona non fuit præſentata in tempore Epiſcopo, ſed notario tantummodo nominationem recipienti, propterea fatendum eſt, præſentationem non conualidari ſi poſt tale tempus, acceſſus habeatur præſẽtialiter ad Epiſcopum, vt fuit in Rota reſolutũ in vna Aſculana parochialis 13. Iunij 1548. corã Antonio Auguſt. & ob hanc rationem præſentatio facta de clerico abſẽte nõ valet ſecũdum gloſ. communiter receptam in cap. dudum in verb. præſentari de ſepultur. Abbas in c. ea noſcitur ſub n. 3. de his, quæ fiunt à prælat. Rota dec. 3. de iurepatron. in nou. & ex hoc infertur, quod aliter facta præſẽtatio, quã vt ſupra, vltra quod erit nulla, & inualida, patrono currit tempus, ſecundum Inn. in c. in Lateranenſi, in vlt. notab. de præb. Monald. conſ. 149. n. 3. & ſeq. volum. fin. Rubeus Alexand. conſil. 93. & quod perſonaliter, ac præſẽtialiter debeat à fieri pręſẽtatio, colligitur apertè ex Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. de reformat. & ſeſſ. 25. cap. 9. vnde dicebat Zerula loco citato quod Ordinarij debent ſummopere animaduertere, vt præſentatus accedat perſonaliter ad eorum preſentiã. Nam in quodam Archiepiſcepatu refert fuiſſe fictè quemdã præſentatum, & deinde inſtitutum hominem non exiſtentem in rerum natura, & patronus ſibi vſurpabat fructus beneficij ſingulis annis, contra decretũ Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. 11. de reform. & ſeſſ. 24. cap. 3. verſ. patroni, & ſeſſ. 25. cap. 9. Abb. in c. cum parati col. fin. de appellat. Patet etiam apertè ratione, quia præſẽtatus debet prius examinari à bOrdinario ad effectũ videndi ſi eſt idoneus, ſecundum Panormitan. in c. paſtoralis n. 7. de iurepatron. Rebuff. in rubr. de collationib. §. præfatique Ordinarij in ver. præſentationẽ. Nec obſtaret, ſi diceretur huiuſmodi formã in pręſentando eſſe de apicibus iuris, & propterea excuſare ignorãtes, & ruſticos, quia reſpondetur, quod ruſticitas, vel imperitia non excuſat, vt eſt text. in proprijs terminis in l. 1. C. de interd. mat. Neque ignorantia iuris excuſat. cap. ignorãtia de reg. iur. in 6. l. nec paſſim C. de iur. & facti ignor. cùm ſit lata culpa, Alex. conſ. 77. col. 2. vol. 3, Riminald. Iun. conſ. 484. n. 2. volum. 5. Bertrand. conſil. 278. nu. 2. volum. 8. Et tanto magis ignorantia iuris nõ excuſat, quanto quod præfatus patronus potuerit cõſulere peritiores, idque aliter non egit, ſecundum gloſ. Alex. Iaſon & Dec. & alios vniformiter in l. iuris ignorantiam C. qui admitt. ad bon. poſſeſſ. Angel. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſdict. omn. iud. Decius conſ. 604. col. 2. conſ. 605. & 667. n. 6. Ruin. conſil. 23. volum. 1. & Viuius, qui refert deciſum in deciſ. 254.

4 Quarta cõcluſio, quod quamuis moræ purgatio de æquitate canonica admittatur, ad text. in cap. potuit de lo-

de locato. Bart. & cõmuniter alij l. si insulã, ff. de verb. oblig. quod procederet etiã si actus esset iuratus, Ias. in l. si quis maior, col. penult. C. de trãsact. & in cons. 9. n. 8. vol. 1. Gozad. cons. 66. n. 13. Goffred. cons. 41. nu. 8. Ruyn. cons. 137. n. 9. & 10. Curt. de feud. part 4. nu. 30. vers. confirmatur hæc opinio, & fuisse decisum testatur Verall. decis. 233. par. 2. & in beneficialibus posse Episcopum moram purgare testatur pariter fuisse decisum Franciscus Marchus decis. 1238. part. 7.

Veruntamen in casu nostro nullo modo fateri potest, præfatum patronum potuisse moram purgare etiam vnius diei, quare licèt postmodum præsentauerint præsentialiter, ac personaliter elapso die post quadrimestre, adhuc præsentatio erit nulla, & mora impurgabilis, quod patet ex pluribus.

Tum primo, quia mora non potest purgari, quando exequutio temporis est facta à iure, vel ab homine, secundum Bartol. quæst. 4. num. 19. & Alexander num. 32. in d. leg. si in insulam ff. de verbor. obligation. Rubeus consil. 123. Alban. consil. 69. Alciat. consil. 17. & fuisse decisum in Rota Rom. refert Verall. in decis. 134. par. 2. vnde cum post præfatum tempus quadrimestre patronis concessum ad præsentandum fiat à iure eius exequutio ad text. in d. capitul. vnico de iurepatron. in 6. & sic patrono intra tempus non præsentante; virtute facultatis ipso iure à sacris canonibus indultæ, Episcopus liberè beneficium conferre potest, secundum Nauarr. in cons. 3. de iurepatron. in antiq. & Sayr. decis. 3. eod. tit. consequenter mora purgari nequit.

Tum secundo, quia mora est etiam impurgabilis, quando in actu, seu contractu adesset pactum resolutiuum, secundum Alex. in l. si in insulam col. penult. num. 43. vers. decimotertio fallit ff. de verbor. obligat. Afflict. decis. 173. Caualc. dec. 15. part. 1. fuisse in Rota resolutum scribit Verall. in decis. 235. p. 2. vnde cum in casu nostro adest resolutio si infra tempus non fieret præsentatio, & erit quod deuoluitur ad Episcopum liberè beneficium. Ergo.

5 Non obstant ea, quæ in fauorem partis aduersæ dici possent. Et primo doctrina Mascardi de probat. conclus. 1223. n. 7. vbi quando præsentatio fuit recepta ab Episcopo, & non reiecta, præsumitur pro præsentatione, & sic illam factam fuisse infra tempus datum à iure, ex quo à iudice fuit admissa, & Ordinarius potest tempus presentationis patronis à iure concessum prorogare, quia respõdetur multipliciter, & primò, quod videtur tempus prædictum à iure limitatum ob publicam vtilitatem, ne diutius Ecclesia careat Rectore.

Secundo respondetur, quod cum præfatum tempus sit à iure canonico inducũ, non potuit Episcopus cõtra ius dispensare, & consequenter licet receperit presentationem post tempus, non censetur dispẽsasse ita, vt non poterit recedere ad text. in c. institut. 25. q. 2. & in cap. licèt ibi, quod regulare fuit, de off. ordin. & in c. quod super his, de maior. & obedien. c. cum inferior, eod. titul. Boich. in c. à nobis, il primo, n. 3. de sent. excom. post Panorm. in c. cum dilectus n. 10. de consuetud. Calderin. cons. 5. de constit. Cardin. in clement. 1. §. fin. de reb. eccl. non alien. Alber. in 1. par. statutorũ q. 6. Iason. in l. omnes populi in 2. lect. ff. de iust. & iure Parisius cons. 27. n. 59. vol. 2. Barbat. in cons. 21. col. 7. vers. sed his non obstantibus, vol. 3. cum alijs quos deducit Duena in regula 250.

Tertio respondetur, quod ridiculosum est allegare Mascardum in hac quæstione, quia ipse loquitur, quãdo dubitatur an presẽtatio facta fuerit in tẽpore, quia tunc vt actus potius valeat, quam pereat, ad text. in l. quoties ff. de reb. dub. præsumi debet præsentationem fuisse factam in tempore: sed nos sumus in claris, & minimè in dubio, cum euidentissimè appareat, atque constet hũc patronum præsentasse extra tempus: ergo nullo modo obstat doctrina Mascardi. Nec obstaret etiã si diceretur, quòd intermissio vnius diei sit de rebus minimis, & communiter nõ est curandum, ad tex. in l. socio ff. de in integr. restit. quiã respõdetur, de minimis quandoquidẽ maximè curandum esse, vt apparet ex latè deductis per Carroc. in dec. 10. & eo fortius quod, vt supra diximus, istud tempus est impurgabile.

Et eiusdem opinionis fuit, mecum confabulãs, eminentissimus Iurisconsultus D. Curtius Palumbus Canonicus Ecclesiæ Neapolitanæ, vir quidem omnium virtutem genere, ac vitæ integritate insignis.

RESOLVT. CCCXXVII.

Qua pœna puniantur clerici blasphematores.

1 *Pœna contra blasphemantes quænam sit.*
2 *Limita in eo, qui calore iracundiæ Deum blasphemauerit.*

DE pœnis blasphæmantium Deum Patrem, vel Filium, vel Spiritum sanctum, aut B. Virginem, siue alios Sanctos, & de pœnis non reuelantium vide Bullam Iulij III. 34. quæ incipit in multis, & Leonis X. Bullam 1. incip. cum primum §. ad abolendam, & Pij V. Bull. 5. cuius verba sunt, *Quicunque clericus Deum, & D. N. Iesum Christum, vel gloriosam Virginem Mariam eius genitricem, expressè blasphæmauerit, pro prima vice fructibus vnius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficijs ipsis priuetur, & pro tertia omnibus etiam dignitatibus exutus deponatur, & in exilium mittatur: quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur qui reliquos Sanctos blasphemauerit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ arbitrio Iudicis puniatur*, De cuius Bullæ explicatione vide Nauarr. in cap. inter verba 11. quæst. 3. corrol. 57. num. 148. & Couarruu. in c. quamuis pactum p. 1. §. 7. sub num. 10. de pactis in 6. Diaz in practic. crimin. capitul. 110. in verbo blasphæmi.

Amplia primo, præfatam pœnam procedere nedum in blasphemantem, verum etiam contra non manifestantem ipsum blasphemantem, c. si quis per capillum 22. q. 1. ibi, si quis autem talem hominem non manifestauerit, & DD. in cap. nonnulli extra de Iudæis, idem statuit Leo X. in d. constit. 11. vers. quicumque vero Bullar. fol. 194. & Iulius III. in constitut. 43. vers. Monendo tamẽ eos, in eod. Bullar. f. 545. vult etiam, quòd quis possit secretè absque expressione sui nominis denunciare blasphemantes, & dat formam secretè denunciandi, & in dictis constitutionibus ponuntur pœnæ, quibus in statu Ecclesiastico blasphemantes puniuntur, contra quos etiam adest d. constitutio Pij V. in eodem Bullar. fo. 926.

Amplia secundo procedere dictam pœnam etiam in eo, qui dixit, *Potta di Dio*, Viu. decis. 338. similiter *à dispetto di Dio*, Gramat. decis. 50. & in eo, qui dixit, *A dispetto di quel becco, & cornuto, &c. io n'hò fatt'vno*, Gasp. Thesaur. in dec. 78.

Nunc limita in eo, qui calore iracundiæ Deum, vel Virginem publicè blasphemat, vt debeat mitius puniri, nec habet tunc locum pœna c. 2. de maledic. secundum Archidiac. in c. quid ergo, circa finem 23. quæst. 5. Dec. Cagnol. & reliqui l. quicquid calore iracund. ff. de regul. iur. Iason. in l. si filiam tuã C. de inoff. testam. quibus autem circumstantijs vallatus debeat esse præfatus calor iracundiæ vide Alexand. cons. 15. ante fin. vol. 3. Afflict. in const. Regni blasphemantes n. 5. & 10. Cauens. super pragmat. 50. Regis Ferdinandi n. 6. Iulf Clar. in pract crimin. q. 60. nu. 6. Foller. in pract. cen.

in ver. Nicolaus Epiſcopus à num.56. vſque 67. Ioan. Franciſcus Ponzibius in tractat.de lamijs ſub num.86.

Limita,ac declara,quòd verba illa Bullæ, pro prima vice, interpetranda ſunt pro prima vice punitionis,& non blaſphemiæ,etiam ſi clericus fuerit pro prima illa vice inquiſitus, quòd pluries blaſphemaſſet, quia Bulla videtur habere reſpectum ad correctionem clericorum, ad quod facit tex. in cap. graue de præb. ibi,poſt primam,& ſecundam correctionem.

Quare ſtante ſtatuto,ſiue Principis proclamationibus, quod ſi quis blaſphemauerit Deum, vel Sanctos, pro prima vice puniatur in decem, pro ſecunda dupliciter,pro tertia fuſtigetur. Si quis eodẽ impetu,& eodem tempore ac eadem continuatione verborum pluries blaſphemauerit, vnicum delictum erit, & pro vnica vice puniri debebit, Cœpol. in conſ.77. circa med. quem refert,& ſequitur Alciat. in tract.de præſumpt. reg.2.præſumpt.6.n.4.& idẽ tenet Couar.variar.reſol. cap.10.nu.8.lib.2.Plac.in epit. delict.cap.1.num.18.in fin. Farinac. in praxi crimin. titul. de delictis,& pænis quæſt.22.num.29. ſed Phanut.in tractat. de momento temporis cap.28.num.16.diſtinguit in materia ſtatuti, prout de iniuria, & ſic ſi quis blaſphemauerit Deum, & Sanctos vno impetu,vnica pæna tãtũ eſt puniẽdus, Bald.in l.duo rei §.ſemel num.2.ff.de arbitr.Marſ.in l. ſi in rixa 21.ff.de ſicar.Cepol.& Alciat.loc.citat.

RESOLVT. CCCXXVIII.

Qua pœna puniantur clerici negotiatores.

1 *Clerici prohibentur negotiari,& referuntur tres rationes de quibus in num.2.3.& 4.*
5 *Limitatur hæc regula in quatuor caſibus,vt in num.6.7. & 11.*
8 *Clericus non dicitur negotiator ſi vendit vinum,granum, & ſimilia ex proprijs fundis peruẽta,& hæc poſsũt vẽdi abſque gabellæ ſolutione, vt in n.9. Amplia nu.10.*
12 *Clerici poſſunt aliquid lucrari ex artificio, dummodo ſit honeſtum, ad quod inſeruntur nonnulla, vt in numer. 13.14.15.16.*

1 Regulariter clerici prohibentur eſſe negotiatores. vt probatur in c.1.& tot.tit.ne cler.vel monach. hinc voluit tex.in c.fin.de vita & honeſtat.cleric.quod clericus,qui tertio monitus à negotiationibus ſecularibus nõ abſtinet, interim perdit quoad bona priuilegium clericale, & clericũ negotiatorem vt peſtem fugiendum probatur in cap. negotiatorem clericum 88. diſtin.vnde in cap.fornicari,ead.diſtinc. dicitur,Antequam enim eccleſiaſticus quis ſit, licet ei negotiari, facto verò non licet, & in cap. eijciens, habentur hæc verba, Quia non cognoui negotiationem, introibo in potentias Domini, Cuius prohibitionis tres poſſunt aſſignari rationes,ſecundum Salzed. cap.55. in annotat.ad pract.can.crimin.Diaz.

2 Prima eſt quia finis eius lucrum eſt temporale quod clerici contemnere debent,& habentes alimenta, & quibus tegantur contenti eſſe debent,ait D.Pul. ad Thim.cap.6.

3 Secũda,quia rariſſimè hę prophanę,& ſæculares negotiationes abſq;peccati labe exercẽtur,vnde periculoſæ ſunt valde,ait enim Sapiens Eccl.27.Duæ ſpecies difficiles,& periculoſæ mihi aperuerunt.&c.

4 Tertia ratio eſt, quia huiuſmodi negotia homines retrahunt à ſpiritualibus,quibus incumbere peculiare eſt clericorum munus iuxta Diui Pauli ſententiã: Nemo militans Deo,implicat ſe negotijs ſæcularibus.

5 Limita ſuprapoſitam regulam primò non procedere in clericis conſtitutis in minoribus non beneficiatis, qui non prohibentur negotia ſæcularia exercere,alias licita,ita Abb.poſt Hoſtien.& Innocẽt.in c.fin.ne cler. vel mon.Abb.in cap.2.& in cap.ſed nec eod.tit.Felin.in cap.dilectus,num.22.de reſcript. Alban.conſ.52.num. 5.& ſeq.pœna enim ſuſpenſionis,& excommunicationis,quę clericis prohibitas negotiationes exercẽtibus imponitur,procedit ſi in ſacris fuerint conſtituti,ſecus ſi in minoribus, & beneficia eccleſiaſtica non obtinuerint; quemadmodum etiam dicitur in pena peccati,de qua in c.nemo, & c.nullus 11.q.3. ita Alber. Trocius lib.2.de vero,& perfecto clerico,c.52.num.6. Ioan.à Medina in C.de reb.reſt.q.31.verſ.nota tamen, f.91.colum.3.

6 Limita ſecundo ſi per alios negotiationes exercuerint, quia permiſſum eis videtur ex text. in clement.1. de vit.& honeſtat.clericor.vbi clericis interdictum eſt officium tabernarij, aut maceliarij perſonaliter exercere,nec enim abſque cauſa dicitur perſonaliter, niſi vt intelligamus id clericis per alios facere non prohiberi.vrget etiam text.in clementin.1.§.porro de ſtatu mon.vbi ſtatutũ eſt,quod monachi,quibus per ſeipſos venari prohibitũ eſt,poſſint tamen opera aliorum facere: vnde Alberic. in l.humilem C.de inceſt.nuptial. dicit, clericum per alium tabernam exercentem, non amittere priuilegium clericale.Tamen quidquid ſit ex ſupradictis,contrariam opinionem tenet gloſ.in d.clement. 1. cuius opinionem veriorem eſſe teſtatur prax. Archiep. cap.75.ſub num.6.& tenet Salſed. ad Diaz d. cap.55.ex regula text.in c.qui per aliũ de reg. iur. lib. 6.poſſent tamen pro honeſta eorũ ſubſtentatione per alios exercere negotiationem Nauar.cap.25.nu.111. Molina de contractib. diſput.342.ſub nu.10.ibi quando circumſtantia non adeſſet, quæ excuſaret. Hartaman. conſ.90. Menoch.conſ.121.num.4.& ſeq.

7 Limita tertio, vt nõ dicatur negotiator per vnius rei emptionem,vel venditionem,nã negotiator is dicitur, qui plures negotiationes exercet, l.1.§.licet,& ibi gloſ.in verb.omne ff.de tribu,& in proęm.inſtit.§.cum. que hoc Deo, l.ſemper §.Diuus Adrianus, cũ l.ſeq.ff. de iur. immun. Bal. in l.legatis ſeruis ff.de l.3.Paris de Puteo in tract. ſindic. in part.officiales fol.87. Rebuff. in tract.de mercat. minu.art.1.gloſ.1.n.10.tom.2.conſtit.Franc.Dicitur etiã is mercator,vel negotiator,qui rem emit, & nõ mutata forma illam vendit, vt aliquid inde lucretur,text.eſt in c.eijciens,& in c.quid eſt aliud 88.diſt.Et negotiator,vel mercator appellatur qui negotiationem quæſtuariam exercet, de quo eſt optima lex.1.tit.7.q.5. & tenet Sanctus Thom.2.2.q.77. art.4.

8 Ex quibus ſequitur nõ dici clericum negotiatorem, qui vendit vinum,granum, aut oleũ ex proprijs fũdis, ita ſingulariter tenet Abb. conſil.6.dubio 2. volum.1. Dec.in cap.Eccleſia Sanctę Mariæ de conſt.colum.penultim.imò non obſtante prohibitione de non vendendo vinum(vt noſtri dicunt) ad groſſum, vel minutum.

9 poſſunt clerici pro ſua voluntate, quæ dicta ſunt vendere abſque gabellę ſolutione, ita tenet Bertach.in

10 tractat. de gabell. in 7.part. princip. quæſt.7. colũ.4. Nec dicitur clericus negotiator,vel mercator,licet,id quod ſupereſt de eo quod vilius ad ſui, vel ſuorum ſubſtentationem emit, iuſto pretio tunc currente, carius vendat, quam emit, ita Nauarr. in manual. Confeſſ.cap.25.num.110. vnde nec puniri poteſt, nec ex ea venditione gabellam ſoluere tenetur,vt per Salzed.ad Diaz d.cap.55.

11 Limita quarto,nõ procedere in clericis aliquid lucrantibus ex artificio,cap.numquam de conſec.diſt.5. cap.clericus victum.91.diſt. Panormitan.& Imol.cap.

12 fin.de vit.& honeſtat.clericor.intellige dummodo nõ ſint artificia inhoneſta, Spec. de cleric.coniugat.n.6. & ſeq.quia lucrari ex artificio licet clericis etiam,ſine neceſſitate, Hoſt.Anchar. Innocent.in c.ſecundum in-

13 ſtituta ne cler.vel mon.Federic.de Senis cõſ.207.Clericus enim poteſt incumbere artificio, dummodo non ſe ſubtrahat à diuinis,& eccleſiaſticis officijs gloſ.in c.

14 cle-

14 clericus 91. dist. quemadmodũ potest locare animalia,& oues,& boues,si habet ex decimis,vel successione,aut alias sibi data,aut si habens pascua multa,emit animalia, vt illa in proprio territorio nutrire t, & postea illorum fœtus, & fructus, vel cum creuerint, vel
15 suo labore, & industria meliorata carius venderet, nõ autem si emit vt traderet ad incrementum, vel aliud ageret in fraudem negotiationis; quod quidem adeò est verum,quod si clericus emat rem,non vt reuendat, sed ad sui vsum, si postea propter aliquam necessitatem velit vendere, non prohibetur vendere etiam pro maiori pretio, si tantum tunc valet, Abb.in c. 1. neder. vel mon. faciunt notata per Bart. in l. cætera §. fin.ff. de l. & est communis omnium sententia, vt per Molin. d. disp. 342. num.11.

RESOLVT. CCCXXIX.

Qua pœna puniatur Parochus cognoscens carnaliter suam filiam spiritualem.

1 *Quæ differentia sit inter filiam spiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuit Sacramẽtum Pænitentiæ.*
2 *Pater spiritualis magis diligendus est,quàm carnalis.*
3 *Eandem pœnam pati debet occidens patrem spiritualem, quàm qui occidit carnalem.*
4 *Filius sicuti prohibetur in ius vocare patrem carnalem ita & spiritualem.*
5 *Pater spiritualis non potest esse testis in causa sui filij, sicuti nec pater carnalis.*
6 *Quæ sit pœna Sacerdotis fornicantis cum filiabus spiritualibus.*

IN hac quæstione respondetur distinguendo,supponendo maximum esse discrimen inter simplicem
1 filiam spiritualem, & inter eam, cui à Parocho collatum fuerit Sacramentum Pœnitentiæ,nam grauius est puniendus in secundo casu,quàm in primo, quia tunc dicitur propriè, & verè cõtracta filiatio spiritualis,secundum glos. in cap.1.in verb.spiritualẽ de cogn.spir. lib.6.Sot.in 4.sent.dist.42.Graff.cons.1.de cogn.spirit. Vnde recepta ad Pœnitẽtiam,dicitur filia spiritualis. Et Symmachus Papa in c.omnes 30.q.1.sic ait,Omnes quos in Pœnitẽtia suscipimus, ita nostri sunt spirituales filij, vt & ipsi quos vel nobis suscipientibus, vel trinæ mersionis vocabulo mergentibus,vnda sacri Baptismi regenerauit,ad idem facit tex.in cap.final.eod. tit.licet per dationem præfati Sacramenti non cõtrahatur cognatio spiritualis apta ad impediendum matrimonium, c.quem pœnitet de pœnitent. dist.1.Turrecrem.in rubr.30.q.1.num.4.Graff.cit.loc.Henriquez cons.19.n.3.Hartaman.consil.6.n. 4. Euerardus cons. 60.Limita,vt non dicatur filia spiritualis illa, quam Sacerdos semel audiuit in confessione,& non absoluit, Henriquez de Sacrament. in genere,lib.1. cap.14.§.8.

Vnde cum(vt supra diximus)per huiusmodi Sacramentum contrahatur cognatio, propterea maior reuerentia inter vtrumque esse debet,& propterea dicebat glos. celeberrima in cap. pitacium in verb. multo
2 magis 30.q.3. patrem spiritualem magis diligendũ esse,quàm carnalem, quam Glos. sentẽtiam dicit singularem Barb. in l.2.col.7.fl.de verb. oblig. & in repet.l. cum acutissimi col.117.C.de fideicom.licèt huic sit affinis,& alia glos.in c.qui dormierit 27.q.2. tradens affinitatem spiritualem maiorem esse, quam carnalem. Vlterius dicit etiam alibi gl. in c. aut factam in verb.
3 parentem de pœniten.dist.1.non minus puniendum esse, qui interimit parentem spiritualem,quàm qui carnalem,quam sequitur Alex.in addit.ad Bartol. in l.dinus,vbi Hyppol. de Mars.in fin.ff.de patricid. pro qua vide Abb.in cap.fin.col.penult. de purgat. canon. cuius opinionem in specie sequutus fuit Dec. cons. 462. col.1.& in cap.at si clerici num.38.de iudic.

Hinc dicit Ias. in l.generaliter in 1.col.in princip.ff. de in ius voc.quod filius prohibetur tam patrem carnalẽ, quam spiritualem in ius vocare absque venia, vt voluit etiã ante eum Fulgos.in l.adoptiuum,ff.eod.tit. Rom.in l.sed si has §.peto ff.eod. Bald.in c.1.§. fin.in 4.col. de prohib.feud. alien.per Fed.& idem Bal. dixit in d.l.generaliter,quod pater spiritualis non potest esse testis in causa sui filij, quemadmodum carnalis, vt refert,ac sequitur Salycet.in l. testes idonei ff. de testibus per tex.in l.si quis alumnã in fin.C.de nupt. & alibi voluit idem Bal.in l.1.in antepen.col.C.vnde vir. & vxor. quod quemadmodum mulier non repellitur ab accusãdo pro iniuria illata personis sibi cõiunctis, ita potest accusare pro iniuria illata patri suo spirituali.

6 Quare Sacerdos, qui cum filiabus spiritualibus fornicatur, graue adulteriũ committit, & olim ab omni officio deponebatur,& peregrinãdo per viginti annos pænitere debebat, c.si quis Sacerdos 30. q.1. vbi presbiter, qui cũ filia spirituali fornicatus fuerit, ab omni officio deponẽdus est, & facit tex.in c.non debet 30.q. 1.dicẽs, quòd si esset Episcopus tale facinus committens,debet annos quindecim pœnitere. Et quod talis Parochus debeat deponi vide Panorm. in cit. c. vlt.de purgat.canon.Anan.in c.cum dilectus,de accus.Fel.in cap.at si clerici num.15.vbi Dec.n.36.de iudic. Berm. Cho. de public. concub. rub. de incæstu num.3.

RESOLVT. CCCXXX.

De pœna infligenda laicis concubinarijs.

1 *Traditur forma infligendi pœnas contra laicos concubinarios, secundum Conc.Trident.*
2 *Episcopi non possunt accipere compositionem super omnibus criminibus.*
3 *Pœna pecuniaria tunc debet infligi, quando id sit correctionis zelo.*

FActum tale proponitur: Episcopus quidam Regni Siciliæ,cuidam laico, quem de crimine concubinatus inquisitum habebat,probato cõcubinatu, inflixit pœnã pecuniariã,scilicet ducatorum duorum mille, & cum pro parte eiusdem laici inquisiti instaretur coram me,vt quid de iure sentirem,scriberem,qua de re, vt ei satisfacerem, respondi prout ex infrascriptis.

1 Et primo, quod Conc.Trid. sess.24. de Sacramento matr. c.8. tradit formam infligendi pœnas contra laicos concubinarios,& primo mandat,quod ter moneãtur ab Ordinarijs etiã ex officio.Secundo,si hoc peracto non resipuerint,esse excommunicandos. Tertio, si animo indurato per annum sic steterint,pro qualitate criminis seuerè ab Ordinario puniantur, Quarto mulieres, quæ publicè cum suis concubinarijs viuunt, nisi,vt supra,admonente Ordinario,paruerint,extra oppidum,seù Diœcesim eijciantur,inuocato ad hoc etiã, si opus erit brachio sæculari.

Et quamuis Episcopus habeat potestatẽ imponendi pœnas pecuniarias laicis, siue clericis,vt est communis opinio, secundum Panorm. & reliquos in c.vt clericorum,nu.10.de vit.& honest. cleric.Vgol.de potest. Episcop.c.56.nu.5.par.2.Baiard.q.80.in princ.Iaffred. Balb.in dec.63.Cephal.cons.30. n.4.volum.1. & Hartaman. cons.21.& Peregr. de iure fisci lib.1.c.2. Cuius conclusionis vera ratio est, quoniam hodie Episcopi de generali consuetudine habent fiscum, vt scribit Panuinus, quem refert Diaz in pract.crim.can. cap.134. nu.2.vbi in c.124. in fin.dicit,hanc opinionem esse veriorem, & consuetudine roboratam, & hanc etiam opinionem esse vsu comprobatam testatur Felin. in c. irrefragabili §.1.num.11.de offic. Ordinar.Viu.qui de cõmuni opinione testatur in opinione 255. & Clar. in q.80.n.5. nec Conc.Trident.sess.24.c.8.tollit alias pœnas iuris, vt pluries declarauit Sac. Illustrissimorum

Congregatio,& in Curia Archiepiſc.Neap.fuit exulatus à Diœceſi Neap.quidam laicus,qui per plures annos ſteterat in cõcubinatu, vt refert Nouiſſimus c.36.

2 Tamen in caſu, de quo verba facimus non potuit præfatus Epiſcopus Siculus vllo iure talem pœnam infligere, & hoc ex pluribus,tum primo,quia non valent Epiſcopi accipere compoſitionem ſuper omnibus criminibus, vt fusè tradit Paulus de Caſtro in conſ.348. col.fin. per tex. cum gloſ.in c. licet, vbi DD. extra de pœnis,Felin.in c.qualiter,& quando,il ſecondo, §. ad corrigendam n.30.de accuſ.Clarus in practic. crim.§. fin.q.85.verſ.vlterius quæro,ſed tunc cum crimina eſſent leuia, vel extraordinaria, in quibus eſt locus pœnæ arbitrariæ, & dicitur crimen leue, vel graue multipliciter. Primo,quando conſideratur perſona, res,tẽpus & locus,Bal.in conſ.412. ſuper eo quod lib.4. in principio. Secundo, qualitas delicti,quia omnia delicta capitalia ſunt grauia,Bald.vbi ſupra in princ.verſ. ſecundo modo. Tertio, dolus ex parte committentis delictum,quia vbi dolus,ibi grauitas delicti,Bald. qui ſupra verſ. tertio modo, & conſ.388. ſi Princeps nu.2. vbi ponit dolum,& pœnam tantum conſiderari lib. 4.

3 Tum ſecundo,quoniam eo caſu infligenda eſt pœna pecuniaria, quando id fit correctionis zelo præſertim vbi ea magis timeretur,quam corporalis, gloſ.in c. licet, & ibi Panormit. de pœnis,Foller. in pract. crimin. canon.cap.133.n.26.Vrſil.ad Afflict.in dec.49.num.3. Coler. deciſ. 40. & ſecundum Quarant. nouiſſimè in ſumma Bullarij in verb. pœna pecuniaria,debet adhiberi cautela, ne in illa imponenda modus excedatur, ſed perſonarum conditio, & peccati qualitas attendantur, vt ante præcitatum voluit Hoſtienſ. in §. quid pertinet de offic. Ordin. in ſum.

Quare cũ in caſu,de quo loquimur,hæc omnia deficiant,cum pœna inflicta videatur, non zelo correctionis, ſed potius cupiditate lucri, prout apparet ex ænormiſſimo exceſſu in quantitate pecuniæ, ſcilicet duorũ mille ducatorũ, propterea fatendũ eſt præfatã pœnæ impoſitionem omnino reuocandam eſſe, pœna enim pecuniaria tunc tantummodo infligenda eſt, cũ illa imponitur pro corrigendis peccatis, & per conſequens ne illa in poſterum amplius committantur, ſecundũ Gramm.voto 7.& Graff.de arbit. Conſ.lib.2.c. 9.præſertim quoad eos,quorum vita probabiliter non ſperatur corrigenda,facit text.in c.prodeſt 23. quæſt. 5.& 24.q 1.cap. legatum,vt videtur eſſe is,qui aſſiduè peccat l.3.in fi.C.de Epiſc.audien.cũ nec Deus aſſiduè peccãti de facili miſereatur,c. diaconi ſunt in fin.diſt. 93.vbi gloſ.dicit,aſſiduè ideſt iterato,quia vulnus iteratum tardius ſanatur,cap.inanis de pœnitent.diſt.3.

Iis accedat,quod cum Sacr.Conc.Trid.loco citato formam induxerit procedendi contra concubinarios, vt ſcilicet primo ter moneantur, ſecundo excommunicentur,tertio pro eius arbitrio ſeuerè puniãtur, igitur hæc forma ſeruari debet, forma enim eſt, quæ dat eſſe,& ſpiritum rei,l.Iulianus §.ſi quis ff.ad exhibend. & in c.1.de conſecr.eccl.Inn.in rub. huius tit.Ioan. de Amicis conſ.145.num.5.Barb.conſ.13.vol.3.Simon de Pretis conſ.181.vol.1. Cæphalus conſ.610.nu.38. vol. 4.Mantua conſ. 108.num.31.& forma eſt indiuidua,vt per Ruin.& alios in l.1.§.qui præſens ff.de verb.oblig. Cæphal.conſ.480.nu.33.vol.4.nec ei aliquid addi, vel detrahi poteſt, ſecundum Laurentium de Pinu conſ. 151.n.9. & ipſa æquè non ſeruata,actus redditur nullus,Riminald.conſ.136. vol.3. neque adimpleri poteſt per æquipollens, ſecundum gloſ. in clem.1. de vita, & honeſtate cler.Pariſ.conſ.97.n.13. vol.4. & Viu. latiſſime deciſ. 334. 335. & 336. quare cum præfatus Epiſcopus formam hanc minimè ſeruauerit,cùm poſt trinam monitionem proceſſerit immediatè ad impoſitionem pœnæ pecuniariæ,meritò debet cenſeri nulla, ob inobſeruationem formæ arg. dec.Afflict.358.

Non obſtat, ſi in eius fauorem diceretur, quòd arbitrio Epiſcopi remittatur facultas infligendi pœnas concubinarijs,quia reſpondetur, quòd debet intelligi, vt ſit regulatum, prout de iure, ſecundum Bart.in extrauag.ad reprimendum,num.8.Pariſ.conſil.56. nu.5. volum.1.& conſ.8.nu.21.volum.4.Soccin. Iun. conſil. 41.nu.16.vol.2.Afflict.dec.321.Pet.de Beninten. Rot. Bononienſ.deciſ.31. Rota deciſ.348.num.4.part.1. diuerſ.in nouiſſ. Rot.Rom.Paleott. in deciſ.641. num.1. part.3.de Graſſ.in dec.7.& 8.de iudic.& fuit pluries in Rot.reſolutum,præſertim in vna Tolet.pecuniaria 13. April.1587. coram Illuſtriſs. Pamphilio,& in vna Rauennaten. tranſactionis 19. Ianuarij 1594.

RESOLVT. CCCXXXI.

Qua pœna puniatur retentus in domo ſub fideiuſſione de non diſcedendo, ſi diſceſſerit, & die ſequenti redierit.

1 *Carceratus dicitur etiam,qui ſtat in aliquo loco, ita quod ab eo recedere non poſsit.*
2 *Habilitatus ſub cautione,dicitur quoque carceratus.*
3 *Recedẽs à carceribus,& ſtatim rediens,nõ dicitur fugere.*

SVpponatur in facto,quod quidã fuiſſet non in carceribus ordinarijs Curiæ Archiep.detentus,verũ in camera *volgarmente detta la camera del Carceriero;* cũ fideiuſſione de non diſcedendo ab ea, quare cum diſceſſiſſet, & poſtea die ſequenti reuerſus fuiſſet, dubitatum fuit an pœna exigi poſſit contra fideiuſſorẽ, & videbatur prima facie dicendũ, quod ſic, ex pluribus,tum primo,quia talis dicitur verè,& propriè carceratus,taliter,quod per eius receſſum cẽſetur fregiſſe carceres, & confeſſus fuiſſe delictum, ſicut ille, qui eſt in compedibus, vel in carceribus, vt communiter voluerunt DD.in l.qui in carcerẽ ff. quod metus cau.nã qui nõ poteſt de loco exire,parum differt à captiuitate,qui videtur ſpoliatus ſua libertate,ſecundum gl.receptam in c. de raptoribus 36. quæſt.1. & ita dicebat Inn.in cap. nuper de ſentent.excommun. quod omnis ille dicitur carceratus, cui locus pro carcere aſſignatur,ita quod illũ locum exire non poſſit impunè,& ire quò vult,quẽ ſequitur Catald.in conſ.56.n.4.& 5. vol. 1.conſiliorũ crim.Angelus in tract. de malef. in verbo qui iudex num.16.dicens ex ſententia Bartol.in l.2.C. de exhib.reis,quod omnis locus aſſignatus alicui pro carcere, ſit carcer. & Ang.in l.1.C.de priuation.carc. dicit,quod etiam ille,qui detinetur in via, & recedere de illo loco non poteſt,diceretur incarceratus,& talis detinens illo modo incideret in pœnã de priuatis carceribus,& Bertaz. in conſ.35.nu.3. & ibi Apoſtilla ſub lit.A.vol.1.conſil.criminalium dicit,quod ſi quis detinetur in aliquo carcere,palatio,& ciuitate,ita dicitur fregiſſe carceres,ſi aufugit,ſicut ſi eſſet in carceribus, quia ille locus eſt ſubrogatus loco carceris,&ſequitur Betius conſ.44.num.36.vbi alios allegat,& quando eſt aſſignata ciuitas,vel caſtrum,aut territoriũ alicui pro carceribus, ſub præcepto pœnali cum fideiuſſione de ſoluendo pœnam in caſu contrauentionis dicitur ſub arreſto ille talis poſitus,& ſic carceratus,ideo ſi decedit, & aufugit,dicitur ita carcerẽ fregiſſe, ſicut ſi eſſet in proprio carcere,& habetur pro cõfeſſo, Gram.cõſ. 57.n.4. in criminalibus, ſequitur Apoſtilla Bertaz. in dicto conſ.35.in lit.A.Menoch.de arb.iud.lib.2.cent.4. caſu 301. n.9. & 10. & quod ille, cui fuit aſſignata ciuitas pro carcere, ſub præcepto ſine cuſtodia, dicatur carceratus,& propriè ſi non eſt ita ſtrictè,prout quando eſt in compedibus, & in aliquo arcto carcere, eſt text.in l.ſuccurritur ff.ex quib.cau.maior.vbi dicitur, quod qui aliquo modo ſtringitur,vt euadere nõ poſſit, dicitur carceratus, ſed arreſtatus in ciuitate, dicitur

aliquo

aliquo modo districtus, ex quo ad libitũ abire non potest. His accedat, quod voluit Guid. Pap. in dec. 253.
2 vbi habilitatus cum cautione de non discedendo à palatio, dicitur etiam carceratus allegat gl. in l. necnon §. 1. ff. ex quib. cau. maior. cons. Annæ 140. vol. 2. n. 11.

Cæterum præfatis minimè obstantibus contrarium dixi, scilicet minimè posse exigi pœnam contra fideiussorem. Mouebar ex doctrina Carrerij in practica criminali, §. 3. n. 20. vbi expresè teneti n præsenti casu non esse ruptam fideiussionem, nec fideiussorẽ ad pœnam aliquam obligari, & ita testatur habuisse de facto Farinac. in tit. de carceribus, & car. q. 30. nu. 77. quod sequitur Herculan. in tract. de caut. de non offenden. c. 50. num. 17. huic accedat, quod Roman. cons. 193. consultus, respondit pluribus subtilibus rationib. ad fauorem cuiusdam fideiussoris, qui promiserat, quod debitor ex Curia nõ discessisset, donec debitũ soluisset qui discessit, sed statim reuersus fuit, & dicit Roman. fideiussorem non posse conueniri, & sequitur Suar. in tract. de fideiussor. in causa crim. nu. 32. in fin. Osasc. decis. 50. n. 1.
3 Tandem facit, quod recedens à carceribus, non dicitur recessisse animo fugiendi, sed reuertendi, si citò reuersus est Alex. ad Bartol. in l. 1. §. qui expilatores, litera F, ff. de effract. Boer. dec. 215. nu. 17. & 18. Mascard. concl. 266. n. 22. Farinac. cit. q. 30. num. 139. & Oliuerius cons. 4. n. 25. vol. 2.

RESOLVT. CCCXXXII.

Per quem puniantur offendentes Birruarios alterius Curiæ.

1 *Per offensionem iurisdictionis inducitur eius prorogatio.*
2 *Ratione offensæ iurisdictionis iudex incompetens efficitur competens.*
3 *Limita quando iurisdictiones sunt distinctæ.*
4 *Clericus deponens falsum coram Iudice laico remittitur.*

1 IN facti contingentia dixi pœnam infligendam esse per iudicem Birruariorum, quibus illata fuerat offensio, non autem per iudicem illius, qui intulit offensionem, & ratio est quia propter offensionem illius iurisdictionis inducitur ipsius prorogatio secundũ Castrens. l. addictos C. de Episcopali audientia per illum tex. qui loquitur in specie quando offenditur familia iudicis exequens suum officium.
2 Facit ad idem tex. in l. nullum C. de testibus, vbi habetur, quod ratione offensæ iurisdictionis, qui alias non est competens iudex efficitur competens, & ita de Franch. in dec. 147.
3 Limita tamen vbi iurisdictiones essent distinctę, veluti ciuilis, & criminalis, vt est in Magna Curia, quia si testis falsum deponit coram Iudice ciuili remittitur ad Iudicem criminalem, de Franc. loco cit. ex Bartol. in l. si quis obrepserit, & in l. diuus ff. de falsis, Paris. de Puteo de sindicatu in verbo notorium col. 2. vnde Capyc. in decis. 122. voluit, quod quando iurisdictiones sunt distinctæ per clausulam abdicatiuam, non procedit tex. in l. nullum, quia secundum eum d. clausula inducit separationem iurisdictionis.
4 Vnde si clericus deponit falsum coram iudice laico, cognitio non erit iudicis laici, sed ecclesiastici, & ita limitatur tex. in d. l. nullum Afflict. in dec. 230. vbi Vrsill. Cappell. Tholos. in dec. 179. Capyc. in dec. 5. n. 13. de Franchis in dec. 417. Anna sing. 135.

Finis tituli Praxis de Pœnis.

PRAXIS BENEFICIALIS.

RESOLVT. CCCXXXIII.

An Episcopus possit constituere nouas dignitates in Ecclesia cathedrali absque authoritate Apostolica.

1 *Collatio dignitatum spectat ad Summum Pontificem.*
2 *Olim poterat Episcopus constituere horas canonicas, & veteres extinguere.*

1
Vbium mihi faciebat pro opinione negatiua, quod collatio dignitatum quæ sunt primæ post Pontificalem spectat ad Papam secundum glos. in c. deliberatione in verb. election. de offic. delegati, Staphil. de lit. grat. f. 8. num. 9. igitur ad Papam debet spectare earum creatio.

Cæterum præfatis non obstantibus animaduertendum est, in hac quæst. duas reperiri opiniones: prima est Innocent. referentis gloss. in cap. cum olim in verb. concessimus de mansuetudine, & Sylua 1. part. quæst. 4. num. 18. & 4. quæst. 7. num. 20. casu 116. vbi dicit quod sic, quod confirmat ex Bert. in tractat. de Episcop. 2. part. lib. 4. & ex Speculatore in tit. de dispensation. vers. 107. Secunda opinio est glos. in d. cap. citat. immo text. ibi, & in cap. cum accessissent eod. tit. gloss. in cap. 1. in verb. omnes 22. distinct. & Sylu. 2. part. quæst. 3. num. 6. vers. 8. & etiam glos. in clemen. tin. fin. in verb. mensæ suæ, de rebus Eccles. non alien. vbi habetur, quod non, imo plus dicit ex mente Hostiensis in dict. cap. cum accessissent, quod dignitas nõ confirmata per Papam tolli potest de Ecclesia Cathedrali per cap. ipsius Abb. in dicta clementin. num. 12. & in cap. transmissæ, num. 5. de verbor. significat. Zerola in praxi Episcopal. part. 1. in ver. Beneficia sub vers. ad dignitates assequendas, censet cum secunda opinione, referens sic se habuisse in facto, ac sic responsum fuisse ab vrbe, & quod dictum est de nouis constituendis, idem in veteribus extinguendis per dicta Iura, & gloss. Hostiens. in summa tit. de constitutionibus §. quando constitutio nu. 20. vers. cum quæritur dicit, quod sic, & Innocent. in cap. cum accessissent eodem titul. n. 2. vers. item Episcopus dicit, quod sic, & ita posse practicari, ac ita se audiuisse practicari ab Episcopo Stabiensi, siue Castri ad mare refert Zerola in d. praxi Episcopali.
2 Ad hæc nota, quod licet per text. in c. final. & ibi gloss. in verb. excreuisse de verborum significatione non poterat Episcopus constituere nouos canonicos, & veteres extinguere absque Sedis Apostolicæ facultate, hodie tamen per Concil. Tridentin. sess. 24. c. 15. de reformat. potest Episcopus cum consensu capituli propter tenuitatem introituum, prout ibi, & à contrario sensu etiam nouos constituere, Innocent. vbi supra Caputaq. decis. 221. part. 1. vide Boeriũ decis. 62. nu. 7. & cap. ex parte de concessione prebend. Sylu. 4. p. q. 7. n. 26. vers. 115. & in creatione nouorum canonicorum quomodo sit procedendum, vide de Franchis decis. 2. num. 18. & 19.

RESOLVT. CCCXXXIV.

An in constitutione Beneficij requiratur consensus Episcopi.

1 *Constitutio beneficij requirit consensum Episcopi.*
2 *De natura beneficij est, vt sit perpetuum.*

1 BEneficium Eccleſiaſticũ eo ipſo dignoſcitur, quod reperitur aliqua Eccleſia vel cappella erectà auctoritate Superioris, & dotata Guido Pap. deciſ. 187. Rota diuerſ. deciſ. 508. num. 6. & 509. n. 5. & ſeq. p. 1. & quod verè beneficium Eccleſiaſticum nõ dicatur ante Epiſcopi approbationem probatur ex tex. in c. nemo, & in cap. nullus de conſecrat. diſt. 1. & tradit Felin. in cap. ex parte il. 2. col. 1. de reſcriptis, Rebuff. in praxi benefic. tit. Quare inſtituta ſint benef. num. 10. fol. 6. vbi inquit, quod ante Epiſcopi approbationem nõ dicitur propriè beneficium Eccleſiaſticum, ſed potius quædam pia donatio, vel relictum pium, ſi forte pro Miſſis celebrandis, vel pro anniuerſario in perpetuum relictum fuerit, quod etiam tenuit Rota dec. 11. de iurepatron. in antiquis, & quamuis idem Rebuff. in tit. quid ſit beneficium n. 8. in fine dicat, quod in dubio quilibet Cappella ad ſeruiendum Deo fundata præſumitur beneficium Eccleſiaſticum licet non appareat de approbatione Epiſcopi, nihilominus eius dictũ non eſt tenendum ex ſupra allegatis. Nec Ægid. quem ipſe citat ita loquitur in q. 16. in fine verſ. 2. quia vult in dubio rem acquirendam eſſe in caſu in quo eſt, late Gonzalez ad regul. de menſibus gl. 5. n. 7. vbi etiam rationem affert.

2 Sed eſt aduertendum, quod licet regulariter beneficium Eccleſiaſticũ ſit illud, quod perpetuò confertur, vt per Abb. in c. auctoritate in fin. de cenſ. Sarnen. in reg. de infir. q. 23. Gonzal. loc. cit. num. 11. tamen aliquando poteſt eſse beneficium Eccleſiaſticum, quamuis non ſit conferibile, exempli gratia, ſi ille, qui beneficium fundauit voluerit in perpetuum illud ſpectare ad liberam diſpoſitionem certarum perſonarum, veluti Abbatis certi Monaſterij, cum hoc, quod etiam poſſit adminiſtrationem illius alteri concedere in totum, vel in parte pro vt ſibi videbitur, ita fuit reſolutum per Rotam in vna Peruſina Sanctæ Mariæ de Niue 30. April. 1599. coram Pamphil.

RESOLVT. CCCXXXV.

Nomen Sancti beneficij, an ſit exprimendum in impetratione beneficij.

1 *Nomen Sancti an ſit exponendum in beneficio.*
2 *Nomen dignitatis debet exprimi.*

1 IVuat hoc loco inquirere, an quãdo impetratur beneficium, ne impetratio reddatur ſubreptitia, ſit neceſse nomen Sancti huius beneficij exprimere, in qua queſtione communis eſt canoniſtarum concluſio, quod ſi impetratur Eccleſia Cathedralis, de ſtylo curiæ neceſſe non eſt exprimi nomen Sancti ipſius Eccleſiæ, licet ſecus ſit in alijs Eccleſijs inferioribus, ita nũcupatim decidit gloſs. in cap. quamuis il 1. in verb. nõ extendit de præb. in 6. cum qua ibi tranſeunt Ioannes Monachus n. 5. & Prob. in addit. ad eum, Petr. de Ancharan. col. 3. n. 4. verſ. 2. quærit, Gemin. in §. quamquã eiuſdem cap. col. 3. n. 10. verſ. in gloſ. fin. ibique etiam Franchus col. 2. num. 7. & alij indifferenter: eamdem approbat opinionem Lap. alleg. 16. an valeat num. 4. Imol. in cap. cum adeo per illum tex. col. 1. nu. 2. verſ. nota ſecundum Cardin. de reſcript. & Felin. in c. cum acceſſiſſent col. 1. num. 1. verſ. & quando nominantur Eccleſiæ de conſtit. rurſus idem in cap. in noſtra col. ante penult. correlar. 39. num. 40. verſ. & nota quod quando exprimitur Eccleſia de reſcriptis, & communem teſtatur. Mandoſ. ad Lap. in citat. alleg. in verbo nomen lit. I.

2 Amplia, quod oportet etiam nomen dignitatis exprimere, ita firmat in cap. in noſtra de reſcriptis Ioan. Andr. col. 2. n. 10. in verb. expreſſam, Butr. col. 5. nu. 17. verſ. 4. quæro Panorm. n. 4. Imol. col. vltim. nu. 13. & communis eſt teſte Felin. in dicto cap. ad aures n. 2. de reſcript. Selua in tractat. de benefic. p. 3. q. 11. verſ. 23. qualitas fol. mihi 260. in paruis, quoties enim lex expreſſionem pro forma requirit, non ſufficit prolatio verborum per inuolutionem cap. qui ad agendum de procurat. in 6. l. ſed, & ſi quis §. quæſitum ff. ſi quis cautio. ſpecialis autem mentio illa eſt, quæ exprimit circumſtantias, & conditiones, quę poſſent Principem alterare, vt ait Flor. in clem. 2. q. 14. n. 10. de offic. ord. Soccin. in repet. c. poſtulaſti col. 14. de reſcript. quem allegat, & ſequitur Felin. in dict. cap. ad aures col. 2. in princ. n. 3.

Item amplia, vt teneatur ſuę nobilitatis qualitatem exprimere ſi credimus Hoſtienſ. in c. ad aures in princ. in verb. dignitatis, cuius ſententiam ibi ſequitur Barb. n. 5. de reſcript. & non obſcure ſentit Bom. ſing. 37. verum nobilis, contrariam tamen opinionẽ tenuit And. in d. cap. ad aures n. 4. videlicet, quod in litteris impetrationis non ſit de neceſſitate qualitas nobilitatis exprimenda, & eundem Ioan. And. ſequuntur Flor. col. 2. verſ. 4. quæro Butr. n. 10. Panorm. num. 2. col. 1. Imol. col. 2. num. 5. Felin. col. 1. nu. 1. vbi aduerſas rationes repellit, Selua in tractat. de benefic. p. 3. q. 12. in princip. Tiraquel. in tract. de nobilit. c. 37. n. 61. eandem ſententiam firmat Panorm. in cap. poſtulaſti col. penultim. num. 3. de reſcript. & eſſe communem authores ſunt, Decius in dict. cap. ad aures col. 2. num. 3. & Rip. num. 16. tum quia hoc iure cautum non reperitur, tum etiam, quia impetratio ſubreptitia non redditur, ſi ſupprimuntur ea, quæ expreſſa facilius Papam ad concedendum induxiſſent, vt eſt caſus in dict. cap. poſtulaſti à contrario ſenſu, ſed Papa liberius beneficia nobilibus, quàm ignobilibus concedit. c. de multa in fine de conceſs. præbend. talis ergo expreſſio neceſſaria non eſt.

RESOLVT. CCCXXXV.

An beneficia Eccleſiaſtica poſſint conferri clerico animi deſtinatione tonſuram habitumque clericalem gerenti.

1 *De proximo faciendum habetur pro facto.*
2 *Beneficia Eccleſiaſtica non niſi clericis ſunt conferenda.*
3 *Laico deſtinato clerico non poteſt conferri beneficium.*

1 CVpiebat quidam Illuſtriſsimus Epiſcopus quemdam laicum incedentem in habitu, & tonſura ordinare, & cũ hoc minimè potuiſſet, ſtante quod erat alterius Epiſcopi ſubditus ad tex. in c. 1. & 2. de temp. ordin. in 6. cap. fraternit. de cler. non reſid. & c. nullus de parochis, cogitauit conferre eidem beneficium, & me conſuluit, an poſſet præfato laico deſtinato clerico conferre beneficium, vt ſibi efficeretur ſubditus, & dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua reg. iuris, quod de proximo faciendum habetur pro facto ad text. in l. penult. ff. de milit. teſtam. cum alijs quos congerit Iaſ. in l. quamuis C. de inoff. teſtam.

2 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi motus ex pluribus.

Tum primo, quia beneficia Eccleſiaſtica, nonniſi clericis ſunt conferenda, text. in cap. cum adeo de reſcriptis, cap. ex litteris de tranſact. c. ex inſinuatione, cap. 2. de inſtit. vbi Anchar. Abb. & reliqui, Sylua de benef. in princ. nu. 2. idem Anchar. in reg. beneficium nu. 3. Lambertin. de iurepatr. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 7. num. 2. cum ſeq. Rebuff. de pacific. poſteſſ. n. 287. in principio, & in praxi tit. de clericis, & à quibus, & quomodo creentur num. 4. Nauarr. conſ. 1. de præbend. & alij quos cumulat Gonzalez ad reg. de menſibus gl. 2. num. 60.

3 Et quamuis nonnulli fuerint opinati poſſe beneficium

cium Ecclesiasticum conferri laico sola animi destinatione tonsuram & habitum clericalem gerenti, quoniam is clericus censetur, adeo, vt gaudeat priuilegio cap. si quis suadente 17. quæst. 4. secundum Archidiac. ibi num. 8. quem sequitur Felin. in cap. cum adeo, n. 2. de rescriptis, Selua de benefic. 3. part. quæst. 6. n. 4. vol. 15. Iason in leg. diuortio num. 15. & 16. solut. matrim. & latius Tiraquel. in ll. connubial. gloss. 2. nu. 2. cũ 44. seq. quod tenuit glos. fi. in cap. 2. de instit. cuius sententiam sequuti sunt Domini de Rota in decis. 12. de probat. in ant. & hanc opinionem glossæ sequuntur fere omnes, secundum Hostiens. in d. cap. 2. col. 1. vers. nam ius, secundum Henricum ibi col. 2. in princip. & secundum Archidiaconum, qui idem testatur in c. nulli 12. quæst. 1. num. 4. quare dubium non est, quin ista fuerit communis opinio apud antiquos iurium interpretes.

Nihilominus cõtraria opinio est iam receptissima, & illam cõtra glos. asserit communem, Felin. in d. cap. cum adeo num. 4. in princip. Selua de benefic. part. 3. quæst. 6. Staphyl. de litter. gratiæ & iustitiæ in 9. forma expectatiuarum num. 34. & dixit communem Corras. in paraphras. Sacerd. 3. part. cap 1. nu. 1. fatetur etiam communem Boer. decis. 171. num. 6. quam sententiam tenet Gomez de gratijs expectatiuis, num. 89. & Paris. cons. 125. volum. 4. nu. 1. qui optimè loquitur de materia. Hodie tamen ex Sacro Concilio Tridentino c. 6. sess. 23. non solum requiritur, quod clericus sit prima tonsura initiatus, sed quod habeat 14. annos, idemque probatur in l. 3. tit. 16. part. 1. vbi Greg. verb. *quatorze annos*, aliter minime poterit obtinere beneficium Ecclesiasticũ, neque cappellaniam collatiuam, vt resoluit Flamin. lib. 4. de resignat. benefic. cap. 1. num. 7. & quæst. 11. num. 13. vbi plures refert pro hac sententia, quæ nullum habet contradictorem, illa tamẽ ætas 14. annorum licet non sit completa, sufficiet quod annus sit cęptus, nã habetur pro completo l. qua ætate ff. qui testamenta facere poss. l. ad rem publicã ff. de muner. & honoribus, & arg. text. in cap. 15. sess. 25. de reg. Cõc. Tridentin. vbi annus requiritur completus ad profitẽdum, & sic vbi illud non cauetur, contrarium censetur dispositum l. cum prætor ff. de Iudicijs l. qui accusare ff. de accusat. & explicat Guttierez canonicarum quæstionum cap. 26. num. 33. & ita communiter practicatur per omnia tribunalia Regni, & vbique locorum.

Tum secundo, quia in materia Clericatus non sufficit deputatio seù destinatio ad eum, etiàm cum delatione habitus, & tonsuræ, vt refert Federic. de Senis cons. 290. Aymon cõs. 322. volum. 2. Artam. cons. 113. num. 4. & sequent. Ioseph. Ludouic. concl. 14. illat. 146. & proprerea fuit decisum in Sacro Consil. quod non debeat fieri remissio ad magnum Magistrum militum Hyerosolymitanorum cuiusdam Equitis qui deliquit postquam fecerat probationes, & exoluerat viaticũ, & iam se præparauerat accedere ad insulam Melitæ pro assumptione habitus, vt refert de Franchis decis. 449. Farinacc. de inquisition. quæst. 8. num. 113. Petrus Gaball. cas. 120.

Quare non obstant contraria pręsertim tex. in l. penultim. ff. de milit. testament. quia procedit quando de proximo faciendum est infallibile, secundum Felin. in cap. cum te col. 17. de rescript. & sequitur Tiraquel. loc. cit. num. 28.

RESOLVT. CCCXXXVII.

An obtinens fratantiam teneatur ad recitationem diuini officij.

1 *Fratantiam esse beneficium Ecclesiasticum.*
2 *Beneficiatus tenetur regulariter ad diuini officij recitationem.*
3 *Obtinentes tenua beneficia nõ tenẽtur ad horas canonicas.*

1 PLuries hac in re consultus ego respondi tres iuris conclusiones esse distinguendas. Prima sit has fratantias esse propriè ac verè beneficia Ecclesiastica, quod apertè demonstratur ob id præsertim, quod in eis adsunt omnia requisita, quæ in beneficijs Ecclesiasticis concurrunt, sicut sunt, primo, quod habeant quid spiritualitatis annexum, nam propter diuinũ officium datur beneficium cap. fin. de rescript. in 6. Abbas cons. 47. n. 1. vers. tertium consideratur par. 2. Ancharanus in reg. beneficiũ n. 4. de reg. iur. in 6. Barbat. in cap. in nostra nu. 74. de rescrip. Rebuff. tract. de pacis. possess. num. 287. vers. tertio cognoscitur, Lãbertin. de iure patronat. lib. 1. quæst. 9. art. 3. sub n. 3. versic. 3. requiritur, at onus præfatarum fratantiarum est mortuorum cadauera associare, quod spirituale est, vt patet, secundo quia conferuntur clericis, Ancharan. Ab. & reliqui in cap. cum adeo de rescipt. Sylua de benef. in princip. num. 2. cap. 2. de institut. tertio, quia ab Episcopis cõferuntur cap. si quis deinceps & cap. si quis nullus 16. q. 7. & ibi glos. in summa Anchar. in d. reg. benefic. sub num. 3. Abb. in d. consil. 47. n. 1. Lambert. d. art. 3. in. 10. post princip. Rebuff. de pacific. possession. dict. num. 287. in princip. 4. quia fratantiæ istæ debent perpetuo conferri cap. sanctorum 70. dist. cap. penultim. de cler. ægrot. cap. si gratiosè de rescriptis lib. 6. Milis in repertor. verbo beneficium num. 24. Gigas de pensionib. quæst. 86. vers. quintum requisitum, Rebusi. cũ alijs vbi supra vers. quinto dignoscitur, Achil. decis. 1. num. 4. de officio Vicar. quare ex his omnibus allegatis clarè habes dictas confratantias beneficia esse Ecclesiastica.

Secunda sit conclusio, omnes beneficiatos regulariter teneri ac obligatos esse ad preces canonicas, quod apertè probatur ex c. quia per ambitiosã de rescript. lib. 6. vbi Pontifex reprehendit quosdã beneficiarios, quod officium, propter quod beneficium datur omitterent. & probatur pariter ex Concilio Lateranensi sub Leone X. sess. 9. §. statuimus, vbi priuãtur fructibus, qui officium diuinum non dixerint, & ratio est, quia iure naturali quisque tenetur ad officium, propter quod datur beneficium, & sub nomine officij regulariter comprehenduntur preces canonicæ, vt patet ex communi doctorum sententia, de qua per Lessium de iust. & iur. lib. 2. tit. de benef. dub. 30. post Sotum eiusdẽ nominis tractatu lib. 9. quæst. 7. art. 2. Nauarr. cap. 25. nu. 97. & 108. Corduba in tractat. de casibus nu. 186. Viuald. de sacram. ord. q. 40. & patet etiam ex communi praxi Ecclesiæ, vnde cum vt supra diximus, fratantiæ veniant nomine beneficiorum, consequenter illas obtinentes tamquam beneficiati ad præces canonicas tenentur recitandas.

3 Tertia sit conclusio, obtinentes tenuia beneficia, nõ obligari ad officium, nisi ex alia ratione, puta ordinũ sacrorum teneantur, ita Abb. in c. 1. de celebrat. Missar. Lessius de iust. & iur. loc. cit. dubitat. 31. Sotus eodem tit. lib. 10. quæst. 5. artic. 3. vbi tenet probabiliter excusari eos, qui habent beneficiũ adeo tenue ex quo non percipiuntur octo aurei, sequitur Viu. dict. citat. loc. in fine, quorum opinio probatur apertè ex cap. cũ secundum Apostolum de præbẽd. vbi qui altari seruit, de altari viuere debet, & propterea nisi beneficium bonam partem moderatæ substentationis tribuat, beneficiarius non censetur viuere de Ecclesia: item probatur quia præfati beneficiarij nõ obligantur ratione ordinis, vt supponitur, sed tantum ratione mercedis, quam accipiunt, sed non videtur rationabile, vt is qui septem, vel octo aureos accipit pro mercede, ad tantumdem obligetur ad quantum qui centum: Item qui nihil accipit ad nihil tenetur, ergo similiter, qui parũ, non tenebitur ad totum: tãdem probatur ex Caietan. in verbo beneficiorum multiplicatio, vbi beneficium, quod adeò tenue est, vt non sufficiat ad substentationem

nem miniſtrorum.non eſt beneficium niſi imperfectè, cum nõ ſit ſufficiens vt probatur in cap.is cui de præbend.in 6.vbi beneficium inſufficiens, habetur quaſi pro nõ beneficio,de cuius intellectu latè Verall.deciſ. 78.& 79.par.1.quare applicando præfatam doctrinã quæſtioni, dico non teneri fratantias obtinentes ad horas canonicas recitandas ſi præfatarum redditus ſint adeo tenues,vt de beneficijs quę ſupra dixi vnavice an ſaltẽ aliquoties per annum ad officium recitandum teneantur,vide quod de hoc ſentiat Leſſ. in præcitat.dubitat.31.

Nec obſtat ſi dicatur, quod tales redditus percipiũt cõfratres præfati pro aſſociatione cadauerum, quod ſeruitium perſonale eſt.Nam cũ ex altera parte tales fratantię omnia beneficiorum requiſita habeãt,vt ſupra dixi,& in dubio tutior via eſt eligenda, quare cẽſeo ad diuini officij recitationem teneri,cum propter officium detur beneficium cap. ſignificaſti §. quod ſi diſcerni de homicid.cap.iuuenis de ſponſalib.& in foro pœnitẽtiali dubitans an quis teneatur ad aliquod, in dubio iudicandũ,quod teneatur,Villagut.deciſ.50.

RESOLVT. CCCXXXVIII.

Beneficium cuius qualitatis eſſe debeat, vt clericus gaudeat fori priuilegio.

1 *Vt clericus gaudeat priuilegio fori, quas qualitates habere debet beneficium.*
2 *Beneficiatus debet probare titulum,& poſſeſſionem.*

1 EX Conc.Tridentin.cap.6.ſeſſ.23.de reform. Clericus in minoribus conſtitutus non gaudet priuilegio fori,niſi beneficium Eccleſiaſticũ habeat,aut clericalem habitum,& tõſuram deferens,alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiat;vel in ſeminario clericorum,aut in aliqua ſchola,vel vniuerſitate de licẽtia Epiſcopi,quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiẽdos verſetur,& ita voluit etiam Vrſill.ad Afflict. deciſ.24. num.7. Gram.in conſtitution.apoſtatantes ſub nu.4. Quare fuit dubitatum cuiuſnã qualitatis eſſe debeat pręfatum beneficium, vt clericus gaudeat priuilegio fori, & reſpondi,quod in primis beneficiatus ad effectum,vt effugiat forum ſæculare,non ſufficit probare titulum beneficij,niſi etiam probet illius poſſeſſionẽ, ſecundum Clarum in §.final.qu.36.ſub verſ. hæc autem in fine,& in uerbo regulariter autẽ,Menoc. conſ. 350.n.6.& ſequent.uol.3 Maſcard.alios allegans 302. num.16.& 17.Farinacc.quæſt.8.de inquiſition. nu.70. Sigiſm.Scaccia de iudic.cauſ.ciuil. criminal. & hæret. lib.1.cap.11.n.82.& idem Farinacc. loco citato n.45. referens ita obſeruatum ſe vidiſſe Romæ anno 1580. per Reuerendiſſimum D. Gubernatorem in quodam nobili Neapolitano,qui dicens quamdam ſententiam per Iudicem laicum locum tenentẽ ſcilicet Beneuenti,in contumaciam contra ipſum ſuper quodam prætenſo homicidio latam,eſſe nullam, tamquam latam contra clericum,primæ tonſuræ beneficiatum, & ad docẽdum de beneficio produxerat literas dicti beneficij,fuit nihilominus uigore dictæ ſententiæ acriter tortus,quia non docuit de poſſeſſione dicti beneficij, & hoc per doctrinam Clari in dict. quæſt.36. ſub verſ. hæc autem in fine,& in uerſ.regulariter autem,& uer. ipſi ſi faſtus eſſet.

Quamuis Pariſ.lib.7. de reſcript. benefic. quæſt.1. nu 47.dixerit,quod in beneficialibus attendatur potius titulus quam poſſeſſio ex deciſ. Boer.24. num.8. & ex Zabarell.in clementin.vt hi qui §.illi uero n.10. de ætate & qualitate.

Limitatur tamen,ubi collatio beneficij eſſet ualida, & propterea beneficiatus non fuit adeptus poſſeſſionem,quia mouit litem contra intruſum,ut declarauit Sacra Congregatio ſecundũ Nouiſ. in ſua Praxi c.7. & refert etiam Maſtrill.deciſ.113.& idem eſt deciſum in ſeruitio quando nõ ſtat per eã,Ferrer.in deciſ.215. & Maſtrill. citat.deciſ. Polidor. Rip.obſeruation.330. num.4.licet huiuſmodi ſeruitium in diuinis debet eſſe cõtinuatum,& nullo modo intermiſſum,& propterea non ſufficeret,quod bis,vel ter inſeruiſſet,cũ ſint verba ſignificantia actum perſeueratiuum,& ſic perſeuerantiam,& cõtinuationem, vt poſt alios,dixit Gram. deciſ.87 num.5.vel ſaltem pro maiori parte Menoch. conſ.912.nu.31.vol.10.vbi ſubdit, quod ſicuti magna ratione ſtatuit ipſum Concilium clericum primæ tonſuræ frui fori priuilegio,ſi modo obtinet beneficium, quo ſignificatur perſeuerantia,& continuatio quædã in ipſo clericatu,ſic pariter dicendum erit Concilium requirere eamdem continuationem, & perſeuerantiã in ſeruitij præſtatione,prout etiam in delatione habitus, & tonſuræ,nam priuilegium cauſa officij conceſſum durat vſquequo perdurat ipſum officium ad tex. in l.qui ſub prætextu de Sacroſ. Eccleſ. vbi qui aſſerit ſe clericum,& Eccleſiæ nõ ſeruit,priuilegio clericatus carere debet,vt poſt alios tradit Probus in addit. ad Ioannem Monachum in cap.1. num.17. de clericis coniug.lib.6.Viu.deciſ.512.nu.18.part.4. poſt Bartolum in d.l.qui ſub prætextu.Cod.de Sacroſ. Eccleſijs, Bald.in l.ad inſtructionem C.eodem, vnde ſecundum de Franchis in deciſ.451.qui nõ exercet artem, priuilegijs eiuſdem frui non poteſt, vti de milite dicimus ad notata,per DD.in l.licet C.de teſtamento militis.

Sufficeret ſecundo ad effectum effugiendi forum ſeculare,etiam ſi clericus obtineret præſtimonium,quia vbi ſolitum eſt dari in titulum beneficij, venit appellatione beneficij cap.final.in princ.de conceſs.præbẽdæ,Milis in ſuo repertor.verb.beneficij appellatione, Gemin.conſ.89.Vnde gratia expectatiua cap.ita pręſtimonium, quemadmodum beneficium, ſecundum Panormit.conſ.47.vol.2.Felin.in cap.poſtulaſti, verſ. 4.de reſcriptis Gam.deciſ.22. Aragon. deciſ.29. Creſcent.deciſ.8.de conc.præb.

Sufficeret tertio etiam ſi beneficium eſſet modici valoris,quia ad effectum gaudendi priuilegio fori ſufficit ſolus tit.abſque redditibus ſecundum Nouis.in ſua praxi, cap.7.in fine,& ratio eſt ſecundum gloſam .n c.vnico,ut Eccleſiaſtica beneficia,quia redditus nõ ſunt de eſſentia beneficij, & plus & minus non differunt ſpecie in beneficialibus.

Quarto ſufficeret etiam ſi eſſet beneficium vulgo fratantia,& ratio eſt, quia præfata fratantia dicitur verè, ac proprie beneficium Eccleſiaſticum, ſecundum Anchar.in cap. beneficium de regul. iuris in 6. Selua de benefic.part.1.quæſt.1.

RESOLVT. CCCXXXIX.

Praxis reſignandi beneficia.

1 *Præxis reſignat.beneficij quæ ſit.*

1 LICET olim reſignari ſimpliciter potuiſſet beneficiũ in manibus collatoris cap.admonet de renunciat. gloſ.in clemẽtin.vnica in uerbo manibus eod. tit.& in c.de regularibus in verb.dimittant de ſymonia, Mandoſ.in praxi ſignat.gratiæ in uerb.reſignatio, non tamen ad fauorem,quia eſſet ſymonia gl.& Abb.in cap. ex parte nu.4.de offic.delegati,& in cap.cum uniuerſorum num.5.de rerum permut.& ratio eſt, quia reſignatio beneficij coram loci ordinario debet eſſe ſimplex,& libera,nec fieri poteſt cum illa clauſula,videlicet in fauorem Titi, vel Meuij, & non aliter nec alio modo, & fuit ſancitum,quod ſimpliciter fieri debet, alias ſi cum dicta conditione fieret,nulla eſſet, ut refert, & ſequitur Mandoſ.in regul.cancellar. Apoſt.19.

quæſt.

quæst.16.num.11.Garsia decis.5.per notata in cap.ex parte il 1. extra de offic.deleg.in cap.tua nos circa finem extra de symonia, Panormit.in d.cap.vniuersorũ extra de rer.permutat.idem sequitur in cap. ad audiẽtiam col.2.num.1.extra de rescript. & optimè per Rebuff.in pract. benefic. sub rubr. de resignat. cond.n.2. 3.& 4.Immo hodie per cõstitutionem Pij V.Pontificis si resignatio fieret liberè coram Ordnario cum intentione, quòd conferretur Titio, & eidem subsequeretur fieri collatio, non valeret tamquam symoniaca, quòd tamen declara iuxta annotata in addit.ad Sum. Bullar. in verbo Beneficiorum resignatio in fin. in vers.pro complemento, &c.

Hodie verò si fieret in manibus Papæ valeret ad fauorem secundum stylum curiæ à multis sæculis seruatum, à quo tamen cæpit recedere Gregor.XIII. qui permisit, vt vna cum renunciatione vnius præsentetur petitio alterius, cui renuncians vellet conferri, Nauarr.in man.cap.23.sub num.107.

Sed postea Pius Quintus suspendit facultates, & auctoritates conferendi beneficia per resignationem, seu per permutationem vacantia in manibus quorũcumq; ordinariorum, vt patet ex eius constitutione publicata Romæ 18.Augusti 1567. incipien.Officium creditæ fol.992.in Bullario deinde idem Pius V. relaxauit præfatam prohibitionem de non admittendis resignationib. per Ordinarios cum modificationibus ex altera eiusdem constitutione incip. Quanta Ecclesiæ Dei fol.1014.in bullario.

RESOLVT. CCCXXXX.

Quæ scientia requiratur in ijs quibus conferuntur beneficia.

1 *Collatio beneficiorum est facienda litteratis, quæ si fiat illiteratis est ipso iure nulla, vt in n.2. cuius conclusionis duæ assignantur rationes de quibus in num.3. & 4.*

5 *Ordinarius conferens beneficia illiteratis tenetur resarcire damnum ecclesiæ ex illa collatione proueniens.*

6 *Clericus vt possit beneficia simplicia obtinere, quæ requirantur, intelligendo tamen in constituto in minoribus, cum secus sit in constituto in sacris, vt in num.7.*

1 SVmmopere debent animaduertere locum ordinarij cęterique Prælati, quibus facultas Ministrandi bona ecclesiastica competit, vt in conferendis beneficijs habeant rationem literaturæ, & scientiæ, nil enim Ecclesiæ Dei magis officit, quam quod indigni assumãtur cap.nihil de ætat.& qualit.cum ipsa Ecclesia indigeat viris litteratis non autem asinis ferratis, iuxta celebre dictum Ioan.Monachi in cap.cum ex eo de election. in 6. & secundum Gomez in reg.de annali quæst.47. in fine. quem refert Gonzalez glos.4.n.55. illiteratos enim homines non nisi nomine tantum homines esse,& tales non venire appellatione hominum, sed iumentorum, quorum similitudinem gerunt, vnde interrogatus Aristotiles,quo differrent docti ab indoctis?quo vini à mortuis respondit.Probus in cap.final. de verbor. signification.lib.6.nu.14.sic etiam Aristippus interrogatus dixisse fertur inter Doctos, & Indoctos per inde distare, vt inter domitos equos,& indomitos,aut quãtum inter viuentes,& mortuos, & glos. celebris in l. qui cum vno in ver.temporalium ff. de re militari dixit,quod indignè promotus meretur decapitari,Felin.in cap. si quando sub n.7. de rescript. Rebuff.in praxi titul.pœnę contra collatores indignis cõferentes num.16.& alia notabilis glos.in l.societas cõtrahitur ff.pro socio,voluit quod ad beneficia ita sunt promouendi literati,quemadmodum nobiles,vt refert Io.de Arno soliloquio 3.

2 Et ex hoc prouenit collationem beneficij factam illiterato esse ipso iure nullam Abb. post Innocent.in cap.cum in nostris,n.22. de concession. prẹben. Diaz in pract.can. in cap.21.n.6.Felin. in cap. per tuas sub n.1.in fine de symon.Nauarrus in cap. si quando except.11. de rescript.Corras.in tractat.de Sacerdotibus part.3.cap.5.nu.3.Parisius de resignation.lib.4.q.11. num.19. Probus ad Monacum in cap. nullus de temp. ordinat.in 6.à n.25.Rebuff.de pacifica possess.nu.213. Hoieda de incompatibilit.benefic.cap.final.Vgolin.de irregularitat.cap.3.§.2.n.29. Vega 1.part.cap.36. casu 17. & Less. de iustit. & iure lib.2. cap.34. num. 129. cum nonnullis alijs quos congerit Garsia de benefic. par.7.cap.7. quorum opinio intelligenda est in eo qui numquam literas didicit, ita vt prorsus illas ignoret, quia tunc dicitur prorsus illiteratus qui nõ habet aliqua principia,Prępos.in cap.1.num.2.distinct.32.Rot. decis.16.nu.3.par.3.diuers.Diaz in praxi cap.21.n.fin.

Cuius conclusionis ratio est duplex.

Prima, quia illiteratus est irregularis, & ordinari non potest cap.præcipimus 34.distinction.cap.illiteratos 36.distinct.cap.1.distinct.55. Maiol. de irregularit. lib.1.cap.32.per totum Nauarr.in cap. si quando except. 11.nu.1. de rescriptis,Pelag.de planctu Ecclesiæ lib.1.art.48.Diaz in praxi crimin.cap.21.n.1. Paris.de resignat.lib.4.q.11.num.20.

4 Secunda ratio est, quia illiteratus est omnino indispẽsabilis,cum sit de iure diuino requisita litteratura, Turrecremat.in cap. si in laicis 38. distinct.Diaz in dicto cap.21. sub n.2. Maiol. de irregularitat. dict.cap. 32.n.13.Rebuff.in tract.de pacificis possess.nu.264.vbi dicit,super hoc nunquã vidisse dispensationẽ, Paris.de resignat.lib.5. quæst.3.n.100. Rot.decis.12. num.4. de probat.in antiq.Nam Osea cap.4.dicit, *Quia tu sciẽtiã repulisti, & ego te repellam, ne Sacerdotio fungaris mihi.*

5 Et ex his prouenit, quod conferens beneficium illiterato,teneatur resarcire Ecclesię damnum,illi ex prędicta mala collatione resultans,Anchar.in clement.1. sub n.5.vers.ergo crederem, de ætat.& qualit.Cardin. ibidem quæst.10.nu.10.Probus in cap.cum ex eo nu.2. de elect.lib.6.Felin.in d.cap.si quãdo sub num.7. vers. idem dicit Petrus Ancharan.Lopez & Rubeus in cap. per vestras §.26.num.11.de donat.inter virum,& vxorem, Rebuff. in concordata in rub.de collat.§.præfati ordinarij in glos. verb. idoneis, vers. Imò conferentes indignis,& in praxi titulo pœnæ contra collatores indignis conferentes num.8.& 9.

6 Vnde deueniendo ad casum mihi propositum dico, quod licet ad primam tonsuram solum requiratur, quod quis sciat legere, & scribere Conciliũ Trident. sess.23. cap.4. tamen ad beneficium, etiam simplex, maior sufficientia requiritur,nempe,quod sciant legere, construere,& cantare, glos.in clementin.1.de concess. præbend. verb. reputamus, quam ibi sequuntur Imola,Cardinal. & Abb.n.1. Franchus in cap. si pauper de præbend.in 6. sub num.2.Gom.de expect.nu.79. Nauarr. de orat. miscella.42.num.3.& in d.c.si quãdo except.13.num.13. vbi tamen videtur velle sufficere, quod sciat legere, & construere, quod videtur verum, & praxi receptum,non enim solet fieri examen in cantu, & id quod dicit dicta glos. & Doctores de cantu procedet in seruitorio beneficio.

Est tamen finaliter notandum, quod eo ipso, quod aliquis sit admissus,& ordinatus Sacris ordinibus,presumitur habilis, & idoneus ad beneficia simplicia.Ita vt nouo examine opus non sit cap. accepimus 13. de ætate, & qualit.ibi,quos à te, vel prędecessoribus tuis ordinatos fuisse constaret, eos præsertim,quoad obtinendum beneficium debes idoneos reputare, quos ad ordines suscepisti, & notat ibi Hostiens.num.12.Ioan. Andreas num.13. Butr.num.8. & 12.Abb.num.3.& 6. Rot.deci.16.nu.1.par.2. diuers.Boer.decis.149. nu.16. Caputaq.decis.367.part.2. per totam.

Neque

Neque Conc. Tridentin. ſeſs. 14. c. 3. de reform. aliquid in contrarium diſpoſuit, vt cenſuit Sac. Congreg. ſuper illius canonis declaratione, dum dixit, Epiſcopus non poteſt examinare promotos à ſuo anteceſſore, niſi poſt promotionem aliqua noua cauſa ſuperuenerit, vt in cap. accepimus de ætat. & qualit. & iterum Congregatio cenſuit non comprehendi examinatos, & promotos ad ſacros Ordines à prædeceſſoribus Epiſcopis, niſi noua cauſa poſt promotionem ſuperueniat.

RESOLVT. CCCXXXI.

An mandatum de prouidendo comprehendat beneficium Eccleſiæ Cathedralis.

1 *Mandatum de prouidendo non comprehendit beneficium eccleſiaſticum cathedralis, quod probatur duabus rationibus de quibus in n. 2. & 3.*

1 IN facti contingentia, reſpondi negatiuè ex duobus.
2 Tum primo, quia præfata beneficia exiſtentia in Eccleſia Cathedrali non comprehenduntur ſub hac generalitate, vt refert, & ſequitur Archidiaconus in c. quamuis el 1. de præben. lib. 6. per not. per gloſ. in eodem cap. quamuis ſuper verbo non extendit, & facit tex. in cap. fin. §. adijcimus de ſent. excommunic. lib. 6. & vide Geminianum in d. c. quamuis §. quamquam cum ſimilibus.
3 Tum ſecundo, quia per deciſ. Rotæ 2. de filijs presbyter. in nou. diſpenſatus per Epiſcopum ſuper illegitimitate non poteſt recipere præbendam Eccleſiæ Cathedralis, quia regula, cui conceditur maius videtur conceſſum minus non procedit in diſpenſationib. cuius deciſ. alia ratio eſt propter præeminentiam, & maioritatem, quam habent canonici Eccleſiæ Cathedralis ſuper alios Clericos Ciuitatis, & Diœceſis, quia ipſi ſunt pars Corporis Eccleſiæ, & Epiſcopi ſunt Caput, cap. requiſiſti de teſtam. Epiſcopus enim eſt Caput, & ipſi membra cap. quanto de his quæ fiunt à Præl. & c. nouit. & dicit Innoc. quod eſt magnus honor eſſe canonicum Eccleſiæ Cathedralis, quibus omnibus accedat tex. in terminis in d. c. quamuis il 1. de præben. in 6. & tenuit Rota in vna Louanien. iuris nominandi 26. Iunij 1602. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 1444.

RESOLVT. CCCXXXII.

De ætate requiſita ad beneficia ſimplicia obtinenda.

1 *Minor quatuordecim annorum non poteſt beneficium obtinere. Amplia n. 2.*
3 *Quatuordecim iſti anni ſufficiunt ſi tantum attingantur, licèt non ſint expleti.*
4 *Collatio beneficij facta minori quatuordecim annorum eſt nulla, & Epiſcopus conferens peccat mortaliter.*

1 EX Concil. Trid. ſeſs. 23. cap. 6. de reformat. nullus prima tonſura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus conſtitutus ante 14. annum beneficium poteſt obtinere.
2 Amplia, vt nec poſſit Epiſcopus diſpenſare vt rectè inquit Azor. inſtit. moral. part. 2. lib. 6. c. 5. quæſt. 9. verſ. ſi quæras, quod Sac. Congregat. eiuſdem Concil. Trid. cēſuit procedere niſi in fundatione aliter dicatur, quia nō eſt ei derogatum, refert, & tenet Emanuel Sà verb. beneficium num. 30. & poſt hæc Gonzalez ad reg. mēſium gloſs. 5. num. 91. vnde Rota in vna Gerunden. 12. Iunij 1579. corā Illuſtriſſimo Lancellotto, in qua fundator mandauit preſentari eos, qui ſunt de ſuo genere, & præſentari presbyterum, ſi adſit, quo non exiſtente, eum, qui intra annum poſſit promoueri, etſi nec talis adſit, voluit præſentari clericum, & cum occurrēte vacatione fuiſſe, præſētatus ſimplex Clericus de ſuo genere, qui negabat alios adeſſe, reſeruarunt Domini de Rota, an ex quo nō probabatur, quod præſentatus eſſet conſtitutus in quatuordecimo anno prout Concilium requirit, ſed tantum eſſet conſtitutus in 12. anno ei obſtaret dictum Concilium, in qua difficultate deciſio Illuſtriſſimorum Cardinalium, S. Congreg. Concil. Trid. cenſuit, non obſtare die 2. Iulij 1579. vt habetur deciſ. 482. ad fin. 1. part. diuerſorum. Sed certè dicta declaratio S. Congregationis non videtur conuenire caſui iſtius deciſionis, vbi non dicitur in fundatione, quod poſſet prouideri minori quatuordecim annorum.
3 Cenſuit etiam S. Congr. hoc capitulum non prohibere, quin ille, qui iam quartumdecimum ſuæ ætatis annum attigit, licet nondum expleuerit, poſſit beneficium ſimplex obtinere, Henriquez in ſumm. lib. 10. de Sacramento Ordinis c. 19. §. 2. & Zeuall. q. 523. nu. 4. & 593. n. 18. Gonzalez ſup. n. 90. & 95. Leſſius de iuſt. & iur. lib. 2. c. 34. n. 109. & Azor. q. 7. & 9. ſup.

Pro qua declaratione facit gloſ. verb. in 18. in clementin. Generalem de ætat. & qualitate, quam ibi ſequuntur Doctores, & quod Guttierez lib. 1. can. qq. c. 26. à n. 8. tradit, quamuis quartumdecimum annum completum ad beneficium ſimplex, & d. cap. 6. Concilij requirant Mandoſ. de ætate minori c. 4. num. 15. & cap. 5. num. 55. & Tuſcus concluſ. 338. lit. E. tom. 3. n. 10. & 13.

Habetur etiam alia declaratio ſuper d. cap. 6. quæ facit ad propoſitum, ſcilicet quod prouiſo in 13. anno ætatis de canonicatu in Eccleſia collegiata, vbi vigore ſtatuti Eccleſiæ prouiſi ante realem poſſeſſionem, & fructuum perceptionem tenentur expectare per biennium, obſtat hoc decretum, ita cenſuit Congreg. 14. Auguſti 1586.

Amplia ſecundo, vt Epiſcopus conferens beneficiū minori quatuordecim annorum peccet mortaliter, & collatis erit nulla, Rodriq. in ſumm. p. 1. c. 30. concl. 1. & dicitur, acceptor perſonarum ſecundum Gaetanum in ſumma in verb. beneficium.

RESOLVT. CCCXXXIII.

An per adeptionem ſecundi beneficij dicatur primum vacare ipſo iure.

1 *Per adoptionem ſecundi beneficij quando vacet primum vide n. 1. 2. 3. & 7. vbi plura tempora conſiderantur.*
2 *Declaratur, & limitatur extrauagans execrabilis Io. 22. in tribus caſibus, vt ibi, & in n. 5. & 6.*
7 *Ponuntur quatuor dubia vt in n. 8. 9. 10. 11. & 12.*
13 *Refertur deciſ. Rot. in qua nonnullas difficultates Domini conſiderarunt, quas habes ad vnguem relatas.*

1 INterrogatus reſpondi in hac quæſtione, diſtinguendo plura tempora; primum enim tempus ante Cōcilium Lateranenſe, quo obtinens duo beneficia curata, ſeu alias incompatibilia non priuabatur ſecundo nec primo, ſed dabatur electio impetrāti, quod maluerit obtinere, & ita intelligitur tex. in cap. referente de præbend. vbi Io. Andrea, & Zabar. verſ. quinto oppono, & Ancharan. verſ. quinto noto, ſic etiam intelligitur text. in cap. præterea eod. tit. Secūdum tempus fuit tempore Concil. Lateranenſis ſub Alexan. 3. vt in c. quia nonnulli de cler. non reſid. & refertur in cap. de multa in princip. de præbend. in quo reſtricta ſunt facultas eligendi, & obtinens (prout ibi ſtatutum eſt) 2. priuabatur ſecundo, non tamen priuatio inducebatur
3 ipſo iure. Tertium tempus fuit Concil. Lateranen. ſub Innoc. 3. in d. cap. de multa, vbi per adeptionem ſecū-

di

di beneficij, curati vel dignitatis vacat primũ ipso iure, & hoc tempore considerato cessat dispositio Latenensis de qua in d. cap. quia nonnulli de clericis. non residentibus, quæ dispositio cap. de multa locum sibi vendicat etiam in officijs cap. 1. de consuetudine in 6. item in beneficijs regularibus curam animarum habentibus; etiam si cura per alium habeat exerceri, & in dignitatibus regularibus etiam manualibus c. cum singula de præbend. lib. 6. clem. 1. de supplend. negligent. Prælat. ac in vicarijs perpetuis clement. 1. de offic. vicar. Corras. de benefic. 1. par. cap. 10. & vlt. n. 6. Quintana duennas lib. 4. ecclesiastic. nu. 97. Garzia de beneficijs part. 11. cap. 5. num. 8. Quartum fuit tempus extrauagantis execrabilis Ioannis 22. in qua fuit prouisum, quod recipiens beneficium curatum seu secundam dignitatem, vel personatum, nisi de facto incontinenti post habitam secundi pacificam possessionem, vel per eum steterit, quominus habeat, dimittat primum in præsentia publicarum personarum, esset priuatus ipso facto vtroque, & efficeretur inhabilis ad sacros Ordines suscipiendos, & ad habendum quodcunque beneficium.

4 Cuius extrauagantis dispositio præsertim circa inhabilitatem limita, vt tantummodo procedat in obtinendis non autem extenditur ad alia, scilicet obtenta, Cassador. decis. 1. de constit. glos. in clem. 1. §. ipsius de pœnis vers. obtinendis, quam sequuntur ibi Cardinal. Imol. & Vitalin. num. 54. Abb. in clem. 2. eod. tit. Hoieda de incompatibilitate cap. 23. num. 201.

Secundo nota non habere locum in legitimè dispẽ-
5 sato ad plura, Speculat. in tit. de dispensat. §. dicendum num. 23. Ioann. And. in cap. non potest de præbend. in 6. & ibi Dominicus §. 1. nu. 5. & cons. 126. & Franchus d. §. 1. num. 4. Milis in repertorio vers. dispensatus, vt possit plures, & Cassador. decis. 36. super. reg. nu. 3. Hoied. de incompatibilit. benefic. 1. par. cap. 17. n. 29. & 2. part. cap. vlt. num. 80. Tuschus conclus 69. lit. B. nu. 37. & Anton. de Butrio in cap. dudũ 2. de elect. quod amplia etiam in habente dispensationem quamuis surreptitiam, & insufficientem, cum excuset etiam à pœna d. extrauag. secundum Gomez in reg. de annal. quæst. 14. dicentem sæpe approbasse Rotam hoc dictum.

6 Tertio non habet locum in retinente plures parochiales obtentas cum dispensatione Papæ, quas ipso iure perdidit ob non promotionem infra annum vel alias, vt per Nauarr. cons. 12. de rescript. à num. 12. & conducit decis. Guidobon. 57.

7 Vltimum tempus est Concil. Trident. per quod omnis canonum ambiguitas est sublata vt in sess. 7. de reformat. cap. 4. & in sess. 24. de reformat. cap. 17. incip. cum ecclesiasticus ordo, vbi vnum tantum beneficiũ seu dignitas cuique conceditur, vt ibi clarè patet.

8 Cuius auctoritate fuerunt hæc dubia proposita Illustrissimis Dominis.

9 Primo an duo canonicatus de iure in vim decretorum Concilij Tridentin. sint incompatibiles.

10 Secundo an per assecutionem secundi canonicatus vacauerit primus.

11 Tertio an præsumpta dispensatione, in quã fundatur regula de triennali, quis obtinens duo incompatibilia, suamque vtriusque possessionem triennalem defendere valeat.

Ad primum congregatio Concilij respondit esse incompatibiles.

Ad secundum post adeptam pacificam possessionem secundi primum ipso iure vacasse ex decreto Concilij cap. 4. sess. 7.

Ad tertium vtique non posse.

12 Quartum dubium fuit, an primum beneficium per adeptionem secundi dicatur vacare.

In quo congregatio Concil. censuit in residentiam requirentibus, aut alias quocunque modo incompatibilibus, etiam si canonicatus sint, vel portiones, induci vacationem primi ipso iure per adeptionem secundi pacificè possessi per decretum Conc. Tridentin. sess. 7. cap. 4. iuxta dispositionem cap. de multa de præben. quæ omnia habentur in collectis, à Farin. in decis. 608. & 609.

13 Et Rot. in vna Maceraten. parochialis 14. Martij 1575. quæ est decis. 483. par. 1. diuers. plures difficultates in hac materia cõsideraüit, prima est an parochialis, & canonicatus sint de iure incompatibilia beneficia. Secunda an sint talia ex dispositione Conc. Trid. Tertia posito, quod sint incõpatibilia, an per assecutionem secundi vacet primũ: quarta an si non vacant, saltem poterit quis priuari secundo, vel potius id fit in electione sua: verum in primis placeret, quod si ex facto posset hæc materia decidi, id fieret, quia si vere essent istæ qualitates horum beneficiorum, prout referunt informantes pro parte aduersa, res careret difficultate in eius fauorem: sed quia ad primam, & secũdam difficultatem aliquibus placebat distinctio Cardinal. in cons. 3. vbi considerat triplicem incompatibilitatem, & ommissa prima, & secunda specie, tertia est in duobus beneficijs requirentibus residẽtiam continuam, ita quod non posset quis in ambobus residere, & hanc incompatibilitatem admittunt omnes, quod autem canonicatus requirat residentiam non est dubium, præsertim, quia de iure commun. beneficia etiã simplicia requirunt residentiam, vt per Abb. in c. penultim. num. 11. de cleric. non resident. Ægidius in c. 1. num. 21. & quæst. 2. num. 3. & licet ex generali consuetudine simplicia non requirant residentiam, tamẽ non militat in canonicatibus, quia differentia est inter cõsuetudinem, & consuetudinem, nam vna potest esse consuetudo, quod quis non lucretur fructus nisi resideat, alia vero quod omnino residere teneatur, prima non inducit incompatibilitatem, secũda inducit, Ægidius post Innocent. & antiquiores in d. cap. fin. num. 3. Et ad inducendam incompatibilitatem oportet, vt requiratur continua residentia, vt videtur dicere omnes DD. sed difficultas hæc tollitur ex Concilio, secundũ, quod res non videtur habere difficultatem: inde sequitur, quod esset impossibilis residentia in vtroque, ita quod nõ possit deseruire in ambobus, & hæc beneficia erunt incompatibilia, si autem posset in vtroque deseruire non essent incompatibilia, nec secundo nec tertio modo prout loquitur Cardinal. in dict. cons. 3. Federicus de Senis in cons. 120. in fin. & vtrumque sequitur Prob. in addit. ad Monach. in cap. 1. col. 5. in princ. de consuetud. in 6.

Quoad tertiam, an per assecutionem secundi vacet primum in his, quæ sunt incompatibilia iuxta dictam tertiam speciem de qua per Cardinal. in d. cons. 3. Oltrad. in cõs. 165. & sequitur opinionem negatiuam, tamen Card. in d. cons. 3. tenet, quod vacet primũ, quod videtur comprobari ex Conc. Trid. sess. 7. cap. 4. vbi loquitur de quibuscunque incõpatibilibus vigore quorumcumque canonum, nec se restringit ad c. de multa, quia dicit præsertim, & quoad vacationem inducit vacationem secundum terminos cap. de multa.

Quoad quartam, aliquibus placebat, quod si nõ vacat ipso iure primum, electio esset habẽtis vtrumque, vt per Abb. in cap. fin. de cleric. nõ resident. quare fuit dictum, quod particulariter dubitetur hoc modo videlicet, præ supponẽdo, quod canonicatus in Ecclesia Recanaten. requirat residentiam, quæ non est compatibilis cum residentia beneficij Curati Ecclesiæ Macerat. & quod pars aduersa fuerit prius assecuta dictum canonicatum, quam dictum beneficium curatum, an dicta pars aduersa potuerit de iure vel ex Concil. Trident. sess. 7. cap. 4. priuari dicto beneficio curato, seu potius sit in electione sua dimittere, vel dictum canonicatum, vel dictum curatum beneficium.

R E-

RESOLVT. CCCXXXXIV.

Beneficiorum collatio ad quem pertineat.

1 *Beneficiorum collatio ſpectat ad loci ordinarium.*
2 *Limita in multis caſibus.*

1 REſpondeo, quod quæcunque beneficia in diœceſi ſint ſemper illorum collatio ad Epiſcopum, vbi loci vacant, ſpectat c. omnes Baſilicæ 16. q. 7. c. nullus, & c. cum olim de præſcript. Abb. in c. cum venerabilis n. 43. verſ. nunc extra gloſ. de except. Cardin. in clem. 1. q. 14. in fin. vt lite pendente, & Pariſ. qui pluribus rem hanc egit de reſignat. benef. lib. 6. q. 24. n. 2. quod non ſolum intelligitur de curatis beneficijs, ſed etiam de ſimplicibus, ita Fuſc. de viſitat. Eccl. lib. 2. cap. 7. num. 9. item, & de ijs, quæ ſubſunt pluribus, vel alijs Eccleſijs inferioribus, ita Innoc. in cap. cum venerabilis, quem DD. ibi ſequuntur de excep. & Felin. qui hanc regulam multis modis ampliat, num. 31. cum multis ſeq.

2 Excipiuntur primo beneficia vacantia ſede Epiſcopali vacante, horum enim collatio cuiuſcunque ſpeciei, & qualitatis ſint, ad Romanum Pontificem pertinent, vt habetur in Bulla Pij V. incipiente Sanctiſſimus in Chriſto Pater.

Secundo collatio beneficiorum, quæ vacant propter crimen hæreſis, vt habetur in Bulla 29. eiuſdem Pij V. incip. cum ex Apoſtolatus.

Tertio beneficia collata perſonis prohibitis propter ſuum genus, aut propter ſuum crimen hæreſis, vel apoſtaſiæ, an à fide illa conſequi dicantur, vt habetur in Bulla Gregor. XIII. 68. incip. in Eccleſijs, hæc enim beneficia vacant ob collationem eis factam.

Quarto excipiuntur vacantia in curia, vel per reſignationem, vt inquit Gloſſ. in clem. in verbo mori, vt lit. pendent. & Nauarr. in conſ. fin. de renunt. vel per mortem c. 2. & c. præſenti de præbend. lib. 6. & extrau. ex debito Ioan. 22. de elect. extrauag. Ad regimen, & extrau. piæ ſollicitudinis de præbend. ſicut etiam de beneficijs vacantibus iuxta extrauag. execrabilis eod. de præbend.

Sublimitatur tamen, vbi beneficia curam animarum habentia vacant Apoſtolica Sede vacante, tunc enim ad ordinarium collatio ob animarum periculum pertinet c. ſi Apoſtolica Sede de præb. lib. 6. item ſi vacent in curia viuo Pontifice, ſed ante collationem Apoſtolica Sedes vacet, tunc enim collatio ad ordinarium ob eandem rationem ſpectat cit. cap. ſi Apoſtolica. Idem ſi ſpeciatim eſſet conceſſum, vt conferre poſſet etiam in Curia Romana vacantia per c. 2. de præbend. lib. 6.

Quinto reſeruata Romano Pontifici per alternatiuam, nam Epiſcopi reſidentes in ſuis diœceſibus ſex menſes habent ſcilicet Februar. April. Iun. Auguſt. Octobr. Decemb. quibus temporibus beneficia vacãtia conferre poſſunt, alij autem ſex menſes pertinẽt ad Romanum Pontificem, vt habemus in Bulla Pij V. quæ eſt in ordine 164. & ſeq. Bull. Sed ſi non reſident quatuor menſes tantum habent ſcilicet Martium Iulium Septembr. & Decemb. ita habetur in ead. Bulla Pij V. & in Bulla Gregor. XIII. quæ eſt in ordine 6. formam vero, qua alternatiua petitur ponit Paul. Fuſch. de viſit. Eccl. lib. 2. c. 28. n. 33. cum ſeq.

Sexto vbi intra ſex menſes à die, qua nouit beneficium vacare, & conferre potuit, & noluit, tunc enim, collatio ad capitulum pertinet, quod ſi etiam intra hoc tempus, & ipſum negligens fuerit, ad immediatum ſuperiorem pertinebit cap. 2. & cap. quia diuerſitatem de conceſſ. præbend. facit quoque cap. fin. de negligent. Prælat. Abb. in d. c. 2. n. 7.

Septimo beneficia recepta in confidentiam, quę vacant ipſo iure Apoſtolicæ Sedi reſeruata ſunt per conſtitutionem Pij IV. incip. Romanum Pontificem, quæ eſt in ordine 109. & per conſtitutionem Pij V. incipien. intollerabilis, quæ eſt in ordine 78.

Octauo beneficia parochialia collata non ſeruata forma Concilij Tridentini de reform. cap. 18. ſunt reſeruata per Bullam Pij V. incip. in conferendis, quæ eſt in ordine 32. Alia beneficia reſeruata refert Pariſ. de reſignat. benef. lib. 2. quæſt. 6. poſt Mandoſ. ſuper Reg. Cancellar. tom. 1.

Non o dignitates poſitæ in Eccleſia collegiata, ita Alex. in conſ. 75. lib. 4. quem refert, ac ſequitur Tuſch. in lit. R. concl. 227. n. 2. ſicut etiam omnes dignitates, & beneficia omnia familiarum Papæ, ita Iulius III. in Bulla incip. Sanctiſſimus, quæ eſt in ordine 44. & Sixti V. quæ eſt in ordine 32. & 35. & 29. & 44. & 45. & per aliam quę incipit Diuina Dei prouidentia, quæ omnes recenſentur à Pariſ. de reſig. benef. lib. 2. q. 6. num. 35. cum ſequent.

Decimo beneficia vacantia per priuationem ſunt reſeruata ex conſtit. Pauli III. incip. ſanctiſſimus, quę eſt in ordine 67.

RESOLVT. CCCXXXXV.

Beneficium Eccleſiaſticum an poſſit dari ad tempus.

1 *Natura beneficiorum eſt, vt ſint perpetua.*
2 *Beneficia manualia, & ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, & propriè beneficia.*
3 *Quis non poteſt ordinari ad beneficium manuale.*
4 *Capellania obtenta in cappella Papæ licet dicatur amouibilis, poteſt tamen quis ad illius titulum ordinari.*

1 COntra naturam, atque ſubſtantiam beneficij eſt illud conferri ad tempus; natura enim beneficiorum eſt, vt ſint perpetua, cap. præcepta, 55. diſt. cap. vnic. & ibi gloſ. in verb. perpetui de cap. monach. lib. 6. cap. veniens, cum ibi notatis de fil. presb. Caſſad. dec. 4. num. 2. de præbend. Mandoſ. in reg. 3. cancel. q. 11. Pariſ. reſignat. lib. 11. quæſt. 3. num. 92. & 93. Nec venit proprie appellatione beneficij, cum deficiat vnum ex ſubſtantialibus requiſitis, ſcilicet, quod debeat eſſe perpetuum, Nauarr. conſ. 5. num. 1. & conſ. 6. de præb. Tholoſan. in inſtitution. rei beneficiatæ cap. 11. num. 12.

Et ex hoc prouenit, quod beneficia manualia ad nutum amouibilia, non dicuntur verè, ac propriè beneficia. Vnde non includuntur ſub regula de annali, vt fuit reſolutum in vna Albigan. Cappell. 25. Ianuarij 1549. coram Nouato, Mandoſ. in reg. 33. de annali quæſt. 11. num. 5. & eſt deciſ. Mohed. 10. de cauſ. poſſ. Nec etiam comprehenduntur ſub regula de triennali, Gomez ſuper ead. reg. quæſt. 5. & 7. Rebuff. de pacif. poſſeſs. num. 272. Mohed. deciſ. 169. alias 10. de cauſ. poſſeſ. Pariſ. de reſignat. lib. 11. q. 3. num. 85. Rot. deciſ. 739. num. 7. p. 1 diuerſ. ſicuti non tenet vnio de beneficio manuali, non facta mentione manualitatis Caſſador. deciſ. 4. nu. 1. & per totam de præb. Rebuff. de pacif. poſſeſs. num. 282. verſ. non valeret tamen vnio. Simonet. dec. 31. in manuſcript. & additio ad Simonet. de reſeruat. quæſt. 8. nu. 4. Item nec alia quælibet impetratio valet de tali beneficio manuali, manualitatis mentione non facta Caſsad. cit. deciſ. 4. ſub num. 1. & 2. Pariſ. de reſignat. lib. 2. quæſt. 11. num. 7. Nec beneficium ad nutum amouibile venit appellatione dependentis in reſcripto, vt per Caſsad. dec. 12. num. 6. & 10. de præben. tenuit Rot. teſte Achille de Graſs. deciſ. 8. de præbend.

Qua-

Quare, secundum Gonzalez glos. 5. §. 6. nu. 19. in omnibus supplicationibus in illarum principio debet fieri mentio, quod beneficium, de quo supplicatur, est perpetuum ad distinctionem manualis, de quo Papa prouidere non intendit, & omnes ferè supplicationes incipiunt dicentes, cum perpetuum beneficium. Nec tale beneficium ad nutũ amouibile, seu manuale cadit sub rigorosa reseruatione in corpore iuris inclusa, cap. 2. de præb. in 6. & fuit resolutũ in Rota in vna Calag. preceptoriæ, teste Achil. de Grass. in dec. 9. de præb. Cald. cons. 26. de præbend. quem sequitur Felin. in cap. per tuam, sub num. 4. ad fin. de maior. & obed. Nec pariter comprehenditur sub reseruatione regulæ de octo mẽsibus, secundum Æneã de Falcon. in tract. de reseruat. 3. q. princ. nu. 25. Simon. in eiusdẽ nom. tractatu, q. 3. nu. 1. in princ. Staphil. de lit. gratiæ, in tit. de expectatiuis, in 9. forma expectatiuarum, num. 29. Gomez de expect. num. 94. vers. similiter propter illa verba, Rebuff. in tract. nomination. q. 7. n. 25. Paris. de benef. resignat. lib. 11. q. 3. n. 82. & 85. Rot. decis. diuers. 739. par. 1. Cassador decis. 4. & 12. de præbend. & fuit resolutum per eand. Rot. 10. Decemb. 1603. coram Litta.

3 Et ex supradictis dicebam ego in facti cõtingentia, quod quis non potest ordinari ad sacros ordines ad titulum beneficij manualis, & ad nutum amouibilis, & hoc ob futurum periculũ, ne dedecus clericalis ordinis mẽdicet iuxta tradita per Concil. Trid. sess. 21. cap. 2. Salzed. ad Diaz in pract. crimin. cap. 18. n. 8. Maiol. de irregularit. lib. 4. cap. 15. nu. 4. & est communis opinio teste Paris. lib. 2. de benef. resign. q. 6. num. 2. & si de facto quis ordinetur sacris ordinibus ad titulum cappellaniæ ad nutum amouibilis, non ex eo mutabitur eius natura, seu qualitas, maxime si id fiat sine expresso consensu patroni, Garz. de benefic. part. 1. cap. 2. num. 91. & declara, vt per eundem num. 112.

4 Est tamen notandum, quod licèt cappellaniã obtinens in Capella Papæ, dicatur illam obtinere ad nutum amouibilem, poterit tamen ad illius tit. ordinari, secundum Nauarr. cons. 20. de temp. ordinat. & Sayr. decis. 59. huius tit.

RESOLVT. CCCXLVI.

Possessor beneficij decennalis, an possit cogi ad ostendendum Bullas sui beneficij.

1 *Obtinentes plura beneficia, tenentur exhibere illorum dispensationem, limita num. 2.*

SVpponatur in facto, quòd in visitatione, quam faciebat quidam Episcopus Regni, nonnulli clerici erãt renitentes in ostendendo Bullas suorum beneficiorũ, allegantes ipsos pacificè possedisse præfata beneficia per decennium, & propterea eos non teneri ad exhibitionem tituli, quare cum accessissent nonnulli ipsorũ ad me pro consil. capiẽdo, dubitaui pro parte affirmatiua, quia Conc. Trid. sess. 7. cap. 5. de reform. disposuit, quòd Ordinarij locorũ quoscunque plura curata, aut
1 aliàs incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinẽtes, dispensationes suas exhibere districtè compellant, cui cõgruit tex. in cap. Ordinarij de offic. Ord. in 6. vbi habentes plures dignitates, vel beneficia curam animarum habentia, possunt compelli ad ostendendum illorum dispẽsationes. Canonicam enim institutionem in beneficialibus vnusquisque probare tenetur, glos. in c. ex insinuatione in glos. fin. de procur. glos. plenissima, in cap. beneficium, de reg. iur. in 6. nec sufficit possessio, cap. ex frequentibus de instit. Gramm. consil. 9. in criminalibus, melius Bellug. in specul. Princ. rub. 21. num. 69. In spiritualibus enim quis tenetur ostendere titulũ, alias diceretur intrusus, vt in cit. cap. ordinarij, cum sine titulo spiritualia retineri nullo modo possũt, Inn. in cap. ad nostram de iureiur. Boer. decis. 89. & qui habet titulum, cæteris præfertur, Dec. in cap. licet causam nu. 99. de probat. vnde secundum Nauarr. in consil. 4. de offic. Ord. Episcopus nouiter creatus potest cogere beneficiatos ad ostendendum Bullas Beneficij, vt ante eum voluit etiam Caput. decis. 353. par. 2. arg. tex. in cap. ad decimas de rest. spol. Rebuff. in prax. tit. de rescript. ad benefic. vacant. nu. 19. & 20. imò secundum Panorm. in c. dilecto de præb. quando Ordinario constaret de intrusione, vel alio vitioso ingressu ipsius beneficiati, vel possidentis rem ecclesiasticam, tunc non solum potest petere, vt ostendat Bullas, sed etiam eũ remouere, vt voluit Gomez q. 58. col. pen. de triennali possess. & istud procedere secundum Host. in cap. simoniace de simonia, siue Episcopus fuerit nouus, siue antiquus, refert, & sequitur Anch. in cap. 1. de reg. iur. in 6. nec secundum eundem Host. loco citato obstaret tolerantia.

Cæterum præfatis minimè obstantibus, contrarium
2 consului, scilicet præfatos clericos decennales beneficij possessores minimè teneri ad ostendendum Bullas præfato Ordinario visitãti. Mouebar ex pluribus. Primo, quod qui pacificè possedit beneficium per longũ tempus, vt per decem annos, & cum eo concurrit bona fama, non tenetur ostendere titulum suorum beneficiorum, secundum Inn. & Panorm. in cap. illud col. 4. de præsumpt. post Bal. in l. siue C. de probat. Maranta in speculo prax. ciuil. 6. par. tit. de inquisitione nu. 152. Gomez q. 26. de trien. possessore, vbi concludit per extensum, quòd qui possidet per decem annos, habet titulũ coloratum, in tantum, quod non possit molestari. Idque etiã docet Nauarr. cons. 14. alias 4. de offic. Ordin. Hinc est, quod nec qui stetit per decenniũ in possessione Doctoratus, tenetur ostendere priuilegium, & potest testibus probari, Vrsil. ad Afflict. decis. 274. n. 6. Nec vassallus ad ostendendum inuestituram feudi, si longo tẽpore possedit Dec. cons. 61. Io. de Amic. cons. 122. num. 2. Luc. de Pen. in l. 2. C. de fund. lim. lib. 10. si probat longam possessionem per solutionem redditus per librum domini, vel apodissas, vbi contineãtur particulares solutiones, Paris. de reintegr. cap. an bona, & cap. tenentes fol. 117. in feudalibus. Tum secundo, quia istud importat, ac videtur inducere tolerãtiã Ordinarij, vt dicit Anch. in cons. 117. Gom. q. 24. col. antepen. de trien. poss. & in q. 43. de quo, scilicet de prælat. tolerantia, vide Bal. in mag. Inn. in vers. titulum quando quis cogatur ostendere Inn. in c. cum causa de probat. glos. in cap. dilecto in verb. recepisti de præb. vbi Abb. n. 8. & 13. Siluest. in verb. beneficium num. 20. §. 19. in fin. Couarr. lib. 3. cap. 16. nu. 6. in fin. variar. resol. Sylua par. 3. q. 10. per tot. & pręsertim num. 11. q. 25. Ratio est, quia præsũptio est pro titulo: ex quo fuit toleratus per prædecessorem, vel factum est antiquum, nam imputandũ est Episcopo, quod diu tacuit, & tolerauit, vt in cap. 1. de frig. & malef. & quia quando sumus in antiquis, nõ possunt de facili haberi probationes, & ideo potest præcurri ad protestabile iuramentum, vt notat Abb. & Ostiens. in cap. licet de simonia prax. Archiep. cap. 21. num. 10.

Ad allegata in oppositum respondetur intelligi in possessore decennali beneficiorum incompatibilium, seu execrabili, prout docet Nauarr. d. cons. 14. aliàs 4. de offic. ord. in quibus terminis procedit tex. Sac. Cõc. Trid. d. sess. 7. cap 5. vel quando Episcopus assumeret in se onus probandi defectum tituli contra antiquum possessorem, quia id posset iux. Gem. & Franc. in cap. Ordinarij de off. ord. in 6. Abb. & Fel. in d. cap. licet, & sequitur prax. Archiep. d. num. 10.

Finis tituli Praxis Beneficialis.

PRAXIS CAPPELLANIARVM.

RESOLVT. CCCXXXXII.

An Cappellanus ad nutum amouibilis poſſit remoueri abſque cauſa.

1 *Officialis ad beneplacitum creatus, cenſetur perpetuus.*
2 *Beneficia manualia de ſui natura ſunt amouibilia.*
3 *Ridiculum eſt hodie concedere, & cras reuocare.*
4 *Natura beneficij manualis eſt, vt poſſit ad libitum quandocunque amoueri.*

PRIMA facie videbatur dicendum quod non, ex pluribus.

1 Primo, quia Cappellanus ſemper creatur ad beneplacitum, & officialis creatus ad beneplacitum, cenſetur perpetuus, idemque de eo iudicandum eſt, quod de perpetuo, & ideò de iure remoueri non poteſt, arg. l. iuriſperitos in princ. ff. de excuſat. tutor. & ibi Bald. & Ludou. Bolog. quod etiam tenet Bartol. in l. de pupillo §. ſi quis ipſi prætori ff. de nou. oper. nunt. nu. 2. verſ. quæro, gloſa in clem. 2. in verbo per electionem de reſcriptis, & eſt communis, vt teſtatur Anton. de Padill. in l. cum quis nu. 34. C. de iur. & fact. ignor. Burg. de Paz conſ. 1. nu. 4. vbi in nu. 5. dicit, quod officialis, etiam ad libitum creatus, ſine cauſa immutari non poteſt, & ſecundum Bened. in cap. Raynutius de teſtam. in verb. duas habens filias nu. 36. cum pluribus ſeqq. vbi loquitur de officio ad Regis libitum conceſſo, quem refert, & ſequitur Boer. deciſ. 149. num. 18. cum ſeqq. vbi teſtatur, ita fuiſſe iudicatum etiam in officiali ab Epiſcopo ad ſui beneplacitum conſtituto, vt amoueri ab officio abſque cauſa non valeat, idem Boer. de auctor. Magn. Conſ. n. 154. Et in tabellionibus ad beneplacitum Domini creatis, quod ſine cauſa amoueri nõ poſſint, probat latè per prædicta de Paz in cit. conſ. 1. per totum, & Palaez de maiorit. 4. p. q. 10. num. 6. vbi nu. 3. ad fin. quod in Francia non ſolet Princeps tollere officia quę ſemel dedit extra mortem, renunciationem, vel delictum, idque in illo Regno ordinationibus Regijs ita ſtabilitum eſt, vt refert Boer. cit. deciſ. 149. nu. 14. ex quibus ſupradictis Lopez in l. 6. tit. 4. par. 3. inquit, quod Iudices in dubio intelliguntur perpetui, quando ſimpliciter eis cõceditur officium ſine temporis præfinitione, ſiue ad beneplacitum concedentis, quem ſequitur de Paz, vbi ſupra num. 5. & eſt communis ſẽtentia ſecundum Padillam, vbi ſupra, ſic etiam locum tenens correctoris non poterit ab ipſo abſque cauſa reuocari, nec ei inhiberi, vel cauſa ab eo auocari per ipſum correctorem abſque cauſa, vt probat Azeued. in l. 10. & 11. tit. 5. lib. 3. nou. collect. reg. nu. 5. & 6. vbi quod etiam Vicarius Epiſcopi confirmatus à Papa non poteſt per Epiſcopum remoueri ſecundum Ripam in cap. 1. num. 44. de iudicijs.

Tum ſecundo ex doctrina Panorm. num. 12. quem refert, & ſequitur Dec. nu. 7. in c. ad noſtram de confirmat. vtili, vel inutili, & Milis in repert. in verb. beneficium manuale num. 26. & Rebuff. in tract. de pacif. poſſeſſ. n. 275. verſ. ſecundo intellige, vbi docet, quod
2 quãuis beneficia manualia de ſui natura ſint amouibilia, tamen ſi Abbas ſine cauſa amoueret à Prioratu Monachum, poſſet idem monachus implorare officiũ ſuperioris, ut ſine cauſa, & ex Abbatis ſola malitia nõ remoueatur, vbi idem Rebuff. ità ſeruari uidiſſe refert & allegat Innoc. in cap. inſinuante ſub num. 2. uerſ. & ſi concurreret caſus qui cleric. uel nouen. dicentem hæc verba, quod ſi occurreret caſus, in quo Abbas vel ſuperiores vellent ex malitia remouere monachũ à loco, quẽ ei deputauit, poſſet ſupplicari ſuperiori, & ſuperior cum audire deberet ad ſimilitudinem ſerui, vt in l. 1. C. de precibus Imperat. offerendis, & §. ſed & maior. inſtit. de his qui ſunt ſui, vel alieni iuris.

Tum tertio, quia Gonzalez gloſ. 5. §. 6. num. 42. refert, quod quidam Ordinarius Hiſpaniæ, qui habebat curam animarum in quodam oppido ſuæ diœceſis, delegauit vices ſuas cuidam Presbytero idoneo, durante tempore voluntatis ſuæ, vt ibi exerceret curam animarum: & cum paulò poſt vellet eum remouere ſine cauſa, ipſe appellauit ad Metropolitanum, qui reuocauit decretum remotionis ab Ordinario prolatum, cum inde ſequutis, & manutenuit dictum Preſbyterum in dicto exercitio curæ animarum: verumquidem eſt, quod parochiani pro intereſſe Eccleſię ve-
3 nerunt ad cauſam, vt non remoueretur quod multum prodeſſe potuit. Ridiculum enim eſt, ſecundum eundem loco citato, & puerile, hodie concedere, & cras reuocare, & pænitere, Rot. deciſ. 33. num. 18. de præbend. in antiq.

4 Cęterum præfatis non obſtantibus, contrarium ſeruatur in praxi, ratio eſt, quia natura beneficij ad nutum amouibilis eſt, quod poſſit ad libitum quandocunque, & quomodocunque amoueri, clem. 1. §. præmiſſa, & ibi Card. num. 4. Anchar. & Imol. & omnes de ſupplen. neglig. prælat. & difficile videtur, quod in praxi ſeruari poſſit, vt ſine cauſa remoueri non valeat, & propterea dicit Io. And. in cap. cum ſingula 32. num. 1. ſub gloſ. ad idem de præbend. lib. 6. quod apud Italos communiter hoc non recipitur, & ibi etiã tradunt omnes, præſertim Geminian. num. 10. Dec. in d. cap. ad noſtram num. 7. verſic. ſed in Italia de confirm. vtil. Abb. ſub num. 26. licet Franch. in d. cap. cum ſingula, indiſtinctè non admittat opinionem Io. And. ſed diſtinctione quadam vtatur, & tandem concludit, quod licet talis promotus non audiatur pro intereſſe ſuæ perſonæ tamen pro intereſſe loci à quo moueretur, vt quia ex tali reuocatione læderetur prędictus locus, ſemper ſit audiendus: dicit etiam Rot. in deciſ. 1. ſub n. 1. de reſtit. ſpol. in antiq. verſ. nec ſeruamus, quod non ſeruat opinionem dicti Innoc. in d. cap. inſinuante, qui cler. vel vouent. idem etiam dicit Rot. in deciſ. 6. de reſtit. ſpol. in nouis, & fuit reſolutũm in vna Burgenſi amotionis Magiſtri Capellę 11. Decembris 1581. coram Illuſtriſs. Blachetto Rota deciſ. 778. n. 1. & per totam par. 1. diuerſ. vbi alij plures allegantur, cum igitur remouens vtatur iure ſuo, remotus conqueri non poteſt, ex quo illi iniuriam non facit l. iniuriarum §. fin. ff. de iniurijs c. cum Eccleſia Vulterana, & ibi gloſ. in verb. iniuria de election. Biſighet. deciſ. 2. de rer. permut.

RESOLVT. CCCXXXXVIII.

An Cappellanus teneatur ad reſidentiam.

1 *Cappellania vbi non adeſt cura animarum, non requirit reſidentiam, & reſpondetur contrarijs, num. 2.*
2 *Ampliatur concluſio.*

1 SVpponatur in facto, quod cum in viſitatione compertum fuiſſet, quod quidam beneficiatus poſſideret Cappellaniam, cui erat annexum onus celebrandi duas Miſſas ſingulis hebdomadis, fuit dubitatum, ſi dicti beneficij Cappellanus teneatur ad perſonalem reſidentiam in loco, vbi ſita erat capella prædicta. Et conſultus reſpondi negatiuè, quoniam ſecundum Anan. in conſ. 22. vol. 1. in præſenti caſu non conſideratur, ſeù inſpicitur ipſa perſonalis Miſſarum celebratio, ſed tantummodò Miſſarũ celebratio, quę per aliũ fieri poteſt, ſecundum Panormit. conſ. 37. vol. 1. Rubeũ conſ. 71. col. penult. Curt. ſen. conſ. 61. n. 11. Gozad. cõſil. 45. n. 1. & ſeq. nec de iure neceſſe eſt, vt præſẽtãdus

ad

ad iuspatronatus sit Sacerdos, c.2.de instit. lib.6. & c. licet canon.de elect.eod.lib.quare si beneficium esset curatum sufficeret, quod præsentatus esset in ætate sufficiente ad Sacerdotium, cap.ei cui de prebend. in 6.Gemin.in cap.vobis §.cæterum de iurepatron.

2 Nec obstat, quòd ex mente, & verbis testatoris, & fūdatoris præfati beneficij videatur colligi, prouisum de ista Cappellania esse obligatū ad residetiā propter onus celebrandi officia diuina, cū testator ad hoc mādauerit Cappellam cōstrui, & presbyterū eligi, relinquēdo ei dotes, & alia, vt possit viuere, & officiare pro anima ipsius, quæ quidē sine personali, & cōtinua residentia fieri non possunt. Nā respōdetur, quod per dictum onus celebrandi, non est effectum beneficiū residētiale, cū sufficiat, quod in tali Ecclesia Missæ, & diuina officia celebrētur per aliū, neque ob id est electa industria personæ cū possit per quemlibet Sacerdotē explicari, prout ita in specie cōcludit Lapus alleg.35. incipien. vtrum absq; dispensatione, & alleg.116.col.3. vers. stabitur igitur, & alleg.117.col.2.vers. quod autē dicta Cappellania, Card. in c. de multa circa finem de præbend. vbi tenet, quod dictum beneficium nō est incompatibile cum alio curato, & quod minor 25. ann. potest illud habere, quia non tenetur per se celebrare, Felin. in c. cum omnes de constit. col.18.n.32. circa fin. dicens valete huiusmodi cōsuetudinē nō residendi, & deseruiendi per aliū, etiā si ex ordinatione testatoris Ecclesia deberet conferri vni, qui ibi quotidie celebraret, Dec. in d. c. cum omnes in 2. lect. subdens non esse in iure cautum, quod ipse debeat per se deseruire, & latè istam opinionem sequitur Hoieda de incompatibilitate benef. p.2.c.1.nu.2. Mandos. in addit. ad Lap. alleg.35. & 36.

Amplia etiam si præfatus Cappellanus cæperit residere, quia quamuis status naturæ illius censetur quodammodo mutatus, ex Dec. cōs. 139. n.3. Gabriel cons. 185. num.2. lib.2. Cæphal. cons. 358. num.8. lib.3. ex quo enim gessit actum gratuitum in eius libertate consistens, nulla potest dici acquisita seruitus residendi, Cyn. in l.2. qu.3. C. quæ sit longa consuetud. Bald. in l.1. C. de seruit. & aqua, Abb. in cap. quoad translationem col.2. de offic. delegat. Marta cons. 106. nu.9. lib.1.

RESOLVT. CCCXXXXIX.

An Cappellanus possit præuenire tempus celebrationis.

1 *Voluntas testatoris est seruanda, vti Regina, in testamētis.*
2 *Conditiones in fundatione appositæ sunt seruandæ.*
3 *Tempus celebrationis Missarum potest præueniri.*
4 *Affertur ad hoc decis. de Franchis 706.*

INter cætera onera, quæ habet capitulum Ecclesiæ Neapolitanæ est, vt ex relicto quodam, vulgo dicto *delli Manfradelli*, ei incumbat duas singulis heb. domadis Missas celebrari facere à duobus ab ipso electis Cappellanis: quare fuit dubitatum, num tale tempus celebrationis Missarum præfati Cappellani præuenire potuissent, vt puta in præcedentibus hebdomadis, & dubitationem non mediocrem mihi faciebant duo iuris fundamenta.

Primo, quia cum ex testamento præfatorum de Mādradellis expressè appareat de enixa ipsorum volūtate, vt scilicet Missæ certa die in hebdomadis celebrē-
1 tur, propterea non poterunt Cappellani cōtrauenire, ex regula iuris, quod volūtas testatoris semper est obseruanda magis, quàm verba, quia ipsa cēsetur Regina, & dominatur verbis, l. in conditionibus ff. de condit. & demōst. l. cum virum C. de fideicommissis l. cum proponebatur, ff. deleg.2. & alibi egregiè dicit tex. in cap. sedulo 38. dist. ita esse præponēdas sentētias verbis, vt præponitur animus corpori, vnde Bald. in l. fin. C. de impub. & alijs subst. voluit, quod lex pedetentim sequatur voluntatem testatoris, sicut canis leporem, & alibi idem Bald. in l. quoniam indignum C. de testam. dixit, quod nō est curandum de qualitate verborum, dummodò constet de mente testantis loquentis, & in cap. mandatum in 1. colum. de rescript. voluit, quod mens testatoris sit radix verborum, & eius substantia prima, & cor est imperator linguæ, & habet eam sicut mancipium sub iura iurisdictione, & quod lingua cedit cordi, & quod sub iugo mentis verba consistunt tanquam sub sua proprio originali.

2 Secundo, quia conditiones in fundatione appositæ sunt seruandę, Soccin. in cons. 30. nu.4 vol.3. Rocch. de iurepat. in verbo pro eo quest. 12. Lambert. in eiusdem nominis tract. lib.1. p.1. q.9. in fi. n.109. & Cappellanus quidquam non debet agere cōtra volūtatē testatoris, ad tex. in c. decernimus 16. q.6. cap. illud in fine, & ibi Ab. & alij de iurepat. Mohed. in dec.268. Put. in decis. 10. & 11. de iurepat. Faria in decis. 582. & fuit per eandem Rot. resolutum in vna Cæsaraugustana Cappellaniæ, 16. Martij 1587. coram Illustrissimo Seraphino.

3 Cæterum præfatis minimè obstantibus, cōtrarium consului, & mouebar, quia præfata præuētio vergit in maiorem vtilitatē Ecclesiæ: vnde D. Thomas, in quo lib.5. art.28. voluit, quod Officium dici solitum de nocte in Ecclesijs, potest ex aliqua iusta occupatione dici de sero, & præueniri, puta si Magister debet videre lectiones suas de nocte, quia melius est vtrūq; reddere, quàm quod per vnum, aliud impediatur, & secundum Rationale officiorum in tit. de diuin. offic. circa med. Missę defūct. possūt prēueniri, nō autē postponi.

4 His accedat, quod velle videtur de Franch. in decis. 706. vbi legatum factum alicui, vt distribuatur inter pauperes post mortem, potest fieri distributio in vita eiusdem legatarij, & sic tempus præueniri ex deductis per DD. in l. post. mortem C. de fideicom. Padilla in l. vnum ex familia in princ. col.5. fol.289. ff. deleg.2.

RESOLVT. CCCL.

Cappellanus an debeat esse actu Sacerdos.

1 *Præsentatus ad celebrandas Missas, oportet, vt sit actu Sacerdos non habitu tantum.*
2 *Consensus ex diuturnitate temporis præsumitur.*
3 *Dictio, siuè, inter eadem posita, non facit diuersitatem.*

IN hac quæstione respondeo cum decis. Rot. in vna Parmensi iurispatronat. 8. Iunij 1573. coram Blanchetto, quæ his complectitur verbis.

Domini dixerunt, quod Laurentius tempore præsētationis esset actu Sacerdos, nō habitu, c. nemo & ibi glos. in verb. Sacerdotio Anchar. Gemin. Frāch. & cæteri de elect. in 6. Rot. decis. 1. de præb. in nou. Abb. in c. cū in cunctis §. inferiora n. 10. & 11. de elect. Rocch. de iurepatron. in verb. honorificum q.4. n.26. præcipuè cum subsequantur illa verba (quod ille sacerdos, siuè Cappellanus teneatur qualibet hebdomada celebrare Missas tres) ex quibus verbis colligitur mens expressa testatoris, quod præsentatus, tempore præsen-
1 tationis actu sacerdos, non habitu, Barb. cons. 33. volum. 2. Dec. cons. 129. col. fin. Lambert. de iurepat. lib. 2. par. 1. quæst. 6. art. 22. ait, se bis in facto obtinuisse.

Nō obstat, quòd in literis nō sit expressū, quod Cappellania debeat esse sacerdotalis, quod testator nō po
2 tuisset facere absq; Episcopi consensu, quia ex diuturnitate temporis præsumitur huiusmodi consensus, vt per Barb. d. cōs. & latè Dec. in cap. illud de presumpt.

3 Non obstat disiūctiua, siue quia posita inter eadem, nō facit diuersitatē, Barb. in d. cōs. verba illa, si aliquo tempore, Domini retulerunt ad præcedentia, nempè,

quod Sacerdos, siuè Cappellanus sit eligendus, si aliquo tempore futuro scilicet erit eligendus, & presentandus,& ita interpetrati sunt contra Laurentium.

His accedat, quòd Cappellania non est dicenda sacerdotalis,si ex verbis fundatoris nõ astringitur Cappellanus ad inseruiendum per seipsum, ex decis. Rotæ Rom.Antonin.lib.1.var.resolut. resolut.4.

Cappellanus enim non potest ab Episcopo cogi, vt ipsemet celebret, si fundatione in simpliciter dicitur, vt Rectores celebrent Missam, Sacr. Congregat. de qua per Galeot. in Margarit.casuum conscientiæ in verb.Cappellania.

RESOLVT. CCCLI.

An Cappellanus infirmus tenatur per alios celebrari facere.

1 *Quod Cappellanus infirmus non teneatur per alios celebrari facere,probatur duobus medijs,num.1.& 2.*
3 *Contrarium est verius,num.4.*
Limitatur,num.5.
6 *Refertur declaratio Congreg.Concilij.*

SVpponatur in facto, quòd cum quidam Sacerdos, qui Cappellaniam cum onere celebrandi Missas obtinebat,in grauem infirmitatem incidisset,& consequenter necesse ei fuerat à celebratione desistere;fuit dubitatum, an teneatur Missas per alios celebrari facere tempore infirmitatis,ad effectum faciendi fructus suos. Dubitationem mihi non mediocrem faciebant nonnulla.

1 Primo, tex.in cap. significatum,il 2. & ibi Abb. & reliqui de præbend.vbi habetur huiusmodi institutionem Cappellaniæ,seù beneficij,intelligi debere,seruata Sacerdotis honestate, & debita deuotione, hoc est, salua conscientia,& honore ipsius Sacerdotis,& saluo cultu,& veneratione,quæ ipsi Sacramẽto debetur, ita Panorm.in cit.cap. significatum num.3. & Imol.nu.7. Angel.in verb.Missa q.43. Siluester in sum.eodem verbo 1.q.7. & seq.Henriq. cons.22.n.4. Bomb. cons.17. num.6.& seq.Graff.cons.1. difficultate 4.de præb.Rodriq.in summ.par.1.cap.42.num.3.Quare ex ijs sequitur, quòd si Cappellanus fuerit legitimè impeditus, aut commodè,diligenter,& religiosè rem diuinam facere non possit, non est cogendus sacrificium offerre, sed potest semel, & iterum in hebdomada à celebratione obtinere, quia,vt dixi,Cappellanus non tenetur celebrare,nisi salua honestate.

2 Secundo, quia infirmitas omnes excusat, Hinc est quod infirmi dicuntur seruire, Dec.cons.70.col.3.n.2. & pro presentibus habentur,secundum Bar.in l.hac lege, vbi Alex.C. de prox. sacr. scrin.lib.12. Rom. sing. 453.inde glos. in d.l. hac lege in verb. deductione, ait. quod videtur adesse, qui abest licito cõmeatu, sequitur Ronferall.in l.5.n.30.de duobus reis,Amædeus de sindicatu n.107. Bolognet. consil.71. Mandos.reg.16. de concursu super benef. quæst.32. Hinc est, quod lectori infirmo debetur salarium tempore infirmitatis, Surdus consil.42. vol.1.post Alex.in l.diem functo col. fin.num.33.ff.de offic.assens.& ibidem Cagnol.n.189. post.Bald.in l.si ea in fi.C.de cond.inser.cũ alijs, quos congerit Lenauler. de priuileg. DD. quæst.9. par.4.& de Lectore absente cum licentia, vide Gratian. decis. 220.& hinc prouenit etiam, quod famulo infirmo debetur salarium,Cappell.Tholosan.decis.268.

3 Cæterũ præfatis minimè obstantibus, contrariũ dixi: mouebar ex pluribus, tũ primo quod salariũ, seu redditus assignetur Cappellano ob causã, quare si illã non adimplet,repeti potest, cũ redditus Cappellaniæ principaliter dentur propter onus celebrandi Missas.

4 Item facit pro hac eadẽ opinione regula illa iuris, quod fructus,seù salarium diminuitur,labore diminuto,prout è cõtra,illo aucto,debet augeri Felin.in c.cũ olim in princ.de re iudic. post Bar.in l.Seio per illum tex.ff.de ann.legat. Vnde Doctor electus ad legendũ, ordinariũ, & extraordinariũ debet salarium habere, seù fructũ vtriusq; sedis, Bald.in l.qui duobus ff.de cõdit. & demonst. Et canonicus duo officia gerens, potest petere duplices distributiones quotidianas,secundũ Angel.Io.And.Panorm. & Felin.in cap. cũ olim de re iudic. Card.ibi n.4.Coua.lib.3. var.resolut.cap.13. n.6.in fin.Cors.de verb.Gemin.in fin.n.27.vers.68.Idẽ in Doctore vtriusq; iuris,qui dat vocem in vtroque,& habet duo salaria,& idem in famulo,qui conuenit stare cum tribus,nam si vnus ipsorum moriatur,debet diminui salarium,Cæpolla de seruit.vrb.præd.§.14.c.1. Beccius cons.27.n.2.Roman.cons.25.Pontan.de alim. cap.16.nu.7.& regulariter diminuto labore, quod nõ debeantur fructus, qui per prius percipiebãtur, voluit Bald.in l.consul ff.de adoption. Barbat. ad eundem in l.3.C. commun.deleg. Menoch.de arbit. casu 133.Afflict.in cõst.Regni 55.in fin.Brun.de augumẽto concl. 13.& 14.& Gratian.decis.101.Vnde redeundo ad locum vbi progressi sumus, dico, quod cum prædictus Cappellanus desierit celebrare, consequenter ei non debentur fructus,qui causa celebrationis dantur, arg. tex.in l. si pecuniam in princip.ff.de cond. causa data.

5 Limitatur hec opinio dupliciter.Primo,vbi Cappellani infirmitas per octo, vel decẽ dies duraverit, nam potest percipere redditus præfatæ Cappellaniæ etiam si neque per se neq; per alios sacrum fecisset,secundũ Nouissimum in sua praxi c.47. arguendo à famulo infirmo, cui licèt non debeatur salarium,tamen tenetur dominus ei dare cibaria,ac modicas,& tenues expensas,nempè,per octo,vel decẽ dies,Bart.in l.si cum dotem §.sin autẽ ff.solut.matrim. Panorm. in c.1.de cler. ægrot.Coua.lib.3.var.resolut.cap.13. & hanc opinionẽ de Cappellano tenuit Pet.Nau. de rest.lib.2.n.210.

In casu tamen,quo à testatore caueretur, vt quotidie celebretur Missa per Cappellanũ,vel per aliũ cum
6 fuisset cõsulta Sac.Cong.Conc.ipsa Cõgregatio censuit,dictis Cappellanis indulgendum, vt bis in hebdomada liceat eis à Missæ celebratione abstinere, dum tamẽ id oneris tunc impleat per idoneum substitutũ, Azor.moral.instit.par.1.lib.10.cap.24.quest.7. nec talis substitutus poterit deputari per ipsum Cappellanũ, arguendo à Rectore Parochiano infirmo, qui non potest deputare Vicarium, sed munus deputãdi pertinet ad Episcopum,secundũ Io. And. & Franch. in c. cum ex eo de elect.& fuit dictum in Rota in vna Hispal.iuris nominandi 6. Octobris 1583. coram Illustrissimo Seraphino.Vide in hac materia Alex.Lessium cons.48. Farin.in 1.p.sect.2.dub.496.num.7.

RESOLVT. CCCLII.

An in Capellanijs Episcopus possit reducere numerum Missarum.

1 *Episcopus potest reducere numerum Missarum,quod habet locum etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum,num.3.*
Amplia in eleemosynis pro ipsis Missis celebrandis, nu.2.
Limita,num.4.

1 VBi in Eccesijs magnus Missarum celebrandarum numerus impositus est varijs defunctorum relictis, adeò vt illis pro singulis diebus à testatoribus scriptis,satisfieri nequeat, tunc Episcopus potest in Diœcesana Synodo pro sua conscientia decernere,quid faciẽdũ sit quoad Dei honorem,& cultum,& Ecclesiæ vtilitatem magis expedire videbit, ita tamen vt eorũ defunctorum semper commemoratio fiat,qui pro sua-

rum animarum salute, ea legata ad pios usus reliquerunt; sic sanciuit Trid. Synod. sess. 25. c. 4. de reformat.

2 Amplia primo in eleemosyna pro ipsius Missis celebrandis, quæ si adeò tenuis sit, vt nō facilè inueniatur, qui velit se huic muneri subijcere, vt dicitur in eod. c. 4. tūc numerus Missarū moderandus est, iuxta vires legati, & ita declarauit Sac. Cong. ad instantiā Archiep. Neap. die 26. Nouemb. 1583. s. dispositionē Cōcilij etiā locū habere in anniuersarijs, vt refert Steph. Quarā. in sum. Bul. in verb. Missa pag. 291. Et in huiusmodi reductione Episcopus capituli cōsiliū requiret, quāuis sequi illud non teneatur, ita Sac. Cong. Card. hic declarauit.

3 Amplia secundo, vt procedat etiam in Abbatibus, & Generalibus Ordinum; nam in capitulis generalibus decernere, & ipsi possunt, ac debent, quid faciendum sit in prædictis casibus in suis Ecclesijs, vt inquit Sanct. Synod. in cit. cap. 4. & hoc est illa ratione, quia vbi relictum executioni mandari non potest, dispensare Episcopus potest.

An autem, & quando Missarum numerum diminuere possit Episcopus etiam sine Synodo congregata adde Nauar. in Manuali cap. 25. nu. 138. Henriq. lib. 9. de Sacrificio Missæ cap. 22. sub num. 6. & Rodriq. in summ. p. 1. 1. cap. 252. conclus. 13. in fine.

4 Limita non procedere in Missis in fundatione Ecclesiæ impositis, cum in his Episcopus, ac prędicti alij dispensare nequeant, ita declarauit eadem Sac. Cong. idque meritò; nam sancta Synodus loquitur de Missis relictis à testatoribus, non autem de impositis in fundatione, ergo non habebit locum in his; inclusio enim vnius, alterius exclusio est, cap. nonne de præsumpt. & l. cum prætor ff. de iudic.

RESOLVT. CCCLIII.

An Capellanus possit alibi, quàm in altari designato celebrare.

1 *Capellanus potest alibi, quàm in loco designato celebrare, contrarium deciditur ex duobus de quibus nu. 2. & 3.*

2 *Adducuntur duæ causæ legitimæ non celebrandi in altari designato de quibus num. 4. & 5.*

1 VIdebatur, quod sic, argumentando de tempore ad locum, quod quidem validissimum esse in iure testatur Euerard. in cap. 29.

Cæterum contrarium consului, motus ex pluribus.

2 Primo, quia secundum Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 8. Capellanus institutus ad sacrum faciendum in certo templo, oratorio, sacello, vel altari, quibusdam diebus, non satisfacit fundatori, si alibi diuinam rem facit, cuius opinionem sequuntur Graff. in cons. 1. difficultate 4. de præbend. vol. 2. D. Genuensis in suo pastor. cap. 73. Morot. consil. 21. num. 4. & seq. vol. 1. Thoming. consil. 29. volum. 2. Rub. cons. 4. num. 3. & 5.

3 Tum secundò, quia si hoc fieri posset, finis institutionis præfatæ Cappellaniæ remaneret inobseruatus, cum electus sit locus, quem fundator voluit frequentari, religiosè honorari, & coli, & propterea mēti eius & voluntati satisfactum minimè est: ita Nauar. de oratione cap. 5. num. 2. & 12. Siluest. verbo Missa 1. quæst. 10. Calcan. in tract. de condit. lib. 2. quæst. 22. num. 60. Cancer. decis. 11. num. 5. Graff. Azor. cit. locis, qui addunt, quod si præfatus Capellanus alibi rem diuinam facit, quam in loco designato, præter peccatum mortale, cum infideliter agat, & pactum, & promissum in re graui non seruet, tenetur aliqualem fundatori facere restitutionem, sed hoc intelligas, & declara, quando Capellanus id egisset absque aliqua legitima, ac rationabili causa, secundum Nauar. in Manuali cap. 25. num. 134.

4 Inter causas verò legitimas non celebrandi in altari designato connumerari possunt, prima si altare ipsum esset destructum, vt voluit Merenda cons. 29. quo casu, secundum dictum D. Genuensem in Manuali pastor. c. 72. celebrari debet Missa in alio altari eiusdem Ecclesiæ, & hoc propter deuotionem testatoris, donec construatur altare.

5 Secunda causa est, si Cappellanus reperiretur absens à loco, vbi celebrari debet, vel etiam inundatio aquarum, vel aliqua huiusmodi, tunc vt supra dixi, debet capellanus alibi satisfacere, & ratio est, quia in huiusmodi casibus credendum est, talem fuisse fundatoris mentem, & voluntatem, vt si locus impediretur, alibi pro se, vel suis offeratur sacrificium, nam sic plus sibi, vel suis prodest.

Suprapositam principalem conclusionem amplia procedere etiam hæredibus consentientibus, vt alibi, quam in loco designato Missæ celebrentur, D. Genuen. loco citato, & ratio est, quia non agitur de voluntate hæredum, cui possunt renunciare, sed fundatoris, iuxtà Cardin. Imol. Bonifac. in Clem. quia contingit de religiosis domibus.

RESOLVT. CCCLIV.

An hæredes possint conferre Capellanias absque auctoritate Ordinarij.

1 *Beneficiorum collatio, seù institutio regulariter spectat ad Episcopum.*

2 *Capellaniæ, quando non conceduntur in titulum, non dicuntur beneficia Ecclesiastica.*

Amplia, num. 3.

4 *Quid sit, & quotuplex beneficium Ecclesiasticum, vide remissiuè.*

5 *Adducitur decis. Guid. Pap. per quam deciditur quæstio principalis.*

SVpponatur in facto, prout quotidie fit, quod quidā fundauerat, seù donauerat in suis proprijs fundis, seù domibus capellaniam, & ordinauit quod celebrētur singulis hebdomadis quatuor Missæ, volēsq; præfatum capellanum eligendum esse per eius hęredē. Quare fuit dubitatū, si in præfata electione requirebatur, vt precederet cōsensus Episcopi, & dubiū faciebat pro opinione affirmatiua, quod quælibet beneficiorū collatio, seù institutio ad Episcopum regulariter spectat,

1 cap. ex frequentibus de instit. c. ad hæc de off. Archid.

Cæterum præfatis non obstātibus contrarium dixi, quod scilicet non sit necessaria approbatio Ordinarij,

2 quia pręfatæ Capellaniæ nō dicuntur beneficia Ecclesiastica, quando in titulū non conceduntur, secundum gl. in clement. fin. de decim. quam commendat Gomez in reg. de infirm. resignan. q. 23. & Dec. consil. 210. nu. 4. & tradit glos. in extrauag. execrabilis in verbo, quę

3 alias de præbend. inter communes, & etiam si dentur in titulum, quando nō per Episcopū, sed per minorem Prælatum conceduntur, quia tunc quantumuis in titulum concederentur per alium Episcopo minorem non habentem ad hoc priuilegium à Sūmo Pontifice, vel mandatū ab Episcopo in suo Episcopatu, non vtique dicerētur beneficia Ecclesiastica, prout soluit gl. quæ ita debet intelligi in dicta extrauag. execrabilis vers. quæ alias ad medium, & voluit Imola in cap. in nostra col. 3. vers. quomodo de rescript. faciūt pro hac declaratione dicta per Auend. c. 14. prætorum n. 32. ad fin. lib. 2. idemque de præstimonijs censendum est, vt scilicet si in titulum dentur, dicantur beneficia Ecclesiastica, sicut in altaribus, & cappellanijs dictū est, & tenet expresè Rebuff. in tract. de pacis. posses. 17. ampliatione n. 105. cum pluribus seq. & Staphyl. de lit. gratiæ, & iust. tit. de qual. & statu benef. num. 2. cum

tribus ſæqq.fol.39.in paruis,& Menoch.de arbit.Iud. lib.2.cent.3.caſu 201.nu.58.& deciſ.Capell.Thol.472. Calder.conſ.6.de præbend.Imo,& in penſione idem eſſe teſtatur,idem Rebuff.in d.tract. de pacif. poſſeſſ. 8.ampliat.& in tract.de nominat. quæſt.9.nu.49.& d. deciſ.Capell.Tholoſ.472. & Capyc. deciſ.200.num.3. Et ſi quæras quid ſit,& quotuplex beneficium Eccleſiaſticum, vide Rebuff.in prax.benef.tit.1.& 3.par.1

Quare cum in caſu,de quo loquimur, capellania non concedatur in titulum,proinde non venit appellatione beneficij Eccleſiaſtici, & conſequenter eius collatio,ſeu capellanorum electio nõ ad Epiſcopum, ſed ad fundatoris hæredes ſpectat, qui poſſunt tales capellanias donare ſine Epiſcopo, quibus voluerint, dummodò ſint idonei,iuxta diſpoſitionem fundatoris gloſ.in clem.fin.in verb.beneficiorum de decim. Sylua de beneficio p.1.quæſt.3.nu.29.Reburſ.in praxi tit. ſæculare benefic.quotuplex,nu.13.& 15.& de pacif. poſſeſ.num.287.Salzed.in addit. ad praxim Bernardi cap.18.num.9.Mandoſius in reg.de annal. quæſt.17. num.1. & per totum Gomeſ. in reg. de infirmis reſignantib.quæſt.23.

5 Quibus addo deciſ.Guid.Pap. in proprijs terminis 187.& nouiſſimè Rodriq.in ſua ſumm. cap.42. par.1. Nauar.conſ.5.& 7.de præb. Greg. Tholoſ. in inſtitut. benefic.cap.11.num.10.in fine,Valaſc.deciſ.60. n.12. & 13.part.1.

RESOLVT. CCCLV.

Capellani quomodo debeant probare celebrationem Miſſarum Epiſcopo viſitante.

1 *Factum non præſumitur,niſi probetur.*
2 *Iuramentum obtinet vim plenæ probationis.*

1 FVit aliquando dubitatum, quomodo ſit facienda probatio ſuper celebratione Miſſarum, ſi fundatoris hæres dicat,Miſſas non eſſe celebratas per capellanos: clarum enim eſt in iure,capellanos ad hanc probationem teneri,& conſequenter ſi non probauerint,relictum eius contemplatione nõ debetur, vt voluit Bal.in l.3.nu.3.ff.de condit.& demonſt. Corn. in conſ.75.nu.13.vol.3.Crauet. in conſ.171. nu.15. & in conſ.226.col.fin. hoc enim eſt quid facti, ſecundum Gaſp.Theſ.q.87.quod non præſumitur, niſi probetur, ſecundum Maſcard.de probat.lib.2.concl.723. & capellanus tenetur probare conditionem impletam, vt legatum contemplatione Miſſarum relictum habeatur,l.hæredi in fin.ff.de condit.& demonſt. Pariſ. conſil.26.num.20.lib.4.

Hoc igitur ſuppoſito, ex parte capellanorum dice-
2 batur eſſe ſtandum eorum iuramento pro plena probatione,cum iuramentum vim plenę probationis obtineat ſecundum Bar. & reliquos communiter in l.nã, & poſtea ff.de iureiuran.Panorm. & Dec. in rubr. de probationibus,quibus addi poterit in proprijs terminis deciſ.Guid.Pap.614.Hæres verò dicebat, non eſſe ſtandum eorum iuramento,quia erant teſtes in cauſa propria,contra l.nulli C.de teſtibus,& ad deciſionem Guid.Pap.reſpondebatur, quod loquitur in re minima,& ſecus eſſe ſi agatur de re magna,prout hic.Item dicebatur,quod Guid. Papa intelligendus eſt in alio ſenſu,quàm communiter capitur, quia ibi nõ dicitur, ſtandum eſſe iuramento ſuper celebratione Miſſarum, ſed ſuper ſolutione legati, & ita fuiſſe pariter iudicatum,ſcilicet non eſſe ſtandum iuramento ſuper iſta celebratione teſtatur Theſaur. in cit. deciſ.87. quam nota.

RESOLVT. CCCLVI.

An in Capellania,in qua adeſt pinguis redditus, præſumatur quod adſit onus celebrationis Miſſarum.

1 *Epiſcopus non poteſt compellere Capellanos ad celebrationem Miſſarum,niſi euidenter de onere appareat, & quare.*

PRo huius quæſtionis dilucidatione ſupponatur in racto,quod in aliqua Eccleſia cathedrali, vel collegiata reperiantur capellæ cũ pinguibus redditibus, ac ſufficientibus ad celebrandum aliquas Miſſas, veruntamen beneficiati negãt ad illas teneri,ob id præſertim,quod de earum onere minimè apparet,eo magis,quod cum Epiſcopus viſitauerit, deſcribi nõ fecit in viſitatione,quare fuit dubitatũ in hoc caſu,an poſſit Epiſcopus compellere Rectores,ad aliquas Miſſas celebrandas pro quantitate redditum, & reſpondi, quod non, per regulam iuris,quod quælibet res in dubio preſumitur libera,niſi probetur ſerua,l.ſi altius C. de ſeru.& aqua,vnde in dubio res preſumitur allodialis,& ſic libera,niſi probetur feudalis, & cõſequenter ſerua,Alex.conſ.129.vol.1.Dec.cõſ.269.n.1.cõſ.360. n.4.conſ.468.num.6.& 7.conſ.498. nu.2.& 3.Crauet. conſ.111.num.9.Bellon.conſ.10.Cæphal.conſ.4 n.30. vol.1.Menoch.conſ.1.num.10.vol.1.Afflict.deciſ.277. in fin.& in dubio fideicommiſſum vti quædam res inducens ſeruitutem in ſe,nõ præſumitur niſi probetur, Roland.conſ.59.n.15.vol.3.Burſat.conſ.97.nu.1.Abb. conſ.31.nu.9.Quare in dubio eſt pronunciandum non extare fideicommiſſum,Dec.conſ.593.Oldrad.conſil. 21.Alciat.conſ.559.Soccin.iun.conſ.285.vol.2.Siluan. conſ.64.nu.19.Alban.conſ.31.nu.9. Vnde redeundo à quo digreſſi ſumus,dico,prefatum onus celebrationis Miſſarum cum non appareat euidenter,præſumẽdum non eſſe,& conſequenter non poſſe Epiſcopum compellere Rectorem ad Miſſas celebrandas.

RESOLVT. CCCLVII.

Qui Capellani viſitari ab Epiſcopo non poſſint.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper omnibus exiſtentibus intus ſuam diœceſim.*
2 *Epiſcopus poteſt viſitare omnes Eccleſias, & perſonas ſibi ſubiectas.*
Limita,num.3.

1 QVamuis de iure Epiſcopi habeant intentionem fundatam viſitandi omnes de eius diœceſi vulgato tex.in cap.omnes Baſilicæ 17. qu.4. cap. omnes Principes de maiorit.& obedient.cap. cum Epiſcopus de offic. ordin. lib.6. quod adeò eſt verum, vt procedat etiam ſi iuriſdictio competat Prælato inferiori ex fundatione,vt fuit reſolutum per Rotam in vna Abulen.iuris viſitandi 20.Nouemb. 1600. coram Ludouiſio,vbi facultas viſitandi tributa Epiſcoqo ex diſpoſitione Cõcil.Trid.ſeſſ.22.cap.7.de reformat.cùm intelligi debeat cumulatiuè,& non priuatiuè ad Epiſcopum,contra quem debet eſſe expreſſa prohibitio, vt etiam cenſuit Sacra Congregat. eiuſdem Concilij proinde admittitur ad viſitandum.

Communis enim,& trita eſt iuris cõcluſio,ut ſupra
2 dixi,Epiſcopum de iure communi habere intẽtionem fundatam,ut poſſit uiſitare omnes Eccleſias, atque perſonas ſibi ſubiectas,cap.1.§.hunc autem,& ibi Gemin.de cenſib.Soc.de uiſitatione col.4.nu.4. uerſ. decimo quæritur, & ſubiectæ preſumuntur quecunque eccleſiæ exiſtentes in ſua diœceſi, Rota in deciſ.186. nu.1.p.1.diuerſ. quinimo propria auctoritate uiſitare poteſt etiam Eccleſias exemptas, quando non habẽt

ſpe-

specialem exemptionem, quoad visitationem, cum exemptio, quoad visitationem non comprehendatur sub generali concessione exemptionum facta ad fauorem alicuius Ecclesiæ, Rota in decis.2. de censibus in antiq. Achill. in decis.2. de exempt. sed illa firma remanet Episcopo, Socc. in d. tract. lib.6. q.14. nu. 16. Rota diuers. d. decis.186. n.2. p.1.

3 Verumtamen si Ecclesia, vel personæ ecclesiasticæ reperirentur particulariter exemptæ, quoad visitationem, Episcopus illam visitare nequit, nec aliam quoq; illi vnitam, cum ratione vnionis sortiatur eandem exemptionem, & consequenter Ordinarius non posset clericos ibidem existentes corrigere, Achill. decis.1. de exemptionibus, & in decis.15. de priuil. Card. Put. in decis.115. lib. 3. & ita censuit Rota in vna Piscien. seu nullius iurisdictionis 7. Maij 1582. coram Gipsio, quæ loquitur de Ecclesia Parochiali vnita cuidam Abbatiæ Congregationis Cassinensis, quæ habet priuilegia amplissima exemptionis.

Vnde redeũdo, vbi digressi sumus, dico, quod si Cappellani non reperiantur aliquo modo exempti, poterunt visitari ab Episcopo, Quare Cappellani triremiũ, quæ aduersis ventis agitatæ in partibus suarum ciuitatum commorantur, si exempti non sint perinde, ac alij viatores, & transeuntes ab Episcopo visitari possunt, ita Nauarr. cons.4. de foro compet. & Sayr. in decis.1. eod. tit.

Et idem dicendum quoque est in Cappellanijs Regijs, qui nisi habeant specialem exemptionem subsunt Ordinario, & consequenter poterunt ab Episcopo visitari, vt fuisse in Rot. decisum patet aperte in decis. 736. p.1. diuersorum, quam notabis ad intellectum tex. in cap. cum Cappella de Priuilegijs, De Cappellano maiore, vide Monald. in cons.27.

RESOLVT. CCCLVIII.

An Cappellanus teneatur contribuere pro translatione altaris.

1 *Cappellanus tenetur contribuere in translatione Altaris, ex quatuor medijs, de quibus n.2.3.4. & 5.*
6 *Contrarium fuit decisum ex duobus de quibus n.7.*
8 *Respondetur contrarijs.*

1 PRima facie videbatur dicendum, quod sic ex pluribus.

2 Tum primo, quia secundum Rebuff. in prax. benefic. tit. de dispẽsat. ration. ætat. n.6. bona Ecclesiastica debent in tres partes distribui, scilicet, vt prima sit clericorum beneficiatorum, secũda pauperum, tertia fabricæ, seu reparationum Ecclesiẹ, vt probãt etiam tex. in cap. concesso, & seq. 12. q.2. Et ex hoc inoleuit cõmunis praxis, qua cautum est omnes beneficiatos obligari ad refectionem Ecclesiarum, in quib. beneficia obtinent cap.1. & cap. de his de Eccles. ædificand. licet quando Rector esset pauper teneretur patronus, si adesset, secundum de Cittadin. de iurepatron. p.6. ar.5. n.7. Lambert. in eiusdem nominis tr. lib.3. ar.2. & 3. q. 7. Costa de remed. subsidiar. c.106. illatio.2.

3 Tum secundo, quia olim secundum Canones aliquando tertia, aliquando quarta pars redditum deputabatur Fabricæ Ecclesiæ cap. decernimus, 1. q.1. Ripa cons.12. n. 2. Feder. de Senis cons.217. Lopez in comme. ad leges Hisp. leg.11. tit.10. partita 2. Valasc. decis.179. & de diuersis temporibus, in quibus diuersimodè distribuebantur bona ecclesiastica meminit Abbas in q.4. sub n.44. incip. Titius, & in c. postulasti n.4. de rescript. Felin. in cap. exceptionem num.6. & seq. de except. Sot. de iust. & iure lib. 10. q.4. art.10. & Rebuff. loco iam allegat.

4 Tum tertio, quia si ad hanc reparationem quandoque tenentur laici, secundum Hostien. in tit. de eccles. ædific. §.1. dum ait, quòd in aliquibus regionibus laici de consuetudine opus fabricæ faciunt suis expensis, quæ consuetudo iuuatur auctoritate iurium, quæ ibi adducit, & quod ipsorum laicorum interest cum ibi percipiant ecclesiasticaSacramenta, & Missas audiãt, & maximè erit obseruanda, vbi non bene soluunt decimas c. quicunque 16. q.7. & cap. hæc diximus, & c. filijs, & nepotibus eadem causa, & quod compellendi sunt talem consuetudinem obseruare, arg. c. ad Apostolicam de simonia, facit, quia consuetudo vim legis habet, l. de quibus ff. de legibus c. fin. de consuetudine, l.2. C. eod. & idem absque dubio si de contractu cum laicis circa hoc constet, quia pactis standum c.1. cap.3. de pactis l. iurisgentium §. prætor ait, ff. de pact. Vnde si laici, quanto magis Cappellani tenentur ad refectionem.

5 Tum tandem, quia secundum Nauarr. in cons. vnic. de Eccles. ædificand. quem refert, ac sequitur Sayr. in dec.1. eod. tit. obtinentes pensionem super aliquo beneficio tenentur ad reparationem illius, igitur & Cappellani.

6 Cœterum præfatis minimè obstantibus contrarium consului, & iuxta meum consilium fuit seruatum, & mouebar præcipuè ex duobus fundamentis. Primo ex cons. in proprijs terminis Monaldi 88. vers. quo vero ad secundum vol.2. quo cauetur non posse Episcopum cogere Cappellanum contribuere pro translatione Altaris.

7 Secundo eo, quod deductis necessarijs pro substentatione Cappellani, nihil remanebat de fructibus illius Cappellæ, cum tenues erant, nec ascendebant ad ducatos quinquaginta, & de iure beneficiatus non tenetur ad reparationem Ecclesiæ, nisi quatenus supersint redditus beneficij deductis necessarijs pro eo, secundum Panorm. in c.1. n.2. & in c. de his nu.2. de Eccles. ædificand. & Cappell. Tholos. in decis.400.

8 Non obstant contraria, quia loquuntur in obtinentibus beneficia Ecclesiastica.

RESOLVT. CCCLIX.

An legatum factum capitulo cum onere erigendi Cappellanias possit diuidi inter Canonicos.

1 *Facti species.*
2 *Legatum factum capitulo, censetur factum Canonicis.*
3 *Decisio quæstionis.*

1 SVpponatur in facto, quod cap. cuiusdam Ecclesiæ fuerat relicta quædam quantitas pecuniæ cum pacto, & conditione, quod singulis annis celebretur anniuersariũ pro anima cuiusdã personę, vel saltẽ erigatur altare, seu Cappellania cum onere celebrandi aliquas Missas: Quare fuit dubitatum an posset capitulũ dictę Ecclesiæ illã pecuniam legatam diuidere inter Canonicos præsentes; & dubitationem non mediocrem mihi faciebat pro opinione affirmatiua conclusio illa,

2 quod legatum factum cap. censetur factum Canonicis secundum sententiam Panorm. in c. requisisti de test. Menoch. de præsumpt. lib.4. præsumpt. 112. Facchin. lib.5. iuris controuersiarum cap. 41. Merenda consil. 28. n.3. & seq. Brun. à Sole in suo repertorio in verbo legatum.

3 Cæterum hoc non obstante contrarium dixi; & ita fuit resolutum, quod scilicet pecunia hæc non sit diuidenda inter Canonicos, sed debet cõuerti in bona stabilia, seu annuũ censum iuxta terminos Clem. exiui §. cumq; annui redditus de verb. signifi c. & sic debet seruari pro futuris Canonicis, ita Nauart. cons. 8. de reb. Eccles. non alienand. Prax. Episcopalis in verb. alienatio n.2. par.2. D. Gennen. in suo Manuali Pastor. c. 72.

& mo-

& mouetur per regulam iuris, qui ſentit commodum de reg. iur. lib. 6. & per DD. quoque in cap. cum ſecundum Apoſtolum de præbend. Quare, vt ſupra dixi debet conuerti in annuos redditus, vt ſic annui fructus perpetuò dentur illis, qui onus ſubſtinebunt.

RESOLVT. CCCLX.

An Cappellanus poſſit celebrare Miſſas in alio Altari, quando cauſa finalis ibidem non fuit deuotio Teſtatoris.

1 *Quando deuotio Teſtatoris non eſt cauſa finalis, Miſſa poteſt in alio Altari celebrari.*

LIcet, vt ſupra dixi, quando teſtator mandat celebrari Miſſas in tali altari, ſeu Cappella, ad quam conſtat habere deuotionem non erit licita loci deſignati mutatio, Nauarr. in Manuali cap. 25. nu. 134. ad fin. verſ. Sacellani Sebaſt. Medic. in Summa de acquir. & conſeruan. rer. domin. par. 3. Gloſ. 2. n. 75. Spin. Guttier, & alij allegati per Ceuall. quæſt. 686.

1 Tamen ceſſante huiuſmodi coniectura, poſſet tam in vno loco, quam in alio Miſſa celebrari, cũ vtroque modo ſatisfiat animæ teſtatoris, c. multi 4. diſt. Lap. alleg. 35. n. 4. Duen. reg. 134. & eſt d. Rotæ per Cardinalẽ Seraphinum 9. Oct. 1595. Bergom. legati, vbi relictum monialib. d. fine, vt celebrari faciant ſingulis diebus in d. Eccleſia Miſſam in remedium animæ ipſius teſtatoris, alias legatum deuoluatur, ſi contingat illas trãſferri ad aliam Eccleſiam, non poterunt priuari legato, ſi in Eccleſia ad quam ſunt translatæ, Miſſa celebretur, cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animæ in vno loco, quàm in alio, maximè quia huiuſmodi legata præſumuntur fieri intuitu legatarij, l. patre filium §. Tuſculanos de leg. 3. Couar. in c. requiſiſti nu. 10. de teſt. Card. Mantica de coniecturis vlt. voluntatum lib. 6. tit. 14. n. 18. & lib. 8. tit. 6. n. 23. Cephal. conſ. 216. n. 17. cum ſeq. lib. 2. & legatum pro dicendis Miſſis factum Sacerdoti cenſetur contemplatione perſonæ, non Eccleſiæ, & cum fuerit dictum in Eccleſia Monialium, talis dicitur iſta, ad quam fuerunt translatæ, prout alias Bartolus conſ. 26. n. 3. lib. 1. vbi de Eccleſia ædificanda in domib. teſtatoris, quæ poterit ædificari in ædibus permutatis, Soccin. iun. conſ. 162. n. 22. & 26. lib. 2. & quia facta translatione ab habente poteſtatem, omnia iura pertinentia ad Eccleſiam, & translata, ſpectant ad illam, in qua fit translatio c. & hoc diximus 16. q. 7. & ibi gloſa, Ioannes Andreas in c. cum perſonæ col. 2. de priuileg. in 6. Lapus allegatione 68. cum alijs de quibus in d. deciſ. Rotæ per Cardinalem Seraphinum, & eſt deciſ. 1149. part. 2.

RESOLVT. CCCLXI.

Cappellania, quæ debet conferri proximiori, debet intelligi ſecundum computationem iuris Canonici.

1 *Facti ſpecies.*
2 *In ſucceſſione Cappellaniarum computatio graduum fieri debet ſecundum ius Canonicum.*

1 SVpponatur in facto, quod ex diſpoſitione, ſeu præcepto defuncti Cappellania deberet conferri proximiori, quare fuit dubitatum, ſi debet fieri computatio ſecundum ius canonicum, an verò ciuile, & ſecundum ius Canonicum fieri debere voluerunt Balb. in deciſ. 21. quia in beneficialibus, & Cappellanijs collatiuis non datur ſucceſſio nec delatio iure hæreditario
2 cap. Apoſtolica 8. q. 1. neque in foro Eccleſiaſtico ſeruantur deciſiones iuris ciuilis, quãdo ad inuicem ſunt contrariæ, prout in ſpecie concludit Ceuall. in q. 398. n. 28. ſubdens tamen hoc procedere ſine aliqua difficultate, quando cauſa eſſet merè beneficialis, & fundator Cappellaniæ eſſet Clericus in ſacris cõſtitutus, quaſi tunc potius videatur diſponere, ſecundum regulas iuris Canonici quam Ciuilis, & dicit eſſe notandum, ita fuiſſe iudicatum, & alibi non reperiri.

Quare in Cappellanijs, quæ fundantur ſine auctoritate Epiſcopi, & quæ non habẽt requiſita in beneficijs Eccleſiaſticis, ſi vocentur Clerici conſanguinei ſeu de familia dubia quo ad eos orta definiẽtur per leges de maioratibus loquentes, prout in cauſis Hiſpaniæ latè Gonzalez in reg. de menſibus gl. 5. in princ. n. 34. Rota diuerſ. deciſ. 100. par. 2. nu. 6. verſ. ſecundo non obſtat Gomez in l. 4. Tauri nu. 65. in fine, Molina de primogen. lib. 1. c. 7. n. 10. Guttier. qq. pract. c. 8. num. 9. lib. 2.

Finis tituli Praxis Cappellaniarum.

PRAXIS CONCVRSVS AD Eccleſias Parochiales.

RESOLVT. CCCXLII.

De forma obſeruanda in prouiſione Eccleſiarum parochialium ab ordinarijs.

1 *Concurſus in collatione parochialis Eccleſiæ fieri debet.*
2 *Amplia primo, vt non poſſit per Epiſcopum remitti.*
3 *Amplia ſecundo, vt non ſit tutus in foro conſcientiæ, prouiſus abſque præfata forma.*

1 EX Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. de reform. quando vacat Eccleſia parochialis debet fieri concurſus iuxta formam dicti capituli, aliàs collatio erit nulla, & Papæ poſtea reſeruatur, iuxta conſtitutionem Pij V. incip. In conferendis; forma enim non ſeruata actus corruit, ſecundum Felin. in cap. cum dilecta de reſcript. & in proprijs terminis de collatione beneficiorum; vide Cardin. Puteum in deciſ. 338. lib. 1. Than. in deciſ. 99. in manuſcriptis.

2 Amplia, vt ſupradicta forma omitti non poſſit per Epiſcopũ, etiam ſi vellet parochialẽ conferre perſonæ quantumcumque notoriæ, doctæ, idoneæ, & benemeritæ, Fuſcus de viſitation. lib. 2. cap. 5. n. 10. Cenedus in collect. 15. ad decretum num. 5. Pariſ. de reſignat. lib. 8. quæſt. 9. n. 83. Garſ. de beneficijs part. 9. cap. 2. n. 102. Vnde Congregatio Concilij cenſuit quod Epiſcopus, vacante Eccleſia parochiali, debet ſeruare formam examinis per concurſum, licet velit eam Vicario conferre, & alias, quod Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, ſiue in iure Canonico, etiam in publica Vniuerſitate graduatus, non excuſatur ab examine, quando petit ſibi prouideri de aliqua Eccleſia Parochiali, Gonzalez gloſ. 4. nu. 90. Leſſius de iuſtit. & iure lib. 2. cap. 34. num. 82.

Amplia ſecundo, vt prouiſus de Parochiali, non ſeruata ſupradicta forma, non ſit tutus in foro conſcientiæ, quia ſecundum Couar. in Reg. peccatum par. 2. §. 3. num. 9. non poteſt nec acceptari, neque retineri beneficium, non ſeruata forma requiſita. Molina de iuſt. & iur. 1. tom. tract. 2. diſputation. 81. circa fin. verſ. Ad dictum Inn.

Amplia tertio, vt debeat fieri prouiſio per concurſũ, quamuis conſtet de reſeruatione, vt quia beneficium vacet in menſibus Apoſtolicis, nam adhuc debẽt proponi edicta ab Ordinario, & facto examine ab eo, ſiue, eo impedito, ab eius Vicario, atque ab alijs Examinatoribus, non minus quàm tribus, in Synodo diœceſana

ceſana deputatis, illi, qui fuerit ab Examinatoribus approbatus, & ab Epiſcopo electus, collatio Eccleſiæ à Papa fieri ſolet, & non alteri, ita Mareſcott. variar. reſolut. lib. 1. c. 52. num. 2.

Amplia quarto, vt diſpoſitio Concilij procedat etiã in beneficio reſeruato, vel affecto ſpecialiter vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem S. R. E. Cardinalium, ſeu Abbatum, vel Capitulorum, vel etiam ſi eius Cura Epiſcopo incumbat, & per vnum, vel plures adminiſtretur: nam opinio Oldradi in conſ. 67. num. 1. quod beneficium non dicatur curatum, quando Cura apud plures reſidet, tanquam repugnans Concilio, non eſt tenenda, vt in ſpecie Rota in vna Gerunden. Sacriſtiæ in dec. 48. n. 8. part. 1. diuerſ.

Amplia quinto, vt Conc. locum habeat, quamuis beneficium vacet per reſignationem in Curia, dummodo reſignatio ſit ſimplex, vt per Mareſcot. loco cit. num. 6.

Amplia ſexto, vt procedat etiam in beneficio reſeruato, quod ſit iuriſpatronatus eccleſiaſtici, vel mixti, quia nulla habita ratione patronorum, Ordinarius debet edicta concurſus ponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere, cum fide approbationis, pro inſtitutione à Summo Pontefice facienda, ſicut fit in alijs, quæ non ſunt iuriſpatronatus: & ad hunc concurſum admitti debent tam nominati à patronis, quam alij, vt cenſuit Sacra Congregatio eiuſdem Concilij in vna Florentina Parochialis de anno 1599. quam declarationem ſequuta fuit Rota in d. Florentina de eodem anno 28. Maij coram Iuſto.

RESOLVT. CCCLXIII.

Concurſus an debeat fieri in beneficijs ſimplicibus.

2 *Beneficia, ſimplicia ſunt conferenda abſque concurſu.*

1 REſpondeo, quod quando beneficium eſt ſimplex, ſufficit, quod conferatur idoneo, nec neceſſe eſt, quod fiat concurſus ad effectum, vt magis idoneo cõferatur, gloſ. in cap. monaſterium 16. quæſt. vltim. c. 3. verſ. quia in minoribus, vbi Abb. de iurepatron. idem Abb. in cap. conſtitutus, il ſecondo, & ibi Franc. num. 4. de appell. Caputaq. dec. 69. lib. 1. de manuſcript. Creſcent. deciſ. 12. de conceſſ. præbend. Et idem velle videtur Conc. Tridentin. poſtquam in ſimplicibus nullam præſcribit formam examinis, & concurſus, ſed tantum requirit habilitates de iure communi neceſſarias, c. 4. in fin. de reform. ſeſſ. 22. & c. 13. ſeſſ. 7. ſicque tenuit Rota in vna Calaguritana reductionis motus proprij 29. Martij 1595. coram Card. Seraph.

RESOLVT. CCCLXIV.

Concurſus an fieri debeat, quando Curata beneficia reſignantur in manibus Papæ ad fauorem.

1 *Concurſus requiritur in omnibus beneficijs Curatis.*
2 *Limita quando beneficia Curata reſignantur in manibus Sanctiſſimi ad fauorem.*

1 QVamuis in omnibus beneficijs Curatis regulariter locum habeat concurſus, ita vt illorum prouiſio minimè fieri abſque eo debeat, attamen quotieſ-
2 cumque reſignatio Parochiæ fieret in manibus Sanctiſſimi (vt aiunt) ad fauorem certę perſonæ, tunc enim minimè exigitur, & collatio ſubſequens erit valida. Cuius concluſionis ratio eſt, quia reſignatio huiuſmodi non inducit propriam vacationem, Caſſad. in deciſ. 3. de renunc. Cardin. Puteus in dec. 357. n. 1. vol. 1. & in dec. 314. n. 2. lib. 2. Gab. in conſ. 199. nu. 2. & ſeq. vol. 2. Hartam. in conſ. 22. Bereulten. in conſ. 91. num. 5. & ſeq. vol. 1. & conſequenter diſpoſitio Concilij ſuper concurſu in ea locum non habet: ſed reſignatarius prouiſus à Papa, vel obtinens mandatum de prouidẽdo in forma dignum, ſolum examinari debet abſque concurſu, iuxta deciſ. Rotæ 54. de conceſſ. præbend. in antiq. & Gratian. in deciſ. Rotæ Marchiæ 158. quod examen iuxta terminos deciſ. 18. de conceſſ. præb. in nouis, & ſi delegatus inuenerit eſſe idoneum approbari debet, vt pluries cenſuit Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium interpretum eiuſdem Concilij, & ſignanter in vna Aurien. Parochialis 3. Calend. Februarij 1565. & iterum in vna Illerden. 3. Octobris 1566.

RESOLVT. CCCLXV.

Concurſus an ſit neceſſarius in prouiſione Parochialis vnitæ Canonicatui.

1 *Beneficium vnitum non dicitur amplius beneficium.*
2 *Magis dignum, trahit ad ſe minus dignum.*
3 *Beneficia Curata vnita Canonicatui non ſunt conferenda per concurſum.*

1 REſpondi, quod non, motus præſertim extribus vrgentiſſimis fundamentis.

Primo quòd præfatum beneficium minimè dici poterit parochiale, & conſequẽter in eius prouiſione non eſſe neceſſarium concurſum ſecundum Hart. in conſil. 51. vbi quoque dicit valere conſequẽtiam, non eſt beneficium parochiale, igitur non requiritur concurſus.

Quod autem nõ ſit parochiale, apertè demõſtratur ex duobus. Primo, quia beneficium vnitum, ammittit nomen, atq; naturam beneficij, ſecundum deciſ. Rotæ 11. de reb. eccl. non alien. in antiq. Hinc eſt, quod in impetratione debet exprimi principale, nec opus eſt exprimere vnitum acceſſoriè Rot. diuerſ. in dec. 786. part. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſu 205. nu. 67. Pariſ. lib. 10. de reſignat. q. 2. n. 36. Azor. inſtit. mor. part. 2. lib. 6. c. 28. q. 2. Vnde habens Canonicatum, cui ſit vnita parochialis, debet reſidere in canonicatu, & non in parochiali, c. extirpandæ §. quia verò de præben. & ibidem Panor. & Rebuff. notab. 4. & declarauit Sacr. Conc. Congregatio, quare attenditur tantum qualitas, & natura beneficij principalis, non autem annexi, gloſ. in clem. per literas, verb. eccleſias de præben. & ibi Card. q. 17. Rot. in dec. 114. n. 4. part. 2. diuerſ. nam vnitum aſſumit naturam, conſuetudines, & priuilegia principalis, cui eſt annexum, Nauarr. conſil. 6. de priuil. & in conſ. 10. de maior. & obed. Gonzalez in regul. de menſib. gl. 5. §. 7. num. 2. & per collationem principalis, habetur vtrumque, neque eſt neceſſaria alterius collatio, gl. in verb. de iure in c. gratiæ de reſcrip. in 6. Ferret. cõſ. 236. n. 8. Et hinc eſt, quod lis introducta ſuper beneficio, vt vnito, vel non eſt lis ſuper beneficio, vt fuit in Rota reſolutum in vna Legionen. præſtimonij, 16. Iunij 1595. coram Pamphilio, nec in beneficio vnito locum habet reg. de triẽnali, quia regula loquitur de poſſeſſore tituli beneficii, & qui poſſidet beneficium, vt vnitum, non poſſidet, vt titulum beneficii, ſed vt membrum, & prædium tituli, Pariſ. conſ. 121. nu. 58. vol. 4. Sarnen. de triennali q. 8. Rebuff. de pacificis nu. 62. & 193. & pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Romana Sanctæ Priſcæ coram Chiſanen. & iterum in vna Beneuentana Sancti Feſti 13. Ianuarii 1552. corã eodem, & tandem in vna Terdonen. Prioratus 13. Iunii 1594. coram Penia, quare cum beneficium vnitum deſinat eſſe tale, proinde non eſt dubitandum, quin huiuſmodi parochialis vnita Canonicatui aſſumat illius naturam, & qualitates, & conſequenter non requiratur in illius prouiſione concurſus, ſicut in cæteris beneficiis, præter parochialia.

Se

2 Secundo per regulam iuris, ſcilicet, qood magis dignum trahit ad ſe minus, ad text. in c.quod in dubijs, de conſec.eccleſ. quarè cum Canonicatus ſit quid dignius parochiali,propterea attẽdi debet qualitas Canonicatus in prouiſione facienda abſque concurſu.

3 Tertiò,quia ita declarauit Sac. Illuſtriſs. Cardinalium Congregatio,vt ſcilicet parochialis vnita Canonicatui, non ſit conferenda per concurſum, ita Galetus in ſua Margarita ſelectorum caſuum conſcientiæ verbo parochus.

RESOLVT. CCCXXXI.

An ſi tempore, quo debet fieri prouiſio per concurſum, non adſint Examinatores Synodales,poſſit Epiſcopus deputare nouos Examinatores.

1 *Examinatores Synodales ſingulis annis in Synodo ſunt eligendi.*
2 *Quando forma non poteſt præciſe adimpleri remittitur.*
3 *Conſtitutio inducens formam aliquo reſpectu inobſeruabilem,actus abſque ea fieri poteſt.*

DVbitationem mihi pro opinione negatiua faciebant verba Sacri Conc.Trident.c.18.ſeſs. 24. de
1 reformat. quibus decernitur, Examinatores ſingulis annis in diœceſana Synodo eligendos eſse, quare cum in caſu, de quo agimus, præfati Examinatores, non adſint,non poterit fieri dictus concurſus.

Cæterum hoc non obſtante,contrarium reſpondi,& animaduerti eſſe in praxi ſeruandum,motus preſertim quod iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Placentina parochialis de Malpartida 29.Nouemb.1593 coram Litta, vt fuit dictum,quòd ſi eo tempore, quo debet fieri prouiſio per concurſum,non adſint Examinatores Synodales, de quibus loquitur ſacrum Conc. Epiſcopus, non obſtante forma Concilij, poterit deputare nouos Examinatores abſque celebratione Synodi.

Cuius concluſionis,ſeu deciſionis duplex eſt ratio, ſecundum Mareſc.lib.1.var.reſol.c.52.

2 Prima eſt, quia vbi forma à lege inducta non poteſt præcisè adimpleri,tunc illa remittitur,ſecũdum Rom. in conſ.433.nu.5. Aymon.conſ. 117.num. 1. Tiraq. de legibus connub.gloſ.6.num.6.32.& 69.Roland.conſil. 81.n.25.& ſeq.vol.1.conſ.43.num.36.& ſeq. vol.2.& conſ.30.n.13.vol.3. Alciat. in l.1.num.41.ff. de lib.& poſthum. & ſecundum eum,cùm Conc. loquatur cum præſuppoſito, quod Examinatores Synodales exiſtant, ergo ceſſante hoc præſuppoſito, ceſsare debet eius diſpoſitio.

3 Præterea, quia quando conſtitutio inducit nouam formam, & illa de facto non poteſt obſeruari, velut quia non adſint perſonæ, vel qualitates requiſitæ,ſufficit,quod actus fiat eo modo,quo prius poterat,cap. quia propter, & ibi Abb. num.12. de elect. idem poſt Ioan.Andr.conſ.25.n.12.lib.2.& in c.1.n. 11. de elect. Aymon. conſ.17.n.2.

Quare Epiſcopus,qui cum Synodalibus Examinatoribus,qui nondum ſunt deputati, vel ſunt abſentes, aut impediti, non poteſt de parochialibus, vt Concilium diſponit,prouidere, poteſt per ſeipſum Examinatores deputare, ſicut ante Concilium ei permiſſum erat,vt in cap. accepimus, & ibi glos. in verb. examinari,de ætat. & qualit.

RESOLVT. CCCLXVII.

An concurſus requiratur in permutatione beneficiorum.

1 *Lex generaliter loquens,generaliter debet intelligi.*
2 *In permutatione beneficiorum non requiritur concurſus.*

DVbium mihi faciebat pro opinione affirmatiua. Primò quod cùm Concilium generaliter loqua-
1 tur de concurſu faciendo in prouiſione parochialium, generaliter intelligi debeat, & conſequenter non debet in dubium reuocari, quo ordine Parochiales conferantur.

Cæterum hoc non obſtante, contrarium eſt habendum in praxi, vt ſcilicet ſi vacet Parochialis, permutationis cauſa,nõ debeat fieri examen per concurſum
2 quãdo permutatio fieret cũ alia Parochiali ferè prioris conditionis, ita Leſſius de iuſtit. & iure tit. de benef.lib.2.cap.34.dubit.16.Vgolin.lib.2. de poteſt.Epiſcopi c.50.§.3. Pariſ.lib.8.q.9.n.95. Vbald. de permutat.benef.q.20. Thominger.dec.129.

Ratio eſt, ſecundum præcitatos,quia in ſupradicto caſu non eſt opus nouo examine, cùm per examẽ antiquum in primis collationibus vterq; idoneus iudicatus ſit, ſecundum quod declarauit S.Congr. Conc. ſuper d.cap.aliàs fieret iniuria primis Examinatoribus, Rebuff. in prax.tit. de reſcript. in forma pauper. pro graduatis nu.3. & 4. & in tract. de priuileg. ſchol. priuil.86. per tot.

Vnde Gonzales gl. 4. refert ſeruari in Curia quòd ſemel examinatus, & approbatus ad vnum beneficiũ ſimplex, non amplius examinatur ad aliud ſimile, idem eſt,ſi ſemel ſit approbatus ad Canonicatum, vel dignitatem in Collegiata,non amplius examinatur ad ſimilem canonicatum, vel dignitatem in alia Collegiata;ſic ſemel approbatus ad curatum,vel canonicatum, vel dignitatem in Cathedrali, non vltra examinantur ad ſimile,vel ſimilem.

Quod ſi fieret permutatio de curato, cum ſimplici beneficio, vel cum alia Parochiali,vbi maior exigeretur induſtria,tunc debet fieri examen per concurſum, vt colligitur ex Conc. & Leſs.cit.loc.num.85.

RESOLVT. CCCLXVIII.

Concurſus, an requiratur in Parochia, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.

1 *Concurſus non requiritur in prouiſione parochialis, quæ eſt de iurepatronatus laicorum.*
1 *Limitatur tribus modis n.2.3.& 4.*

1 POteſt prouideri Parochialis ſine concurſu, quãdo eſt iuriſpatronatus laicorum,nam tunc præſentatus à patrono,debet ſimpliciter examinari ab Examinatoribus deputatis,& ſi idoneus repertus fuerit, admitti, & inſtitui, vt probatur, ac diſponitur in eodem Sacr. Concil. ſeſs.24.c.18. de reform.verſ.quod ſi luſpatronatus,& ita declarauit Sac.Congreg. Conc. per hæc verba,*Speciale eſt in iurepatronatus laicorum, vt nõ requiratur concurſus in collatione Eccleſiæ Parochialis.* Et iterum examen per concurſum fieri non debet in vacatione Parochialis, quæ ſit iuriſpatronatus laicorum,ſed ſufficit,quod deputatus à patronis examinetur ab Examinatoribus in diœceſana Synodo deputatis,& idoneus iudicetur,prout ſtatuit Concil.Trid. in §. quod ſi iutiſpatronatus.

2 Limita hanc cõcluſionem quatuor modis,Primò vt procedat ſi patronus laicus vnum dumtaxat præſentat,ſecus verò vbi ad eodem patrono plures fuiſſent præſentati,quia tunc inter eos debet fieri concurſus, vt declaraſse Sacram Concilij Congregationem refert.Mareſc.lib.1.variar.reſolut.c.52.n.11. quæ ſic ſe habet eueniente vacatione parochialium de iurepatronatus laicorum,quando plures ſunt præſentati,requiritur examen per concurſum inter ipſos præſentatos tantum,ex his,qui peracto examine idonei ab examinatoribus denunciati ſunt, Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum,

lum, & non alterum instituat iuxta decretum Concilij.

3 Secundò, quando Parochialis esset iurispatronatus mixti, scilicet, partim ecclesiastici, & partim laici, de quo loquitur gl. in c. vn. de iurepatr. Mohed. in dec. 9. eod. Crescent. dec. 3. & 5. & Achill. de Grass. in decis. 2. eod. tit. nam tunc fieri debet concursus, secundum Gonzal. gl. 6. n. 135. referens ita declarasse Sac. Congreg. per hæc verba, videlicet: *Si Ecclesia Parochialis sit iurispatronatus partim Ecclesiæ, partim laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita, quam Concilium præstitit in conferenda parochiali, quæ sit iurispatronatus, meri ecclesiastici, & idem dicendum est, quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad ecclesiasticum.*

Tertiò, quando iuspatronatus esset laicorum, non quidem ex constructione, fundatione, & dotatione, aut donatione, verum ex priuilegio, vel præscriptione, nam tunc secundum Concil. Trident. sess. 25. c. 9. de reform. §. denique in eis cessare debent omnia, quæ de iurepatronatus dici solent, ita Gonzalez loco citato num. 137.

RESOLVT. CCCLXIX.

Concursus quibus in casibus cesset.

1 *Enumerantur casus, in quibus cessat concursus.*

VLtra casus enumeratos in præcedentibus quæstionibus est animaduertendum, quod cessat
1 primo in beneficijs regularibus, quæ regularibus conferri debent, iuxta terminos cap. cum de beneficio de præbend. in 6. & dec. Rotæ 22. eod. in nouis, & censuit Sacra Congregatio per hæc verba, *Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficijs regularibus, quæ regulnribus conferri consueuerunt.*

Secundò cessat in Vicarijs, de quibus in clem. vn. de offic. Vicar. & loquitur constit. Pij V. 46. quod intelligendum est de Vicarijs non perpetuis, vel de vicarijs ecclesiarum parochialium alicui beneficio, seu loco vnitarum, secus si per se, Garzia de benefic. part. 9. c. 2. num. 298.

Tertio cessat, quando Parochialis esset litigiosa, quia tunc si alter collitigantium cedat, vel decedat, siue sit possessor Parochialis siue non, cùm ab Ordinario alter subrogari nequeat, ne multiplicentur collitigantes, nec collitiganti superuiuenti præiudicium irrogetur, c. 1. & 2. lite pendente in 6. clem. 1. eo. tit. Paris. de resign. lib. 2. q. 3. n. 97. Propterea solet à Sede Apostolica aliquis gratiosè subrogari absque aliquo concursu, secundum Gonzal. loco cit.

Quartò, vbi cura animarum, quæ in Ecclesia Collegiata est, exercetur per Canonicos, vel per Hebdomadarios, arg. tex. in c. statutum de elect. & ita declarauit Sac. Congr. Concil. Paris. lib. 8. q. 9. n. 94. Gonzal. d. gl. 6. n. 158. Hugol. de potest. Episc. c. 50. §. 3. in fi. Add. ad Quarantam in sum. Bull. in verb. Parochiarum collatio quod expone secundum plenius annotata per præd. Addit. ad summ. Bullar. vers. Tertio quæritur, & Vgolin. etiam loco cit. vers. postremo, ac per Garziam de benef. p. 9. c. 2. n. 180.

Quinto cessat, quando Parochialis esset adeò exigui redditus, vt examinis per concursum operam non ferret, aut nemo esset, qui se dicto examini quærat subijcere, aut ob apertas factiones, seu diffidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur facilè grauiores rixæ, aut tumultus possent excitari, nam hoc casu poterit dictum examen omitti, vt disponitur in d. c. 18. Concilij, §. si tamen.

RESOLVT. CCCLXX.

De alio casu, in quo cessat concursus.

1 *Concursus cessat, quando quis nolit consentire pensioni.*

1 QVando approbatus per concursum, & electus non vult consentire pensioni, quæ à Papa super beneficio de tempore prouisionis reseruatur, tunc ipso sic recusante, Papa solet beneficium alteri conferre absque concursu, præuio solo examine simplici ad curam animarum, cum derogatione expressa, vel tacita dicti Concilij, propter decretum irritans, Rota diuersorum dec. 48. p. 1. vbi dicitur, quod non sufficit Papā habere notitiam dicti decreti, vt illi derogatum censeatur, neque secundum Marescot. var. resol. lib. 1. cap. 52. nu. 14. obstat quod approbato per concursum, sit acquisitum ius ad rem vigore dicti Concilij, Rota dec. 10. de iurepat. in antiq. quia respondetur, quòd quādo collatio spectat ad solum Papam, tanquam de beneficio reseruato, non dicitur acquisitum ius ad rem considerabile, vt tenuit Rota in vna Detursen. Parochialis 12. Februar. 1593. coram Penia, & iterum in vna Placentina Parochialis 13. Februar. 1585. coram Illustrissimo Seraphino.

RESOLVT. CCCLXXI.

An Episcopus possit aliquem ad concursum admittere elapso termino.

1 *Qui non comparet in termino, post terminum non auditur.*
2 *Accusanti statuitur terminus ad procedendum in causa.*
3 *Ordinarius potest aliquem ad concursum admittere termino elapso.*
4 *In prouisionibus beneficiorum nō circumducitur edictum.*

1 VIdebatur primò, quòd non, ex pluribus. Primò, quia qui non comparet in termino, post terminum non auditur, l. si eo tempore C. de remissione pignor. Capyc. in dec. 82. vnde non contradicens in termino literarum edictalium, in materia iurispatronatus amplius non auditur, Old. cons. 3. Lambert. de iurepatron. lib. 2. p. 2. q. 6. principali q. 26. Anton. resol. 20. n. 15. vol. 1. Costa de remed. subsidiar. c. 12.

2 Secundo, quia per tex. in l. si ea C. de his qui accusare nō possunt, accusatori statuitur terminus ad procedendum in causa, in qua si non prosequitur, post terminum non auditur, vt voluit etiam Old. in cons. 4.

Cæterum, præfatis non obstantibus, contrarium est tenendum, atque in praxi seruandum, vt scilicet possit Ordinarius aliquem ad concursum admittere, non obstante, quòd terminus ab eo præfixus sit elapsus, & aduersarius, qui comparuerat durante termino, contradicat, nam ita fuit resolutum per Rotam in vna Calaguritana dimidij beneficij 22. April. 1602. coram Ortembergo.

Cuius decisionis ratio est, quia interest Ecclesiæ, eiusque fauor est, plures oppositores concurrere, & hanc opinionem tamquam receptiorem, atq; de iure veriorem approbarunt Domini, arg. l. & si post tres ff. si quis cautionibus, quare si iudici circa iudicia data est potestas parcendi reo contumaci, eum expectādo etiam post terminum actore etiam contradicente, c. consuluit, & ibi gl. in verb. gratiam ac Felin. n. 1. de off. deleg. quanto magis igitur hoc fieri potest in electionibus, prouisionibus, cæterisque extraiudicialibus.

4 Secunda ratio, quoniam in prouisionibus beneficiorum edictum non circumducitur, quemadmodū in iudicialibus, iuxta terminos decis. de Franch. 400. ita gl. in cap. Ecclesia, il secondo, de elect. Inn. n. 3. Hostiens. num.

num.5.& Butrig.num.27.in cap.conſuluit de offic.deleg. & fuit in Rota reſolutum in vna Firmana Parochialis 6.Martij 1592.coram Illuſtriſſ. Pamphilio.

Quemadmodum etiam examen factũ ante lapſum termini in edicto expreſſi nullo poſtea comparente, ſubſiſtit, Lambertin.de iurepatronat.2. part.2.libri q. 6.art.25. Garſ.de benefic.par.9.c.2.nu. 326. atque ita fuit in Rota reſolutum in vna Carthaginenſ. Parochialis 9.Decembris 1588. coram Orano.

RESOLVT. CCCLXXII.

Facultas faciendi concurſum quibus competat.

1 *Facultas faciendi concurſum ad parochiales ſolum Epiſcopo competit, & eius Vicario.*
Limita in caſu ſequenti.

1 APertè patet ex Conc.Trid.cit. c.18. verſ.tranſacto, ibi ab Epiſcopo, ſiue eo impedito, ab eius Vicario, ex quo ſequitur nõ poſſe fieri ab inferioribus Epiſcopo habentibus ius cõferendi,ita Germon.de indultis Cardinalium §. quibuſuis ad finem, Zecchus de republica Eccleſiaſtica c. 28. de Parochis nu.6. Pariſ. lib.8.quæſt.9.n.96.referens, hoc ſæpe fuiſſe declaratũ per Sacram Congregationem Concilij Garſ. de benefic.part.9.§.1.nu.121. & tenuit Rot.in vna Foro Sempronien.Parochialis 15.Ianuarij, & 7.Maij 1593.corã Illuſtriſſimo Mantica, & iterum in vna Taruiſina iuriſdictionis 17. Februarij 1595. coram Licta.

Limita non procedere in inferiore exempto,habente proprium diſtrictum, & Epiſcopalem iuriſdictionẽ, Flores q.24.nu.21. & Garſ.loco citat.num.136.& declarauit Sacra Congregatio per hæc verba. *Commendatarijs Abbatiæ habentibus iura Epiſcopalia, poteſt coram ſe, vel eius Vicario de Curatis vacantibus concurſum facere, ſi modo habeat ius congregandi Synodum, & eligendi Examinatores.*

RESOLVT. CCCLXXIII.

Peracto concurſu, quid faciendum per Epiſcopum.

1 *Idoneitas conſideratur non ſolum reſpectu ſcientiæ, verũ etiam morum.*
2 *Dignior dicitur etiam ille, qui ad rem, cui præficitur eſt aptior.*

CONcilium cit.loco §.peracto,dicit hæc verba,peracto deinde examine, denuncientur quicunque ab his idonei iudicati fuerint, ætate,moribus, doctrina, prudentia, & alijs rebus ad vacantem Eccleſiam gubernandam opportunis, & ex his Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit.

2 Et ſic idoneitas conſideratur nedum reſpectu ſcientiæ,verum morum,& ætatis, vnde licet quis eſſet magis idoneus ſcientia, non ideo præferendus eſt aliis, quorum mores ſunt magis cogniti,& approbati,vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba,*Præferendus eſt minus doctus, modo idoneus, quando eius mores ſunt noti, & approbati, doctiori, cuius vita ignoratur.*

2 Cuius ratio eſt, quoniam de iure non ſolum dicitur dignior,qui doctior eſt,verum etiam qui iuxta munus, & rem, cui præficiendus eſt aptior eius miniſterio apparet.Couarr.in reg.peccatum part.2.§.6. n.4. Lamber. de iurepat.part.1.lib.2.art.1. q.10.ſub n. 2. Sotus de iuſtitia, & iure lib.3.q.6.art.2. concl.9. Rodriquez in ſumm par.1. cap.106. num. 2. iuxta quam opinionem pluries cenſuit Rota, ſignanter in vna Beneuetan. Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano, & in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decembris 1592.coram Illuſtriſs. Arigonio,& tandem in vna nullius concurſus 4. Decembris 1600. coram Ludouiſio.

Inter quæ connumerantur primo notitia morum examinati, Verall. in deciſ. 406. part.2.

Secundo, qui habitat in loco beneficij, & poteſt reſidere, & prouidere neceſſitatibus Eccleſiæ, Couar. in reg.peccatum part.2.§.7.n.4.Lambert.in 3.part.lib.2. quæſt.5. art.17. in fin. Menoch.de arbitrar. lib.2. caſu 201.n.154. Card. Puteus in deciſ.395. lib.3. & tenuit Rota in d. Beneuentana Parochialis 13. Iunij 1590. coram Orano.

RESOLVT. CCCLXXIV.

An ab electione Epiſcopi vnius ex approbatis in concurſu poſſit appellari.

1 *Ab electione Epiſcopi poteſt appellari.*
2 *Intellige, quando iudicium Epiſcopi eſt irrationabile.*

1 LIcet pro iudicio Epiſcopi regulariter præſumatur ad text.in c.in præſentia de renunciatione,& cap. paſtoralis de cau.poſſeſſ. & propriet.& cap. ſicut de ſentent. & re iud. ita vt eum, quem elegerit, præſumendum ſit fuiſſe idoneum, Gonalez ad regul. de menſib. gloſ.4. num.132. præſertim quando vita,mores,& qualitates electi erant ipſi nota, & de illis plenam notitiam habere potuiſſet Caputaq. deciſ. 406. part.2. Put. dec.395. lib.3. & Concil. Tridentin. multum deferat Ordinario, quia ex varijs animi ſui motibus penſatis, & conſideratis omnibus ſupradictis ſe informare potuit, d. cap. in præſentia, Rot. deciſ. 29. num. 4. de reſcriptis in antiq. Achill. deciſ. 1. num. 4. de confeſſ.

Verumtamen hodie per Conſtitutionem Pij Quinti, quæ eſt in viridi obſeruantia, & Rota illam ſeruat, a dicto iudicio,ſeu electione Epiſcopi admittitur appellatio, & poteſt appellans præelectum prouocare ad nouum examen,etſi ipſe in eo magis idoneus repertus fuerit, reuocata electione prima, ipſe Parochialem obtinebit, vt fuit per Rotam reſolutum in vna Detruſen.Parochialis 18. Decemb. 1581. coram Gipſio.

2 Quod intellige,ac declara,vt procedat,quando electio, ſeu iudicium Epiſcopi eſſet irrationabile,vt patet expreſsè ex verbis eiuſdem Conſtitutionis Pij Quinti, vbi nõ conceditur ſimpliciter appellatio,ſed tunc demum ſi Epiſcopus doloſè, & irrationabiliter iudicet, vt tenuit Rot. in vna Rauennaten. Parochialis 2.Decembris 1592. coram Illuſtriſſimo Arigonio, de qua irrationabilitate, & dolo Epiſcopi liquidò,ac euidenter conſtare debet, cùm dicta Bulla conditionaliter loquatur, ibi, *Conſtito de prioris eligentis irrationabili iudicio*, vt tenuit Rota in vna Pampilonen. beneficij 1577.17. Maij coram Illuſtriſs.Blanchetto, & iterum in vna nullius Parochialis concurſus, 4.Octobr.1600. coram Lodouiſio.

Iudicium autem Epiſcopi fuiſſe irrationabile ex coniecturis apparere poterit, præſertim primò ſi elegerit eius familiarem,ſiue conſanguineum, vt fuit reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli Parochialis coram Orano.

Secundò,ſi reiectus erat Doctor,& vnus ex compatronis,vt fuit dictum in vna Aretina Parochialis.

Tertio, ſi electus fuiſſet familiaris, & Secretarius Epiſcopi, & minus doctus, quam excluſus, vt fuit dictum in vna Dertuſien. Parochialis 18. Decembris 1581. coram Gipſio, & iterum in vna Tuden. Parochialis 28. Aprilis 1603. coram Sacrato.

RESO-

RESOLVT. CCCLXXV.

De edicto pro concursu in prouisione parochialium.

1 *Edictum est de substantia concursus.*
2 *Edictum debet remanere affixum ad valuas Ecclesiæ per decem dies.*
3 *Terminus decem dierum potest prorogari.*

1 EDictum esse de substantia, atque de forma in concursu Parochialium apertè patet ex verbis Concilij loco sæpius citato.

2 Quod adeò verum est, vt secundum Zerol. in prax. Episcop. in verbo parochia, debet remanere affixum ad valuas Ecclesiæ per spatium decem dierum, argumento eius, quod Bar. scripsit in constit. ad reprimendũ in verb. publice, Marant. in speculo 6. part. memb. 1. num. 96. licet possit differri vltra alios decem dies, vt disposuit Pius V. in Bulla supracit. & Conc. Cusent. prouinc. sess. 3. fol. 75. & Mediolan. fol. 9. col. 1. disponunt, quod per decem dies vltra alios decem dies poterit prorogari, sed non vltra.

Secundo, quia, vt examen factum in concursu iuxta dispositionem S. Conc. valeat, debet constare de die propositi edicti ad finem, vt sciri possit an intra terminum, vel post fuerit examen factum, quod videtur necessarium ad dicti examinis validitatem, cum terminus ille, qui iuxta Concilij dispositionem præfigitur, sit ad conuocandum eos, qui concurrere voluerint, & eo transacto, non prius debeant examinari, ne per præuentionem vnius alii supplantentur, vt resoluit Rota teste Seraphino in decis. 1148. part. 2. n. 4. & ista non est forma ad effectum, sed præcisa, vt fuit resolutũ in vna Volaterrana Parochialis, 20. Maij 1591. coram Gipsio.

Est tamen notandum in praxi, quod Episcopus terminum decem dierum in edicto præfixum prorogare non poterit, nisi ex causa, quæ erit probabilis, vt si qui descripti fuerint, legitimo impedimento detenti fuerint, quo minus præstituto tempore ad concursum accesserint, vt habetur in Archiep. Bononien. part. 4. tit. de examine per concursum fol. 247. quæ dispositio fundatur ex Synodo prouinciali.

Finis tituli Praxis concursus ad Ecclesias Parochiales.

PRAXIS PENSIONVM.

RESOLVT. CCCLXXVI.

Clausula in pensione super Parochiali, dummodo centum liberi remaneant Rectori, quomodo intelligatur.

1 *Verbum, liberi, importat, quod deductis oneribus ordinarijs centum ducati remaneant absque diminutione.*
2 *Valor ducati intelligitur in loco consuetudinis.*

QVia super Parochialibus, iuxta mentem Conc. Trid. sess. 24. de refor. c. 13. vers. ad hæc in posterum pensio imponi non potest, quando non remanent ducati centum pro Rectore: idcirco dubitatum fuit multoties, quomodo intelligenda sit clausula illa, quæ quotidie apponi solet, & respondi ex decisionibus Rotæ, quod præfata clausula operatur, vt probatio debeat esse concludens, ita, vt non sufficeret probari per coniecturas, secundum Balb. in decis. 22. & consequenter per famam, Mohed. in decis. 148. alias 3. de testib. in fi. & fuit resolutum in vna Clusina pensionis, 9. Decembris 1574. coram Lancellotto, & patet in decis. 298. lib. 1. diuers. & iterum in vna Oppiden. pensionis, 3. Iunij 1585. coram Pamphilio, vt fuit etiam resolutum in vna Cusentina pensionis 27. Maij 1597. coram Licta, & facit decis. 6. de concess. præben. in antiq. & iterũ in vna Interamnen. pensionis 13. Iunij 1602. coram Corduba, & si esset apposita in concordia, quis teneatur probare, vide Rotã in vna Suanen. Parochialis 27. Nouemb. 1595. coram Orano.

1 Verbum autem liberi in clausula, dummodo remaneant centum liberi pro Rectore annuatim importat, quod deductis oneribus ordinariis, 100. ducati similes pensioni absque diminutione remaneant, Ruynus cons. 219. sub num. 3. lib. 1. Collad. cons. 47. n. 9. Rota in diuers. in dec. 268. vol. 1. in vna Romana pensionis 20. Februarii 1576. coram Blanchetto.

2 Hæc autem clausula intelligitur prout ducati valent in loco beneficii, vt fuisse declaratum per Sacram Illustrissimorum Congregationem refert Marta de clausul. cap. 42.

RESOLVT. CCCLXXVII.

Clausula habita, vel non habita possessione in pensione posita quid operetur.

1 *Clausula habita, vel non habita possessione in pensione quid operetur.*
2 *Clausula habita, vel non habita possessione, non operatur vltra duos, vel tres annos.*
3 *Limita vbi adesset legitima causa non adipiscendi possessionem.*

1 VT pensionis impositio effectum habeat, & ne pensionarii ipsarum cõmodo in aliqua temporis parte defraudẽtur, practicatur, vt in Bulla adiiciatur clausula habita, vel non habita possessione, quæ clausula operatur, quod si beneficiatus, cui onus soluendi pensionem pertinet, non assequutus fuerit præfati beneficij possessionem, nihilominus teneatur ad pensionem ipsam.

2 Verumtamen hæc clausula posita in reseruatione pẽsionis ex benignitate Rotę, nõ operatur vltra duos, vel tres annos, vt fuit decisum, atque practicatum in vna Segobien. pensionis 4. Maij 1576. coram Crassis, faciunt deducta per DD. de Rota in dec. 12. num. 3. de præb. & fuit quoque dictum in vna Placentina pensionis 10. Maii 1581. coram Aldobrandino, quæ videtur registrata in dec. 699. num. 2. par. 1. diuersor. & iterum fuit quoque dictum in vna Tarraconen. pensionis 29. Aprilis 1595. coram Seraphino.

3 Declara primo, vbi subesset iusta, vel legitima causa non adipiscendi possessionem, alias secus. Rot. diuers. in dec. 705. lib. 3. & tenuit iterũ Rota in vna Conuenarum de Curdellas 13. Iunii 1565. coram Orãdino, & ratio est, quia pensio debetur ex fructibus beneficii, & ideo iniquissimum est, vt quis teneatur soluere perpetuò pensionem ex beneficio, quod adipisci nõ potuit.

Secunda ratio est, secundum Seraphin. in decis. 66. vol. 1. quoniam præfata clausula fuit inuenta solum, vt obuiam iretur malitiæ eorum, qui differrent capere possessionem animo eludendi pensionarium, sed vbi cessat fraus, & constat per titularem non stetisse, tunc non debet operari contra mentem proferentis, & cõtra iuris dispositionem.

Nec quicquam facit iuramentum, quia regulatur secundum naturam principalis obligationis leg. fin. C. de non num. pecun. c. quemadmodum, & cap. peruenit de iureiurando, Paris. cons. 92. n. 41. vol. 4. cum infinitis aliis.

Vnde quando lis non est calumniosa, & titularis bo-

na fide ſuccumbit, ad nihilum tenetur, ſecus quando non fuit proceſſum in lite bona fide, & titularis malitiosè ſuccumbit, tunc enim ceſſat benignitas Rotæ, & clauſula extenditur vltra, vt fuit in Rota reſolutum in vna Tarraconen. penſionis 29. April. 1596. coram Seraphino, & alibi ſæpè.

RESOLVT. CCCLXXVIII.

Qua ætate quis ſit capax penſionis.

1 *Ætas ſeptem annorum requiritur ad penſionem.*

FVit mihi queſitum, qua ætate quis eſſet capax penſionis & prima facie videbatur dicendum eſſe neceſſariam ætatem, quæ requiritur in beneficijs, ſcilicet 14. ann. vt in Conc. Trid. diſponitur.

1 Cæterum hoc non obſtante, contrarium conſului, videlicet ſufficere ætatē ſeptē ann. pro cuius opinionis corroboratione expenditur Gigans in tract. de pēſionibus q. 13. Lanfranch. in dec. 22. Merend. conſil. 29. qui voluerūt, quod quādo reſeruatur clerico, ſufficiat ad penſionem conſequendam illa ætas, quæ exigitur ad ſuſcipiendum minores Ordines, quæ eſt annorum ſeptem, cap. nullus, à contrario ſenſu pōderatus, & ibi gloſ. de temporibus ordinationum in 6. Card. in Clem. vlt. col. ante penul. de ætate, & qualit. vbi dicit, quod ad primam tonſuram ſufficiunt anni ſeptem, & ab inde ſupra conferri poſſunt alij minores Ordines. Vnde olim minori infanti beneficium conferri non poterat, cap. cum ex eo de reſcript. Ratio erat ob incapacitatem recipiendi Ordines. Gloſ. & communiter DD. in c. ſi annum de iud.

Eſt tamen verum, quod in ſupplicatione debet fieri mentio de ætate infantis; vnde penſio reſeruata clerico infanti ſine diſpenſatione, eſt nulla, propter verba aſſertiua in gratia, ibi. *vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia, &c.* nam cùm hæc non cadant in infante, propterea ſi non fieret mentio de ætate, reſeruatio penſionis erit ſubreptitia, vt fuiſſe in Rota reſolutum teſtatur Caputaq. deciſ. 318. p. 2.

RESOLVT. CCCLXXIX.

Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis quid operetur.

1 *Enumerantur rationes, cur ſolutio penſionis retardari non debeat.*

2 *Lite pendente ſuper reductione penſionis, illa ſoluenda eſt.*

PRaxis ſignaturæ eſt, quòd in cauſa penſionum eccleſiaſticarum, vbi titularis agere vellet contra penſionarium ſuper inualiditate, ſiue exceſſiuæ penſionis, ſolet reſcribi per eandem ſignaturam cum clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis, quæ clauſula duplici ratione ponitur.

1 Prima, propter honorem Papæ, ne ſcilicet eius literæ, in quibus penſio mandatur ſolui, careant obedientia, ſecundum Staphil. de literis iuſtit. §. in primis n. 84. Gigans in q. 35. in fin. & in q. 62. n. 12. de penſionibus. Enriquez conſ. 63. num. 4. cum ſeq. & ita tenuit Rota in vna Cuſentina penſionis 6. Nouembris 1596. coram Corduba.

Secunda eſt ratio, vt obuietur malitijs, atque fraudibus ſoluere recuſantium, nam de facili poſſent ferè omnes titulares ad euitandam ſolutionem penſionis, litem mouere penſionarijs, Veſtrius in praxi lib. 3. cap. vltimo, num. 1. Monald. conſ. 42. volum. 2. Mareſcott. l. 1. var. reſol. cap. 21. & fuit reſolutum in Rota in vna Romana penſionis, 18. Iunij 1597. coram Illuſtriſſimo Pamphilio.

2 Ex quibus rationibus deducitur, titularem teneri ad ſolutionem penſionis, etiam lite pendente ſuper reductione penſionis, quia pluries cēſuit Rota, quod adeò verum eſt, vt procedat etiam penſionario nō exiſtente in quāſi poſſeſſione exigendi, litteris tamen expeditis, quia hoc caſu poſſeſſio non eſt neceſſaria, & conſequenter procedendum eſt ad præſtationem penſionis, & hoc ob reuerentiam litterarum Apoſtolicarum, vt pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Romana penſionis 23. Martij 1576. coram Blanchetto, vbi fuit dictum, quod quamuis penſionarius non potuiſſet oſtendere aliquam partitam receptionis penſionis, nō propterea veniret excludendus, quin pendente lite, non eſſet manutenēdus in poſſeſſione exigendi, vt fuit quoque reſolutum in vna Tarraconen. penſionis 29. Aprilis 1596. coram Seraphino, & iterum in vna Lauden. penſionis 29. Aprilis 1599. coram Penia.

Quæ ſuprapoſita concluſio procederet etiam in translatione penſionis, quā vigore facultatis litterarum penſionarius transferre poterat, & titularis contradicere, vt fuit dictum in vna Bononien. penſionis, 17. Maij 1593. coram Mellino.

RESOLVT. CCCLXXX.

An reſeruatione penſionis facta ſuper beneficio nulliter collato, cenſeatur quoque nulla reſeruatio.

1 *Coadiutus ſi decedat, antequam coadiutoria habeat effectum, ſuſtinetur gratia concernens fauorem coadiutoris.*

2 *Penſio reſeruata in collatione beneficij, remanet valida, quamuis collatio ſit nulla.*

3 *Corroboratur nonnullis medijs concluſio præſens.*

1 REſpondeo negatiuè, quemadmodum dicimus de gratia coadiutoriæ, nam ſi quis fuerit de ea prouiſus cum futura ſucceſſione, quamuis coadiutus moriatur antequam coadiutoria habeat effectum, tamen altera gratia futuræ ſucceſſionis remanet ad fauorem coadiutoris. Put. dec. 98. lib. 2. Gonzal. de alternatiu. gloſ. 5. §. 9. n. 56. vbi multis ſimilibus comprobat, & n. 60. de beneficio collato per Papam alicui, cum reſer-
2 uatione penſionis annuæ pro alio, ſi gratia eſt nulla, quoad prouiſum de beneficio, non idem erit in pēſione, quæ debebitur, ſi poſtea denuo impetretur per alterum nulla reſeruata penſione in illa ſecunda gratia collationis, cum non ſit inconueniens, quod eadem gratia pro vna parte ſit valida, & pro altera inualida, Felin. in cap. ſedes n. 2. de reſcript.

3 Idem eſt, ſi in vna, & eadem ſupplicatione impetretur parochialis, & beneficium ſimplex, ſi enim gratia, quoad parochialem non habet effectum, non per hoc præiudicabit alteri gratiæ de ſimplici beneficio, quæ erit valida. Mandoſ. reg. 20. q. 9. n. 5. verſic. pro parte negatiua col. 2.

Etenim excluſio vnius partis, non facit excluſionem alterius in ſeparabilibus, & diuiduis l. 1. §. Trebat. de aqua quotid. & æſtiua, l. fin. C. fam. erciſcund. Bart. in l. græce §. illud num. 3. de fideiuſsor. & quia ſunt plures gratiæ, quamuis ſub vnico contextu: vnde ſi non habet locum vna, non inferri debet ad aliam, vel quatenus ſit vna gratia, continet plura, & diuerſa, in quibus poteſt diuerſos effectus conſiderari, l. ſcire oportet de verb. oblig.

Et faciunt, quæ dicuntur de pluribus narratis in cōmiſſione, ad cuius validitatem ſufficit vnū verificari, quamuis aliud non ſit verum, Felin. in cap. ex parte l. primo, in verbo copula de reſcript. Bellamer. dec. 280. licet nu. 1. exemplo narrantis plura in libello, qui non tenetur omnia probare, Lap. alleg. 54. quidam coram n. 6. verſ. item non expedit, prout etiam dicimus de reſcripto auocatorio, in quo narratur paupertas, & res

indi-

iudicata, nam valebit, si iustificetur sola paupertas, quamuis non sit verum adesse rem iudicatam, prout concludit in specie Mandos. commis.7. in fin.quæst.6. vbi,quod ita fuit in Rot.resolutum in causa Colonien. matrimonij,licet ibi hoc fuerit conclusum,quia ex sola illa causa paupertatis Papa remisisset causam ad partes, cum semper considerandum sit super quibus se fundet Princeps, vel præsumatur se fundasse, quando plures causæ narrantur in rescripto, quarum aliquæ sunt veræ aliquæ subreptitiæ, Lap. allegat. 23. incip. Limitat. num. 6.

RESOLVT. CCCLXXXI.

An contra Capitulum possit agi pro pensione, ad quam tenebatur Canonicus.

1 *Distributiones accrescunt interessentibus diuinis.*
2 *Nemo tenetur ad debita alterius.*

SVpponatur in facto pro huius quæstionis dilucidatione, quod pensio esset reseruata super fructibus, & distributionibus alicuius Canonicatus, & propter absentiam Canonici Capitulum iure accrescendi recipiat fructus,vel distributiones quotidianas: quare fuit dubitatum, & à me quæsitum,an Capitulum teneatur dictam pensionem soluere, & consequenter possit agi contra eum aliqua actione,& dubitationem mihi non mediocrem faciebant pro opinione negatiua.

1 Primo, quod tempore absentiæ omnes fructus,seu distributiones accrescunt interessentibus diuinis, c.1. de cler. non resid. lib. 6. Vnde Seraphin. in dec. 1239. tenuit nõ dari casum, in quo distributiones quotidianæ dantur absentibus,& mandatum de manutenendo in perceptione distributionum quotidianarum non est concedendum, neque in hoc iuuat consuetudo, vt fuit per Rotam resolutum in vna Baren. emolumentorum 19.Iunij 1595. coram Illustriss. Seraphino.

3 Secundo,quia per text.in c.1.de deposito,& per tex. in c.1.de solut.apparet, neminem obligari ad soluendum alterius debita, vnde cum pensio hæc sit debita à canonico, igitur non poterit exigi à Capitulo.

Cæterum præfatis minimè obstantibus, contrarium est in praxi tenendum, scilicet Capitulum teneri dictam pensionem soluere, quod adeò verum est, vt procedat etiam si pensionarius à Capitulo nunquam pensionem exegerit,vt pluries censuit Rota Romana, & signanter in vna Rom.pensionis 4.Iunij 1593.coram Litta, & iterum in vna Burgen. pensionis 29.Octobris 1591. coram Illustrissimo Pamphilio, quibus accedat Crescentius dec.3. de solut.vbi haberur,quod non valet contraria consuetudo de facto,cum sit potius quedam vis: etsi Guttierez quæst.1. lib.1. can.quæst. in contrariam partem inclinet, prout etiam Nauarr. consil.1. de solut. contrarium tenet, licet postea in cons.3.eod. tit. ab opinione, quam prius tenuerat, recesserit, & sententiæ rotali adhæserit. Cuius conclusionis ratio, est quia pensio hæc non debetur pensionario propter seruitium Canonici possessoris, sed ex mera gratia Papæ, à quo super fructib. & distributionib. d. pensio fuit imposita, & ob id ad illam percipiendam actio realis, & personalis datur, Guid. Pap. decis.576. Gigans de pensionib.quæst.55. Verall.dec. 13.par.1. & in dec.302.par.2. idem Gigans q.39.& 43. vnde secundum Crescent. decis. 3. de solut. hæc actio datur contra quemcunque successorem, qui acceptãdo beneficium onere pensionis grauatum se obligare censetur. Ex quibus omnibus liberè fatendum est, personam Canonici, illiusque seruitium nullius esse considerationis, proinde nec mors,nec absentia illius potest esse damnosa pensionario argumento tex. in cap. non debet de reg. iur. in 6.

RESOLVT. CCCLXXXII.

Fructibus non perceptis, an teneatur quis ad solutionem pensionis.

1 *Pensio an debeatur, fructibus non perceptis.*

DVbium mihi faciebat pro opinione negatiua, regula illa iuris, quæ desumitur ex text. in l. eum qui ff.de auro,& arg.leg. vbi cum quid est,propter tale,consideratur illud,propter quod est.Quare cũ causa finalis impositionis pensionis sint fructus beneficij, vt patet,quoniam si beneficium esset modici, vel nullius redditus, vtique pensio imponi non posset,nõ entis enim nullæ sunt partes, l. non omnis ff.si cert. pet. Igitur fructibus non perceptis,non debetur pensio.

1 Cæterum hoc est in praxi tenendum,& ita consului, vt scilicet, quãdo pensio fuit assignata super fructibus beneficii, & fructus non poterunt percipi ob sterilitatem, vel propter bella, aut alium casum fortuitum, & tunc beneficiatus non tenetur ad illius solutionem, quamuis reseruatio sit facta cum clausula,ut non possit peti remissio, etiam ob casus fortuitos, Castren. in cons.358. nu.3. lib.5. Belleno. de charit. subsid.quæst. 34.num.2. Felin. in cap. ad audientiam n. 7. vers. extat conclusio de rescr.Caccialup.de pension.quæst.16. in princ.Gig.in eod.tract.quest.62.col.2.& tenuit Rot. coram Caputaquen.in vna Adiacen. pensionis 3. Nouembris 1557. vbi fuit hoc ampliatum etiam quando adest clausula, quod teneatur ad casus inexcogitatos quia cũ pensio assignetur super fructibus gratia taxationis,nõ est verisimile,quod Papa voluerit beneficiatum teneri de proprio,si fructus non percipiat. Et idẽ si adesset clausula de non petendo remissionẽ ex quauis causa, & occasione, etiam ob casus insolitos,quia non intelligitur de casibus insolitis, qui verisimiliter præuideri non possunt, de quibus Papa non censetur intellexisse,nec illis intelligitur renunciatum, Bart.in l.sed & si quis §.quæsitum n.3.in fin.ff.si quis caution. Bald.in consil.119. lib.1. & cons.145. sub num.1.lib.3. Alex.cons.28.num.10.lib.1.& cons.107.num.16. lib.3. Corn.cons.23.sub num.12.lib.2.Ripa in tract.de priuil. leg. cau.pest.num.97.& 99. Purpurat. cons.465. num. 17.& 18. Grat.cons.94.num.42.lib.2.Natta cons. 256. num.5.Aym. cons.95.num.2. Tiraq. de legib.connub. concl.7.num.108.Roland.cons.45.n.16.cum seq.lib.3. Gail.pract.obseruat.lib.2. obseruat.23.nu.20. Alciat. responso 49. tom.3. lib.8.

RESOLVT. CCCLXXXIII.

Successor in beneficio an teneatur ad pensiones decursas tempore prædecessoris.

2 *Successor beneficij non tenetur ad pensiones præteritas,nisi factis diligentijs.*

IN hac quæstione breuiter respondendo, dico non teneri, nisi præcesserint diligentiæ contra prædecessorẽ,ita passim obseruat Rota,& fuit tẽtum in vna Cęsaraugustana pẽsionis 13.Aprilis 1592.coram Cardin.Pamphilio,in qua fuit dictũ,quod non factis dictis diligentiis contra prædecessorem,Rota nunquã voluit condemnare successorem ad soluendas pensiones decursas tempore prædecessoris per dec. Cassad.3.num. 2.& decis.4.num.3.de locat. Crescent.decis.3. de solutionib.Achill.decis.3.de pensio. Put.decis.vlt.in fin. de offic.Ordin.Anton.Augustinus in epitome tit.de solution.pension.§.21.& tanto magis,quãdo pensionarius est hæres beneficiati,contra quem successor potest recurrere si soluisset,ad notata per Puteum dec.189. nu.

currere ſi ſoluiſſet adnotata per Puteum deciſ.189.n. 4.lib.2. & quoad penſionarius non ſit reintrudendus ad totam ſummam debitam, niſi factis diligentijs contra prædeceſſorem, fuit quoque reſolutum coram Cardinale Blanchetto in vna Hiſpalen. penſionis 16. Decembris 1577. & rurſus in alia Hiſpalen. ſub die 5. Maij 1582.

RESOLVT. CCCLXXXIV.

Penſio in beneficijs ſimplicibus non debet excedere tertiam partem fructuum.

1 *Penſio non debet excludere tertiam partem fructuum beneficij.*
2 *Vtile per inutile non vitiatur.*
3 *Amplia hic, quod de penſione diximus procedere etiam in translatione.*

RAtio eſt, quia præſumpta voluntas Papæ videtur eſse regulariter, quòd penſio non excedat tertiam partem fructuum, vt teſtatur Gigas in tract. de penſionibus,quæſt.9.n. 6. & 7. Staphil. de literis inſtitiæ §.in primis num.9. Theſ. fori eccleſ. cap.22.nu.31. Caſſad. in deciſ.2.num.3. & ſeq. de locato. Quorum opinio nititur æquitati, & rationi, ſecundum Rub. in deciſ. 29. Imo iuxta ſtylum Curiæ Romanæ à multis ſæculis ſeruatum, medietatem fructuum excedere non debere teſtatur Rot. deciſ.1160.num. 1. & ſeq. p. 3.diuerſ.

1 Benè tamen verum eſt, quòd penſionis reſeruatio excedentis tertiam partem fructuum, non vitiatur in totum,ſed quoad exceſſum tantum, & proinde penſio reduci debet ad ipſam medietatem, vel tertiam partem fructuum, ita Caſſad. in deciſ.4.num.4. & 6. verſ. & eſto ſine præiudicio de penſionibus, Creſcent. in deciſ.234. in manuſcriptis lib.& pluries cenſuit Rota, & ſignanter in vna Vicentina penſionis 28. Iulij 1591. coram Mantica.

2 Cuius deciſ. vera eſt ratio, quoniam in præſenti caſu dicta ſumma eſt diuidua, quo caſu vtile perinutile non vitiatur,cap. vtile de reg.iur.l.ſancimus C.de donatio.l.1.§.ſimiliter ff.de verb.obl.Bart.in l.grecè §.1. ff. de fideiuſoribus, Caſtrenſ.conſil.89.num.1.vol.2. Roman,conſ.66.n.1.

3 Ampliatur procedere etiam in translatione penſionis,nam translatio,ſicut ipſa reſeruatio eſt diuidua,& ideo ſi Papa transferat penſionem quoad dimidiam partem fructuum, vſque ad eam partem, quæ non excedit,translatio ſubſtinetur,vt fuit in Rota reſolutum in vna Lucana penſionis 17.Febr.1592.coram Orano. In his enim caſibus gratia non fundatur ſuper aſſertione partis, vt tenuit Rota in vna Romana grani de Iuſtinis 4. Nouembris 1573. coram Robuſterio.

Finis tituli Praxis Penſionum.

PRAXIS VNIONIS beneficiorum.

RESOLVT. CCCLXXXV.

An Conſtitut. Pij V. incip. quanta Eccleſiæ Dei incommoda,habeat locum quando reſignatio beneficij fit ad effectum illud vniendi fabricæ.

1 *Conſtitutio dans formam reſignandi, non habet locum quando reſignatur beneficium pro illo vniendo fabricæ Eccleſiæ,num.2.*
3 *Epiſcopus an cogatur vnire beneficium fabricæ Eccleſiæ.*

IN Collectaneis nonnulla reportaui in materia reſignationis iuxta formam memoratæ Bullæ Pij Quinti,ac illam varijs modis ampliaui, & limitaui, verumtamen cùm in facti contingentia fuiſset à me quæſitum, ſi locum haberet,quando præfata reſi-
1 gnatio fieret ad effectum vniendi fabricæ Eccleſiæ,dicebam,quòd non,quia Bulla loquitur de beneficijs reſignatis ad effectum transferendi illorum titulos in alienam perſonam per viam prouiſionis faciendæ per ipſum Ordinarium,& ſic de illis beneficijs reſignatis, quibus dantur ſucceſſores, vt patet ex lectura eiuſdē Conſtitutionis,ſed quando vnitur beneficium,non ſolum transfertur titulus,ſed penitus extinguitur, ita vt perdat nomen beneficij,Rot. deciſ.11. de reb. eccleſ. non alien. in antiq. Sarnen. de trien.q.8. in prin. verſ. tota difficultas.Mandoſ.reg.19.q.10.n.2. & reg. 22.q. 13.n.19.& 20. Vnde cum deficiat perſona ceſſionarij, non intrat Conſtitutio, prout in ſpecie fuit deciſum per Rot. coram R.P.D. Cantuccio 24. Octobr. 1580. in vna Segobien. patrimonij,& per Cardin. Lancel. in eadem cauſa 28.Iunij 1581.cùm præſertim d.conſtitutio concedat Ordinarijs,vt admittant permutationes permiſsas à ſacris ſanctionibus, & Apoſtolicis conſti-
2 tionibus; ideo etiam extenditur ad iſtas vniones beneficiorum, quæ admittuntur pro fabrica eccleſiæ. Imo. in cap. cum acceſſiſſent col.3. in princ.nu.14. ad
3 med. verſ. & intellige, quod dixi de iuramento, de conſtitut. ita vt etiam Epiſcopus cogatur vnire cauſa ſubſiſtente. Archid. in c. & temporis 16.q.1. Mandoſ. reg.12.n.3. & 4.q.6. & de alijs cauſis admittendi iſtas vniones idem Mandoſ.reg.22.q.4.n.4.

RESOLVT. CCCLXXXVI.

Vnio quando dicatur ſortita effectum.

1 *Vnio non dicitur ſortita effectum, niſi ſecuta fuerit poſſeſſio,num.2. qua non ſecuta, beneficium dicitur vacare, num.4.*
3 *Amplia in inſtitutione ad iuſpatronatus, qui non dicitur inſtitutus,nec acceptaſſe inſtitutionem Epiſcopi, niſi ſequatur poſſeſſio.*
5 *Adducuntur ad corroborationem regulæ nonnullæ Rot. deciſiones.*
6 *Ampliatur regula.*
7 *Limitatur n.8. & 9.*

1 HVius articuli examinatio vtilis eſt, atq; ſummopere deſeruit pro intelligentia duorum locorum, quorum primus eſt regulæ 12. Cancellariæ ab omnibus Summis Pontificibus fieri ſolitæ, in qua reuocantur vniones,quæ ſuum non ſint ſortire effectum, & ſecundus eſt Concil. Trident. decretum ſeſs.7. cap. 6.de reformat. vbi vniones à quadraginta annis citra, quæ nondum ſortitæ fuerint effectum, viribus carere debeant.

2 Quare præfatorum occaſione fuit à me quæſitum, quando vnio dicatur ſortiri effectum, cui quæſito reſpondi, in primis oportere,vt ſit ſequuta poſſeſſio, ſecundum Mandoſ.in d.reg. quæſt. 5. Hoied. de benefic. p.2.c.3.n.21.Garz. in eiuſdem nominis tractatu, part. 12.cap.2.num.281.Merend.conſ.29.num.3. & ſeq. Bomin. conſ.53.n.6. & Mar. in conſ.3.num.7. & 13. vnde per extrauag. Martini V. quæ declarat, præfatam regulam,in quantum loquitur,niſi ſortitæ ſint effectum, debet intelligi,ſcilicet,quādo nō eſt ſequuta poſſeſſio.

3 Quare ſemper exigitur poſſeſſio, vt quelibet res dicatur ſortita effectum. Vnde in præſentationibus patronorū ad hoc,vt præſentationes dicantur ſortiri effectum,nedum requiritur, vt illarū vigore Ordinarius

præ-

præsentatum instituat, verùm etiam, vt inst.tutus acceptet sequuta possessione, secundum Calder. in cons. 12.de iurepatronatus. Caputaq.in dec.131.n.1.& 2.& idem in dec.418.part.2.Crescent.in decis.5.de iurepatron.Rot.diuers. in dec.147.n.1.& in decis.167. nu. 1. part.1. Oldrad. cons.229. n.2.

4 Vnde si constaret, possessionem minimè fuisse subsequutã,& superuenisset regula suprapositra reuocatoria vnionum,vnio ipsa reuocaretur,& succedente vacatione posset de beneficio,tamquam verè vacãte legitimè prouideri. Mohed.in dec.6.de priuilegijs. Rot. diuers.in dec.1136.lib.3.par.3.Thanis.in decis.45.licet alias de beneficio vnito non possit fieri collatio,secũdum Gonzales glos.5.§.7.n.25.Et ratio est,quia beneficium vnitum desinit esse beneficium,Rot. in dec.11. de rebus Eccles.non alien.Cassad.in dec.2.de vnionib. Caputaq. in decis.349. n. 2. part.2.

5 Et Rota in vna Toletana beneficii de Vallecas 20. Nouembris 1592.coram Gipsio tenuit,quod vnio beneficij, quæ non fuit sortita effectum ante regulas reuocatorias Gregorii XIII. & Sixti Quinti est per illas reuocata,vt voluit quoque Acorambon.dec.10.lib.1. & iterũ in vna Mediolanẽs. dismẽbrationis 16.Nouẽb. 1594.corã Orano,fuit dictũ,quod vnio facta,quæ non est sortita effectũ ante regulã Sixti V.reuocatur,quãdo non fuit facta ex causa necessitatis,sed voluptatis, vel vtilitatis; & iterũ in vna Cæsaraugustana fructuũ 10.Nouemb.1595.corã Iusto fuit decisum supradictas regulas cessare,quando dismẽbratio fit pro dote Monasterii in augmentũ cultus diuini. Puteus in dec.331. & in dec.337.lib.1.& Achil.de Grass.in dec.1.super regul. & eadem Rota tenuit in vna Conchen. erectionis 13.Apr.1592. coram Seraphino,vnionem,de qua agitur, non cadere sub regula reuocatoria vnionum, ex quo applicatio ista bonorum fabricæ locorum depopulatorum fit pro dote necessaria beneficii erigendi, & pro augmento cultus diuini. Mohed.in dec.145. & Crescent.in decis.2.& 3. de parochiis Fab.dec.5.lib.1. Put.in dec.341.lib.1.Achill.decis.397. Verall.in decis. 389. lib.1. & Than. dec.43.

6 Ampliatur, vt ad hoc,quod vnio dicatur sortita effectum,nõ requiritur fructuum perceptio ex ipsa possessione capta,vt tenuit Rota in vna Perusina beneficii 1.Aprilis 1596. coram Blanchetto.

7 Limitatur quoque dicta regula vnionum, vt nõ procedat,quando vnio sit ex causa dotis,& necessaria alicuius loci,vel rei piæ,vt fuit resolutũ in d.Cæsaraugustana dismembrationis fructuum 13. Maii 1596. coram Iusto.

8 Item limitatur quando vnus ordo supprimeretur in totum, & eius beneficia alteri applicarentur, vt fuit pariter in Rota resolutum in vna Tirasonen. Prioratus 17. Februarii 1595. coram Blanchetto.

9 Limita tertio regulam non procedere quando saltem in parte vnio sortita fuerit effectum,quia tunc nõ intrat reuocatio,vt tenuit Rota in vna Burgen. vnionis,& Rot.in decis.468. n.1. part.1. diuers.

RESOLVT. CCCXXXVII.

Vnio de beneficio iurispatronatus an fieri possit absque consensu patroni.

1 *Vnio de beneficio iurispatronatus facta absque consensu patroni, non valet.*
2 *Duplices sunt conclusionis rationes, de quibus num.3. & 4. per totum.*
4 *Consensus patroni an præsumatur, & an stetur assertioni Episcopi.*

1 TExt. expressus in clem. vnica §. ad hæc de statu monach. qui confirmantur per Conc. Trid. sess. 24.c.15.de reform.in illis verbis,ibi cum patronorum consensu, vult requiri in vnione facienda de beneficio iurispatronatus consensum eiusdem patroni,vt voluerunt quoq; Vital.Card.& reliqui communiter in clem. Si vna de reb.eccl. non alien.Socc.cons.2.col.2. vol.3. Dec. in cons.174. col.vlt.Abb.col.3.& alij in cap.cum accessissent de cõst.Rocch.de iurepatronatus in verb. honorificum q.4.Lambert.in eiusdem nominis tractatu lib.3. q.6. ar. 2. vnde secundum Rebuff. in cons.20. vers.quinto respõdetur, si per inferiorem à Papa facta esset vnio, oporteret probare nondum vnionem, verũ etiam consensum collatoris,seu patroni præcessisse.

2 Cuius conclusionis duplex est ratio.

3 Prima,quia vnio debet fieri vocatis his,quorum interest,alias non valet.Conc.Trid.sess.7.de reform.c.6. Rot.diuers.in decis.133.n.4.part.2. Azor. instit. mor. lib.6.c.28.q.14. Rebuff.in prax.tit.de vnionibus n.43. & fuit per Rotã resolutum in vna Theanen. beneficij Sancti Eustachij 20.Maij 1587. coram Gipsio, & inter personas, quæ vocari debent connumeratur ipse patronus, secundum Caccialup. de vnionib. art.6.n.3.

Vnde secundum Panor.communiter receptum in c. cum dilectus in fin. de iurepatron. quem sequitur Fel. in cap. venerabilis n.13.de exceptionib.vnio de beneficio iurispatronatus laicorum facta absque consensu patroni, non facta de hoc mentione,est nulla, vt decisum refert Caputaquens.in dec.346.par.3. Fastol.dec. 6. & fuit pluries per Rotam resolutum,& signanter in vna Aprusina iurispatronatus 20.Aprilis 1584.coram Bubalo, & iterum in vna Taurisana plebis coram eodem, & tandem in vna Roman. iurispatronatus coram Illustrissimo Millino.

Hinc est, quòd licèt per sacrum Conc.Trid. sess. 21. cap.5.de reform.fuerit dispositum,posse Episcopũ facere vniones perpetuas quarumcũque ecclesiarũ parochialium, & aliorum beneficiorum cũ Curatis propter eorũ paupertatem, non tamen comprehẽduntur beneficia iurispatronatus, vt censuit sacra Congregatio,secundum Gars.de beneficiis part.12.c.2.n.210.

Et Rota in vna Spoletana Cappellaniæ 29. Maii 1551. coram Capisucco tenuit vnionem factam per legatum de latere de beneficio iurispatronatus sine cõsensu patronorum esse inualidam, cui accedat dec. Caput.in dec.350.part.3. & per eundem in præalleg. dec.346.par.3. habetur,vnionem factam de beneficio iurispatronatus laicorum, non accedente consensu omnium patronorum esse nullam.

4 Secunda ratio principalis est, quoniam in vnione consideratur præiudicium patroni, cum per vnionem exeat de manu,&dominio ipsius,quia beneficium vnitum transfertur, seu conuertitur in naturam illius rei, cui fit vnio,& ei accrescit.Alex.cons.20.num.4. vol.1. Dec.in cons. 36. n.9. & post vnionem dicitur prædium illius rei,cui fit vnio. Caputaq. in dec.349. n.2. p.3. & beneficium vnitum desinit esse beneficium mediante vnione Oldrad.cons.257.n.15.Cassad.in dec.13.super regulis Rot.in dec.11.de reb.eccl.nõ alien.in antiquis. Gonzalez in reg.de mensib. glos.5.§.7. n.2.3. & 5.

5 Limita, vt consensus patroni non præsumatur, nec de eo statur assertioni Episcopi, vt fuisse decisum refert Crescent.in decis.13. de probationibus.

RESOLVT. CCCLXXXVIII.

Consensus Capituli an requiratur in vnione facienda.

1 *Vnio absque Capituli consensu facta, non valet.*
2 *Redditur ratio conclusionis.*
3 *Ampliatur conclusio.*
4 *Limitatur num.5. & 6.*

1 VNio facta absque cõsensu Capituli est nulla, tãquã forma non seruata.Bal.cons.322.vol.1.Soccin.

cin.cons.15.n.15.vol.1. Et hæc nullitas poterit opponi à quocunque,cuius interest, Rot. diuers.247.n. 5.p.
2 1. Nam consensus Capituli in vnione non tam fuit introductus in eius fauorem, cùm de eius præiudicio nõ agatur, sed potius pro forma, & solemnitate, ne passim,& temerè fiat, secundum Simoncellum de decretis,in præfatione n.54. Bursatus cons.185.n.14. vol.2. Rubeus cons.17.n.4. Bondignus cons.60.n.7.Merend. cons.17.n.5. & 8.

3 Amplia, vt huiusmodi consensus possit interuenire etiam post vnionem'. Alex.cons.219.nu. 16. 17. & 22. vol.6. Soccin. cons. 15. vol. 1. Mandos. cons.30.n.3. & in cons.32.nu.2. Paris. de resignat. benefic. lib.8.q. 10. Selua de benef.p.1.q.6. num. 11. quicquid dicat Burs. cit.cons.185.vol.2.

4 Nunc limita suprapositam conclusionem principalem,& primò,non procedere,vbi extat consuetudo in contrarium, vt vnio fiat per Episcopũ absq; consensu capituli,Fuscus de visitatione lib.2.c.26.n. 5. Caccialup. de vnion.art.6.num.10.Licèt hæc consuetudo requiratur,vt sit immemorabilis,Card.in clem.si vna de reb.eccl. non alien. Gambar. de auctorit. legat.lib.5. rubr.1. de potest.legati in vniendo nu.109. Fasto. dec. 29.n.2. Duen. reg.140.

Limita secundo,non procedere hodie,stante decreto Conc.Trid.sess.21. c. 5. vbi datur Episcopis facultas vniendi etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegatis,ita Nauarr.cons.10.de off. delegati. Nihilominus secundum Garsiam de benef. p.12.c.2.n. 158. contrarium est tenendum;nam dictum decretum Concilij requirit in vnione consensum Capituli, etiam si fiat ab Episcopis,tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, ex illis verbis, iuxta formam iuris, vt patet ex additione eiusdem Nauarr. loco cit.

Vnde Rota in vna Leodien. beneficij 23. Ianuarij 1593. coram Gipsio resoluit vnionem redditũ Cappellæ, seu altaris factam parochiali ob paupertatem illius sine consensu Capituli esse nullam.

5 Limita secundo in vnione facienda per legatum, in qua non exigitur Capituli consensus, & decisum refert Rota dec.1. & 2.de off.deleg.in nouis Ægid. Bell. dec.513. Nauar.cons.10.n.1. de off. deleg.

6 Limita tertiò,vt multo magis non requiratur consensus Capituli in vnione facienda per Papam, seu ex eius commissione secundum Nauarr. in citato consil. Garc.d.c.2.n.151.

RESOLVT. CCCLXXXIX.

Vnio an fieri possit per Episcopum Capitulo suæ Ecclesiæ Cathedralis.

1 *Episcopus non potest vnionem facere in fauorem sui Capituli etiam ipsius Capituli consensu intercedente, redditur ratio n.2.*

3 *Limitatur conclusio n.4. & 5.*

1 IN clem.fin. de rebus eccl. non alienand. hæc habẽtur: Quod si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mensæ suæ, vel ipsi Capitulo aliquam duxerit ecclesiam vniendam, hoc irritum esse decernimus, & inane, contraria quauis consuetudine non obstante.

2 Et ratio est,quia Capitulum cuius consẽsus in vnione requiritur, non potest in re propria authorizare, l. quod dicimus ff.de auth.tut. & hac ratione non valet vnio facta ab Episcopo ipsi Capitulo,secũdũ Gabriel. cons.186.lib.2. licèt contrarium teneat Oldrad.cons. 182.n.1. & cum opinione Gabriel. transijt etiam Monald.cons.16.n.3. Bellon. cons.6.nu.4. & 7. Declaper. cons.22. Alia ratio reddi poterit, quia Capitulum, & Episcopus fictione iuris vnam constituunt repræsentationem,c.qua not. de his quæ fiunt à Præl.sine consen. c. & consequenter vniendo Capitulo,censetur fecisse vnionem in eius personam.

3 Primò limita, ac declara procedere, quando vnio fieret Capitulo principaliter, & directè, secus verò quando in consequentiam,& indirectè esset in vtilitatem Capituli,quia tunc benè valeret vnio Rot. dec.1. de eccl. ædif. in antiq. vbi Capitulũ ex vnione consequebatur in effectu vtilitatem releuationis ab onere præstandi quãdam portionẽ,de qua ibi, Sed quia hæc vtilitas contingebat consequenter,& indirectè,& ideo valida fuit vnio,prout latius ibi deducitur.Et cum ista decisione etiam Domini transierunt, vt patet in dec. 133.n.7. & 8.p.2.diuers. Quicquid dicat Rota decis.3. de reb. eccl. in antiq. Et per hæc limitatur regula supradicta de auctorizãte in facto proprio, quemadmodum dicimus de tutore, cui licèt prohibeatur auctorizare in facto proprio,intelligitur principaliter, non autem in consequentiam,& secundariò. Et ex his Rota in vna Segobien. præstimon.24.Octobris 1580. coram Cantuccio decidit, quod licet vnio facta ad fauorem fabricæ,vertat in vtilitatem Capituli,cum mediante vnione prædicta Capitulum eximatur ab oneribus fabricæ, ad quæ de iure tenebatur, cap. fin. & ibi Abb. in fin. de his,quæ fiunt à maiori parte Capit. Idem Abb. in cap.1. in 1. notab. de eccles. ædif. Nihilominus cum præfata vnio non fiat principaliter, sed in consequentiam ipsi Capitulo fuit resolutum fuisse validam.

4 Secundò limita, vbi vnio fieret alicui dignitati, vel præbendæ Capituli. Cota dec.786.n.4.p.1.diuers.Gõzales gl.37.nu.25. quem refert Garf. de benef. in præcitata par. c. 2. sub num. 171. referens obtinuisse in Sac.Congreg.Conc.Trid. de mens. Septemb.an.1601. Quod vnio facta ab Episcopo Cauensi mensæ Capitulari de quibusdam beneficijs simplicibus vigore Concil.Trid.sess.24.de refor.c.15. esset nulla, quia dictum Concil.non dat facultatem vniendi mensę Capitulari, sed tenuibus præbendis singulorum Capitularium, & aliud est Capitulum,aliud singuli de Capitulo,Felin.in c. cum accessissent de const.nu.22. quod tamen iuxta prædicta accipiendum videtur,vt etiam omnibus prębendis simul fieri possit dicta vnio, quia non ideo fit Capitulo,seu mensæ Capitulari,fauet Azor.instit.moral.p.2.lib.6.cap.28.q.17. in fine.

5 Tertio limita,quando in vnione,quæ fieret Capitulo,interuenisset consensus Apostolicus, vt optimè per Oldrad. in cons.262.in 1.col.iuxta fin.Bercolten.consil.23.num.4. & 5. Imola cons. 90. num. 6. practicabilia Rotæ in tit. de vnione num.12.

RESOLVT. CCCXC.

Vt vnio facta Seminario valeat, quæ requirantur.

1 *Vnio facta seminario ad hoc, vt valeat, duo sunt necessaria,num.3.*

2 *Redditur ratio decisionum.*

EX mente Concilij Tridentini,sess.23.cap.18. cuius verba sunt, *Quia ad Collegij fabricam instituendam & ad mercedem præceptoribus,& ministris soluẽdam,& ad alendam iuuentutem,& ad alios sumptus, certi redditus sunt necessarij,&c. Idem Episcopi, cum consilio duorum de Capitulo, &c. ex fructibus mensæ Episcopalis,& Capituli,& quorumcunque dignitatum,personatuum,officiorum, præbendarum, &c. partem aliquam, vel portionem detrahent, & eam portionem sic detractam, nec non beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones nuncupatas, etiam ante vacationem (sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio)*

huic

huic Collegio applicabunt, & incorporabunt. Hactenus Sac.Conc.

1 Vnde vt valeat præfata vnio, duo sunt necessariò concurrenda, Primò requiritur, quod Seminarium fuerit actu erectum, & habeat actu scholares, & magistratus, vt censuit Sacra Cōgregatio anno 1588. in vna Giennen. his verbis. *Congregatio Concilij censuit, vnionē nullā esse, & inualidam, cum Seminarium non fuerit erectum, iuxta formam Concilij, vtpote, nec magistris, nec scholaribus verè, & actu in eo existentibus.*

Ex iuxta hanc opinionē pluries tenuit Rota Rom. & signanter in eadē Giennen. præstim. 17. April. 1594. coram Illustriss. Blanchetto, & iterum in vna Corduben. præstim. 6. Nouembris 1596. & tandem in alia Corduben. præstimon. 7. Februarij 1591. coram Licta.

2 Quarum decisionum ratio est, secundum Gonzalez loco cit. quia Conc. Trid. dicit, quod vniones fiāt dicto Seminario, & Collegio, vt in illis verbis, *Huic Collegio applicabunt, & incorporabunt*. Sed sic est, quod ante dictam erectionem non adest Collegium, cui fiat vnio, nec est in rerum natura, l. quidam referunt §. 1. ibi, quia hæres, ad quem sermonem conferat, in rebus humanis non est, ff. de iure codicill. ergo vnio fieri non potest, & si facta sit, non tenet, quia qualitas sine subiecto adesse non potest. l. 2. de vsufruct. l. decem ff. de verb. oblig. l. 1. ff. de vsufr. leg. & sufficit huiusmodi qualitatē ab initio fuisse verificatam, quare si semel bene facta vnione Seminario actu erecto, & habenti scholares, & postea desierint esse scholares in dicto Seminario, nihilominus valeret vnio, ex deductis per Panorm. in c. gratum de postul. præl. num. 12. Cucchus in inst. maiorib. lib. 4. tit. 1. Mandos. de priuileg. ad instar causa 7. n. 44. Azor. inst. moral. lib. 5. c. 22. q. 1. Et ratio est secundum text. in l. cum vxori c. quando dies legati ced. quia sufficit, quod conditio in momento temporis fuerit adimpleta.

3 Secundò principaliter requiritur, quod præfata vnio fiat cum consil. quatuor deputatorum duorum de Capitulo, & duorum de clero, ex decreto eiusdem Conc. loco cit. vt tenuit Rota, Cæs. de Grass. decis. 132. & ita censuit Sacra Congregatio eiusdem Concilij.

Congregatio censuit vniones factas Seminario, absque consilio eorum quatuor, quos iubet Concilium adhiberi, minimè valere; & alia. Non valent, vniones simplicium beneficiorum factæ irrequisito deputatorum consilio. Verum Episcopus nō tenetur sequi eorū consilium, vt censuit eadem Sacra Congregatio his verbis.

Episcopus quatuor deputatos Seminarij debet adhibere in Consilium pro tota temporali administratione prædicti Seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat, non tamen tenetur eorum sequi Consilium, & ita tenuit Rota in vna Mediolan. beneficij 5. Iunij 1596.

RESOLVT. CCCXLI.

An parochialis vnita canonicatui, subsit formæ traditæ à Conc. Trid. circa examen per concursum.

1 *Parochialis vnita Canonicatui non dicitur amplius parochialis.*
2 *Vna dignitas minus principalis vnita alteri principaliori remanet suppressa.*
3 *Vnio de beneficio extensiua tituli, & tollit omnia vincula.*
4 *Habens Canonicatum, cui est annexa parochialis, debet residere in Canonicatu.*
5 *Ad obtinendum Canonicatum, cui est vnita parochialis, non requiritur ætas viginti quinque annorum.*

RESpondi, circa hoc constus, præfatam parochialem non subesse dispositioni Conc. Trid. sess. 24. cap. 18. volentis parochiales non esse conferendas nisi præuio examine per concursum, & motus sui ad ita consulendum ex pluribus.

1 Primò, quia non dicitur amplius parochialis, cū assumat naturam canonicatus, & consequenter eius, cui fuerat vnita, secundum Oldr. in cons. 257. Cassador. in decis. 13. num. 15. super regulis. Vnde secundùm Alex. in cons. 20. post num. 4. vol. 1. quem refert Dec. iu cons. 36. visis num. 9. beneficium vnitum conuertitur in naturam eius rei, cui fit vnio, & ei accrescit, arg. l. si ex toto ff. de l. 1. & parochialis post vnionem dicitur prædium canonicatus. Gambar. lib. 5. de potest. legati p. 139. Verall. in dec. 349. num. 2. part. 3. & ratio est, quia vnio operatur extinctionem, & suppressionem nominis, & tituli beneficij vniti, ita vt amplius beneficium dici non possit. Cassad. in decis. 2. de vnionibus, & in decis. 13. super regulis. Put. in dec. 6. de vnionib. Veral. in d. dec. 249. part. 3. Rot. diuers. in decis. 758. num. 6. part. 1. & in decis. 133. part. 2. diuers.

2 Vnde Rota in vna Illerden. pensionis 6. Martij 1595. coram Licta, & iterum in vna Compostellana prioratus 17. Martij 1597. coram eodem tenuit, quod quando vna dignitas minus principalis, vnitur alteri prin-
3 cipaliori, illa minus principalis remanet suppressa, quia vnio de beneficio est extinctiua tituli, tollens omnia vincula Greg. Tholos. in instit. rei beneficiariæ c. 20. num. 1. Hinc est, quod beneficium vnitum, nunquam dicitur vacare. Mandos. in reg. de infirmis q. 10. neq. posset permutari Feder. de Senis cons. 195. Rot. in dec. 1. de rer. permut. in antiquiorib. Bisignetti, & in dec. 3. eod. tit. in ant.

Secundò, pro hac eadem opinione facit, quod attēditur tantum qualitas, & natura beneficij principalis, non autem annexi. Glos. in clem. per literas in verb. ecclesias de præbendis, Rota dec. 114. n. 4. p. 2. diu. Nā parochialis vnita canonicatui, assumit naturam, consuetudines, & priuilegia canonicatus, cui annectitur Petr. de Perusio in tract. de vnione ecclesiarū c. 2. n. 10. & 19. Nauar. cons. 6. n. 2. de verb. signif. Gonzalez gl. 5. §. 7. n. 2. Nau. cons. 10. n. 2. & 3. de maioritate, & obedientia.

4 Vnde habens canonicatum, cui est vnita parochialis, debet residere in canonicatu, & non in parochiali, c. extirpandæ, vbi Abb. & reliq. communiter, de præb. & ibid. Rebuff. in 4. not. & ita censuit Sac. Cong. secundum Gars. de benef. part. 12. c. 2. num. 23.

5 Tertiò facit pro eadem sententia, quod ad Canonicatum, cui est vnita parochialis, non requiritur ætas vigintiquinque annorum, quæ in parochiali requiritur, vt censuit Sacra Congregatio, secundū Gars. cit. loco. n. 26. Vnde redeundo ad casum propositum, dico quòd parochialis vnita canonicatui, non subest dispositioni Sacri Conc. Trid. sess. 24. c. 18. vt consuluisse Sacram Congregationem refert Gonz. gl. 5. §. 7. n. 13.

RESOLVT. CCCXLII.

An citatio Rectoris sit necessaria in vnione facienda.

1 *In vnione facienda, non est vocandus Rector beneficij, respondetur contrarijs, num. 2. & 3.*
4 *Ampliatur conclusio, & num. 5.*
6 *Limitatur, & num. 7. & 8.*

EX eadem sæpius cit. clem. fin. vers. quod si Rector, de reb. eccl. non alien. firmata est præsens conclu-
1 sio, scilicet Rectorem beneficij non esse vocandum in vnione facienda, & ita quoq; voluerunt glos. & ibidem verb. vocatus, Card. q. 1. num. 7. Inn. num. 12. Ancha. n. 5. Abb. pariter num. 5. Vital. n. 8. Rebuff. in reg. de vnionib. glos. 11. Rota diuers. in decis. 133. part. 2. num. 14. Gars. de beneficijs part. 12. cap. 2. num. 24.

Non obstat, quod vnio facta, non vocatis ijs, quorū interest, sit inualida, vt per Pet. de Vbald. in tract. de

vnio-

vnionibus cap.5.in princ.Concil.Trid.ſeſſ.7.cap.6.& Rot.diuerſ.in dec.33.par.1.Henriquez conſ.99.nu.6. Anchar.conſ.23.num.6.Bombin.conſ.70.num.4.

2 Quia reſpondetur,quòd per vnionem nõ fit præiudicium Rectori,nec vllum intereſſe in eo cõſideratur, cùm vnio ſortiatur effectũ ſuum poſt mortem ipſius, cap.conſulationibus de donationibus. Hoieda par.2. c.2.num.9.& fuit in Rota reſolutum in vna Segobien. præſtimonij 24.Octobris 1580.coram Cantuccio.

Nec obſtat Seraph.in dec.1459.nu.13.volentis vnionem beneficiorum eſſe inualidam,ſi fiat abſque conſenſu poſſeſſorum,quia vltra,quod nihil allegat, hoc dicit per tranſennam.

3 Quam ſuprapoſitam concluſionẽ ſic firmatam ampliat Garſ.loco cit.procedere etiã in vnione facienda per legatum.Gambara de poteſt.legati rubr.1.lib.5.& fuiſſe per Rot.reſolutum teſtatur Bellam.in deciſ.403.

4 Amplia ſecũdo,vt neque etiam plebs debeat vocari.Bor.in dec.345.num.4.quam ampliationem declara,quod ſi allegaret cauſam rationabilem ne fieret vnio,eſſet audienda,vt ex Rebuffo, & Hoieda tradit Garcia in eod.cap.2.nu.219.nam parochianorum intereſt bonum habere paſtorẽ,ideo ſunt legitimæ perſonę in cauſa hoc reſpiciẽte,Pet.de Peruſ.de vnione c. 2.Alex.de Neuo in cõſ.48.n.7.& fuit in Rota reſolutũ in vna Gerund.vnionis 20.Martij 1600.corã Sacrato.

5 Amplia tertiò, vt neque in vnione facienda per legatum,ſeu ex commiſſione Papæ,vocari debeat Epiſcopus,vt tenet Ripa conſ,18. lib.2. licèt contrarium videatur velle Bellam.in dec.512.& 513.Caput.in deciſ.350.num.1.part.3.

6 Limita text.in cit.clem.fin.non procedere, quando vnio fieret in monaſterijs Religioſorum, quia in illis debet fieri de eorum conſenſu, & proinde vocari debet ſecundum Cald.in conſ.fi.de rebus eccl.non alien.

7 Limita ſecundò,quando fieret vnio totius eccleſiæ alteri eccleſiæ,ſed ſi fieret alicuius iuris eccleſiæ, ſeu diſmembratio,quia cùm requiratur conſenſus Rectoris viuentis,debet propterea vocari,ita Rot. in dec.1. de rebus eccl.non alien.in nouis & in dec.vnica de his quæ fiunt à Prælatis.Card.cõſ.65.in 2.col.poſt mediũ.

8 Limita tertio,quando vnio fieret Capitulo de aliqua eccleſia,quia tunc requiritur cõſenſus Rectoris, ita Oldr.in conſ.262.in vlt.col.circa fin.

RESOLVT. CCCLXXXXIII.

Quæ beneficia vniri poſſint per Epiſcopum virtute Conc. Trident.

1 *Capitulum Sede vacante non poteſt vnire ſibi quodcunque beneficium.*
2 *Legatus à latere habet facultatem vniẽdi vti Epiſcopus.*
2 *Inferioribus Epiſcopis competit etiam facultas vniendi.*
4 *Epiſcopus non poteſt omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire.*
5 *Vnio fieri non poteſt ad vitam,neque ad tempus.*
6 *Parochialis Eccleſia in ſimplex beneficium conuerti non poteſt.*
7 *Ordinarius non poteſt diſmembrare beneficia curata.*

IN ſeſsione 23.c.5.hæc ſunt.*Poſſint Epiſcopi, etiam tamquam Apoſtolicæ Sedes delegati, iuxta formam iuris,ſine tamen præiudicio obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcunque eccleſiarum parochialium, & baptiſmalium,& aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum,cum curatis,propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à iure permiſſis etiam ſi dictæ eccleſiæ vel beneficia eſſent generaliter,vel ſpecialiter reſeruata,aut qualitercunque affecta.* Concordat text.in c.ſicut vnire de exceſſ.præl.cap.ſi autem de relig. domib.Rota in deciſ.1.& 2.de off.legat. in nouis. Rota diuerſ.deciſ.133. num.20. part.2. quam facultatem competere etiam Vicario voluit Mohed.dec.3. de off. Vic.Gabr.conſ.200.num.3.vol.1.quod intellige dummodo ad hoc habeat ſpeciale mandatum Pariſ. conſ. 40.vol.4.Rebuff.in praxi tit.de vnionib.nu.37. Sbroz. de Vic. Epiſc.lib.2.q.115.

Amplia ſecundò, huiuſmodi facultatem concedi quoque Capitulo Sede vacante,ſecundum Rebuff. de vnion.num.36.Azor.inſtit.moral.part.2. lib.2. cap.28. & alios citatos per Garſiam part.12. cap.2.num.67. Licèt non poſſit Capitulum Sede vacante ſibi vnire, vt cenſuit Sac.Cong.Concil. ſuper cap.15. ſeſs.24. de reformat. his uerbis. *Capitulum Sede vacante non poteſt ſupprimere quodcumque beneficium,& ſibi vnire.*

Amplia tertiò procedere in Legato à latere, quia cũ in ſua prouincia ſit maior Epiſcopo, poterit in ſua prouincia vniones facere,quemadmodum Epiſcopus in ſua Diœceſi.Villadieg.de legat. q.9. num.82. Azor. part.2.lib.5,cap.29.queſt.14.Rota deciſ.459.in antiq. & dec.1.& 2.de off.leg.in nouis Panor.in c.fin.de confirm.vtili,vel inutili,& in c.ſicut vnire,num.3. & 6. de exceſſ.præl.& fuit in Rot.Rom.reſolutum,teſte Bellamera deciſ.512.

3 Amplia tertiò, ſecundum Bellam. in tract. de permut.benefic.p.1.q.2.nu.9. vt poſſint etiam inferiores Epiſcopi facere vniones, exiſtente conſuetudine præſcripta:& ita cenſuit Sac.Cong.ſupra d.c.5.ſeſſ.21.his verbis. *Cenſuit Congregatio dignitati curatæ poſſe vniri aliam dignitatem ex cauſa paupertatis, iuxta hoc decretum,*& ſeſ.24.cap.13.*Eamque vnionem facere poſſe Abbatem ſi ſibi hanc facultatẽ vniendi legitimè præſcripſit, aut ex priuilegio in eccleſia ſibi pleno iure ſubiecta, iuriſdictionem,quaſi Epiſcopalem habet in omnibus, & per omnia,alioquin vnionem faciendam eſſe per Epiſcopum conſenſu ipſius Abbatis,& Capituli.*

4 Limita nunc primò,vt non poſſit Epiſcopus virtute præfatæ facultatis ſibi conceſſæ, omnia beneficia ſuæ Diœceſis vnire Oldrad.conſ.262. num.2.Cacher. cõſ. 154.num.6.Artaman.conſ.60.nu.5.& 9.& ſecundum Garſ.cit.loco §.1.num.63.Ita declarauit Sac.Cõgreg. Conc.ſuper c.18.ſeſſ.23.per hęc verba. *Concilium non decernit vt omnia beneficia ſimpliciter vniantur Seminario,ſed aliquot,ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt alias decreuit Congregatio.*

5 Limita ſecundò,vt nõ poſſit facere vniones ad tempus,ſeu ad vita Mãdoſ.reg.12.q.6.Azor.d. lib.6. c.28. q.17.Zerula in praxi Epiſc.in uerb.unio §.7. part.1.

Limita tertiò in terminis Conc.Trid.cap.9.ſeſſ.25. uerſic.inſuper,ubi prohibetur Epiſcopum beneficia libera unire beneficijs, uel hoſpitalibus iuriſpatronatus.

Limita quartò in terminis eiuſdem Concilij ſeſ.23. c.18.de reform.& ſeſſ.24.de reform.cap.15.ad beneficia ſimplicia,ut eadem Sac.Cong.cenſuit.ſ.dictum decretum cap.15.non comprehendere dignitates.

Limita quinto in terminis Concilij cap.9.ſeſſ.14.de reform.ubi Epiſcopo non poteſt beneficia unius diœceſis unire beneficijs,ſeu locis alterius diœceſis.

Limita ſextò in terminis Conc.ſeſſ.24. cap.13. de reform. ubi prohibetur unio beneficiorum curatorũ fieri monaſterijs,dignitatibus,prebendis, ſeu alijs beneficijs ſimplicibus, & cenſuit Sacra Congr. per hæc uerba,Non ſolum unio parochialis eſt prohibita, ſed etiam aliqua pars fructuum earum uniri non poteſt.

Limita ſeptimò in terminis Conc.c.16.ſeſ.25.de reform.ubi beneficia curata in ſimplicia conuerti non poſsunt,& ita pluries declaraſſe Sac. Congreg. refert Garſ.loco cit.num.87.per hæc uerba.

6 Prima, parochiales eccleſiæ in ſimplex beneficium conuerti non poſsunt, quod intelligendum etiam in aliqua parte fructuum ipſius parochialis.

7 Secunda,nec Ordinarius diſmembrare poteſt beneficia curata,ac unire beneficijs ſimplicibus.

Ter-

Tertia, ibi non conuertantur etiam pro parte, uidelicet ex parte etiam minori fructuum parochialis constituere beneficium simplex.

Quarta, non poterit Ordinarius separare ab ecclesijs parochialibus beneficia simplicia, siue oratoria, si illis unita essent, etiam si illis separatis parochiales non egeant.

PRAXIS DISTRIBVTIONVM Quotidianarum.

RESOLVT. CCCXCIV.

De consuetudine cuiusdam Capituli permittentis Canonicis absentibus per 15. dies percipere distributiones quotidianas.

1 *Facti species.*
2 *Capitulum quod possit vigore consuetudinis permittere canonicis absentibus per spatium 15. dierum percipere distributiones quotidianas, probatur ex tribus num. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium est verius, quod probatur ex tribus alijs, de quibus num. 6. 7. & 8.*

1
VIt à me quæsitum, si esset iuri consona consuetudo cuiusdam Capituli Ecclesiæ Metropolitanæ, permittentis canonicis absentibus distributiones quotidianas percipere per spatium præfati temporis scilicèt 15. dierum: & pro parte affirmatiua dubitandi occasionem præbebat, quod cùm quilibet sit moderator, & arbiter rei suæ l. in re mandata C.
2 mandati, & iniquum sit, liberis hominibus rerum suarum administrationem tollere l. non vsque ff. si quis à
4 parente fuerit manumiss. & iustum est vnicuique suum committere. l. nemo exterus C. de Iudæis. propterea videbatur, quod si omnes canonici permitterent absentib. per spatium alicuius temporis percipere distributiones quotidianas, quod possent, ob id præsertim, quod est ius eis competens, vti singulis. arg. tex. in l. per fundum ff. de seruit. rustic. prædiorum.

5 Cæterum supra dictis minimè suffragantibus, contrariũ est de iure verius, vt patet apertè ex pluribus.

6 Primò, quia regulariter distributiones quotidianæ non nisi diuinis interessentibus dari solent c. vnico de cler. nõ resid. in 6. Vnde absenti petenti distributiones obstat exceptio non residentiæ, vt per Abb. & Anan. in c. conquerente n. 4. de cler. non resid. & in c. licet in 4. not. de præbend. Gemin. consil. 85. num. 18. Conc. Trid. ses. 24. c. 12. §. præterea, & fuit pluries per Rotam resolutum, & signanter in vna Cartaginen. fructuum 29. Maij 1595. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in eius dec. 1531. p. 2. & iterum in vna Caurien. fructuum 13. Martij 1592. coram Orano: hinc fuit resolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Seraphino canonicis absentib. non esse concedendum mandatum de manutenendo in percipiendis distributionibus quotidianis.

7 Secundò quia non poterunt canonici retinere aut remittere, nam lex prohibet illis receptionem, prout declarat Gemin. in d. c. vnico §. si qui verò, col. fin. in verbo suas num. 10. & quod consensus canonicorum non possit facere, vt qui non interfuit diuinis, habeat distributiones quotidianas. concludit quoq; Menoch. de arbit. casu 469. nu. 6. in addit. vbi etiam dicit, quòd neq; statuto, aut l. hoc potest constitui, Nauarr. de horis canonicis c. 5. num. 20. & c. 41. nu. 63. Gonzalez lib. 1. diuers. iur. argum. c. 9. vbi quod nulla via possunt canonici donare distributiones quotidianas, aut de illis gratiam facere absentibus, sequitur quoq; Gratian. (licet cum quadàm moderatione) lib. 1. disceptationum forensium c. 166. nu. 36.

8 Tertiò, quia secundùm quòd iudicauit Rota Romana in vna Hispalen. distributionum 2. Maij 1603. corã Coccino, neque totum Capitulũ, vt in casu nostro per consuetudinẽ posset concedere, quod absens lucretur distributiones quotidianas, etiam si per momentum temporis, durauerit absẽtia, pro vt declarasse quoque Sacr. Congreg. testatur Gratian. cit. c. 166. num. 31.

RESOLVT. CCCXCV.

Casus in quibus canonici non lucrantur distributiones quotidianas.

1 *Regula est distributiones quotidianas deberi tantum præsentibus, & diuinis officijs interessentibus. Ampliatur regula num. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. & 10.*
5 *Subampliatur tertia ampliatio, vt scilicet absens percipiendo distributiones quotidianas, illas non faciat suas in foro conscientiæ.*

1 SIt pro huius quęsiti dulucidatione regula, quod distributiones quotidianæ non nisi præsentibus, & interessentibus statis horis, quibus diuina celebrãtur, dari debent, c. vnico de cler. nõ resid. in 6. Conc. Trid. citat. sess. cap. 12. vers. distributiones vero.

2 Amplia primò, vt nec sufficiat adesse in ecclesia dũ diuina peraguntur, sed oportet esse præsentem in choro, vnde non excusaretur canonicus quamuis amittat distributiones quotidianas, etiam si adesset in ecclesia Missam celebrans priuatim extra chorum eo tempore, quo Horæ canonicales decantantur, secundum Gonzalez super reg. 8. §. 7. procem. num. 181. Thes. sori eccles. cap. 13. num. 6. Piaseg. in prax Episcopi fol. 129. num. 8. Galet. in sua margarita casuum conscient. fol. 81. Henriquez cons. 22. & ita declarauit Sacra Conc. Congregatio per hæc verba, videlicet.

Qui tempore quo cantatur vna Hora in choro, Missam celebrat in eadem ecclesia ex deuotione, vel obligatione, non dicitur interfuisse illi Horæ, nec illius distributiones accipere potest, si verò iussus fuerit à superiore, vt celebraret, tunc reciperet, superior tamen debet cauere à tali iussione.

3 Amplia secundò, vt neq; excusetur canonicus, quominus distributiones amittat, si associauerit Prelatum audientem Missam in alia ecclesia eo tempore, quo Horæ decantantur, Gonzalez loco citato nu. 183. Artam. cons. 91. num. 3. & seq. & Piaseg. loco cit. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba.

Non possunt canonici, videlicet duo, aut plures associantes eorum Prælatum, quandoquc volentem audire Missam non in Cathedrali, sed in alia ecclesia ciuitatis participes fieri distributionum quotidianarum, quæ nonnisi præsentibus dantur.

4 Amplia tertiò, vt in casibus, in quibus distributiones quotidianæ in absentia non percipiuntur, non possint per capitulum remitti, aut donari ipsi absenti Rota in vna Hispalen. distributionum 2. Maij 1603. coram Coccino, vt refert Gratian. lib. 1. disceptationum forens. cap. 166. num. 31.

5 Subamplia quod absens illas sic accipiens, non faceret suas in foro conscientiæ, quod intelligas etiam de distributionibus, quæ currunt in illis tribus mensibus a Concilio concessis, d. cap. 12. vers. præterea, non obstante consuetudine contraria, vt declarauit Sacra Congregatio, secundum Galet. loco cit. num. 5.

6 Amplia quarto, vt neque debeãtur interessentibus per modicũ tempus, quia omnibus Horis interesse tenentur,

nentur, aeque per omnes Horas debet fieri compartitio diſtributionum clement.1. de ætat.& qualit.iuncta gloſ.in verb.certis horis,& ibidem Car. quæſt.6. quod etiam declaratum fuiſſe à Sac. Congreg. teſtatur Nauarr.conſ.9.de cler.non reſid.& Piaſeg.loco ſepius cit.

7 Amplia quintò, vt diſtributiones quotidianæ non poſſint percipi à canonicis abſentibus, & per ſubſtitutum eccleſiæ deſeruientibus, niſi expreſsè id priuilegio concedatur, vt conſuluit Calder. in ſuo eleganti conſ.1.in 2. dub.de cler.non reſid. Fortun. conſ.191.n. 4. & ſeq. Thoming. in conſ. 31. & Galet.citato loco.

8 Amplia ſextò, quòd diſtributiones quotidianæ nullo modo,nulloque pacto percipi poſſunt à non intereſſentibus quo ad portionem illam, præſertim quæ Miſſis defunctorum, anniuerſarijs, aut officijs ſpecialiter eſt applicata,vt declarauit Sacra Congregatio Conc. ſecundùm Galett.cit.loco, & ratio eſſe poterit ſecundùm Nauar. conſ. 13. de cler. non reſid.quia appellatione emolumentorum pro anniuerſarijs non continentur diſtributiones.

9 Amplia ſeptimò,vt neq; indultum conceſſum alicui ad lucrandum fructus in abſentia comprehendat diſtributiones, gloſ.in cap.vnico in verbo abſuerint, de cler.non reſid.in 6.Cald.in conſil.1.eodem tit.Couarr. variar.reſolut.lib.3.cap.13.num.2.& ita iudicauit Rota Romana,vt ſcribit Caſſad.in deciſ.1.cit.tit. quibus addo Graff.conſ.1.eod.tit.

10 Amplia octauò procedere pariter in canonicis abſentibus tribus menſibus à Conc. Trid. conceſſis per c.12.ſeſs.24.de reform.nam nequeunt pro illo tempore conſequi quotidianas diſtributiones, vt etiam declaraſſe Sacr.Congregatio 3.Aug.1586.refert Gonzalez§.7.proœm.num.182.& dixi ſupra.

RESOLVT. CCCXCVI.

Diſtributiones quotidianæ an debeantur abſentibus cauſa ſtudij.

1 *Abſens ex cauſa ſtudij, pro præſente habetur.*
2 *Redditur ratio concluſionis.*
3 *Contrarium declarauit Sac.Congreg. Concil.Trid.*
4 *Adducitur ad corroborationẽ declarationis deciſio Putei.*
5 *Ampliatur declaratio Conc.etiam in Canonico Lectore.*
6 *Ampliatur etiam in docentibus in Eccleſijs.*

REgula iuris eſt, abſentem cauſa ſtudij pro præſente haberi, l. quæſitum, vbi Bartol.ff.de fund. inſtruct.Bald.conſ.324.vol.2.Alexan.conſ.122.num.3.& ſeq. volum. 1. Menoch. conſ. 182. n.8.lib.2.& proinde ex præfata regula ſequi videtur, quod tanquam præſentes lucrari habeant diſtributiones quotidianas, ſi ita conſuetum eſt in illa eccleſia vbi reſident ſecundum Couarr.alios referentem lib.3.var. reſolut. c. 13. num.5. in fin. verſ. tertiò eadem ratione infertur,Gratian. lib. 1. diſceptationum forenſ. cap. 166. num. 19.

2 Et ratio eſt,ſecundum Probum ad Menoch.in c.vnico n.60.de cler.non reſiden.in 6. quem refert Decian. conſ.43.num.13.volum.1.Quia ſi abſentes cauſa ſtudij illas conſequi non poſſent, eorum priuilegium redderetur inutile,& ſine effectu,nihilque eis prodeſſet,quod eſſet inconueniens arg. text. in cap. in his de priuileg.

3 Verum quicquid ſit, Sacra Conc. Congregatio declarauit contrarium his verbis,*Congregatio cenſuit, canonicum abſentem ſtudiorum cauſa,percipere quidem fructus præbendæ, non autem diſtributiones quotidianas*, & ita Gratian.cit.cap.ſub n.17.Gonzalez §.7. num.179. Addit.ad Quarant.in ſumma Bullar.in verbo reſidentia.Franc.Leo in theſauro fori Eccleſ.cap.33.num.22. Henriquez conſ.13. Attamen ſi omnes fructus canonicatus conſiſterent in diſtributionibus quotidianis, & conſequenter careret præbenda, tunc canonicus abſens lucrari debet etiam diſtributiones quotidianas, dempta tertia parte, quæ inſeruientibus eccleſiæ debetur, vt cenſuit Sacra Congreg.his verbis. *Quod ſi in huiuſmodi diſtributionibus omnes Capituli redditus conſiſtant, percipere etiam diſtributiones dempta tertia parte, quæ inſeruientibus accreſcit: nullo autem caſu debere ipſum canonicum percipere diſtributiones, Miſſis, aut defunctorum anniuerſarijs applicatas.*

4 Quæ declaratio corroboratur ex notabili dec.Card. Putei num.367.part.2.vbi voluit, quòd quando canonicatus caret prebenda, tunc diſtributiones quotidianæ ſuccedunt loco præbendarum:quare infertur,quod in caſibus, in quibus canonici abſentes lucrantur fructus præbendæ, & nõ diſtributiones quotidianas,prout in cap.de cætero,cap.cum dilectus,cap. ad audientiam,de cler.non reſid.& c.licet de præb.tunc ſi canonicatus cõſiſteret in diſtributionibus quotidianis tantum, illas etiam lucrari debet ipſe canonicus abſens.

5 Amplia id, quod de abſente,cauſa ſtudij, diximus. procedere etiam in Canonico Lectore ſacræ Scripture, in qualibet eccleſia, iuxta formam Conc.Trid.ſeſſ.5. de reform. c. 1. & ex Gregor. XIII. ſpeciali gratia, vt

6 dixit eadem Sac.Congreg.his verbis. *Idem cenſendum eſt de docentibus in eccleſijs, qui quamuis à ſeruitio chori abſentes eſſent, poſſũt percipere fructus ſuorum canonicatuum,exceptis quotidianis diſtributionibus, ſed ex gratia, diebus quibus legunt,habendi ſunt ſicut præſentes in choro & inſeruientes, non modò pro illis Horis, vt ſit mane legunt pro Horis matutinis,& Miſſa ſolemni, ſed etiam pro tota die,vt declarauit S. D. N. Gregorius XIII.*

RESOLVT. CCCXCVII.

Diſtributiones quotidianæ, quæ dicantur.

1 *Datur diffinitio diſtributionum quotidianarum.*
2 *Datur diffinitio diſtributionum groſſarum.*
3 *Quando poſſunt dici diſtributiones quotidianæ.*

ARguendo ab ethymologia vocabuli, quæ quidẽ

1 in iure validiſſimum eſt argumentum, vt tradunt communiter DD. in l.1. ff. de acq. poſſ. dico diſtributiones quotidianas eas eſſe, quæ quotidie,& ſingulis diebus particulariter diſtribuuntur, arg. tex. in cap. vnico de cler. non reſid. lib.6.

2 Vnde diſtributiones groſſæ, quæ dantur in fine anni vel certis aliquibus temporibus non poſſunt propriè dici diſtributiones quotidianæ,extrauagant.cum nonnullę §. præterea de præb. inter communes, & efficiunt potius præbendam, Tib. Decian. conſ. 43. n. 13.vol.1.maximè verò ſi in illis ſolis conſiſtunt omnes redditus canonicatus, ſeu prębendæ, & hæc debentur abſentibus ex iuſta cauſa, vt ratione ſtudiorum, cap. de cætero, c. ad audientiam, de cler. non reſiden. detracta nimirum portione, quæ communi menſæ debetur, Inn. in c. licet de præb. ſeu detracta tertia par. intereſſentib. aſſignata à Conc. ſupra citato, quod etiam declaratum fuiſſe a Sacra Congr. Conc. refertur in ſum. bullar. verbo reſidentia.

3 Veruntamen quando diſtributio fit habito reſpectu punctorum, & conſiderato ſeruitio intereſſentiæ in choro; dicuntur quoque diſtributiones quotidianæ, Achil. de Graff. dec. vnica de cler. non reſid. Verall. dec.29.p.2. Seraph dec.1141. par.2. Thominger. dec. 17. fuit in Rota reſolutum in vna Baren. emolumentorum 19. Iunij 1595. coram eodem Illuſtriſſimo Seraphino. Quare idem Achill. de Graff. deciſ. 12. de præb. voluit, quod diſtributiones quotidianæ etiam dicuntur, quamuis ſolutio ſemel tantum certo tempore fiat;non autem in dies ſingulos,vel horas; quando tamen in ſolutione habetur reſpectus ad ſeruitium ſingularum Horarum Canonicarum.

RE.

RESOLVT. CCCXCVIII.

Distributiones quotidianæ quomodo considerandæ circa dispositionem sacri Concil. Trident. sess.21. de reform. cap.3. sess. 22.

1 *Beneficia ecclesiastica ad quem finem sint constituta, infertur ex hoc ad tria, de quibus num.2.3.& 4.*

1 CVm beneficia ad diuinum cultum, atque ecclestica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus in Ecclesijs tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt verisimiliter cogantur tertiam partem fructuum, & quorumcunque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum personatuum, portionum, & officiorum separari debere, & in distributiones quotidianas conuerti. Hactenus sacrum Concilium.

2 Ex quo infertur, quod vbi essent distributiones sufficientes, & tolerabiles, tertia pars huiusmodi fructuum præbendarum detrahi non posset, applicanda distributionibus, secundum Piaseg. in sua praxi fol. 129.num.7. & auctorem praxis Episcop. part.2. verb. distributiones quotidianæ, Henriquez cons. 13. Bermon. in cons.42.

3 Secundò, non procederet, vt detrahi posset aliqua pars fructuum beneficiorum, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem applicanda distributionibus, nisi ipsa beneficia essent incorporata præbendis canonicalibus, vt fuisse responsum à Sacra Congregatione Concilij Archiepiscopo Genuens. testantur Zerula in verb. distributiones quotidianæ part.1.vers. ad secundum, & Piasegius cit. loco.

4 Intellige tertiò procedere Sacrum Conc. iuxta declarationem Illustrissimorum Cardinalium, quæ habetur in dec.325. Rot. diuersorum par. 2. in qua continentur hæc verba. Attēta declaratione Illustrissimorum Cardinalium circa decretum Conc. Trid.sess.22. cap.3. quod intelligatur, quando adsunt distributiones quotidianæ, prout accepi ab Illustrissimo D.Cardinale Alciato, quam declarationem retuli Dominis in Rota, fuit conclusum, quod statutum Reuerendiss. Episcopi Gadicens. de quo agitur, potest substineri, dum distributiones deficientium applicauit fabricæ, & monasterio, attento, quod constat in dicta ecclesia adesse distributiones: quando verò ille non adsunt, vel sunt tenues, tunc locus est alteri decreto dicti Concil. in sess.21.c.3. prout dicta Congregatio declarauit.

RESOLVT. CCCXCIX.

Qui sint casus, in quibus absenti debentur distributiones quotidianæ.

1 *Regula est distributiones quotidianas illis tantum esse præstandas, qui sunt præsentes, & diuinis officijs interfunt: in nonnullis tamen casibus etiam absentibus debentur, de quibus num.2.3.4.5.6.& 7.*

1 ETsi regula sit præsentibus, & diuinis interessentibus tantummodo distributiones quotidianas deberi, nonnulli tamen reperiuntur casus, in quibus absentibus debentur.

2 Primò, absenti legitimè impedito ex iusta causa, c. quorundam 74.dist.& c.ad supplicationem de renunc. Cald.in cons.15.de præb. Cassad.in dec. vnica n. 2. de cler.non resid. Seraph. in decis. 1239. part.2. & fuit in Rot.Rom.resolutum in vna Salamantina censurarum 1.Iunij 1594.coram Corduba, quod tamen procedit, vbi adest consuetudo, Franch.in c.1.§.qui vero n.4. de cler. non resid. Couarr. var. resolut. lib.3.cap.13.n.8. & fuit resolutum in Rota in vna Valentina emolumentorum 27.Nouembris 1579.coram Seraphino.

3 Secundo, canonici missi ab eorum Episcopis ad visitanda limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina, ex constitutione Sixti Papæ V. distributiones quotidianas lucrantur, vt testatur Congr. Conc. in declaratione super eod. cap. 12. in verb. fructuum §. canonici.

4 Tertio lucrantur etiam distributiones quotidianas, qui curā animarū exercent, quæ illi ecclesiæ imminet, dum tamen sunt in actu administrandi Sacramēta, vel alia exercēdi, quæ spectant ad ipsam curā, quia tāquā præsentes in choro habentur, vt per eandem Sac.Congreg.fuit declaratū super eod.c.12.in verbo recipiant.

5 Quartò, pœnitentiarius interim dum confessiones audit, quia censetur pro præsente in choro, nec amittit distributiones, Concil. Trid. sess. 22. cap. 8.

6 Quintò, Theologus, seu Lector eo die, quo legit sacram lectionem pro præsenti habetur, vt declaratum fuisse à Sac.Congreg.Concil.coram Greg.XIII. testatur Gonz.super 8. Cancell. §.7. procem. num. 180. vt supra diximus.

7 Sextò distributiones percipiunt infirmi, & senio confecti, qui residere non possunt, si aliàs residere cōsueuerunt, cap. vnic. de cler. non resident. in 6. & debentur etiam detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam, ex traditis per Io.Andr.in cit. cap. vnic. & Congreg. Concil. super eodem cap.12. in dec. sub tit. Rauennaten.

RESOLVT. CCCC.

Distributiones quotidianæ quo casu fructuum loco succedant.

1 *Datur differentia inter distributiones grossas, & distributiones minutas.*

2 *Diffinitio primæ distributionis, & ex hoc infertur ad duo, de quibus num.3. & 4.*

5 *Declarantur distributiones minutæ.*

1 CVm in facti contingentia de hac re fuissem interrogatus, pro resolutione distinguebam, diuersum ius esse inter distributiones illas grossas, quę dantur residentibus, & alicui horæ interessentibus, quæ non actu distribuuntur sed ad finem mensis, semestris, vel anni diuiduntur, & alias distributiones minutas, quæ singulis Horis nocturnis, & diurnis interessentibus dantur, & tunc actualiter distribuuntur.

2 Nam primæ non dicuntur propriè, ac verè distributiones, secundum Monet. in tractat. de distribut. quotid.q.22. Artam.cons.24. Flamin.Rubeum cons.14.vol. 1. Vnde in canonicatibus non habentibus præbendas distinctas, aliosue fructus, præter memoratas distributiones, in quibus duntaxat canonicatuum redditus consistunt, tunc huiusmodi distributiones dicuntur efficere præbendam, eiusque loco succedunt, ac fructuū nomine veniunt Tib. Decian. in proprijs terminis in cons.43.num.13.vol.1.

3 Ex quo primo capite distinctionis infertur, quod in prefatis distributionibus nō procedit regula illa, quod prinilegiati in absentia licèt percipiant fructus, nō tamen distributiones quotidianas, quia cū succedāt loco præbendæ, & tanquam fructus habeantur, prōinde absentes ex quauis legitima causa illas lucrantur, secundū gl. in c.vni de cle.nō resid. in 6. verb. receperit, & ibi Gem. in §.qui verò, & c.licet de preb.verb.distributiones enim proprie, extrauag.Ioan.XXII.cum nō-

nullæ

nullæ eccleſiaſticæ,Cald.cõſ.21. de præbẽd. & in cõſ. 1.de cler.non reſident.Abb.in d.c.licet,& in c. olim de verb.ſig.optimè declarat Card.Pariſ.in conſ.32. vol.4.

4 Infertur ſecundò,ſecundum Galett. in ſua margar. caſuum conſcient.in verb.diſtributiones, vbi voluit, quod diſtributiones quotidianæ non percipiuntur à canonicis,qui inſeruiunt Epiſcopo viſitanti,ſed ſi fructus omnes conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis,debent percipere duas partes earum, amiſſa tertia,quæ accreſcit intereſſentibus, & ita declarauit Sac.Congregat.ſecundum Theſ.for.eccleſ. c.2. tit. de pœna non reſidentium part.3.num.28.

5 Secundæ dicuntur propriè,ac verè diſtributiones,vt dicit gl.in verb.in totum,poſt med.verſic. diſtributiones enim,in extrauag.vnica in princ.ne Sede vacante aliquid innouetur, inter communes, prout etiam diſtinctionem practicam ad alios effectus, faciunt, Archidiac.in cap.vnic.de cler.non reſid.in 6.num.1.Probus ibidẽ n.12.Caputaq.dec.29.p.1.Pariſ.d.cõſ.32.n. 6.7.& 8.Nauar.conſ.13.de cler.nõ reſid.Rot.dec.330. n.5.& 6.part.1.diuerſ.Puteus dec.375.num.5. lib.2.

Et iſtas quoque puto ſubintrare loco fructuũ, præſertim quando canonicatus non conſiſteret niſi in ſupradictis ſpeciebus diſtributionum, prout ſunt aliqui canonicatus Eccleſiæ Neapolitanæ, in quibus canonici,ſi abeſſent ex cauſis legitimis,& a iure permiſſis, lucrantur diſtributiones,ſecundum Fel.in conſ.18. & Rebuff.in conſ.134. & ratio eſt, vt ſupra dixi, quia dicti canonicatus non conſiſtunt, niſi in diſtributionibus.

RESOLVT. CCCCI.

Diſtributiones quotidianas an lucretur canonicus eccleſiæ inferioris, aſsocians,ſeu ſeruiens Epiſcopo.

1 *Canonici aſsociantes Epiſcopum,quod lucrentur diſtributiones quotidianas probatur ex duobus, de quibus num. 2.& 3.*

4 *Deciſio Congregationis Concilij.*

1 VIdebatur, quod ſic,ex pluribus.

2 Primò, quia canones generaliter loquentes, generaliter debent intelligi, cap.1. vbi gloſ. de operis noui nunciat. & de iure ciuili eſt text.in leg.1.ff.de leg. præſtand.ſed tex.in c.ad audiẽtiam de cler. non reſid. generaliter diſponit, quod pro ſeruitio Epiſcopi duo canonici abſentes poſſunt percipere fructus præbendarum, igitur.

3 Secundò, quia canonici Eccleſiæ collegiatæ habent idem onus quemadmodum illi Eccleſiæ cathedralis, igitur debent ipſi quoque in iſto releuari,vnde tenentur ad eandem reſidentiam in Eccleſia collegiata, vt declarauit Sacra Congregatio Cõcilij in vna Comen.

4 5.Iulij 1598.his verbis, *Congregatio cenſuit canonicos eccleſiarum collegiatarum etiam in oppidis non inſignibus exiſtentium,teneri ad reſidentiam,niſi eſſent collegiatæ rurales prorſus deſtructæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, & quarum canonicatus ea eſsent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali poſsint, nec aliunde habeant vnde commodè viuant.*

5 Quia licet cap. ad audientiam illos non cõprehendat, tamen per DD.extenditur,vt procedat quoque in clericis inferioribus,vbi Eccleſię concurrit vtilitas, & Epiſcopi diſpenſatio, vt per Ioan. And. & reliquos in d. c. ad audientiam,Silua de beneficijs part.4. q.6. num.33.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus,in contrarium eſt veritas,& hanc eſſe magis communem, & iuri conſonam ſcribit Lanfranch. in deciſ.71.& ratio eſt duplex,ſecundum Nouiſſ.in ſua praxi cap.95. Prima,quia non eſt tanta communio inter Epiſcopum,& clericos inferiores,quemadmodum inter canonicos, qui ſunt membra corporis eius. Secunda, quia cùm hæc materia ſit damnoſa eccleſijs, atq; per eam diuinus cultus diminuatur, potius eſt reſtringenda, quàm relaxanda,allegat Panorm.in c.cum dilectus nu.7. de cler.non reſident.& ita fuit dictum in Rota Romana in vna Calaguritana fructuum 18.Mart. 1585. coram Bubalo,& ita Put.in deciſ.294.lib.3.Rot.diuerſ.in deciſ.222.part.2.

RESOLVT. CCCCII.

De tempore, quo canonicus abeſse poſsit à cathedrali.

1 *Canonicus poteſt abeſse ab eius cathedrali, per ſpatium trium menſium.amplia num.2.3. 4.& 5.*

1 EX diſpoſitione Sacri Concilij Trident.ſeſſ.24.c.12. §.præterea de reformat.ſancitum eſt, poſſe canonicos ab eorum cathedralibus abeſſe per ſpatium trium menſium.

2 Amplia primò,vt cenſeatur abeſſe quoad præfatũ effectum canonicus,etiam ſi maneat in ciuitate,vbi ſita eſt eccleſia,ſed non inſeruit,nec frequentat Eccleſiam ipſam cathedralem,vt declaratum fertur à Sac. Congregat.eiuſdem Conc.his verbis.*An puniendi ſint, qui à ſeruitio eccleſiæ abſunt,quamuis in loco, vbi ipſa eccleſia conſiſtit,ſint præſentes, Congregatio cenſuit eſse puniendos.* Ita Piaſeg. in ſua praxi fol.133.

3 Amplia ſecundò,vt præfatum tempus trium menſium debeat computari, ſiue ex vna abſentia continua, ſiue ex pluribus interpolatis, ſecundum Conc. Trid.ſeſſ.23.de ref.cap.1.§. quoniam autem licèt regulariter tempora non coniungantur, vt de nouitio quoad tempus profeſſionis, ita tenuerunt Abb.& Anchar.in c.ad Apoſtolicam de reg. Siluester in verbo religio quinto,ſeſſ.4.n.4.licèt quando exierit de licentia ſuperioris à Religione, & poſtea iterum ingreſſus fuit,tempora coniungantur,ſecundum Gonzalez lib. 2.variorum iuris argumentorum c.15. Gratian. lib.1. diſceptationum forenſium cap.166.num.14.Sayr. deciſ.16.de regularibus.

4 Amplia tertiò,vt non tamen omnes canonici, vel maxima eorum pars poſſint abeſſe eodem tẽpore, ne eccleſia ſuo debito ſeruitio deſtituatur,ſed tantum ea quota pars canonicorum,quæ videbitur arbitrio Epiſcopi,& capituli,vt cenſuit Sac.Congreg.Conc.ſecundum quod refert Theſaurus fori eccleſiæ cap.2.tit.de pœna non reſidentium n.21.par.3.Beretta conſ.90.nu. 5.Gallin.conſ.35.nu.6.Artam.conſ.60.num.4. & 6.

5 Amplia quartò,vt Canonicus poſſit abeſſe illis tribus menſibus,à Conc.Trid.permiſſis, nec ob id tenetur obtinere, ſeu petere licentiam ab Epiſcopo, arg. notat.per Nauar.in manuali cap.25.nu.121. poſt Panorm.in cap.tua ſub nu.5.de clericis non reſid.Rebuf. in praxi in tit.de diſpenſ.de non reſidendo n.25. Mãd. de ſignat.gratiæ,verb.indultum percipiendi fructus, Galet.in margar.caſuum conſc.cap.29. verb. canonicus,& ita declaraſſe Sacram Congregationem Concilij refert idem loco cit.

RESOLVT. CCCCIII.

De tempore, quo Parochus abeſſe poteſt à Parochiali.

1 *Parochus tenetur ad perſonalem reſidentiam. Amplia num.2.3.4.& 5.*

1 PRo huius materiæ dilucidatione eſt in primis obſeruandum.Parochum teneri ad perſonalem reſidentiam,

dentiam, vt patet ex Conc. Trid. sess. 23. cap. 1. & adeo obligatur, vt nec quidem pro seruitio Episcopi, vel diœcesis abesse possit vltra duos menses, quod in diuersis casibus fuisse declaratũ à Sacra Congregatione Conc. refert Gonzalez super reg. 8. Cancell. glos. 6. nu. 258. vbi legitur declaratio eiusdem Congreg. in hæc verba, *An si Episcopus indicauerit expedire vti opera alicuius Curati pro Secretario, vel pro Vicario foraneo, possit abesse, vel excusetur à residentia dummodo cura suæ ecclesiæ diligenter exerceatur? Congregatio censuit non posse.* Et iterum, *Episcopus non potest vti opera Parochi in visitatione, vel alio seruitio suæ diœcesis nisi pro tempore duorum mensium, à Concilio permisso, & idoneus Vicarius deputetur.*

Amplia primò, vt Rector parochialis abesse non possit etiam pro legendo in ciuitate Cathedrã Grammaticæ, quamuis alius idoneus, qui legeret, non inueniatur, vt dixit eadem Sac. Congreg. per hæc verba, *An deficiente magistro Grammaticæ in ciuitate possit in ea Curatus habitare, relicto idoneo Vicario, & approbato, cum congrua mercede in parochiali, dummodo solemnibus diebus interfit? Congregatio censuit, non posse.*

3 Amplia secundò, vt neque excusetur Parochus à residendo propter officium Inquisitoris vt pariter eadẽ censuit Congregatio dicens, *Inquisitoris officium exercens, à residentia parochiali non excusatur.*

4 Amplia tertiò, vt neque excusetur, si esset Subcollector Apostolicus, vt sequentibus verbis Sacra respondit Congregatio, *A residentia non excusatur exerceus officium Subcollectoris Apostolici.*

5 Amplia quartò, vt neque lis mota super eadem parochiali in solo petitorio, non autem in possessorio, eũ à residentia excusare valeat, vt censuit ipsamet Illustrissimorum Concilij interpretum Cõgregatio Sacra dicens: *Obtinens parochialem ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouẽtuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinẽtium, possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, motalis fuit per aliquẽ in petitorio, tamen tenetur ad residentiã in dicta Ecclesia.*

Amplia quintò, vt nedum Rector Parochialis Ecclesiæ, verum etiam Coadiutor teneatur ad residentiam, vt refert Gonzal. super reg. 8. Cancell. gl. 4. §. 9. num. 9. 15. & 30. vt censuit Sac. Congregat. Concil. secundum Piaseg. in sua prax. fol. 133.

Ratio supradictorum omnium est, quia residentia in beneficijs curatis est de iure diuino Concil. Trid. sess. 23. c. 1. de reform. Nauar. cons. 3. de cler. non resid. & in manual. cap. 25. num. 121. Sot. de iust. & iur. lib. 10. quæst. 3. Siluester in summa in verb. residentia num. 1. Emanuel Sà in aphorism. confessarior. eodem verbo num. 3. nec excusat aliqua consuetudo, aut paucitas ouium, aut defectus domus proprię, potest enim conducere: nec secundum Gaiet. 2. 2. quæst. 187. esse Auditorem Rotæ, aut Secretarium Sedis Apostolicæ, nec secundum Sotum esse Cardinalem: si enim est Episcopus, debet residere in Ecclesia sibi commendata.

Amplia quintò, vt Parochi absentiam facere nequeant, etiam studiorum causa, neque Ordinarij possunt talem licentiam concedere, secundum Gonzal. glos. 6. num. 251. Henriquez cons. 23. num. 4. Thoming. cons. 6. num. 6. & sequent. & ita declarauit Sac. Congregatio per hæc verba: *Obtinentibus parochialem Ecclesiam post Conc. Trident. studendi licentia, ac in absentia studiorum causa, fructus percipiendi, non datur.*

Notabilia quædam in materia Canonicorum.

1 CAnonicatus etiam si habeat perpetuò vnitam accessoriè parochialem, conferri potest habenti ætatem legitimam ad ipsum, secus verò si vnita esset æque principaliter, quia tunc non assumit naturã canonicatus, vt declarauit Sacra Congregatio Concilij.

2 Canonicus legens sacram Scripturam in Ecclesia ex forma à Concilio Tridentino præscripta, potest abesse à choro, cum amissione tamen distributionũ quotidianarum, & toto die, quo legit, haberi pro præsente in choro, etiam quoad easdem distributiones, sed non censeri presens Matutino, quod dicitur pro die sequẽti in vespere præcedenti secundum consuetudinem aliquarum Ecclesiarum. Sacra Congregatio.

3 Canonicus theologalem obtinens, non potest admitti ad optionem competentem canonicis, & nec præbenda ipsius, nec Pœnitentiarij subiacet optioni: Sacra Congregatio.

4 Canonici duo inseruientes Episcopo ad mentem sacrorum canonum, non percipiunt distributiones quotidianas, nisi tamen in illis consisterẽt omnes fructus, quo sanè casu duas partes tantum reciperent, reliqua tertia accrescente inseruientibus. Sacra Congreg.

5 Canonicus electus ad Seminarij administrationem, perpetuò illam habere debet, nec remoueri potest nisi ex legitima, & iusta causa. Sacra Congregatio.

6 Canonicatus est beneficium simplex, secundum cõmunem testatur Nauarr. cons. 61. num. 5. de simon.

7 Canonici, & dignitates cogi possunt ab Episcopo, vt sibi Pontificalia exercenti assistant, & inseruiant in ciuitate tantum, non etiam extra eam, nec etiã in ciuitate cum priuatim Missam celebrat. Sacra Cong.

8 Canonicus habens annexam curam animarum, etiam in perpetuum, non est examinandus. Sacra Congregatio. Item canonicus Ecclesiæ collegiatæ debet habere illam ætatem, quam requirebant iura antiqua ante Concil. Trid. nempè annorum 14. quia nihil in ipso innouatur, nisi de canonicis Ecclesiæ cathedralis Sacra Congregatio.

Quæ declarationes Sacræ Congregationis reperiũtur, & extant apud Galettum in libello, quod inscribitur Margarita casuum conscientię verb. canonicus.

Finis tituli Praxis distributionum quotidianarum.

PRAXIS TESTIVM.

RESOLVT. CCCCIV.

Omissio interrogatoriorum an vitiet examen testium.

1 *Omissio interrogatoriorum vitiat examen.*
2 *Contrarium esse seruãdum in praxi probatur ex pluribus.*

1 VIdebatur, quod sic prima facie, per text. in cap. fin. de iureiur. lib. 6. vbi videtur probari interrogatoria esse de substantia examinis, igitur ipsorum omissio vitiat processum, & text. notat in cap. præsentium vbi glos. & DD. de testibus lib. 6.

2 Cæterum contrarium est in praxi seruandum, nam si pars produceret interrogatoria, & iudex omittit interrogare testes super illis, per hoc non inualidatur examen, sed remanet facultas parti, vt postulet repeti testes cũ interrogatorijs, vt refert fuisse decisum, Misingerius centuria 1. obseruat. 32. Gail. lib. 1. obseruat. 95. Put. decis. 427. part. 1. & decis. 317. num. 2. part. 2. post Innocent. in cap. cum causa, il primo, & ibidem Fel. de testib. Alex. cons. 41. vol. 4. & in cons. 74. vol. 2. Dec. cons. 122. vol. 1. vbi allegat iura, & DD. quæ hic breuitatis gratia prætermitto. Cui addo, Mising. consil. 5. lib. 1. & in decis. 32. refert, hanc opinionem per totam Germaniam in praxi seruari, & in decis. 84. p. 3. lib. 1. diuers. dicitur fuisse in Cota resolutũ testes examinatos

minatos ſine interrogatorijs partis repeti datis per eandem partem interrogatorijs,& dec.282.par.3. lib. 3.An autem, & quando id permittatur etiam poſt publicationem examinis vide tex. in c. per tuas de teſtibus,& de materia late per Farinac. in tract. de oppoſit.contra dicta teſtium quæſt.73.vbi num.6. habetur, quod de rigore, & ſecundum magis communem nullum, & inualidum eſt examen teſtium non examinatorum ſuper interrogatorijs datis à parte,preſertim ſi eadem pars de hoc fuerit proteſtata, & hanc opinionem tanquam veriorem præualere debere, quando ſcilicet præceſſerit proteſtatio partis,& iudicis decretũ,quod teſtes examinẽtur ſuper interrogatorijs datis.

RESOLVT. CCCCV.

Quando teſtis torqueri poſſit.

1 *Teſtis regulariter torqueri non poteſt,limita n. 2. 3. & 4.*
5 *Teſtis etiam in cauſa ciuili poteſt torqueri, ſi tamen concurrant illa,de quibus in limitationibus.*

1 TEſtis regulariter torqueri non debet,prout ſeruatur in praxi in omnibus tribunalibus, præſertim in Curia Archiep. quod intellige, quando veritas aliter haberi poſſit,ſecundum Hart.lib.2.pract. quæſt.titul.15. obſeru.12. Bertazol. in conſ.153. num. 5. Hinc eſt, quod de tortura teſtium non habetur tanta ratio, prout in illa,quæ exigitur in reo, vnde non exiguntur indicia, quæ requiruntur in reo, nec habetur diſputatio cum aduocatis, ſed totum iudicis arbitrio committitur,ſecundum Bart.& Marſ.in l.vnius §. teſtes ff. de quæſtionib. Brunus in tract. de indicijs char. 7. in princ.Baiard.quæſt.25.num.6. in fin.

2 Quare ſupradictis præſuppoſitis fuit dubitatum in Curia Archiepiſcopal.Neapol.an teſtis,qui fuerat cõuictus, quod interfuit, ac præſens fuerit actui, poſſit torqueri ex ſola aſſiſtentia,dicebant aliqui, quod nõ, quia teſtis vilis regulariter non torquetur,niſi ſcilicet, quod vacillet,vel conuincatur de mendacio vel ſpontè accedat ad teſtificandum, Bartol. in l. ex libero in fine princ. ff. de quæſt. Pariſ. in conſ. 151. n.17. vol.4. Ruin.conſ.147.num.5.vol.5. Tobias Nonius conſ. 99. vol.3.in fine Cœpolla conſ.60.num.7. Farin. de teſtib. q.79.num.34.quod locum habere etiam in cauſa ciuili,teſtatur Couarr.pract.quæſt.c.18.ſub n.51. Item di-
3 cebatur,quod quando teſtis ſcit aliquid factum, & nõ vult reuelare,poterit abſque indicijs torqueri, Gram. conſ.50.num. 21. & idem Grammat. in voto 30. num. 20. vbi dicit, quod iudex poteſt torquere teſtes abſq; aliquibus indicijs,dum ſuſpicatur, quod ſciat veritatem,& nolit reuelare,vt voluit etiam Cœpolla in cõſ. 60.num.17.Farin.d.q.79.num.16.& alibi dixit Deciã. conſ.189.num.19.quæ referunt, & ſequuntur Gomez de delictis cap.13.n.35.& Burſ. in conſ. 216. n. 113. & 116. vol. 2. quod teſtis non debet torqueri, niſi fuerit inditiatus de veritate occultanda, & aliter tortus, & confeſſus, non probat, nec ei creditur vnde Marſil. in l.vnius §. teſtes ff. de quæſt. ſcriptum reliquit, quod teſtis regulariter non torquetur,niſi vacillet, vel conuincatur, quod interfuit facto, ſeu delicto, & ipſe eſt pertinax, quod non interfuit, ſequitur Carrer. in ſua pract.verb. obſeruare curabit n. 180. Boſſ. in titul. de tortura teſtium num.8.10.& 13. vbi de communi omnium Farinacc.vbi ſupra num.17.

4 Vrgebat quoque pro hac eadem opinione communiſſima, illa opinio, quod teſtes cogendi ſunt ad deponendum quid ſciũt de negotio, etiam per viam torturæ, vbi veriſimiliter apparet de eorum ſcientia, vt voluerunt Bald.in l. milites C. de quæſt. per text. in l. vnius §.teſtes in fi.ff.de quæſt.& in l.fin.C.de abolitio-
5 nibus. Quod amplia procedere etiam in ciuilibus ſi veritas aliter haberi non poſſit,ſecundum gloſ.in l. ex libero in princ. verbo non vacillante ff. de quæſtionibus,per text.in l.Diuus ff.eod.tit.Natta conſ.349.n.1. vnde Theſſ.in dec.Pedemont.42. refert fuiſſe deciſum in illo Senatu, teſtem ex ſola aſſiſtentia in actu etiam abſque mendacio poſſe torqueri, & ſecundum Franc. March. in dec. 780. ſub num.10. par.2.ſufficit dictum vnius teſtis ad faciendum torqueri,quando dicit, aliũ fuiſſe præſentem, ſequitur Boſſ. in tit. de tortura teſt. num. 10. & in tit. de indicijs num.37. Foller. in pract. crim.verb.capiat informationem num.23.quod verum eſt,quando dictum illius eſset alicuius grauis perſonæ & in dignitate conſtitutæ, ſecundum Marſil. in ſæpius citat.l.vnius,Baiardus q.25.num.30.Farinac.d.quæſt. 79.num.21.& Maſtrill.in deciſ.192.

RESOLVT. CCCCVI.

Teſtes iurati in termino, an poſſint poſt terminum examinari.

1 *Teſtis,vt eius depoſitio valeat,eſt neceſſe,vt deponat infra terminum,adducuntur ad hoc duæ opiniones contrariæ, de quibus num.2.& 3.*
4 *Reconciliantur opiniones.*

DVbium mihi pro opinione negatiua faciebat crebrior,ac receptior illa DD. ſententia, quod te-
1 ſtis, vt eius depoſitio valeat, debet infra terminum à iure ſtatutum ad probandum deponere,alias poſt lapſum terminum, eius diſpoſitio non valet, ſecundum Bald.in l.2.q.13.num.13.C.de Epiſc.aud.Archid. in c. iudicantem col.1.in fin.num.5. in verb. proponant 30. q.1.Bartol.in l.mancipiorum col.2.num.5.verſ.vltim. iſta l.facit ff. de optio.leg.

Cæterum hoc non obſtante, in hac quæſtione tres ſunt diſtinguendæ DD. ſententiæ.

2 Prima eſt,quòd ſi teſtis iurat intra terminum,& poſt terminum deponit, eius depoſitio valet, quia depoſitionis tempus trahitur ad tempus iuramenti, l. 1. §. vlt.ff. de bon. poſs. ex teſtam. mil. delat. nam ſi ſecus eſset, diſpoſitio facta alio tempore non valeret, cum facta reperiretur parte non citata l. de vnoquoque ff. de iudicat.Archid.in c.pia col. 7. n.9. ſuper verb. probauerit de except.in 6.Lap.alleg.82.in cauſa matrim. col.pen.num.6.Spec.de teſte §.qualiter num. 13. verſ. is quoque, cui datus eſt terminus,Butrig.in l.ſi quando in princ.verſ.ego diſputaui,& poſt eum Bald.col.4. num.8. verſ.ſexto dubitatur C. de teſtibus.

3 Secunda eſt opinio,quod in termino debet teſtis iurare, & deponere, alias depoſitio extra terminum facta, nullius erit momenti, ſiquidem probatio non in ſolo iuramento conſiſtit, nec in ſola depoſitione, ſed vtrumque ſimul requiritur, & vtrumque perficit probationem, licet ergo teſtes in termino iurauerint tantum, hoc non ſufficit, cum nihil factum eſse dicatur, cum aliquid ſupereſt agendum l. pen. C. ad Sillanian. Rom.conſ.3.in fin.Bar. in l. dam. infecti §. Sabini col. pen.num.8.ff.de dam. infect.

4 Demum alij diſtinguendo,conciliant opiniones, vt affirmatiua procedat in dilatione arbitraria data à iudice,tunc enim teſtes iurati in termino,poſsunt poſt terminum examinari, etiam ſi pars diligentiam non adhibuit circa ipſorum examen in termino. Negatiua verò opinio obtineat in termino legali, veluti ſi datus eſset terminus ad probandum, & probatum habendum, præcipuè ſi dictum ſit, per omne genus probationis, his enim caſibus teſtes poſt terminum datum examinari non poſsunt, quamuis in termino iurauerint,ita tenuit Dec.in c.licet cauſam de probat. n.15. & ibi Fel.num.20.Maran. in ſuo ſpeculo aduocat. p.6. in 3.actu de termino probator.num.16.fol.671.Surdus

conſ.

conf.8.per totum,Didac.Perez in l.5.tit.8. lib.3. ord. coll.1109.in fin.& col.seq.Guttierez pract. quæst. lib. 1.q.54.per tot.late Farinac.de testib.q.80. & præcise num.86. & 88.

RESOLVT. CCCCVII.

Subornatio in testibus quomodo probetur.

1 *Testium subornatio potest probari per testes de auditu.*
2 *Opinio auctoris est,quod possit probari subornatio per eosdem testes qui asseruerunt se subornatos.*
3 *Subornati nullam faciunt probationem, nisi præcedente tortura,limita n.4.*
5 *Subornatus non dicitur ille testis,cui data est pecunia, vt veritatem dicat.*

1 VIdebatur primo, quòd posset huiusmodi subornatio probari per testes de auditu secundũ quod
2 refert decisum Marta decis.117.Nihilominus in facti contingentia dicebam, quod ista subornatio contra corumpẽtem probari possit per eosdem testes,qui asseruerunt se subornatos,& ad id probandum præsertim motus fui ex singulari doctrina,Bald.in c.fi.de testibus cogend.quam refert,& sequitur Franc. Marcus decis.487.num.9.& 10.par.1.vbi hoc intelligit in subsidium,quando scilicet non posset haberi alia probatio,Imò ex indicijs,& præsumptionibus illam argui,
3 & probari scribit Guidop.cons.75. & in decis.128.& secundum Mascard. de probat. concl.1341. habetur solam assertiuam subornati subornationẽ ipsam probare,licet secundum aliquos,subornati nullam faciãt probationem,nisi præcedẽte tortura; & ratio est,quia in eis esset præsumptio infamiæ, atque periurij, vnde secundum Fel.in cap. cum in tua de testib. subornati dicuntur socij criminis,& consequenter inhabiles ad deponendum,cap.fin.de confess.l.fi. C. qui accus. non poss. Peguer.decis.5.cum alijs per Panorm. in c. sicut de testib.Speculat.eod.tit.§.1.col.10. vers. item quod est socius Bero.q.58.per tot.Clarus §. falsum num.3. Boet.decis.319.num.5.

4 Et si velis hanc tenere opinionem,limitare poteris, quando sunt plures, vel duo contestes de eodem facto,& alia concurrerent adminicula seu inditia, & in confrontatione ita reũ sustinerent, quia tunc creditur testibus de subornatione asserentibus absque tortura, vt fuisse decisum in Senatu Pedemontano testatur Gasp.Thesaur.decis.16.sub num.4.vol.1. quam sublimitare potest,quando essemus in testibus omnino vilibus,tunc enim tutius esset in torturam illorum depositionem suscipere, prout censuit Senatus Pedemontanus anno 1595.nam fuit dictum esse torquendos duos falsos testes, viles personas,qui dicebant se subornatos in caput subornantis, quamuis concludenter deponerent de subornatione,Ant.Faber decis. 3.C. de falsis.

Sed quæro in hac materia, quando quis dicatur
2 subornatus,cui quæsito respondendo dico quod non dicitur subornatus ille testis,cui data est pecunia, vt veritatem dicat, secundum Spec. in tit. de teste §. 1. vers.quid si dederit pecuniam Rom. sing. 330. in fin. Henriq.cons.125.n.4. & seq.Dec.cons.189.num.13.& 14.vol.1.Marta citata decis.117.Ex qua doctrina infert Thesaur.loco citat.num.5. non esse graui pœna dignum quendam inquisitum,qui amicis suis scripserat,vt testes pro sua defensione requirerent, pecuniã promittendo,quæ etiam fuerat soluta, in qua subornationis testium materia vide decisiones Rotæ in vna Parmen.status coram Illustrissimo Seraphino, & sunt decis.eiusdem 1230.& 1250.par.2.

RESOLVT. CCCCVIII.

Testis si in iudicio ex interuallo contraria deposuerit, cui nam dicto sit standum priori, vel posteriori.

1 *Testis si in secundà depositione contrarium primæ deposuerit,priori depositioni est standum,ad cuius corroborationem adducuntur nonnullæ Rotæ Rom. decisiones num.2.limita num.3.*
4 *Testis varius potest torqueri.*

IN hac quæstione duas reperio diuersas DD. sententias.

1 Prima est, fidem esse habendam priori depositioni. & hanc tenuerunt Couar.lib.2.variar.resolut. cap.13. num.8.Menoch.de arbitr.iud.casu 108. num.10. Gabriel.lib.7. com. concl.tit.de malef.concl.29.Fachin. lib.9.variarum iuris conclus. c.84. quam opinionem varijs in tribunalibus canonizatam fuisse testantur Guid.Pap.q.546.Misinger. decis.86.centur.2. Iaffred. Balb.decis.508.

Mouentur omnes per tex.in cap. si cum nobis de testibus in illis verbis, *Non enim periuri sint, in testimonium prædictorum, cùm hoc casu aliquatenus admittendum esse*, Ex quibus verbis euidenter apparet,Summũ Pontificem noluisse admitti testimonium, quod est contrarium priori depositioni, quia testis contraria deponens, periurus est. Igitur priori testimonio standum est, quicquid scripserint Ant.Butr. in cap.cum in tua de testibus Bal.in l.gesta C.de re iudic. & nonnulli alij,quos refert Misinger.cit.decis.86.moti per text.in l.eos fl.de fals.

2 Et hanc opinionem, quod priori depositioni stari debeat, non obstante, quod testis contraria deposuerit,pluries censuit Rota Rom. teste Seraphino decis. 350. Domini de Rota decis.19. de testibus in nouis Cæsar de Grassis decis.8.eod. tit.

3 Limita tamen,vt illud primum dictum debilitetur, quo ad fidem depositionis,secundum Panormitan. in d. cap. cum in tua num.9.de testib. & communem dixit Dec.cons.189.col.3.Bossius cit.de opposition.contra testes num.3.Clarus in pract. crim. q.53. vers. tertius casus,Gabriel.de criminib. conclus.29. num.1. & de Grass.citat.decisione.

4 Benè tamen verum est,quòd talis testis varius potest torqueri secũdum communem opinionem, quam tradunt DD.in l.eos ff. de fals.& quando possit pœna ordinaria puniri,vide Panormitan.Felin. & cæteros in cap.quoniam contra de probat.quod procederet etiã si testis varius esset rusticus,quia non potest esse simplicitas,vbi est cõtrarietas,secundum Io.And.in cap. cum Ioannes de fide instrum.Bal.in l.scripturæ C.eod. Ias.in l.si quis id quod ff.de iurisd.omn.iud.& hæc opinio est verior,& communior,secundum Rip. in tract. de remed.præseruatiuis contra pestem num.234. vbi quoque subdit,quòd prudens, & circunspectus iudex considerabit naturam personæ ipsius rustici, & qualitatem facti,super quo vacillauit,& omnibus rectè pẽsatis,amplectetur,quæ opinio sit sequenda ad tradita, per Menoch. de arbit. iudic. casu 194. num.59. lib.2. Nota tamẽ, quod testi deponenti cum protestatione, quod non intendit.Primo examini contradicere, licet non sit fides adhibenda,non exhibito priori examine, in eo tamen de quo explicitè deponit, non est ei fides deroganda, licèt non producatur primum examen prout sic pluribus rationibus.Dominos de Rota pro maiori parte censuisse refert Illustrissimus Seraphin. decis.1083.& quid operetur dicta protestatio, vide eundem in decis.1076.num.1. & 2.

RESOLVT. CCCCIX.

Testes laici an compellantur censuris à iudice ecclesiastico ad deponendum coram eo.

1 *Iudex ecclesiasticus potest cogere per viam censurarum testes tam clericos, quàm laicos, vt coram eo testimonium perhibeant.*
2 *Amplia tam in causa ciuili, quàm criminali.*

1 EXpeditum est in iure posse iudicem ecclesiasticum vti remedio censurarum tam contra laicos, quàm clericos renitentes coram eo testimonium veritatis perhibere, cap. 1. & 2. de testibus cogen. cap. cæterum cap. cum contra eod. tit. Immo secundum Farin. de testibus quæst. 78. n. 36. & ante eum Monticell. in eiusdẽ nominis tractatu, quæst. 3. possunt cogi per viam su-
2 spensionis, quæ conclusio procedit tam in causa ciuili, quam criminali, iuxta veriorem opinionem Host. in cap. dilectorum de testibus cogen. quam vsu receptam esse testatur Forell. in praxi can. in verbo testibus diligenter examinatis, Clar. in §. fin. quæst. 23. num. 19. Farinac. de testibus q. 78. n. 116. & secundum Nouiss. in sua praxi cap. 10. hoc fuit seruatum à tempore immemorabili in Cur. Archiep. Neap. quod censuris cõpellit laicos ad ferendum testimonium in ea. Et in anno 1561. sub die 28. Decembris Serenissimus Philippus II. Hispaniarum Rex, Fidei, & auctoritatis, ac potestatis Ecclesiasticæ accerrimus defensor, per litteras directas Proregi Neapolitano mandauit non impediri testes laicos, quo minus in Curia ecclesiastica censuris deponere compellantur.

RESOLVT. CCCCX.

De attestationibus, siue actis factis coram iudice sæculari non probantibus coram ecclesiastico.

1 *Acta coram iudice sæculari non probant coram ecclesiastico, redduntur duæ rationes, num. 2. & 3.*
4 *Iudex ecclesiasticus non tenetur stare processui fabricato coram sæculari.*
5 *Stylus Cur. Archiep. Neap. circa remissionem clerici à iudice laico.*
6 *Acta facta coram iudice sæculari contra clericum quid operentur coram ecclesiastico.*
7 *Episcopus tenetur sequi acta coram iudice sæculari ad instructionem tantum, non autem ad punitionem.*

1 COmmunis, atque trita est iuris conclusio, attestationes, siue acta facta coram iudice laico non probare, nec quidem indicium coram ecclesiastico facere, ad tex. & quod ibi communiter notatur in c. at si clerici de iudic. Ias. & reliqui omnes in l. Magistratibus ff. de iurisd. omn. iudic.
2 Cuius conclusionis vera ratio est, quia facta censentur coram iudice omnino incõpetenti, & improrogabili, prout est iudicium sæculare, quoad clericum, c. si diligenti, & tex. in cap. significasti de fo. comp. latè Ang. in l. 1. num. 3. ff. de confessis, Fel. in cap. qualiter, il secondo, num. 32. de accusat. & ita refert iudicatum Valasc. in decis. 65. tom. 1.
3 Secunda ratio est, quia si acta facta coram arbitrio, non probant coram iudice, iuxta distinctionem traditam in cap. præsentata de testib. nec illa, quę fiunt in iudicio summario, in plenario, cap. veniens, eod. tit. igitur facta coram singulari non debent aliquid operari coram ecclesiastico.
4 Supradictis accedat quoque, & iudicem ecclesiasticum minimè teneri stare processui fabricato coram sæculari Valasc. cit. decis. 65. Bald. in decis. 399. Gars. in dec. 2. & communiter omnes in cit. cap. at si clerici de iudic. secundum omnes ibidem tenetur de nouo inchoare processum, alias non potest nec procedere ad capturam cõtra clericum, nec inquisitionem formare ex processu fabricato à laico, secundum Ruyn. con. 7. num. 6. vol. 5. Baiard. ad Clar. quæst. 36. num. 53. Henriquez cons. 91. n. 6. & sequent. Hartam. cons. 22. n. 4.
5 Supradictis minimè refragantibus, in Curia Archiepisc. Neap. secundum Nouissimum in praxi cap. 6. seruatur, quod quando clericus remittitur à Curia sæculari simul cum actis constituitur reus ex illis actis, & quando vult habere dictos testes pro repetitis, proceditur ad vlteriora, & sic ad sententiam, de qua quidem obseruantia non est quippe mirandum, siquidem secundum Innoc. in c. inquisitionem de elect. quem refert, & sequitur Spec. tit. de confessis §. 1. & 5. confessio, seu acta facta per clericum coram iudice laico, li-
6 cet non probẽt coram laico, poterit tamẽ cogi ad perseuerandum iuxta quod decisum refert Cappel. Thol. in decis. 425. vnde secundum Bald. in dec. 103. Acta facta coram iudice sæculari contra clericum, valebunt saltem quoad duos effectus. Primo, quia ex illis poterit clericus poni ad torturam, sicut si extra iudicialiter esset confessus arg. notatum in l. capite 5. ff. de adulterijs, & in cap. quam graue de excess. Prælat. Secundo, quia poterit cogi perseuerare in tali confessione coram iudice ecclesiastico, nisi doceat de errore, & de causa variandi, DD. in l. magistratibus ff. de iurisd. omn. iudicum.

Tandem facit pro hac obseruantia, quod scriptum reliquit Bald. in Auth. Clericus C. de Episc. & cler. vbi
7 voluit, quòd Episcopus tenetur sequi acta coram iudice sæculari ad instructionem tantum, non autem ad punitionem clerici, vt voluit etiam Bald. in dec. 399.

RESOLVT. CCCCXI.

An attestationes vulgo *le fedi*, probent, si in iudicio producantur.

1 *Attestatio, vulgo* le fedi, *si in iudicio producatur, nullam probationem inducit, ad quod adducuntur tres rationes, de quibus num. 2. 3. & 4.*

1 COmmunis omnium Curiarum praxis est, vt ex attestationibus, vulgo *le fedi*, etiam virorum optimæ famæ, & conditionis nulla probatio oriatur, si in iudicio producantur, cuius vniuersalis praxis triplex poterit assignari ratio.
2 Prima cauetur ex varijs iuris dispositionibus, præcipuè ex l. solam C. de testibus ibi (solam testationem, quod verbum idem est, quod fides subiungit prolatã, nec alijs legitimis adminiculis causam approbatam nullius esse momenti certum est) hęc ille. Cui addo text. in cap. attestationes de desponf. impub. l. instrumenta cum glos. C. de probat. & in l. cum antea in verbo attestatur C. de arbitr.
3 Secunda, quia iuxta notata communiter per DD. in rub. de probationibus in fin. testibus, & non attestationibus, & sic fidei regulariter statur in iudicio.
4 Tandem tertia ratio est, cur fides de se non probet, est ob defectum iuramenti, regulariter enim testi nulla adhibetur fides absque iuramento, leg. iusiurandum C. de testibus, quod procedit etiam si esset Religiosus, cap. tuis eod. tit. de testib.

RESOLVT. CCCCXII.

An testes deponentes se vidisse vnus post alium per foramen portæ aliquem cum aliqua commisceri carnaliter, dicantur singulares.

1 *Actus fornicationis, est actus successiuus.*

Sup-

SVpponatur in facto, quòd duo testes deposuerunt vidisse Titium se commiscentem in fornicatione cum Berta,& dicunt, se successiuè vidisse vnum, post alium per rimulam,seu per foramen prædictos coeuntes.Et videtur,quòd contestes non sint,sed quod possint de singularitate argui.

1 Contrarium est verum,& communiter tenetur,nam cum fornicationis actus,sit actus successiuus, non videtur super diuersis fornicationibus deponere,sed super vna tantum.Item quod fit incontinēti vnum post aliud, dicitur fieri simul, & sic erunt contestes, & ex eorum dictis resultabit plena probatio, vt notat gl. in l. antiqui in verb. eodem tempore ff. si pars hæredit. petat.& in l.hæredes in fine ff.de testam. & ita determinat gl.ab omnibus communi consensu admissa in cap.nihilominus in verbo simul.3. qu.9. cum qua ibi transeunt Archidiac.num.1. Dom. de Sancto Gemin. col.2.num.5.vers.nota,quòd quando,& post eos Præpositus col.2.ante med.vers.in eadem gl.ibi,si tamen, asserens dictam glos.communiter commendari,Bart. in l.petebatur num.5.vers. quod facit ad quæstionem ff.de testamēt.milit.10.And.in addit.ad Spec.in tit. de teste §.iam de interrogatorijs n.17.vers. quid si vnus in apostill.in verb.durat Missa, & in cap præterea, il primo num.9.de testibus quem ibi sequitur Panormit. col.2.num.2.versic.imò plus dicto,Imol.col.1. num.4. vers.glos.in fi.& Fel.col. 1.num.2.vers.in glos. magna, Ant.de Eutr.in cap.cum oporteat col.5.num.20. vers. mihi autem ad præsēs de accusatio.Bal.in l.quid ergo §.quòd ait prætor,per illum tex.in princ.ff.de his qui not.infam.Iacob.de Aretin. in l. testium col. vltima num.5.vers.sed è contra, & post eum Cyn. col. pen. in medio versic.sed pone,quod ad probationem adulterij, & Bal.col.vltima num.25.vers.quæritur etiam C. de testibus,& Io. Baptista Ferret. cons. 51. in causa præsenti matrimonij col.2.num.4. & seq. vers. nec dictæ conclusioni,vbi communem aperit.

Finis tituli Praxis Testium.

PRAXIS APPELLATIONVM.

RESOLVT. CCCCXIII.

Appellari à quibus sententijs possit in vim Conc. Trident.

1 *Enumerantur casus in quibus conceditur appellatio.*

1 EX sess.24.cap.20.de reform. & ex sess. 13.c.1.de refor. depromptum est appellationem esse admittendam in infrascriptis casibus,videlicet.

Primo, à sententia diffinitiua, quæ secundùm Panorm.Felin. & reliquos in rub.de sent.& re iudicata,est, quæ decidit negotium principale in iudicium deductum.

Secundo,ab habente vim diffinitiuæ,quæ secundùm Hostiens.in summa in tit.ecc.num.2. est, quæ definit vnum articulum causæ substantialem, vel etiam totū negotium perimit,licèt per indirectum, vt si quis repellatur ab agendo per aliquam exceptionem', iuxta terminos tex.in cap.licet de except.

Tertiò, à grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non potest d.cap.1.& d.cap.20.

Quarto,quando ab ipsa diffinitiua appellari nō potest d.cap.1.de quibus terminis videndus est Oldrad. cons.20.Dec.in l.quod iussit ff.de rei iudic. Marant. in vltim.parte speculi in tit.de appellat.

RESOLVT. CCCCXIV.

Quidquid per Sacram Congregationem reperiatur sancitum in materia appellationis.

1 *Ponuntur omnia ea,quæ per Sacram Congregationem Concilij declarata in materia appellationis fuerunt.*

1 CIrca appellationis materiam nonnulla decreuit sacra Episcoporum Congregatio anno 1600.relata per Nouiss.in sua praxi cap.87.Addit.ad Quarāt. in sum.Bul.in verbo Archiepiscopi auctoritas Piaseg. p.2.prax.Episcop.cap.4.num.101.quæ sunt tenoris sequentis. *Ad tollendas ambiguitates,& controuersias iurisdictionales,quæ inter appellationem,& prioris instātię iudices,non sine partium dispendio,cursusq;iustitiæ impedimento,& sæpè cum scandalo oriuntur;sacra Congregatio causis Episcoporū Præposita,facta prius relatione Sāctiss.D.N.Clem.VIII.ac de Sanctitatis suæ mandato, viuæ vocis oraculo desuper habito in hunc,qui sequitur, modū ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere mandauit,& mandat. Metropolitani, Archiepiscopi,Primates, aut Patriarchæ,Suffraganeos, eorumque subditos non iudicent,nisi in casibus à iure expressis.*

Item nec alij Superiores, etiam Nuncij,vel Legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes,causas in Curijs Ordinariorum,vel aliorum inferiorum iudicum pendentes,ad se aduocent,nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur,tuncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus,quoad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur,nisi per publica documenta, quæ realiter exibentur prius constiterit appellationem à sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ,aut à grauamine,quod per diffinitiuam sententiam repararі non possit in casibus à iure non prohibitis,per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam,ac prosecutam.

Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam sententiam,vel habentem vim diffinitiuæ,de grauamine illato Superiores cognoscere valeant,licèt citra præiudicium cursus causarum,se id facere contestentur, nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem,sicut præmittitur receptam,non concedantur,nisi cum inscriptione tenoris sentētiæ,aut decreti diffinitiui,aut vim diffinitiui habētis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis, alias inhibitiones,& processus,& inde sequuta quæcunque sint ipso iure nulla,eisque impunè non parere liceat.

Si appellans asserat sententiam,aut appellationis exēplum culpa iudicis,à quo,vel actuarij habere non posse, nō ideo recipienda erit appellatio,aut aliqua inhibitio cōcedenda,sed ijs tantum,ad quos pertinet,iniungi poterit,vt soluta condigna mercede,actorum exemplum authenticū appellanti intrà breuem aliquem competentem terminum tradatur,caueat tamen iudex à quo,ne,si vere appellatum fuerit in casu appellabili,iterum aliquid in præiudicium appellantis attentet,etsi per actum publicum, aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti,tūc mandato tradēdi acta,possit iudex appellationis adijcere, ne iterum aliquid noui contra appellantem attentetur.

Ab exequutione decretorum sac. Conc. Trid. aut visitationis Apostolicæ appellationes à metropolitanis non recipiantur, nec si Episcopi virtute eiusdem Sac. Conc. procedant vti Sedis Apostolicæ Delegati in casis quæ sub eiusdē iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum,& Nunciorum Apostolicorum auctoritate.

In causis verò visitationis Ordinariorum,aut correctionis

nis morum, quoad effectum deuolutiuum tātum admittantur, nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cum Visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensiuum.

Cum à grauamine, quod per definitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, nō nisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouisio aliqua concedatur.

Causa appellationis pendente, appellans in eodem, quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita aliter decreuerit, & tunc, si à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente, fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

Acta originalia processuum, primæ instantiæ ad iudicē appellationis Notarius mittere nō cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspitio incidat, quæ iudicialiter obiciatur, & tunc terminata causa remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuio conseruentur.

Censura ecclesiastica in appellantem prolata, relaxari, aut nulla declarari per iudicē appellationis non possit, nisi auditis partibus & causa cognita, tuncque si constiterit eā iustam esse, ad iudicem, qui excommunicauit, appellās remittendus est, vt ab ipso, iuxta sacros canones, beneficium absolutionis, si humiliter petierit, debitamq. emendationē præstiterit, obtineat: si verò iniustā esse clarè appareat superior absolutionem impendat: si dubitetur, honestius est, vt ad excommunicatorem intra breuem aliquem competentē terminum eidem præfigendū, absoluendus remittatur, licèt etiā superior hoc casu id ipsum per se præstare iure possit.

Absolutio ad cautelam, non nisi parte citata, & visis actis, cum dubitatur de nullitate excommunicationis ab homine prolatæ, vel à iure si occurrat dubium facti, vel probabile dubium iuris, concedenda erit, tuncque ad tempus breue cum reincidentia, & præstita per excommunicatum cautione de stando iuri, & parendo mandatis Ecclesiæ tātum, & si iuxta formam à iure præscriptam apparebit, quem ob manifestam offensam excommunicatum fuisse, debitam etiam satisfactionem præstare, & si ob contumaciam manifestam expensas pariter satisfacere, & cauere de iudicio sisti coram excommunicatore, quis tenebitur, prius quàm ad cautelam absoluatur.

A sententia etiam diffinitiua contra verum contumacem prolata, appellatio non recipiatur, nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur Romæ in sacra Congregatione die 16. Octobris 1600. Alex. Card. Florent.

RESOLVT. CDXV.

Grauamen quando dicatur irreparabile.

1 *A sententia interlocutoria appellatur, quando continet grauamen irreparabile.*
2 *Amplia etiam si contineret grauamen, quod cum difficultate reparari posset.*
3 *Amplia etiam si non ex toto reparari possit.*
4 *Grauamē irreparabile quid sit, ponūtur nōnulla circa hoc.*

1 CVm virtute Conc. Trid. loco sæpius citato, à sententia interlocutoria appellari non possit, nisi grauamen contineat irreparabile, vt voluit etiam gl. in l. 2. ff. de appell. recip. glos. in cle. 1. in ver. ipso iure de hæret. & disponitur in reg. 36. cancell. apostol. Rota, & ibi additio sub lit. B. decis. 58. de appell. in nouis. Lāce. ex n. 100. vsq; ad n. 107. de attētatis 2. p. c. 12. lim. 1.

2 Idemque est, si tale grauamen posset reparari, sed magna cū difficultate, aut præiudicio partis. Bar. per tex. ibi in l. 1. §. quæsitum, sub num. 6. in fin. ff. de appell. Felin. in cap. accepimus sub n. 5. vers. hinc est, de fide instr. Greg. Lopez per tex. in l. 3. in glos. *à menos de grandaño*, tit. 23. par. 3. Duen. reg. 52. lim. 10.

3 Item quando grauamen potest per diffinitiuam reparari, sed non ex toto, quia tunc quoque datur appellatio. Felin. in cap. cum super num. 17. de sent. & re iud. Petr. Surd. decis. Mantuan. 36. num. 14.

Necnon quando articulus interlocutoriæ esset præiudicialis negotio principali, l. intra vtile. vbi notat. Bar. ff. de min. Bal. in l. arbitrio n. 6. ff. qui satisd. cog. Fel. in c. cum causam n. 6. vers. limita quarto, de sent. & re iud. Magon. in dec. Lucana 23. n. 6. Bald. in l. fi. sub n. 5. vers. secundus est actus. C. de relat. vbi idem dicit, quando interlocutoria ingerit difficultatem circa causæ decisionem. Lopez, vbi supra ad fin. glos.

4 Grauamen demum irreparabile est omnis actus irretractabilis, & quo mandato exequutioni, pars grauata amplius non subleuaretur per appellationem à diffinitiua, vel non sine difficultate, & præiudicio subleuaretur, vt patet ex deductis per de Franch. dec. 139. & Capp. Thol. decis. 431. Bald. Iastred. decis. 469.

Casus continentes grauamen irreparabile, sunt, videlicet.

Primus est indebitæ carcerationis, quare ab eo appellari potest, vt censuit Sacra Congreg. per hæc verba. *An quod decreto sacri Conc. Trid. sess. 13. c. 1. de refor. & alio sess. 24. cap. 20. de reform. dicitur de grauamine, quod per appellationem à diffinitiua reparari non potest, intelligi possit, & debeat de grauamine indebitæ carcerationis.* Sanctissimus D. N. audita relatione Congregationis Concilij declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse, & Ordinarium teneri huic appellationi deferre, & teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit. Carcerati sine processu appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat exequutionem correctionis eadem Sacra Congregatio censuit, quæ declaratio refertur per Addentem ad summ. Bullar. in vers. Archiepiscopi auctoritas in appellationibus lit. I.

Secundus excommunicatio, suspensio, interdictum. Duen. reg. 52. Franch. de appell. cap. super eo 2. not. Rebuff. in concord. tit. de priuol. appellat. & si appellatur, non suspendit, cap. pastoralis de appell.

Tertius decretum torturæ, quare ab eius comminatione datur appellatio; quotiescunque enim iudex cōminando, vel interloquendo protulerit decretum, quo exequutioni mandato, graueretur pars irreparabiliter, potest appellari, ita hodie procedit tex. in c. cum cessante de appell. & à tali futuro grauamine appellari posse, tenet Bart. in d. l. 2. ff. de appell. recip. & ius ciuile, & ius canonicum concordāt cum hac dispositione conciliari. Nauarr. cons. 2. de appell.

Quartò decretum, per quod iudex declarat se cōpetentem Bald. in auth. habita n. 28. C. ne fil. pro pat. Natt. cons. 172. n. 1. Guid. Pap. quæst. 10. num. 1. vbi dicit, intelligi non solùm quando expressè pronunciat super competentia, sed etiam tacitè per processum ad vlteriora. Menoch. de adipisc. possess. remed. 4. n. 822. & seq. Ratio est, quia hoc casu grauamen non potest reparari per appellationem à diffinitiua, ideo non mirum si prius succurrendum est, quasi iurisdictionis defectus omnes alios excedat; à tali enim pronunciatione appellatur, cum trahat secum exequutionē, & præiudicium, quod non potest reparari in appellatione à diffinitiua. Hond. qui vtroque casu loquitur cons. 27. n. 20. & 21. lib. 1. post Bart. in l. ante sententiam n. 13. de appell. recip. Roland. cons. 33. n. 3. lib. 4. Præsertim, quia habet vim diffinitiue, secundùm distinctionem, de qua per Aufrer. ad decis. Capp. Thol. 48. num. 3. & 4. vbi intelligit, quando profertur à Delegato, secus

ab

ab Ordinario, quo casu decretum super incompetentia non habet vim diffinitiuæ. Rom.cons. 358. Bal. in cap. significantibus de off.deleg.n.1.

Quintus decretum admissionis iniustæ articulorum partis aduersæ, seu à non admissione articulorum, & probationis,aut exceptionis ipsius partis appellantis. Rota decis.44.sub n.3. de appell. in nouis. Franch. in cap. interpositas sub n.4.vers. septimo de appell. Mascard.de prob.concl. 131. sub n.5. Lancell. de atten.2. p.c.14.lim.1.n.42. & 45. in nouiori impressione, Corneus cons.35.voluu.1. Surd. in decis.Mantuana 36.ex num.17. & inferius n.267.

Sic etiam fuit resolutum in Rota,teste Caputaq.decis.38.p.1. & decis.37.n.1.& per totam,p.3. quod erat attentata, & nulla sententia lata post appellationem interpositam à coarctatione dilationum à iure præscriptarum,cùm tali casu appellatio ab interloquutoria sit legitima.

Sextus,decretum denegationis copiæ actorum, l.2. C. vt lite pend. Duen.reg.52.fallent.5. Azeued. l.3.tit. 18.lib.4. de veritate tamen me remitto.

RESOLVT. CDXVI.

Decretum inhibitionis, item quod acta transmittat, quomodo, & quando per iudicem appellationis sit faciendum.

1 *Iudex appellationis tunc potest inhibere, cum de deuolutione constat,& quid in interlocutorijs.*
2 *Decretum Conc.Trid. circa præfatam conclusionem.*
3 *Vbi dubitatur de incompetentia iurisdictionis, an scilicet appellatio recipienda sit, iudex appellationis non potest inhibere.*

1 QVando iudex, ad quem est appellatum, possit inhibere, siue à diffinitiua, siue ab interloquutoria appellatum sit, tractatur in cap. non solum, & in cap.Romana §.si verò,cum §. sequent. de appell. in 6. nempe cum de deuolutione constet,item in mterloquutorijs, cùm iudex recepta appellatione saltem ex causa probabili de veritate eius incipit cognoscere, idest iam deuoluta,& acceptata causa appellationis, vt pulchrè per Aret. in cons. 20. col. 3. & in cons. 33. vbi dicit, ante citationem appellati, & receptionem appellationis non esse inhibendum, quia cognitio, an sit iudex, debet præcedere omne exercitium iurisdictionis,cap. super literis de rescriptis.

2 Et iuxta præfatam opinionem sanciuit Conc. Trid. sess.22.c.7. de reform. ibi,*In concedendis inhibitionibus post appellationem seruare tenentur formam, & tenorem sacrarum constitutionum,& præsertim Innocentij Quarti, quæ incipit Romana.*

3 Ex quibus omnibus infertur primo, quod quando in puncto incompetentiæ obijcitur dubietas, quod iurisdictio reddatur dubia, interim non est inhibendum donec cognoscatur de iurisdictionis veritate, vt not. Innoc. in cap. dilectus de præscrip. vbi generaliter refert, quod iudex appellationis pendente cognitione, an appellatio sit recipienda,nunquam inhibere debet, vt refert quoque fuisse in Camera Imper. decisum Mising.cent.3.obser.87.

Infertur secundo, quod quando est appellatum in casu, in quo appellatio prohibetur, vel quia causa est iniusta,vel appellatio friuola,& frustatoria,non debet iudex ad quem inhibere,nisi prius adhibeat causæ cognitionem super iustitia appellationis, alias inhibitio nõ valet.Spec.tit.de appell.§.de offic.vers.sed quæritur,& Felin. in c.dilectus 2.col.penul. de rescrip. per tex. in d.c.Rom.§. si vero,& §. si autem,& ibi Gemin. Item semper debet fieri inhibitio parte citata,alias nõ valet,vt per Alex.cons.91.col.penul.lib.2. & eundẽ in l.Titia in fine,ff.solut.matrim. vbi dicit hanc esse cõmunem opinionem.Idem in l.4.§. cõdemnatum col.4. ff. de re iudic. & glos. in l.si opus ff.de no.op.nunc.Vnde dicit singulariter Abb.in c. cum venissent in 4.not. de rest.in integ.quod inhibitio iudicis contra ius facta non inducit nullitatem actus postea gesti.

Limitatur suprapositа conclusio quatenus loquitur de modo,& forma proponendi literas inhibitoriales dupliciter,&

Primò nõ procedere in Camera Imperij in qua quoties de iurisdictione saltem ex narratione appellantis constat,inhiberi solet,siuè à definitiua,siue ab interlocutoria(modo appellabili)prouocatum sit, & quando post inhibitionem procedit iudex à quo, illa tanquam attentata reuocantur, vnde latè de hoc Spec. tit. de appell.§.officium iudicis ad quem,& §.seq. vbi materiam attentatorum vberrime tractat, licet satis confusè,& quando attentata debeant reuocari,& in libello peti,vide Bart. in l.chirographis §. adeo ff.de administrat.tutor. & Guid.Pap.cons.4. & 66.n.6. & 7.

Secundò in casu alleg. Lap. 60. col.2.in fin.dicentis dispositionem text.in d.c. Romana,debere procedere, vbi tractatur de impediendo actum irreiterabilẽ, quo casu receditur à reg.iuris,ad dicta per Alex.in l.3.§.in amittenda nu. 6.ff. de acquir. posses. & cum, quando imminet periculum, iudex possit inhibere, tradit latè Felin.in rubr.de treg.& pace sub n. 12. vsque in fi. vbi dicit ex auctoritate Rot.quod ratione imminentis periculi potest delegatus inhibere, ne quid innouetur, etiam si causa nondum sit adeo recepta, quod sit in statu inhibendi.

Ad hæc insuper notandum, quod vt literæ inhibitoriales valeant,& suos operentur effectus,quatuor cõcurrere debent, secundum Costa de remed. subsidiar. remed.16.

Primum dependet à iurisdictione inhibentis, seu iudicis,coram quo lis pendet, cuius etiam est cognitio, an sit iusta, vel subreptitia,nec ne,Surd.cons.424.n.31. 46. & 51.

Secundum est,quod non sit limitata, quoniam inhibitio respectu vnius causæ, non extenditur ad aliam causam.Paris.cons.39.n.28.vol.1. Mago. Rot.Florent. decis.128.n.13. & Rot.Roman. decis. 641.n.11. p.1. in nouissim. & verba determinata ad causam, ad personam, vel locum, vel tempus, non extenduntur. Bald. consil. 339. volum. 1. nisi commissio haberet clausulam, quam, & quas,Rota Romana decis.785.n.2.p.2. in nouissim.

Tertium est, quod sit concessa ei, cuius interest, eadem Rot.Rom.dec.796.n.3.p.1. in nouissim.

Quartum est, quod duret officium iudicis inhibentis, quandoquidem finito officio expirat inhibitio, l. vlt.ff. de pœn.Afflict.decis.290.

Quibus casibus concurrentibus inhibitio siue iusta, siue iniusta timeri debet, l.1.§.1.ff. de no.oper. nunc. Rot.Rom.annot. loc. & Verall.decis.92. cum seq.p.2. Cæsar. de Grass. decis.109. in fin. de appell.Riminald. iun.cons.821.n.18.vol.7. Vestr. in sua prax.lib.8.c.4.n. 10. ideo appellandum est,alioquin transit in iudicatũ, cùm præsumatur pro iudice, & contra contumacem, Alex. consil.4.volum.4. Corn. cons.292.in fin.volum. 3.Bero. cons. 114. vol. 3. Menoch. cons.892. Marant. cons.61.num.12.Gayl. lib. 1. obseruat. 144. Mynsing. centur. 3. obseruation. 87. Couarruuia pract. quæstio,cap.24.num. 3. Contard. ad l. vnic. q. 5. cap.1. de moment. posses. id quod intelligendum est de stylo Cur.Rom.Eugen.cons.75.nu. 11. & 12. cum seq. aliàs de iure communi inhibitio iniusta, seu inualida, non est metuenda,etiam sine appellatione, cap. non solum de appellat. in 6.Eugenius d.cons.75.nu.68.Surd.cons. 424.n.32. cum seq. volum.3.Lancellott.de attentat.c. 20.amplia.11.nu.5. & limit. 1. Farinac. cons. 17.num.

24.vol.

24.vol.1.& in addit. littera H.vbi ſubijcit duos caſus, in quibus nec de ſtylo Rotæ ſeruanda eſt inhibitio, veluti quando per calumniam fuiſſet impetrata, ſeu notoriè conſtaret de iniuſtitia, & quando commiſſio fuit ſignata cum clauſula, prout de iure.

RESOLVT. CCCCXVII.

Clauſula in his ſcriptis an ſit neceſſaria in libello appellationis ab interlocutoria.

2 *Appellatio debet fieri inſcriptis.*
2 *Clauſula in his ſcriptis non eſt neceſſaria in libello appellationis.*

1 EX diſpoſitione tex.in cap.1. de appell. *in 6.* ſancitũ fuit, appellationem proponendam eſſe in ſcriptis,quod quidem procedere tantummodo in ea,quæ fit ab interloquutoria docuit Franch.cit.c.1.n.5. verſ. in ea gl. poſt Archid. ibidem nu. 12. & Ant. de Butrig. n. 6. & voluit etiam Balb. in deciſ. 29. & Rota diuerſ. in deciſ.2. num.8. part.2.

2 Et clauſulam(in his ſcriptis)eſſe neceſſariam voluerunt Ang.in l.à ſententia §.ſi hæres autem num.1.ff.de appell.Spec.eod.tit.§.1.n.2.par.5.Caſtr.in l.2.§. libelli n.2.circa med.ff.eod.tit.Burſat.conſ.2.nu.3.& 8.vol.1. Cœphal. conſ.23.eod.vol.Menoc.conſ.123.vol.1.

Cæterum ſecundum Rot.diuerſ.citat.dec.2.n.8. habetur præfatam opinionem de iure non ſubſiſtere: & ratio eſt,quia cap.1.de appell.in 6. nulla fit mentio de huiuſmodi clauſula, ſed ſolum ibi diſponitur appellationẽ ab interloquutoria in ſcriptis fieri debere. Tũc autem appellatio in ſcriptis fieri dicitur, quãdo libellus appellationis ſcriptus porrigitur, vt per Franc. in c.vt debitus q.3.n.12.de appellatio.latè Corn.conſ. 95.nu.2.lib.4.Marant.de ordin.iudic.par.6.tit. de appellat.n.127. & contrarium, quod non ſint neceſſaria illa verba,in his ſcriptis,voluit gloſ. in ſimili in c.fin.in verb.illuſtrium in fi.de re iudicat. lib.6. Franc. in dict. cap.vt debitus quæſt.8.n.13. & in cap.1.n.10. in fi. de appellation.lib.6.Imola in d.l. à ſententia §.à ſimili n. 22. verſ. ſed certè, vbi pluribus rationibus reprobat opinionem, Angeli, qui re vera fuit ſolus in hac opinione,nam Caſtr.in d.§. libelli,non dicit, in libello appellatorio ſcripto, debere exprimi illa verba, in his ſcriptis, ſed ſolum dicit, non eſſe appellationem in ſcriptis, ſi quis appellat viua voce, & facit in ſcripturam redigi appellationẽ per notarium, niſi tamen notarius in ſcriptura adiecerit iſta verba in his ſcriptis appellauit. Spec.verò poſtea ſe declarat,niſi appareãt illa verba ſcripta in quibus continebatur appellatio.

RESOLVT. CDXVIII.

Iudex à quo, an iudex ad quem debeat pronunciare appellationem deſertam.

1 *Iudex ad quem, non autem à quo, pronuntiat appellationem deſertam.*

1 IN hac queſtione reſponſio eſt cum diſtinctione, videlicet,quod aut fuit aditus iudex ad quem,& coram eo appellatio fuit introducta,& tunc ad eum ſpectat ſuper deſertione pronunciare, aut verò non fuit aditus, & tunc, cum nulla facta fuerit inſtantia coram eo,non poteſt hoc facere,quia deeſt petitio,& ita quoque diſtinguendo videtur velle Ang.in l.eos in fin. verſ.tu tene.C.de appellation.vbi quod ſecundum huiuſmodi diſtinctionem eſt intelligenda opinio gl. ibi in verb.vel iniuſtam,& Bart.ibid.in princ.col. fin.num.8. verſ.quæro quid ſi tempore, & ſequitur Felin. in cap. ex parte il ſecondo col.5. verſ.declara primo num.10. de reſc.Caſtr.in l.ſi præſes in fi.Cod.quomod.& quãd. iud.& ita eſſe tenendum dicit Alex.conſ.104. in princ. lib.5.verſ. & iſtam opinionem Grauat. ad Veſtr.c.vlt. lib.8.num.29.Afflict.rubric.5.de appellation.num.14. ad med.ſuper conſt. regni, vbi etiam citat. Butr. in c. tuam de ordin. cognit. Et ratio eſt,quia propter inhibitionem ligantur manus iudicum cap. non ſolum de appellatio., & ſuper deſertione appellationis,quando requiratur ſententia,vide Rotam dec.25. de appellat. in nou.& Seraphin.deciſ.565.num.9.par.1. vbi n. ſeq. etiam traditur an, & quando huiuſmodi ſententia dicatur interloquutoria, item quæ tempora deducantur, ne appellatio dicatur deſerta, vide eundem notabiliter in dec. 362. part.1.

RESOLVT. CCCCXIX.

Quis teneatur producere acta, appellans, an verò appellatus.

1 *Appellans, an appellatus teneatur producere acta.*
2 *Concluditur contra appellantem.*
3 *Appellans tenetur ſuis expenſis producere acta.*
4 *Ampliatur dupliciter num.2.3. & 4.*
5 *Limitatur num. 5. & 6.*
7 *Allegans nullitatem tenetur exhibere omnia acta.*

1 COmmunis eſt diſtinctio DD.in l.hi,qui ad ciuilia C. de appellationibus, victori incumbere onus probandi ſe iuſtitiam fouere: vnde ſecundum Cin. & alios de quibus per Surd. in dec.327. nu.2. appellatus debet oſtendere,quia quod ſententia pro ſe lata fuerit iuſta, non dando nouas probationes, ſi non vult, ſed producendo acta iã geſta ex quibus dicit Gratian. lib. 1.diſceptationũ forenſium c.121.n.2. quod ille,qui eſt originaliter actor in cauſa principali, remanet actor in cauſa appellationis, per quam nihil immutatur l.3. C.de appellat. & ſufficit appellanti docere ſe ex iuſta cauſa appellaſſe,& infra legitima tempora c.Romana §. ſi verò eod. tit. in 6. ita vt de prædictis dicatur ſufficienter conſtare per ſolam productionem ſententiæ, vt voluit quoque Cyn. in l. per hanc quæſt. 5. in fin. verſ.aut quærimus Cod.de temporibus appellat.

2 His accedat,quòd tenuit Rota, teſte Verall. in dec. 128.,part.3. vbi quod petẽs reuocari ſententiam,ſufficit,vt producat appellationẽ, ſed qui inſtat pro cõfirmatione,debet producere proceſsũ. & acta ſine quib. nihil ſententia probat, quãuis limitetur regula hæc in caſu dec.Caſſad.1. de præſumpt.& Caputaq. in deciſ. 134.part.de quibus per Pariſ. in conſ.38. n.7. vol. 4.

3 Tandem pro hac eadem opinione facit, quòd cum ſimus in ſentẽtia diffinitiua, proinde appellatus tenetur producere proceſſum,cùm in ſentẽtia interloquutoria appellans,ſiue ſit originaliter actor,ſiue reus,ſẽper debet producere acta in cauſa ad iuſtificandã ſuã appellationem Guid.Pap.in dec.20.n.1. & in dec.436. concl.7.num.9.in fine verſiculo,& ita ſeruatur, etiam quando ſolum appellans proſequeretur appellationẽ, altera enim parte exiſtente contumace, is, qui proſequitur,tenetur ad exhibitionem actorum,latè Gabriel de appell.concl.5.n.16.poſt Aret.in c.quoniam contra concl.9. verſ. pro intellectu de probat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum; cuius obſeruantiæ ratio ex duplici capite deducitur.

Primò ex diſpoſitione Concil. Trident. ſeſſ.24.cap. 20. vbi ſi quis appellauerit, in caſibus à iure permiſſis tenetur ſuis expenſis transferre acta omnia coram Epiſcopo geſta ad iudicem appellationis.

Quæ prefata diſpoſitio locum ſibi vendicaret, etiã quod reus nollet vti, & intenderet nouum proſequi iudicium,vt tenuit Rota in vna Valentina parochialis 13.Ianuarij 1580. coram Blanchetto,

Amplia-

Ampliatur etiam, vt procedat in actis factis partibus coram iudice delegato, Rota in vna Placentina administrationis Sacramenti 1. Decembris 1567. coram Gipsio.

5 Limitatur nunc, & primò, vt non procedat quando causæ sunt diuersæ, quia licèt vna dependeat ab altera non habebit locum huiusmodi productio actorum, vt est iudicium euictionis cum causa principali, in qua fuit facta euictio, Rota diuers. in dec. 445. p. 1. & fuit resolutum in eadem Rota, in vna Burgens. sancti Sepulchri bonorum 2. Decembris 1594. coram Illustrissimo Seraphino.

6 Limitatur secundò in actis aliarum causarum præterquam causæ principalis de cuius appellatione cognoscitur, Rota in vna Toletana pensionis 22. Maij 1592. coram Illustrissimo Seraphino.

7 Secunda principalis ratio est quia allegans nullitatem, tenetur exhibere omnia acta, vt possit argui contra sententiam, quasi tunc appellans, seu dicens de nullitate, suscipiat onus probandi sententiam iniquā, & nullam, ideo si velit obtinere, probabit suam intentionem, exhibendo processum, & omnia acta, ita Vant. de nullitat. in tit. à quo, & à quibus, nu.20. addit. ad Guid.Pap. in cit. dec. 20. & hanc opinionem tenuerunt Cappell. Tholos. in decis. 91. & 341. Guid. Pap. in decis. 431. & Rot. Romana in vna Imolen. castrorum, 16. Martij 1576. coram Illustrissimo Seraphino.

RESOLVT. CDXX.

Iudex appellationis absoluendo ab excommunicatione, quænam obseruare debeat.

1 *Ponit formam, quam seruare debet iudex appellationis in absoluendo excommunicatum.*

1 Licèt à sententia excommunicationis appellari nequeat, iuxta latè tradita per DD. in c. pastoralis, §. verum de appellatio. de cuius dicti veritate latissimè per Cappell. Tholos. in dec. 303. & Veral. in dec. 56. p. 1. poterit tame excommunicatus adire Archiepiscopum per viam quærelæ, ita probatur optimè in cap. ad reprimendum, vbi communiter Scribentes de officio Ordinarij, qui iudex nonnulla obseruare debet, videlicet.

Si ei constet excommunicationis sententiam esse iniustam, statim absoluat: si verò dubitet, cautione præstita, absoluet: si autem de offensa, & contumacia constiterit, nonnisi præmissa reali satisfactione, absoluat: quod si sententia nulla sit, statim nullam fuisse declaret, vt colligitur ex cap. venerabilibus, de sentent. excommunicat. in 6. & cap. cum contingat de offic. delegat. si verò manifestò constet, sententiam valere, tunc licèt absoluere possit, satius tamen erit, eum ad absoluendum remittere ei, à quo est condemnatus, ex d. c. venerabilibus §. sanè de sentent. excomm. lib. 6.

RESOLVT. CDXXI.

An causas per appellationem deuolutas, possit Archiepiscopus in diœcesi suffraganei cognoscere.

1 *Archiepiscopus potest causas ad se per appellationem deuolutas, etiam in diœcesi suffraganei cognoscere.*

Pro huius quæstionis dilucidatione adest text. expressus in cap. vt litigantes de offic. Ordin. in 6. pro cuius corroboratione placuit hic inserere decis. Rotæ in vna Valentina iurisdictionis 1. Aprilis 1596. coram Seraphino quæ est tenoris, videlicet.

1 *Domini sine difficultate dixerunt, posse Archiepiscopum causas ad se per appellationem, aut alias delatas ab Episcopo suffraganeo, per se, vel Vicarium generalem, vel per delegatum cognoscere, & terminare, in totum, vel in partem; etiam in diœcesi Oriolensi, per text. in cap. 1. de offic. Ordinario in 6. vbi traditur differentia inter causas deuolutas, & deuoluendas, & ibi Anch. & Franch. idem probatur in c. vt litigantes eod. tit. & potest totam causam, vel partem tantum delegare c. super quæstionum in princ. de off. delegat. vbi gl. & Abb. num. 9. Imol. nu. 15. Barb. in fin. Ias. in auth. ad hoc, n. 5. C. de iudic. potest etiam Notarium, & Nuncium deputare pro exercenda iurisdictione, quia vno concesso, censentur omnia concessa, sine quibus id explicari non potest l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. & hæc omnia procedunt de iure communi, circumscripta consuetudine.*

RESOLVT. CDXXII.

Excommunicatus an sit absoluendus, si aduersarius, ne absoluatur, appellat.

1 *Absolutio excommunicationis differri potest ex causis.*
2 *Excommunicatio est medicinalis.*
3 *Excommunicatio nonnulla mala, & incommoda producit.*

Dvbitabatur in Cur. Archiep. Neap. an esset absoluendus quidam excommunicatus, qui ab eadem Curia humiliter absolutionem petebat, stante interposita appellatione per eius aduersarium, ne absoluatur. Dubium faciebat pro negatiua opinione, quod absolutio potest differri ex causa, etiam si precedat satisfactio, secundum gl. communiter receptam in c. si quis autem 18. dist. & ibi Arch. & Præpos. n. 23. vbi enumerant causas, ex quibus id fieri potest, voluit etiam Burcult. in cons. 22. n. 4. Artam. cons. 93. n. 6. & seq. Rubin. cons. 71. nu. 4. & 8. & secundum Nouiss. in sua praxi c. 28. n. 2. in fin. & n. 3. vt excommunicatus magis confundatur, potest absolui coram multitudine gentium, & ex tali causa differri absolutio, vbi n. 1. refert fuisse pluries sed non passim seruatum per Curiam Archiepisc. cedulones esse affigendos contra excommunicatum, etiam si compareat, & petat se absolui, quamuis contrarium videbatur, eo quod cedulones affiguntur, vt excommunicatus videns se ab alijs vitari, aspiciens suam confusionem, erubescat, & conuertatur, vt notatur in c. 1. de except. in 6. & in clem. 1. de pen.

Vrgebat pro hac obseruantia, quod excommunicatio est medicinalis c. cum medicinalis de sentent. excommunic. in 6. quandoquidem profertur, nedum, vt excommunicatus conuertatur, verum etiam, vt alij de communitate terreantur Couarr. in c. alma mater, in initio relectionis de sentent. excommunic. in 6. & proinde dicunt DD. quòd Episcopus potest excommunicare illum, cui scit excommunicationem non esse profuturam, vt alios terreat, ita Panorm. & alij in c. ab excommunicato de rescript. Felin. in c. ad Apostolicæ de exceptionibus.

3 Cæterum supradictis minimè refragantibus, cōtrarium fuit decisum in eadem Curia; videlicet excōmunicato absolutionem petenti omnino esse impartiendam eandem absolutionem, etiam quod aduersarius, ne absolueretur appellasset, quæ decisio fundatur per tex. expressum in c. qua fronte de appellationib. vbi cauetur absoluēdum esse excommunicatum, licet aduersarius, vel excommunicator, ne absoluatur appellet, idque propter multa mala, quæ affert excommunicatio. gl. communiter recepta in d. c. qua fronte de appell. Siluest. in verbo excommunicatio, §. 1. Vnde nulla maior pœna est in Ecclesia Dei excommunicatione. c. nihil 11. q. 3. & secundùm Nouissimum in manuali Confess. 64. nonnulla ponuntur exempla memorabilia huius pœnæ; nam refert, quòd Diuus Antonius volens ostendere effectum excommunicationis, excō-

muni-

municauit panem, & statim effectus est niger, absoluit postea, & enasit albus; S. Bernardus, qui excommunicauit muscas, quæ impediebant diuina officia in Ecclesia, & statim ceciderunt omnes mortuæ. Quidam Abbas excommunicauit quandam syluam cum lacu, quam occupauerat quidam potesis, à quo recuperare eam non poterat, & sylua non amplius fructus protulit, nec lacus pisces. Quidam miles excommunicatus sedens in mensa porrigebat panem canibus, & illi nolebant accipere. E domo cuiusdam excommunicati statim Ciconiæ filios abstulerunt, & aliò transtulerunt: quamuis animalia, bruta, & arbores non possint excommunicari, sed maledici.

RESOLVT. CDXXIII.

Clausula, si, & in quantum, in appellatione quid operetur.

1 *Clausula in appellatione, si, & inquantum, quid operetur.*

BArtolus in l. ambitiosa circa fin. ff. de decretis ab ordin. faciendis, quem refert, & sequitur Io. de Imol. in l. iudex postquam, in fin. ff. de re iud. tenent,
1 quod per præfatam clausulam nullatenus intelligatur admissum, quod in effectu non debuit admitti, sequitur Soc. cons. 48. num. 61. vol. 4. Balb. cons. 17. n. 3. Rub. cons. 45. n. 7. & seq. Catald. in tract. syndicatus nu. 82. & seq. ideo operatur, vt si iudex illam admittere non posset, decretum est nullum, ipso iure, quia intelligitur de presenti, vnde si iudex, qui illam apposuit decretum facere non poterat, est nullum, & perpetuo de nullitate dici potest, etiam coram quocunque iudice incidẽter, Doctor Marta in tract. de clausulis in claus. 132. num. 2. & versa vice hæc clausula importat admissionem in his, quæ sunt admittenda, Maranta de ordine iudic. per 6. vers. Appellatio num. 211. Rota diuers. decis. 687. num. 2. part. 2.

Vnde quando appellatio interponitur à sententia diffinitiua, iudex admittendo, si, & inquantum de iure, &c. dicitur ei detulisse, & illam admisisse, quia tunc talis conditio non facit suspensionem, sed habet veritatem, nam licèt dicat iudex si, & inquantum, tenetur tamen rationabilem admittere, secundum decis. Beninten. 1. & vide decis. Caputaq. 49. num. 2. part. 1.

Notabilia quædam in materia appellationis ex Conc. Trid.

PRimo, ex sess. 23. cap. 1. de reform. vbi disponitur, quod nulla appellatio, vel inhibitio superioris impedire possit Ordinarium, quo minus suam sententiam circa residentiam Curati latam exequatur.

Secundò, ex sess. 13. c. 1. & sess. 24. c. 20. de reform. habetur, quod nec in causis visitationis, correctionis morum, & criminalibus appellari possit ab interlocutoria, vel alio quocunque grauamine, nisi per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit.

Tertiò, ex eadem sess. 13. c. 2. dicitur, vt causæ in criminalibus ad Romanam Curiam per appellationem deuolutæ committantur in partibus Archiepiscopo, seu eius Vicario, siue ex causa alteri viciniori Episcopo, seu eius Vicario, & non inferiori.

Quartò, ex sess. 25. cap. 13. Regularibus ordinatur, quod causæ præcedentiæ remota omni appellatione terminentur.

Quintò ex sess. 25. cap. 14. de reform. statuitur, quod contra concubinarios ordinarius procedere possit, appellatione non obstante.

Finis tituli Praxis appellationum.

PRAXIS CAVSARVM DELEGATARVM.

RESOLVT. CDXXIV.

An delegatio causæ facta canonico, expediri possit, si tempore sententiæ fuit resignatus canonicatus.

1 *In synodo debent constitui synodales.*
2 *In delegatione sufficit adesse dignitatem tempore commissionis.*

1 CVM iuxta dispositionem Sac. Concil. Trid. sess. 25. cap. 10. de reform. fuerit sancitum, vt in singulis Concilijs prouincialibus, aut Diœcesanis creentur iudices synodales habentes qualitatem, de qua in c. statutum de rescript. in 6. scilicet, vt sint in dignitate Ecclesiastica constituti, inter quos sunt Canonici Ecclesiæ Cathedralis, iuxta dec. Achill. de Grass. 1. de rescript. & Verall. dec. 93. p. 1. quare fuit dubitatum an causæ commissæ Canonico possint expediri, si tempore sententiæ fuit resignatus canonicatus, & dubitationem mihi faciebat primò regula illa, quod quando lex considerat actum cum qualitate non sufficit solus actus absque illa qualitate. l. Fulcinius ff. quib. ex caus. in posses. eat. Item, quia qualitas adiecta verbo debet referri ad tempus verbi. l. in delictis §, si damnum extraneus ff. de noxalib.

2 Cæterum supradictis minimè refragantibus, cõtrarium in facti contingentia respondi, motus ex auctoritate gl. in c. tu autem 22. dist. vbi sufficit fuisse in ea dignitate tempore cõmissionis, de qua in delegatione, cũ in quolibet actu principium sit spectandum, & habilitas illius temporis sufficiat, vnde licet postea per resignationem canonicatus desierit esse in illa dignitate, nihil est, quasi non debeat considerari actus legitimus perfectus, & cõsumatus, quãuis peruenerit ad casum, à quo non poterit inchoari, & cũ expressum fuerit nomen propriũ, & dignitatis, videtur delegatio personalis, non realis, Cyn. in l. more maiorum q. 9. col. 6. num. 22. de iurisd. omn. iudic. Alex. cons. 175. col. pen. lib. 5. maximè si ex alijs coniecturis non appareat contemplatam solum dignitatem. Bellamer. dec. 39. n. 2. & ista est verior, & magis communis opinio, prout in specie concludit Card. in clem. & si principalis q. 6. de rescript. Felin. in c. quoniam Abbas, col. 6. in fin. nu. 5. de offic. deleg. vbi Dec. col. 6. n. 3. de communi, & secundum hanc opinionem iudicauit Sacr. Congr. Conc. 21. Maij 1587. prout testatur Paris. de resignatione beneficij lib. 1. q. 11. n. 14. in fi. Ceual. in communib. contra commun. q. 677. n. 10. in fine. Dubium propositum fuit hoc. An si is, qui tempore commissionis reperiatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices synodales, si eã dignitatem resignauerit, possit de eadẽ causa cognoscere, vel potius is, qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter? Congregatio censuit resignantem posse cognoscere etiam post renunciationem.

RESOLVT. CDXXV.

An in causa delegata Vicario possit procedi per Episcopum.

1 *Causa delegata Episcopo non transit in eius Vicarium.*
2 *Episcopus non potest cognoscere de causa cõmissa Vicario.*
3 *Episcopus potest ad libitum reuocare Vicarium.*

1 PAnorm. in cap. eam te num. 14. de rescript. tenuit causam delegatam Vicario Episcopi, posse per eun-

eundem Episcopum finiri, licet Gemin. in c. Romana in princ.n.3.vers.nota idem esse adiutorium de appellation. in 6. dicat esse intelligendum de ea causa, quæ fuerat eidem Vicario delegata, tanquam Vicario sequitur Franch. in c.dilecti,il terzo,num.4.col.6.quæst. 5. de appell.

2 Cæterum supradicta opinione minimè refragante, contrarium consului in facti contingentia, non posse scilicet per Episcopum cognosci causam demãdatam Vicario tanquam Vicario: mouebar ob id præcipuè, quia in ea est maior Ordinario, & est separatum auditorium Episcopi ab eius officiali, seu Vicario, prout concludit Imol. in clem.1.nu.14. in fine col.4. ad medium,vers. ex his habes de rescript. post Card. ibidem num.10.q.9.Dec. in c.quoniam Abbas,col.7.in fi.vers. & notandum est n.9. de off.deleg. Rota per Seraph.in vna Maceraten. dotis 10. Martij 1581. & est decis. 506.p.1. & ita etiam concludit Franc.in cap.statutum in princ. col. penult. vers. quarto aduerte de rescript. in 6. qui non tenuit contrarium in d.c. dilecti il terzo, prout ab alijs allegatur, cum ibi nihil determinet, sed solum se remittat ad Doctores in d.c.statutum,& in d. cap. quoniam Abbas.

3 Non obstat, quod Episcopus potest ad libitũ reuocare Vicarium, cui annectitur delegatio facta non sub nomine proprio. Doctor.in clem.2. de rescript. Bald. in l.solent.n.6. de offic.procons. Panorm. in d.c. quoniam Abbas n.2.de off.deleg.vnde remouendo ab officio,priuat illum iurisdictione;ideò multò magis poterit ei concedi cognitio.Quia respondetur,non propterea concedẽdum esse,quod possit de causa illi delegata cognoscere,prout dicimus de inquisitoribus,qui remouentur per suos superiores, non tamen se ingerunt in causa illis commissa. c. volentes de hæret. clem. nolentes.§.notarij eod.tit.& in specie ita respondet Card. n. in clem.1.q.9. de rescript. vbi etiam Imol.n.14. in fin. subdit,procedere,nisi remotio fieret in fraudem iurisdictionis delegatæ, quia alias posset in eum animaduerti,tanquam illum turbantem in sua iurisdictione,'c.1. de off.deleg. Ideo Vicario remoto, causa erit de nouo deleganda.Franch.qui dicit,menti tenendum in d.c.statutum 11.col.pen.vers.quinto aduerte n.11. in fin. de rescript. in 6.

Amplia principalem cõclusionem procedere etiam si causa commissa esset Episcopo, vel Vicario, nam cum literæ fuerint vni eorum præsentatæ, alter non potest se intromittere, c. cum plures de off. deleg. in 6. latè Surd.cons.57.n.1.lib. 1. Ita vt neque delegatus Papæ subdelegando possit auocare, quando subdelegatus incæpit procedere,nisi adsit clausula cum potestate auocandi in qualibet parte litis;c. quamdiu,& c. si delegatus de off. deleg. in 6.

RESOLVT. CDXXVI.

De subreptione rescripti delegatorij, infra quantum tempus opponi possit.

1 *Omnes actiones præscribuntur spatio quadraginta annorum.*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipso iure.*
3 *De subreptione etiam post sententiam opponi potest.*

IN quadam causa mihi delegata iudicaui ius opponendi de subreptione censeri præscriptum spatio quadraginta annorum, motus ex vulgaribus iuris re-
1 gulis,quod omnes actiones supradicto tempore finiũtur, ad text. in l. sicut, & l.omnes C. de præscrip. triginta,vel quadraginta annorum.

Non obstat Imola in cap.ad audientiam de rescript. volens,quod quando subreptio operatur nullitatem gratiæ,possit de ea quandocunque opponi,quia respõdetur, secundum Macerat. lib.2.var.resol.c.99. quod intelligitur ante quadraginta annos, quia illa dictio quandocunque, accipitur, vt præscriptionem longi temporis non excludat, secundum quod latè tradunt communiter DD. in §.1.instit. de perpet. & temp.act. Ang.cons.55.Alban. cons.22.n.2.

2 Non obstat secundò,quod subreptio vitiat gratiam ipso iure.Bald.cons.320.vol.2.Alex.cons.16.vol.1.Alciat.cons.63.n.3.& seq. & est communis opinio,secundum Fel. in cap. ad audientiam, il secondo n. 22. vers. literæ beneficiales de rescript. & refert decisum Caput. in decis.225.p.3. quia respondetur,non propterea posse inferri quin amissum non sit ius opponendi de subreptione.

3 Non obstat, quod etiam post sententiam in literis beneficialibus, & gratiæ possit opponi de subreptione,quia hoc verum est dummodo ante quadraginta annos opponatur. Anchar. citato cap. ad audientiam in fin.Balb.dec.500.Rub.decis.13.n.6. & ratio est, secundum Cassad.dec.3.in fin.de caus. poss. & propriet. quia ex diuturnitate tanti temporis præsumitur etiam noua gratia,& confirmatio.

RESOLVT. CDXXVII.

An Theologus, cui delegatur causa, possit iudicare absque assessore.

1 *Delegatus tenetur iudicare cum assessore.*
2 *Prioribus Regularium possunt causæ delegari.*
3 *In iudice non exigitur literarum scientia.*

1 COnsului in casu mihi proposito à quodam Episcopo, cui delegata erat quædam causa à Sede Apostolica, vt ipse teneretur omnino, ad effectum, vt eius sententia sit valida, eligere assessorem, & mouebar ex Bulla Leonis X. in Conc. Lateranen. quæ incipit,Regimini,cuius sunt verba formalia, videlicet, *Iudices, & conseruatores à Sede Apostolica deputati si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem, partibus non suspectum,ab his partibus, vel earum aliter requisita assumere, & secundum eius relationem iudicare teneantur,non obstantibus,&c.*

Non obstat text. in c. statutum, §. assessore de rescript. in 6. vbi iudex delegatus tenetur assumere assessorem,si indiget, quod eius conscientiæ relinquit, quia respõdetur,quod ex hoc nõ sequitur,quod Theologus delegatus possit causam decidere sine assessore.

Non obstat etiam text. in clem. & si principalis de
2 rescriptis, vbi Prioribus Regulariũ,seu quibusuis Prepositis,vel Guardianis possint à Sede Apostolica causæ delegari,& sic Theologis,quia pariter respondetur vt supra,quod non sequitur,quod per semetipsos,absque assessore,iudicare possint.

3 Nec tandem obstat, quod in iudice non requiritur literarum scientia,ad tex. in l.certi iuris C.de iud.latè Fel. in c. scisciatus de rescript.quia hæc locũ habent, vbi reperitur iudex graduatus in iure ciuili, vel canonico,aliàs secus.

RESOLVT. CDXXVIII.

An delegatus possit cognoscere de nullitate suæ sententiæ.

1 *Pronunciatio nulla,extinguit iurisdictionem.*
2 *Delegati iurisdictio extinguitur, lata sententia.*
3 *Delegatus an possit cognoscere de nullitate sententiæ, distinguitur.*

DVbium faciebant pro negatiua opinione tex. in l. si vt proponis, la prima, C. quomodo, & quando

do iud. vbi pronunciatio iudicis delegati nulla, extinguit eius iuriſdictionem, igitur non poterit amplius cognoſcere, ex defectu carentiæ iuriſdictionis.

2 Secundò, text. in c. in literis de offic. deleg. vbi delegatus ſtatim, quod pronunciauit finitur eius poteſtas, ſeu iuriſdictio.

Tertiò, tex. in l. iudex poſtquam ff. de re iud. vbi iudex poſtquam ſententiauit, amplius ſe intromittere non poteſt.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium eſt verius, & in praxi tenendum, verùm pro huius quæſtionis dilucidatione diſtinguendæ ſunt duæ concluſiones.

3 Prima ſit concluſio, delegatum ad vniuerſitatem cauſarum poſſe cognoſcere de nullitate ſuæ ſententię, ita Angel. in citata l. iudex poſt quã ff. de re iudic. poſt Alex. in conſ. 23. n. 6. & ſeq. vol. 1. Alciat. in d. l. iudex in q. 1. Aufrer. ad Cappell. Tholoſ. dec. 38. cuius concluſionis ratio eſt, quia talis delegatus æquiparatur Ordinario iuxta communem, de qua in l. more maiorum, ff. de iuriſd. omn. iud. præſertim quantum ad hoc, vt poſſit iterum cognoſcere, & pronunciare, ſi tulerit sẽtentiam nullam, & de nullitate ſuæ ſententiæ cognoſcere, prout communiter tradunt DD. de iudice Ordinario, vt latè in l. cum Prætor ff. de iudic. gl. in c. cum cauſam de appell. in c. ne aliquid de hæret. in 6. & in c. qualiter, & quando, verſ. obſeruari tit. de accuſat.

Secunda ſit concluſio, delegatum ad vnam cauſam, non poſſe iterum cognoſcere, ſi tulerit ſententiam nullãm, ita Artham. conſ. 126. & ſeq. Iaffred. con. 60. nu. 4. & Afrer. cit. loco, circa med. cuius concluſionis ratio reddi poteſt, quia cum ſit functus officio ſuo, proinde iterum ſe ingerere nequit, & ita intelligendi tex. ſupra citati in contrarium, & hanc concluſionem intellige, niſi iudex delegatus ad vnam cauſam protulerit ſententiam nullam ex defectu formæ mandati, tunc enim iudex pronunciaſſe non videtur, ſi non ſeruauit formam mandati, pro quo facit text. in l. qui tamen ff. de arbitr. vbi arbiter iterum ſententiat ſi non ſeruauit formam compromiſſi. Inn. in c. 1. de off. deleg. Siculus in præallegatis, c. in literis, & c. qualiter, & quãdo, & vide latius de contentis in hoc articulo Menoch. de arbitr. iudic. lib. 1. q. 67. à n. 21. ad finem.

RESOLVT. CDXXXIX.

An cui committitur abſolutio à caſibus reſeruatis, poſſit illorum abſolutionem alteri delegare.

1 *Delegatus non poteſt abſolutionem caſuum ſubdelegare.*
2 *Pœnitentiario committitur nudum miniſterium.*
3 *Ordinarius delegando, cenſetur elegiſſe induſtriã perſonæ.*

EVenit quandoquidem, vt Pœnitentiarij Eccleſiarum Cathedralium, ob impedimentum aliquod, alteri Confeſſario, non tamen obtinenti facultatem circa reſeruata, illorum abſolutionem cõmittere, ſeu delegare vellent, quare fuit dubitatum, an id iure facere poſſent, & pro opinione affirmatiua dicebatur, quod tex. in c. fin. de offic. Ord. vult, quod cui cõpetit abſoluere ab excommunicatione, poteſt alijs abſolutionem demandare, igitur & in caſu, de quo verba facimus. Item pro eadem opinione allegabatur tex. in c. ſuper quæſtionum verſ. nos autem de officio deleg. vbi delegatus ab Ordinario quẽcunque actum requirẽte, cauſæ cognitionem delegare poteſt, ſequitur Sicul. in cap. cum Bertoldus de ſent. & re iudic. in 6. Inn. Spec. & Hoſt. in tit. de legib. §. 1. verſ. ſed nunquid delegatus, gl. fin. in clem. vnica de off. deleg. & ibi Cardin. num. 6. Tandem dicebatur, quod Capp. Thol. in dec. 13. tenuit poſſe delegatum ab Ordinario in caſu, de quo ibi, alteri perſonæ committere, etiam non nominatæ in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Ex quibus omnibus videbatur poſſe reſolui pro opinione, vt præfatus Pœnitentiarius habeat facultatem committendi abſolutionem prædictorum caſuum.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium reſpondi, motus ex pluribus.

2 Tum primo, quia cum præfato Pœnitentiario non iuriſdictio, verum nudum miniſterium ſit commiſſum, igitur illud alteri demãdare prohibetur cap. fin. de off. deleg. & ibi Panor. num. 2. qui dixit, quod cui commiſſum eſt aliquos abſoluere, diſpenſare cum irregularibus, vel iniungere pœnitentias, non poteſt alijs hoc officium committere. ſequitur Fel. in c. fin. nu. 6. & ſeq. de reſcript. poſt Bar. in l. periuriũ in 8. oppoſ. ff. de iuriſdict. omn. iud. Iaſ. in l. à iudice col. fin. verſ. limita duodecimo. C. de iudicijs. Roman. conſ. 271. & 303. Corſet. ſing. 320. & idem Rom. conſ. 481.

3 Tum ſecundo, quia Ordinarius committendo abſolutionem caſuum reſeruatorum, cenſetur elegiſſe induſtriam perſonæ, arg. text. in cap. fin. §. 1. de off. deleg. igitur illud per alium exerceri non poteſt, l. inter artifices ff. de ſolut. Spec. in tit. de ſalario §. fin. verſ. pen. & habetur in c. fi. de off. del. in 6. vbi cõcluditur, quod electa induſtria perſonæ eſt prohibita ſubrogatio, vel delegatio, de quo etiam per Bal. in l. vnica §. ne autem C. de caduc. toll. & ideo dicitur, quod mutata perſona mutatur conditio rei l. Paulus ff. de acq. hæred.

Non obſtant contraria, & primò tex. in c. fin. de off. Ord. quia loquitur in ordinario iudice, cui non prohibetur delegare arg. tex. in l. à iudice C. de iudicijs.

Nec denique obſtãt reliqua in oppoſitum allegata, quia locum habent, & procedunt in vno articulo tantum, nam benè poteſt delegatus ab Ordinario committere vnum articulum cauſæ abſque iuriſdictione, Capp. Tholoſ. in deciſ. 13. & in iudice ordinario loquitur Inn. & Butr. in c. cum Bertoldus de ſent. & re iudic. Fel. in c. ſuper quæſtionum de off. deleg. Franch. in c. cum cauſam de appellat. poſt Bar. in l. more maiorum ff. de iuriſdict. omn. iud. Et ita pariter reſoluendum dixi in Pœnitentiario, qui licet prohibeatur ſubdelegare, tamen credo ex ſupra dictis poſſe in aliquo particulari caſu abſolutionem committere.

RESOLVT. CDXXX.

An delegatus Apoſtolicus poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

1 *Cauſæ à Sede Apoſtolica committuntur perſonis in dignitate conſtitutis.*
2 *Quæ concluſio procedit pariter in ſubdelegato.*

1 CVm iuxta diſpoſitionem text. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. cauſæ à Sede Apoſtolicæ delegari non poſſint, niſi perſonis conſtitutis in dignitate, quare fuit dubitatum, an eadem concluſio procedat in ſubdelegatione, ita vt neceſſe ſit perſonas, quibus cauſæ prædictæ ſubdelegãtur, eſſe in dignitate cõſtitutas, & dubiũ faciebat pro negatiua ſententia, quod tex. in d. c. ſtatutũ hoc non aperit, proinde nos extendere negligimus, ad tex. in l. ſi quis ſeruũ C. de ſeruis fugitiuis.

Supradictis tamen minimè refragantibus, contrarium dixi in caſu mihi propoſito, motus præſertim, quia eadem ratio viget in vtraque materia, tam ſcilicet delegationis, quàm ſubdelegationis, propterea idem debet eſſe iuris diſpoſitio ad text. in l. illud ff. ad leg. Aquil. & l. quod dictum ff. de pact.

Supradictis accedebat, quod cum ſubdelegatio dicatur etiam delegatio, cum ab ea ſecũdum Artam. in conſ. 22. non diſtinguatur, niſi quod illa eſt prima, hæc verò ſecunda delegatio nuncupetur, meritò iura loquentia de delegatione, extendunturad ſubdelegationem,

tionem, & consequenter quemadmodum delegari
2 causæ non possunt, nisi personis in ecclesiastica dignitate constitutis, ita pariter subdelegari.

Facit etiam, quia in dignitate ecclesiastica esse debent omnes, qui actum iudicialem faciunt. Bellamer. in dec.81. & 126. Raudens. cons.23.n.6. vol.1. Alban. consil.22.n.6. & seq.

Non obstat dec. Rot.462. vbi executores litteratum Apostolicarum possunt subdelegare nudum ministerium personis non constitutis in dignitate, vel non habentibus qualitatem, d.c. statutum, quia respondetur, quod intelligitur in simplici executore, non autem in mixto, puta in eo, qui deputatur cum clausula vocatis vocandis, ita Aufrer. ad Capp. in dec.13. prax. Archiep. cap.83. num.3.

RESOLVT. CDXXXI.

An delegatus Apostolicus delinquens, possit conueniri coram Ordinario.

1 *Delegatus est maior Ordinario.*
2 *Delegatus delinquens an possit puniri ab Ordinario distinguitur.*

1 DVbium faciebat tex. in c. sane de offic. Ord. vbi delegatus Apostolicus est maior Ordinario, cap. sane de off. deleg. igitur.

Cæterum resoluendum est cum distinctione, de qua per Io. Andr. & Siculum in cap. fin. de rescript. & est, quod aut delegatus delinquit, non parendo, & tunc, quia solum excessit contra Papã in non parendo mandatis ipsius, non potest per aliũ inferiorem puniri. Aut delinquit per se agẽdo, & tunc potest puniri per Ordinarium loci, quia non conuenitur vt delegatus, sed vt criminosus. Sed dicit Ioan. Andr. se non credere, quod pendẽte causa corã eo possit conueniri corã Ordinario, saltẽ vt impediretur procedere in causa sibi delegata, nã respectu illius causæ dumtaxat est maior Ordinario, vt in c. studuisti de off. delegati, Zabarella in clem.1. de offic. ord. vbi tenet, quod Præses prouinciæ permittere non debet, delegatos à Principe aliter vti sua potestate, quæ in suis literis contineatur, & si formam illorum excedant, potest in eos animaduertere alleg. c. nobilissimus 97. dist. de off. deleg. c. cum in iure, & c. cum contingat de rescr. & quod Ordinarius possit resistere delegato quando vellet procedere in casu nõ incluso in sua commissione, tenet Inn. in c. si quando de off. deleg. & ibi latè per Siculum, ad quod gl. singularis in c. ex literis eod. tit. quæ dicit, iudici volenti mandare exequutioni sententiã nullam, impune posse resisti ad quod l. prohibitum C. de iure fisci li.10. Ang. cons.182. & 275. ad quod etiam nota Bar. in d. l. prohibitum, & idem Ang. cons.219. dicit, quod aut Prelatus,
2 aut subditi non debent obedire falsis, aut iniquis literis de Cancellaria Pontificali emanantibus, vel Cæserea, l.3. Cod. si cõtra ius, vel vtil. publ. & l. nec damnosa, C. de prec. Imp. offer. Immo & de facto potest resisti volentibus sub vmbra prædictarum literarum aliquã oppressionem cõmittere non data prius copia reclamandi, l. defensionis facultas, C. de iure fisci l.10. propterea dicit Bar. in preallegat. l. prohibitum, quod Cõmissarij debent suas commissiones priusquã illas exequantur, Curiæ Presidis insinuare, quod bene seruatur in practica, & de hoc extant ordinationes Regiæ, & statuta synodalia quoad Curias ecclesiasticas, & nunquid punitio delinquentium exemptorum in Episcopi territorio, ad Fpiscopum pertineat, vide Zabarel. in clem.1. n.16. de offic. ordin. & adde, quod licèt Archiepiscopus delinquat in Diœcesi sui suffraganei, non tamen poterit puniri ab ipso suffraganeo, nec similiter ligatur idẽ Archiepiscopus statuto sui suffraganei, gl. & ibi plenè Siculus in c.1. de raptorib. idem Sic. & Felyn. in c. cùm inferior de maiorit. & obed. secus autem si non esset superior, licèt sit maior, nã poterit puniri à minore, si delinquat in territorio, Anchar. in clem.1. de foro comp. Bald. in c.1. §. ad hæc de pace iura firm. & l. si quis seruo ad fin. C. de furt. Archid. & DD. in c. 1.3.q.6. vide per Felyn. in allegato cap. cum inferio.

Non obstat tex. in c. sane de off. deleg. quia procedit, & locum habet in causa delegata tantum, & non in alijs, vt tradunt DD. in rubr. ff. de off. eius, & Canonist. in rubr. de off. deleg.

RESOLVT. CDXXXII.

An Delegatus Apostolicus possit procedere extra ciuitatem, in qua deputatus fuit.

1 *Delegatus non potest procedere extra locũ deputationis.*
2 *Redditur ratio conclusionis.*

TExtus apertus in c. statutum §. in nullo quoque de rescriptis in 6. probat non posse delegatum
1 Apostolicum procedere extra ciuitatem, vel diœcesim in qua deputatus fuit. Delegatio enim est stricti iuris, secundum Bald. in c. vnico, n.6. & seq. de mutuis petitionib. Alciat. cons.21. n.7. & 10. Rota diuers. in dec.8. p.2. neque in rescripto delegatorio locum habet extẽsio de loco ad locum, vt probatur in cap. Petro, de off. deleg & propterea delegatũ in vno loco, non posse in alio cognoscere, iuxta opinionẽ, secundùm quàm refert decisum Hartaman. lib.1. iuris obseruat. c.13. verba enim rescripti sunt ad vnguem seruanda, c. ad audientiam, vbi Bal. in 3. not. de rescriptis, cum rescriptũ delegatorium æquiparetur mandato, cuius formã, ac fines diligenter sunt custodiendi, l. diligenter ff. mandati, latè Ias. in l. quod quis, in princ. C. de procuratoribus, & quicquid sit contra mandatum, est ipso iure nullum. l. cum contra C. mandati, facit quoque quia cum Delegatus non obtineat iurisdictionem, præterquam in loco suæ deputationis, consequẽter extra illũ procedere nequit ad tex. in l. extra territorium, ff. de iurisdict. omn. iudic. c. vt animarũ de cõstitution. lib.6.
2 Et hæc conclusio ampliatur, vt neq; tacitus consensus ambarum partium sufficeret, secundum Monald. cons.92. n.3. vol.1. post Alban. in cons.60. nu.6. & seq. quare si citentur, & partes nõ contradicunt, adhuc iudicium erit nullum, iuxta id, quod voluit glos. in d. §. in nullo, quam communiter approbari scribit Alex. cons. 10. vol.1. Merend. consil.22. n.3. Bomin. consil.21. n.29. & seq. vnde secundum Panormit. in cap. nonnulli de rescript. quem refert Nouiss. in sua praxi cap.69. n.15. circa mediam, Delegatus censetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipsius iudicis est expressa in rescripto, vt si dicitur Episcopo Nolano, videtur committi Nolæ, nisi diceretur in rescripto Auersæ, vel alibi moranti, quia tunc videtur committi in loco moræ. Fuit tamen à Sacra Congreg. rescriptum Archiepiscopo Neapolitano, quid agendum sit.

Finis tituli Praxis causarum delegatarum.

PRAXIS CRIMINIS HÆRESIS.

RESOLVT. CDXXXIII.

Quot sunt casus directè, & reductiuè ad Tribunal sanctissimæ Inquisitionis spectantes.

1 *Numerantur casus ad sanctissimæ Inquisitionis Tribunal pertinentes.*

1 REſpondi nonnullos, vt patet ex congeſtis per Mauritium de Gregorio, & ſunt videlicet.

Apoſtata à Fide primo debet puniri, quoniam eſt vel hæreticus, vel ſpecies hæreſis, Alfonſ. de Caſt. l. 1. c. 7. de iuſta hæret. punit. & lib. 1. contra hæreſes. c. 9. & quis dicatur apoſtata à Fide, vide Silueſtr. in verb. apoſtaſia §. 1. num. 4. quia eſt ille, qui in totum recedit à Fide, vt renegati, vide Pegnam comm. 74. ſuper q. 49. in 2. part. director. Inquiſitorum, & dicam inferius in verſ. Renegati, vide Caiet. in ſumma verſ. apoſtaſia in initio.

Secundo, apoſtata à Religione poteſt etiam puniri ab Ordinario, quia eſt excommunicatus, Caiet. loco cit. & tanto magis ſi per annum perſeuerat in tali excõmunicatione, vt dicã inferius, & iſti apoſtatæ à Fide ſubſunt in Bulla Cœnæ Domini in prima clauſula. Sed Apoſtatæ à Religione nõ includunt Apoſtaſias à fide.

Alchimiſtę, direct. inquiſitor. 3. part. c. de ſig. negromant. & hæret. & ibi Pegna comm. 26. vide Rauenn. in tit. de crimin. falſ. & Abb. in c. 2. num. 8. de ſortil.

Adoratores Dæmonum, gloſ. in c. accuſatus §. ſane in verſ. ſecus de hæret. lib. 6.

Blaſphemiæ hæreticales, vt ſunt omnes directè, vel indirectè cõtra articulos Fidei, vt dicere, *Puttana della Madonna*, quia eſt cõtra articulum, Ex Maria Virgine, *Cornuto chi crede à Dio*, eſt cõtra primũ articulũ, Credo in Deum, & ſimilia directorium inquiſit. 2. part. q. 41. vbi cõcludit hos debere abiurare etiã ſi calore iracũdiæ, & in ludo, huiuſmodi hæreticalia verba euomerint: quod probat ex multis iudiciale inquiſit. in verſ. blaſphemia n. 66. quicquid dicat ibidẽ num. 61. Pegna ſcholia 48. in p. directorij inquiſ. Siman. de cat. inſt. tit. 8. n. 2. Caſt. c. 6. & 12. & qui profert verba hæreticalia in ludo, vel facetias punitur prout ſuſpectus de hæreſi, Sim. loc. cit. tit. 17. n. 22. & 23. & poteſt puniri pœna pecuniaria, eroganda locis pijs, Pegna com. 17. in 3. p. director. & 152. col. 1. eodem loco, & hic caſus accidit in facto, qui dixerat in ludo, *Mal'anno habbi Dio, e tutta la Corte del Cielo, e cornuto chi ci crede*. iſta blaſphemia hæreticalis non ſolũ poteſt fieri verbis, ſed factis, vt ſi quis deturparet ſacras imagines, Caſt. loc. cit. & verba hæreticalia manifeſta ſunt ea, quæ vel ſunt contra articulos Fidei, contra Eccleſiæ determinationem, vel contra Sacramenta, vel ſacram Scripturam, D. Tho. 2. 2. q. 11. a. 2. direct. inquiſ. 2. p. q. 2. Pegna ibi com. 6. Canus. lib. 12. c. 17. locorum Theologorum, Boer. dec. 301.

Baptizare mortuum ea forma, qua viuum habetur pro hæretico, Simanc. de catholic. inſtit. tit. 62. rubr. de ſortilegis ſub n. 3. ſimiliter rebaptizare pueros, Caſt. loco citato lib. 1. c. 13. Baptizantes imagines ad ſortilegia. Criſ. lib. 2. c. 2. n. 27. Pegna comm. 67. in q. 42. par. director. inquiſ. vbi dicit, ſapere hæreſim manifeſtam, Locatus loco cit. in verbo hæretici n. 31. caſu 12. fol. 449. Silu. de ſtrig. lib. 1. c. 1. pun. 2. cum alijs quampluribus congeſtis per Farinacc. in tract. de hæreſi q. 181. §. 1. num. 25. cum declaratione ibidem num. ſeq.

Campanarum ſpretores, clem. vnica de iudicijs. Et hic caſus accidit in facto, dum quidam nocte Sabbati Sancti abſtulerit martellum à quibuſdam campanis, illud apponendo in arbore nucis. Et cũ ſint tubæ Dei, & loco turbarũ veteris teſtamenti ſucceſſerint, multa myſteria ſignificant. Spec. lib. 1. tit. de camp. Silu. tract. de benef. 1. p. q. 5. n. 82. & infra. Ad quid deſeruiant cãpanæ, vide Abb. Io. And. & alios in c. 1. de off. cuſt. Fuſc. de viſit. lib. 1. c. 14. Gugliel. Durand. in rational. Diuin. lib. 1. c. 4. Rebuff. pract. benefic. tit. de dimiſſ. n. 32. & campanarum deſpectio, ſiue contemptus eſt vnus de erroribus Turcharum, vt patet in dicta clem. & per extenſum de erroribus Turcharum, & Saracenorũ, vide Direct. inquiſit. 2. p. q. 20. & 21. & ibi Pegna comm. 45.

Celebrantes ſub rebus prophanis aptis ad faciendũ ſortilegia, adhibitis nefarijs precibus, & verbis ſuperſtitioſis, Grillan. de ſortileg. q. 14.

Cædulones excommunicationum, quibus declarãtur aliqui excommunicati, deturpantes, ſunt ſuſpecti de hæreſi: ita in facto refert deciſum Romæ in caſu contingenti in Curia Archiepiſcopali Salernitana Pegna comm. 24. ſup. 3. par. Direct. inquiſit.

Carnes comedentes diebus prohibitis eſt exterum ſignum hæreſis, quod ſuſpitionem malæ credentię parit, idem Pegna comm. 24. in 3. par. direct. Zanchin. de hæret. cap. 35. num. 2. Campeg. Tell. in c. ad abolendam num. 2. de hæret. direct. inquiſ. 3. par. cap. de ſig. externis iudaizantium Simanc. loco cit. n. vltim. vbi dicit ſapere hæreſim Luteranorum, c. de eſu de conſecrat. diſt. 3. Ad cuius rei declarationem, vide Farinacc. in tractat. de hæreſi quæſt. 173. §. 2. num. 80. & prax. Archiepiſcopal. cap. 23. ſub num. 11.

Dæmones expreſsè, vel tacitè inuocantes, Simanc. loco cit. 63. num. 11. & 12. Bart. Spineus in apolog. 3. diſt. cap. vlt. D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 4. in corpore, & in expreſſa inuocatione, vel pacto adeſt idolatria, Siman. & Spineus locis cit. & ſubſunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clauſ. Sil. de ſtrig. lib. 3. c. 1. puncto 2. Caſtren. lib. 1. cap. 15. quia inuocare Dæmonem, cauſat idolatriam, Locatus in verſ. apoſtaſia num. 9. & Spin. loc. cit. quamuis non ſemper petere futura à Dæmone, ſapiat hæreſim, quia naturaliter futura poteſt ſcire, idem Pegna ſchol. 50. ſuper 2. par. Direct. inquiſ. quæſt. 45. ſequitur Locatus in dict. verſic. apoſtaſia num. 9. & Abb. in c. 2. num. 4. de ſortilegijs, & vide prax. Archiep. cap. 23. ſub n. 11. verſ. item inuocare ac Farinac. in tract. de hæreſi quæſt. 181. §. 1. num. 5. cum plurib. ſeq.

Dubij in Fide, ideſt qui pertinaciter ita inſiſtũt dubitationi, quod nõ ſint parati corrigi ad mandatum ſuperioris cap. 1. de hæret. Silu. in verſ. hæreſis 1. num. 6. Decian. in tract. crimin. lib. 5. cap. 55. num. 3. Pegna in commentar. ad cit. c. 1. de hæretic. part. 2. Direct. inquiſit. verſ. Nec obſtat ſi dicatur.

Dæmonem dicentes ſe tenere incluſum in phiala, ſeu in anulo, decipiuntur, cum ipſi Dæmones potius includant delictorum catena miſeros homines, quàm e contra, ratio eſt, quia cum ſint ſpiritus, non poſſunt loco corporeo contineri, Simanc. loc. cit. n. 3. D. Aug. lib. 21. c. 6. de ciuit. Dei, Pegna ſchol. 50. ſuper 1. part. director. quia interuenit inuocatio, ſeu pactum expreſſum, vt ſupra, Silu. lib. 4. c. 9. pun. 3. de ſtrig. licet interdum patiatur includi, vel ita fingat, vt ſic perſuadeat miſeris perſonis ad eas facilius decipiendas, Farinacc. in tract. de hæreſi q. 181. §. 1. n. 28. & 29.

Dæmonem inuocare ad tentandam pudicitiam mulieris ſi fiat verbis deprecatiuis, ſapit hæreſim, Pegna ſchol. 50. in 2. part. direct.

Dæmonem inuocare quis poteſt tacitè, & expreſsè Simanc. loco cit. tit. 30. num. 15. & tit. 64. num. 12. Silu. vbi ſup. Caſt. lib. 1. de iuſta hær. punit. c. 14.

Diſputantes laici publicè, vel priuatim de Fide, poſſunt excommunicari ab Ordinario, cap. 2. §. inhibemus, de hæret. lib. 6. Caſtren. loco cit. lib. 1. cap. 19.

Euchariſtia abutentes in ſortilegijs ſunt ſuſpecti de hæreſi quicquid dicat Grill. cap. 10. n. 7. cum ſeq. de ſortileg. nam hoc clarè aſſerit gloſ. citata in c. accuſatus §. ſane in verſ. ſaperent de hæretic. lib. 6. Caſtr. libro 1. cap. 13. & vide Anchar. in d. §. ſane num. 2. & Farinacc. in prax. crimin. tit. de delict. & pæn. quæſt. 20. n. 83. & in tract. de hæreſi cit. q. 181. n. 19. ſubdens in fin. quod ſic abutentes ſacratiſſimo Altaris Sacramento Curiæ ſeculari traduntur.

Expectare reſponſa à Dæmonibus, hæreticum eſt ex bulla Sixti Quarti edita anno 1473.

Faſcinatio faciens videre aliter, quam ſit.

Fumigationes, vel thura offerens Dæmonibus, eſt

hære-

hæreticus,gl.in d.§.sane,in versic.saperent, Castr.lib. 1.cap.13.de iust. hæret. pun.

Fautores Hæreticorum, qui dicantur, & qui receptatores,defensores, vide Castr. loco cit.c.17. Caiet.in vers.excommunicatio cap.1.

Facientes breuia cum characteribus, seu literis ignotis,Silues. in §.10. Ang. eodem vers. num. 1. & 7. Armill.in vers.sortilegium num.3. Caietan. in summa vers.superstitio 2.Farinac.alios citans in d. quæst.181. §.1. n. 30. idem de dicentibus, seu recitantibus quasdam orationes pro sanandis infirmis de quibus per Nauarr.de hor.can.cap.6.num.48.Mall. malef.q. 1. c. 16.fol.279.part.2.

Hostiam non consecratam,pro consecrata sumere, vide Anchar. in d. §. sane num. 2.

Imagines sacras deturpantes,vel spuentes,blasphemia est hæreticalis,actu similiter fustigare,vel conculcare eas, Cast.lib.1.cap.12.Simanch. loco cit. 33. à n. 17.& infra Boer.dec.301.num.16. & 17. & infra, vide Ifern.in cap.de statu,& consuetud. conc. num. 28. vel percutere, & hoc accidit Neapoli in facto de mense Ianuarij 1592. vbi quidem miser percussit pugione imaginem Deiparæ, & fuit per iudicem laicum manu truncatus, & vltimo supplicio condemnatus.

Imagines cereas,vel huiusmodi fabricantes,quibus malefaciunt personis, & in intimis puncturis eas cruciant,vel ad prouocandum,& alliciendum animum alicuius ad amorem, an sit hæreticum vel superstitiosũ vide Repertor. inquisit. in verbo Magica vers. 2. Farinacc.d.q.181.§.3.num.83.Castr. loco cit. Simanc. tit. 30.num.18.Anch. in d.§. sane. cap. accusatus num. 2.

Inquisitores possunt procedere contra maleficos,& incantatores, & superstitionum obseruatores, Alexand.VI.Bulla 12.fol.148.Adrian.VI.Bulla 5.fol.277. similiter contra Astrologos iudiciarios ex Bulla Sixti V. edita anno 1586.

Impedientes ne Inquisitor, seu Ordinarius fabricet processum contra inquisitum hæreticum, est excommunicatus,& potest puniri vt hæreticus, cap. inquisitioni de hæret. lib. 6. de incantatoribus, seu ciaraldis vide Angel.in ver.superstitio,n.8.D. Thom.2.2. quæst. 96.art.4.ad 2.Nauarr.in man.cap.11. num.31.

Libros prohibitos habentes,vel tenentes,si sunt hæreticorũ, subsunt Bullæ Cœnæ Domini in prima clausula, & potest inquiri contra eos tamquam suspectos de hæresi ex Bulla Pij IV. posita in indice librorum prohibitorum,& sunt excommunicati vltra Bullã, per regulam decimam indicis in vltim.& aliam Bullã,quæ est 98.fol.282.Pegna comm.3.super c.4. in 2.p. direct. Inquisitor.& vide prax.Archiepiscop.cap.23.num.12.

Maleficia,vbi interueniunt Sacramenta, vel sacramentalia,faciunt violentam hæresis suspitionem,Martin.del Rio de disquisition.Magic.lib.5.sect.15. versic. Diuo tertio Franc. Suarez de statu Religion. lib. 2. c. 19.rubr.de superstitione num.10.vers.item crescit hæc suspicio, & de immiscente oleum Sanctum vide Tolet.instruct.Sacerdot.lib.4.cap. 16. num.6.

Matrimonium contrahentes, cum sint vel voto solemni astricti, vel in sacro Ordine constituti vltra excommunicationem, quam incurrunt ipso iure, clem. 1.de consang.& affin.Castr.loc.cit.c.1.Simanc. de catholic.institut.tit.40.rub.de matrimonio. Diaz pract. crimin.can cap.74.Abb.in c.de homine num 7. de celebrat.Miss.Farinac.in tractat.de hæresi q. 183. §.6.n. 72.cum limitationibus de quibus num.75. & seq.

Maleficia per capillos,ferramenta,clauos,lapides, sulphur,& alia huiusmodi,quæ euomentur ab ore maleficiorum,fiunt arte Dæmonis, Grill.de sortileg.q.3. num.27.Martin.del Rio de disq.Magic. lib.3. par.1.q. 4.sect.6.

Negromantici,Geomatici,Arcomantici, Piromantici,& Chiromantici, quia sæpè arte dæmonum vtuntur possunt puniri vt suspecti, & si non vt sic, subsunt iurisdictioni Ordinariorum,Castr.loco cit.13.& 15.ita etiam Diuinatores, Aruspici, Arioli, & similes.

Pocula amatoria fabricantes, si interueniunt Sacramenta,vel sacramentalia,faciunt suspectum de hæresi,Pegna,in commentar.68. vers. Rursus id quoq. ad q.43.in 2.par.direct.Grill.de sortileg. q.12. n.2. & inf. Cast.loco cit.c.15.cir. fin. Locatus in vers. apostasia, n.6. & vbi non miscentur sacra prophanis,potius sunt superstitiosa,quam hæretica,Simanch. loco citato tit. 30. n. 18. Silu. de poculis abortiuis, Grill. loco cit. & quomodo puniatur in Regno vide const. Regni amatoria.&c.tit.de pocul.amator.

Renegati,qui & apostatæ dici possunt, subsunt foro ecclesiastico,Farinacc. de hæresi q. 183. n. 11. & cum redeuntibus ad Ecclesiæ vnitatem quomodo sit agendum,vide Cast.lib. 1.c. 23. sed distinguere oportet, & potest esse casus practicabilis, maximè in terris maritimis,vbi capiuntur sæpè Christiani à Turcis, & Mauris,& interdum coguntur abnegare Fidem, postea reuertuntur,vel quia fugiunt,vel redimuntur, petitur an possint absolui à suis Ordinarijs? & videtur, quod nõ, quia subsunt primæ clausulæ Bullæ Cœnæ Domini, tamen si hoc faciunt timore mortis,cadente in constantem virum,nec spontè, nec ex animo, sed tantummodo exterius, tunc non sunt excommunicati, nec hæretici,& sic ab Ordinarijs absolui possunt, Silu. in ver.apostasia num.4.Astens.lib.2.tit.19.q.50.licet direct. inquis.3.par.q.4.num.8.dicat,non excusare metum,tamen Pegna ibi comment.66.lit.C.dicit, quòd sic Silu. in vers.hæresis,num.9.de quo late per Farinac. in tractat.de hæresi q.183.§.3.per tot.

Speculum si inspiciatur a puella,vel phiala à puero cum candela,& aqua benedicta,& dicente aliqua verba pro inueniendis furtis, vel ad scienda secreta, sapit hæresim manifestam; Lucerna inquis.in ver. diuinatio, Barb.cons.55.vol.1.

Supplicationem facientes ad sanãdum morbos adiunctis aliquibus verbis,etiam cum Aue Maria,& Pater noster,miscẽdo aliqua superstitiosa, puniri possunt ab Ordinarijs,Caiet.in sum. in versic. incantatio can. non obseruatis,can.illud 26.q.2. Simanc. in tit.63. nu. 19.& 33 Pegna comm.65. in 2. part. director. super q. 42.littera C. Grill.de sortileg.quæst.6.num.21.

Sortilegia,& maleficia, quæ licet non sint sub iurisdictione Inquisitoris, tamen subsunt iurisdictioni Ordinariorum Castr.loco cit.cap.13.& 15.& Abb.in cap. 1.num.4.de sortileg.

Suspecti de hæresi,& quinam dicantur, vide Pegnam com.24.super part.3.director.inquis.& Simanc.tit.50. num.24. & 30. vt afficientes contumelijs Religiosos, vel eos verberantes: malè sentientes de cærimonijs ecclesiasticis,& ritibus, cõtemnentes censuras ecclesiasticas, periuri, incestuosi, qui facile commiscentur cum fœminis consanguineis,affinibus,commatribus, monialibus, & alijs, hoc debet intelligi vel cum alijs adminiculis, vel de leui suspicione, & imponitur his abiuratio,Simanch.tit.10.n. 21. Pegna comm. 4. in 3. part.director.& comm.24.& 49.super q.34. in 2. part. direct.& com.62.ibidem, & omnis præcisus ab Ecclesia,de quibus vide Farinacc.de hæresi q. 178.§.2. num. 77.cum seq.

Superstitiosi sortilegi omnes possunt puniri ab Inquisitoribus,vel locorum Ordinarijs,Simanc.& Castr. in loc.cit.

Strigiæ, seu lamiæ, subsunt inquisitoribus, & locorum Ordinarijs,Sil. in toto opere de strig. & in summ. in ver.hæresis 3.& Bart.Spin. in apolog. de hac materia,& Grill.de sortileg.q.7. Franc. Ponzib. in tractat. de lamijs.Cast.lib.1.cap.16.per tot.

Thesaurum quærentes artibus magicis, & sceleratis, l. nemo, C. de malef. & mathem. Grill. in cit. tract.

tract. q. 3. num. 12. Rebuff. quæ sunt reg. num. 90.

Vsuras negantes esse peccatum cler. 1. §. fin. vbi Zabarel. quæst. 19. de vsuris Castr. lib. 14. aduersus hæreses in verbo vsura, Thomas Triuis. dec. 35. n. 7. lib. 2. & vide Farinac. declarantem in tract. de hæresi q. 178. §. 3. num. 85. & infra.

Vtentes Eucharistia tam in corpore, quam in sanguine Domini nostri, fumigationibus ad ipsum dæmonem, maleficijs, vbi interueniũt Hæretici, vel opus dæmonum ad sciendum secreta cordis, & ad scienda futura, quæ naturali via sciri nequeunt, consulere dæmones, & alia huiusmodi, Locat. in ver. diuinatio, n. 4. Castr. lib. 1. c. 15. latissimè Farin. alios congerens in sæpius citata q. 101. §. 1. à num. 6. vsque ad 10.

Xenofegijs vtentes, iudaizantes, & contra cærimonias nostras.

Animaduertendum, quod nõnulli sunt casus in hoc cap. congesti, qui non ad inquisitores, sed ad Ordinarium spectant, præsertim inuocantes tacitè dæmones, prout est videre apud Doctores in eodem cap. allegatos, & quoad Alchimistas, vide Pegnam in loco iam citato. Sic etiam non omnes casus desuper expressi faciunt aliquem suspectum de hæresi; sed aliqui. & ideo prout est casus ac suspicio, ita iudicandum erit.

RESOLVT. CDXXXIV.

An dare pocula amatoria sapiat hæresim.

1 *Dans pocula amatoria, quod non possit puniri de hæresi, probatur ex duobus, & num. 2.*
3 *Constituũtur tres cõclusiones pro quæstionis dilucidatione.*
4 *Dans pocula ad effectum tantummodo captandi amorem alicuius puellæ, tunc non sapit hæresim, & magnus est amoris affectus.*
5 *Iræ, & concupiscentiæ Veneris homines transmutant, & insanos faciunt.*
5 *Amor est furor, & de iure canonico vocatur quoque furor, & consequenter quidquid fit eius causa, non debet puniri, num. 9.*
7 *Amor formæ rationis obliuio est.*
8 *Mulier non dicitur infamis, & turpis, quæ ex nimio amore suo amanti copiam facit.*
10 *Amor omnibus dominatur.*
11 *Inuocans dæmonia ad amorem mulierum prouocandum non dicitur hæreticus, sed potius superstitiosus.*

DVbitationem faciebant infrascripta pro opinione negatiua.

1 Primo, quia crimen est aliud per se, & alia pœna punitur, quam pœna hæresis, qui dat poculum amatorium, leg. si quis aliquid §. abortionis ff. de pœn. & l. 4. §. sed & id C. de malef.

2 Secundo, quia, quãuis talis grauiter delinquere videatur, nõ tamen alicubi reperitur, quod dicatur hæreticus, secundum Alber. in rubr. C. de hæretic. n. 11.

3 Cæterum pro quęstionis dilucidatione est notandũ, quod dans pocula huiusmodi ad effectum tantummo-
4 do captandi amorẽ alicuius puellæ, tũc non sapit hæresim, amoris enim affectus magnus est secundũ quod scribit Viguate de hęret. q. 18. Vnde in §. illud in Auth. quib. mod. nat. effic. legit. dicitur, nihil furore amoris vehementius, & Arist. in 7. Ethicor. dicit, quod iræ, &
5 concupiscentia Veneris homines transmutant, & insanos faciunt, per quas considerationes dicit Alber. loco sup. cit. determinatũ fuisse à Curia Romana, quod talia potius essent adscribenda furori, quàm hæresi, arg. text. in l. diuus ff. de offic. Præsid. l. infans ff. ad l. Corn. de sycarijs, & ita dicit fuisse determinatum in dicta Curia Romana in personam cuiusdam Ioannis de Pertinaco militis, quem Inquisitores suspicabantur hæreticum. Vnde Virgilius lib. 4. Æneidos ait,

Ardet amans Dido, traxitque per ossa furorem.

Et Ouidius in Epistola Helenæ ad Paridem.

Qua licet, & possum, luctor celare furorem.

6 Et de iure canonico, hic affectus vocatur quoque furor, probatur in c. cum in iuuentute de præsumpt. & D. Hieronymus de hoc affectu ita scribit in lib. 1. ad-
7 uersus Iouinianum, Amor formæ rationis obliuio est, & insanię proximus fædũ minimeque conueniens animi sopiti vitium, turbat consilia, altos, & generosos spiritus frangit, à magnis cogitationibus, ad humillimas trahit: quærulos, iracundos, temerarios, durè imperiosos, seruiliter blãdos, omnibus inutiles facit. Hæc ille. Huc spectant pleraque alia in eandem sentẽtiam relata per Tiraq. tract. de pœn. tẽper. aut remitt. caus. 4. & per Menoch. lib. 2. de arbit. iud. cent. 4. cas. 328. Si quis ergo amoris furore perturbatus, videlicet offensione, aut zelotipia, aut desperatione, aut nimio desiderio aliqua dixerit, vel fecerit hæreticalia, defendi quã-
8 doque poterit, & excusari, ne hæreticus esse credatur. Ita Ambros. in d. q. 19. sequutus Albericum loco cit. & Simanch. de cathol. instit. tit. 17. num. 43. Vnde Io. Faber in §. foror instit. de inoff. testam. voluit, mulierem infamem, & turpem personam dici non posse, quæ ex nimio amore, suo amanti copiam facit, & ob id à testatore iustitui posse etiam suis fratribus, vel sororibus præteritis, per text. in l. fratres, C. de inop. testamen. secundum Menoch. loco citato, cum amor sit furor, igi-
9 tur quicquid fit eius causa, puniri non debet, sequitur Boer. decis. 23. n. 75. & 76. Neuiz. in sylua nupt. n. 109. lib. 1. Vnde Catullus in nuptijs Pelei, & Thecitis.

Heu miserè exagitans in militis corde furorem.

Et plato lib. 3. de republica. *Voluptate venerea nulla vehementior, nulla furiosior.* Et Cic. lib. 4. Tuscul. quæst. *Maximè admonendum est quantus sit furor amoris, & om-*
10 *nibus perturbationibus nulla vehementior.* Et amor omnibus dominatur. vnde Propertius lib. 2. ad Cinthiã,

Libertas quoniam nulli iam restat amanti,
Nullus liber erit, si quis amore volet.

Et secundum D. August. lib. 10. de ciu. Dei, quam sequitur D. Thom. in 2. 2. q. 96. vbi inuocans dæmonia ad
11 amorem mulierum prouocandum, non dicitur hæreticus, sed potius superstitiosus.

Et huic primæ conclusioni spectandũ est, an in prędictis poculis amatorijs misceantur Sacramenta, vt Hostia cõsecrata, vel sanguis Domini nostri Iesu Christi, aut res sacramentales, aut aliter sacræ, vt Reliquię Sanctorum, Agnusdei, aut alia huiusmodi, quæ recenset Grilland. tract. de sortil. q. 10. hęc inquã si misceantur poculis amatorijs operantem reddũt de hæresi suspectum, interrogandusque est ab Inquisitoribus diligenter, quid de his sentiat, nam si crederet liberum arbitrium ab his rebus cogi posse, tunc non modo suspectus, sed etiam verè hæreticus censendus est, nisi resipiscat, ac desistat pertinaciter taliter sentire, ita Alfos. Castr. lib. 1. de iusta hæret. punit. cap. 15. circa finem.

Si verò nihil huiusmodi in amatorijs poculis misceatur, & dæmones inuocentur ad hunc finem, vt flectant animum alicuius ad libidinem, nec interueniãt verba deprecatiua, sed potius imperatiua, tunc talis inuocatio, & poculi amatorij propinatio non sapit hæresim manifestam, quia tunc dæmon inuocatur ad id, quod sibi conuenit, nec naturam suam excedit, videlicet ad tentandum, ita Io. And. in addit. ad Spec. tit. de sortileg. in rubr. idem in c. accusatus §. sane de hæret. & ibidẽm Gemin. Franch. & alij Ambros. de Vign. d. q. 18. & Carrerius tractat. de hæretic. nu. 23. vbi alios citat. in eandem sententiam.

Illa verba quoque spectanda sunt, quibus fit hęc inuocatio, an videlicet sint imperatiua, vt iubeo, præcipio, impero, constringo; & similia, an verò sint deprecatiua, vt precor, oro, obsecro, obtestor. & alia huiusmodi, nã si inuocatio fiat per verba imperatiua, nulla

tunc

tũc heresis interuenit manifesta, vt optimè ex Oldrad. docet Heymericus in direct. p. 2. q. 43. sin autem fiat per verba deprecatiua, tunc hæresim manifestam saperet talis inuocatio, ita præter Heyemericũ loc. cit. tenet auctor repertorij inquisit. verb. dæmon. §. si enim dæmones, & Locatus in opere iudiciali, verbo apostasia, n. 7. vers. si verò dæmones, & vide Farinac. in tract. de hæresi q. 181. §. 3. num. 87. & 88. Dicit tamen Pegna in commentar. ad Amb. de Vign. in ead. q. 18. quod in poculis samatorijs cum inuocatione Dæmonum propinatis consideranda est persona ipsa, quæ talia exercet sortilegia.

RESOLVT. CDXXXV.

Sortilega semel abiurata, & fustigata reincidens, an sit torquenda.

1 *Facti species.*
2 *Incantatores dicuntur necromantici.*
3 *Incantatores grauissimum scelus perpetrant.*
4 *Incantatores dicuntur malefici.*
5 *Inuocãtes olim dæmones, dicebãtur idolatræ, & hæretici.*
6 *Tormentis subijciuntur malefici.*
7 *Malefici dicuntur semper malum facere.*
8 *Tortura ex præsumptionibus datur maleficis.*
9 *Sortilegus post abiurationem reincidẽs, dicitur relapsus.*
10 *Relapsus quis dicatur.*
11 *Qui habet conuersationem cum dæmone, reputatur eiusdem naturæ contra Deum.*
12 *Qui abiurauit, & postea conuersatur cum hæreticis, dicitur eis similis.*
13 *Tortura continet quinque species.*
14 *Tortura leuis, non est propriè tortura.*
15 *Confessus delictum propter minas, non dicitur confessus per torturam.*

EX conf. Grillanz. 116. hæc habentur. Quædam mulier alias commisit incãtationes, cum' inuocatione dæmonum, & cum quodam maligno spiritu cõsuetudinem habuit, quẽ retinebat in ampulla, & in eisdẽ
1 delictis, pro quibus fuerat fustigata, & bannita, postea reincidit, & in carceribus retenta, eadem confessa est, simulatè tamẽ, ad inducẽdas mulieres ad amorosa incãtamenta, & vt apud eas famã acquireret: vnde quẽritur, an sit torquenda, pro veritate habẽda, an scilicet ad amorẽ tãtũ, vel in dæmonẽ crederet etiã ad futura?

In præsenti quẽstione tria sunt cõsideranda, Primo, an dicta sortilegia, simulata incantamenta, an realia fecerit? Secundo, an inuocatio dæmonum fuerit solum ad prouocandum amorem, an verò ad futura sciendum? Tertio, effectum consuetudinis cum dæmone, ad quorum dilucidationem aduertendum est, quod in-
2 cantatores necromantici dicuntur, cap. hoc mirũ 26. q. 5. & qui huiusmodi scelus sequuntur, grauissimum
3 crimen dicuntur perpetrare, ad Bald. l. 3. versic. secundo nota. C. de Episc. aud. quos Imperat. appellat ma-
4 leficos, l. nemo, C. de malef. & mathem. alias enim tam isti, quam inuocantes dæmones, dicebantur idolatræ, & hæretici, & de idolatris habemus text. in
5 cap. sortes 26. q. 2. & de hæret. in cap. accusatus, §. sane, cum glos. in verb. saperent, de hæret. in 6. & in
6 cap. Episcopi, ead. causa 26. q. 5. in quo crimine quilibet etiam in dignitate subijcitur tormentis, l. & si excepta, §. 1. ad fin. C. de malef. & mathem. talia enim
7 exercentes, semper ad malum dicuntur facere, ex D.
8 Thom. in 2. 2. q. 95. art. 1. ad finem, vnde in similibus atrocioribus delictis de facili proceditur ad torturam nedum præcedentibus legitimis indicijs, sed ex præsũptionibus, immo ex solis suspitionibus, vt post multa tenet Bos. in sua pract. tit. de indic. & confid. ante tort. num. 202. sed ista rea fatetur commisisse incantationes, & inuocationes, si ex auctoritate D. Thomæ præsumitur ad malum, erit torquenda super habenda veritate, an ad malum, & ad quod malum talia commiserit? Et hoc ideo corroboratur ex dictis Franc. & Domin. in d. cap. accusatus, §. sane, Franc. enim n. 2. & Domin. num. 6. dicunt, quòd qui vt sortilegus abiu-
9 rauit hæresim, & postea eadem committat, est relapsus & pœnam relapsi meretur: verùm Domin. ex opinio-
10 ne Lap. distinguit inter eum, qui credit, dæmonem talia posse auctoritate propria, & reputatur relapsus, & in pœnam relapsi est puniendus, sed si non credit ea posse, & solum inuocauit ad ea, quæ regulariter dæmon tentat ad inducendum hominem ad peccandum, tunc secus: ergo torquenda erit ista mulier, ad eruendam veritatem, & tanto magis cum habuerit postea
11 conuersationem cum dæmone, ex qua dicitur esse eiusdem illius malignitatis, & naturæ erga Deum, d. c.
12 accusatus §. ille quoque, vbi dicitur, quòd ille qui semel abiurauit, si postea cum hæreticis cõuersatus fuerit, dicitur eis similis, & in pœnam eorum condemnari debet, & sic dicendum est, quòd sit locus torturæ.

13 Et quia DD. distinguunt inter leuem, & atrocẽ torturam enumerando quinque species, quarum prima dicitur esse comminatio. Secunda conductio ad locũ, tertia ligatio, quarta eleuatio, quinta squassatio, & aliqui dixerunt, quod illæ tres primæ species continẽtur sub vna tantum specie, ego loquor de vera tortu-
14 ra, nam leuis non est dicenda tortura propriè, vt notat Ghirland. quæst. 5. num. 4. nam ille, qui ductus ad
15 locum torturæ, & ob minas confitetur delictum, non dicitur fateri per torturam, sed sponte, secundum Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 64. vers. Nunc de grad. torturæ. Ex quibus mea quidem sententia, sine veritatis præiudicio, ista sortilega erit eleuanda, & squassanda, nisi prius fateri deliberauerit.

RESOLVT. CDXXXVI.

Beneficium hæretici, an possit conferri per Ordinarium, hæretico non citato.

1 *Potest conferri beneficium incidentis in hæresim ipso inaudito.*
2 *Non vacant ipso iure beneficia hæreticorum, nisi per sententiam, & priuationem, secũdum sententiam aliquorũ.*
3 *Amplia id procedere in apostata, quia plusquam hæreticus est.*
4 *Amplia procedere etiam in filijs hæreticorum.*
5 *Amplia quoque procedere in beneficijs, quæ fuerint ad preces hæreticorum impetrata.*
6 *Beneficia hæreticorum vacant ipso iure.*
7 *Nemo debet priuari possessione, nisi citetur.*

1 RECtor cuiusdam Cappellæ in Ciuitate quadam incidit in hæresim, vnde fuit dubitatum an ipsius Rectoriæ beneficium possit conferri ipso inaudito, & non citato, & respondi citationem minimè esse necessariã ex eo, quod beneficiũ ipso iure vacat c. ad abolendã §. 1. ibi. *& sit omni beneficio spoliat.* vbi notat gl. de hæret. tradit plenè Rebuff. in prax. tit. de modis admittendi beneficium n. 4. vsq; ad n. 23. Greg. Tholos. de benef. c. 26. n. 5. Diaz in sua prax. crimin. c. 114. n. 2. & ibi Salzed. illius additionator, vbi plures allegat contrariam sententiam tenentes, scilicet, quod non vacẽt ipso iure beneficia hæreticorum nisi per sententiam, & priuationem, sed primam etiã opinionẽ tenet Clar. in prax. crimin. §. hæresis n. 14. & in §. fin. q. 75. num. 7. vers. item clericus hæreticus, eandem etiam sententiã amplectitur Pegna in commentar. ad director. inquisitorum commentar. 112. & paulo diligentius rem contemplando, Fel. in c. Rodulphus de rescriptis, & in cap. cum non ab homine de iudic. & seq.

3 Amplia à fortiori procedere supradicta etiam in apostata à fide, quia plusquam hæreticus est Rebuff. in prax.tit.de modis admittend.benefic.num.47. & de hac vacatione vide constitutionem 29. Pij V. Cum ex apostolatus, & constitutionem 68. Gregorij XIII. in Ecclesijs.

4 Amplia secundo procedere etiam in filijs hæreticorum quorum beneficia vacant etiam ipso iure Lupus de Regno Nauarr.5.par.§.8.Couar. lib.2. variar. c.8. num.4.vers.cæterum, quod filij hæreticorum, Diaz c. 114.vers. quinimo filij hæreticorum Clar. in §. heresis num.14.Rebuff.in prax.tit.de mod.amittend. benefic. num.25.& Simanc.de catholic.instit. cap.29. num.20. Guttierez in quæst.canon.30.ex num.37. lib.2. Menoch.de præsumpt. lib.5. præsumpt. 33. à num. 16. vsque ad fin.

5 Amplia tertio procedere etiam in benefitijs, quæ fuerint ad preces hereticorum impetrata,per text.expressum in c. 2. §. ad hæc de hæret.lib.6.ita Gonzalez ad regul.de mensibus glos.15.num.68.

6 Quare cum ex supradictis euidenter ostensum sit supradictorum beneficia vacare ipso iure nõ est dubitandum minime requiri citationem, quam opinionem consulendo sectatus est Grillenzon.in cons.60.

7 Non obstat tex.in cap. licet Episcopus de præbend. in 6.cum alijs similibus,quia loquitur de possessione, scilicet, quod nemo debet priuari possessione, nisi citetur.

Nec obstat dictum Speculatoris in §.1.ad fi.de execution.sentent.cuius dictum fuit Innocen.in cap.qualiter il 2. de accusat. quia loquitur de priuationibus, quæ fiunt per sententiam,& non ipso iure,in quo casu loquitur etiam Rot.Rom.in decis.86.in antiq.

RESOLVT. CCCCXXXII.

An suspitio hæresis oriens ex retentione librorum hæreticalium procedat in hæredibus, qui non perquisierunt omnes angulos domus defuncti,penes quem erant scripturæ suspectæ.

1 *Retinentes libros hæreticorum puniuntur tamquam hæretici, & quod huiusmodi librorum retentio sufficiat ad plenam probationem probatur ex duobus, numero 2. & 3.*

4 *Limitantur supradicta in duobus casibus, num. 5. & 6.*

1 CONsultus in proposito casu respondi, quod licet libri hæreticorum, sint apud aliquem reperti,is tanquam hæreticus punitur,imo propter ænormitatẽ tanti criminis hoc videtur sufficere ad plenam probationem.Archid.Ioan.Andr.& Domin. in cap. filij, vel hæredes de hæretic. lib. 6.& idem Archid. in cap. fin. 24.q.2. Anania in cap. Episcopus de hæretic. Roman. singular.323.incip. eo ipso, Hippol. in l. qui falsam n. 106.ff.de falf.& in pract. criminal. §. diligenter n. 92. Roias de hæretic.singular.124.

2 Mouentur per tex.in l.maiorem C. de falf. vbi probatur,quod qui habet penes se falsam scripturam,presumitur falsarius, nisi ostendat à quo tale instrumentum habuit.

3 Secundo per tex.in cap.1.5.q.1. vbi Archid.qui vtitur his verbis.Item qui libros hereticorum suscipiunt, dico suspectos, & eis est purgatio indicenda, quia si statim eos destruxerint incendio,vel alio modo,credo innoxios iudicandos.

4 Supradicta tamen limitantur dupliciter, quæ omnes limitationes possunt applicari ad excusandum benemeritum clientem tam à suspitione, quam à pœna.

5 Prima limitatio est,quando libri hæreticales reperti essent apud virum doctum, syncerum, & nullatenus suspectum de reatu hæresis, cap. damnatus de summa Trin. sic Anan. in cap. si quis Episcopus de hæret. Archid.in cap.filij eod.tit.in 6.vide Royas singular.124. Menoch.de arbitrar.iudic.casu 374. nu. 12.& Bursat. consil.344.vol.4.Hieronym. de Monte var. quæst. iur. quæst.13.nam crimen hæresis solo animo contrahitur, deinceps consumatur intellectu, & voluntate. Vnde plerumque in Sancto officio delatus, & processatus eam ob causam interrogatur in tormentis, aut torquetur super intentione citra præiudicium conuicti,& confessi,Calder.consil.5.de hæretic. decis. Perusin.38. & seq.par.2.Albertin.de agnosc.asser.hær.q. 28. n. 14. cum seq.Vnde contra retinentes huiusmodi libros hæreticales prodierunt pleræque pœnæ vltra excommunicationis gladium, ex constit. Summorum Pontificum,præcipuè Pauli IV.& Pij V. de quibus facit mentionem Bursatus cons. 90. num.10. & seq. vol. 1.

6 Secunda limitatio est in eo, qui ignorabat apud se esse libros hæreticales, prout erat in casu de quo verba facimus.Vnde idem Bursat. loco cit. voluit, quod vt retentio librorum constituat quem suspectum de hæresi,duo potissimum requirantur, videlicet scientia quæ arguitur ex publicatione, ex edictis, & aliter, & quod præfati libri sint damnati pro hæreticis,sequitur Graff.cons.2.de hæretic. Simanc. de catholic. institut. titul.39. num.19. prout similiter dicitur de retentione chartarum cum caracterib. incognitis, Costa de facti scientia distinct.33.centur.1. prout in simili dicitur de rebaptizante puerum, quia si id ignoranter contigerit,non arguitur hæresis manifesta, secundum Menoc. de præsumpt.lib.6.præsumpt.6.n.8.per regulam tex.in cap. vnic. de ordinat. per saltum, vbi non intelligitur quid iteratum,quod factum fuisse ignoratur, baptizãs autem scienter imagines, vel chartas, quas secundum Cost.loco citat. num.7. inerudita plebs virgineas pelliculas appellitat, in manifestam hæresim prolabitur. Vide tamen ad propositum Nauarr.cons.5.de hæreticis,Azor.institut.moral.part.1. lib.8. cap.16. Farinac. de hæresi quæst. 180. num. 8. & sequent. prax. Archiepiscopal.cap.23.num.12.vbi num.seq.habes,quid dicendum de detinentibus scienter pentacula, quibus negromantici vti solent.

RESOLVT. CCCCXXXVIII.

An Religiosus, qui abiurauit de leui, sit inhabilis ad Prioratus, & alia officia suæ Religionis.

1 *Religiosus abiurans in iudicio hæresis propter vehementem suspitionem, quod sit inhabilis ad quælibet officia suæ religionis probatur ex tribus num. 2. & 3.*

4 *Infames repelluntur à dignitatibus.*

5 *Contrarium tenet auctor ex duobus num. 6. & 7.*

8 *Respondetur contrarijs.*

1 COnsultus respondi Prouinciali cuiusdam religionis, in hoc articulo dubitationem mihi facere pro opinione affirmatiua nonnulla.

2 Primo, quia speciale est in crimine hæresis, vt purgatus, etiam post purgationem remaneat suspectus, ratione scandali,vt notat Host.in cap.inter de rescrip. Butr.in cap.ex tuarum de purgatione can.Panorm. in cap.testimonium num.2.& ibi Felin.n.22. de testibus.

3 Secundo quia præfato religioso obstat suspitio recidiuæ,ad reg.semel malus de reg.iur.

Tertio,quia condemnatus ex causa criminis publici,cuiusmodi est hæresis c.ius publicum distinct. 1. incurrit infamiam etiam post pœnam persolutam, cap. infames §. porro 3.quæst.7.Specul.in tit.de testament. §.1.num.85.& in tit.de sentent.§.2.num.10.& infamis

4 non potest consequi dignitates,cap.infamibus,de reg. iur.

iur.in 6.Bald. in verb. Canonicatus in margar. Farin. in sua pract.crimin.par. 1.tit. de delict. & pœnis q. 23. num.26.& seq.& proinde ex supradictis videbatur dicendum præfatum religiosum non posse aspirare ad Prioratus,cum sit dignitas ad text.in cap.quamuis de verb.sign. & clem. & si principalis de rescrip.

5 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, motus ex pluribus.

7 Tùm primo, quia per sententiam iniungebatur abiuratio dumtaxat supradicto religioso, priuabantque illum administratione Sacramentorum,igitur non potest extendi ad inhabilitatem,argumento regulæ odia de reg.iur.in 6.maximè cum sententia sit stricti iuris, nec plus operetur, quam de necessitate ex ea inferatur,Bart.in l.Iulianus num.5.ff.de condit. indeb. Alex. cons.18.& 164.num.2. lib.7. Dec.cons.43. num.4. per tex.in l.si Iudex ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iuris cum similibus,idem tradit Dec. in l.1. num. 50. in fin. ff.de off.eius,vbi allegat tex.in l.si inter me ff.de except. rei iud. in fin. quod si sit iudicatum rem non esse meam, non per hoc videtur iudicatum, quod sit tua, quia stant simul ista,quod non sit mea,nec etiam tua, & sic datur medium,Caputaq.in decis.148.n.5. par.3.

7 Tum secundo, quia suspecti de hæresi, debent suspendi ab officio, & etiam à beneficio propter criminis immanitatem, donec se purgauerint purgatione vera,& recepta beneficia eis restituenda sunt, d. cap. inter. vbi Abb.col.2. notat effectum purgationis purgatiuum,vt absoluatur,& restituantur beneficia,quia est tantum suspensio propter suspitionem hæresis, non priuatio,propter hæresim,iuxta cap. cum secundum, de hæret.in 6.& Rota in vna Gadicensis Canonicatus coram Comitulo 20.Iunij 1587.vbi latè probatur non potuisse Capitulum Cathedralis denegare possessionē Canonicatus cuidam, qui ante viginti annos publicè pænitentiatus abiurauerat de vehementi ex sententia Inquisitorum hæreticæ priuitatis,nulli enim Canones inhabilitāt ad beneficia illos,qui abiurauerunt de vehementi,& fuerunt publicè pœnitentiati, arg. glos. in cap.fin.de iurepatronatus, immo cum constitutio canonica doceat, suspectos vehementer de hæresi, suspendendos esse vsque ad congruam purgationem, & condignam satisfactionem, infertur ea peracta, habiles permanere: detecta enim innocentia per iuramentum cuius formam ponit Eimeric. in direct. inquisit. part.3.in 5. mod. finiend. process. aboletur illa prior suipicio, Simanc. de catholic.institut. tit.55.n.3. Zanchin. de hæretic. cap. 20. num. 6.

8 Non obstant contraria, & quia omnibus respondetur per Rotam, vt patet in decis. collect. per Farinacium 52.

Finis tituli Praxis criminis hæresis.

PRAXIS EXCOMMVNICATIONIS.

RESOLVT. CDXXXIX.

An citatio personalis requiratur ad aliquem excommunicandum.

1 *Citatio pro excommunicando aliquem, quomodo sit fatienda.*
2 *Citatio fieri debet personaliter,assignatur ratio num. 3. limitatur num.4.5.6.& 7.*
8 *Certus certior fieri non potest.*
9 *Ritus Cur. Archiep. Neap.*

1 Citatio hæc non solum debet esse personalis, verum etiam facienda est coram personis idoneis ad testificādum per quas, si necesse fuerit, possit probari, cap. sacro de sent. excommunic.

2 Et quod fieri debeat personaliter citatto, nec sufficiat illam fieri ad domum eius, qui excommunicandus est voluerunt Inn. communiter receptus numer.3. Panormit. numer. 14. Fel. num.5.in cap.fin.de eo, qui mitt. in poss. & ita Fel.in cap.cum sit Romana num.13.& 24. de appell.Soc.sen. in cap.nulli num.15.de sentent.excommun.Couarr.in cap.alma mater part.1.§.9. num.4.versic. ab eadem radice de sentent. excommun. in 6. Vgol. de censur. cap.18.§.1.

3 Cuius conclusionis ratio est,ne in re tam graui contingat innocentem puniri, & excommunicari, tum quia excommunicatio propter contumaciam, & inobedientiam fertur,an verò quis contumax sit, nec ne, nisi ipsemet personaliter admoneatur, & citetur, cognosci non potest,id quod etiam docet Henriquez lib. 13. de excommunic.cap.17.§.3. & communis Doctorum consensus.

4 Limita nunc suprapositam conclusionem, & primò quando reus se abscondit, vel impedit quominus personaliter citetur,tunc enim satis est, vt ad domum ipsius excommunicandi citatio fiat, quem casum ponit Innoc.in cap.fin.num.3.de eo, qui mitt.in poss. & facit tex.in c.1.qui matr.accus. poss. Rot. dec.11. de dolo, & contum.Couarr.in cap.alma mater par. 1. §.9.n.4. vers.primus passim constituitur,de sentent. excomm. lib.6. Hugol. de censur. tabul. 1. cap.18. §. 1. num. 1. Henriq.lib.13.de excommun.cap.17.§.3.Existimo tamen ad hoc requiri, vt vel constet iudici, reum se abscondere, vel saltem habeantur indicia valde probabilia, quia non præsumitur dolus, nisi probetur, arg. legis dolum, ff.de dolo, quod si reus domum non habeat, fieri debet admonitio in Ecclesia Cathedrali eius loci.

5 Limita secundò, cùm de aliquo iterum excommunicatione innodando tractetur, eo quod malè absolutus erat,tūc enim sufficeret citatio ad domum facta, ex Innocent.in cap.fin.num.3.de eo, qui mitt. in poss. Rot.decis.7.de sentent.excommun. in nou. & additio ad Panorm.in cap.sacro in lit. C.de sentent. excomm. Couar.vbi supra num.4.vers. quartus casus Hugol. in d. §. 1.in fin. qui addit alios casus, in quibus non est necessaria citatio personalis, & admonitio,nimirum quando non in certam personam, sed geceraliter fertur, quod fit vel vbi pro futuris culpis fertur, vt sunt omnes censuræ à lege latæ,lex enim semper admonet, ne quis prohibitum crimen committat, vnde non est alia monitio necessaria, maximè quia is, qui contra facturus sit, ignoratur: vel vbi pro preteritis, & præsentibus culpis ab homine fertur,sed ignoratur quisnā in culpa sit, tunc enim admoneri quis in particulari non potest, sed generaliter solum admonitio fit, arg. cap.2. de off. Ordin. vnde solet Ecclesia excommunicationem in generali ferre in eum, qui rem Ecclesiæ furto abstulit,aut detentorem sciat,nisi detinens intra tantum tempus restituerit, aut detentorem patefecerit, arg.cap.2. de off. Ordinar.iuncto cap. ex parte P. de verb.sign.& notat Panormit.in cap.dilectus de excess.Præl.& in cap.qui cum fure num.2.de furt.

6 Limita tertiò,qnando iam semel fuit citatus personaliter, tunc enim reliquæ citationes fieri possunt ad domum, & in ipso tribunali excommunicari poterit, ex Fel.in cap.cùm sit Romana num.14.de appell.Rot. decis.399. in nou. Couarr. vbi supra num. 4. vers. secundus est.Hugol.in dicto §. 1. in fine.

7 Limita quartò, quando aliqua citatio facta ad domum,

mum,peruenerit ad notitiam ipsius citati, tunc enim reliquę citationes ad domum fieri possunt,ex Fel.in d. cap.cum sit Romana num.15.Rot. decis.402. in nou.
8 Conar.vbi supra vers. tertius casus Hugolin. cit, etenim certus,certiorem fieri non oportet cap. eum,qui de reg.iur.in 6.

In Curia tamen Archiepisc.Neap.obseruatur,quòd citatus bis domi,possit excommunicari, & hoc virtute ritus eiusdem Curiæ 17.

RESOLVT. CCCCXXXX.

Scriptura an requiratur in sententia excommunicationis.

1 *Scriptura est de substantia in sententia excommunicationis: adducitur ratio num.2. ampliatur conclusio n.3. 4.& 5.limitatur num.6. & 7.*

1 QVod sit necessaria, atque de substantia excommunicationis,probatur ex cap.1.& ibi glos.in verb.in scriptis,& Stephan.Costa num.20. de sentent. excommunicat.lib.6.Gab.d.18.q.2.artic.2.conclus.7. in fine S.Anton.3.part. tit.24. cap.74. Angelica verb. excommunicatio.2.num.2. Pisanella verb. excommunicatio 1.vers.quomodo debeat fieri, Tabiena verbo excommunicatio versic. secundo quæritur Nauar. in man.cap.27.n.11.Hugol.de censur.eccles.tab.1. c.21. & latius tradũt DD.in d.cap.cum medicinalis in verbo in scriptis,& Gem.ibi num.3.& Panorm.in cap. sacro nu.3.versic.secundo not.de sentent.excommun.& Maria. Soc. sen. in cap. perpendimus num.68. vers. octaua,de sentent.excom.

2 Ratiò verò suprapositæ conclusionis cur requiratur, vt in scriptis,& descripta à iudice proferatur excommunicatio,non autem memoriter, est, vt hac via sententia excommunicationis dari possit, vt eam, si velit, superiori deferre, & se hoc onere leuare possit ex Maria. Socin. in cap. perpendimus num.140. de sent.excomm.& Hugolin.d.cap.21.num.3.

3 Amplia principalem conclusionem procedere etiã quod à quocunque iudice excommunicatio ipsa proferretur,et euidenter patet in d.cap.1. vers. quisquis, Bald.in decis.190.Sayr.lib.1.cap.13.in thes.cas.consc.

4 Amplia secundò procedere siue excommunicatio feratur in certam personam siue in incertam, secundum tutiorem opinionem Io.Andr.Dominici, & Frãchi in d.cap.1. Maria. Socin.in cap.sacro de sentent. excommun.& in cap.perpendimus num.141. eod. tit. Hugol.de censuris,tabula 8.cap.21.§.1. licèt contrarium teneant ibi Io.Monach.Archid.& Lap. alleg.73.

5 Amplia tertio procedere etiam in præcepto de aliquid faciendo sub pœna excommunicationis,ita Nouissimus in sua praxi cap.24.& ratio est, secundum eundem,quia non potest negari quin in tali præcepto nõ contineatur sententia excommunicationis, vt voluit etiam Sayrus in decis.11.de sentent.excomm.

6 Nunc limita.ac intelligi procedere solum in sentẽtia hominis,& excommunicationis maioris, ex Tabiena verb.excommunicatio 2.vers.secundo quęritur, Soccin.in d.cap. sacro num.210. & in cap. perpendimus, num.69. de sentent. excommun. & idem sentit Steph.Costa in repet.cap.cum medicinalis, nu.37. de sent.excomm.lib.6.secus enim in sententia lata à iure,seu per modum statuti, [illegible] ex,&statutum scripturam non requirant neces[illegible]x Fel.in rubr. de constit.num.3.& Gemin.in d.c[illegible]um medicinalis nu.7. §.fin.vers.& per præmissa.Immo etiam licet in sentẽtia hominis requiratur scriptura, & aliter excommunicans peccet,lata tamẽ sine scriptura, & memoriter prolata, valida erit, ex glos. in cap. cum medicinalis in verb.causam,de sentent.excommun.in 6. & Steph. Costa in repetit.in cap.cum medicinalis nu.36. & 37. de sentent.excommunic. lib.6. & Io. Andr. in reg. nemo potest,de reg.iur.lib.6. in Mercurial. vbi hoc notat,& colligitur ex d.cap.cum medicinalis in verb.relaxans. Et quod de excommunicatione in scriptis ferenda diximus,de suspensione,& interdicto etiam affirmare oportet, vt habetur in d.cap.cum medicinalis,vers.& hæc eadem,& ibi glos.in verb.obseruari, & ibi Gemin.num.3.§.& hæc & Steph.Costa num.68, de senten.excommun.lib.6.

7 Limita secundo,vt non requiratur authentica scriptura,quia sufficit quomodolibet fuerit confecta. Innoc.in cap.1.in verb.in scriptis, de sent.excom.lib.6. & ibidem Steph.Costa num.25.& Marian. Soc. Sen.in in cap.sacro num.212.& in cap.perpendimus nu.143. de sentent.excom.quamuis melius sit, si authentica, sit, & sigillo authentico sigillata, sicut non refert an ab ipso excommunicante, vel à notario publico, aut ab alio scribatur,vt Philipp.Franc.in d.cap. cum medicinalis, de sent.excom.lib.6.vers.tertio not.& Hug. vbi supra §.1.num.3.testantur.

RESOLVT. CCCCXXXXI.

Episcopo excommunicato, an eius Vicarius possit exercere iurisdictionem.

1 *Facti species.*
2 *Episcopo excommunicato, non est excommunicatus Vicarius,probatur duobus mediis num.3. & 4. Contrarium est verius, num.5.probatur & auctoritate, num 6. & ratione num.7.& 8.*
9 *Mortuo Episcopo,Vicarij iurisdictio extinguitur, & ad Capitulum transfertur.*
10 *Excommunicato Episcopo adiri debet Papa.*

1 QVidam Episcopus cùm incidisset in censuras, præsertim excommunicationis, dubitabat an effectus præfatæ excommunicationis in eũ latæ,transisset etiam in eius Vicarium,petijt à me quid de iure
2 sẽtirem.Dubium mihi faciebat pro opinione negatiua,quòd cùm excommunicatio sit maxima pœna, c. corripiantur 11.q.3.cum nil aliud sit, nisi tradere hominem Satanæ, cap. audi ead. caus. & quæstio. & excõmunicatus dicitur possideri à diabolo, & eo vtitur tãquam pecore suo,glos.in cit.cap.audi,& citius moritur,cap.Episcopi 11. qu.3. & secundum Panormit. in rubr.de sentent.excommunic.Angelus Custos non ita adiuuat illum sicut prius.Vnde cùm vt dixi,sit ma-
3 xima pœna,& in pœnalibus non fiat extensio de persona ad personam,cap.statutum de elect.in 6. & cap. in odiosis de reg.iur.eod.lib.l. cum quidam ff. de lib. & posthum.Propterea non est dicendum, excommunicationem latam contra Episcopum extendi contra
4 eius Vicarium. Item pœna non debet egredi eius auctorem,l.sancimus C.de pœnis, & in eo, in quo quis delinquit,est puniendus,cap. ex parte de cler. ægrot. Vnde secundum Capyc. decis. 138. suspitio Episcopi non tangit eius Vicarium.

5 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului, scilicet non posse præfatum Vicarium,durante excommunicatione sui Episcopi, vicarialem iurisdictionem exercere, quæ opinio corroboratur auctoritate,& ratione.

6 Auctoritate enim probatur euidentissimè ex latè deductis communiter per DD.in cap.1.& ibi glos.in verb.filius de off. Vic.lib.6.& Panormitan. in cap. licèt undique num.8.de officio iudic.deleg.Soccin. in cap.sacris num.277.de sentent. excommunicat. summa Astens 2.parr.lib.7.tit.9.q.14. Hugol. de censur. eccl.tab.2.cap.11.§.3.num.8.

7 Ratione uerò probatur,quia idem est utriusque cõsistorium,

sistorium, eademque iurisdictio: vnde à Vicario generali ad Episcopum appellari non potest, cap.2.de consuetud.lib.6. & ibi glos. in verb.officiali, Ias. in l.more n.18.ff.de iurisd.omn.iud.

8 Secunda ratio est, quia iurisdictio Vicarij est accessoria, & semper dependens à iurisdictione Episcopi, seu potius vna, eademque cum illa, quare sublata, & impedita per superuenientem excommunicationem Episcopi iurisdictione, ipsius similiter iurisdictio Vicarij sublata, & impedita erit, arg.reg. accessoriũ de reg.

9 iur.lib.6.vnde mortuo Episcopo, Vicarij iurisdictio extinguitur, & ad Capitulum transfertur, vt habetur in cap.vnico de maior.& obed.lib.6.& cap.si Episcopus,

10 de supplend. negligen. Prælat. lib.6. Excommunicato autem Episcopo, adiri debet Papa, vt prouideat de causis interim cognoscendis, vt notat gl. in cap.1.in verb. ipsius de off. Vic.lib.6. & summa Hastensis 2.p. lib.7.tit.9.q.15.

RESOLVT. CDXXXXII.

Qua ætate quis excommunicari possit.

1 *Facti species.*
2 *Minor duodecim annorum non potest excommunicari, adducuntur duæ rationes, n.3. & 4.*
5 *Quæ ætas requiratur ad hoc vt masculus, & fœmina impuberes dicantur.*

1 A Quadam Curia Episcopali fuit emanata sententia excommunicationis contra nonnullos laicos renitentes deponere in eadem Curia, & cum inter præfatos adessent nonnulli minores duodecim annorum, fuit dubitatum an dicti minores, censeantur cõprehensi. Et respondi nequaquam comprehendi.

Mouebar primò, quod excommunicatio supponit culpam mortalem, quare neque pueri, neque infantes furiosi, & amentes, cùm rationis vsu careant, excommunicari possunt; quòd si à iudice excommunicentur, sententia vtpotè intolerabilem errorem continens, nulla erit: vnde nullus horum clericum percutiens, excommunicationem incurret cap. si quis suadente diabolo, 17.q.4. vt docent glos. in c.1.n.2. eod.tit. Siluest. in verb. excommunic. 6.n.2. Tabiena verb.excommunicatio 4. in princ. Hugol. de ecclesiast. censur. tab.1. c.17.§.3. nu.3. aut vllam aliam excommunicationem ab homine, vel à iure latam, ex Panorm. in cap. ab excommunicato num. 9. de rescript. & in cap. per tuas num.11. de sentent. excommunicat. citans pro hoc c. Romana §. vniuersitatem, vbi etiam Gemin. de excommun.lib.6. quod certum est, si non sint doli capaces, aut amentes à natiuitate. Hoc tamen, quod diximus, de excommunicatione sola intelligendum est; si enim vniuersitas interdicta, aut suspensa sit ab homine, vel à iure, etiam infantes, & amentes comprehenduntur, arg.cap. si sententia, cap. si ciuitas, c. fin. de sent.excom.lib.6. & c. non est vobis, de sponsal. & expressè tradit Hug. vbi supra nu.4. cum hæ censuræ leuiores sint excommunicatione maiori.

4 Secundò, quia impubes etiam doli capax, ac etiam si in excommunicationem iuris incidat, arg.cap.1. & cap. final. & ibi gl. in verb. pueris de sentent.excommun. eo quod delictũ nouit, arg.tot.tit. de delict. pueror. à iudice tamen propter contumaciam excommunicari nequit, quandoquidem nec vim verborum precepti iudicis, nec iudiciarium ordinem intelligere cẽsetur; ideoque nec de iure citari ad defendendũ se, aut ad agendum potest, arg. cap.fin. & ibi glos. in verbo si annum de iudic. lib. 6. & ibi Io. Andr. & colligitur ex l.fin.C. de falsa mon. de qua re fusius tractat Soc.sen. in c.1.n.2. & in cap.nulli nu.30. vers. octauo quæro de sent. excomm. quem sequutus est Hugolin. de eccles. cens.tab.1.c.17.§.3. in fin. Est autem impubes dicendus filius dum est in ætate annorum 14. & filia in ætate 12. annorum, l. in omnibus in princ.ff. de vulg. substit. & cap. si annum, & ibi glos. in verb. quartum decimum de iudic.lib.6. & Summistæ in verb. impubes.

RESOLVT. CDXXXXIII.

An excommunicatus actum iurisdictionis exercens, contrahat irregularitatem.

1 *Episcopus excommunicatus instituendo præsentatum ad beneficium, non contrahit irregularitatem, redditur ratio, num.2.*
3 *Inferuntur nonnulla ad declarationem quæstionis.*

SVpponatur in facto pro huius quæstionis dilucidatione, quod quidam Episcopus dum in excommunicatione permanebat, instituit quendam præsentatũ ad aliquod beneficium, quare dubitabatur an prefatus

1 Episcopus contraxerat irregularitatem. Vnde cõsultus, respondi negatiuè, scilicet irregularitatem nequa-

2 quam contraxisse. Ratio, quia instituere ad beneficia præsentatos, non est actus ordinis, sed iurisdictionis, & irregularitas tunc contrahitur, quando excommunicatus, ea quæ sunt ordinis exercet, ac actum ordini deputatum agit, secundum Innoc. in cap. fin.n.1. versic. in officio, & ibi Abb.num.5. de excessib. Prælat. & idem Abb. in cap.2.num.10.de cleric.excomm. minist.Anchar. num.2. Franch.num.3. in cap. 1.§. caueant de sentent.excommunic. in 6. Siluester verb. irregularitas num.15.q.13. Angel. eod. verbo §.46. Nauarr. in manuali c.27.n.163.Maiol. de irregular.lib.3. cap.21.n.5. Filiarc.lib.4.cap.13. Hugol. de cens.tab.1. c.14.§.1.num.1.

3 Quare si excommunicatus excommunicet, aut excommunicatum absoluat absque stola, & solemnitate, de qua in cap. à nobis de sent.excommunicat. & in c. cum aliquis 11.q.3. Item si iudicasset, sententiam tulisset, visitasset, castigasset, præsentasset, elegisset, aut electum confirmasset, irregularis non est, ita Siluester verb. interdictum 7.q.4. Ledesma q.24.art. 2. Enriq. in sum. lib.14.c.7.§.1. Sayr. in thesauro casuum conscientiæ lib.7.c.9.n.10.

RESOLVT. CDXXXXIV.

De excommunicato insordescente in excommunicatione per annum.

1 *Quid iuris de excommunicato insordescente in excommunicatione per annum, constituitur conclusio, n.1. affertur ratio conclusionis, num.3. Ampliatur n.4.5.6.7. & 8. limitatur n.9. & 10.*
11 *Annus in hac materia debet esse completus.*

1 PRo cuius materiæ dilucidatione, & vera intelligẽtia distinguendæ sunt nonnullæ iuris cõclusiones.

2 Prima sit conclusio. Excommunicatus, qui per annum perseuerauit in excommunicatione, habetur pro confesso, & conuicto de delicto principali, pro quo fuit citatus, & non comparens excommunicatus, ita quod non est amplius audiendus, ex cap. rursus, & quicunque, 11.q.3.Abb.Ripa, qui testatur de communi in c.1. de iudic.& quod habeatur pro conuicto voluit glos.in cap. cum contumacia in verb. hæreticus, & ibi Franc. & Anchar.de hæret.lib.6. & glos. in c. excommunicamus 1.§. qui autem, in verbo condemnentur, vbi Panorm.num.7.de hæret.& Spec. in tit. de accus.§.sequitur, vers. porro secundum canones, & Hugolin. in d.c. rursus, & Panorm. in cap.1.num.24.de iudic.ait, ex eo, quod cap.rursus, & cap.quicũque 11.q.3.dicunt, quòd

nulla

nulla vox eorum in iudicijs penitus audiatur, apertè insinuatur, quòd super criminibus non sunt audiendi, quasi iuris interpretatione habeantur pro confessis,& in cap. veritatis,n.27. vbi etiam refert Io.And. de dolo,& contum.Soc. in c. per tuas nu. 30. de sentent. excommun. Nauarr. in manual. c.27.n.23. vers. decimo sexto,Couarr. in c. alma mater, 1.p.§.7.num.10. vers. conuentus de sent. excom.lib.6. Rebuff. in repet. in c. postulastis n.247. de cler.excomm. ministr. Henriquez lib.13. de excom.c.7.§.5.Hugol. de censur.eccl.tab.1. c.14.§.3.n.4. & tab.2.c.24.§.3.

3 Cuius conclusionis ratio est, quia ex quo iudicium subterfugit, præsumitur nocens,& confiteri, quæ præsumptio augetur, & vehemens efficitur, ex eo, quod tantum temporis in excommunicatione perseuerat, arg.cap. cum contumacia,& ibi gl. in verb. vehementem de hæret. in 6.

Amplia primò conclusionem principalem, vt talis sic perseuerans in excommunicatione possit temporaliter puniri propter cõtemptum excommunicationis, Io.de Anania,& Fel. in cap.postulasti,de homic. Abb. in cap. grauem de pœnit. Vnde valet statutũ Episcopi, quòd perseuerans in excommunicatione, quolibet mense soluat certam pecuniæ quantitatem, Host. & communis in cap.ad aures de simonia,Fel.in cap.irrefragabili §.cæterũ de off.ord. Immo potest Episcopus præcipere officialibus locorum, vt expellant excommunicatos.Franc.Marc.decis.60. Couar. in cap.alma mater de sent. excomm. in 6. in prima parte relectionis,§.5.n.5. & poterit præcipere Iudicibus, ne excommunicatum recipiant,c. decernimus, eod.tit. in 6.

Amplia secundò, etiam in casu,vbi quis inobediens perseuerauit per longum tempus in excommunicatione,& postea moriatur contritus,poterit,in pœnã, non obstante pœnitentia,& absolutione, sepeliri extra sacrum: exemplo D.Gregorij, qui Monachum proprietarium,licet pœnitentem,mandauit,ad aliorum terrorem,sepeliri extra Ecclesiam,vt in cap.cum ad Monasterium, de statu monach. Idem de moriente in torneamentis habetur in cap.1. de torneament. Idem in c.2. de raptorib. idem tradit gl. in c.fin.dist.77.

6 Amplia tertiò, vt fiscus,& pars censeantur releuati ab onere probãdi delictum,licèt posset inquisitus alijs probationibus suam innocentiam demonstrare secundum Ripam,& Butr. in d. cap.1. de iudic. & Menoch. latè in tract. de arbitr. centur.6. casu 416. vnde secũdum Nouissimum in sua praxi cap. 31. fuit dictum in Curia Archiep. non fuisse necessariam quandam repetitionem testium factam ad instantiam excommunicati, qui perseuerauit in excommunicatione per annum: siquidem repetitio testium fit ad probandam intẽtionem fisci,vt clarum est,& fiscus est in probatis.

7 Amplia quartò in eo, qui per quatuor menses,vel per annum perseueraret in excommunicatione, vt non gaudeat clausula absolutionis ad effectum, Rebuff. in pract.benef.in declaratione nouæ prouisionis, num.10.lib.10.

8 Amplia quintò etiam in eo,qui per annum perseuerauerit in excommunicatione,quia possunt eius bona publicari,Isernia de statutis,& cõsuetud. §. ad decus.

9 Limita nunc dupliciter, & primò, vt tunc incurrat excommunicatus præfatas pœnas,quando nominatim fuerit excommunicatus,& declaratus,iuxta tradita in glos. in l. in ciuile C. de furtis.Ratio huius est,quia licèt ipsa excõmunicatio à iure imposita affligat, & inhabilitet quoad omnes suas potentias illum, qui in eã incidit absque aliqua declaratione,vt in cap. pastoralis in fin.de appellat. vbi trahit secum exequutionem, & in cap. cum non ab homine de sentent. excommun. Et sic respectu ipsius excommunicati, statim excommunicatio operatur,illum repellendo ab his,à quibus de iure prohibetur: vt habetur in simili in cap. fin. de cohab. cleric.& mulier.& denunciatio,seu declaratio non addat vinculum aliquod excommunicationi,vt in d.cap.pastoralis §.verũ,& DD. ibi,quia qui declarat, nihil addit l.hæredes palam §.si quid post,ff.de testam. Quoad Ecclesiam tamen, & alios denunciatio,seu declaratio illa videtur necessaria,maximè ad hæresis suspitionem causandam,vt patet in cap. cum contumacia de hæret. in 6.

10 Limita secundò in eo,qui citatus ob iusta impedimenta comparere nequiuerit,Hostien.Anan. & Doct. in c. excommunicamus 1. §. qui autem de hæret. Archid. Io.And. & Franch. in cap. cum contumacia de hæret.lib.6. quos refert,ac sequitur Couar. in c. alma mater 1.p.§.7.n.11. de sent.excom.lib.6.

11 Est tamen notandum, quòd huiusmodi annus debet esse completus, vt colligitur ex cap. cum contumacia hæret.lib.6. ponderando dictionem *ex tunc*,quæ lapsũ terminum designat, iuxta ea,quæ notat glos. in c. cupientes §. cæterum in verb. ex tunc de elect. lib.6. & clem. 1. in verb.ex tunc, de iurepatr. & l.4. in fi. ff.de cond. & demonstr. & præterea etiam requiritur, vt in ea per annum continuauerit,vt in simili dicit Bart.per illum tex. in l.fin.§.quoties in verb. anno continuo, ff. de public. & vectig. & vide Sayr. in thes.cas. cons.lib. 2.c.11.n.5. & 6.

RESOLVT. CDXXXXV.

Officiales Principum turbam arcentes, & clericos percutientes, ab excommunicatione an excusentur.

1 *Officiales Principum percutientes clericum, turbam arcentes, sunt excusatione digni,ita vt non possint,ex hoc excommunicari: probatur tribus medijs,de quibus n.2. 3. & 5.*

4 *Adducitur ratio conclusionis.*

1 REspondi quòd si hoc fecerunt absque animo iniuriandi, non sunt excommunicati. Primo, quia canon dolosos tantum, & violentos tenet, glos. in cap. si verò,il primo, de sentent. excommunicat. & secundum Diuum Thomam in addit.3.part. quæst.24. artic.1. quem refert,& sequitur Sotus in 4.dist.32.q.2. art.3. post conclus. 5. Astens. in summa part.2. lib.7. tit.3.artic.1.vers.8. percutiens clericum non ex odio, vel inuidia, aut indignatione, non est excommunicatus,vt refert quoque decisum Franc. March. in decis. 612.part.2.

3 Tum secundò, quia iuxta opinionem Sayr. lib.3. thes. cas. conscient. cap.2. num.34. si quis non ex deliberatione, sed ex subreptione, & subita passione socium suum clericum leuiter percutit,quamuis sit turbatus,vt contingere solet in ludente cum clericis,maximè si prius à clerico secum ludente percussus sit,non erit excommunicatus.

4 Cuius conclusionis vera ratio est, quia inconsultus calor calumniæ vitio caret, arg.l. quidquid ff. de regulis iuris.

5 Tum tertiò, quia talis percussio non dicitur violenta, iuxta terminos cap. si quis suadente diabolo, & esto, quod esset manus violenta materialiter, si tamen non fit formaliter talis, vtpotè quia non intenditur violentia, seu iniuria, vel non intenditur, quòd sit in clericum, nec talis in excommunicationem incidet, secundum Sayr. loc. citat.num.35. Hartam. in cons.29.num.5. & sequent. Thoming. in cons. 91.num.3.vol.1.

RE-

RESOLVT. CCCCXXXXVI.

Excommunicatus ob percussionem clerici, à quo absoluendus.

1 *Excommunicatus ob percussionem factam clerico, à quo sit absoluendus, distinguuntur duæ species percussionis, de quibus num.2.& 3.*

QVamuis excommunicationis huius absolutio regulariter ad solum Summum Pontificem spectet, vt in cap. si quis suadente diabolo 17.q.4. tamen in aliquibus casibus potest dicta absolutio ab Episcopo impendi: Quare distinguendæ sunt tres species percussionis.

2 Quædam enim est leuis percussio, & hæc varijs modis à Doctoribus fuit intellecta, nam Host. in cap. peruenit de sent. excom. & ibi Panor. & in cap. cum illorum, eod. tit. leuis iniuria iudicanda est arbitio boni viri, seu iudicis, idest Episcopi, ex circunstantijs personarum, locorum, temporum ac ex modo percussionis, & læsionis: si enim clerico solemniter ministranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit iniuria leuis, quæ aliàs leuis esset, sicut è contra, quædam est leuis illata puero, vel in dorso, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non esset leuis illata seni, vel in facie, pugno, aut ense, vel in publico. Et cõmuniter percussio, quæ fit à magistro, Prælato, patre, domino, in discipulum, clericum, filium aut seruum, leuis censetur.

Item secundum Nauar. in manual. cap. 27. num. 91. quem refert Philiarcus lib. 3. de off. Sacerdotis cap. 33. notab. 4. leuis percussio est illa, quæ fit pugno, idest palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abscinditur, aut dens euellitur, nec multum sanguinis emittitur.

Et Astensis par. 2. lib. 7. tit. 13. art. 4. q. 2. ac Siluest. in verb. absolutio 4. in princ. dicunt, leuem esse illam, quando quis leuiter malo animo manum ponit super clerico, vel accipiat eum per vestes, vel habenas, aut eum trahat de quo per Sayr. in thes. cas. cõs. lib. 3. cap. 18. sub num. 5. & prax. Archiep. cap. 28. sub num. 21.

Tandem ex eodem Nau. loc. cit. num. 92. iudicatur leuis percussio, etiam si fit facta in publico, nisi in se fuerit notabilis, & generet aliquod magnum scandalum, & Card. cons. 42. concludit, percussionem duorum clericorum, qui in itinere pugnis, & pedibus ad inuicem se se percusserunt, fuisse leues à quibus posset absoluere Episcopus.

3 Quædam est ænormis, & hæc ex multis iudicatur, secundum Sayr. lib. 3. d. cap. 28. num. 6. Primò ex magnitudine facti. Secundò ex persona læsa. Tertiò ex persona lædente. Quartò ex scandalo. Quintò ex irreuerentia. Sextò ex loco. Septimò ex loco vulneris. Octauo de facti notorietate, quæ omnia tunc demum inducunt grauem percussionem, quando percussio est in se notabilis, & scandalum magnum pariat.

Vnde secundum Nouissimum d. cap. 28. num. 7. in Curia Archiep. Neap. fuit iudicata grauis percussio facta cum baculo quinque, vel sex vicibus, licèt non adfuerit sugillatio carnis, vel vulnus.

Item fuit iudicata grauis percussio facta in personam Confessarij cuiusdam mulieris agonizantis, cuius guttur quidam laicus fortiter manibus comprimebat ita vt si ab alio non fuisset impeditus, ipsũ suffocasset, ratione personæ dicti Confessarij, qui vltra integritatem vitæ erat superior in suo Monasterio insigni, ratione scandali, quod fuit magnum in ciuitate, nam dictus Confessarius accesserat ad domum dictæ mulieris pro commendatione animæ, & percussor, qui erat consanguineus mulieris, prætendebat, mulierem consilio Confessarij fecisse quoddam legatum pium in præiudicium consanguineorum: locus etiam percussus erat in consideratione iuxta l. vulneris ff. de iniur. est enim percussio gutturis nimis periculosa.

Item fuit iudicata grauis percussio duorum clericorum, qui ad inuicem pugnis se percusserunt, sine sanguinis effusione, vel sugillatione carnis, coram sanctissimo Sacramento, quod Illustriss. & Reuerendiss. Cardinalis Gesualdus Archiepiscopus deferebat per Ciuitatem in publica processione repositionis sanctissimi Sacramenti in Ecclesia Cathedrali Neap. in qua fuerat habita oratio quadraginta horarum, & fuerunt grauiter puniti.

RESOLVT. CCCCXXXXVII.

Excommunicatio an suspendatur per appellationem.

1 *Appellatio non suspendit excommunicationem, amplia num. 2. 3. & 5. limita num. 6. & 7.*

4 *Plus est aliquid explicare facto, quam verbo.*

1 COnstituenda est regula pro huius quæstionis dilucidatione, quòd appellatio non suspendit excommunicationem, cap. cum contingat, & ibi Panor. num. 2. de off. deleg. & cap. per tuas, & ibi gl. in verb. in quibus casibus, & ibi Panor. n. 3. de sent. excomm. & in cap. solet, & ibi gl. in verb. errorem, & cap. venerabilibus §. sed si ex causa de sent. excomm. lib. 6. & gl. in cap. præsenti, in verb. ad cautelam de sent. excom. lib. 6. Franc. & communiter DD. in cap. si à iudice n. 3. de appell. lib. 6. Soc. in cap. sacro, n. 51. de sent. excom. Nauar. in manual. cap. 27. num. 4. casu 3. vbi citat pro hac re cap. ad præsentiam, & ibi glos. in verb. contra appellationem de appellat. & in cap. 27. n. 273. Couar. in cap. alma mater 1. p. §. 7. num. 5. & §. 10. nu. 4. Henriq. lib. 13. de excomm. cap. 16. §. 2. Hugol. tab. 1. de cẽs. eccl. cap. 13. §. 18. nu. 8. Ratio est, quia non est homo, qui ligat, sed Deus, cap. nemo 11. q. 3. Cappel. Thol. vbi assignat duas alias rationes decis. 298.

2 Amplia primò hanc regulam procedere non solum in expressa appellatione, sed etiam si intendens appellare se supposuit protectioni superioris ante latã excommunicationem, quo casu perinde est ac si antea appellasset, ex quo de mente cõstat, vt habetur in cap. ad audientiam, de appell. & hoc tenuit Host. Io. And. in cap. 1. de appell. lib. 6. quos refert, ac sequitur Soc. in cap. sacro num. 52. vers. si intendens appellare de sent. excom. & summa Astensis lib. 7. tit. 8. casu 11.

3 Amplia secundo procedere etiam in eo, qui iter arripuit ad Papam, cap. cum olim de dolo, & contum. & cap. dilecti filij 2. & ibi glos. in verb. facto prouocare, & Panorm. num. 5. de appell. quia itineris arreptio ad superiorem, habet vim appellationis, cum plus sit aliquid explicare facto, quam verbo, vt pluribus docet gl. in d. cap. dilecti filij 2. vbi supra.

4

5 Amplia tertiò tam in appellatione iudiciali, quàm extraiudiciali, ex cap. dilecti filij, & ibi Panorm. nu. 2. de appel. & cap. penult. de relig. domib. num. 2. & idem Panor. in cap. considerauimus num. 1. de elect.

RESOLVT. CCCCXXXXVIII.

De causa vt excommunicatio ferri possit.

1 *Excommunicationis gladius est valde salutaris, & magna circumspectione exercendus.*

2 *Excommunicatio ob peccatum mortale proprium contumaciæ ferri debet. Amplia num. 3.*

1 QVamuis excommunicationis gladius neruus sit ecclesiasticæ disciplinæ, ac ad continendos in officio populos valdè salutaris: sobriè tamẽ, magnaq; circum-

circumspectione est exercendus, cum experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari, & perniciem potius parere, quam salutem, Conc. Tridca. p. 3. in prin. de reform. sess. 25. c. multi in princ. 2. q. 1. c. corripiantur, & ibi gl. in verb. maior 24. q. 3. c. dilecto §. & quoniam de sent. excom. in 6.

2 Vnde causa, vt rem paucis absoluam, ob quam excommunicatio ferri potest, & debet, est peccatum mortale proprium graue cõtumaciæ, & inobedientiæ, quo quis Ecclesiæ obedire recusat Henriquez lib. 13. de excom. c. 17. §. 3. Nauar. in manual. c. 27. n. 9. Couar. in c. alma mater 1. par. §. 9. n. 4. Hugol. de eccl. censur. tab. 1. cap. 17. §. 7. & cap. 18. §. 3. Panor. in cap. qua fronte n. 7. de appell. & in cap. significauit n. 1. & 4. de offic. ordin. & cap. cum non ab homine n. 25. de iudic. & in cap. cùm sit Romana, n. 33. & in cap. fraternitati num. 1. de cler. excom. ministran. & in rub. num. 1. de sent. excom. & in cap. officij n. 1. eod. tit. & in cap. ex parte num. 3. de verb. signif.

3 Vlterius ob solam contumaciam, siue à iure, siue ab homine excommunicationem ferri posse, & debere inde probatur, quod excommunicatus statim, atque à contumacia discedit, & Ecclesiæ parere paratus est, à quacumque excommunicatione iuris, vel hominis incursa, Ecclesia eum absoluit etiam post mortem, vbi id opus fuerit, vt habetur, in cap. ex literis, de const. & cap. à nobis 2. & cap. sacris de sent. excom. & DD. ibi, & vide Sayr. in thes. cas. conscient. lib. 1. c. 13. n. 7.

RESOLVT. CDXLIX.

An laicus percutiens Monachum sit absoluendus ab Episcopo, an verò à Superiore percussi.

1 *Laicus percutiens Monachum, quod sit absoluendus à superiore percussi probatur tribus medijs, de quibus num. 2. 3. & 4.*
4 *Contrarium fuit decisum.*
5 *Respondetur contrarijs.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, præfatum laicum absoluendum esse à Superiore illius monasterij, in quo Monachus percussus manebat. Et hoc ex pluribus.

2 Tum primò, quia illius iurisdictio censetur offensa, & consequenter offendentes efficiuntur subditi illius, arg. tex. in l. nullum C. de testib. latè Bartol. in l. à diuo Pio §. 1. ff. de re iudicat. Afflict. dec. 234. de Franch. dec. 147. Triuis. dec. 8. par. 8. par. 3. & Ann. cons. 107. vol. 2.

3 Tum secundò, quia per tex. in cap. monachi de sentent. excommun. Monaci se ad inuicem percutientes, absolui debent ab eorum Superiore.

4 Tum tertiò, quia per tex. in c. cum illorum, eod. tit. si regularis verberet regularem eiusdem monasterij absoluitur à suo Prælato, vt dixi: si verò percusserit regularem alterius monasterij, absoluetur per Prelatum proprium, & per Prælatum eius, qui passus est iniuriã, Sayr. in thes. cas. consc. lib. 3. cap. 28. n. 11.

Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrariũ iudicauit Cur. Archiep. Neap. §. præfatam absolutionem ad Ordinarium laici spectare, non autem ad Superiorem Monachi percussi: & de decisione mirandum quidem non est siquidem corrobatur per textum in c. quoniam de vita, & honest. clericor. vbi clerici communiter viuentes, & sub vno tecto dormientes, ab Episcopo absolui possunt: his accedat tex. in c. religioso de sent. excommunic. vbi regularis percutiens clericũ sæcularem, absolui debet ab eius Episcopo: facit etiã tex. in c. de monialib. eod. tit. vbi moniales se ad inuicẽ percutientes, absolui debent ad Episcopo.

6 Non obstant contraria, quia procedunt, ac loquuntur vbi percussio contingit inter regulares, non autem quando vnus ipsorum esset laicus, & ita videntur procedere omnes textus supra allegati.

Finis tituli Praxis excommunicationis.

PRAXIS SVSPENSIONIS.

RESOLVT. CDL.

Suspensio à Pontificalibus quid importet.

1 *Vis suspensionis à Pontificalibus declaratur num. 2.*
3 *Suspensio à Pontificalibus non prohibet exercitium iurisdictionis Episcopalis.*

1 QVia in nonnullis locis Sac. Concil. Trident. fit mentio de suspensione à Pontificalibus, propterea congruum mihi visum fuit hic primo loco quærere quid importet suspẽsio à Pontificalibus. Cui quæsito respondeo, quòd hæc censura propriè, & directè prohibet actum apparatus Pontificalis, scilicet insignia Pontificalia, vt vsum Baculi, Mitræ, Pallij, etiam

2 in illis, quibus pallium competit. Sic igitur suspensus, quamuis Missam priuatam celebrare non prohibeatur, aut alia facere sine ornamentis Pontificalibus, quæ ei ratione sacerdotalis officij competunt, vt baptizare, pœnitentias dare, & similia: Missæ tamen sacrum cum Mitra, & Baculo celebrare non potest; immò verò consecutiuè etiam suspensio hæc omnem actum ordinis Pontificalis prohibet, cùm actus ordinis Episcopalis non debent, nec soleant sine ipsius insignibus Pontificalibus exerceri: quia de causa, gl. in extrauag. suscepti regiminis, in verb. à Pontificalibus, de elect. docet, suspensum à Pontificalibus, prohiberi etiam ab his, quæ sunt sibi alias vt Pontifici permissa, & à dependentibus ab eis, puta ab Ordinum celebratione, frontis chrismatione, Basilicarum, seu virginum consecratione, & similibus: quod si quis actus sit, qui sine istis insignibus soleat exerceri, ille non est prohibitus.

3 Vnde notandum, hanc suspensionem non prohibere exercitium iurisdictionis Episcopalis, vt expressè docent Host. & Io. And. in c. cum medicinalis, de sent. excom. lib. 6. quos refert, & sequitur Panor. in c. cum dilectus n. 20. de consuetud. Tabiena, verbo suspensio, n. 4. vers. tertio, Siluester verb. suspensio. q. 5. Hugol. de censur. eccl. tab. 4. c. 6. §. 6. n. 5. & alij ferè omnes. Ratio est, quia iurisdictio nullo modo pertinet ad apparatũ Pontificalem, vt notant DD. in c. transmissam de elect. & in c. aqua de consecr. eccl. vel altar.

RESOLVT. CDLI.

An suspensus ab ingressu ecclesiæ, extra eam celebrans contrahat irregularitatem.

1 *Suspensus ab ingressu Ecclesiæ, etiam à celebratioue diuinorum in ea suspensus est.*
2 *Suspensus ab ingressu ecclesiæ, celebrare extra eam potest, nec erit irregularis.*

SVppono pro huius quæstionis dilucidatione hanc suspensionem prohibere omne solemne exercitium cuiusuis ordinis intra ecclesiã, vt habetur expressè in c. is cui de sent. excomm. lib. 6. & facit trãsgressorẽ irregularem, vt ibidem exprimitur, summa Pisanella in verb. suspẽsus, Nauarr. in manual. c. 25. n. 75. vers. duodecimo,

decimo,& c.27.num.170.vers.sexto dico, Costa in repet.c.is cui n.1.de sentent.excom.lib.6.& ibidem Gemin.summa Confess.in addit.lib.3.tit.29.q.5. (quãuis contrarium lib.3.tit.29.q.5.antea docuerit) & Henriquez lib.13.de excommun.& suspens.c.32.§.in fi.Ratio est,quia interdicto principali,censetur interdictum, & omne consequens ex eo;cùm igitur Ecclesia Dei principaliter facta sit gratia diuini cultus, & vt in ea diuina celebrentur, consequens est, vt vbi quis suspenditur ab ingressu illius, etiam à celebratione diuinorum in ea suspensus sit.

2 Vnde non prohibet præfata suspensio celebrationem extra eam,vnde celebrans sub domo aliqua, aut tentorio,aut oratorio aliquo priuato, cũ altari portatili non erit irregularis, ex gl.in c. is cui in verb. in ea, & Costa ibidem n.17.& seq.de sent. excomm. lib.6. Silu. in verb.suspensio q.5. Corona Confess. tit. de suspens. n.6.de Graffijs lib.4.decis.c.25.n.4. Henriquez lib. 13. de excommunic. & suspens. c. 32. §. 2. Nauarr.in manual.c.25.n.75.vers.duodecimo,Couar.in c. almà mater,part.2.§.1.n.3.de sentent.excommunicat.lib.6.Armilla verb.suspensio,§.8.& glos.in cap.vltimo,in verb. ecclesiæ de off. ordin.lib.6. Calder. in suo tract. de eccl.intetd.in 2.membro vers.nunc redeo ad casum.Ratio est, quia causa limitata, limitatum producit effectum,arg.l.in agris ff.de acq.rer.dom.& ita cum pœna hæc limitata sit respectu loci, scilicet intra ecclesiam celebrando,nihil operabitur,si extra illam celebratio fiat,quod maximè procedit in pænalibus arg.c. statutũ de elect.lib.6.& c.odia,& c.in pœnis de reg.iur.li.6.

RESOLVT. CDLII.

An suspensio ad tempus, illo elapso cesset, absque vlla alia iudicis declaratione.

1 *Suspensio ad certum, & determinatum tempus, eo ipso, quod elapsum fuerit tempus, cessat absque iudicis declaratione.*

2 *Suspensio iuris ante lapsum temporis,tantùm potest à Summo Pontifice tolli,hominis verò suspensio tollitur à quo posita est, & superiore.*

EX Cappella Tholos. in decis. 297. deprompta est conclusio,suspensionem ad certum,& determina-
1 tum tempus eo ipso,quod elapsum fuerit tempus, cessare,absq;alia iudicis declaratione,vt probatur ex celebri gl.in clement.1.in verb.donec,de decim.& Inn.in c.cum bonæ de æta.& qualit.ord. Corona Confes. tit. de suspensione num.8.Graff.lib.4.decis.c.25.n.14. Viual.in candelab.aur.tit.de suspens.n.180.Ante lapsum autem istius temporis si lata sit à iure, non potest tol-
2 li,nisi à Summo Pontifice,eo quòd diminuere tempus, est in iure dispensare,si verò lata sit ab homine poterit ante lapsum temporis tolli ab eo, à quo posita est cõmuniter vel à superiore,aut ab eo, qui succedit in dignitate eius, hic enim reputatur eadem persona, ex Nauar.in manual.cap.27.num.162.vers.septimo dico, & Henriq.lib.13.de excommun.& suspens.c.35.§.2.

RESOLVT. CDLIII.

De casibus in quibus Episcopi incurrunt in suspensionem.

1 *Episcopus nullam ipso iure incurrit suspensionem, nisi in mandato, aut sententia specialiter exprimatur.*

2 *Ponuntur vndecim casus, in quibus Episcopi contrahunt suspensionem.*

1 REgula sit, Episcopum nullam incurrere ipso iure suspensionem, aut interdictum virtute cuiusuis constitutionis, mandati,seu sententiæ, nisi specialiter exprimatur, vt habetur expresè in cap. quia periculosum de sentent. excommun. lib. 6. addit Calderin in tract. de interdict. part.1. memb. 1. num. 8. nec iuris, nec hominis sententiam incurrere Episcopos ipsos, nisi specialiter exprimatur, idque etiam probatur in cap. inquisitionis de hæret.in 6. & ratio affertur per Sayr. lib.4. Thes. cas. cons. cap. 12. num. 2. Casus autem, in quibus contrahunt suspensionem, sunt videlicet.

2 Primus ordinans alienum clericum sine literis dimissorialibus proprij Ordinarij, talis enim suspenditur à collatione eorum Ordinum per annum, Conc. Tridentin. sess. 23. cap.8. de reformat.

Secundus est. Ordinans in aliena diœcesi sine expressa licentia Ordinarij loci ab exercitio Pontificalium per annum suspensus est ex Conc. Trident.sess.6. de reformat. cap. 5. & sess. 14. cap. 2. quod procedit & in eo, qui ordinat in aliena Diœcesi, etiam cum expressa licentia, personas eidem Ordinario non subiectas, vt eandem suspensionem incurrat, ex eod. Concil. Trid. sess.6. de reformation. cap.5. & sess.14. de reformation. cap.2.

Tertius, Episcopi Titulares ordinantes aliquem absque licentia ipsius proprij Ordinarij cuiusuis priuilegij prætextu, ab exercitio Pontificalium per annum sunt suspensi, ex Conc. Trid.sess.14.de reformat. cap. 2. Henriquez lib. 13. de excommunic. & suspens. cap.38. §. 2. Nauar. in manual. cap.22. num. 18. vers. tertio, Maiol. lib. 3. de irregularit. cap.23. num.10.& lib.4. cap.2. num.9. Viuald. tit. de suspens. num. 125.

Quartus,Pontificalia exercens,vel etiam solos Calices,Corporalia benedicens in aliena Diœcesi,sine licentia loci Episcopi, efficitur suspensus ab exercitio Pontificalium, Conc. Trid. sess.6. cap.5. de reformat. Nauar. cons.69. num.1. de sentent. excom.

Quintus, ordinans religiosum non professum, sine titulo, seu prouisione, suspenditur à collatione eorundem Ordinum per annum ex Bulla Pij Quinti. 74.

Sextus, Episcopi, Cardinales, & alij Prælati, qui aliquem patiuntur obtinere Cathedram, idest Cathedralem Ecclesiam, aut gradum consequi, contra formam traditam à Pio Quarto in Bulla,quæ incipit, in sacrosancta,ab ingressu Ecclesiæ suspensi sunt.

Septimus, Episcopi,& alij Prælati dantes beneficia, prælertim Curata personis indignis, & quæ in loco residere, & Curam per seipsos exercere non possunt, à collatione beneficiorum ea vice suspensi sunt, vt colligitur ex c.cum in cunctis §.clerici, vers. Episcopus, & cap. nihil est de elect. & cap.quia nonnulli, de cler. non resident.& cap.graue nimis de præbend. & Conc. Trid. sess.7. de reformation. cap.3. iunctis glos.& Doctoribus ibi.

Octauus,suspensi sunt ab ingressu Ecclesiæ Prælati, qui sine auctoritate Summi Pontificis commentarios, glossas,interpretationes, scholia,vllumue interpretationis genus super Concilij Trid. decretis edunt, ex Bulla Pij Quarti super confirmatione eiusdem Concilij: quæ constitutio edita fuit quinto anno eiusdem Pij Quarti 1563. septimo Calendas Februarij, & incipit, Benedictus Deus, & est constitutio 96.

Nonus,accipientes beneficia per simoniacam confidentiam ab ingressu Ecclesiæ sunt ipso iure suspensi, & etiam Episcopi,ac S.R.E.Cardinales,per Bullam Pij Quarti de confident.109.& plures alias pœnas incurrunt, vt ibi, & constitut. Pij V. in Bull. cap.87.

Decimus, Episcopi, eorumque Superiores qualiter ad visitanda limina Apostolorum Petri, & Pauli, sub pœna suspensionis obligentur, vide Bullam Sixti V. de visitandis liminibus Apostolorum, editam anno 1595. 13. Calend. Ianuarij, quam refert Sayr. in thesau. casuum conscient. lib.4.c.12.num.53.

RESOLVT. CDLIV.

De casibus, in quibus reliqui, præter Episcopos, contrahunt suspensionem.

1 *Enarrantur sex casus, in quibus reliqui, præter Episcopos contrahunt suspensionem.*

1 PRimus est, Abbas regularis subditis laicis tonsuram, aut ordines conferens, aut eisdem litteras dimissorias, vt ab alijs ordinentur, concedēs, ab officio, & beneficio per annum ipso iure suspensus est, vt habetur in Conc. Trident. sess. 23. de reform. cap. 10.

Secūdus, Fratres Prędicatores, si perturbare præsūpserint Officiū Inquisitoris cōtra Hæreticos, per Fratres Minores exercitatum, & idem de Minoribus perturbantibus Officium inquisitoris, per Prædicatores exercitatum, ipso facto, ab exequutione Ordinum sacrorum suspēsi sunt quousque vel per Sedem Apostolicā, vel ipsum Inquisitorē, cuius Officiū perturbarūt, absoluantur, vt habetur in quodam priuilegio concesso à Clemēte IV. quod incipit, Paupertatis altissimæ.

Tertius, religiosi absque licentia, & literis dimissorijs proprij Prelati sacris initiati ab vsu Ordinū sacrorum sic susceptorum, suspensi sunt arg. extrauag. Cum ex sacrorum Pij Secundi, Nauarr. in manual. cap. 25. n. 70. & c. 27. n. 155. verſ. tertia, Henriquez lib. 13. de excom. & suspens. c. 40. §. 1.

Quartus, Præpositi, Priores, & omnes religiosi, qui introducunt mulieres intra monasteria, à diuinis suspensi sunt, & beneficijs priuati, & ad illa, & ad alia omnia inhabiles redduntur, ex Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Regula Viuald. tit. de suspens. num. 118.

Quintus, habetur in Bulla Pij Quinti, quæ incipit, Quanta Ecclesiæ, edita 1568. Calend. April. & est 58. eiusdem in ordine, in qua Capitula, & Conuentus, quibus ob transgressionem Bullæ prædictæ circa non admittēdas beneficiorum resignationes est interdicta facultas, si contra fecerint incurrunt suspensionem ab illorum collatione, &c. & si sic suspensi cōferre, eligere, præsentare, cōfirmare, vel instituere ausi fuerint eo ipso à diuinis suspensi sunt, & à solo Papa absoluūtur.

Sextus, Capitula Sede vacante, quia infra annum vacationis literas dimissoriales concesserint, ex Conc. Trid. sess. 7. c. 10. de reform. ecclesiastico subiacent interdicto.

Notabilia quædam in materia suspensionis.

PRimus, suspensus ab ordine superiore, non dicitur ab inferiore suspensus, sed suspensus à minore, tanquam a fundamento, censetur à superioribus suspensus. Henriq. de suspensione c. 22. §. 2.

Secundus, suspensus ab ordine, non dicitur suspensus à iurisdictione, quæ fundatur in ordine, nam ordo differt specie à iurisdictione, vnde Sacerdos suspensus ab ordine, potest absoluere excommunicatum ab excommunicatione, sed non solemnibus precibus adhibitis, neque à peccato, cum sit ordinis, illud verò iurisdictionis videatur, Sayr. tom. 1. fol. 381.

Tertius, suspensiones tres incurreret, qui tres ordines sacros susciperet sine dimissorijs sui ordinarij, Nauarr. cons. vltimo de corpore vitiatis.

Quartus, suspensionem ab ordine incurrens, non efficitur irregularis, exercens actus ordini suo ex cōstitutione proprię regulę deputatos, puta eligēdo, stādo, & sedēdo in Choro, & Capitulo inter alios tali ordine insignitos, idem Nauar. cons. 7. & ætat. & qualit. ordin.

Quintus à diuinis suspensus, prohibetur solum in officio suo agere sicut prius, ideo potest confiteri, & cōmunicare, idem Nauar. cons. 64. de sent. excom.

Sextus, suspensione vnius mensis, incurrens ob violationem statuti alicuius, imponentis pœnā huiusmodi, si ante dictum tempus elapsum, aliam pœnam, vel eandem ob nouum simile peccatum incurrat, non expectatur adimplementum prioris temporis, sed statim incipit currere tempus secundæ pœnæ debitum, & sic non fit duplicatio totius, docet notabiliter gl. in clem. 2. de Magistris.

Septimus, suspensio à voce actiua, vel passiua, & à Pontificalibus, potest quidem suspendi per appellationem subsequentem legitimam, vt pluribus docet idem Nauar. cons. 6. de appellat. prædicta enim valde inter se differunt, ideoque cum in iure non fiat mentio de ipsis, non est de illis intelligendum.

Finis tituli Praxis Suspensionis.

PRAXIS IRREGVLARITATIS.

RESOLVT. CDLV.

A quibus irregularitatibus Episcopus absoluere possit.

1 *Episcopus potest dispensare à quibuscunque irregularitatibus occultis. Amplia n. 2. limita n. 3. 4. 7. & 8.*
5 *Limita, causa, limitatum producit effectum.*
6 *Cui verba legis non conueniunt, nec dispositio.*

1 LIcet Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto prouenientibus excepta ea quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum dispensare, & in quibuscunq; casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis delinquentes quoscunque sibi subditos in diœcesi sua per seipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputatum, in foro conscientiæ gratis absoluere. Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat.

2 Amplia, vt hanc potestatem Episcopus alteri delegare possit, vt secum dispenset in huiusmodi irregularitatibus, in quas Episcopus forte incidisset, vt declarauit Sac. Congreg. & ratio est, quoniam Episcopus in hoc delegatus est ad vniuersitatem causarum, & vicem delegantis gerit, ergo subdelegatus vice primo delegantis fungitur, & per cap. fin. de off. Ordin. facultatem subdelegandi habet. Ab Archiepiscopo etiam suo absolui poterit; eius enim Ordinarius est, ita Abb. ac DD. in cap. pastoralis de offic. ord. & Nouissimus in prax. Archiep. c. 66. num. 23. Limitant tamen Doctores nonnullis modis.

3 Et primò non procedere in illis regionibus, in quib. Conc. Trid. receptum non est, quia tunc non possent Episcopi vti hac facultate, vt declarasse Sac. Congreg. scribit Garzia de benefic. p. 7. c. 11. num. 23.

4 Limita secundò, non procedere cum extraneis personis, quoniam Episcopi non possunt dispensare cum eis, qui subditi non sunt, cum hæc facultas concedatur, habito respectu ad subditos, per illa verba, *quoscunque sibi subditos*, ergo secus quoad alios: limitata
5 enim causa, limitatum producit effectum l. in agris,
6 ff. de acquir. rer. domin. & l. fin. ff. de calumn. & cui verba legis non conueniunt, nec dispositio conuenire potest. c. solemnitatibus §. pen. de elect. lib. 6. & l. 4. §. solum ff. de dam. infe. & Fel. in cap. nonnulli num. 31. de rescript. & ita Nauar. in cons. 31. de pœniten. quare nec cum regularibus exemptis in sua diœcesi commorantibus, dispensare poterit, ita Nouissimus in sua praxi cap. 66. num. 19.

7 Li-

7 Limita tertiò, vt Episcopus dispensare nequeat etiã cum subditis extra diœcesim, nam sancta Synodus permittit id ei in diœcesi sua, vt ibi dicitur, ergo extra eam non potest, nam nec Pontificalia in aliena diœcesi exercere potest, vt habetur in eodem Conc. Trident. sess. 6. de reform. cap. 5. Quamuis melior ratio sit, quod ita sancta Synodus statuit fauore residẽtiæ cuius gratia residens Episcopus alia priuilegia habet, quod locum habet, vel Episcopus diœcesis id concederet, vt per eundem Nouissimum cit. cap. nu. 17. vbi quod nec Episcopus possit absoluere non subditos in sua Diœcesi de consensu sui Ordinarij.

8 Limita quartò, vt Episcopus non possit dispensare cum prædictis extra forum conscientiæ, nam sancta Synodus facultatem ei tribuit, vt habetur in eod. c. 6. in foro conscientiæ, ergo alias secus, ita Vgol. de potest. Episc. §. 2. c. 57. n. 7. & conferunt dicta per Nauar. in cons. 11. n. 2. de priuileg.

RESOLVT. CDLVI.

Homicidium voluntarium quando dicatur.

1 *Datur diffinitio homicidij voluntarij, & distinguuntur duo termini.*
2 *Adducuntur circa hanc materiam nonnullæ Sac. Congreg. declarationes.*

1 SAyr. lib. 7. c. 1. n. 10. ex mente Aristot. lib. 3. Eth. c. 1. & ex D. Thom. l. 2. q. 6. art. 1. diffinit, homicidium voluntarium illud esse, quod in se ab agente est intentum, & subdiuiditur, secundum eundem, in voluntariũ in se, & voluntarium ex sua causa; potest enim voluntas ferri in actum homicidij, tam directe, quam indirectè: directè quidem, & per se fertur voluntas in homicidium, quando quis habet animum occidendi, vt qui intendit occidere Petrum, & hæc est vera, & propria malitia, & peccatum homicidij: indirectè verò, & secundum quid, fertur voluntas in homicidium, quoties fertur in id, ex quo immediatè, & per se sequitur homicidium, vt cum propinatur venenum, percutitur præguans, vel quis grauiter percutitur in capite, aut iuxta cor, & inde sequitur mors; applicans enim huiusmodi res, est causa efficax mortis; quamuis ex eo, quod voluntas non feratur directè, sed indirectè in homicidium, minuatur aliquantulum culpa.

Et tandem, quod dicatur homicidium voluntarium vide Caiet. 2. 2. q. 64. art. vlt. Nauarr. in manual. c. 27. n. 240. Couar. in clement. si furiosus 2. p. in initio, & §. 1. n. 2. de homicid. Vgol. cap. 33. de irregularit. Ant. Roch. de visitat. verb. homicidio voluntario. Auilam de censur. 7. part. disputat. 6. sect. 2. dub. 1. Molin. tract.
2 3. disputat. 3. 33. & 39. & alios. In qua etiam materia notandæ sunt infrascriptæ Sac. Congregationis declarationes, secundum quod refert Garz. de benefic. p. 7. cap. 11. num 44.

Mandans homicidium in persona vnius si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, decisum anno 1587. Secundo quærebatur, an is qui mandauit aliquem baculo vulnerari, eo expresso, ne occideretur, si mandatarius armis percusserit, & occiderit intelligatur incidisse in hoc decretum Concilij vt omni ordinatione, ac beneficio, & officio absque spe dispensationis perpetuò carere debeat? Congregatio censuit negatiuè; & hanc doctrinam confirmat Nauarr. in manual. cap. 27. num. 240. Concilium enim requirit homicidium per industriam per insidias, & ex proposito.

RESOLVT. CCCCLVII.

An mutilatio membri æquiparetur homicidio voluntario ad effectum, vt Episcopus dispensare nequeat.

1 *Episcopus potest dispensare super irregularitate proueniente ex mutilatione, quamuis non possit dispensare super irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.*
2 *Assignatur ratio conclusionis, & adducitur etiam ad hoc constitutio Pauli III. n. 4.*
3 *Datur intellectus ad Nauarr. c. 27. n. 194.*
5 *Declaratur glos. in clement. 1. de homicid.*

1 LImitatur communiter per DD. conclusio illa, quod Episcopus dispensare nequeat super irregularitate, quæ contrahitur ex homicidio voluntario, vt minimè procedat in mutilatione voluntaria, si est occulta, ita Nauar. c. 27. n. 94. in fin. Rodriq. in summ. c. 181. p. 1. n. 1. & in quæstionib. regular. t. 1. q. 24. art. 10. Garz. de benefic. p. 7. c. 11. n. 29. Tolet. lib. 1. c. 88. versic. 6. & c. 89 num. 3.

2 Cuius conclusionis ratio assignatur, quoniam exceptio posita in Conc. videlicet, *excepto homicidio voluntario*, non comprehendit irregularitatem ortam ex mutilatione membri, secundum Viuald. de irregularit. n. 328. nam secundùm Henriq. in sum. lib. 14. de irregul. c. 19. in gl. lit. I. in mutilatione membri, Concilium nihil innouauit, cùm solum excepit homicidium voluntarium, sub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cùm verè non sit homicidium, secundùm Thoming. dec. 200. & Mastrill. decis. 168. & in proprijs terminis Rodriq. in addit. ad Bullam §. 1. nu. 6. Molina tr. 3. disp. 79. n. 8.

3 Non obstat Nauarr. c. 27. n. 194. asserens, mutilationem membri æquiparari homicidio, quia respõdetur, secundùm Rodriq. citat. c. 181. æquiparationem procedere tantummodo quoad irregularitatem contrahendã, non autem quoad prohibitionem dispensandi, cùm, vt supra dixi, homicidium distinguatur à mutilatione, vt probatur in c. 1. de cler. pugn. in duel. ibi, homicidiũ, vel membrorũ diminutio non fuerit, sequuta.

Deniq; quod sub prefata prohibitione Conc. nõ cõprehendatur mutilatio membri, Garz. citat. loco allegat Constitutionem Pauli III. in anno 1549. in fauorem Societatis Iesu, vbi in facultate dispensandi in irregularitate, cum personis Societatis excipit homicidium voluntarium, bigamiam, & mutilationem membrorum, vt in libro literarum Apostolicarum Societatis Iesu pag. 40. & ita censuit Sac. Congr. Conc. super dictum c. 6. his verbis ibi, *Homicidio voluntario, appellatione homicidij non venit mutilatio membri.*

5 Nec secundum eum obstat glos. in clementin. 1. de homic. quia procedit quoad incurrendam irregularitatem, non quoad dispensationem, vt referunt Suar. t. 5. disp. 44. sect. 2. n. 4. & sect. 3. seu. 4. n. 35.

RESOLVT. CDLVIII.

Homicidium casuale, quod dicatur.

1 *Datur diffinitio homicidij casualis, ex qua diffinitione infertur ad duo, n. 2. & 3.*

1 SEcundum gl. in c. sicut dignum de homicidio: casuale homicidium propriè dicitur, quando omnino sequitur præter aliquam culpam, & præter omnem intentionẽ, & ideo dicitur casuale, quia opponitur voluntario directè, & de hoc loquitur Con. Trid. sess. 14. c. 7. de refor. ibi, *Si verò homicidiũ nõ ex proposito sed casu.*

2 Ex quo infertur primò, quòd ſi aliquis occidit hominem, non intendens occidere: item ſi quis mãdat alicui vt verberet, vel percutiat, ita vt non occidat illũ, ſi mãdatarius occidat, eſt homicidiũ caſuale diſpẽſabile ab Epiſcopo Nauar. in manual. c. 27. n. 240. & conſ. 27. de homic. Henriq. in ſum. lib. 14. c. 19. §. 3. in annot. lit. E.

3 Infertur ſecũdò, quòd ſi quis facit aliquid, vnde ſecutaſſit mors, non tamen fecit animo inferendi mortẽ, incurrit irregularitatem ex homicidio caſuali prouenientem: ſic ſi quis defendat ſe, & ſe defendendo, aliquem occidat, exercendo moderamen inculpatę tutelæ, committit homicidium diſpenſabile, & irregularitatem inde prouenientem incurrit ex Nauarr. c. 27. n. 240. & conſ. 36. n. 1. de homic.

RESOLVT. CDLIX.

Homicidium quando dicatur deductum ad forum contentioſum.

1 *Delictum dicitur, deductum in iudicium per citationem, redditur ratio.*
2 *Ampliatur concluſio non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellationis.*
Limitatur num. 3. & 4.
5 *Citatio inualida nil operatur.*
6 *Citatio inualida non conſtituit aduerſariũ in contumacia.*

1 REſpondetur, delictum tunc dici deductum in iudicium, quando eſt facta citatio: & ratio eſt, quia regulariter à citatione incipit. tex. eſt expreſſus in §. fi. de pœna temer. litigan. inſtit. gloſ. in rub. C. de iuris voc. Bart. in l. & quia ff. de iuriſd. omn. iudic. Bald. in l. vbi ceptum ff. de iudic. & in addit. ad Spec. in tit. de appellat. verſ. iudiciũ dicitur, latè Alex. poſt Caſtren. in l. poſtquam liti C. de pact. vnde ſecundum Nouiſſimum in ſua prax. c. 66. non ſufficeret ſola informatio capta per Curiam, ſi Curia ipſa non procederet contra inquiſitum, neque ipſum citari feciſſet.

2 Amplia id, quod dixi, quod per citationem dicatur delictum deductum ad forum contentioſum, procedere non ſolum in cauſa principali, ſed etiam in cauſa appellat. l. fin. §. illud cum ibi not. per Bar. C. de temp. appellat. Vnde citatio dicitur de proceſſu, prout habetur in c. prudentiam in gl. in verb. formam de offic. deleg. facit tex. in c. quoniam contra falſam in verb. citationes, & ibi DD. de probat. & ideo ſi ſtatutũ dicat, quòd appellans debeat poſt appellationem infra tot dies procedere in cauſa, aliàs appellatio habeatur pro deſerta, ſufficit quod fecerit partem citari, ad hoc, vt dicatur proceſſiſſe.

3 Limita nunc propoſitam concluſionem de citatione, & primò in illa, quę eſt extraiudicialis, gl. in clem. 1. in verb. citationes de iudic.

4 Limita ſecundò, quando citatio eſſet circunducta, quia tunc habetur, ac ſi non eſſet facta. l. & poſt edictũ §. quod ſi ijs ff. de iud. Et ex hoc dicit notabiliter Bal. in l. 1. ff. eod. poſt Guil. de Cu. in l. ſicut, C. de præſcript. 30. ann. quod per talem citationem, quando actor nõ comparuit, non cenſetur interrupta præſcript. idem tenet Bald. in l. fin. in princ. ff. de eo per quem fa. erit, & in d. l. & poſt edictum §. 1. vbi hoc reputat not. dignũ, & ſequitur Alex. qui prædicta allegat. idẽ tenet Lanfr. Brix. in tr. de arbit. in 6. p. in q. 32. idem, & plenius tenet Bald. in c. conſuluit n. 7. de off. deleg. vbi hoc probat duabus rationibus. Primo, quia actor non comparendo, videtur renunciare tali citationi. Secundo quia iſta citatio non habet ſuum perfectum eſſe. d. l. & poſt edictum §. circunducto. idem etiam tenet Bald. in addit. ad Spec. in tit. de citationib. in vlt. col. & idem Bal. in repert. ſuo ſuper Innoc. in verb. citatio, motus, quod actore non comparente, citatio eſt imperfecta, cũ non conſtet ex ſuis partibus, & ideo non interrumpit præſcriptionem, facit, quia per citationem inualidam nõ interrumpitur preſcriptio, ſecundum Bart. in l. accuſare ff. de adulter. Bald. in c. quoniam contra falſam, in 6. col. de prob. & in c. tua nos, in pen. col. de cohabit. cler. & mul. ſicut nec per conteſtationem litis factam coram iudice non ſuo, interrumpitur præſcriptio, gloſ. eſt in cap. placuit 2. §. quod ſi per naturale in verſ. interrupta 16. q. 3. in gl. in l. ſi pater, & ibi Bald. C. ne de ſta. defunc.

5 Item citatio inualida nihil operatur gloſ. in l. ſi accuſatoribus in gloſ. fin. C. de accuſ. quam not. & ſequitur Bald. in c. in nomine Domini, in 4. not. de teſtib. & in d. c. quoniam contra falſam in 6. col.

6 Item citatio inualida non conſtituit aduerſarium in contumacia, gloſ. in cap. de cauſis in verbo venire de off. deleg.

RESOLVT. CDLX.

Delictum quando dicatur occultum.

1 *Occultum dicitur omne improbabile.*
2 *Occultum dicitur illud, quod opponitur notorio.*
3 *Opinio Graff. quæ ſit circa hoc.*
4 *Occultum ſecundum opinionem Garz.*
5 *Delictum vt dicatur occultum, quid requiratur.*

1 NAuarr. in ſuo manuali c. 27. n. 250. & ſeq. cupiens hanc explicare quæſtionem, ſcriptum reliquit, illud eſſe occultum, quod non eſt publicum, ſequitur Tolet. lib. 1. cap. 89. nu. 5. Azor. inſtitut. moral. part. 1. lib. 8. cap. 10. q. 9. Sanchez de matrim. lib. 2. diſput. 37. num. 11. vbi conſtituit concluſionem, omne improbabile eſſe occultum, & iuxta hanc explicationem intelligendus eſt tex. in cap. veſtra de cohab. cler. & mul.

2 Henriquez verò lib. 14. de irregularit. cap. 20. n. 40. tenuit occultum dici illud, quod opponitur notorio, quod quidem notorium inducitur ex confeſſione in iudicio facta cap. cum olim de verb. ſignific. Crauet. conſ. 248. Gramm. dec. 31. & 36. & Balb. in deciſ. 51. vnde acta iudicialia inducunt manifeſtum, Verall. in dec. 325. p. 1. Cap. Tholoſ. in dec. 122. & 199. Rot. Genuenſ. in dec. 146.

3 Graff. lib. 1. ſuar. aur. dec. c. 3. n. 45. ſcripſit, occultum dici, cuius non ſunt legitimi teſtes, etiã ſi ab aliquibus ſciatur, non autem quod opponitur notorio, & manifeſto, & ita quoque voluit ante eum Maiol. de irregul. lib. 5. cap. 51. n. 4. Vinald. in eiuſdem nominis tractatu, n. 215 in caud. aur. Auila de cenſuris part. 2. c. 7. diſp. 1. dub. 12. Rodriquez 1. to. quæſt. reg. q. 24. art. 11. Zecch. de caſibus reſeru. caſu fin. n. 1.

4 Tandem Garz. de beneficiis p. 7. c. 11. n. 47. ſuper c. 6. ſeſſ. 24. de reform. Concil. Trid. refert quaſdam declarationes Sacræ Congregationis, quarum prima eſt: intelligendum eſt occultum ſecundum terminos iuris, alias Abſolutus, vel diſpenſatus à proprio Epiſcopo in materia delicti perpetrati coram duobus, vel tribus teſtibus, quod tamen non fuit notorium, non eſt tutus in conſcientia, quia Concil. vtitur termino occulti, quod propriè loquendo, dicitur, quod probari non poteſt c. veſtra de cohab. cler. at per duos teſtes probari poteſt, & verba Conc. debent intelligi ſecundum proprietatem, & huic opinioni quoque ego adhæreo, quare ſi delictum patratum eſſet coram vno teſte, crederem dici occultum ad effectum, vt Epiſcopus poſſet in eo diſpenſare, quia dictum vnius dictum nullius l. iuſiur. C. de teſtib. & c. tuis eod. tit.

5 Notandum tamen in hac materia eſſe attendendã radicem delicti, quod ſit occulta, vnde ſi excommunicatus occultè, publicè celebret, licèt celebratio ſit notoria, irregularitas tamen dicetur occulta, propter occultã excommunicationem, ex qua ipſa deſcendit,

ita

ita post Nauar.& Henriquez prax. Archiep. c.66. sub n.4. & sequitur Piaseg. in praxi Episcopali p.1. cap.1. rubr. de dispensationib. sub n.56.fol.61.

RESOLVT. CDLXI.

In qua ætate contrahatur irregularitas.

1 *Infans non contrahit irregularitatem.*
2 *Amplia etiam in infante maiore, doli tamen incapace tempore delicti.*
3 *Redditur ratio ampliationis.*

1 EX clem.1. de homic.expresè colligitur,infantem non contrahere irregularitatem, quod ampliant
2 procedere etiam in eo, qui est maior infante,si tẽpore quo delinquit,non erat doli capax, nam in irregularitatem non incidit, vt ante omnes tenuit gl. in citata clem. vnica in verbo infans, cum qua conueniunt ibi Petr.de Anch.n.7.Imol.n.6. Bonifac. Vital.col.pen.n. 73. & alij communiter Soccin. in cap. ad audientiam colum.12. num. 48. versic. vnde arbitror de homicid. Igneus in l.1.§.impubes n.18.ff.ad Syllan. & nouissimè Gonzal. à Villadiego in tract. de irregularitate cap. de percussore n.12. qui hanc perhibet communem, id quod faciunt similiter Soc. & Igneus locis signatis: & ratio est, nam si per infantem septennio minorem,
3 & doli incapacem, irregularitas non contrahitur, d. clem.vnic.vt supra visum est,quia consilij imbecillitas eum excusat, & talis ætas ignorat, quodque videt l.1. C.de fals.monet. Eadem etiam ratio militans in puero maiore infante, doli tamen incapace, ergo idem ius erit, arg.l.illud ff. ad l. Aquil.

RESOLVT. CDLXII.

Dicens aliqua verba, ex quibus mouetur alius ad patrandum homicidium, an sit irregularis.

1 *Facti species.*
2 *Clericus ad hoc vt possit dici irregularis ex aliquo homicidio commisso, est necesse,quod fuerit causa proxima.*
3 *Præstare consilium quando quis dicatur.*

1 INter nonnullos astantes,quidam conquerebatur de malis tractationibus sibi illatis à quodam suo amico,quæ cùm audiuisset Canonicus cuiusdã Cathedralis huius Regni protulit hæc verba,*Per certo,se hauesse fatto queste cose à me,farei ad ogni modo,che lui nõ pratticasse tra gli huomini*. quibus habitis per spatiũ dimidiæ horæ ille dictum suum amicum occidit, quo peracto capitur informatio, quod dictus Canonicus, vti instigator,adhortator, & consultor debeat censeri incurrisse in irregularitatẽ, & quãuis ex regulis mãdãs, adhortans, & consulens, vti peruersa intẽtione suffulti, sint omnes irregulares, vt probatur expresè in c. vt periculosè de pœnit. dist.1.gl. in c. sicut §. clericus de homicid. quod adeò verum est, vt procedat etiam si esset iustum homicidium.cap.sententiam ne cler.vel mon. latè gl.in clem.1. de pœnis. Et procedit etiam si non statim,sed diu post patratũ fuerit prefatum homicidium,secundùm Spec.in tit. de dispensatione,§.iusta vers. sed quæritur,Sylvester in summa in verbo homicidium primo quæst.8.vers.sextum,Balbus dec.13.

Supradictis accedat, quod in dubio dum ambigitur an clericus sit irregularis, vel non, semper dicendum est,esse irregularem,& à celebratione abstinere debere, secundùm Panorm. in cap.ad audientiam n. 2. vbi Fel.num.1.de homic.per tex. in cap.2.de obseruat. ieiunij, & latè Villagut. in decis.50.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului,videlicet,prefatum Canonicum nullam cõtraxisse irregularitatem, ad quod consulendũ, salua omnium correctione, mouebar ex pluribus.

2 Tum primò, quia vt præbẽs causam homicidio, dicatur irregularis necesse est,vt causa illa fuerit proxima,non autem remota,vt latè tradit Fel. post alios in cap.de cætero de homicid.de Rubeis cons.23. nu.6.& sequent.Marant.cons.27.n.3. Cacher.in cons.103.n.6. & in casu proposito præfatum Canonicum apertè apparet,nullam dedisse causam proximam,immò remotissimam, secundùm quod in proprijs terminis refert se consuluisse Burell.in cons.62.volum.1. quem refert, & seqitur Burchelt. cons.22.

3 Tum secundò, quia per supradicta verba, quibus vsus fuit dictus Canonicus non videtur præstitũ fuisse consilium,ex quo præstari consilium dicitur,quãdo quis suasit,rogauit,mandauit,vel quid simile fecisset, ex quibus sequeretur homicidium, capitulo sicut dignum de homicid. & ponit exemplum Spec. in tit. de dispensatione. §.iusta n.39.puta si ostendit vtilitatem, quæ ex patrato homicidio sequeretur.

Denique ad excusandũ prefatum Canonicũ ab irregularitate adducebatur, quod homicida non fuit motus principaliter ex verbis dicti Canonici,quoniã erat aliàs occisurus ob inimicitias ortas inter eos,quo casu cõsulens personæ, quæ omnino erat homicidiũ cõmisurũ,irregularitatẽ non contrahit, vt deducitur ex traditis,per Henriq.lib.14. de irregularitat.c.16.n.3.

RESOLVT. CDLXIII.

An Episcopus absque irregularitatis metu possit concedere licentiam iudici laico exhumandi corpus mortuum.

2 *Facti species.*
2 *Corpora mortuorum non debent vexari.*

ISTud solet peti ad finem capiendi informationem delicti in genere, quare cùm in Curia Episcopali
1 Auersana id contigisset,cùm peteretur exhumari corpus sepultum in terra Cassandrinæ diœcesis eiusdem ciuitatis,sub pretextu cognoscendi an esset venenatũ. Cumque Illustrissimus Dominus meus Cardinalis Spinellus petijsset à me,an iure istud fieri posset: ego in primis dubitabam pro negatiua opinione, quod de omni iure cadauera mortuorũ debent esse in maxima veneratione:hinc in l.sunt personæ ff.de relig.& sumpt.
2 funer.habetur,quod corpora,& ossa mortuorum non debẽt vexari,probatur quoque in l.ne corpora ff. eod. tit.vbi habetur maxima veneratio Gentilium in sepeliendis corporibus defunctorum, & statuitur in iure canonico in capitulo in nostra de sepulturis.

Accedat secundò text.in l. qui sepulchrum Cod. de sepulchr.violat. vbi corpus mortuum nõ debet percuti,& lacerari,voluit etiam Bertachin. in suo repertor. in verbo cadauer furans. Catald. de syndicatu quæst. 147. & 148. Alberic. in suo diction. in verbo mortuos non licet.Milis in suo repertor.verb. sepultura.Hyppsing. 199. immò datur actio iniuriarum contra talia perpetrantes.leg.1.§.& si forte ff.de iniurijs,& qui cõtra supradicta facit peccat mortaliter, cùm committat contra legis præcepta,Armill. in verb.mortuum, quem refert Caualc.in decis.18.par.5. & cadeuer non potest exhumari,etiam ex causa licita,absque licentia Episcopi,alias puniri debet, qui sic contrectat, ac si reliquias spoliaret,&auferret,& sacrilegium committeret, Clar.in §.sacrilegium n.3.Franch.March.in dec. 1056.n.9.part.1.& in dec.381.& in dec.1.par. 2. Rota in dec.8. vt lite pend. in antiq.

Sed contrarium fuit practicatum in Curia Archiepiscop. Neapol.prout testatur nouissimus auctor praxis Archiepisc.in 1.impressione c.41.num.10.

RESOLVT. CDLXIV.

Clausula *citra pœnam sanguinis*, an præseruet ab incursu irregularitatis.

1 *Clericus potest de suis malefactoribus conqueri præmissa clausula, citra pœnam sanguinis, & non efficitur irregularis, amplia num. 2. & 3.*

SVpposito, quod clericis, seu quibusuis ecclesiasticis personis prohibitum sit se immiscere causæ sanguinis cap. clerici, & cap. sententiam, ne cler. vel mon.

1 Dubitatur, an id procederet etiam stante protestatione in accusatione, vel querela criminali, *citra pœnam sanguinis*, & text. in cap. Prælatis de homicid. lib. 6. apertè definiuit, licitum esse clericis absque vlla irregularitate, apud iudicem sæcularem querelam proponere de malefactoribus suis, & pœnam petere etiam in causa criminali, præmissa hac protestatione.

2 Amplia primò, etiam si præfatus clericus certò sciat, iudicem mortem accusato illaturum, secundùm Panormit. Fel. Io. And. & reliquos in cap. postulasti num. 3. de homic. Sum. Confess. lib. 2. tit. 1. quæst. 64. & Couar. in clem. si furiosus par. 2. §. 5. num. 1. vers. quarto de hom. & Soc. in cap. ad audientiam n. 54. de hom. Angelica verb. homicidium 2 n. 6. & Silu. verb. homicidium 2. q. 8. Tabiena verb. irregularitas 3. §. 8. & S. Anton. 3. part, tit. 29. c. 2. §. homicidium casuale, quidquid Vincent. vt refert Panorm. contrarium in hoc casu senserit, Sum. Corona tit. de irregularitate n. 7. Cosmus Philiarcus de off. Sacerdot. part. 1. lib. 4. c. 11. §. 4. Ratio est, quia alias daretur materia trucidandi clericos, & bonis suis spoliandi, vt rectè Panormit. vbi supra ex cap. Prælatis de homicid. lib. 6. colligit.

3 Amplia secundò, vt præfata clausula suffragetur quoque etiam criminaliter quærelantibus pro offensionibus illatis in personas suorum consanguineorum, vt fuisse seruatum in Curia Archiepiscopali Neap. scribit Nouissimus in sua praxi c. 41. Et ratio est, quia iniuria facta vni, censetur facta omnib. de familia. Bar. in l. lex Cornelia ff. de iniurijs, Bal. in l. 1. in 5. not. C. de raptu virg. Anton. de Butrio, & Fel. in c. cum oporteat de accus. & dicitur tractari de proprio interesse, quando iniuria illata est vni de familia, secundum Dec. in cons. 133. num. 4. Gram. in dec. 23. vnde Nauar. in cons. 3. de iniurijs, concludit, patrem clericum posse agere contra interfectorem filij, cum protestatione prædicta Couarr. in d. clementin. si furiosus §. 5. num. 4.

Quare sequitur ex prædicta ampliatione, clericum, qui aliquem accusauerit pro offensione alteri illata contrahere irregularitatem, etiam interposita clausula *citro pœnam sanguinis*, ita Nauar. in man. cap. 27. num. 213. Couar. cit. loco num. 4. Fel. in cap. postulasti de homicid. & idem Fel. cum Panorm. in c. de cætero de testib. Villadieg. de irregularitate c. de percussore. Henriq. lib. 14. §. 11. num. 4. Medices par. 2. tit. 9. quæst. 34. §. 13. Ratio est, quia cap. Prælatis de homicid. locum habet cùm accusatio proponitur pro iniuria ipsi clerico accusanti illata.

4 Quia si clericus in animo haberet contrarium protestationi exterius per eum scripto, aut verbo factæ, an irregularitatis notam euadet, si sequatur pœna sanguinis, vide Sayr. in thesaur. cas. conscient. lib. 6. cap. 18. num. 4. vbi Doctores hinc inde contrarium sentientes congerit, quibus adde Salzed. in addit. ad Diaz in praxi crim. canon. cap. 98. & prax. Archiep. cap. 66. num. 9. ipse autem Sayr. illam amplectitur, opinionem, vti veriorem, existimans, scilicet non esse irregularem.

RESOLVT. CDLXV.

An facultas absoluendi ab irregularitate occulta, virtute Concilij Trid. competat Prælatis inferioribus habentibus iura quasi Episcopalia.

1 *Prælati inferiores, puta Abbates, & similes, quod possint absoluere ab irregularitatibus occultis, probatur ex duobus num. 2. & 3.*

4 *Contrarium est verius.*

1 EXemplificari potest in Prælatis Regularium, in Abbatibus obtinentibus vsum Mitræ, & Baculi, & in reliquis omnibus Prælatis quibus ex speciali priuilegio reperiuntur concessa iura Episcopalia: in qua quæstione videbatur posse responderi pro affirmatiua sententia, & hoc præcipuè ex duobus.

2 Primò, quòd licet dispositio sit odiosa, ad text. in ca. fin. §. fin. de filijs presbyt. lib. 6. latè omnes in l. omnes C. de testament. potestas tamen dispensandi est fauorabilis, & latè interpretanda. Dominicus in c. nos consuetudine 12. dist. Butr. Abb. & Felin. in c. postulasti de rescriptis, Emanuel Sà in aphorism. Confess. verbo dispensatio num. 7. & communiter DD. in cap. at si clerici §. de adulter. de iudic.

4 Secundò, quia iura loquentia de Episcopis quandoquidem extenduntur ad Prælatos habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, vt patet ex deductis per Rotam collectam à Farinaccio in decis. 10. per tex. in cap. accedentibus, & quod ibi notatur de excess. Prælat.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, in eaque consistit communis, & receptior est opinio, nam eam tenent Suarez in 4. tom. de pœnitent. disputat. 30. sect. 2. num. 6. & idem in tract. de censur. disp. 41. sect. 2. num. 7. & alij relati per Garl. de benefic. part. 7. cap. 11. num. 13.

RESOLVT. CDLXVI.

An supradicta facultas competat Capitulo Sede vacante.

1 *Capitulum Sede vacante non habet facultatem absoluendi ab irregularitatibus occultis.*

2 *In his, quæ sunt à Sede Apostolica Episcopo delegata, non succedit Capitulum Sede vacante.*

3 *Contrarium est verius, quod probatur auctoritate num. 4. & ratione num. 5.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, quod non, quia præfata potestas non competit Episcopo iure communi, & proprio, sed ex iure speciali, & consequenter non transit in Capitulum, arg. tex. in c. verum de foro compet. Rebuff. in praxi benefic. in tit. de

2 deuolut. num. 68. Item præfatam facultatem habet vti delegatus Apostolicus, in qua delegatione Capitulũ non succedere, voluit glos. communiter recepta in clem. 1. in verb. Capituli, propè fin. de hæret. Host. in cap. abolendæ eod. tit. Franchus num. 3. & Gemin. num. 8. de maior. & obedient. lib. 6. cap. vnico Abb. in cap. cum olim eodem tit. & Federic. de Senis cons. 30.

3 Cæterum supradictis minimè refragantibus in contrarium est veritas, & iuxta hanc sententiam consului, quam opinionem fundabam auctoritatibus, & rationibus.

4 Auctoritate enim probatur ex notatis per Garziam de benefic. par. 7. cap. 11. num. 21. Henriq. lib. 6. cap. 16. §. 1. & idem lib. 14. cap. 20. §. 1. Zened. collect. 4. ad sextum nu. 3. Rodriquez q. 61. art. 9. in qq. regul. to. 1. Suar. disp. 30. sect. 2. num. 4. tom. 4. Auila de censur. disput.

sput.10.dub.6.Nouissimus in sua prax. cap.66.nu.22. Sanchez de matr. lib.2. disput.40. q.2. & idem Garz. part.5.cap.7.num.41.Vgol.de potestat.Episcop.lib.2. cap.58.§.2.post Guttierez lib.1.can.quæst.cap.3.

5 Ratione etiam probatur,quia licèt illa facultas Episcopo concessa, competat iure speciali, ex decreto Conc. sess.24. de reformat. cap.6. tamen competit Capitulo iure communi,& ex iurisdictione ordinaria ei tributa per dictum decretum,& ita in terminis docent Henriquez, Rodriquez, Suarez, & Sanchez locis cit. vbi ita referunt declarasse Sac.Congreg.Concilij.

RESOLVT. CDLXVII.

Bulla Iubilæi dans facultatem absoluendi à censuris, an includat irregularitatem.

1 *Clausula,quæ apponitur in Bulla collationis*, teque absoluentes à quibusuis censuris,*non includit irregularitatem,quod probatur ex duobus,num.2. & 4.*
3 *Ampliatur conclusio principalis,vt procedat etiam si in Bulla adijciantur verba,*& à pœnis.

1 EVenit quandoquidem,vt excommunicati, & irregulares impetrent à Romano Pontifice eis dari aliquod beneficium, quare cùm in Bulla collationis soleat apponi clausula, *teque absoluentes à quibusuis censuris*,fuit dubitatum an præfata clausula quemadmodum absoluit excommunicatum,taliter quòd possit esse capax recipiendi beneficium ecclesiasticum, ita quoque censeatur absoluisse ab irregularitate, si quam habebat: In qua quæstione consulendo,respondi negatiuè ex pluribus.

2 Tum primò,quia irregularitas non est censura, sed pœna quædã seu inhabilitas,vt probat text.in c.quærenti de verb.signif.Salon.2.2.q.64.art.8.Aragon. Bãnes eadem quæstio.Hugolin.de censur. eccl. tab.1. c. 26.n.2.Henriquez lib.7. de indulgent. cap.13. num.6. & lib.13, de excommun. cap.2. in annot. Sot. sibi ipsi contradicens l.5.de iust.quæst.1.art.4.Nauar. cap.27. num.194.& 254.Couar.in cap. alma mater part.1. §. 6.num.6.Sayr.lib.1.cap.1.num.18.& fusius lib.7. cap. 14. de censur.& alij ab eo citati.

3 Amplia suprapositam principalem conclusionem procedere etiam si in Bulla adijciatur verbum, *& à pœnis*,quia adhuc non includit irregularitatem, Nauar.in manual.cap.27.num.194. & idem in cons.7.n. 2.de temp.ordin.& in cons.4.num.3. de filijs presbyt. & in cons.82.nu.3. de simonia, Salzed. ad Diaz cap. 26.lit.C.vers.sexto,& esse de stylo Curiæ tradit Garz. de benef.part.7.cap.11.n.59. vbi allegat Concil. Mediolanen.3.in tit.de his,quæ ad Sacrament.Pœnitent. pertinent,vbi habentur hæc verba, videlicet. *Ne Confessarij Sacerdotes,cùm sibi facultate vel ex Iubilæo, vel ex alijs Apostolicis literis conceßa pœnitentium confessiones audire, eosdemq; à peccatis etiam grauioribus.quæ admiserunt,& à pœnis item,ac censuris, quibus irretiti sunt,absoluere licet, cum eo qui irregularitatem incurrerit,dispensent,nisi eius rei facultate illis literis nominatim expreßa.*

4 Tum secundò,quia cum per huiusmodi clausulam datur facultas absoluendi,non potest extendi ad irregularitatem,quę non absolutione sed dispensatione tollitur,& ita tenendum asserit Garz.loc. cit.

Finis tituli Praxis irregularitatis.

PRAXIS EPISCOPORVM.

RESOLVT. CDLXVIII.

An Archiepiscopus possit compellere subditos suffraganei ad perhibendum testimonium.

1 *Testes renitentes iterum deponere cogi possunt per commissarium ad perhibendum testimonium.*
2 *Ratio dubitandi pro opinione negatiua redditur.*
3 *In Curia Archiep.Neap.est decisum, quod est petenda licentia ab Episcopo suffraganeo,ita vt possint examinari dicti testes per Commißarium.*
4 *Ratio huius decisionis redditur.*

1 IN Cur.Archiepiscopal.Neap. pendebat, quædam causa Nolana, ad eandem per viam appellationis deuoluta. Vnde cum esset mittendus vnus ex nobis Castro Conuiniani Diœcesis dictæ Ciuitatis pro repetẽdis testibus primo loco examinatis, fuit dubitatum inter nos,an casu, quo præfati testes reperiantur renitentes iterum deponere, cogi possint censuris, vel alijs pœnis, per dictum commis-
2 sarium,Ratio dubitandi pro opinione negatiua erat, quòd cum ius cogendi testes vel alios non subditos non sit penes Archiepis.cap.pastoralis, & ibi Abb. nu. 12.de off.delegati cap.1. num.1. & ibi glos. in verbo suscipere de foro competenti lib.6.propterea videbatur dicendum nullam potestatem competere præfato commissario cogendi testes. Item dicebatur, quod cum Metropolitanus non habeat iurisdictionem in subditos sui suffraganei nisi in casibus à iure expressis cap.cum simus,vbi Franchus num.3. de priuilegijs in 6.c.ex frequentibus,& ibi DD.de instit.c. Romanæ §. si aliquibus de censibus in 6.Felinus latè in cap. pastoralis num.6.vers.circa nouam opinionem Abbatis de officio ordinarij,ideo compelli nequeunt.

3 Hinc fuit dictum in eadem Curia esse petendam licentiam ab eodem Episcopo,vt possit dictus commissarius examinare testes in eius diœcesi,&decisionis ratio fuit, quia Archiepiscopus in subditos suffraganei
4 iurisdictionem non habet, quod requiritur ad hoc, vt cogere possit l.eum, qui vbi Bal. num.1. ff. de iurisdictio.omnium iudicum, & Abbas,in cit.cap.pastoralis, nu.5.licet possit cogere ipsum suffraganeum, vt eius subditos compellat ad deponendum,quia ipse est immediate subditus Archiepiscopo, vnde in eo cessat ratio d.legis,eum, qui,quod expresse tradit glos.in c. 1.§.neq; in verbo suscipere, de foro competenti in 6. quare per Rotam Romanam in vna Oriolen. iurisdictionis 11. Nouemb.1596.Coram Illustrissimo Seraphino fuit resolutum posse Archiepiscopum suffraganeum in causis,ad eum per appellationem deuolutis, vel alias Iure Metropolitico spectantibus cogere ad suscipiendam delegationem tam pro recitandis testibus, quàm pro alijs articulis, vt patet apud eundem decis.1212. vnde Hostiens. in cit. cap. pastoralis tenuit Archiepiscopum posse cogere suffraganeum ad compellendum subditos pro perhibendo testimonio, & suffraganeo negligente cogere vtrumque, nam propter talem negligentiam iurisdictio deuoluitur ad Archiepiscopum,c.cum simus 9.q.3. & ibidem glos. in summa,& c.fin. in verbo negligentes ead. q. & c. 1. in verbo culpis de supplend. negligentia prælat.in 6. vbi Geminian.ad glos.in verbo iurisdictio dicit;quod vsus mundi approbat hanc sententiam,sequitur Franc.n.3. Fel. in c. pastoralis n. 6. de officio ordinar. vbi tradit totum mundum tenere hanc opinionem,& quod contra-

traria opinio eſt noua allegat Paul. de Leazar. in cap. 1. de ſupplend. negligent. prælat. in 5. Io. Andreas in d. cap. paſtoralis num. 5. Bellamer. num. 1. Præpoſit. d. cap. cum ſimus 9. quæſt. 3. & fuit dictum in vna Valentina iuriſdictionis 18. Aprilis 1597. Coram eodem, vt patet in deciſ. 1222. Et ideo quando Archiepiſcopus indiget opera non ſubditi debet vti litteris requiſitorijs ad Epiſcopum Superiorem illius ſubditi Couar. pract. qq. cap. 10. num. 2. quo caſu Epiſcopus ſuſcipiens mandatum Archiepiſcopi, ſi proceditur per viam coactionis, dicitur procedere iure proprio, & non Archiepiſcopi auctoritate, Abb. in cap. quam consultationem num. 28. in fine, & num. ſeq. de re iudicata, cum ius cogendi teſtes, vel alios non ſubditos non ſit penes Archiepiſcopum, vt ſupra in ratione dubitandi dictum eſt, quo fit, vt epiſcopus in hoc caſu procedens iure proprio in coacta vi non poteſt alteri vices ſuas committere cap. fin. de offic. Ord. Abb. in cap. conſtitutus num. 6. de fideiuſſor. Rot. in deciſ. 18. de conceſſ. præben. in nou. & tenetur per ſe ipſum exequi delegationem, ſi ita fuerit mandatum, prout ſic per Rotam deciſum extat coram Illuſtriſſimo Seraphino, & patet in eius dec. 1237.

RESOLVT. CDLXIX.

An Vicarius Epiſcopi dicatur familiaris eiuſdem.

1 *Familiaritas in iure varijs modis ſumitur.*
2 *Quis dicatur in præſenti materia familiaris.*
3 *Vicarius Card. Epiſcopi dicitur familiaris ſecundum diſtinct. traditam per Simonet..*
4 *Diſtinct. Simonet. ſubdiſtinguitur per Rot.*

1 FVit dubitatum an Vicarius Cardinalis in aliquo eius epiſcopatu vel Abbatia dicatur familiaris Cardinalis ita, vt eius beneficia cenſeantur affecta, cui reſpondi, quod licet varijs modis ſecundum ſubiectam materiam in iure appellentur familiares, vt in l. pronuntiatio §. familiæ ff. de verborum ſignificat. l. fin. C. eod. tit. l. 1. §. familiæ ff. de publicanis, Fel. in c. inſinuante in 2. col. de officio delegati, tamen, vt dicunt Io. And. Dominic. & alij in cap. fin. de verbor. ſignificat. in 6. in preſenti materia familiaris dicitur ille, qui ſe deputat ad honeſtum ſeruitium alicuius, vt eſt text. quem ibi ponderat Abb. in c. cum dilectus de clericis non reſidentibus, vnde ex ſupradictis videbatur concludendum Vicarium dici familiarem.

2 Item dicebatur, quod quando Vicarij recipiunt certum quid pro expenſis, & ſalario à Cardinalibus, in quorum epiſcopatibus munus vicariatus exercent, omnino dici debent familiares, cum certum ſit in iure præfatam familiaritatem taliter contrahi, ad text. in cit. cap. fin. de verb. ſignific. lib. 6. Cald. in conſ. 5. de officio delegati.

3 Cæterum in præſenti articulo concluſi iuxta diſtinctionem traditam per Simonet. in tractat. de reſeruat. benefic. q. 35. num. 21. videlicet, quod ſi ille qui mittebatur Vicarius erat ex familiaribus, & continuis cõmenſalibus illius Cardinalis Epiſcopi, tunc dicitur familiaris, cuius ratio poterit reddi ex deductis per Creſcent. in dec. 12. de reſcriptis, vbi familiaritas continuatur, nec præſumitur fuiſſe interrupta, facit dec. Achil. 13. de præbendis, ſi verò fuit electus Vicarius cum aliqua mercede, & tunc familiaris dici nequit, quoniam nunquam fuit continuus commenſalis, cum nunquam cum illius familia comederit.

4 Alia quoque poteſt reddi ratio, quia præfati Vicarij potius deſeruire, dignitati, quam perſonę Epiſcopi, vt reſoluit Rota in vna Parmen. Canonicatus 11. Febr. 1585. Coram Gipſio dicuntur in qua fuit pariter conſideratũ atq. reſolutum de Auditore Generali Card. qui licèt inſeruierit eidem Cardinali habendo prouiſionem in frumento, vino, lignis, & ſimilibus, non tamen dicitur familiaris, vt regula reſeruatoria intret, cum requiratur in hoc caſu, quod ſit continuus commenſalis d. c. fin. Sarnenſ. ſuper reg. de impetrãd. benefic. per obitum familiar. queſt. 13. in princ. Simonet. cit. num. 21. Gratian. diſceptation. forenſ. c. 257. num. 40. tom. 2.

5 Verum Gonzalez ad Regulam 8. Cancellariæ gl. 51. num. 66. in 2. edit. refert Rotam in vna Seguntina beneficij 2. Maij 1589. coram Orano reſoluiſſe ſuprapoſitam diſtinctionem traditam per Simonet. loco cit. procedere quando Vicarius eſt abſens, ſecus quando retinetur in domo ipſius Cardinalis, quoniam tunc intraret reſeruatio, ſi ſit continuus commenſalis.

RESOLVT. CDLXX.

An Epiſcopus poſſit concedere licentiam celebrandi Miſſam in domo priuata, vulgo, Oratorio.

1 *Miſſa non poteſt celebrari in domo priuata, niſi in eccleſia conſecrata ab Epiſcopo.*
2 *Quomodo ſe gerere debeat Epiſcopus in concedendo licentiam pro celebrandis Miſſis in domibus priuatis.*

1 RAtio dubitandi, quia Miſſa non poteſt celebrari, niſi in eccleſia conſecrata ab Epiſcopo c. 1. & c. ſicut de conſecratione diſt. 1. vel in eccleſia ædificata de conſenſu Epiſcopi, licet non conſecrata c. nemo ead. diſt. qui conſenſus ſufficit, quod ſit tacitus, & non expreſſus, Silua in tractatu de benefic. 1. parte q. 6. n. vltimo, modo ſi adſit altare portatile, nec alibi etiam cum eodem altari portatili ſine licentia Summi Pontificis, Ancharanus in cap. quoniam num. 2. de priuilegijs lib. 9. vbi dicit hanc non poſſe dare Epiſcopum, Conc. Trid. ſeſſ. 22. in decreto de obſeruandis, & euitandis in celebratione Miſſæ incip. quanta cura Nauarr. cap. 25. num. 82. Gom. Tractatu de breuibus, vbi dicit Summum Pontificem hoc non facile concedere, niſi magnis perſonis, Vnde in Eccleſia ſiue cappella diruta antiqua, etiam diſcooperta ſub diù, modo ſit clauſula, & cum altari portatili, & non adſit periculum aliquod, eo vel maxime, quando illuc accederet aliqua proceſſio, vel feſto ſuo die magnus populorum concurſus poteſt celebrari, Nauar. loco cit. & in cap. Epiſcoporum de priuilegijs in 6. prohibetur ſub mortali peccato celebrari Miſſam extra locum, diuino cultui deputatum ſequitur Diu. Thomas 3. p. quæſt. 83. art. 3. Caniſius titul. de Veneratione Sanctorum lib. 5. cap. 8.

2 Quare ſacroſanctum Conc. Trid. ſeſſio. 22. in decreto de obſeruand. & euitan. in Celebrat. Miſſæ ſanctiſſimæ ſtatuit atque decreuit, ne ordinarij locorum Epiſcopi patiantur priuatis in domibus atque omnino extra eccleſiam, & oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata ab eiſdem ordinarijs deſignanda, & viſitanda, ſanctum ſacrificium Miſſæ à ſecularibus, vel regularibus quibuſcunque peragi, ac niſi prius, qui interſint decenter compoſito corporis habitu declarauerint ſe mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore adeſſe, cuius decreti Concilij meminit Nauarr. vbi ſupra cap. 25. num. 68. & nu. 81. vbi addit, quod quamuis ante Conc. Trid. de licentia Epiſcopi celebrari poterat extra locum ſacrũ ſuper ara ſacra portatili alijs neceſſarijs interuenientibus, vt in cap. concedimus de conſecrat. diſt. 1. poſt Conc. tamen non licet Epiſcopis illud concedere per dictum decretum, nec Papa eam concedit ſaltem non Epiſcopis, etiam in Vrbe commorantibus, nec alijs, quàm Cardinalibus, vnde ſecundum Guttierez lib. 1. canonicarum quæſt. cap. 30. num. 28. ex eodem Nauar.

uar.loc.supra cit.refert se adhærere opinioni eiusdem, qui ait se credere, quod sicut de licentia dicti c. concedimus poterat ante dictum Concil. celebrari propter necessitatem sine licentia Episcopi, vt possit etiam hodie, quia non videtur, quoad hoc illi derogatum per Concil. argum.l. præcipimus C. de appellat. vbi quoque idem Guttierez refert esse notandum pro Terris, in quibus frequentissimæ supplicationes fiunt ad aliqua parua Heremitoria, prę quorum foribus solet dici Missa, vt ab omnibus audiatur, & pro primis Missis Sacerdotum, ad quas maior multitudo, quam ecclesia capere possit, solet conuenire.

Ex quibus omnibus colligitur, quod, vt Episcopus valeat hanc concedere licentiam oportet, vt grauis ac vrgens sit necessitas, ita Nauarr. in manual. c.25. num.82. Graffius decis. aur. casuum conscientiæ lib. 2. cap.41. num.5. Silu. in verbo Missa, versiculo quinta conclusio Henriquez in summa, Theol. Mor. lib.9. cap. 27. num. 1. quare secundum Quarant. in verbo Missa in summa Bullarij ait, quod quando Summus Pontifex hanc licentiam per Breuia Apostolica indulget, solet in illis apponere sequentia moderamina, seu clausulas, videlicet vt oratorium ad hoc decenter extructum, & ornatum existat, ac ab omnibus domesticis actibus liberum, ab ordinario loci, etiam visitandum, & approbandum, Item vt Missa celebrari possit per quemcunque Sacerdotem sæcularem seu de suorum superiorum licentia Regularem, item, vt dicta concessio intelligatur sine tamen iurium parochialium præiudicio, ac exceptis diebus Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi. Item adijci solet, vt alij præter familiares illius personę cuius contemplatione dicta licentia impartitur seruitio necessarios, ibidem Missæ interessentes diebus festis de præcepto ad obligatione audiendi Missam in ecclesia minimè liberi censeantur.

Aduerte tamen, quod nouissime emanauit decretum Sacræ Congregationis Concil. Tridentin. interpretum, quo declaratur de oraculo Sanctissimi, quod concedere licentiam celebrandi in dictis oratorijs priuatis spectat solum ad Summum Pontificem, & non ad Episcopos, qua declaratione sic stante, sunt correctę doctrinæ contrariæ.

RESOLVT. CDLXXI.

Ius Benedicendi Campanas in alijs præter episcopos non competat.

1 *Benedictio Campanæ solum ad episcopum, & non ad alias personas pertinet.*
2 *Non est licitum Abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis benedicere Campanas nec vestes ad vsũ alterius monanasterij.*
3 *Abbates non nisi in ecclesijs proprijs habent iurisdictionẽ.*

1 IN facti contingentia respondi negatiuè, motus prę sertim, quia benedictio præfatarum rerum ratione inunctionis olei Sacri videtur esse ordinis Episcopalis teste Rubeo cons. 23.num. 4. Bald. cons. 60.n.6. Anton.lib.1.variarum resolution. resolut. 112. casu 3. & propterea episcopis tantum competit c. aqua, de Consecratione Ecclesiæ, & cap. transmissam de electione.

2 Vnde inferebam quoque in facti contingentia, non licere abbatibus Diuæ Mariæ Montis Virginis Sancti Guglielmi benedicere Campanas, necnon Calices, Corporalia, & vestes ad vsum alterius loci, quam proprij monasterij per tex. & ibi glos. in cap. consulto de consecratio. dist. 1. alia gl. in cap. 3. in fine de priuilegijs in 6. Siluester in summa verb. benedictio num.5. Tabien. in summ. verbo, Abbas num.12. Azor. lib.10. Instit. moral. cap.28. quæst.2. Cucch. lib.1. institut. maior. tit. 6. de priuileg. num. 48. prout etiam Abbas regulariter solemnem benedictionem impartiri non potest nisi in ecclesia sibi pleno iure subiecta c. Abbates de priuileg. in 6. & fuit dictum in Rota Romana, coram Illustrissimo Seraphino, vt in eius dec. 467. num.7.

RESOLVT. CDLXXII.

Episcopus residens pro Nunciatura in aliquo regno an gaudeat alternatiua.

1 *Absens causa reipublicæ censetur adesse.*
2 *Decisio quæstionis.*
3 *Assignatur ratio decisionis, & adducitur declaratio concilij num.4.*
5 *Respondetur opinioni contrariæ.*

1 VIdebatur affirmandum ex Regula iuris absentem reipublicæ causa haberi pro præsente, secundum Bald. in cons.59.num.3. vol.1.cum alijs, quos longa serie congerit Menoch. in cons. 23. vol. 1. Mandos.cons.18. num.11. & absens ex iuxta causa, prout hic non dicitur abesse cap. ex parte el 2. de cleric. non resident. cap.1.eod.tit.in 6. glos. in cap. de cętero eodem tit. Cardinal. in clementin. vt hi qui num. 99. de ætate & qualitate Paris.cons.31. num. 3. & 4. volum. 4. Feder. de Senis cons.246. Calder. in cons.17. Rom. in cons.163. sub num.4. & in cons.264.sub num.3. Nauar. in cons.8. de clericis non resident.

2 Verum supradictis minime refragantibus, in contrarium se habet veritas in praxi, cuius multiplex assignatur ratio.

3 Prima ob vim seu efficaciam nonnullarum dictionum contentarum in regula 8. cancellariæ, præsertim dictionis personaliter, quæ de sui natura exigit realem ac veram residentiam, secundum glos. communiter receptam in clementin. 1. in verb. personaliter de vita, & honestate clericorum, Panorm. & communiter omnes in cap.fin.§. is autem de officio delegati; item dictio dumtaxat, quæ secundum Gonzalez est restrictiua ad veram residentiam, & tandem dictio quandiu, quę diuidit tempus quo gaudere debet, vt fuit in Rota resolutum in vna Sulmonen.canonic.13.Martij 1590. Coram Cantuccio.

4 Secundo, quia iuxta hanc opinionem declarauit Sacra Congregatio Conc. teste Galet. in sua margarita casuum conscientiæ verbo Episcopus, Gratian. lib.1.discept.forens.c.156.vnde secundum Gonzalez in gl.43.n.84.cum quidam Episcopus Hispaniæ abesset à propria diæcesi pro exercitio sui officij Inquisitoris Generalis in curia Inuictissimi Hispaniarum Regis, vbi Generalis inquisitor cum suo tribunali residere solet, instanter supplicasset Clementi 8. quod concederet indultum speciale, vt posset gaudere beneficio alternatiuæ, quamuis non resideret in proprio episcopatu, nunquam obtinere potuit.

5 Non obstat, quod Paris.lib.1.q.10.n.58. dicat fuisse contrarium declaratum per Sacram Congregationẽ Concilij, quia respondet Gonzalez loco citato id procedere attento tenore regulæ Gregorij 13. in qua tunc non erat apposita illa dictio verè, prout ad præsens adest in moderna regula, quæ veram residentiam præcisè requirit, & fictam residentiam excludit.

RESOLVT. CDLXXIII.

An Episcopus possit dispensare cum bigamis ad minores ordines.

1 *Episcopus potest dispensare cum bigamis in minoribus or-*

di-

dinibus in contrarium eſt communis opinio num.2.
3 *Auctoris opinio.*

1 GLoſſ.in cap.2.in verb. diſpenſare in fin.de bigamis firmat poſſe cum prædictis epiſcopum diſpenſare, vt ad minores tantum ordines promoueantur,aſſerens ita intelligendum text. in c. quicunque pænitens 50.diſt.& cum gl.conuenit Hoſtienſ.in ſumm. eiuſdem tit.§.vlt.propè fin.& hanc opinionem ex Hoſtien.falſo dicit communem Ceuallus in ſuis practicar. queſt. q. 559. & hanc opinionem amplectitur Diu. Thomas 4. ſentent.diſt. 27. art. 3. Siluester in verbo bigamia q. 7.

2 Ceterum contrariam opinionem communiter ſequuntur ſcribentes,non poſſe videlicet, Epiſcopum cũ talibus diſpenſare, nec etiam, vt ad minores ordines promoueantur,ita in d.c. 2.tenuerunt Innocent. num. 1.Hoſtien.col.1.num.2.vterque ſuper verb. diſpenſare Io.Andr.col.vlt.n.13. Petrus de Anchar. col.1. num.2. in 4.notabil.Card.Flor.col. vlt. quæſt. 2. ante fin. Anton.de Butr.col.1.num.8.verſ. ad ſecundum Panorm. col.1.num.6.verſ.ad ſecundum,& Io.de Anan.qui hãc ſententiam communem appellat nu.1.verſ.2. concordant vnanimiter ſcribentes in cap.vnico eodem tit.de bigamis in 6.vt Franciſcus Vercellenſis, quem ibi refert,& ſequitur Io.Andr.num.1.verſ.in gloſ. ibi Archidiac.col.1.num.1.Petrus de Anchar. colum.1. num.6. verſ.quæro,quis poſſit,& Philipp. Franc.col.1. num.4. verſ.in gloſ.2.in fin. & Couar. cum alijs per eum citatis,qui etiam de communi in clem.ſi furioſius p.1.§.2. num.4.de homicid. quorum opinionem nouiſſime ſequuti fuerunt Nauarr.c.17.n.197. verſ.6. & Maiol. de irregular.cap.6.

3 Ego autem in tanta Doctorum varietate dicerem cum Viualdo de irregularitat.bigamiæ num.34. in fin. præfatam opinionem,quod poſſit Epiſcopus diſpenſare intelligendam fore, quoad adminiſtrationem inſuſceptis, non autem quoad ſuſcipiendos.

RESOLVT. CDLXXIV.

An Epiſcopus poſſit eccleſiam vnam ſuæ diæceſis in totum à ſua iuriſdict. eximere.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Pro opinione affirmatiua adducitur Oldrad. & Calderin. in eorum conſil.*
3 *Contrarium tenent nonnulli ex quibus videtur conſiſtere communis opinio.*
4 *Reddunt rationem; & eſt quia epiſcopus nullum habet ius diſmembrandi eccleſiam à ſua iuriſdictione,& cum opinione tranſit Fel. qui dicit receptiorem num.5.*

1 QVidam Epiſcopus Auerſanus, vt Neapoli continuam reſidentiam facere potuiſſet, cupiebat ac petebat ab Illuſtriſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, vt in eius diœceſim Neapolitanam transferre poſſet quandam eccleſiam parochialem epiſcopatus Auerſani,& verſa vice ipſe intendebat tradere aliam parochialem ſuæ diæceſis Illuſtriſſimo Cardinali Neapolitano, & hoc totum ad effectum, vt ipſe Epiſcopus Auerſanus reſidendo Neapoli in d.parochia translata, cenſeretur facere reſidẽtiam in propria eccleſia, quæſitum fuit num id fieri potuiſſet, & quidem mihi videbatur dicendum,quod ſic ex conſ.Oldrad.177.& conſ. 244.col.2.n.6. quem refert,& ſequitur Calder. conſ.5. de rebus eccleſ.non alienandis.

2 Nonnulli tamen longè plures contrarium aſſeruerunt, & communis eſt ac recepta opinio, vt in ſpecie tenet gloſ.in cap.conſtitutus in verbo à quocunque,& ibi DD. de religioſis domibus, & gloſ. pen. in cap. paſtoralis de donat. Io. And. qui diſputat articulum ad partes in cap. cum venerabilis num.7. Anchar.nu. 5.Panorm.num.3. de cenſibus Calder. qui videtur ſibi contrarius in conſ. 12. an Epiſcopus poſſit mutare, vbi de communi in tit. de rebus eccleſiæ non alienandis, Federic. de Senis in conſ. 247. Panorm. in c. cum olim il 2. col.2. num. 4. de priuilegijs, qui omnes teſtantur de ratione, quia epiſcopus non habet ius diſmembrandi eccleſiam à ſua iuriſdictione, vt voluit quoque idem Panorm. in cap. cum inter num. 13. & ſeq. de ſententia, & re iudicata, Socc. ſenior. in cap. recepimus col.4.num.24.verſ. vltimo quæro de priuilegijs, & hanc communem nuncupat Philipp. Dec. in cap. ſua nobis col. 1. num. 1. de confirmat. vtili, vel inutili, & receptiorem Fel. in cap. cum inter col. 2. num. 4. eod. tit.de ſentent. & re iudicat.

RESOLVT. CDLXXV.

Epiſcopus an poſſit præiudicare in aliena diæceſi abſque conſenſu ordinarij.

1 *Epiſcopus ſi vult in aliena diæceſi prædicare an teneatur illius ordinarij licentiam petere, quod non, probatur ex duobus num.2. & 4.*
3 *Prædicatio non conſiſtit in iuriſdictione contentioſa.*
5 *Contrarium refert deciſum Nouiſſimus ſua praxi Cur. Archiep. Neap.*
6 *Poteſtas prædicandi Epiſcopo conceſſa intelligitur in proprio populo.*
7 *Reſpondetur contrarijs.*

1 VIdebatur prima facie dicendum, quod poſſet ex pluribus.

2 Tum primo, quia vbi de ſalute animæ agitur non eſt diſputandum ſecundum apices iuris, vnde dicit text. in cap. inter corporalia, de translatione epiſcopi, quod vbi ſpiritus Dei eſt, ibi libertas, & hoc

3 conſiſtit in iuriſdictione contentioſa, nec refert, quis prædicet, ſed quid prædicetur, neque an hoc faciat quaſi iure ſuo, cum etiam ſine ſolemnitate poſſit quilibet prædicare etiam monachus, vnde aliquid amplius concedendum eſt epiſcopo, & ſic etiam ſolemniter hoc poterit facere. ita per prædictam rationem concludit Alexandrin. in cap.ſcriptum 6. quæſt. 3. ad finem num. 2. & ibi Archidiac. num. 1. Turrecrem. in fin. verſ. aliorum eſt opinio num. 3. Geminian. ad fin. verſ.quod dicit num.2. vbi idem addit in legato, Bellamer. ad med. verſ. adde hæc ſententia, Felyn. in c. excommunicamus 14. col.4. ad fin. verſ. & dic, quod epiſcopi num. 3. de hæretic.

4 Tum ſecundo, quia iuxta Concil. Tridentin. ſeſſ. 5. cap. 2. de reformation. epiſcopi poſſunt vbique prædicare ex priuilegio Chriſti, Matthæi cap. vltim. ite per vniuerſum mundum cap. in nouo 21. diſt. pro qua opinione facit text. in cit. cap. ſcriptum 6. quæſt. 3. vbi ambo Cardinales dicunt poſſe epiſcopum in aliena diæceſi prædicare ſine licentia diæceſani, etiam ſolemniter, congregando populum, & aſcendendo pulpitum, & idem quoque voluit Felin. in d. cap. excommunicamus de hæretic. licet Cardin. Zabarella in clementina dudum verſ. ab olim. num. 6. de ſepultur. dicat epiſcopos poſſe vbique prædicare niſi ab alijs epiſcopis prohibeantur.

5 Ceterum ſupradictis minime refragantibus contrarium fuit reſolutum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana,vt refert Nouiſſimus in ſua praxi c.56.vbi cum in anno 1600. Reuerendiſs. Epiſcopus Aliſanus obtinuiſſet licentiam à Summo Pontifice prædicandi tempore quadrageſimæ,in eccleſia Diuæ Mariæ Annũtiatæ Ciuitatis Neapolitanæ,prætendebat non petere licentiam prædicandi ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Archiepiſcopo Neapolitano, & re delata ad Sanctiſſimum Clementem VIII. mãdauit dicto Epiſcopo,

quod

quod si predicare vellet obseruaret decreta Concilij Tridentini d.cap.2.sess.25. de reformat.& sic petijt licentiam à Vicario Neapolitano.

6 De qua decisione mirandum non est, si quidem potestas prædicādi intelligenda est in proprio populo nō in alieno, Fuscus de visit.lib.2.c.20.n.23. in fin. & idē per prius docuerat glos.in d.c. scriptū in verb. admonendo 6.q.4.vbi ait,quod non potest Episcopus prędicare in episcopatu alterius tanquam Euangelista,vel Prælatus, vel congregando populum, aut pulpitum ascendendo,& tanquam ius habens nisi inuitetur cap. hortamur 71. distinct.cap.episcopum quæst.92.cap.1. 13.q.2.cap.interdicimus 16. quæst.1.

7 Non obstat priuilegium episcopis concessum videlicet prædicandi in toto orbe, quia respondetur cum Cardinal. in cit. clem dudum §. ab olim col.3.q.6.n. 6.de sepultur.quod intelligitur nisi in alienis diœcesibus prohibeātur ab episcopis illius loci,idque merito, vt inquit Vgolin. de potest. episcop.part.2.cap.42.n. 1.in fine,quam ob id diœceses distinctæ sunt.

RESOLVT. CCCCLXXVI.

An Episcopus cui decimæ debentur possit prohibere collectionem fructuum absque præsentia deputati ab eo.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur auctoritas Lucæ de Penn.& Speculscilicet,quod possit episcopus prohibere fructuum collectionem absque eius deputati prędentia, & concurrit communis opinio num.2.*
3 *Hoc procedere etiā in domino proprietatis allegatur tex. in l.si ita §.dominus ff.de vsu,& habitatione,& redditur ratio.*
4 *Adducitur vnde fundatur ratio prohibitionis.*
5 *Ampliatur conclusio,& declaratur ampliatio num.6.*
7 *Limita existente consuetudine in contrarium.*
8 *Sublimita, quando ex hac consuetudine docetur occasio surripiendi.*

1 DIctum fuit originale,Luc. de Penna in l. meminimus C.quando,& quibus quar.pars debetur lib. 10. post Spec. in tit. de decimis in fine, posse scilicet episcopum facere præceptum de fructibus non colligendis absque præsentia deputati ab eo.

2 Et hanc opinionē communiter sequuntur DD.in c. ex parte il 2.de decimis Tiraquel.de retract.lignag.§. 1.gl.7.n.38.vbi multos more suo concordantes allegat Crauet. cons. 21 Plot.in l.si quando n.137.C.vnde vi Ang. in Aut.& si hæredes C. de litigiosis, per text.in l.si ita §. dominus ff.de vsu,& habitatione, vbi a simili Dominus proprietatis etiam inuito vsufructuario vel vsuario fundum vel ędes per saltuarium vel insularium custodire potest,subiungit tex.rationē, quia ei interest fines fundi custodire.

4 Ratio vero supradictæ prohibitionis fundatur ad finem,vt Episcopus,parochus,vel quiuis alius, quibus decimæ debētur videant fructuum descriptionē,ita de Frāch.in dec.117.Rot.Auenion.in dec.54. Viu.in dec. 4.n.37.Gaspar.Thess.in dec.9.par.1.Guid.Pap.in dec. 283. & in cons.70.& idem Guid.in dec.286.Amplia,vt 5 hodie censeatur inducta cōsuetudo relinquendi decimas in agro,antequā aliqua fructuum fiat separatio, quam de iure subsistere tradiderunt Curt.in cap.fin.in 3.requisito de consuetudine, Moneta in tract. de decimis cap.6.num.7.Capell.Tholos.in dec.432. & Thess. cit.loco n.1.in fine, Anna allegat.94. num.10. part.2. Mangrell.ad Bart.in l.item illa ff.de constituta pecunia,Cotta in suis memorialibus verbo fructus,Gaball. in resolut.crimin.168.

6 Intelige tamen supra dictam ampliationem, vt nō maiori tempore quā per 12.horas diurnas remanere habeant prędati fructus in terra ad finem faciēdi prædictā descriptionem, vt refert fuisse in Senatu Sabaudiæ decisum,Thess.in decis.9.cuius dec.ratio fuit ne si diu fructus existerent in fundo, præberetur materia delinquendi cum possent noctis tempore à vicinis surripi.

7 Limita nunc principalem conclusionem, quatenus loquitur de præcepto facieudo, vt non procedat existente consuetudine in contrariū iuxta notata per doctores communiter in cit.c.ex parte, in materia enim decimarum regulariter iudicari debet secundum consuetudinē regionis iuxta terminos tex. in c. in aliquibus §.1.de decimis.

8 Quæ opinio sublimitatur secundum Nouiss. in sua prax. cap.79. non procedere, quando talis cōsuetudo præstaret occasionem surripiendi, quia tunc non esset seruanda, vt fuit in Rota Romana resolutum in vna Segobiens.decimarum 10. Octobris 1583. coram Aldobrandino postea Clemente VIII.

RESOLVT. CDLXXVII

An pater Episcopi plebeus gaudeat dignitate filij,quo ad pœnas infligendas.

1 *Dignitas de patre ad filium descendit, non e contra.*
2 *Filius comitis,comes dicitur patre viuente.*
3 *Filius feudatarij feudatarius in vita patris dicitur.*
4 *Filius Doctoris collegiati, in eius doctoratu non soluit nisi munuscula.*
5 *Pater Episcopi plebeus nobilitate in pœnis gaudet.*
6 *Priuilegium dignitatis filij transit in patrem.*
7 *Pater & filius vna,& eadem persona censetur.*

IN quodam oppido huius regni reperiebatur quidam ex obscuris natalibus ortus, qui habebat filiū dignitate episcopali fulgentem, quare cum ob atrox delictum,per eum patratum,esset puniendus,fuit mihi quęsitum,an præfatus deberet gaudere dignitate eius filij episcopi,licet ipse esset plebeus,cui articulo dubitationem faciebant duo.

1 Primo,quia dignitas de patre in filium descendit,l. filium ff. de senatoribus, non autem ascendit de filio in patrem,vnde filius Doctoris,vel medici delinquens punitur pœna nobilium, non autem pater Medici,vel Doctoris,Anna in constit.terminum vitæ num.21.post Tiraquel. de nobilitate num.3.cap.5.vnde Iser.in c.1. 2 in princ.quis dicatur Dux,voluit,quod adeò dignitas patris transit in filiū, quod filius comitis comes dicitur,etiā eius patre viuente allegat tex.in l.emancipatum ff.de senatoribus, idem And.in const.prosequentes quæst.8.& dixit Bald. cap.1.colū.fin. vers. ego cogitabam,An mutus vel aliter imperfectus,quod filius 3 feudatarij etiā viuo patre dicitur feudatarius, sequitur Affl.ibidem n.6.Anna sing.219. & de filio Baronis loquitur Gramat.voto. 7.num.22. Frezz. de subfeud. lib.2.differentia.3.

Secundò; quia filius Doctoris de collegio in quem Nobilitas eius patris descendit,nō soluit pro eius do- 4 ctoratu nisi munuscula tantum:Anna sing.216.glos.in l.iubemus in verb. sumptibus C. de aduocatis diuers. iudic. Bart.in l.1.num.8.C.de dignit.lib.10.Affl.de iure protomis.12. Rub. num.17. & fuisse decisum refert Viu.in decis.159. non tamen ex prędictis idem censetur dicendum de patre doctorando.

5 Cæterum supradictis minime refragantibus contrariū consului,scilicet patrem Episcopi quamuis plebeum esse puniendum pœna nobilium, mouebar ex infrascriptis.

Tum primò,quia per text. in §. generaliter in Aut. const.quæ de dignitate,priuilegiū dignitatis filij transit in eius patrem, & per text. in l. moris §. parentes

ff.de

ff. de pœnis; pater nobilior efficitur per nobilitatem filij, vt vult quoque Lucas de Penna in l. in ſacris C. proximis ſacror. Scrin. lib.11. Tiraquell. de nobilitate cap.7.

Tum ſecundo, quia pater, & filius vna eademque perſona cenſentur, vulgatis iuribus, quare vnius priuilegium ſeu nobilitas transfunditur in alterum.

RESOLVT. CDLXXVIII.

An ſumptibus Epiſcopi ſoluenda ſit eleemoſyna prædicatori.

1 *Prædicare munus Epiſcopi eſt.*
2 *Item eorum, qui curam animarum habent.*
3 *Ampliatur quod dictum eſt de Epiſcopo, procedere etiam ſi dubitaretur quorum ſumptibus ſit conducendus prædicator.*
4 *Limita ſupradicta exiſtente conſuetudine in contrarium.*
5 *Item vbi populus eligeret, & nominaret prædicatorem, eique ſumptus præſtaret.*

CVm in facti contingentia de hoc diſputaretur, ego pro opinione affirmatiua adducebam, quod cum prædicandi munus ſpectet ad Epiſcopum capit. inter cætera de officio ordinarij, & probatur auctoritate Lucæ cap. 13. ibi *euntes in vniuerſum mundum prædicate Euangelium omni creaturæ & D. Paulus, Prædica verbum &c.* & probatur quoque apud Concil. Trid. ſeſſ.5. de reform. cap. 2. de ref. & cap. 4. ſeſſ.24. de Reformat. vnde ſecundum Vgolin. de poteſtate Epiſcopi c.42.part.2. in principio ſtatim atque, quod Epiſcopus fuerit creatus, ei dicitur, *Vade, & prædica verbum Dei*, & facit tex. in extrauag. inter cunctas §. caueant de priuilegijs, vbi habetur, quod in illa hora qua prædicat Epiſcopus alius prædicare non debet, & tandem facit doctrina D. Thom.2.2.quæſt.33. art. 5. vbi diſputat an peccet Epiſcopus prædicando in peccato mortali, de qua re latè Noniſſ. in ſuo Manuali paſtorum cap.32. num.6. quare ſi ad ipſum pertinet, igitur eo impedito ſuis ſumptibus per alium hoc peragere debet, argum. tex. in l. ſed ſi hæreditas §.1. ff. ad exhibendum, & probatur in cit. cap. inter cætera, ibi, *quibus ipſi cum indiguerint congrue neceſſaria ſubminiſtrent*, & Concil. Trid. vbi ſupra in illis verbis, ibi *impenſis eorum*, hinc fuit deciſum in Senatu Tholoſano teſte Mainard. in deciſ. eiuſdem Rotæ 34. Miniſtros verbi Dei eſſe alendos ab ijs, à quibus idem verbum prædicari debet, licet in deciſ.35. & in dec.36. aſſerat in hac præſtatione ſalarij eſſe cogendos ad contribuendum etiam decimas percipientes.

2 Ampliatur præſens concluſio procedere quoque in parocho, qui etiam tenetur ad verbum Dei prædicandum, vt diſponitur in Concil. Tridentin. ſeſſ. 5. c. 2. de reform.

3 Et, quod de Epiſcopo ſupra diximus ſacra Conc. Congregatio ſecundùm quod refert Vgolin. loco cit. & praxis Epiſcopalis verb. prædicatio quæſt. 7. & Galet. in Margarit. caſuum conſcientiæ verb. eleemoſina num.1. declarauit procedere quando dubitatur, quorum ſumptibus ſit conducendus prędicator, ſeu alimentandus.

4 Excipitur tamen, vbi conſuetudo eſſet in eccleſia Cathedrali, vt prædicator, vel ab epiſcopo eligeretur, vel ab alio, communitas, vel alius ſumptus præberet, tunc enim Epiſcopus hoc onere leuabitur, vt cenſuit ſacra Congregatio.

5 Excipitur ſecundo, vbi populus eligeret, & nominaret concionatorem, & ſumptus etiam faceret, tunc enim epiſcopus liberabitur hoc onere; conſuetudo igitur conſideranda erit, ita Fuſcus de viſitatione lib. 1. cap.18. in fine.

RESOLVT. CDLXXIX.

An alius præter Epiſcopum poſſit reconciliare Eccleſias pollutas.

1 *Eccleſia, vt dicatur pollutæ quæ ſint neceſſaria.*
2 *Quæ differentia ſit inter eccleſiam benedictam, & eccleſiam conſecratam, quoad caſum noſtrum.*
3 *Eccleſia ex quibus poteſt dici conſecrata.*
4 *Eccleſia non conſecrata an gaudeat eodem priuilegio, quo conſecrata.*
5 *Eccleſia an in dubio præſumatur conſecrata.*

DVobus explicatis erit dilucida præſens quæſtio, quorum primum eſt, quæ concurrere debent, vt eccleſia dicatur polluta, ſecundum quod diſcrimen eſt quoad hunc effectum inter eccleſiam conſecratam & benedictam, & quoad primum, vt colligitur ex
1 gloſ. in cap. vnic. de conſecrat. eccleſ. lib. 6. quinque concurrere debent, quibus deficientibus eccleſia non dicitur polluta, primò, vt ſit iniurioſa, & voluntaria ſanguinis effuſio, hinc ſi loco, aut correctionis cauſa ſequeretur ſanguinis effuſio, vel ob ſui deſeſionem niſi modus excedatur, vel ſi facta eſſet à puero, vel ebrio aut inſano, non diceretur eccleſia polluta. Sotus in 4. ſent. diſtin. 13. quæſt. 2. art.3. Victor. in ſumma ſacram. num. 99. ſecundò, vt ſit magna effuſio ſanguinis; & non ex naribus deflueret ſanguis etiam in magna quantitate, tertiò effuſio ſanguinis vel ſeminis ſit publica, & dicitur publica, vel ex confeſſione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex facti euidentia cap. veſtra, & cap. fin. de cohabit. clericor. & mulier. quartò, vt fiat intra eccleſiam, quamuis ſanguis in vaſe recipiatur, vel percuſius ita cito extraheretur, vt ſanguis in eccleſiam non caderet, ſic pollutio ſeminis humani ad hoc, vt polluat eccleſiam oportet, vt ſit voluntaria, vnde per nocturnas pollutiones, quæ fiunt in ſomnis, vel quæ ex impetu naturali accidunt, vel ſi eſſet quædam humectatio, aut eſſet ſecreta non polluitur eccleſia.

2 Quoad ſecundùm eccleſiam benedictam poteſt reconciliare ſolus ſacerdos cum aqua benedicta cap. aqua, & gloſ. in cap. vltimo verſ. lauetur de conſecrat. eccleſ. vel altar. eccleſiam autem conſecratam ſolus Epiſcopus cum aqua à ſe, vel ab alio Epiſcopo benedicta debet reconciliare Sayr. in Theſaur. caſuum conſcient. lib. 5. cap.16. num.9. vſque adeò, vt nec Vicarius Generalis poſſit reconciliare eccleſiam conſecratam, niſi, & ipſe ſit Epiſcopus, habeatque mandatum ſpeciale, cum reconciliatio eccleſiæ ſit de reſeruatis Epiſcopo, ſitque ordinis Epiſcopalis, idcirco ceſſante priuilegio ſit indelegabilis quoad nō habentes Ordinem Epiſcopalem Didac. variar. reſol. lib. 3. cap. 20. num. 3. Sbroz. de Vicar. Epiſcop. lib. 2. quæſt. 10. & Vgolin. de offic. & poteſt. epiſcop. p. 2. cap. 2. §. 8. num.2. & cuius expenſis eccleſia ſit reconcilianda vide Franc. Marc. dec. 986. part. 1.

3 Cæterum dignoſcitur eccleſia cōſecrata, vel ex ſcriptura, ſeu inſtrumēto dotationis, vel ex antiquis libris eccleſiæ, vel columna, ſeu ſaſto, aut tabula marmorea, vel ex crucibus rubeis pictis ad parietes eccleſiæ, vel ex dicto teſtis etiam ſi vnicus ſit, vel de viſu, vel de auditu, cum non agitur de præiudicio alicuius, ſed de commodo multorum, quo caſu recipitur dictum vnius teſtis, Innoc. in rubr. de conſecrar. eccleſ. vel altar. Abb. in d. cap. vlt. de conſecrat. eccleſ. vel altar. Sayr.
4 d. loco num.33. vltra quod ſcribit Franciſc. Leo Theſ. for. eccleſ. part.2. cap. 19. num. 27. Eccleſiam non
5 conſecratam gaudere eodem priuilegio quo conſecrata, vt in Oratorio, in dubio autem non præſumitur conſecrata Eccleſia etiam per diuturnitatem temporis

peris cap.ecclesiæ, & c. solemnitates de consecrat. distinct.1. & Mascard. de probat. conclus.415. & 582. vbi in extremo distinguit inter cathedrales ecclesias, quæ præsumuntur consecratæ,& inferiores,sicuti diuturnitas temporis nil præstat ad præsumendam sollēnitatem extrinsecam, cui partes non possunt renunciare,multo minus quando ageretur de magno præiudicio tertij,& sollēnitas requireretur post perfectionē actus Bart. in l.sciendum num.3. cum sequentibus ff. de verb.obligation.Osasc.decis.175.n.6.cum adductis per Menoch.de præsumpt. lib.3.præsumpt.132. in fin. Gabr.in suis communibus tit.de præsumptionib. conclus.1.num.53. cum seq. & Mascard. de probat. conclus.1315.num.13.& sequenti.

RESOLVT. CCCCLXXX.

An Episcopus possit in aliena diæcesi eligere in suum confessarium sibi non subditum.

1 *Episcopus potest sibi eligere confessarium non subditum.*
2 *Contrarium adducitur declaratum per Sacram Congreg. Concilij,& sic remanet correctus tex.in cap.fin.de pænitent.& remiss.*

1 TEx.in cap.fin.de pœnitentijs,& remissionibus,disponit posse Episcopum absque licentia superioris sibi eligere prouidum confessorem,licet antea non poterat se subijcere alicui confessori per cap. omnis vtriusque sexus eodem titul.

2 Verum Galet. in sua Margarita Casuū conscientiæ in verb.Episcopus refert Sacram Congregationē declarasse per hæc verba videlicet.

Episcopus virtute priuilegij cap.fin.de pænitentiis non potest eligere confessorem sibi non subditum,qui à proprio suo Episcopo non sit approbatus, & vide Prosper.de Augustino in addit.ad sum.bullar.in ver.Archiepisc.Auctoritas ad nu.7.lit.A.

RESOLVT. CCCCLXXXI.

An Episcopus possit magistrum actorum laicum suæ curiæ punire.

1 *Laicus non potest coram ecclesiastico iudice conueniri nisi in quibusdam casibus, de quibus remissue.*
2 *Magister actorum non est familiaris Episcopi.*
3 *Decisio quæstionis.*
4 *Refutatur opinio,quæ se habet magistrum actorum nō esse familiarem episcopi.*
5 *Familiaris episcopi gaudet priuilegio fori tā in ciuilibus, quam criminalibus,num.6.& in omni materia num.7.*
8 *Familiaris quis dicatur.*
9 *Officiales Principis gaudent eius Principis priuilegio.*
10 *Officiales episcopi etiam laici delinquentes in eorum officio puniuntur ab ipso Episcopo siue eius Vicario.*
11 *Magister actorum gaudet priuilegio fori cum dicatur de familia Episcopi num.12.*

VIdebatur,quòd non,ex pluribus.

1 Tum primo, quia laicus coram ecclesiastico conueniri non potest nisi in casibus de quibus notatur in cap. solitæ de maioritate, & obedientia, & in cap. nouit. de iudicijs maxime cum distinctę sint iurisdictiones d.c.solitæ de maiorit.& obedient.

2 Tum secundo,quia Magister actorum non est familiaris episcopi, ex quo non est suus commensalis nec dentibus inseruit c. final.& ibi DD.de verborū significat.in 6.Gomez.in Reg. Cancellariæ de impetradis benefic.vacant.per obitū Cardin.quæst.13.Paris.cons. 50.n.33.vol.4.Mascard.de probat.vol.2. conclus.755. num.1.cum sequent. Direct.inquisit.part.3 .quæst.70. comment.119. Fuscus lib.2. de visitatione cap.23.n. 6.Anton.lib.1.variarum resolut.rel.74.

3 Cęterum supradictis minime refragantibus in contrarium est verius, quod multis rationibus probatur.

4 Primo quia supradicta opinio, quæ tradit magistrū actorum non esse familiarem est falsa, cum contra eā extet DD.cumulus quos refert Gratian.in decis. 233. & Antonin.lib.1.variar.resolut.cap.75.

5 Quare cū sit familiaris sequitur, quod gaudet priuilegio fori,vt probatur in cap.fin.& ibi communiter omnes de officio Archidiaconi,Capyc.in dec.12.late Clar.in §.fin. quæst.35.n.12. & ita in occurrenti casu fuisse Neapoli decisum refert Thor.in suo cōpend.de-
6 cis. Neapol. verbo familia, & istud procedere tam in ciuilibus, quam in criminalibus,secundum Archid.in cit.c.fin.de offitio Archidiaconi, Capic cit.dec .n.5. post.Panor.& reliquos in cap. cum non ab homine de iudicijs, & idem Abb.Fel. & reliqui in cap.2. de foro competenti Alban,in lucubrat.ad Bar.in l.administratores n.1.ff. de excusat. tutor. Niger. in repetitio. extrauagant.1. de vita, & honestate clericor. vbi hoc ampliat procedere etiam in familia Vicarij Episcopi.

7 Ratio vero principalis conclusionis est,quia in omni materia familiaris gaudet priuilegio sui principalis,secundum Arch.in cap.11. quæstion.5.Federic. de Senis in cons. 106.hinc est quod priuilegiū concessum scholaribus competit etiam eorū familiaribus. Anna sing.401.in fin.Menoch.de arbitr.iudic.casu 306.& de familiari Cardinalium late Feder.de Sen.in cons.29.& generaliter,quod quis gaudeat priuilegio sui domini late Carauit.ritu.46.n.27.post Bart.in cons.57.Thess. in decis.22.Campagna in cap. regni statuimus n.4. Add.ad cōsuetud.Neapol.in prooemio lit.C.fol.30.& Magistrum actorum esse familiarem non dubitatur,vt
8 supra dixi,quia familiaris, & de familia dicitur esse qui est deputatus ad aliquod officium seu seruitium l.fin.C.de proximis sacrorum scrinior. lib.11.Bar.in l. 1.§.familiæ nu.6.ff.de publicanis, Bero. quæst.39.n.2. Farinac.de oppositi.contra personas testium quæst.55. num.133. Mascard. conclus.756. Salicet.in l.2.n.5.C. de episcopis,& clericis.

9 Quinimo absolutissimū est in iure Notarios & alios curiales,& ministros principis gaudere eiusdem principis priuilegio l.2.& ibi glos.& DD.C. de episcopis, & clericis.Ferret.in tract. de gabellis num.535. Paris. de sindicat. cap.1. in princ.num.2.vers. testis.Dec. & Ias.in l.scriniarios C.de testamēt.militis, & episcopus dicitur princeps clem.1.§. nec super de pœnis Sbroz. de officio Vicarij in prœmio n.8. Turret. consilio 80. num.4.volum.1. & Dei Vicarius in sua diœcesi secūdum Panorm.in cap. 1.num.7.de iureiurando.

Supradictis accedat, quod voluerunt Archid.& Io. Andr. in cap.si episcopus de officio ordinarij lib.6. quos referunt,& sequuntur Barbat.in c.cū contingat n.11.& 13.eod.tit.& Couar.pract.quæst.c.10.n.2.pos-
10 se Episcopum seu eius Vicarium Generalem suum laicum in officio delinquentem liberè carcerare, & punire,& istud esse speciale,sicut multa conceduntur episcopis quæ alij denegantur Natta consil.576.

Denique facit pro hac eadem opinione, quod cum magister actorum dependeat ab episcopo, ita vt sine illo commode officium suum seu iurisdictionem exercere non possit, propterea est ei concedendum priui-
11 legium fori,pro vt cōceditur illis, sine quibus priuilegiatus nō posset vti cōmode suo priuilegio, Oldrad. cons.293.n.93. vers. aduerte tamen post Bar. in tract. de represalijs quæst.6.& 7.Principal. Bald.in l.1.C.de vxoribus militum, & in auth. habita C. ne filius pro patre,Fel.in cap.2. col.2. vers.tene istam conclusionē de foro competēt.& Magister actorum dicitur de Curia Episcopi Castrens.in l.nulli n.6.C.de Episcopis, & clericis,Soccin.consil.86.n.5.vol.1.Duen. reg.40.n.6.

RESOLVT. CDLXXXII.

An epiſcopus poſſit concedere licentiam clericis deferendi arma.

1 *Epiſcopus quod poſſit concedere licentiam clericis arma deferendi probatur ex n.2.3. & 4. quomodo autem ſeruetur in praxi, & cuius voti auctor num.5.*

1 DIxi in facti contingentia poſſe epiſcopum, & mouebar ex pluribus.

2 Primo ex Clementin. ne in agro de ſtatu monachorum, vbi religioſi arma tenentes intra monaſterium abſque ſui ſuperioris licentia ipſo iure ſunt excommunicati, igitur cum licentia licitè poſſunt.

3 Secundo ex auctoritate gloſſ. in cap. duo ſunt genera 12. quæſt. 2. quam refert, & ſequitur Panormitan. in cap. clerici de vita, & honeſtate clericorum, vbi clericis, & religioſis non eſt aliter interdictus prohibituſque armorum vſus ſaltem pro naturali propria eorum defenſione, interueniente licentia ſuperioris.

4 Tertia quia clerici poſſunt vti armis etiam offenſiuis, de licentia Papæ ſecundum Panormit. in c. ego de iureiurando, cum ſecundum eum hoc ſolum ſit prohibitum de iure poſitiuo, & ita annis præteritis fuit reſolutum in Curia Romana per Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper Conc. Trid.

RESOLVT. CDLXXXIII.

An epiſcopus poſſit tenere familiam armatam.

1 *Abbas diſtinguit hanc quæſtionem dicens, quod aut epiſcopus habet iuriſdictionem ſpiritualem, & temporalem, aut ſpiritualem tantum, primo caſu tenet affirmatiuam ſecundo negatiuam.*

2 *Contraria opinio ſcilicet, quod poſſit indiſtincte epiſcopus habere familiam armatam probatur ex pluribus num. 3.4.5.6. & 7.*

1 IN hac quæſtione duæ reperiuntur opiniones.

Prima eſt Panormitan. in c. fin. de officio delegati diſtinguentis, quod aut epiſcopus habet iuriſdictionem temporalem, & ſpiritualem in terra, aut ſpiritualem tãtum, primo caſu poteſt habere familiam armatam, alias non, ſequitur Afflict. in conſt. intentionis n. 13. Hoſt. in ſumma de tregua, & pace col. 2. verſ. ratione perſonæ, vbi refert quinque opiniones idem Hoſtien. col. 3. verſ. ſed contra Ioan. Andr. Anchar. & Gemin. in c. dilecto de ſententia excõmunicationis in 6.

2 Altera opinio eſt ſuperiori contraria, & hanc tenuit Bald. in l 2. §. fin. ff. de officio prefecti vbi Ang. ſequitur Barbat. in c. ſignificaſti col. 4. num. 17. & ſeq. de officio delegati, vbi voluit, quod indiſtincte Epiſcopus habere poteſt familiã armatã, & late defendit Dec. ibidem col. fin. & multis quoque rationibus illam comprobat Campagna in clement. 1. num. 21. de vita, & honeſtate clericorum.

Quorum opinio fundatur ſequentibus rationibus videlicet.

3 Primo, quia cum epiſcopus habeat diœceſim, dicitur habere territorium cap. omnes 16. quæſt. 1. cap. fin. de conſtit. in 6. Barbat. in cap. cum contingat num. 13. de officio ordinarij, Theſ. fori eccleſ. c. 9. num. 30. Anton. lib. 3. variar. reſol. cap. 14. & latiſſimè Gabal. lib. 1. reſol. crim. caſu 94.

4 Secundo, quia ſi epiſcopus poteſt iudicare, & punire delinquentes c. 1. de officio ordinarij cap. ſtatuimus 16. quæſt. 1. cap. quiſquis, & c. attendendum 17. quæſt. 4. cap. quoniam 18. diſtint. c. 1. de adulteriis cap. in Archiepiſcopatu de raptoribus, Fel. in cap. irrefragabili num. 5. de officio ordinarij, conſequenter fatendum eſt, poſſe tenere d. familiam armatam.

5 Tertio abſolutiſſimum eſt in iure inquiſitorem hæreticæ prauitatis poſſe d. familiam tenere, vt patet in clementin. 1. §. 1. de hæreticis Innoc. in cap. ſignificaſti num. 4. vbi etiam Fel. nu. 9. de officio delegati Berret. conſ. 4. nu. 38. Director. Inquiſitor. part. 3. q. 56. comment. 55. epiſcopi autem ſunt inquiſitores ordinarij. d. clementin. 1. §. 1.

6 Quarto, quia cum epiſcopus habeat carceres, & pœnas corporis in cauſis ad ſuum forum ſpectantibus infligere poſſit cap. contra idolorum 26. quæſt. 5. Dec. in conſ. 131. in principio, & in conſ. 300. n. 4. rationabiliter concluditur, quòd poſſit etiam habere executores armatos, per quos reos capere, & in carcerem detrudere valeat.

7 Quinto quia teſte Anna in ſingular. 171. in Regio Collaterali conſ. Neapol. fuerũt expeditæ prouiſiones, quod epiſcopi poſſunt tenere aliquos familiares armatos vſque ad ſolitam horam, ita quoque refert Anna filius in conſt. regni ſi quis aliquem n. 22. & Thorus in compend. dec. Neapol. verbo familia.

RESOLVT. CDLXXXIV.

An Epiſcopi poſſint abſoluere in foro conſcientiæ occultos hæreticos.

1 *Epiſcopus ſecundum Conc. Trid. ſeß. 24. cap. 6. de reform. poterat abſoluere in foro cõſcientiæ ab hæreſi occulta, contrarium eſt ſancitum per Bullam Cœnæ Domini n. 6.*

2 *Epiſcopus poteſt abſoluere à quauis excommunicatione (etiam ſi reſeruata ſit Pontifici) occulta, dummodo non ſit de illis latis in Bulla Cœna Domini.*

1 EX Decreto Sacri Concilij Tridentini ſeſſio. 24. c. 6. de Reformat. indulgetur Epiſcopis, vt ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ abſoluere poſſint, licet præfata facultas non competat eorum vicariis, vt patet ex illis verbis. *Eis tantum, non eorum vicariis.*

2 Cæterum hodie præfata poteſtas cenſetur ſublata per Bullam Cœnæ Domini, ſecundum quòd refert Nauarr. in manuali confeſſor. cap. 27. nu. 72. Penia in directorio inquiſitorum part. 3. commentario 141. referens ita ſæpius fuiſſe pronũciatum in ſupremo Senatu Sanctiſſimæ Inquiſitionis, & ſecundum Maiolum de irregularitate lib. 5. cap. 46. n. 6. nec poſſunt, nec debẽt Epiſcopi amplius virtute Concilij, abſoluere occultos hæreticos in foro conſcientiæ, cum ſecundum eum, nondum per prædictam Bullam Cœnæ ſit Concilio derogatum, verum etiam quia ita expreſſe Pius V. ac Gregorius decimus tertius declarauerunt, ita Guttierez lib. 1. canonicarum quæſtionum c. 28. praxis epiſcopalis Zerol. part. 1. verbo abſolutio §. 4. Vgolinus de irregularitate c. 36. §. 5. n. 3. vnde Garſias de beneficiis part. 11. cap. 10. num. 115. ex Coſmo Philiarco refert, quod priuilegium, de quo in dicto decreto, & alia priuilegia quoad caſus Bullæ Cœnæ Domini ſunt ſublata vigore dictæ Bullæ propter clauſulas derogatorias in illa contentas, & ſecundum Nouiſſimum in ſua praxi Archiep. c. 66. n. 11. habetur, ita delaraſſe Gregorium Decimum tertium, Clementem Octauum, & Sacram Cõgregationẽ, hinc Emanuel Sà in ſuis aphoriſmis confeſſariorum, in verbo epiſcopus, nu. 24. ait, Epiſcopum habere facultatem abſoluendi à quauis

3 excommunicatione reſeruata Papæ occulta, dummodo non ſit lata in Bulla Cœnæ Domini, aut modo ſimili reſeruata; ſequitur Toletus lib. 1. c. 91. & Garſia loco citato referens ita declaraſſe Sacram Cõgregationem Concilii, vbi quoque ait ita ſeruare vniuerſalem conſuetudinem, & eſſe clariſſimum ſi legatur tenor ipſius Bullæ, & de declaratione Sacr. Congreg. loquitur

quitur Nauar. consil. 11. num. 1. de priuileg. quorum verba sunt hęc, videlicet, *Congregatio censuit huic decreto Concilii derogatum esse, non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in Bulla Cœnæ Domini Pii V. Alias Episcopus, aut Inquisitor absoluere nō potest hominem hæreticum in foro conscientię, licet hæc facultas à Concilio sit tradita Episcopis.* Refert, & sequitur idem Garsia, iam sæpius citatus, & habetur alia declaratio per verba sequentia, videlicet, *Item an hoc decretum locum habeat in casibus post Conc. Tridentin. ex noua lege Sedi Apostolicæ reseruatis S. D. N. Gregorius XIII. audita relatione Congregationis non habere locum respondit alia, item in delictis occultis in materia clausuræ, idem respondit audita relatione eiusdem Congregat. per Const. Pii V. censeri huic decreto derogatum.*

RESOLVT. CDLXXXV.

An Episcopus possit permittere clericis prædiorum conductionem.

1 *Clericis prohibita est negotiatio.*
2 *Clericus an possit assumi in socium conductionis.*
3 *Clericus si hæres existat conductoris an possit perseuerare vsque ad finem.*
4 *Bald. & Carrocii distinctio simplicis clerici & Sacerdotis circa admissionem, & exclusionem ab ineunda conductione.*
5 *Conducere bona ecclesiarum an clerici possint.*
6 *Clericis quando permittantur conductiones prędiorum.*

1 CONsului, quod non, quia regulariter clericis omni iure prohibita est negotiatio, quæ scilicet lucri causa, & cupiditatis fiat. cap. 2. 88. dist. & c. 1. cum sequent. ne cleric. vel monac. quia supradicta est mater vsurarum cap. vtrum 45. dist. & consequenter non possunt prædia conducere, & conductionibus incumbere, d. cap. 1. ne cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 2. tit. quibus non est permissum conductores esse, Costa de remed. subsidiar. c. 73.

2 Amplia primo, vt nec possit assumi in sociū alicuius conductionis, quoniam si est admissus ad conductionem cum assensu locantis, idem iudicandum videtur, quod de ipsa locatione Marc. dec. 76. n. 3. vbi appellat hunc ita introductum confictabilem. Vbald. tract. de duobus fratrib. part. 10. per tot. Surd. consil. 18. vol. 1. nec possit fideiubere pro conducente Carroc. vbi supra sub num. 7.

3 Limita nunc, & primò, si clericus succedat conductori iure hæreditario, nam tunc non prohibetur continuare conductionem vsque ad præfinitum tempus locationis, quia tunc cessat cupiditas, & initium inspicitur, Sylu. in verb. clericus 3. sub n. 2. Carroc. loco cit. n. 10. Addit. ad sum. Bullar. in 5. vectigal. vers. quæritur an inter negotiationes, & sequitur Vgolin. de potestat. Episcopi part. 1. cap. 13. §. 16. sub n. 2. Rodoan. de spol. ecclesiasticis quæst. 2. num. 12.

4 Limita secundo si ageretur de terrulis cōductis animi gratia, vel si prædiolum alterius prædiis clerici vndique esset circundatū damni, vel rixæ euitandæ causa, vel si res esset cum simplici clerico, aliud statuitur, teste Bald. in l. milite C. locat. & Carroc. d. tit. quibus non est permiss. conduc. n. 7. vbi apertè excludit ab hac prohibitione simpliciter clericum, includit autem dumtaxat in Sacerdotio constitutum, & beneficiatum.

5 Limita tertio in bonis ecclesiasticis, quæ possunt clerici conducere, vt probatur in cap. dilecti de decimis, vbi conductiones factas à quibusdam monacis nō improbat Romanus Pontifex ibi, vt per Vgolin. de potestat. episcop. dict. §. 16. cap. 13.

6 Limita quarto in subsidium videlicet ad eorum inopiam subleuandam, quo casu etiam sua puniuntur immunitate cap. peruenit vbi glos. in verb. auaritiæ, & in verb. conductiones 86. dist. Abb. ad suprac. c. 1. de cleric. vel monac. Carroc. de locat. part. 1. tit. quib. non est permiss. conductores esse nu. 3. Leo in Thes. for. ecclesiastic. par. 3. cap. 34. n. 35. sicuti clericis artificium licitum est quando non suppetunt propriæ facultates, Feder. de Sen. cons. 207. n. 3. Borell. cons. 74. nam necessitatis causa licitam reddit negotiationem, alioquin illicitam, c. eijciens, c. episcopus, & c. negotiatorē 88. distint. copiosè Seb. Med. tractat. de cas. fortuit. quæst. 6. circa illam regulam, quod necessitas non habet legem, dummodo liqueat de hac necessitate summariè iudici ecclesiastico, cum fieri in dubio præsumatur quæstus, & cupiditatis causa glos. ad cap. decreuit in verb. conducere 88. dist. Mari. Antonin. libro 1. resol. 3. num. 10. & 11. Vgolin. cit. §. 16. sub num. 3.

RESOLVT. CDLXXXVI.

Nouæ parochialis ecclesiæ constitutio intra fines parochiæ antiquæ, quando permittatur Episcopo.

1 *Separatio parochialium ecclesiarum datur ob earum distantiam, vel itineris difficultatem ad maiorem parochianorum commoditatem.*
2 *Separatio parochialium, vt fieri possit quatuor concurrere debent num. 3. 4. 5. & 6.*

1 QVando ad ecclesias parochiales ob nimiam locorum distantiam, seu difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt iure nouissimo sacri Conc. Trid. sess. 21. cap. 4. statutum est, vt Episcopi nouas parochias constituere possint, iuxta c. ad audientiam, il 1. de eccles. ædificand.

2 Cæterum, vt præfata separatio iure contingat, debent quatuor concurrere, vt scripserunt Menoch. cons. 477. Bimius cons. 184. col. 2. Henriquez cons. 80. & Costa de remed. subsidiar. remed. 75.

3 Primo allegatio iustæ causæ, & eius probatio Innoc. ad c. pastoralis de priuil. Lap. alleg. 68. Oldrad. consil. 291. & Parisius consil. 36. libro 4.

4 Secūdo quod parochus siue curatus prædictæ ecclesiæ consentiat secundæ ecclesiæ ædificationi, alioquin secus eo inuito, si ei præiudicetur quoad ea quæ concernunt debitam, & sufficientem illius substentationem, Abb. in d. cap. ad audientiam col. 3. quem refert Rebuff. prax. benefic. part. 1. tit. de elect. in curatam, & paroch. num. 4. quæ doctrina post dictum decretum Conc. Trid. non videtur procedere, cum in eo dicatur inuitis Rectoribus, & innuitur etiam in d. cap. ad audientiam, & d. doctr. Abbatis procedit quando Episcopus sine aliqua causa vellet construere nouam parochiam; secus vero est dicendum cum adest causa.

5 Tertio requiritur Episcopi auctoritas, & eius decretum, in cuius arbitrio residet causæ iustitia, vel loci distantia in eundo ad curatam ecclesiam. Rebuff. ibidem num. 9. à quo decreto vti facto per Episcopum etiam vti Sedis Apostolicæ delegatum licet quidem appellare, sed solum ad Sanctissimum Pontificem, nisi ea ordinatio facta fuerit in visitatione præcipue sine figura iudicij, quoniam ab ordinibus factis in visitatione per Ordinarium non appellatur, saltem quoad effectum suspensiuum, tanquam ab executione constitutionis conciliaris c. 1. sess. 13. de reformat. & cap. 10. sess. 24. Henriquez cons. 80. num. 16. Mari. Antonin. lib. 1. resolut. 85. num. 10. & resolut. 110. nu. 14. eod. lib.

6 Requiritur consensus maioris partis parochianorum circa separationem, & si sunt plures plebes, vel

terræ sub vno Rectore aut curato maioris ecclesiæ, quæ tamen sint tanquã corpora separata, debent consentire saltem duæ partes ex tribus singulorum corporum, Felyn, in c, cum omnes n.20. de constit. Ias. ad l. iurisgentium §. hodie n.9. ff. de pactis Francisc. Marc. decis. 924. part. 1. Henriquez consil. 80. nu. 15. & 16. & Bimi. d. cons. 184. n. 23. & seqq. quę doctr. nec hodie post Concilium videtur posse procedere, cum videatur remittere omnia arbitrio Episcopi.

Limitatur tamen conclusio principalis vbi in loco minime difficili, nec incommodo oratorium adesset, vel ecclesia cum fonte baptismali, & cæteris ad parochiam necessarijs, ibique proponeret in sui adiutorium sacerdotem, qui ibidem resideret, & sacramenta posset administrare, quia tunc non posset fieri separatio, ita Menoch. consil. 477. n. 9. & Costa remed. 76.

RESOLVT. CDLXXXVII.

An ad alium præter Episcopum spectet institutio pœnitentiarij in ecclesia cathedrali.

1 *Institutio Pœnitentiarij in ecclesia cathedrali ad Episcopum solum spectat.*
2 *Amplia, vt neque capituli consensus requiratur, subamplia num. 4.*
3 *Quid si vacat in mense Papæ.*
4 *Pœnitentiarius electus quando incipiat habere facultatem audiendi confessiones.*
5 *Pœnitentiarius tenetur existere semper paratus ad audiẽdum confessiones, ponuntur nonnullæ Sac. Congreg. declarationes num. 6.*

1 Concilium Trident. sess. 24. de reform. c. 8. disposuit, quod Episcopus in sua Cathedrali ecclesia pœnitentiarium cum vnione prebendę proximè vacaturæ instituat, ex quibus verbis apertè patet, institutionem præfati officij Pœnitentiarij, ad solum Episcopum spectare, vt voluit Nauar. cons. vnico ne sed. vacant. Enriq. cons. 28. Vgol. de potest. Episc. p. 2. c. 33. & ita declarauit Sac. Congregatio Concilij per hæc verba, videlicet, *Officium Pœnitentiarij in Cathedrali per solum Ordinarium potest institui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit pro exercendo tali officio.* Idem dicit Auctor praxis Episcopalis p. 1. v. Pœnitentiarius §. 3. Zecchius de benef. q. 8. Garsia in eiusdem nominis tractatu p. 5. c. 4. n. 138. & tenuit Rota Romana in vna Abulen. Canonicatus Pœnitentiarij 17. Aprilis 1589. coram Illustrissimo Mantica, & iterum in vna Maioricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Mellino.

2 Amplia primò, vt adeò huiusmodi electio ad solum Episcopum spectet, vt Capituli consensus minimè requiratur, addit. ad Nau. cons. vn. in fin. ne sede vac. Paris. de confident. quæst. 45. n. 17. Rodriq. in sum. c. 143. Vgol. loc. cit. num. 2. & facit textus in c. inter cætera, versic. vnde præcipimus, de officio Ordinar. in quo nulla mentio Capituli fit, at si necesse esset, vt Capitulum interueniret, eius mentio facta fuisset, & iuxta hanc opinionem pluries declarauit Sac. Congregatio Illustrissimorum, præsertim in vna Segobien. per hæc verba videlicet.

Cum decreto Cõcilij sess. 24. c. 8. caueatur, quod in omnibus Cathedralibus Ecclesijs, vbi id commodè fieri poterit Pœnitentiarius aliquis cum vnione præbendæ proximè vacaturæ, ab Episcopo instituatur, dubitatur an quoties occurrerit vacatio officij pœnitentiarij, & per consequens præbendæ illi annexæ, prouisio illius pertineat ad solum Episcopum, absque eo, quod Capitulum in aliquo se intromittere possit, Sanctissimus Dominus noster, referente Congregatione Concil. decreuit institutionem officii Pœnitentiarij nec non electionem personæ Pœnitentiarij quandocunque faciendam, ad solum Episcopum pertinere, absque consensu Capituli, collationem autem præbendæ vniendæ ab illis fieri debere, ad quos antea spectabat. Et insuper secundum Garsiam loco citato, habentur quatuor aliæ declarationes eiusdem Sac. Concil. præsertim Episcopo Segobien. Et iuxta hanc opinionem pluries censuit Rota Romana, præsertim in vna Tarraconen. Canonicatus 5. Iunij 1596. coram Corduba, vbi fuit resolutum tam erectionem officij Pœnitentiarij, quam vnionem Canonicatus, & præbendæ, solius Episcopi arbitrio relinqui, per Concil. sess 24. de refor. cap. 8. ibi, *ab Episcopo instituatur*. Et iterum in vna Oscen. Canonicatus 1. Febr. 1593. coram Illustrissimo Seraphino.

3 Limita id, quod diximus de electione personæ Pœnitentiarij, vt non procedat, vbi eius officium, & consequenter præbenda vacat in mense Apostolico, vel adesset alia reseruatio, seu affectio, quia tunc ad Papam pertinet ratione reseruationis, secundum Gonzales glos. 9. §. 2. n. 84. & Garsiam. loc. cit. n. 144. & tenuit Rota in dicta Maioric. Canoninatus, iuxta quam opinionem censuit Sac. Congreg. Conc. rescribendum Episcopo Salamantino.

4 Vnde sequitur, quòd occurrente vacatione Pœnitentiariæ, Sede Episcopali vacante, Capitulum non poterit illam prouidere, cùm non succedat in prouisione beneficiorum ad Episcopum spectante, c. illa ne Sede vac. & censuit Sac. Congreg. super d. c. 8. ibi, *Ab Episcopo instituatur solo absque consensu Capituli, & etiam ab eodem solo eligatur, & licèt vacaret Sedes Episcopalis Capitulum nihil potest, etiam quod eo tempore Pœnitentiarius moreretur*, cum hoc casu electio, seu prouisio Pœnitentiarij spectet ad Papam priuatiuè stante reseruatione regulæ 2. Cancellariæ.

5 Vnde præfatus Pœnitentiarius eo ipso, quod electus fuerit, consequitur facultatem audiendi confessiones pœnitentium illius diœcesis, & iurisdictionem ad absoluendum à peccatis. Zucchus de repub. ecclesiast. c. 24. & quilibet potest ei confiteri sua peccata, & satisfaciet præcepto c. omnis vtriusque sexus de pœnitent. & remiss. & censuit Sacra Congregatio 16. Febr. 1595. per hęc verba videlicet, *An si quis confessus fuerit sua peccata semel in Paschate Pœnitentiario deputato in vim decreti Concil. Trident. sess. 24. cap. 8. dicatur satisfecisse præcepto contento in cap. omnis vtriusque sexus; de pœnitent. & remiss. Congregatio censuit satisfecisse*. Et idem potest Episcopus committere absolutionem ab irregularitate occulta, de qua in Conc. Trident. sess. 24. c. 6. vt refert Garsias loco sæpius cit. num. 116. pluries declarasse Sacram Congregationem Concil. super d. cap. per hæc verba videlicet, *Primo, Congregatio censuit ab Episcopo posse, nõ tamen Vicario Generali, sed etiã Pœnitentiario, aut Vicario ad id specialiter deputato, committit absolutionem Capituli huius. Secunda, Episcopus potest absoluere, & per Confessarium, & per Vicarium absoluendum in similibus causis specialiter constitutum.*

6 Debet tamen præfatus Pœnitentarius semper paratus existere ad audiendum Confessiones, quare minimè recusare potest pœnitentes, vt censuit Sac. Congregatio his verbis. *Congregatio Concil. censuit Pœnitentiarum non posse recusare audire confessiones illorum parochianorum, vbi sunt Pœnitentiarii, volentium eis cõfiteri sua peccata*, & recusans audire confessiones potest puniri, & priuari ab Episcopo, vt censuit Sac. Congreg. his verbis, *Pœnitentiarius vigore huius decreti deputatus renuens confessiones audire, punitur ab Episcopo, & potest priuari*: quia hac de causa Pœnitentiarius, dum confessiones in ecclesia audit, censetur præsens in Choro, d. cap. 8. & ita declarauit Sac. Congreg. Conc. per hęc verba, videlicet, *Cum Pœnitentiarius audit confessiones, vel casuum reseruatorum, vel venialium pec-*

peccatorum, præsens esse in choro censetur. Licet secundum Garsiam loco cit. istud procedat dum confessiones actu in ecclesia audit, & non dum est in confessionario, etiam si ibi priuatim officiũ recitet, vt quia antea confessiones audiuit, vel vt postea opportunius illi incumbat, vt declarauit Sacra Congregatio per hæc verba videlicet, *Præsens autem in choro non censetur, dũ Missam celebrat, aut priuatim officium dicit, vt opportunius auditioni confessionũ incumbat; Alias pœnitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit confessiones in ecclesia, siuè in confessionario, siue extra, non autem pro tempore, quo residet in confessionario, nec audit confessiones alijs in choro diuina celebrantibus, nec recitans officium priuatè, quia antequam recitarentur Horæ Canonicæ in choro, audiuit confessiones, nec si dixerit Missam, est censendus præsens in choro.*

RESOLVT. CDLXXXVIII.

An Episcopus possit certam pœnam à Sacro Concilio Trident. statutam contra non residentes, per constitutiones synodales ampliare.

1 *Episcopus potest alterare pœnam statutam per Conc. Trident. contra non residentes, contrarium deciditur nu. 5. 6. & 7.*
2 *Episcopus non potest dispensare contra constitutiones Concilij. Amplia num. 3. & 4.*

SVpponatur in facto, quòd inter cætera, quæ in cõstitutionibus synodalibus à quodam Episcopo de-
1 creta fuere, erat aucta pœna contra Canonicos non residentes: quare fuit dubitatum an poruerit præfatam pœnam ampliare, stante quod Conc. Trident. certam pœnam statuerit, & dubium mihi faciebat pro validitate constitutionis Episcopi, quòd cõstitutiones synodales statuentes maiorem pœnam, non cassant pœnã à Sacro Conc. Trid. statutam, nam Episcopus videtur posse addere pœnam sacris canonibus, cum hoc concernit maiorem obseruantiam sacrorum canonum.

2 Cæterum supradictis non obstantibus contrarium consului ex pluribus. Tum primò, quia Episcopus nihil agit, attentando cõtra constitutionem Concilij secundùm glos. communiter receptam in cap. dilectus il primo, de præbend. in verb. cum se facultas. glos. & ibi DD. in cap. cum dilectus in verb. in ætate de elect. & in clem. 1. in verbo eligatur de elect. & in cap. dilectus de temp. ord. & ibi Inn. & in cap. 1. de filijs presbit. Ioan. de Anan. in cap. cum in diœcesi de vsur. Archid. in cap. sicut 15. dist. & in summa 56. distint. & in cap. virgines 27. quæst. 1. latè Ioan. Andr. in c. 1. super glos. in verb. concessum de suppl. neglig prælat. Spec. in tit. de dispẽsa, in §. nunc de Episcoporum num. 27. Lud. Rom. in cons. 325. n. 7. Ant. & Doctores Canonistæ in cap. at si clerici in §. de adulterijs, & ibi Fel. nu. 5. de iudic. & Dec. n. 37. Henricus Botheus in tractat. de synodo Episcoci art. 1. conclus. 3. n. 6.

3 Quod procederet etiam si adesset magna causa dispẽsandi, quia adhuc denegatur Episcopo condere cõstitutiones contra Conc. secundum Io. And. & Anchar. in c. 1. de ætat. & qualit. lib. 6. & ibi de Sãcto Gemin. qui impugnant Archidiaconum ibi, & in c. licet canon. de elect. lib. 6. volunt, quòd Episcopus etiam ex magna, necessaria, & vtili causa, & etiã cum causæ cognitione non dispensat cum patiente defectum ætatis in dignitatibus curatis propter Cõciliũ generale, c. cũ in cunctis, in §. inferiora de elect. cum qua opinione transit Franc. in d. c. 1. de ætat. & qualit. & licet pro opinione Archidiac. multa possent adduci, quę ipse ponit in d. c. licèt canon, & cũ eo sit Hostiens. in c. cum dilectus de elect. tamen contra Archidiac. est communis opinio, secundum Dom. de Sancto Gemin. in d. c. licet canon. n. 7. in finalibus verbis: eandem opinionem contra Archidiac. tenet Io. Monach. in c. cupientes in n. 124. de election. lib. 6. & hanc opinionem tenent communiter DD. in d. cap. cum dilectus de election. & in hoc est notandum quod in casu Ioan. Andr. & aliorum DD. contra Archidiac. non cõceditur dispensatio etiam ex magna, necessaria, & vtili causa: quia Concilium generale prohibet Episcopis, & punit contrafacientes vt patet in d. cap. cum in cunctis in §. clerici de elect.

4 Amplia secundò, vt nec idem Papa dispensando contra Conciliũ, censeatur Concilio derogare, nisi de ipso in specie fecerit mẽtionem, vt fuisse in Rot. Rom. decisum testatur Verall. decis. 176. part. 1. & ratio est, quia constitutio conciliaris habet tacitam clausulam derogatoriam, secundùm Felin. in cap. nonnulli col. 4. de rescript. Archid. in cap. 1. de constit. in 6. Roman. l. si vero §. de viro num. 45. in 23. fallent. ff. solut. matr.

5 Tum secundò, quia cum constituere contra Concil. sit de casibus Sũmo Pontifici reseruatis, consequenter non potest Episcopus se intromittere, vt notatur in c. quo ad translationem, per illum text. de off. deleg. & in cap. sicut vnire de excess. prælat. ita tenet Spec. in tit. de dispensat. in §. nunc breuiter, quia in his non se intromittit alius inferior, nisi ex speciali commissione Papæ. vt in dict. cap. quoad translationem.

6 Tum tertiò, quia secundum Triuis. decisio. 42. lib. 2. talis alteratio est abrogatio ipsius legis, quia si lex Cõcilij statuit pœnam priuationis medietatis fructuum, & lex synodalis omnium fructuum, tollitur (ob nõ obseruantiam) lex Conc. & seruatur lex synodalis, & sic Ordinarius per indirectum abrogat legi Concilij, & Summorum Pontificum, quod minimè censendum est.

7 Tum tandem arguendo à simili, quia constitutio conciliaris sess. 24. cap. 1. de reformat. disponens, quod ad detegenda impedimẽta matrimonij, solemniter debent fieri tres denunciationes in tribus diebus festiuis cum aliquo temporum interuallo inter vnam, & alias, non poterit Episcopus circa dies festiuos dispensare, cùm, vt dixi, sit constitutio conciliaris glos. & DD. in cap. at si clerici de iudic. Siluester verb. excommunicatio n. 14. §. 9. & in proprijs terminis Graff. cons. 26. n. 46. volum. 1. de sententia excommun.

RESOLVT. CDLXXXIX.

An Episcopus habeat fiscum.

1 *Episcopus habet Procuratorem fiscalem.*
2 *Pœnam pecuniariam alicui subdito impositam, cui debeat Episcopus applicare.*
3 *Amplia etiam si huiusmodi pœna imponatur laico pro crimine Ecclesiastico.*

1 EPiscopus habet fiscum seu procuratorem fiscalẽ vnde habet ius confiscandi, seu applicandi suæ Cameræ, secundùm Butrigar. Imol. & reliquos communiter in cap. quia diuersitatem de concess. pręb. Peregr. de iure fisci q. 2. Viu. commun. opin. 255.

2 Quare in sententia ferenda contra aliquem clericũ, potest pœnam eius Curiæ Episcopali applicare, nõ autem Cameræ Romanæ, secundùm Panormit. Anan. & Soc. in c. excommunicatus de hęret. in princ. Old. cons. 302. Afflict. in præludiis constit. quæst. 15. nu. 9. Foller. referens hanc opinionem communiter teneri in pract. crimin. canon. tit. de denuntiatione facta, c. 5. nu. 14. & seq. Diaz c. 145. sub n. 2. vbi deducit istam opinionem communem veriorẽ, & obseruari de consuetudine generali, ita etiam Franc. March. dec. 339. n. 10. cum aliis sequentibus p. 1. Felin. cum cęteris signatis per eum in c. cæterũ n. 10. de officio Ordinar. Ex quibus omnibus apparet, hanc esse communem opinionem, & vsu frequẽtissimo, & cõsuetudine immemorabili approbatã.

3 Imò pœnam pecuniariam, quã imponit Epiſcopus, ſeu eius Vicarius laico pro crimine eccleſiaſtico perpetrato per eum, poteſt ſimiliter applicare Cameræ Epiſcopali, ex eo, quod ipſe Epiſcopus habet fiſcũ, ita Barbat. conſ. 39. Zilet. conſ. 1. vol. 1. Auſtrer. in dec. 228. Capp. Tholoſ. & Viu. cit. loco in fine. Quæ doctrina videtur limitanda in mulctis pecuniarijs, quæ locis pijs ſunt applicandæ, ex decreto Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 3. de reform.

RESOLVT. CDXC.

Ciuitas nouiter decorata Epiſcopali dignitate, an teneatur dare Epiſcopo palatium, ſeu illud ædificare.

1 *Vniuerſitas euecta ad dignitatem Epiſcopalem, acquirit decorem.*
2 *Conceſſo aliquo, videntur conceſſa omnia ſine quibus illud explicari nequit.*
3 *Petrus ſingulos Epiſcopos ſingulis ciuitatibus deſtinauit.*
4 *Epiſcopi à principio pauperes deputati.*
5 *Epiſcoporum hoſpitium debet eſſe commune.*
6 *Inhumanus eſt Epiſcopus, qui hoſpitalitatem non ſeruat.*
7 *Eſurienti, & afflicto ſubuenienti, lux fiunt tenebræ.*

REſpondi in hac quæſtione ex conſ. Borell. 2. vol. 1. ciuitatem teneri, obnoxiamque eſſe dare palatium Epiſcopo, & hoc ex pluribus.

1 Primò, quia dum petijt ſibi dari Epiſcopum, & ex Epiſcopali dignitate ſibi vniuerſitas decorem quærit, iuxta ſententiam Bart. in l. ſi hæres §. 1. ff. de leg. 1. in l. ciuitas ff. ſi cert. petat. & in extrauag. ad reprimend. in ver. Lombardiæ n. 5. qui ſint rebelles. Caſtren. in l. ex hoc iure ff. de iuſtit. & iur. conſequens erit, vt cum Epiſcopalis dignitas abſque habitatione ſtare nequeat, vt illi etiam palatium tacitè obtuliſſe videatur, ſine quo ſuum paſtorale munus exequi non valet: conceſſione
2 enim facta alicui officij, aut magiſtratus gerendi, cenſentur omnia illa cõceſſa, ſine quibus actus ille expleri non poteſt l. ad rem mobilem. l. ad legatum ff. de procurat. l. 2. ff. de iuriſdictio. omn. iudic. cum ſimilibus adductis per Cæph. in conſ. 165. num. 14. vol. 2.

3 Tum ſecundò, vt legitur, ſingulis ciuitatibus S. Petrus ſingulos Epiſcopos deſtinauit pro paſcendis oui-
4 bus. c. porro 66. diſt. & c. in illis 99. diſt. Et illi à principio pauperes fuerunt electi. cap. de his 10. quæſt. 1. Alfonſ. in ſpec. Roman. Pontific. cap. 30. in fine, ergo quo pacto ſi pauper Epiſcopus fuerit, domum, aut palatium ædificabit niſi à ciuitate fuerit ædificatum?

5 Tum tertiò, quia domus Epiſcopi, omnium commune debet eſſe hoſpitium, vt docet Apoſtolus ad Titum c. 1. ibi, hoſpitalem, vbi hoc comprobat Hieronymus dicens, aliàs inhumanum eſſe Epiſcopum, niſi hoſpites omnes recipiat, ſed qua via poſſet iſta hoſpitalitatis opera exhibere, ſi domum Epiſcopus nõ habeat? Quomodo Epiſcopus largam habebit manum, neceſſitatẽ patientibus ſuccurrat, alienam inopiam ſuam credat, ſine quibus in vanum Epiſcopi nomen tenebit, cap.
7 fratrem, 86. diſtinct. Quomodo illud Iſaiæ cap. 58. obtinebit, cum ait, Effuderis eſurienti animam tuam, & animam afflictam repleueris, orietur in tenebris lux tua, & tenebræ tuæ erunt ſicut meridies, & implebit Dominus ſplendoribus animam tuam.

RESOLVT. CDXCI.

An Epiſcopus poſſit in diebus feſtiuis prohibere nundinas ſolemnes, ſeu mercatus.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Per conſuetudinem poſſunt tolli feriæ in honorem Dei inductæ.*
3 *Nundinæ priuatæ poſſunt prohiberi per Epiſcopos diebus feſtiuis non obſtante conſuetudine.*
4 *Quomodo ſit deciſa iſta quæſtio per Sac. Congregatio. Cardinal.*

1 CVm ex quadam conſuetudine introductum eſſet in ciuitate Neapolitana, vt in quodam die feſtiuitatis Beatæ Virginis celebrarentur nundinæ, fuit mihi quæſitum, an liceret Archiepiſcopo Neap. huiuſmodi prohibere, & dubitationẽ mihi faciebant nonnulla, vi.
2 delicet, quia conſuetudo induci poteſt, per quã tollũtur, & moderantur etiam feriæ in honorem Dei, ſecũdum Nauarr. in ſuo manuali cap. 13. n. 5. verſ. nono dicimus Henriq. conſ. 21. n. 3. Hartam. conſ. 93. num. 5. & ſequent. vnde dixit Bald. in l. quadraginta C. de ferijs, valere conſuetudinem, per quam tollũtur feriæ, maxime quãdo ſubeſt publica, & legitima cauſa, iuxta terminos tex. in cap. licet de ferijs, & in l. omnes, C. eodem Bartol. de repreſalijs quæſt. 9. & facit, quod ſcriptum reliquit idem Bal. in l. vnica, nu. 1. C. de nundinis, vbi teſtatur Peruſijs fieri huiuſmodi nundinas in feſto omnium Sanctorum. Et dicit Sotus de iuſtitia, & iure lib. 2. quæſt. 4. art. 4. circa fin. eſſe conſuetudinem creberrimam, quod fiant nundinæ in diebus feſtiuis.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, in cõtrarium eſt veritas, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.

3 Primò, quia Epiſcopus habet intentionem fundatã faciendi præfatam prohibitionem tã de iure communi, vt in c. 1. de ferijs, quam ex Bulla Pij V. vbi expreſse prohibẽtur Dominicis, & alijs diebus feſtiuis in honorẽ Dei, & Beatæ Mariæ Virginis fieri mercatus, & huiuſmodi profanas negotiationes, & opera ſeruilia, quæ conſtitutio obligat inobedientes ad peccatũ mortale propter verba præceptiua, & prohibitiua, Nau. in ſum. cap. 23. n. 52. poſt Fel. in cap. nam concupiſcentiam de conſtit. Abb. in cap. dolentes de celebr. Miſſ. Doctores in clement. dudum de ſepult. & clement. ſi dominum §. ideoque de reliquijs, & vener. Sanct. prax. Archiep. cap. 60. Vacandum eſt enim diebus his orationibus, & ab opere ſeruili abſtinendum, nam quod dicitur alias licite exerceri, eſt illicitum dictis diebus. Hoſt. in ſum. in tit. de ferijs §. quid non, in princ. & c. 1. vbi Abb. n. 5. Butr. Card. & alij eod. tit. Petr. Gregorius in ſuo opere ſintag. iuris par. 3. lib. 25. cap. 3. nu. 8. qui teſtatur prohibitum eſſe per legem generalem fieri mercatus, & nundinas his diebus in Gallia, Rebuff. in conſt. Regni Galliæ titul. de mercatoribus artic. vnic. gloſ. vlt. n. 5. & in omni benè cõſtituta Eccleſia prohiberi videmus, vt in conſtitutionibus Eccleſiæ, & prouinciæ Mediol. lib. 1. tit. de feſtorum dierum cultu §. 3. Fuſcus de viſitat. lib. 2. cap. 21. n. 41.

4 Verùm quidquid ſit, hodie præfata quæſtio eſt deciſa per Sacram Cong. ritum, ſub his verbis. *Præceptum de Dominicis, & feſtiuis diebus ſanctificandis, & obſeruãdis, ſub prætextu mercatuũ, nundinarũ, & feriarum nullatenus eſſe violandum: Cæterum his diebus licere agaſonibus, ac alijs iumentorum vectoribus, ſeu mercium conductoribus, baiulis, & alijs huiuſmodi ſeruientibus, ac miniſtris ſarcinas, & onera nundinarum cauſa exonerare, & deponere, inceptumque iter (Miſſa tamen prius audita) tranſeundo proſequi, & continuare; non autem debere ſarcinas componere, & iumenta onerare ad iter de nouo incipiendum. Neque mercatoribus, aut alijs ciuibus, & viatoribus, ijs diebus, etiam clauſis apothecis, merces vendere, emere, aut aſportare licere, niſi tãtùm ad victum neceſſaria, aut alia minuſcula, & modici momenti opera iam cõflata, & elaborata, pro tranſeuntium, hoſpitum, aduenarum, & exterorum vrgenti, & præſentanea neceſſitate, & opportunitate, in quo partes erunt Epiſcopi propoſitis edictis prouidere, vt in primis hi feſti dies debita obſeruatione colantur, ſimulque populorum cò confluentium neceſ-*

necessitatibus, quantum sine diuina offensione fieri potest, consulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus silere debent, id obseruari poterit, quod iure communi permittitur in quibusdam vrgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur; in quibus, & alijs iusisdictionem consulum nundinis præpositorum concernentibus, constitutiones, & Summorum Pontificum, si quæ habent priuilegia, & allegatum Breue fel. record. Pij V. seruanda esse statuit. Et idem est, vbi adest antiquata consuetudo, vt est in nundinis ordinarijs, quia tunc ad summum Episcopi præceptum faciunt, vt nundinæ sileant durante tempore celebrationis Missarum, quibus completis, prosequuntur nundinæ.

RESOLVT. CDXCII.

An prouisio facta per Episcopum in mense Papæ sustineatur.

1 *Ponitur decisio Rotæ ad literam.*
2 *Præbenda est vnita officio Pænitentiarij, & ideo collatio præbendæ debet spectare ad Papam, si ad eum spectat electio, sine institutio Pænitentiarij, alias sequerentur absurda, de quibus num. 3. 4. & 5.*

IN hac quæstione respondeo cum decisione Rotæ, 15. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Mellino, cuius verba sunt videlicet.

1 *Domini concorditer soluerunt non constare de bono iure Matthæi, & moti fuerunt, quia Episcopus acceptauit alternatiuam, & vocatio successit in mense Septembris, ideo prouisio spectabat ad Papam, & non ad Episcopum, & Capitulum, à quibus ipse fuit prouisus.*

Nec potest reuocari in dubium acceptatio alternatiuæ, & residentia Episcopi, quia de acceptatione constat in actis, & ex confessione Episcopi; residentia verò probatur ex prouisione Matthæi, quæ est facta ab Episcopo in domo Capituli Ecclesiæ Maioricensis die sequenti post vacationem, vltra quod absentia Episcopi priuat ipsum commodo alternatiuæ; sed non præiudicat Papæ, vt fuit resolutum in causa Fauentina canonicatus 16. Decembris 1575. coram R. P. D. Blanchetto.

Non obstat, quod alternatiua est restricta ad beneficia, quæ spectant ad liberam collationem solius Episcopi, & collatio in Cathedralibus est communis Episcopi, & Capituli, Cassad. decisione 22. de præbend. & licèt electio personæ Pænitentiarij spectet ad Episcopum, tamen collatio præbendæ spectat ad eos, ad quos ante Concilium spectabat, vt in casu Congregatio Illustrissim. Cardinalium Sacri Concilij interpretum censuit, quoniam respondebant Domini hoc procedere, quando electio pertinet ad Episcopum, non autem quando vacatio contingit in mense Apostolico; prout eadem Congregatio censuit in vna Salamantina,
2 *& Tirasonensi nominationis Pænitentiarij, quia cum præbenda sit vnita officio Pænitentiarij, collatio præbendæ vti sequela officij Pænitentiarij spectat ad Papam, ad quem pertinet electio personæ Pænitentiarij glos. in c. vlt. de rescriptis in 6. Peregrin. decis. 40. lib. 1. Ant. Aug. in lit. de vnion. §. 3. alias si collatio præbendæ spectaret ad Episcopum, & Capitulum, quando electio Pænitentiarij pertinet ad Papam, sequerentur plura absurda, secundùm Dominos.*

3 *Primum quod prouisio Papæ redderetur clusoria, si Episcopus, & Capitulum alteri conferrent præbendam, quia electus à Papa ex collatione nullum commodum consequeretur.*

4 *Secundum, quod esset necessarius duplex titulus, vnus à Papa, alius ab inferioribus.*

5 *Tertium, quod præbenda est vnita officio Pænitentiarij, & Pænitentiarius haberet officium sine præbenda, & tamen vnitorum eadem debet esse dispositio. Ang. in l. sed si plures §. filio num. 1. & ibi Imol. in princ. ff. de vulg. & pupil. substit. qui ex hoc inferunt ad eum, qui impetrauit ecclesiam, cui alia est vnita, vt non possit vnam sine alia possidere.*

RESOLVT. CDLCXIII.

An Episcopus possit dispensare super temporum interstitijs.

1 *Ordines sunt gradatim conferendi: immo seruatis temporum interstitijs, & quæ sint, num. 2.*
3 *Respondetur Conc. Trid. sess. 23. cap. 11. & 14. de reform.*
4 *Redditur ratio conclusionis, & ampliatur tribus modis, num. 5. 6. & 7.*

1 ORdines conferri debent gradatim. c. si officia 59. dist. vnde accipiens superiorem ordinem, omisso inferiori, remaneret suspensus ab eius exercitio. c. vnic. de cler. per saltum promot. Victor. de Sacram. Ordinis, num. 232. Host. ibidem num. 3. Piaseg. in sua pract. Episc. fol. 55. num. 50.

2 Et insuper debent conferri etiam seruatis temporũ interstitijs, videlicet, Subdiaconatus vno anno elapso post susceptionem vltimi minoris: item Diaconatus post annum à susceptione Subdiaconatus, similiter, & Presbyteratus. Vnde emersit dubitatio, an Episcopus possit super his temporum interstitijs dispensare. Ego dicebam, quod non, allegaui cons. Nauar. de tempor. ordinat. & eius additio in cons. 19. de voto, Vgolin. de potest. Episcop. p. 2. c. 26. §. 27. vbi dicunt, non posse Episcopum ad eius libitum, atque arbitrium non regulatum aliquã legitima causa dispensare.

3 Non obstat Conc. Trid. sess. 23. c. 11. & 14. quia eodem c. sancta Synodus permittit id Episcopo, si aliud expedire ei magis videbitur, idest magis vtile, igitur secus, si non magis vtile videbitur, vt voluit quoque gl. in summa 74. dist. Abbas in cap. quæris n. 9. de ætat. & qualitate. Confect. in summa priuileg. mendicantium tit. 15. cap. 3. Vgolin. citato loco nu. 3. Enriquez cons. 29. num. 6. Bomminius consil. 23. num. 4.

4 Cuius conclusionis ratio est, secundũ quod communiter tradunt DD. l. beneficiũ ff. de constit. Princ. quia dispensatio semper, & vbiq; eget causa, cũ sit iuris cõmunis vulnus, seu relaxatio, Armilla, & reliqui Sũmistæ in verbo dispensatio in princ. Cou. in 4. decretaliũ p. 2. c. 6. §. 9. Azor. inst. moral. lib. 5. c. 15. Carbo. lib. 7. de legib. c. 11. Vnde data facultate dispensandi, intelligitur si sit causa legitima, secundũ Emanuel Sã in aphorism. Confessarior. verb. dispensatio, n. 3. & secundùm Panorm. in c. scripturæ de voto, dispensatus absq; causa non remanet tutus in foro animæ: licèt secundùm Silu. in summa eodem verbo, n. 4. sufficit ad dispensandum, causam putari esse rationabilem, & secundùm eundem num. 3. cum subest causa dispensandi, videtur peccare Prælatus, qui potest, & non dispensat.

5 Suprapositam conclusionem amplia tripliciter. Et primò, vt possit Episcopus dispẽsare infra præfata tẽporum interstitia, etiam quo ad Regulares promouẽdos, & sic remouẽtur superiores ipsorũ à præfata potestate, secundũ Vgol. Piaseg. & alios locis cit. & Quarant. in sum. Bull. verbo ordine referens, ita declarasse Sacr. Illustris. Congreg. Concilij per hæc verba, videlicet, *Congregatio Concilii censuit, superiores regulares non posse dispensare super interstitiis regularium ordinandorum, sed id pertinere ad Episcopum ordinantem, qui tamen quo ad causam dispensationis iudicium formare debet ex attestatione superiorum regularium.*

6 Amplia secundò, vt eadem interstitia remittere posset etiam Capitulum Sede vacante, seu eius Vicarius in casib. in quibus posset dare licentiã ordinandi, vt testatur fuisse decisum per Sac. Congreg. Concilij Addit. ad Sum. Bullar. Quarant. in ver. Capitulũ Sede Vacante

te ſub quæſt.10.& ita quoque voluit Artaman.cõſ.13. num.5.Thoming.conſil.60.num.4.Bomin.conſ.6.n.7.

7 Amplia tertiò, vt nullam pœnam incurrat Ordinarius ordinando ſubditum non ſeruatis temporum interſtitijs. Nauarr. conſ.4.n.6.& 7. de temporibus ordinationum.

RESOLVT. CDLXXXXIV.

An Episcopus possit per semetipsum regere, seu administrare iustitiam, non constituendo Vicarium.

1 *Acta iudicij an valeant si scribantur per ipsum dominũ, vel debeat constituere Notarium.*
2 *Baro debet habere iudicem, & Capitaneum, per quos habeat iustitiam administrare.*
3 *Episcopus non tenetur de necessitate constituere Vicarium*
4 *Episcopus successor an teneatur soluere salarium Vicario prædecessori.*
5 *Quæ requisita debeant concurrere in Episcopo.*

INter nonnulla, & varia capita, quæ contra quendam Episcopum Regni opponebatur in Sacr. Congregat. prepoſita ſuper negotijs Epiſcoporum, erat, quod præfatus Epiſcopus per ſemetipſum per duos annos continuos iuſtitiam exercuit ſeu adminiſtrauit, quare cum acceſſiſſet ad me pro conſilio capiendo, conſiderabam contra dictum Epiſcopum, quod ipſe tenebatur conſtituere Vicarium.

1 Primò à ſimili, quod acta iudiciaria ſcribi non debent ſeu actitari per ipſum dominum, ſed debet conſtitui notarius, aliàs non valerent, vt probat tex. in Ritu M.C.V.149. Campagna in capit. Regni item, quod prædicti officiales, num.9. de Zanchis in tract. de priuileg. Eccleſ. priuileg. 110. num.1. Natta conſ. 38.n.23. vol.1. Alex. conſ.212.col.2.vol.2. Brunus conſ.93.n.7. volum.1. Viu. deciſ.48. qui dicit, quod ſemper Baro de-
2 bet habere perſonã Iudicis, & Capitanei, per quos, iuſtitiã valeat adminiſtrare, & ita quoq; voluit Iaffred. deciſ.115. quamuis dicat, quod in leuibus poſſit iuſtitiam per ſemetipſum adminiſtrare.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului pro præfato Epiſcopo, motus præcipuè ex duobus.

3 Primò, quia de neceſſitate non tenetur Epiſcopus habere, ſeu conſtituere Vicarium, ſecundùm Io. And. in cap. cum ab omni, de vita, & honeſtat. clericor. Archid. in cap. ſtatutum de reſcript. in 6. Fel. in c. quoniã de offic. ord. Put. deciſ.43.n.2.part.2. Et ex hoc infert Mohed. deciſ.4. de offic. vicar. fuiſſe in Rota Romana reſolutum non poſſe cogi Epiſcopum ſucceſſorem ſol-
4 uere ſalarium Vicario prædeceſſori, cùm ad illum cõſtituendum non tenebatur: quam opinionem tenuit eadem Rota in deciſ.222.num.5.part.2.diuerſ. dicens, Epiſcopum poſſe per ſeipſum iuſtitiam regere, nec teneri ad Vicarij conſtitutionem, cùm hoc in eius mera voluntate, & facultate conſiſtat, prout etiam tradere eidem Vicario amplam, vel coarctatam poteſtatem, eadem Rota deciſ.497.num.2. part.2. & additio ad Mohed. in cit. deciſ.4.

Secundò, quia Epiſcopus hac de cauſa debet eſſe præditus literis, & ſcientia, cap. nouit vbi DD. omnes de renunciatione, cap. fin. de ætate, & qualitate, & propterea dicit tex. in cap. cum in cunctis de elect. debere eſſe in Epiſcopo grauitatem morum, literarum, & ſcientiæ, & ætatis maturitatem, & tandem quod nõ tenetur conſtituere Vicarium, ſed poſſit per ſe iuſtitiam regere, ac adminiſtrare, vide Ancharan. conſil. 218.col.fin.

RESOLVT. CDLXXXXV.

An ad alium præter Episcopum spectet miraculorum recognitio.

1 *Miracula recognoſcere ſolum Epiſcopi eſt.*
2 *Dictio niſi, habet vim taxatiuam.*
3 *Miracula, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent, & num.4.5.& .6.*
7 *Miracula fiunt ſubitò, & perfectè.*

1 EX Conc. Trid. ſeſſ.25. ſub.rub. de inuocat. & venerat. reliq. ſanctor. ſancitum eſt nemini licere noua miracula publicare, niſi recognoſcẽte, & approbante Epiſcopo, & dictio illa, niſi, poſita in Conc. ha-
2 bet vim taxatiuæ l. conſulta C. de teſtament. Couarr. de ſponſal. part.2.cap.4.§.1.n.8. ac formam inducit. Oſaſc. deciſ.174.num.2. Felyn. in cap. in cauſis n.10. de teſtibus. Item verbum illud nemini, quod denotat omnimodam excluſionem, ſecundum Panorm. in cap. graue num.8. de offic. ordinar. tandem, quia fit mentio Epiſcopi, ex quo ſequitur, quod venit excludendus alius inferior, ſecundum Tiraquel. de retract. conuentional. gloſ. num.9. & 13. Maceraten. variar. reſolut. lib.1. reſol.112. caſu 42.

Et hoc idem maxima ratione ſancitum fuit ne quidem gratię pro miraculis publicẽtur, miracula enim, vt propriè dicantur, quatuor concurrere debent.

3 Primò, quod appareat illud ex Deo, nõ ex arte cõtingere, nec ex Diabolo, nam miracula quandoque fiunt per malos, vt cap. teneamus 1. quæſt.1. & cap. prophetauit 1.q. & neceſſe eſt martyres (inquit text.) impetraſſe à Deo, quæ mandant, & cap. ſi quis præpoſtera diſt.50.

4 Secundò, quod ſit ſupra naturam, ſicut de virga Moyſi mutata in colubrum, & de aſina loquente ad Balaam, ex cap. cum ex iniuncto de hæret. in 6. nam illud, quod per cauſas naturales fieri poteſt non eſt miraculum, vt inquit Bart. in tract. de teſtibus n.57.

5 Tertiò quod effectus fiat præter ſolitum, & conſuetum modum cauſandi, & ſic iuſtificatio impij non eſt opus miraculoſum, nam conſuetus curſus iuſtificationis eſt, vt Deus moueat animam & homo conuertatur. D. Thom. 1.2. quæſt.113. art.10.

6 Quartò quod ſit ad corroborationem Fidei, & ideo ea quæ fiunt miniſterio hominum, & non tendunt ad confirmandam Fidem, non ſunt dicenda miracula. Maſcard. de probation. lib.2. concluſ.64.nu.9.

7 Item miracula fiunt in inſtanti, & ſunt ex omni parte perfecta D. Thom. in 3. part. ſum. quæſt.44. art.3. in ſolut. ad 2. argumentum Prax. Archiep. cap.59. num.1.

RESOLVT. CDLXXXXVI.

An Episcopus possit cogere obtinentes beneficium ad suscipiendum ordines illi annexos.

1 *Sunt aliqua beneficia, quæ requirunt ordinem Sacerdotij, Diaconatus, & Subdiaconatus.*
2 *Obtinentes huiuſmodi beneficia, tenentur infra annum ordines ſuſcipere requiſitos.*
3 *Parochus nõ ſe faciens ad Sacerdotium promoueri, elapſo anno eſt parochiali priuatus ipſo iure.*
4 *Parochus, qui ad Sacerdotium ſe promoueri non attẽdens, parochialem recipit, peccat mortaliter, cũ obligatione reſtituendi fructus.*
5 *Iſta priuatio non habet locum in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem ſuperuenientem, aut propter illiteraturam, ſeu alium defectum n.6. vbi ponitur declaratio Sac. Cong. & alias num.7.*
8 *Nec etiam habet locum dicta priuatio, & obligatio ſe ordinandi*

dinandi durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium Sacerdotale per se exercendum, ponitur declaratio Sac. Congreg.

9 *Obtinentes dignitates, Canonicatus, aut alia beneficia, si infra annum ordines nõ susceperint requisitos, non incurrunt priuationem ipso iure, quia cap. licet canon, solum procedit in parochialibus, num. 10. Isti nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam si Capitulum & Episcopus concedant: & dimidiam partem distributionum perdunt. num. 11.*

12 *Decretum Concil. Trident. sess. 22. cap. 14. de reformation. comprehendit ea omnia beneficia quæ ordinem requirunt, ex sententia Sac. Cõgregatio. quæ videtur velle, quod comprehendat etiã beneficia extra Cathedralem, vel Collegiatam. num. 13.*

14 *Post monitionẽ possunt illi priuari beneficio ob nõ receptionem ordinum, nisi forte careant ætate requisita, n. 15. vbi ponitur declaratio Sac. Congreg.*

1 ILla beneficia, quæ requirunt, & habent annexum ordinẽ videlicet Sacerdotij, Diaconatus, aut Subdiaconatus, vt beneficia curata, canonicatus, portio-
2 nes & dignitates, obtinẽtes huismodi beneficia tenentur infra annũ à die pacificæ possessionis, vel quo per eos steterit quominus eã habeant, iusto impedimẽto cessãte, ordines suscipere requisitos, cap. licet canõ, & cap. commissa de elect. in 6. clement. vt ij, qui de ætat. & qualitat. Concil. Tridentin. sess. 22. cap. 4. de reform.

3 Vnde Parochus nõ se faciens ad Sacerdotium promoueri elapso anno est parochiali priuatus ipso iure d. cap. licet canon, & cap. cõmissa, quod vltra DD. ibi latè explicant Rebuff. in prax. titul. de dispensat. de nõ promouendo, & præcipuè titul. de non promotis intra annum, Bernard. Diaz in pract. criminal. cap. 53. & ibi Salzedo, Paris. de resignat. benef. lib. 3. quæst. 2. & Auctor Praxis Episcopalis 1. part. verb. beneficiũ §. 4. dicto 4. Hinc Nauarr. cap. 23. num. 51. ait præfatos peccare mortaliter accipiendo illa beneficia, sine intentione assumẽdi ordines illis annexos, ea ratione, vt inquit ibi Nauar. quia qui accipit aliquod munus debet curare, vt sit habilis ad illud exercendum. Imò non
4 nulli sunt qui tenent istos nõ solũ peccare mortaliter, sed etiã teneri ad restitutionẽ fructuum, & in eis procedere d. cap. commissa §. cæterum, pro qua sententia citatur Panormit. in c. relatum de cler. non resident. & Gabriel. 4. dist. 15. q. 8. art. 5. Mayor in 4. distinct. 24. q. 11. & Adrianus in eod. 4. tit. de restit. §. pro clariori. vers. pro responsione, & sentit Graff. in decisionibus aureis casuũ conscientiæ lib. 2. cap. 97, n. 55. quæ sẽtentia mihi placet, nam ratio expressa in d. §. cæterũ, ibi, cum eos receperis fraudulẽter, militat etiã in proposito, vt patet, & quãdo ratio est expressa in lege etiã pænali, fit extensio ad alios casus, in quibus vrget eadem ratio l. cũ mulier 1. & ibi Alex. per illum tex. ff. solut. matrimon. Dom. in cap. si ciuitas. 1. in princ. de sent. excomm. in 6. & consil. 1. in fine, Frãchus in cap. 1. de temp. ordin. in 6. n. 7. limita. 6. Ias. in l. 1. n. 13. ff. in ius voc. vt eant. & in l. cum quidam n. 29. & 30 ff. de liber. & posthum. Dec. in reg. factum cuique, §. in pœnalibus num. 15. ff. de reg. iuris. Aymon de antiq. temp. 4. part. sectione videamus modo, num. 18. Sanchez alios referens. lib. 3. disp. 42. n. 4. ex quo satisfit fundamento contrariæ sententiæ, præsertim quod dici potest, d. c. commissa, §. cæterum, non esse legem pœnalem nouam, vt d. c. licèt canon, sed declaratio iuris antiqui, & obligationis iustitiæ, quam ratio naturalis videtur inducere ratione fraudis, vt colligitur ex eius verbis ibi, tenebris, & ibi, cũ eos receperis fraudulenter, immo totũ cap. commissa, videtur magis declaratio, quàm ius nouum. An autem in casu d. cap. licet canon obtinens parochialem, si non sit infra annum ad Sacerdotium promotus, ob quod ipso iure illa priuatur, teneatur illã dimittere, an vero iudicis pronunciatione opus sit, vide Garc. de benefi. p. 11 c. 19. n. 28. & infr.

5 Suprapposita regula limitatur tripliciter. Primò, vt non procedat in eo, qui non fuit promotus propter irregularitatem superuenientem. Rebuff. d. titul. de non promot. num. 80. aut propter illiteraturam, seu alium defectum, vt alias respondit Sacra Congregat. Concil. his verbis. *Pœna canonis præscripta his, qui vltra annum Sacerdotium non perceperint, non habet locum in rectore, quia intra annum à die adeptæ pacificæ possessionis, vel infra tempus legitimè ei prorogatum comparuit, & se promoueri petijt, offerens, quantum in se erat, se paratum suscipere Sacerdotium vel ordines. & noluit eum Ordinarius propter illiteraturam, vel aliã causam promouere. deferunt Rodriguez in sum. 1. tom. c. 30. num. 3. & Vega 1. part. cap. 36. casu 20.*

7 Est etiam alia declaratio super cap. 1. sess. 14. de reformat. quæ sic ait. *Congregatio Concilii censuit per hoc decretum correctum esse cap. ex tenore, & cap. ad aures de temp. ord. ampliatum, ita vt comprehendat quoque clericos sæculares, etiam dignitates, vel beneficia, quibus annexus sit ordo, obtinentes, tam quo ad facultatẽ prohibendi ascensum ad ordines, quam & eã suspendendi, ipsisque potestatem appellandi ademptam esse, fuitque etiam d. ictũ arctatum ad ordinem recipiendum, & prohibitum ex hoc decreto, non incidere in pœnam cap. licèt canon, de elect. in 6. iuxta cap. commissa. eod. tit. & lib. ac etiam quod si adimitur appellatio, non tamen recursus.*

8 Limita secundò, vt nec etiam habeat locum dicta pœna priuationis, & obligatio se ordinãdi, durante eo morbi genere, ex quo ineptus esse videtur ad officium Sacerdotale per se exercendum, vt alias Sac. Congregatio respondit Episcopo Bergamen. his verbis. *Parochus si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem Sacerdotis, & res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur durante dicto morbi genere sacris ordinibus se initiari facere.*

9 Limita tertiò in obtinentibus dignitates, canonicatus, vel præbendas, aut alia beneficia, qui etsi infra annum ordines non susceperint requisitos, & suis beneficijs annexos, non tamen incurrunt priuationem ip-
10 so iure, quia d. cap. licèt canon, procedit tantum in parochialibus, glos. ibi in verb. parochialis, cap. statutum eod. & ibi glos. 1. Dom. & Franch. num. 2. Rom. cons. 325. num. 2. & 3. Rebuff. d. titul. de non promot. num. 28. 29. & 30. Diaz vbi supra num. 5. & ibi Salzed. additione finali Graff. in decis. aureis casuum conscient. cap. 97. num. 47. sed ex tunc donec
11 ad eos promoti fuerint, nullo modo habent vocem in Capitulo, etiam si Capitulum, & Episcopus concedant: & dimidiam partem distributionum perdunt eo ipso, d. clem. vt ij, qui §. illi verò, & ibi glos. & DD.
12 & Concil. Tridentin. cit. sessio. 22. cap. 4. de reform. quod decretum censuit Sacra Congreg. comprehendere ea omnia beneficia, quæ ordinem requirunt.

13 Vnde Sacr. Congregat. videtur velle, quod d. decretum comprehendat etiam beneficia extra Cathedralem, vel collegiatam, quamuis d. clem. vt ij qui §. illi verò, non haberet locum in beneficijs extra ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam, etiam si in eis essent distributiones, sed solum in præbendis, & beneficijs in Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata habentibus vocem Capituli, aut distributiones glos. ibi verb. præbendas, & verb. in eisdem, & verb. distributiones. Card. ibi num. 5. & Bonif. num. 30. qui malè tenebat contra gl. d. verb. distributiones.

14 Et post monitionem possunt illi priuari beneficio, vt Sac. Congreg. respondit Episcopo Patauino his verbis *Canonici qui ordines sacros debitos post monitionem sumere recusant, ab Ordinario priuari debent.*

15 Et est alia declaratio eiusdem Sac. Congreg. quæ sic ait, *Episcopus facta annexione ordinum cuilibet canoni-*

ca-

catui, ſtatim Canonicos ad eorum ſuſceptionem cogere debet vſque ad priuationem.

Limita tertiò, quando quis caret ætate ad ordinem requiſita, quia ex diſpenſatione in minori ætate obtinuit præbendam, tunc enim non poteſt ea priuari ob iſtam cauſam. Rebuff. ſupra numer. 55. & reſpondit Sac. Congregat. Epiſcopo Callaguritano his verbis.

Congregationi datus eſt ſupplex libellus Ioannis Ferret. velle Amplitudinem ſuam ei Canonicatum cum præbenda, quæ iſthic obtinet adimere, ob eam cauſam, quod intra annum non ſit promotus ad ſacros ordines, ex decreto Concilij, qui cum tantummodo 18. annos (vt ab eo relatum eſt) natus ſit: neque per decretum Concil. ſeſs. 23. cap. 12. ante vigeſimum ſecundum annum ſacris initiari poſſit, non videtur eſſe cogendus, vt niſi ſacros ordines ſuſcipiat, canonicatu priuetur, de quo Pontificias literas expediuit, itaque ſi res ita eſt, mandat tibi ſua Sanctitas, vt conſeruata iſti Ioanni poſſeſſione, eum prius non cogas ad ſacros ordines promoueri, quam ad 22. annos peruenerit.

RESOLVT. CDXCVII.

Epiſcopi perſonam non venire in generali diſpoſitione, niſi de ipſa ſpecialis facta fuerit mentio.

1 *Epiſcopus vt comprehendatur in aliqua diſpoſitione, ſeu conſtitutione, neceſſaria eſt ſpecialis de eo mentio: redditur ratio.*

2 *Declaratur opinio Panorm. in cap. non poteſt, de ſentent. & re iud. aſſerentis, Epiſcopum venire appellatione Sacerdotis.*

DIxi rationem eſſe, quia Epiſcopus eſt caput Cleri, ſicut Poteſtas dicitur caput Ciuitatis, ſecundùm Bartol. in leg. nulli, ff. quod quis. vniuerſ. dicitur Præſes ciuitatis. Bald. in leg. ſiue pars C. de dilationibus, & dicitur eſſe de maioribus magiſtratibus, Bald. in dicto loco. Et propterea non comprehenditur in
1 generali conſtitutione, ſecundum Corn. in conſ. 253. num. 10. lit. C. vol. 5. quia debet fieri expreſſa mentio, propter excellentiam ordinis, & officij. l. ſi compromiſſarius §. huiuſmodi de elect. in 6. Vnde notatur in cap. quia periculoſum de ſentent. excommunic. in 6. quod Epiſcopi nullam interdicti, vel ſuſpenſionis incurrunt ſententiam, niſi in ipſa ſententia fuerint ſpecialiter mentionati, Sylueſter in verb. Epiſcopus n. 12. atque expreſſi, ſicut in ſimili probatur in cap. inquiſitores de hæreticis in 6. quod Inquiſitor Papæ ſuper hæreſi ſine ſpeciali mandato non inquirit contra Epiſcopum, verùm ſi eum culpabilem inuenerit, nunciabit Papæ, vnde ſecundum Nouiſs. in ſua praxi cap. 27. pœna ſancita in cap. 1. de ſentent. excommunic. in 6. contra excommunicantes, non ſeruata forma illius cap. non comprehendit Epiſcopos, quia ibi de illis non fit expreſſa mentio, ſecundum Ioan. Monach. in dict. cap. 1. nu. 6. quare facit illud, quod ſcriptum reliquit Anna in ſuis obſeruatio. obſeru. 17. quod derogatio priuilegij conceſſi miſerabilibus perſonis, & eccleſiaſticis non comprehendit Epiſcopos, quia non fuit de eis facta mentio.

2 Non obſtat, quod Epiſcopus veniat appellatione Sacerdotis, ſecundùm Panorm. in cap. non poteſt de ſentent. & re iud. & idem Abb. in rubr. de vita, & honeſt. cleric. & in cap. ſi Sacerdos de off. ordin. quia reſpondetur procedere in materia fauorabili, non tamen odioſa, & ſtricta, quia in eis ineſt qualitas ſupra alios, quæ non reperitur in clericis ſimplicibus, ſecundùm Panorm. cit. rubrica.

RESOLVT. CDXCVIII.

Epiſcopus an poſſit inquirere, ſeu procedere contra Canonicos ſine adiunctis.

1 *Epiſcopus non poteſt procedere contra Canonicos abſque duobus adiunctis ex Capitulo, iuxta decretum Concil. Tridentin. ſeſs. 25. cap. 6. de reform. Limita num. 2. & amplia num. 4. & 5. & adducitur declaratio Sacræ Congreg. n. 3.*

6 *Limita etiam in Capitulis, quibus non eſt conceſſa exemptio, cùm Concilium loquatur de Capitulis exemptis: ponitur declaratio S. Congreg. n. 7.*

EX diſpoſitione Sac. Concilij Tridentini ſeſſione 25. c. 6. de Reform. ſancitum fuit, vt Capitulum in initio cuiuslibet anni eligere habeat duos ex Capitulo, de quorum conſilio, & aſſenſu Epiſcopus contra Capitulares procedere debeat; quare ex his verbis
1 apertè concludi videtur Epiſcopum non poſſe de per ſe in delictis contra Canonicos procedere.

2 Limita tamen, vt poſſit procedere abſque adiunctis ad priuationem Canonicorum ex cauſa, quod ordines ſuis præbendis annexos non ſuſceperint, & ita cenſuit Sac. Congreg. Concil. ſecundùm quod refert Garz. de benef. p. 3. c. 4. n. 22. per hæc verba videlicet.

3 *Illuſtriſſime, & Reuerendiſſime Domine, vti frater, dubium viſum non eſt Illuſtriſſimis Patribus ad explicandas, quæ ex Tridentin. Concil. poſſunt oriri quæſtiones à ſacro Domino noſtro in Conſilium adhibitis, quin Amplitudini tuæ liceat tertiam partem ex fructibus dignitatum iſtius eccleſiæ, non quemadmodum deducta olim fuit, ſed ſecundum veram eorundem fructuum æſtimationem, de integro nunc deducere, ſed ſi inter vtramque deductionem non ita multum interſit, magis placuit in ca re nihil nouari. Illud autem ſine diſtinctione verum eſt, eos, qui non ſuſcipiunt ordines ſuis Canonicatibus, portionibuſque annexos, pœna etiam priuationis ab Amplitudine tua, per ſeipſam etiam ſolam, ſine adiunctis ad id compelli meritò poſſe, quod & ad eandem Amplitudinem tuam reſcribi Patres voluerunt, quam Deus incolumem, & diuinæ gratiæ muneribus auctam velit. Romæ die 29. Maij 1590. Hieronymus Cardinal. Matthæus.*

4 Amplia concluſionem primo procedere tam in delictis grauibus, quam in leuibus, nam in omnibus neceſſe eſt, vt cum adiunctis procedat Epiſcopus, vt fuit dictum in Rota in vna Cartaginen. iuriſdictionis 27. Nouembris 1585. coram Illuſtriſſimo Seraphino, vt patet in eius deciſ. 710. & probatur expreſsè ex verbis Concilij ibi, *In omnibus autem caſibus*, quod etiam probari videtur ex eo, quod conſiderat ibi Concil. diuerſitatem qualitatum delictorum, & perſonarum delinquentium. Item quod conſiderat Epiſcopum etiam ex officio procedere poſſe, ita Seraph. cit. deciſ. quamuis de iure communi Epiſcopus ſolus poſſet in leuibus procedere. cap. 1. cap. licet, & irrefragabili, §. exceſſus de off. ord.

5 Amplia tertiò, vt procedat etiam in leuibus, in quibus non eſt opus tela iudiciaria, iuxta terminos text. clem. ſæpè de verbor. ſignificat. Bart. & Alexander in l. leuia ff. de accuſat. Signorol. conſ. 88. num. 5. nam in iſtis quoque cenſuit Sac. Congregatio Concilij ſeruandam eſſe formam d. cap. 6. in vna Gadicen. ſtatutorum 17. Iunij 1580.

6 Limita nunc, vt locum non habeat in capitulis quibus non eſt conceſſa exemptio, nam decretum Concilij ſeſs. 25. c. 6. loquitur tantum in capitulis exemptis, vt fuiſſe in Rot. deciſum teſtatur Seraph. dec. 743. vbi fuit dictum, quod cum Eccleſia Galigenſis non ſit exempta, non poſſit in ea locum habere diſpoſitio Concilij, & ita quoque Sac. Congregatio Concilij in

vna

vna Ianuens. iurisdictionis de anno 1570. vt refert Rot.
7 diuers. in decis. 121. p. 2. per verba videlicet. *Congregatio Concilij censuit decretum illud sess. 25. cap. 6. habere tantum locum in capitulis exemptis.*

RESOLVT. CDXCIX.

Episcopus permittens consuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni alicui vsui applicentur, an committat simoniam.

1 *Episcopus inducens consuetudinem, vt medietas fructuum beneficij primi anni applicetur alicui vsui, non committit simoniam, & n. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium consuluit Author Illustrissimo Cardinali Spinello, ex decreto Conc. Trid. sess. 24. cap. 14. de reform. intellige, nisi huiusmodi solutiones conuertantur in vsus pios, vt colligitur ex dicto decreto Conc. n. 6. & pluries adducitur, declaratur per Sac. Congregat. num. 7. 8. & 9.*
10 *Respondetur contrarijs.*

1 VIdebatur prima facie, quod non, ex pluribus.
2 Tum primò, quia id videtur comprobatum ex authoritate grauissimorum Doctorum, præcipuè post alios Abb. in cap. Iacobus n. 3. de simonia. Alber. de Rosat. in 1. part. statutor. q. 80. Rip. respons. 1. nu. 11. Moneta de distributionibus quotidianis p. 2. q. 18. nu. 55. Paris. de confidentijs quæst. 38. n. 27. cum sequent. vbi refert fuisse declaratum per Sacram Congregationem Concilij.
3 Tum secundò, quia extrauag. prima ne sede vacant. improbat priuilegia, consuetudines, ac statuta recipiendi fructus beneficij collati in primo, secundo, ac sequentibus annis, ne cultus diuinus diminuatur, & ideò illa restringit ad partem aliquam fructuum, vt reliqua remaneat ei cui collatum est beneficium.
4 Tum tertiò, quia valida est consuetudo, vt aliquid detur à Canonico nouiter recepto, dũmodo id in pios vsus erogetur. Abb. in d. c. Iacobus n. 3. & in c. sicut n. 2. eod. titulo Fel. in cap. cum M. Ferrariens. num. 20. de constit. Graff. decis. aurear. c. 96. n. 49. p. 1. lib. 2. Nauar. cons. 1. n. 3. de simonia, Anton. variar. resolut. lib. 1. resol. 1. & ratio est, quia consuetudine potest induci, vt fructus vnius beneficij ad tempus alij applicentur, c. cum non deceat, & ibi notat. de elect. in 6. eoque magis vbi esset immemorabilis, quæ habet vim priuilegij, c. super quibusdam, & ibi glos. de verbor. signific. Alex. cons. 6. vol. 1. Decius in cons. 368. Aret. consil. 15. Oldrad. cons. 82. & fuisse in Rota resolutum scribit Verall. in decis. 270. p. 2.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, cõtrariũ cõsului Illustrissimo Domino meo Card. Spinello.
5 Mouebar primo ex decreto Conc. Trid. sess. 24. c. 14. de reform. vbi hoc expresse prohibetur, & ita quoque pro eiusdem Concilij confirmatione statuit Pius V. in Bulla, quæ incipit, durum nimis, quæ in Bullario repetitur in ordine 106. fol. 1081. & iuxta hanc sententiam tenuit Rota Romana in vna Segnin. vnionis 1. Iunij 1592. coram Illustrissimo Blanchetto.
6 Verum est tamen secundum Paris. loco cit. quod ea consuetudo videtur approbata, ac permissa, quæ vult, vt huiusmodi solutiones conuertantur in vsus pios, vt dicitur in d. decreto Concilij, ibi, *vt quæcunque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur*, & ita censuit Sacra Congreg. super eodem capite, dummodo non petãtur pro pretio, secundum Nauar. cons. 66. de simonia.
7 Quare eadem Sac. Congregatio, teste Paris. cit. loco alias damnauit consuetudinem Ecclesiæ, Vtinens. soluẽdi integros fructus vnius anni canonicatus pro aniuersario celebrãdo, vt testatur se vidisse ex literis, subdat. 23. Aug. 1591. subscript. ab Illustris. Card. Matth.
8 Et tempore quo ego Romæ manebam apud Illustris. Spinellum Sacra Congregatio declarauit licere eidem Illustris. Card. medietatem fructuum beneficij illius anni collationis detrahere, supposita tamen, ac probanda per eundem Illustrissimum consuetudine immemorabili, & dummodo præfati fructus locis pijs applicentur.

Pro cuius Sanctissimæ declarationis corroboratione adducitur doctrina D. Thom. 2. 2. q. 100. ad 4. in fin. quem refert Monald. in cons. 83. vol. 2. vbi dicit hæc verba, Circa collationem beneficiorum sciendum est, quod si Episcopus antequam alicui beneficium conferat, ob aliquam iustam causam ordinauerit aliquid subtrahendum de fructibus beneficij conferendi, & in pios vsus expendendum non esse illicitum, si verò ab eo, cui beneficium cõfert requiratur aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficij, idem esset, ac si aliquod munus ab eo exigeret, & quod non caret vitio simoniæ, vt voluit quoque Rodoan. in suo tract. de simonia n. 28. & seq. & ante eum Hieron. Zannet. in tr. de foro conscientiæ, & contentioso sub n. 8. vbi quoq; refert eadem verba D. Thom.
9 Non obstant contraria, quia teste Paris. sæpius citato loco, facilè diluuntur, quia supradicta omnia sunt derogata per huiusmodi decretum Concilij.

RESOLVT. CCCCC.

An impositio primi lapidis in fundatione Ecclesiæ spectet ad Episcopum.

1 *Impositio primi lapidis ad solum Episcopum spectat.*

SVpponitur in facti contingentia, quod Electi, & Sindici cuiusdam ciuitatis volentes fundare aliquam Ecclesiam sub inuocatione S. Caroli Borromei, & prætendentes non debere Episcopum in impositione primi lapidis se intromittere, præsertim quia prætendebant eam ab Episcopi iurisdictione eximere: fuit
1 dubitatum quid iuris. Ego verò dicebam, quòd cùm Episcopus habeat fundatam intentionem super omnibus Ecclesijs tam constructis, quàm construendis, ad text. in cap. omnes Basilicæ 17. quæst. 4. cap. constitutus, cap. cum venerabilibus cap. cum dilectus, & ibi DD. de relig. dom. consequenter non erat dubitandũ quin ad ipsum spectaret primi lapidis impositio. Item dicebam, quòd tex. in cap. nemo de consecr. d. 1. vsus fuerit his verbis: Nemo Ecclesiam ædificet antequam Episcopus ciuitatis veniat, & ibidem Crucem figat, & publicè atriũ designet. Vnde cùm generaliter loquatur, nec distinguat casus, in quibus Episcopus priuatur hac iurisdictione, proinde non est dubitandum, an hoc fieri possit: vnde in §. si quis autem, in authen. de eccl. tit. habetur, Si quis autem voluerit fabricare venerabile Oratorium, aut Monasterium, præcipimus non aliter inchoandam fabricam, nisi locorum sanctissimus Episcopus orationem ibi fecerit, & venerabilem fixerit Crucem, & facit etiam tex. in §. illud igitur in auth. de Monachis, vbi hæc verba leguntur. Illud igitur, ante alia dicendum est, vt in omni tempore, & in omni terra si quis ædificare voluerit venerabile Monasteriũ non prius licentiam esse hoc agendi, quàm Deo amabilem locorum Episcopum aduocet, & ille manus extendat ad cęlũ, & per orationem locũ consecret Deo, figens in eo salutis nostræ signũ, videlicet, Crucẽ. Quibus omnib. facit etiam tex. in auth. vt nullus fabricet Oratorij domos §. 4. & gl. in c. nemo de cõsecr. d. 1. vbi habetur, Episcopi esse proprium primarium lapidem ponere, licet hoc possit fieri per aliũ, authoritate eiusdem Episcopi, secundùm gl. in cit. c. nemo, Sylua in tr. de benef. p. 1. q. 6. num. 9. Calder. cons. 4. de relig. dom. Azor. instit. moral. lib. 9. c. 3. in princ.

RE-

RESOLVT. DI.

Episcopus præsente Legato de latere an possit benedicere populo, & deferre insignia Episcopalia.

1 *Episcopus non potest præsente legato de latere ferre insignia Episcopalia.*
2 *Prima ratio est propter prærogatiuam reuerentiæ.*
3 *Secunda ratio est, ne ordo confundatur.*
4 *Patriarchæ non possunt ante se ferre Vexillum Crucis in Vrbe.*

1 REspondi non posse deferre vestes, scilicet Mozzettam significantem iurisdictionem illius ordinariam, quia in præsentia maioris deponitur potestas
2 reuerentialis minoris. Ratio est quia si alias diceremus, confunderetur rerum omnium ordo, nisi congruus vnicuique locus in honoribus, & muneribus assignaretur, veluti habetur in rub. & nigro, vt dign. ordo ser. lib. 11. in quo potissimum consistit ordo iustitiæ distributiuæ teste Dida c. ad reg. cap. peccatum par. 2. relect. §. 7. num. 2. de reg. iur. in 6. Hinc B. Hieronymus excandescit in quendam, qui Diaconos Presbyteris anteferebat, cap. legimus 93. dist. & Abb. in cons. 21. lib. 1. acriter inuehitur in quemdam Archidiaconum, qui prætendebat Vicarium Episcopi præcedere.
3 Secunda ratio, propter prærogatiuam reuerentiæ, & ne in vno corpore videantur duo capita, quasi monstra. Hostiens. in c. volentes de offic. leg. vbi Abb. num. 4. & Anchar. subdens, quod episcopus licèt in sua ciuitate possit exercere iurisdictionem suam superueniente Legato, non tamen eo præsente poterit solemniter benedicere.
4 Quibus rationibus accedat text. in cap. antiqua de priuil. vbi Patriarchæ faciunt deferre ante se Vexillum Crucis, nisi in Vrbe Romana, aut vbicunque Summus Pontifex præsens extitit, aut eius Legatus vtens insignijs.

Facit quoque dictum Specul. in §. sequitur videre num. 4. de legato, vbi, quod Legati de latere sunt maiores, & digniores Legatis natis, & ideo nati non vtuntur suis insignibus, nec exercent officium legationis præsente Legato de latere, Firman. in tractat. de Episcop. lib. 4. part. 1. num. 5. loquens de Episcopo Firmano, qui ex dignitate Episcopatus præ se Crucem ferens, debet illam dimittere præsente Legato de latere insignis vtente, nam Episcopus debet honorare dictum Legatum, ex vi iuramenti sui, quod præstat in consecratione, quo casu sufficit legatum esse in ciuitate, cum verbum præsens etiam intelligatur de presentia in loco, non autem solum de præsentia corporali ex allegatis per Gratian. decis. 29. n. 14. vbi testatur, quod ita, cum de prædictis quæreretur, mandatum fuit obseruari per Sacram Congregationem Rituum.

RESOLVT. DII.

Episcopus quomodo se gerere debet circa reseruationem casuum.

1 *Episcopus potest casus reseruare. Sed debet maiora crimina reseruare, num. 3.*
2 *Pænitentiarius non potest in casibus Episcopo reseruatis absoluere, nisi speciatim sit data ei facultas.*

1 EPiscopus ex vi iurisdictionis fori conscientię peccatorum quorundam absolutionem reseruare sibi potest, vt habetur in cap. pen. & ibi glos. de pænitentiarijs in 6. clement. dudum §. per huiusmodi iun-
2 cta glos. de sepulturis, & nouissimè apud Trid. sess. 14. cap. 16. quæ reseruatio operatur, vt ab illis nemo alius præter Episcopum, vel eius delegatum absoluere valeat, vnde Pænitentiarius ex vi sui officij non habet facultatem absolueudi à prædictis casibus, nisi illam Episcopus ei specialiter dederit. Nauarr. consil. 20. de Pœnitent. & remission. Gars. de benefic. p. 5. cap. 4. num. 115. Enriq. cons. 62. num. 7. & sequent. & censuit Sacra Congregatio his verbis. *Pænitentiarius non potest absoluere quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expressè reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus*
3 *hanc illi speciatim dederit authoritatem.* In qua reseruatione Episcopus debet habere rationem ad culpas mortiferas, quia debet fieri de atrocioribus, & grauioribus criminibus. Conc. Trident. sess. 14. cap. 6. Item debet attendere, vt fiat reseruatio præter casus à iure communi reseruatos, de quibus in clem. 1. de priuileg. & in extrauag. per cunctas eod. tit. Vnde in reseruatione casuum seruandus est modus, de quo patet in quibusdam literis à Sacra Congregatione ad Illustris. D. cardinalem, & Archiepiscopum Neap. quę incipiunt, Illustrissime, & Reuerendissime. die 24. mensis Nouembris 1601.

Primò, per illas admonemur, vt reseruatio casuum fiat adhibitis aliquibus pietate, atque doctrina præstantibus viris, & ij redigantur ad quam paucissimos, eosque maximè necessarios, vnde salutaris ille sequatur effectus, cuius causa hæc reseruandi atrociores quosdam casus Episcopis in sua cuique diœcesi tributa est auctoritas.

Secundò videant ipsi Ordinarij, ne illos casus promiscuè reseruent, quibus annexa est excommunicatio maior à iure imposita, cuius absolutio nemini reseruata sit, nisi fortè propter frequentiam, scandalum, aut aliam necessariam causam aliqui huiusmodi casus nominatim reseruandi videantur.

Tertiò, neque casus sunt reseruandi, in quibus absolutio, nisi cum restitutione, vel exequutione eorum, ad quæ pœnitentes tenentur, non confertur.

Quartò, neque ij, qui etsi mortale peccatum inducant, circa res tamen versantur, quę sunt parui momenti, & frequenter inter idiotas euenire solent, vt damni dati, & similium.

Quintò, in peccatis etiam carnalibus reseruandis multa vtantur circumspectione, propter scandalum pusillorum, in his maximè personis, in quas ob accessum ad Confessarios extraordinarios, vel frequentem reditum ad ordinarios suspicionis aliquid cadere potest.

Sextò, ij denique reseruandi sunt, quos consideratis diligenter cuiusque prouinciæ moribus, natura, ac propensione magis in Domino expeqire eis videbitur ad retinendam disciplinam in ædificationem, & non in destructionem, quapropter resecata multitudine, reseruent sibi quam paucissimos, eosque maximè necessarios.

Vltimò, monentur Ordinarii, vt per totam suam diœcesim, ac presertim in his locis, qui à ciuitate, & Cathedrali sede longius remoti sunt, Pœnitentiarios, aliosque Sacerdotes constituant ac delegent, quibus facultatem absoluendi à casibus sibi reseruatis concedant, ita vt his quoque liceat eandem alijs confessarijs si opus sit etiam viua voce impartiri, idque maximè in solemnioribus, & precipuis anni festiuitatibus, vt peccatores, quibus obuia, & facilis fuerit huiusmodi Sacerdotum copia, ad peragendam confessionem alliciantur, quia alioquin plerique, vel ob idipsum omittere possent, si necesse haberent Pœnitentiæ ministros, quibus indigent, longius quærere. Hæc omnia habentur per literas Sacræ Congregationis, de quibus in sum. Bullar. in ver. casus reseruati, & late Vgolin. de potest. Episcop. part. 2. cap. 36. & sequentib.

RE-

RESOLVT DIII.

An Episcopus possit nouum onus imponere beneficio.

1 *Nouum onus potest imponi beneficio nedum in ipsius erectione, verum etiam quando vacat.*
2 *Amplia procedere nedum in beneficijs liberis, sed etiam iurispatronatus,*
3 *Amplia secundo, etiam si conditio esset contra ius.*
4 *Episcopus potest cum suo Capitulo beneficio vacanti imponere aliquem modum, & onus.*

1 IN facti contingentia ponderabam pro opinione affirmatiua, videlicet, quod onus imponi possit in beneficio nedum in ipsius erectione, verum etiã postea quando vacat: ratio est quia tunc non fit conuentio, tex. est apertus, & magistralis in cap. significatum de præbend. & ibi glos. & alia glos. in cap. penultim. in verbo præbẽdæ ad fi. de Magistr. & ita tenuit Rota per Caputaquen. dec. 277. in 2. par. in hæc verba, Oneris Theologalis impositio legendi sacram Scripturam facta per Ordinarium in collatione beneficij vacantis valet, cum sit consona iuri canonico, per d. cap. significatum, & idem dicit Fab. Accorambon. decis. 40. in 2. part. dicens, quod Canonici possunt iniungere onus beneficio vacanti, & idem in dec. 44. eod. lib.

2 Quæ conclusio ampliatur, procedere nedum in beneficijs liberis, sed etiã iurispat. quando onus à patrono cum consensu Ordinarij imponatur. Rocc. de Curt. tit. de iurepatronat. in verbo pro eo quæst. 13. Läbert. eodem tractat. in 1. part. 1. lib. 9. q. princ. n. 90. vers. restringe secundo, & Mohed. decis. 1. de iurepatronat. & ratio est, quia omnis conditio, quæ est secundum ius, imponi potest, iuxta dec. Rotæ Marchiæ, de qua per Amatum dec. Rotæ. Marchiæ 4. & confert dec. 7. Crescent. de iurepatron.

3 Amplia secundò procedere etiam si conditio esset contra ius, quoniam vrgente causa, ad petitionẽ patroni potest Ordinarius imponere conditiones, licet sicut contra ius, Lambertin. eod. tract. in 4. art. q. 4. princ. 2. par. 1. lib. ad fi. quia cõsensus Ordinarij purgat vitium impossibilitatis, & facit actum possibilem, & honestum, Lambert. in 9. q. princ. 1. part. 1. lib. num. 30. vers. tu aduerte.

4 Vnde secundũ Nauar. cap. 21. num. 54 de oratione, potest Episcopus cum suo Capitulo, beneficio vacãti, imponere aliquem modum, & onus, & postea illud sic cum dicto onere, vel modificatum, sine vlla cõuentione conferre alicui, licet si conferatur cũ pacto, & onere aliquod faciendi, vel docendi, esset simoniacum, secundum Galet. in sua margarita casuum conscientiæ verb. beneficium, quibus omnibus accedit text. in cap. significatum de præbend. vbi indulgetur Episcopo beneficio vacanti honestum onus imponere.

Cæterum quicquid sit ex supradictis, contrarium consului, scilicet non potuisse Episcopum beneficio nouum onus imponere, motus auctoritate eiusdẽ Galeti, qui refert ita Sac. Congregat. Concilij declarasse.

RESOLVT. DIV.

An nouus Episcopus possit examinare Parochos, eisque dare coadiutores.

1 *Decretum Concil. Tridentin. sess. 21. cap. 1. de reformat. contra Parochos illiteratos, & imperitos.*
2 *Coadiutoria indulgetur in quibusdã casibus, propter infirmitatem. n. 3. propter senectutem, num. 4. aut lepram, num. 5. dementiam, aut furorem, nu. 6. linguæ impedimentum num. 7. propter populi numerositatem auctam, num. 8. si Rector est suspectus de dilapidatione bonorum ecclesiæ. num. 9.*
Aloys. Ricc. Prax. Pars I.
10 *Datio coadiutoris spectat ad Episcopũ, cùm sit de reseruatis eidem. Amplia in qualibet specie coadiutoriæ, scilicet tam temporalibus, quam spiritualibus, & tam in coadiutoria data ad tempus, quam cum futura successione, num. 12.*
11 *Coadiutori debentur alimenta de redditibus ecclesiæ, & in subsidium tenetur parochianus.*
13 *Coadiutor tenetur ad residentiam, quemadmodum eius Rector: ponuntur declarationes Congregat. Concilij n. 14. & altera num. 15.*

QVæsiuit à me Parochus cuiusdam diœcesis, qui vix sciebat legere Donatũ, sicut dicitur de quodam Episcopo, de quo in cap. fin. de ætat. & qualitat. an potuisset nouus Episcopus eũ examinare, Dicebã ego de hoc non esse dubitandũ, stante expressa dispositione Sac. Concil. Tridentin. sess. 21. cap. 6. de reformat. per hæc verba videlicet, Quia illiterati, & impe-
1 riti parochialium Ecclesiarũ Rectores, sacris minus apti sunt officijs, & alij propter eorũ vitæ turpitudinẽ potius destruunt, quam ædificant. Episcopi etiã tanquam Apostolicę Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuũ eisdem pro sufficienti victu assignare; igitur tenetur ei constituere coadiutorem, quando propter inhabilitatem, vel illiteraturam non possit muneri sibi iniuncto incumbere, cap. quoniam versic. sed si propter, vbi Hostiens. n. 1. Abb. n. 2. de off. ord. Card. Zabarel consil. 70. n. 1. & hodie expressè renouatur à Concilio Tridentin. d. c. 6. sess. 21. Mandos. in prax. signaturæ tit. coadiutoriæ versicul. coadiutorijs, Gonzal. in regul. 8. cancellar. glos. 5. §. 9. num. 29.

2 Quæ coadiutoris datio cum sit remedium subsidiarium à iure indulgetur in quibusdã casibus, præsertim
3 propter infirmitatẽ incurabilem, cap. 17. q. 1. c. 1. cap. ex parte de cler. ęgrot. vt quia maiore parte temporis infirmetur, iuxta notata in cap. nisi cũ pridem. §. alia verò causa de renunc. Caputaq. dec. 91. part. 2. Item propter senectutem. cap. vnic. de cler. ægrot. libro. 6.
4 vbi Gemin. n. 5. cap. nihil §. ecce 7. quæst. 1. Rebuff. in praxi titul. de probation. benef. viuen. impetratione n. 50. Firmian. in tract. de Episcop. lib. 1. quæst. 3. Mãdos. in regula 11. q. 5. n. 2. Item propter lepram, cap. de ra-
5 ptoribus, cap. tua nobis de cler. ægrot. cap. qualiter, & c. sequent. cap. nihil, & cap. sequenti 7. quæst. 1. Item
6 propter dementiam, vel furorem vt in cit. cap. vnic. §. si vero, & ibi communiter DD. de cler. ægrot. lib. 6. Bertach. in tractat. de Episcop. 2. par. lib. 4. n. 24. Na-
7 uar. cons. 3. n. 2. de cler. ægrot. Item datur ei coadiutor, qui linguæ officium amiserit, vt in paralitico, c. fi.
8 eod. titul. de cler. ægrot. cap. vnic. §. si verò eodẽ titul. lib. 6. Item propter populi numerositatem auctam,
9 Cæsar. de Grass. dec. vnic. de paroch. Item quando Rector est suspectus, de dilapidatione bonorum ecclesiæ, Specul. in titul. de inquisition. §. nunc videndum n. 4. & 5. Abb. in cap. venerabili notab. 4. de off. delegat. & in cap. licet Heli. num. 8. de simon. Mandos. in reg. 11. de reuocat. reseruat. q. 5. num. 6.

10 Qui coadiutor dari nõ potest, nisi ab Episcopo, cũ sit de reseruatis eidem, nec censetur comprehensa in generali commissione Vicariatus, sicuti se habet datio coadiutoris Episcopalis, veluti de arduis, & de maioribus Papæ reseruatis, Bero. quæst. 136. n. 4. & d. cap. vnic. §. fi autem Anchar. consil. 188. n. 7. qui loquitur in Generali Religionis perpetuo, & idem in cons. 279.
11 Mandos. ad reg. Concell. q. 5. reg. 11. Ad hæc admonẽdi sumus, quod coadiutor ali debet de redditibus Ecclesiæ, qui si nõ sufficiunt Parocho infirmo, & coadiutori simul, prouidebitur in primis Parocho infirmo, deinde in subsidiũ tenẽtur parochiani ad alimẽta coadiutoris, Anchar. cons. 279. in fin. Abb. in c. de rectori-

bus n.6. de cler. ægrot. & hue pertinet copioſa traditio Thomæ Campegij in tract.de coadiutor.Epiſcopi.

12 Intellige omnia prædicta in qualibet ſpecie coadiutoriæ,ſcilicet tam in ſpiritualibus, quam temporalibus, & tam in coadiutoria data ad tempus,quã cum futura ſucceſſione, Put.deciſ.226.lib.3. Mandoſ. prædict.reg. 11.n.2. & 3. dummodo coadiutor habeat omnes qualitates à iure requiſitas in Epiſcopo,ſiue Parocho preficiendo, & de his liquidò conſtet,vt ex Sacr. Concil. Trident.ſeſs.5.c.7. quod refert Coſta de remed. ſubſidiar.remed.113.Gonzal. in cit.§.9.n.6.

13 Deniq; notandum, præfatos coadiutores teneri ad reſidentiam, quemadmodum eorum Rectores, vt declarauit Sac. Congr. Conc. ſuper dict.c. per verba vi-

14 delicet, *An Capellani coadiutores Rectorum parochialium instituti auctoritate Apostolica,teneãtur ad personalẽ residentiam,vt Rectores ipsiẽ Congregatio censuit teneri.*

Quemadmodum coadiutus abeſſe non poteſt c. eũ qui de præbend. & cenſuit S. Congr. per verba videlicet,propter deputationem coadiutoris, *Parochus cui datus eſt coadiutor,non poterit abeſſe à reſidentia.*

RESOLVT. DV.

Epiſcopus quando teneatur deputare Oeconomum.

1 *Oeconomi conſtitutio,vt rectè fiat,quæ concurrere debeãt.*
2 *Oeconomi deputatio ad quem ſpectet.*
3 *Oeconomi officium quid ſit, & an teneatur reddere rationem,taxata ſibi competente mercede.*

1 OEconomi conſtitutio, vt rectè fiat, quatuor concurrere debent,ſecundũ Menoch.in conſ.29.vol. quem refert, & ſequitur Zecchius in tr. de beneficijs, & penſionibus eccl.c.7.n.6. Primò,quòd fiat deputatio per Epiſcopum. Secundò,quod Eccleſia ſit litigioſa,vel vacans.Tertiò, quod Prælatus ſit impotens circa adminiſtrationem,taliter quod ſit differenda collatio,ſiue inſtitutio. Quartò, quod Oeconomus ſit inter religioſas perſonas.

2 Quæ deputatio ad nullos alios præter Epiſcopum ſpectat,cùm, vt dixi, debet eligi ex gremio eccleſiaſticarum perſonarum,cap.indicatum, & cap. edoceri de reſcript. Speculin tit. de œconom. in princip. Cucch. lib.3. inſtit.maior.tit.7.n.13. Cuius conſtitutionis ratio eſt, vt impediantur graſſationes, & prædationes, quæ ab improbis fieri ſolent in bonis Eccleſiæ vacantis,Theſaur.dec.131. Franc.March.deciſ.90.p. 1. & in

3 dec.552. Vnde tenetur Epiſcopus, & ſolet conſtituere Oeconomum præſertim in beneficio vacante, vel intra quadrimeſtre nemine adhuc præſentato, vel lite durante inter præſentatos à compatronis, vel inter Epiſcopum,& patronos,qui res Eccleſiæ cuſtodire, & adminiſtrare debet,eiuſque onera ſuſtinere, donec de Rectore prouideatur, ex conſtitutione Conciliari in c.16.& c.18.ſeſſ.24.& probatur in cap.cum vos de offic. Ordin. cum multis adductis per Borgnin. in deciſ. 11.n.53.p.3. Graff.aur.deciſ.p.2.lib.2.c.26.n.28. Porrò œconomus, vt dictum eſt, Eccleſia vacante, vel lite pendente, habet curam, & adminiſtrationem bonorũ, atque Eccleſiæ tenetur reddere rationem, taxata ſibi competente mercede, nec poteſt impediri à collitigantibus, etiam interpoſita appellatione ab electione œconomi, d.cap. cum vos, Borgnin.deciſ.37.num.51. & 52.p.2.

Notabilia in materia Epiſcoporum.

EPiſcopi titulares non poſſunt ordinare ſubditum alienum,etiam prætextu continuæ commenſalitatis ſuæ ſine licentia ſui Prælati. Concil.Trid.ſeſs.14. cap.2.de reform.

Epiſcopali cenſura cum Papali concurrente, ſi hæc ſublata ſit,vſu communi interpretari dicitur,vt etiam Epiſcopalis reſeruatio ſublata cenſeatur, Nauarr. in Manual.c.27.n.261.

Epiſcopus non debet abſque rationabili cauſa diem vllam ſine Miſsa tranſire,cap.fin. de priuil.

Epiſcopi titulares non amittunt penſiones ob eorum promotionem,Flam.Pariſ.de reſignat. benef.lib.3.q.1. num.10.

Epiſcopus fornicans, non tenetur Epiſcopatus circunſtantiam confiteri,ſed ſolius voti Ordini ſacro annexi,& ſi non habet Ordinem ſacrum, ſed tantum ſit confirmatus, nondum tamen conſecratus, ſimpliciter fornicari dicetur Sanch. tom.2.fol.104.n.33.

Epiſcopus in arduis,an teneatur adhibere conſiliũ, aut conſenſum Capituli,eſt difficilis quæſtio dec.615. p.1.diuerſ. in nouiſſimis.

Epiſcopus cum omnia munera gratis exhibere teneatur, in duobus tantùm caſibus poteſt expenſas accipere,primus,viſitando Eccleſias, & ſecundus conſecrando eas,& tunc pecuniam accipere non poteſt,ſed tantum victualia,etiam ſi quid oblatum eſſet,alias acceptum tenetur infra menſem reſtituire duplum Eccleſiæ,à qua accepit,non obſtante remiſſione partis, Mol. de iuſtit.tract.2.diſp.85.

Epiſcopus alienus volens conferre Ordines in loco exempto, non ſolum debet habere licentiam ſuperioris loci exempti, ſed etiam illius Epiſcopi, intra cuius fines locus exemptus eſt conſtitutus, Sac. Congregat. Epiſcopus alienus non poteſt à Patriarcha induci ad ſubeunda munera Pontificalia in diœceſi alicuius Epiſcopi ſuffraganei, niſi de ipſius licentia. eadem Sacra Congregat.

Epiſcopus exemptus eligens aliquem Metropolitanum pro Concilio Prouinciali,ligat etiam ſucceſſores, ſimulque Prælatos exemptos nullius diœceſis pro Viſitationibus,Sac.Congreg.

Epiſcopus quamuis de re ad ſuum,vel ſuorum commodum non ſpectante, conuocet Capitulum,tamen in eo vocem habere non dicitur Sac. Congreg. ad c.6. de reform.ſeſs.25. verſ. vota exquirant.

Epiſcopus viſitare poteſt Conſraternitates perſonarum ſæcularium, in Eccleſijs Regularium exemptorũ exiſtentes,non etiam earum cappellas,vel altaria,quę intra eaſdem eccleſias conſiſtunt. Sacra Congreg.

Epiſcopo capto ab infidelibus,vel ſchiſmaticis,eius Vicarius non adminiſtrat, neque Archiepiſcopus, ſed Capitulum,c.2. de ſupplen.neglig. Prælat. in 6.

Epiſcopus in cauſa propriæ Eccleſiæ an poſſit recuſari vt ſuſpectus, concluditur iuxta communem opinionem, quod Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ allegari poſſit ſuſpectus in cauſa.Capyc.d.137. à num.1. ad 5.

Epiſcopus, vt ciuis illius ciuitatis, an habeat intentionem fundatam,vt poſſit paſcere ſua animalia in ſua diœceſi: fuit in Regia Camera Summariæ datus terminus in cauſa tantum, Anna in ſingul.365. incip. Officialis Ioan.Franc.Capiblanc. in pragm.12.de Baron. num.12.

Epiſcopus non poteſt dare licentiam ad aſseruandum Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione populi,ſed requiritur licentia Apoſtolica,ſecundum Nouiſs. in ſua praxi in 2.edit.de anno 1609. c. 110. qui refert ita declaraſse Sac. Congreg.Conc. per verba videlicet, *Duo enim petij;Primũ, an Epiſcopus poſſit concedere Eccleſiæ non parochiali, vt in ea retineatur Sanctiſſimum Sacramentum Euchariſtiæ ſolũ pro adoratione populi, vel requiratur auctoritas Papæ.Secundum,præſuppoſito,quod Epiſcopus conceſſerit licentiam aſſeruandi Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſia non parochiali pro adoratione, an poſſit Epiſcopus ſucceſſor dictam licentiam reuocare. Sacra Congregatio reſpondit infraſcriptis verbis ad primum, id non poſſe con-*

cedi

cedi ab Ordinario, sed requiri licentiam Sedis Apostolicæ. Ad secundum respondit, huiusmodi licentiam fuisse nullam, & propterea ei non esse deferendum, nec esse necessariam reuocationem, & hæc nota, requiritur itaque priuilegium Papæ, vt in Regularibus.

Episcopus non potest dispensare cum monacho ad minores ordines, Bellamera in c. de gradibus 25. q. 8.

Finis tituli Praxis Episcoporum.

PRAXIS VICARIATVS CAP. SEDE VACANTE.

RESOLVT. DVI.

An Vicarius cap. Sede vacante eandem habeat iurisdictionem, quam Vicarius Episcopi.

1 *Capitulum Sede vacante, succedit in omnibus ijs, quæ ad Episcopalem iurisdictionem pertinent. Amplia n. 2.*
3 *Limitatur regula num. 4. 5. 6. 8. & 9.*
7 *Redditur ratio sextæ limitationis.*

1 PRo huius quæstionis dilucidatione sit pro regula generali, Capitulum, Sede vacante, Ecclesiæ Cathedralis succedere in omnibus his, quæ Episcopalem iurisdictionem concernunt, cap. cum olim, vbi glos. & Doct. de maiorit. & obed. cap. vnic. eodem titul. lib. 6. de qua iurisdictione patet apertè in cap. illa, & in c. fin. ne sede vacante, cap. ad abolendam de hæret. cap. si Episcopus, & cap. Ecclesiæ de suppl. negl. Præl. lib. 6. & in clem. statutum de elect. facit etiã text. in cap. cum nullius §. Episcopo, de temp. ord. in 6.

2 Vnde iurisdictio præfati Vicarij dependet ab ipso capitulo, quod poterit illam limitare cùm ipsa iurisdictio resideat principaliter penes capitulum, & non transferatur in Vicarium, nisi exercitium illius tantùm, vnde secundum Guttierez can. quæst. c. 11. nu. 10. potest capitulum in creatione Vicarij aliqua sibi reseruare, & sequitur Addit. ad sum. Bullar. in verb. Capitulum sede vacante vers. quartò dubitatur.

2 Supra posita regula limitatur nonnullis modis, secundùm Thes. fori ecclesiæ, cap. 10. n. 8.

4 Limitatur primò in delegationibus collationum beneficiorum, dispensationum, absolutionum, monitorialium, & aliarum gratiarum Apostolicarum, quæ Sede vacante Episcopis, vel Vicariis vicinioribus committuntur, non autem Capitulis, seu Vicarijs Capitularibus.

5 Limitatur secundò in commissionibus causarum, quæ tantummodo Episcopis, seu eorum Vicarijs Generalibus, vel Iudicibus Synodalibus delegantur, cap. statutum de rescript. in 6. & Concil. Tridentin. cap. 10. de reformat. sess. 25. nam Sede Episcopali vacante, alijs Ordinarijs vicinioribus committuntur.

6 Limitatur tertio in cognitione causarum Vicario Episcopi delegatarum, quas Vicarius Capitularis exequi non potest, vt post Archidiaconum in tractat. de heretic. trad. Feder. de Sens. cons. 20. ante n. 1. versic. suo iure agitur, & cons. 130. in fin. Abb. in d. cap. cum olim num. 2.

7 Cuius limitationis ratio est, quia Vicarius Capitularis non succedit in iurisdictione delegata Episcopo Ioan. And. quem communiter sequuntur DD. in d. cap. ad abolendam Geminian. & Franch. in citat. cap. vnico de maioritat. & obedient. lib. 6. Pauin. in tract. de protestat. cap. sede vac. part. 1. quæst. 10. Bellam. de cis. 166. idem Feder. de Sen. cons. 30. Innoc. & Host. in d. cap. ad abolendam.

8 Limitatur quartò in literis dimissorijs, quas licèt de iure communi concedere posset, d. cap. cum nullus §. Episcopo de temp. ordin. in 6. fuit tamen per Concil. Trid. illi per annum sublata sub pœna suspensionis, & Capitulo sub pœna interdicti, cap. 10. sess. 7. & cap. 10. sessione 23. de reform.

9 Limitatur quintò in collatione beneficiorum, quæ conferre non potest, Abb. in d. cap. cum olim num. 2. eod. tit. quia illorum dispositio est Episcopo reseruata, cap. vnico §. cum verò ne sede vacant. in 6. & hodie Sedi Apostolicæ vsque ad diem pacificæ possessionis Episcopatus est reseruata per regulas Clementis Papæ VIII. reg. 2.

Ad extremum notandum, quòd Vicarius Capitularis Sede vacante à Capitulo deputatus, non potest absoluere eum, qui haberet à Papa, vt ab Episcopo, vel Vicario absoluatur; non enim videtur appellatione Vicarij comprehendi Vicarius Capitularis in tali casu, vt testatur Galatus in sua Margarita casuum conscient. verb. Vicarius.

RESOLVT. DXII.

De modo eligendi Vicarium, à Capitulo.

1 *Præscribitur tempus Capitulo Sede vacante ad eligendum Vicarium Capitularem.*
2 *Vicarius debet esse Doctor, vel Licentiatus. Amplia in Archidiacono, num. 3.*

1 EX dispositione Sac. Conc. Trident. sess. 24. cap. 16. tenetur Capitulum, sede vacante, infra octo dies post mortem Episcopi eligere, seu constituere Vicarium, vel constitutũ confirmare, alias deputatio illius deuoluitur ad Metropolitanum, & si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, tũc antiquior Episcopus ex suffraganeis in Metropolitana, & propinquior in exempta Vicarium idoneum constituere potest, vt voluit quoque Franc. Leo in suo thes. fori eccl. cap. 10. n. 7. parte 1. Quarant. in sum. Bullar. in verb. Capitulũ Sede vacant. n. 1. Emanuel. Sà in aphorism. Confess. verb. Vicarius n. 3. Galet. in sua margar. casuum conscient. eodem verb. Vicar. sede vac. num. 5.

2 Et secundùm idem Concil. loco cit. debet constitui Doctor, vel Licentiatus in iure Canonico, vel alias quantum fieri poterit idoneus; ita Nauarr. in consi. 2. de off. vicar. quem refert Sayr. in dec. 2. eod. tit. & Henriquez consil. 90.

3 Quemadmodum etiam promouendus ad Archidiaconatum, debet etiam esse Doctor, vel Licentiatus in Theologia, seu iure Canonico, Concil. eadem sess. cap. 12. de Archidiaconatu tamen, qui non habet actu annexam iurisdictionem aliquam, legitur huiusmodi Sacr. Congregationis rescriptum.

An Archidiaconus, qui verè cura animarum, & omni prorsus iurisdictione caret, comprehendatur decreto Concil. sess. 24. cap. 12. quoad qualitatem Doctoratus seu licentiæ in eo requisitam, Congregatio censuit non comprehendi.

Quemadmodum Theologalẽ, Penitentialem, Scholastriam obtinens, requiritur quoque vt sit Doctor, siue Licentiatus. Concil. Trident. ead. sess. capitul. 8. & sess. 5. cap. 1. de reform. Quinimo idem Conc. sess. 24. cap. 12. cit. monet, vt vbi id commodè fieri potest, dignitates omnes, & vel saltem dimidia pars Canonicatuum in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, non nisi Doctoribus, seu Licentiatis in Theologia, seu Iure Canonico conferatur, de quo late Garc. de benef. par. 7. cap. 7. à num. 31.

RESOLVT. DVIII.

An neceſſe ſit Capitulo Sede vacante conſtituere Vicarium.

1 *Capitulo Sede vacante, quod non ſit neceſſe conſtituere Vicarium probatur ex tribus, de quibus n. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium ſeruatur in praxi.*

1 VIdebatur, quod non, ex pluribus.
2 Primò, quia mortuo Epiſcopo Capitulum in ſpirituali, & temporali iuriſdictione ſuccedit, c. ſi Epiſcopus, cap. fin. de ſuppl. neglig. prælat. in 6. cap. vnico, de maior. & obed. in 6. & Graff. deciſ. aur. c. 15. part. 1. lib. 4. n. 77. & de iure communi non tenetur Capitulum conſtituere Vicarium, Sede vacante, ſed per ſe poſſet iuriſdictionem exercere, Fel. in d. c. cùm olim de maior. & obed. n. 4.
3 Secundò, quia ſi Epiſcopus regulariter non poteſt cogi ad conſtituendum Vicarium, ſecundùm dec. Mohed. 3. de officio vicar. Put. deciſ. 45. lib. 2. Rota diuerſ. in deciſ. 222. p. 2. Iaffredus deciſ. 33. igitur, & Capitulum, Sede Vacante, quod ſuccedit in omnibus, & ipſum Epiſcopum repræſentat, cap. is qui cum alijs de maior. & obedient.
4 Tertiò, quia ſi Capitulum poteſt adminiſtrare per vnum ex Canonicis per eum electum, igitur, & totum Capitulum poteſt adminiſtrare, ex regula iuris, quod vbi plura conſilia, ibi ſalus, cap. fin. de conſt.
5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrarium eſt hodie in praxi tenendum, vt neceſſe ſit Capitulo conſtituere Vicarium infra octo dies ex diſpoſitione Concil. Tridentin. ſeſs. 24. cap. 16. de reformat. & iure optimo ſancitum fuit, ſecundum Addit. ad ſum. Bullar. in verb. Capitulum. Sede vac. verſ. verum, quia. Primò, propter difficultatem congregandi totum Capitulum, præſertim in his, quæ celeritatem deſiderarent. Secundò, ob contradictionem, ac diſcordiam, quæ oriri poſſet inter ſingulos de Canonicis, commodius, & expediens viſum fuit, vt hanc iuriſdictionem, quæ penes ipſum Capitulum reſidet, vni committat, vnumque ad illam exercendam deputet.

RESOLVT. DIX.

An Vicarius Capituli Sede vacante præcedat Canonicos.

1 *Vicarius Capitularis canonicus, quod debeat præcedere alios canonicos probatur ex tribus medijs, de quibus n. 2. 3. & 4.*
5 *Contrarium eſt deciſum, & ſeruatur in praxi.*
6 *Redditur ratio deciſionis, & corroboratur ex nonnullis, num. 8.*
7 *Epiſcopus canonicus debet ſedere in loco canonicorum in actibus capitularibus.*
9 *Datur intellectus ad cap. ſtatutum, de maior. & obed.*

1 LOquor quando Vicarius capituli eligitur vnus ex canonicis, qui interuenit in choro cum canonicali apparatu, vt lucretur diſtributiones, an debeat ſedere primus inter alios canonicos, & videbatur affirmandum ex pluribus.
2 Tum primò, quia quemadmodum Vicarius Epiſcopi debet eodem modo honorari prout Epiſcopus, cum idem ſit auditorium vtriuſque c. 2. de conſuetudine, cap. Romana de appell. in 6. Card. in cap. quoniam Abbas in fine oppoſit. 12. de officio delegat. igitur, & Vicarius Capituli.
3 Tum ſecundò, quia Vicarius capituli totum capitulum repræſentat, & conſequenter ratione totalis repræſentationis debet ſingulis præcedere, quamuis eſſent antiquiores, ex regula iuris, quod ſubrogatus eſt honorandus ſicut is, in cuius locum ſubrogatur, Felin. in cap. cum olim, il ſecondo, num. 1. de maior. & obed. Decius in cap. ſane, il ſecondo, col. 1. in princ. de off. delegat. Purpurat. in l. 1. num. 631. verſ. non tamen videtur, ff. de off. eius, Card. in clement. 1. num. 2. col. 2. oppoſ. 6. de off. Vic. & idem honor debetur ſubrogato ſicut principali in actibus, in quibus illum repreſentat, ſecus in alijs, Gabr. de reg. iur. concl. 2 num. 45. verſ. ſecundo limita, Barbat. in cit. cap. ſanè de off. deleg. licèt hoc ceſſet, quando honor eſt debitus tantummodo illi perſonæ, Nauar. in conſ. 8. de maioritate, & obed. vbi procurator Abbatis non habet eũdem locum, quem haberet principalis, Gonzal. de alternatiu. gl. 5. §. 9. n. 105.
4 Idem dicimus, quod delegatus ab Epiſcopo ad aliquem actum, puta celebrandi Synodum, vel quid ſimile, omnibus debet præferri, etiam in ſedendo, quia in illo actu ſpecialiter Epiſcopum repræſentat, c. præcipimus 93. diſt. Rom. ſing. 340. vti in Inquiſitore, qui concurrens cum Epiſcopo in negotijs Fidei, illi præfertur, Eimeric. in direct. 3. p. quæſt. 50. n. 3. Carrer. in praxis titul. de hæret. num. 7. Penia in direct. comment. 95. numer. 4. & de veriori opinione quicquid alij contradicant Vaſconc. lib. 1. diuerſ. iuris arg. cap. 1. num. 1.
5 Cæterum præfatis minimè refragantibus, contrarium eſt in praxi tenendum, quæ opinio fundatur præſertim in declaratione Sacr. Congregationis Rituum, in qua cùm fuiſſet dubitatum, an Canonicus Vicarius Capituli deberet præcedere Canonicos, fuit reſolutum negatiuè.
6 Cuius deciſ. ratio, qua in Capitulo non conſideratur, vt Vicarius, ſed vt Canonicus, neq; enim eſt dignitas pertinens ad Capitulum, & conſequenter non debet cauſare mutationem loci, Fel. in c. ex literis, in 1. not. ad med. de probat. poſt Roman. in l. ſi verò §. de viro, ff. ſol. matrim. Conſentit Addit. ad Sum. Bullar. in verb. Capitulum Sede vac. n. 8.
7 Vnde Epiſcopus Canonicus debet ſedere in loco Canonicorum, quando ſumus in actibus Capitularibus, habebit tamen primum locum poſt Decanum, ſeù Præſidem Abb. in c. poſtulaſti num. 13. de conceſſione præb. debet enim magis honorari propter ſuam dignitatem, quæ eſt inſeparabilis à perſona, l. 1. C. de Conſulibus lib. 11. Boer. de auctoritate Magni Conſilij n. 65. Purpur. in l. 1. n. 19. ff. de offic. eius Anna conſ. 122. num. 22. volum. 2. & ita ſeruari dicit de Franch. in deciſ. 138. col. 2. Mandoſ. conſ. 99. num. 13. Menoch. in conſ. 90. n. 75. vol. 10. & fuit per Rotam reſolutum in vna Meluiten. præeminentiarum 27. Februar. 1548. coram Card. de Sancta Cruce.
8 Et tandem, quòd præfatus Vicarius Canonicus debeat ſedere in loco proprio ſui Canonicatus, antiquiores non præcedendo, voluerunt Gemin. num. 6. Franch. n. 4. Butr. num. 7. in cap. à collatione de appellat. in 6. Menoch. de arbit. iud. lib. 2. centur. 1. caſ. 68. n. 23. & quod non debet attendi illa qualitas dignitatis Vicariatus, Frezz. de ſubfeudis lib. 1. cap. incipit. Alia etiam fuit quæſtio n. 7. Nauarr. conſ. 2. de off. Vicar. & Sayr. in deciſ. 2. eod. tit. & ita quoque fuit per Rot. reſolutum in vna Lucana beneficij 18. Decembr. 1579. coram Serahino.
9 Non obſtat, quòd maior dignitas debet præcedere, cap. ſtatutum, de maiorit. & obedient. quia intelligitur quando dignitas eſt ordinata ad illum actum, pro quo tractabatur de præcedendo, Menoch. in conſ. 51. n. 43. vol. 1. Dec. in conſ. 160.

RE-

RESOLVT. DX.

Poteſtas Vicarij Capitularis quando expirat.

1 *Sedes Epiſcopalis dicitur vacare donec literæ Apoſtolicæ ſunt expeditæ, & præſentatæ Capitulo.*
2 *Reſpondetur contrarijs num.3. & 4.*

REgula iuris, quod cùm quid eſt propter tale, conſideratur illud, propter quod eſt Auth. multo magis, C. de ſacroſ.eccleſ.l.eum qui.ff. de auro.& arg. leg.quare cum Vicarius de quo verba facimus, poteſtatem habeat dependentem ab ipſo capitulo, conſequenter ceſſabit, ceſſante poteſtate capituli, Rebuff.in prax.tit.for.Vic.n.20.Hoſt.in cap.olim, il primo, de reſtit.ſpoliat.Fel.notabiliter conſ.40.Vital. in clem.1. num. 176. de hæret.Abb. in cap. qualiter notab. 1. de electione.

1 Vnde Sedes Epiſcopalis dicitur vacare, donec literæ Apoſtolicæ Prælati, cuius Sedes vacabat, fuerint expeditæ, & præſentatæ capitulo, text.eſt in extrauaganti iniuncta de electio. Rebuff.in prax.tit.de ſim. in reſignacione n.11.Henriquez conſ.29.num.4.Bombin. conſ.93.n.4.& ſecundum Gratianum lib. 1. diſceptat. forenſ.cap.27. non ſufficeret fuiſſe promotum ad aliā Eccleſiam, ſi literæ non eſſent expeditæ, & ſecundum Addit. ad ſum.Bullar.in verb.capitulum nu.13. poteſt Vicarius Capitularis exercitium continuare, donec nouus Prælatus adeptus fuerit poſſeſſionem, allegat Panin.de pot.Cap.ſede vac.quæſtio.10.n.19.

2 Non obſtat, quod de iure communi Sedes Epiſcopalis deſinat vacare per prouiſionem factam à Sede Apoſtolica, ita vt Prelatus ſtatim acquirat iuriſdictionis exercitium per dictam prouiſionem, ante quam ſit capta poſſeſſio, ita vt ſit etiam licita collatio beneficiorum, gloſſa communiter approbata in c. penultim. verſ.collatio de prebend.in 6.Couar.var.reſol.libro 3. cap.16.num.1.Abb.in cap. tranſmiſſam num.2.& 3.de elect.vbi teſtatur etiam de communi Fel. in c. ne Dei, n.2.verſ.4.de ſimon.Franch.in cap.eum, qui §. inſuper num.6.de præb.in 6.Gemin.in cap.ſi electio num.6.de elect.in 6. Sylua de benef. quæſt.40. part.3. & Rot. diuerſ.dec.182.num.3.part.2.

3 Quia reſpondetur, quòd hodie non ſolum requiritur prouiſio, ſed etiam expeditio literarum, & tranſportatio, oſtenſio, & præſentatio per d. extrauag. iniunctæ de elect. & ita fuit dictum in dec.Rotæ Rom. in vna Burgentin. canonicatus 3.Iunij 1583.coram Illuſtriſſimo Lancellotto, vbi declaratur valida collatio facta per Capitulum, non vocato Epiſcopo iam promoto, non tamen preſentatis literis expeditionis, cum adhuc dicatur vacatio, quāuis ſi non vacaret, opus eſſet Epiſcopum requirere pro huiuſmodi collatione facienda.

4 Tandē non obſtat, quod voluit Pariſ.de reſignation. lib.7.quæſt.23. vbi tenet ceſſare vacationem per prouiſionem antequam capiatur poſſeſſio, prout teſtatur ita fuiſſe reſolutum per Rot.Rom. in vna Burgen. Canonicatus 28.Ianuarij 1583. coram Gipſio, quia à dicta deciſione fuit receſſum 3.Iunij eiuſdem anni 1583. in eadem cauſa, quemadmodum etiam notat Gonzalez ad regulam 8.Cancellariæ gloſ.15.§.2.n.88.

Ex quibus omnibus, Gonzalez loco cit.refert, fuiſſe concluſum validam fuiſse quandam collationem Canonicatus in menſe Ordinario vacantis, factam à Capitulo Burgen.ſpreto Epiſcopo iam promoto, & habente expeditas literas ſuę prouiſionis, qui tamen nōdum illas oſtēderat, nec præſentauerat, quamuis alias D.Epiſcopus ſimultaneam haberet collationem cum Capitulo, quia cum adhuc duraret vacatio dictæ eccleſiæ, potuit collatio fieri à ſolo capitulo ſine vlla citatione, requiſitione, aut interuentione Epiſcopi promoti, iuxta text.in cap.1. ne Sede vac. lib.6.

Item ſecundum eundem loc.cit.habetur ſimilis caſus de prouiſione vnius Canonicatus Cordub. à ſolo capitulo, facta Sede vacāte poſt literarum expeditionem, ante tamen præſentationem illarū, de cuius præſentationis viribus fuit conſultus, ac reſpondit, validā eſſe, ex ſupradictis, & conſequenter eſſe nullam, ſecūdum prouiſionem ad fauorem diuerſę perſonæ poſtmodum factam de eodem Canonicatu iuſimul ab Epiſcopo, & Capitulo credente primam collationem nullam per id, quod ſcripſerat Pariſ.vbi ſupra.

RESOLVT. DXI.

An Vicarius Capituli poſſit ſubſtituere Vicarium.

1 *Vicariatus Capituli poteſt ſubſtituere, probatur n. 2. & 3.*
4 *Diſtinguitur concluſio num.5.& 6.*

1 VIdetur prima facie negandum ex duobus.

2 Primò, quia facultas ſubſtituendi nemini in dubio conceſſa præſumitur, arg.text. in c.1. de procurat. in 6.Bald.conſ.123.vol.1.Artham. conſ.39. Thoming. conſ.60.& ſeq.Henriquez conſ.4. n.5.& 6.

3 Secundò, quia tex.in cap.clericos de offic.Vicar.diſponit, quòd Vicarius non poteſt ſubſtituere Vicariū, vnde in c. extirpandæ §. quia verè de præbend. diſponitur, quod Prælati eccleſiarum, in quibus curam animarum habent, vel aliam dignitatem, in propria perſona deſeruire debent eccleſiæ, & non ſubſtituere ſibi Vicarium, & ita etiam tenet Ruin.conſil.39.vol.4.n.1. Roland. conſ.280.vol.2.

4 Cæterum præfatis minimè refragantibus, in hoc articulo diſtinguendum eſt, quod aut habet in mandato ſubſtituendi facultatem, aut non.

5 Primo caſu virtute præfatæ facultatis poteſt ſubſtituere, ſecundum Rebuff.in praxi tit.forma Vicariatus, nu.79.Rota dec.14.de off.Vic.in nouis, Put. dec.487. lib.2.Seraphinus dec.1033. part.2. Rota diuerſ. deciſ. 159. libro 3. & fuit dictum in eadem Rot. Romana in vna Oriolen. beneficiorium, 9. Iunij 1593. coram Illuſtriſſimo Seraphino.

6 Secundo caſu, cùm ſubſtituendi facultate careat, non eſt dubitandum quin ſubſtituere non poſſit, ſecūdùm Pariſ.in conſ.80.n.15.vol.4. Put.dec.168. lib.1. & Seraphin. loc. cit. & in ſupradictis caſibus non conceditur præfata facultas, niſi ad modicum tempus, & ex magna cauſa, & non nimis frequenter, ſecundum Hoſtienſ. in d.c. clericos, de offic.Vicar. Zabarell. in clementin.vnic. quæſt.19. eodem titul. Sbrozz. de Vicar. Epiſcopi lib.2.quæſt.66.Pauin.par.2.quæſt.10.Seraph. cit. deciſ.

RESOLVT. DXII.

An Capitulum conſtituens ſecundum Vicarium, cenſeatur primum reuocare.

1 *Capitulum ſubſtituendo ſecundum Vicarium, non videtur à primo receſſiſſe.*
2 *Contrarium eſt verum.*
3 *Redditur ratio concluſionis: limitatur tamen, & declaratur num.4.& 5.*

1 VIdetur, quòd non cenſetur à primo receſſiſſe, ex regula iuris, quod in dubio non præſumitur voluntatis mutatio, l.eum, qui ff.de probationib.Bal.cōſ. 29.num 3.& in conſil.5.nu.5. & ſeq.vol.1.Alex. conſil. 122.vol.2.Bulcult.conſ.91.num.12.

2 Cæterum contrarium eſt habendum in praxi, & ita tenuit Rot. Romana in vna Oriolen.beneficiorum 21. Maij 1593. corā Seraphino, vt patet in eius dec.1026. part.2.& dec.1033.ead.part.2.& ita quoq; procedit in con-

constitutione primi procuratoris, qui reuocatus censetur per commissionem factam secundo, leg. si quis §.fin.ff.de procuratoribus, latè Iason.in l.pacta nouissima,in 2.col.in princ.C.de pact.Butr. & reliqui communiter in c.si duobus eod.tit.de procur.in 6.Azeued. in l.24.tit.5.partita 3.Gonzalez glos.5.§.3.n.63. & refert iudicatum Lanfranch.Balb. in dec.29.prout pariter decisum in Rota scribit Verall.in dec.333. part.2.

3 Cuius conclusionis ratio reddi poterit, ex regula iuris prioribus derogari per posteriora,c.1.de cõstitutionibus in 6.& latissimè Iason & reliqui in cit.l.pacta nouissima,C.de pact.& in l.si in legatis, §. fin.ff.de l.1.

Suprapositam principalem conclusionem limita,ac declara dupliciter.

4 Primò,quãdo prima nominatio, seu constitutio Vicarij esset specialis,& secunda generalis, vt decisũ refert Card.Put.in dec.167.lib.3.Fabius in dec.222.Ant. Faber in dec.3.C.de procurat.& Gonzalez loc. cit.

5 Secundò,limita,quando constat,& euidenter apparet de contraria voluntate constituentis,Gemin. in c. licet de off.Vicar. in 6.Rebuff. de forma Vicariat. nu. 205.DD. communiter in cap.1. eod. titul. in 6.Card. Put.in dec.168.lib.1. & Seraph. cit.decis.

RESOLVT. DXII.

An per mortem Vicarij Capitularis substituentis, expiret potestas Vicarij substituti.

1 *Per mortẽ Vicarij substituentis expirat potestas substituti.*

1 ARchidiac. in c.quamuis de off.deleg. in 6.quem refert Cappell Tholos.in dec.369. tenuit,quod per mortem Vicarij substituentis expiret potestas substituti.

Cuius opinio corroboratur à simili,de eo,quod dicitur de mandato procuratoris,quod mandantis morte finitur. l.mandatum,cum similibus C.mand.quemadmodum etiam per mortem delegantis expirat delegatio,capit. licet, cap.gratum,& capit. relatum de officio deleg.

Verùm applicando terminũ mandati procuratoris potestati traditæ à Capitulo eius Vicario, dico, quod si Vicarius nullam habuisset substituendi facultatem, non posset substituere:tamen si habuisset,& substituisset,tunc per mortem eius nõ extinguitur potestas substituti,& ratio est,quia huiusmodi substitutio censetur facta ab ipso Capitulo, ministerio tamen substituẽtis: & ita fuisse in Rota resolutum patet in dec.218. & facit tex.in l.item eorum §. decuriones ff.quod cuiusque vniuersit.nom.arg.capit.mulieres de sent.excommun. & substitutus Vicarij habentis potestatẽ substituendi, non capit auctoritatem à Vicario, sed ab Episcopo, Sbroz.in tractat.de Vicar.Episcopi lib.2.q.92. n.3.

RESOLVT. DXIV.

An Vicarius Capitularis teneatur dare sindicatum.

2 *Vicarius Capitularis,quod teneatur stare syndicatui, probatur tribus rationibus, de quibus num.2.3. & 4.*

1 RAtio dubitandi pro opinione affirmatiua est multiplex.

2 Prima quia regula iuris est, quemlibet aliena negotia gerentem teneri reddere suæ administrationis rationem,vt probat tex. in l.vnic.& latè Bald.in l.fin. C.de negot.gestis,& in consil.9.n.3.Alex.in consil.17. vol.1. quod procedit etiam in matre administrante negotia sui filij, l.oleo, vbi DD. communiter C. de vsur.Gratian.in dec.180.

3 Secunda, quia text.in l.1.C. vt omnes iudices, tam ciuiles quam criminales, disposuit, quòd omnes iudices, tam ciuiles, quam criminales post eorum administrationis tempus, per spatium 50. dierum debent ibidem permanere ad effectum reddendi sindicatum, & ita voluit quoque Iaffred.Balb.in decis.391. & 474. quo loci limitat d. l.1.

4 Tertiò,quia per Conc. Tridentin. sess. 24. de reformat. cap. 16. fuit sancitum, Vicarium Capituli Sede vacante, teneri stare syndicatui, & consequenter reddere rationẽ administrationis nouo Episcopo,vt patet his verbis.Episcopus verò ad eandem ecclesiã vacantem promotus ex ijs,quæ ad eum spectant, ab eodem Vicario, & alijs quibuscunque Officialibus, & administratoribus,qui Sede vacante fuerunt à Capitulo,vel ab alijs in eius locum constituti,etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis administrationis, aut cuiuscunque eorum muneris, possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint,etiam si prædicti Officiales, redditis rationibus, à Capitulo vel deputatis ab eodem absolutionem,aut liberationem,obtinuerunt, eidem quoque Episcopo teneatur Capitulũ de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulũ peruenerint, rationem reddere, sed quid in Vicario Episcopi vide Addit.ad sum.bullar. in ver. capitulum sede vac.n.14.Prax.Archiep. cap.71.

RESOLVT. DXV.

An Vicarius Capitularis possit ad libitum eiusdem Capituli reuocari.

1 *Vicarius Capitularis non potest ad libitum Capituli reuocari absque legitimis causis,de quibus num. 2.& 3.*

4 *Contrarium seruatur in praxi.*

1 IN facti contingentia respõdi negatiuè,& ratio est, quia reuocare aliquem ab officio est maxima pena,l.2. vbi latè Ias.ff.de offic. procur. Cæsaris, & grauiorem esse primi generis pœnarum voluerunt Bal.in cons.339.vol.2.Burs.in consil.17.n.3.& in cons.24.n.6. & seq.vol.1.Beret.cons.31.n.4. Alciat. cons.99.n.5. & pœna priuationis non infligitur, præterquam in casibus à iure expressis, glos. not. & communiter recepta in cap.fin.de iurepatronat.Alex.in l.fin.in fine ff.de in ius voc.& in cons.16. vol.1.Paris. cons.104.n.8. vol.4. Cassad.in dec.5.nu.3. super regulis,Seraphin. in decis. 1536.& fuit in Rota resolutum in vna Romana Casalium de Maximis,20.Februarij 1576.coram eodem,vt patet in eius dec.286.

Supradictis accedat, quòd Vicarius constitui solet ad beneplacitum,& consequenter censetur perpetuus ad tex.in l.iurisperitus,& quod ibi notatur ff.de excusat.tutor. Bartolus in l. qui centesimis in 1. colum. in princ.ff.de verborum obligation. vnde non potest reuocari absque causa, latè Capyc.in dec.116.& 136.& Mastrill.in decisio. Rotæ Siciliæ 188. & hoc esse generale, vt absque causa reuocari non possit, tenuit Panormit.communiter receptus in c.1. de clerico ægrotante. Fel. in c.venerabilis,n.3.de exceptionibus,& in cons.17. num. 2. Menoch. in consil. 16. num.3. & seq. volum. 1. licèt limitari in Papa testatur Seraphin. in decis.254.

2 Et inter legitimas causas, secundum Addit.ad sum. Bullar.loco superius cit.dubio 3. connumerantur,prima, quando appareret insufficiens in exercitio illius officij allegat text.in capit. quamuis triste 7.quæst. 1. Boer.in decis.129. quibus addo Bartol. in consil. 122. vol.2.Gallin.consil.193.n.3.Bomin.consil.29.n.4.Menoch.in addit.ad lib.1.de arbitr.iud. q.55. n.29.

3 Secũda causa est,quando in officio Vicariatus esset negligens,argum.text.in l.mancipia.C.de seruis fugit.

l.si-

l.si quos, Cod. de officio Præfecti Prætor. glos. communiter recepta in cap.grandi de supplen.neglig.Prælatorum lib.6.Guid.Pap.in dec.281. & quanta esse debet præfata negligentia, & quomodo erit probanda, fuit in Rota resolutum in vna Calaguritana iuris ingrediendi 27.Februarij 1580. coram Seraphino.

4 Verùm quidquid sit ex supradictis, contrarium est tenendum in praxi,vt scilicet possit Vicarius Capitularis ad libitum Capituli amoueri,tenetur tamen Capitulum alium Vicarium intra octo dies constituere, alias ius deputandi ad Metropolitanum deuoluitur, & si ipsa fuerit metropolitana, ad antiquiorem Episcopum deuoluitur,vt declarasse Sac.Congreg.Concilij testatur Galet. in sua margarita casuum conscient. verbo Vicarius nu.3. Aduerte tamen,quòd Sac.Congreg.Episcoporum,& Regularium fertur contrarium rescripsisse.

Notabilia in materia Vicarij constituti à Capitulo Sede vacante.

PRimo, pendente termino octo dierum, infra quem debet eligi Vicarius à Capitulo, Sede vacante,totum Capitulum administrare debet, Addit. ad sum. Bull. in verb. Capitulum.

Secundò, quando adest discrepantia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur,tunc magis idoneus,& habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis,vt declarauit Sacra Congregatio. Tertiò,quando allegatur ex aliqua causa suspectus Vicarius à Capitulo deputatus,tunc recurrendũ est ad Capitulum,ipsumq; potest eligere arbitros ad cognoscendum causis de suspicionum,quæ præponuntur,eo scilicet modo, quo Episcopus potuisset, & ita Sacra Congregatio censuit, quod si causæ suspitionis militauerint in eo casu, arbitror posse Capitulum illas causas à Vicario auferre, & alteri committere.

4 Capitulum non tenetur de necessitate eligere personam de gremio ipsius Capituli,bene verum,quod si adesset idoneus, cæteris paribus,esset præferendus, ex declaratione Sacræ Congregationis,quæ etiam voluit irritam esse electionem Vicarij non Doctoris,quando haberi potest Doctor.Item,quod si Episcopus demorans reliquerit Vicarium non Doctorem, Capitulum non debet illum confirmare, sed alium,qui sit Doctor eligere: Et si in Capitulo nullus ex Canonicis adesset Doctor,& fieret electio in Vicarium vnius ex ipsis,simul eidem potest deputari Consultor, ex constitutione Leonis X. incip. Regimini vniuersalis Ecclesiæ,fol. 188. in Bull. vbi inter alia est dispositum, quòd iudices à Sede Apostolica deputati si in altero iurium graduati non fuerint, assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus, vel earum altera requisiti, assumere, & secundùm eius relationem iudicare teneantur.

Finis tituli Praxis Vicariatus Cap. Sede vacante.

PRAXIS PAROCHORVM.

RESOLVT. DXVI.

Presbyter ministrans Sacramenta pro Parocho carcerato consequitur emolumenta ipsius Parochi, & licita erit ei retentio eleemosynarum sibi factarum.

1 *Presbyter qui administrauit Sacramenta pro Parocho carcerato, pro eo tempore debet emolumentum retinere, pro quo obsequium suum commodauit, & num.2.*

3 *Respondetur obiectioni, quæ se habet quod nemo est priuandus redditibus sui beneficij.*

4 *Infirmitas non est priuilegiata quoad salarii consequutionem, quando illud est debitum alicui ratione suæ personæ.*

1 IN casu mihi proposito respondi affirmatiuè ex ratione naturali, de qua per Aristot. lib.1.Æthic. Iustum est,vt illi consequantur præmium, qui pro tempore suum commodasse reperiuntur obsequium, vt ex Gregorio Papa legitur in can. charitatẽ 12.q.2. quod & in indiuiduo probari vidimus ex Sacrosancta traditione Apostoli D. Pauli ad Corinthios Epist.1.c.9. ibi,nescitis,quoniam,qui in Sacrario operantur,que de Sacrario sunt edunt,& qui Altari deseruiunt de Altari participant.

2 Ad idem facit dispositio cap. de Rectoribus, extra de clerico ægrotan. vel debilitato, vbi colligitur ad litteram,quod quando Rector est infirmus,licet excusetur ab eo munere personali, quod corpore implendum est,iuxta l.1. & ibi gloss.C.qui morb. se excus.lib. 10. Attamen ei dandus est coadiutor, qui curam animarum habebit, qui proinde de facultatibus Ecclesiæ prouisionem debet vnde viuat, quod etiam probat Abb.ibi num.5.

3 Nec obstat,si dicatur infirmum non esse priuandum redditibus sui beneficij,iuxta doctrinam c.1. de cleric. ægrot. vel debilitato, & c. vnico, §. qui vero,de cler. non resid. in 6. quia clericus infirmus intelligitur quodammodo Ecclesiæ inseruire, vt doctè non minusque subtiliter monet, & probat Moneta in tractatu de distributionibus quotid.p.2.q.6.

Quia multiplici responsione tollitur obiectio: præsertim, quia supponitur in facto, quod ille Rector non sit titularis, sed mercenarius conductus, scilicet per modum prouisionis in Rectorem, quare potest dici, quod sicuti casus contingens in personam illius, qui locauit operas suas, liberat conductorem à præstatione mercedis,l. si vno,§. item cum à quodam. ff. locati,& conduct. ita merces debita pro operibus præstitis operarium sequi debet.

4 Hinc ad confirmationem distinctionis, bene dicimus, quod infirmitas non est priuilegiata quoad salarij consequutionem, quando illud est debitum alicui ratione personæ suæ dumtaxat,licet secus quando datur etiam contemplatione aliorum, vt quando datur clericis, seu Canonicis collegiatis, & in istis terminis loquuntur iura in contrarium allegata, videlicet cap. vnic.§. qui vero de cler. non resident.lib.6.c.1. de cleric.ægrot. vel debilitat.

RESOLVT. DXVII.

An Parochus, qui fecit fidem se solemnizasse matrimonium inter quasdam personas, referendo se ad librum matrimoniorum, si post aliquod temporis spatium fecerit aliam fidem, se perquisito libro matrimoniorum,non reperire solemnizationem prædictam sit puniendus de falso?

1 *Parochus qui fecit fidem de solemnizatione matrimonij, si postea matrimonium illud non reperiatur solemnizatum,non est de falso puniendus.*

2 *Contrarium fuit decisum, quod scilicet sit indiciatus de crimine falsi.*

3 *Respondetur contrarijs.*

CApto, & carcerato supradicto Parocho in Cur. Archiepiscop. pro causa, de qua supra in titul. & elapso

& elapſo termino ad faciendas defenſiones; ac compilato proceſſu fuit dubitatum, quia pœna veniret plectendus, & præcipuè an eſſet puniendus pœna falſi, propter dictam contrarietatem.

1 Et pro excuſatione dicti Parochi dicebatur, quod ipſe ſemper retulit ſe ad librum matrimoniorum, & proinde eius atteſtatio non faciebat fidem pro, vel contra, niſi quatenus reperiebatur in libro. Vnde ſequitur regula iuris, quod relatum eſt in referente l. eſſe toto ff. de hæred. inſt. late Bald. in conſil. 24. vol. 1. poſt Iaſ. in §. tripli inſt. de act. & eſſe in referente cum omnibus qualitatibus, & conditionibus, voluit text. in l. item labeo, ff. de arbitris; non poterat igitur argui de falſo, quatenus dictum matrimonium non reperiatur in libro, quia multis cauſis potuit contingere, quod dictum matrimonium in præfato libro abſque culpa ipſius Parochi non reperiatur.

2 Cæterum ſupradictis minimè obſtantibus contrarium fuit dictum, ſcilicet præfatum Parochum fuiſſe indiciatum crimine falſi, & propterea torquendum, prout realiter fuit tortus, & quia nil confeſſus fuit, & cum indicia eſſent grauiora contra ipſum, fuit ſuſpenſus à cura per quinquennium.

3 Non obſtant contraria, quia procedunt vbi obliuio præſumitur, quod non eſt in hoc caſu, & maxime, quod in dubio non præſumatur regulariter Bald. in l. cum rem alienam col. fin. C. de l. per legem magnam C. de contrahen. & commit. ſtipul. & Guid. Pap. dec. 127. in Camer. parlamenti num. 4. & ratio eſt, quia memoria non eſt futurorum, nec præſentium, Ariſtot. lib. de memoria, & reminiſcentia, ſed præteritorum tantum, vnde ſenſus eſt præſentium, ſpes futurorum, memoria præteritorum.

RESOLVT. DXVIII.

Parochialis Eccleſia de iure communi habet intentionem fundatam ſuper primitijs, & decimis omnium fructuum.

1 *Eccleſia parochialis habet intentionem fundatam ſuper primitijs, & decimis fructuum, quæ colliguntur intra fines parochiæ. Amplia num. 23. & 4.*

IN vna decimarum pendente in Curia Archiepiſcopal. per viam appellationis, fuit dictum Parochialem Eccleſiam habere intentionem fundatam de iure communi ſuper primitijs, & decimis fructuum, qui
1 colliguntur intra fines parochiæ, DD. in cap. fin. de paroch. & in cap. cum contingat de decim. Put. dec. 371. lib. 1. latè Card. conſ. 26. num. 4. & ſeq. adeò vt ipſi decima ſit perſoluenda de omnibus dictis fructibus licitè acquiſitis: cap. nuncios, & ibi gloſ. cap. non eſt, vbi Abb. in 2. notab. decim. & abſque aliqua diminutione, vel detractione, cap. cum homines, cap. non eſt in fine de decim. Mohed. dec. 69. Rebuff. in tract. de decim. quæſt. 11. num. 3. Item quamuis prædium decimatorium duplicem fructum producat in anno.

2 Amplia primo, & ſi ſpecies fructuum, vel plantationis ſit mutata induſtria hominis, quod propterea non ceſſet obligatio ſoluendi decimam de illis, ſicut prius ſoluebatur de alijs probat text. in cap. cum intua, vbi Butr. num. 2. in fin. & num. 5. verſ. vnde dicit, & cap. Abb. num. 3. & alij communiter de decim. & Rota tenuit in pluribus cauſis, nempe in Calaguritana decimarum 30. Ianuarij 1562. coram Caputaq. & in Conchen. decimarum 1. Iunij, & 16. Decembris 1591. coram Pamphilio.

3 Amplia ſecundo, vt quamuis Vicarius perpetuus videatur habere curam animarum cap. extirpandæ §. qui verò de præbend. & etiam ſuper decimis videatur habere fundatam intentionem ad gl. in verb. neceſſitas in cap. expoſuiſti eod. tit. & Card. in clem. vn. q. 9. verſ. oppono ad hanc ſolutionem eod. tit. & in cap. 1. col. 17. eodem, tamen cum omnes fructus ſpectent ad verum Rectorem, ideo Vicarius etiam perpetuus tantum congruam debeat habere portionem ad c. extirpandæ §. qui vero, & ibi per Abb. in verſ. nota ibi, congruentem, de præben. etiam reſpectu decimarum ad not. per Imol. in clem. 1. col. vltim. verſ. alterius quærit, & ibi per Card. col. 4. verſ. 15. quæritur de iurepatron. quod probatur in d. c. extirpandæ in princ. & in c. 1. iuncta gloſ. de præbend. in 6. vbi quia ſuper decimis aſſignata fuerat parua portio non ſufficiens Vicario, Iura volunt ei eſſe aſſignandam congruentem.

4 Amplia tertio, vt Parochus poſſit petere etiam decimas præteritas, Archidiac. poſt antiquiores, quos citat in c. ſi quis laicus num. 4. verſ. ab alio poſſeſſore 16. q. 1. Hoſt. in cap. paſtoralis col. pen. num. 11. Super verb. alienari poſſe de decim. ſequuntur ibi Io. Andr. col. 2. num. 6. ſuper verb. cum onere Anch. col. 2. num. 8. verſ. ſed re ipſa, Butrius col. 2. nu. 12. verſ. an prædia alienata, & Panorm. col. 2. num. 5. verſ. ſed quæro, vbi teſtis eſt, ita communiter teneri, eadem videtur etiam firmaſſe conſuetudo, Feder. de Sen. conſ. 81.

RESOLVT. DXIX.

An Parochus, cui conſuetum eſt fieri eleemoſinam à ſuis filianis, poſſit pro ea obtinenda agere.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Tempus non eſt modus inducendæ obligationis.*
3 *Contrarium tenet Author.*
4 *Præſtatio triennalis ſufficit ad inducendam obligationem in futurum.*
5 *Reſpondetur text. in l. ſi certis annis C. de pactis.*

1 SVpponatur in facto, quod in quodam oppido erat conſuetum homines illius, ſingulis annis ſoluere nomine eleemoſynæ, *vulgo far l'offerta al Parochiano*. Vnde cum defeciſſent per aliquod temporis ſpatium à ſolutione prædicta, quare conſultus à ſupradicto Parocho, an potuiſſet agere contra Parochianos, vt in futurum dictam eleemoſynam præſtent, reſpondi dubium mihi facere text. in l. obligationum. ff. de
2 act. & oblig. vbi tempus non eſt modus inducendæ obligationis.

3 Cæterum hoc non obſtante contrarium dixi eſſe de iure verius, motus ex vi inueterata conſuetudinis ſoluendi dictam eleemoſynam, ſtat enim iuris diſpoſitio, vt huiuſmodi laudabiles conſuetudines obſeruentur, cap. ad apoſtolicam de ſimon. & in terminis eleemoſinæ conſuetæ, tradit Bartol. in l. priuilegia num. 2. verſ. ex 3. particula C. de ſacroſ. eccleſ. Franc. Marcus Delph. dec. 213. part. 2. ad cuius præſtationem videtur dicta Vniuerſitas Iudicis officio cogenda, Vran. conſ. 10. lib. 2. num. 16. non autem iure ordinariæ actionis, quo caſu intelligendus eſt Menoch. lib. 2. de arbit. iudic. caſu 160. num. 9. adde Canalc. dec. 17. num. 33. verſ. ſecus ſi ius part. 1. Donatio enim pia multo tempore continuata inducit obligationem in futurum, Felin. in c. veniens num. 3. de pac. idem in d. cap. ad Apoſtolicam num. 4. Oſaſc. dec. 99. n. 44. in qua tenemur perſeuerare ratione diuturnæ præſtationis, Butr. in rub. de Paroch. in fin. Abb. ibidem in fin. Card. in d. rubr. num. 3. idem Abb. in cap. penult. col. 2. verſ. in ea gloſ. de ſepult. Socin. in tractat. de oblation. in 3. lib. ſexto quæro, Alex. conſ. 123. nu. 1. vol. 5. Cou. lib. 1. var. teſol. c. 17. n. 3. & ratio eſt, quia ex tali præſtatione conſueta præſumitur, quod præceſſe-

rit

rit iusta causa, Alex. d. cons. 123. num. 5. & animus obligandi, Osasc. dec. 99. num. 19. quas ideo eleemosinas consuetas nec statuto tolli posse, in terminis tradit Bart. in d. l. priuilegia num. 3. Abb. in cap. penult. in fine de sepult. Felin. in cap. ecclesia S. Mariæ n. 97. & in cap. cum M. num. 21. de constit.

4 Supradictis addo tex. in l. 1. C. de fideicomm. vbi sufficit præstatio triennalis ad inducendam obligationem in futurum, sequitur Bart. in l. fin. ff. ad l. Syllanianum, Castr. in l. bona fides, ff. depositi.

5 Non obstat tex. in l. si certis annis C. de pact. vbi prestatio temporalis non est modus inducendæ obligationis, quia respondetur, quod ibi loquitur de modo validandi obligationem; & ita non obstabit text. in l. cum de in rem vers. de vsur.

RESOLVT. DXX.

Habitans in confinio duarum ecclesiarum parochialium, an censeatur Parochianus vtriusque, vel vnius tantum.

1 *Facti species.*
2 *Parochianus illius parochiæ est, in qua domus sua aditum habet, redditur ratio num. 3.*
4 *Domus, quæ habet duas portas in diuersis parochijs, de ea parochia iudicatur in qua residet porta principalis, & aditus magis frequentatus.*
5 *Quid si in illa domo sit aditus à parte anteriori, & à parte posteriori, & vicissim ingreditur quandoque ab anteriori, quandoque à posteriori.*

1 SVpponatur in facto, quod quidam possidebat domum, quæ ex vna parte erat de parochia Sancti Martini, & ex alia Sanctæ Mariæ; quare fuit dubitatum, cuius parochianus erit habitans in illa domo, & fuit resolutum esse illius, ex qua domus aditum habet ex notab. doctrina Bar. in l. fin. num 6. in fin. ff. de
2
3 damn. infect. cuius ratio est, quia ex aditu iudicatur de domo, cui cedat l. ei cui ædes. ff. de leg. 3. Bald. cons. 60. num. 5. volum. 1. de Pont. dec. 35. Villagut. dec. 32. & secundum Bart. in l. prædij §. qui domum ff. de
4 leg. 3. domus quę habet duas portas in diuersis parochij iudicatur de ea parochia, in qua residet porta principalis, & aditus magis frequentatus, vt latè per Felin. in cap. omnes de maiorit. & obed. vnde Bartol. in l. 1. ff. ad municipalem dicit, quod si aditus est à par-
5 te anteriori in domo, & à parte posteriori, & vicissim ingreditur, quandoque ab anteriori, quandoque à posteriori, nihilominus dicatur Parochianus Cappellæ à parte anteriori, ex eo quod illa pars censetur nobilior, & vbi est pars nobilior, censetur esse totum, l. cum in diuersi ff. de relig. & sumpt. fun.

RESOLVT. DXXI.

In reductione pensionis ecclesiæ parochialis, quæ onera deduci debent, vt ducati centum remaneant liberi pro Rectore.

1 *Facti species.*
2 *Dicens de reductione pensionis debet probare beneficium non esse sufficiens, redditur ratio num. 4.*
3 *Quid si beneficiatus dictæ pensioni non consenserit.*
5 *Quæ sint onera deducenda in reductione pensionis, & nu. 6 & 7.*

1 CVm fuisset imposita pensio ab Illustrissim. Cardinal. Spinello super quadam Ecclesia parochiali vulgò *di Fratta piccola*, diœcesis Auersanæ in mei fauorem, & ab eodem parocho post obitum dicti Illustriss. instatum esset pro reductione eiusdem pensionis, asserens ex dict. parochiali sibi non peruenire centum duc. iuxta formam Concilij, fuit dubitatum, quæ one-
2 ra veniebant deducenda quoad hunc effectum; & in primis dicebā onus probandi valorem beneficij ad effectum cognoscendi, an pensio imposita subsistere
3 possit, vel ne, probari debet per eum, qui vult pensionem impugnare, si ipse impositioni pensionis consensit, secus, si non consensit, quia probandi onus pensionario incumbit, Guid. Pap. dec. 245. cum alijs
4 adductis in vna Valentina pensionis de anno 1586. coram Robusterio, & ratio est, quia prouisus de iure communi habet intentionem fundatam, quod Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Inter onera verò, quæ deducenda veniunt sunt, videlicet.

5 Primo, expensæ, quæ deseruiunt pro vno clerico, Veral. in decis. 328. part. 3. ratio, quia quilibet habens curam populi debet habere clericum, qui ei seruiat, & ipsum iuuet, igitur quicquid necessarium est pro clerico onus est, & de redditibus deducendum, hoc enim est impossibile plebanum sine ministro in sacrificio altaris, & alijs, sine quibus ministrare Sacramenta, ac seruire ecclesiæ non posset sine vno clerico saltem esse posse, vnde Abb. not. quod redditus ecclesiæ in dubio præsumuntur sufficere pro duobus, quia debet ad minus esse in parochia vnus Clericus vltra Sacerdotem, & Felyn. in cap. ad aures 3. colum. de rescript. facit. cap. 1. de instit.

6 Secundo deducendæ sunt expensæ, quæ singulis annis fiunt in die Purificationis Beatæ Marię Virginis pro distribuendis candelis benedictis; quia istæ quoque numerantur inter onera perpetua, & consequenter deduci oportet, alias minimè dici potuissent fructus liberi percipiendi à parocho, ad text. in l. fructus ff. solut. matrim.

7 Tertiò quoque deducuntur expensæ pro solemnitate Palmarum, cur inter onera perpetua parochorum ponantur, argumento eorum, quæ scripsit Verall. cit. dec. 328.

RESOLVT. DXXII.

Obtinens Parochialem vnitam accessoriè alicui dignitati, an debeat necessario attingere vigesimumquintum annum.

1 *Quæ requiruntur in parocho ad hoc, vt possit de iure retinere parochiam.*
2 *Decisio quæstionis, quæ probatur auctoritate num. 3. & ratione num. 4.*

QVidam obtinuit Canonicatum, cui erat annexa parochialis, & cum supradictus Canonicus neque attigisset ætatem 23. annorum, fuit dubitatum an de iure esset capax obtinendi parochialē dicto canonicatui annexam, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua id, quod disponitur in c. licet canon. de electione in 6. vbi in parocho requiruntur tria, scilicet literarum scientia, grauitas morum, & ætatis maturitas, quæ ætas est vigintiquinque annorum, & adeo verum est, quod nec commendari poterit ecclesia parochialis non habenti supradicta requisita c. nemo deinceps, vbi Io. Andr. Arch. & reliqui de electione in 6. Rot. in decis. 2. eodem titul. item dicebatur defectum ætatis esse indispensabilem, præsertim in Curatis, cap. vnic. de ętat. & qualitate, preterea cum Concilium Tridentinum requirat sufficientem ætatem ad obtinendum beneficium curatum, & illam exprimit, scilicet annorum 27. vel saltem in ætate tali, qua possit infra annum promoueri ad presbyteratū, d. cap. licet, & Concilium sess. 24. de reformat. cap. 12. proinde videbatur ex supradictis concludendum prę-

fatum

fatum non fuiſſe capacem retinendi dictum canonicatum, eo magis cum ad dignitatem in cathedrali requiratur ætas, quam requirit ordo illi dignitati adiunctus, vel ſaltem ea, vt infra tempus à iure, & à Cōcil. Tridentino ſtatutum, ad illum promoueri valeat prouiſus, ſcilicet intra annum.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium fuit reſolutum, vt ſcilicet attendendus ſit ordo, quem requirit ipſa dignitas, vel canonicatus ex ſui natura, non autem ætas, quem requireret parochialis dicto canonicatui adiuncta, quæ deciſ. fundatur auctoritate, & ratione.

3 Auctoritate enim probatur ex Henriquez conſ. 32. num.4. & ſequenti, Ferrer. obſeruat.90. Cancer.lib.1. variar.reſolut.cap.49. Piaſeg.in praxi Epiſcop.part.2. cap.5.num.21. Galet.in marg.caſuum conſcient.verb. Parochus, & ita cenſuit ſacra Congregatio Concil. vt referunt ſupra citatis his verbis.

N. *obtinuit Canonicatum requirētem ordinem Subdiaconatus, ſed quia illi Canonicatui vnita eſt parochialis cum eſſet in ætate legitima ad Canonicatum; ſed non ad parochialem, Ordinarius difficilem ſe reddebat ad ipſum admittendum, vnde conſuluit Congregationem, Congregatio cenſuit attendendam eſſe naturam canonicatus, non parochialis, & ſufficere, quod prouiſus ſit in ea ætate, quā exigit canonicatus, ſi parochialis eſt vnita perpetuò, & acceſſoriè canonicatui, ſecus ſi æquè principaliter vnita eſt, quia tunc non aſſumit naturam canonicatus.*

Quoad dignitates autē, & Canonicatus in alijs eccleſijs inferioribus, requiſita ætatis remanent in diſpoſitione iuris communis, quod etiam fuiſſe declaratum à prædicta Sac.Congregat.refert Gonzales in regul.de menſibus gloſ.5.num.92. his verbis. *Concilium nihil innouauit ſuper ætate promouendorum ad canonicatus eccleſiarum collegiatarum.*

4 Ratione quoque probatur, quia parochia vnita canonicatui aſſumit naturam canonicatus, & conſequēter regulari debet iuxta conditiones, & qualitates dicti canonicatus, ex regula iuris, quod actus interpoſitus regulatur ſecundum naturam eius, cui interponitur, l.fin.C.de non num.pecunia, vnde ſtipulatio interpoſita in contractu, aſſumit naturam contractus, vt latè per DD.leg.1.ff. de verb. obligationib. Hinc eſt, ſecundum Galetum in marg. caſuum conſcientiæ verbo parochus, curam animarum annexam habens canonicus non eſt examinandus per concurſum, & ita cenſuit Sac.Congregatio Concilij, vt refert idem loco citato.

RESOLVT. DXXIII.

Parochus regularis delinquens extra pertinentia ad Parochiam à quo puniendus.

1 *Parochus irregularis delinquens extra territorium parochiæ eſt ab Epiſcopo illius loci conueniendus.*

2 *Contrarium cenſuit Sac. Congregatio, quod non poſſit ab alio, quàm à ſuo ſuperiore puniri.*

1 ET prima facie videbatur dicendum, quod ab Epiſcopo, ratio eſt, quia ſecundum deciſion. Rotæ in vna Bononien. Parochialis corā Illuſtriſſimo Seraphino, Ordinarius loci eſt iudex competens tam regularium, quam ſæcularium clericorum exercentium curam animarum, & pro hoc facit Conc. Tridentin. de reg. ſeſſio.25.cap.11. quo expreſsè cauetur, perſonas tam regulares, quàm ſæculares huiuſmodi curam animarum exercentes, ſubeſſe immediatè, in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationē pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius diœceſi illam peragunt, quod bene cumulat Theſ.for.eccleſ.part.2.cap.18. num.105. & Antonin.lib.1.variar.reſolut.cap.18.

2 Cæterum Sac.Congr.cenſuit Parochum regularem delinquentem extra Sacramentorum adminiſtrationem, & curam animarum, non ab Epiſcopo, ſed à ſuis Superioribus puniri, vt refert Galet. in ſua magarit.caſuum conſcient.verb.Parochus.

RESOLVT. DXXIV.

An ſi in bullis prouiſionis parochialis non fiat mentio de concurſu peracto, ſit præſumendum ipſum fuiſſe factum.

1 *Solemnitas extrinſeca non præſumitur, niſi probetur.*

2 *Concurſus in parochialibus continet factum, & factum non præſumitur, niſi probetur.*

3 *Deciſio quæſtionis.*

4 *Facta præſumuntur, quando ſunt conſueta fieri.*

1 RAtio dubitandi duplex eſt, Primò, quia huiuſmodi ſolemnitas extrinſeca, ideo non præſumitur niſi probetur, l.ſciendum ff. de verb. obligat. latè DD.in l.1.C.de vſur.

2 Secundò, quia continet factum, & factum non præſumitur, niſi probetur l.in bello §. factæ ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. & probatur in c. cum Ioannes §. verū reſponſionem iſtam de fide inſtrum. hoc idem placuit, dum de iure reſpondit Corneus conſ.181. viſis nōnullis, col.9. verſ. nec obſtat vol.2. quod & memoratu dignum cēſuit Cotta in ſuis memor. in littera F. verſ. facta non præſumuntur, ſic etiam ſcriptum eſt ab Aret. in l. ſed, & ſi col. vltim. ff. de acq. hæred. hoc præterea plurimi alij probauerunt, vt Abb. in cap. in præſentia colum.2. poſt n.3. verſ. nota ibi eum de probat. facit cap. cum in iure, vbi Abb. num.2. in fin. de off. deleg. Menoch. in conſ. 11. num.301. Burſ. in conſil.36. num. 13. verſ. verum reſpondetur, Cephal. in conſil.53. num. 34. in conſ.130. num.7. & in conſ.77. num.16. & conſil.76. num.25. vol.1. & in conſil. 14. num.84. volum.2. & alios allegat Dec. in l. quatenus, n.2. de reg. iur. & Rebuff. in leg. vnica num.141. C. de ſent. quæ pro eo, quod inter profer. Bald. in conſ.459. viſa dicta petitione, volum.4. Quæ facta cum ſint ſui natura incerta, l. in omni C. de iur. & fact. ignor. ideo illorum vis, atque probatio dubia dicitur, l. triticum ff. de verbor. oblig. concluſionis noſtræ ratio eſt, nam non facta latent, & facta patent, c. quanta, de tranſ. Epiſcop. teſte Abb. in cap. extirpandæ, §. qui verò col.11. de præb. & Dec. in conſil.295. num.9. lib.2. & in conſ.338. num.17. lib.2. & in conſ.346. num.15. eod. vol. Alciat. in conſ. 40. n.6. lib.6. Rebuff. in l. vnic. num.141. verſ. minus obſt. C. de ſent. quæ pro eo, quod intereſt profer.

3 Cæterum, ſupradictis minimè refragantibus, cōtrarium dixi, motus quod licèt factum non præſumatur, niſi probetur, tamen præſumitur, quando facta eſſent conſueta fieri, prout concurſus, qui conſuetus eſt fieri in prouiſione parochialium, ita Bald. in rub. C. de fide inſtr. col.3. poſt num.8. verſ. item, quia per tex. in l. vlt. ad fin. c. de fideiuſſor. vbi expreſsè dicit de ijs quæ sūt ſolita fieri, vt reſpondit Siluian. in conſ.68. num.8. lib. 2. Bal. in l. incendium ad fin. c. ſi cert. pet.

RESOLVT. DXXV.

An parochus cui datus eſt coadiutor, teneatur reſidere.

1 *Parochus coadiutus nō tenetur ad reſidentiam: Contrariū eſt in praxi ſeruandum, num.4.*

2 *Parochus coadiutus non tenetur ad promotionem Sacerdotij infra annum.*

3 *Parochia habitu tantum non videtur beneficium curatū, ſed ſimplex.*

Sup-

SVpponatur in facto, quod cuidam Parocho ob legitimas, & iustas causas esset constitutus coadiutor, fuit dubitatum an esset obligatus ad residentiam,
1 & dubitationē faciebat pro opinione negatiua, quod dum cura exercetur per præfatum Coadiutorem, consequenter frustratoria esset residentia Rectoris, arg. text. in cap. de Rectoribus, de cler. ægrot. vnde coadiutus semper consideratur à iure vti absens, Bald. in decis. 729. Hinc Coadiutor cum futura successione in absentia Canonici coadiuti debet sedere, & incedere in eodem loco antiquo, in quo poterat coadiutus, si præsens fuisset, præcedendo alios Canonicos, tanquam subrogatus coadiuti, Nauar. cons. 2. de cler. non resid. His additur, quod obtinens parochialem habitu tantum, non arctatur ad ea, quæ obligatur, qui actu illam retinet, vt per Galet. in sua marg. cas. consc. verb. cura animar. in princ. latè Henriq. cons. 21. num. 7. Laudens. consil. 8. Fel. in cons. 16. num. 6. Hinc est, quod non tenetur ad promotionem sacerdo-
2 tij infra annum, Nauar. cons. 4. de preb. & talis Cu-
3 ratus habitu tantum non videtur habere beneficium curatum, sed simplex, Galet. loco iam citato, Bur. culten. cons. 23. Igitur necesse non est residentiam facere. Item talis parochialis habitu æquipollet Parochiæ destitutæ, quæ non dicitur habere parochianos, Nauarr. consil. 2. de maior. & obed.
4 Cæterum, supradictis minimè refragantibus, contrarium est in praxi tenendum, scilicet, vt præfatus Parochus teneatur ad residentiam, ex vi declarat. Sac. Congregationis, vt per Galet. verb. residentia.

RESOLVT. DXXVI.

Parochialis vt constituatur, quot personas, vulgo *figliani*, habere debeat.

0 *Ecclesia parochialis dicitur illa, quæ habet sub se populum cui habeat Sacramenta administrare.*
2 *Ecclesia vt dicatur parochialis, an sufficiat, quod remaneat parochia habitu tantum.*
3 *Quæ requiruntur ad hoc vt ecclesia dicatur parochialis.*
4 *Parochia dicitur quasi partitio curæ.*

ADerat in diœcesi Nolana, quædam ecclesia parochialis, quæ sub se habebat minus duodecim personarum, vulgo *figliani*; propter quod eiusdem ecclesiæ Parochus prætendebat se à personali residentia excusari, quare consultus, respondi, mihi facere
1 dubitationem conclusionem illam, quod ecclesia parochialis est curata, & habet sub se populum cui administrantur Sacramenta, latè DD. in cap. cum in cunctis §. inferiores de election. Staphil. de lit. grat. in titul. de qualitat. benef. num. 1. & seq. Bellam. in dec. 671. Seraphin. in decis. 1227. Rota diuers. in dec. 52. part. 2. & ad consequenda iura parochialia, & realia, sufficit quod ecclesia remanserit parochia habitu, Rot. decis. 1. de sepultur. in antiq. Oldrad. cons. 267. & Seraphin. loco citat. Hinc est quod secundum Mariscot. lib. 2. variar. resolutionum cap. 96. si parochiani recesserint, tunc manet parochialis habitu, licet non actu, & illis reuersis, iterum dicitur parochialis habitu, & actu, glos. communiter approbata in cap. licet canon in verbo parochia de electione in 6. quam ibi sequuntur Anchar. num. 6. versic. quærit glos. Gemin. num. 6. & Franch. num. 22. Silua de benefic. p. 3. quæst. 42. Rebuff. in praxi titul. de non promo. nu. 35. recuperat enim statum suum quasi iure postliminij, Io. And. ibidem in nouell. col. 3. in glos. sed nunquid, quare si non desinit parochia, licet parochiani ibidem non remanserint, sequitur concludendum supradictū parochum teneri ad personalem residentiam. Ijs accedebat, quod in hac ecclesia concurrunt omnia requisita veræ parochiæ, quæ sunt primo, potestas fori
3 pœnitentialis, hoc est ligandi, & soluendi cap. in nouo 21. distinctione, cap. omnis de pœnitent. & remis. Innocent. num. 11. & Abbas. num. 7. in cap. dudum de elect. Capra in reg. 90. & Dec. in cap. ad aures nu. 6. de rescript. Secundo, reperitur locus certis finibus constitutus, in quo populus alicui ecclesiæ deputatus degit, Abb. in rubr. de parochijs, in princ. & Ro-
4 ta diuersorum in citata decis. num. 14. Vnde parochia dicitur quasi partitio curæ, cap. ecclesias 14. quæst. 1. tandem pro hac opinione faciebat, quod scriptum reliquit Iaffred. in summa de parochijs in princ. quam sequitur Panormitan. in cap. extirpandæ §. qui verò nu. 20. de præb. quod eeclesia, quæ habet parochiam, idest locum deputatum, in quo populus habitat ad curam animarum congregatus, dicitur parochialis, sequitur Siluester verbo parochia, & secundum Speculator. in tit. de not. crim. §. 8. vers. quidam tenent, ad constituendam Parochiam, sufficiunt decem personæ, & hæc currenti calamo.

RESOLVT. DXXVII.

Parocho non distribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. vulgò *far la Candelora*, an possit denegari decima.

1 *Parocho non distribuenti candelas benedictas in die Purificationis B. V. non potest denegari decima.*
2 *Decima debetur de iure diuino.*
3 *Imperatoris concessio non potest quem eximere à solutione decimarum.*
4 *Solutio decimarum nullo modo potest parocho denegari.*
5 *Solutio decimarum est onus reale.*
6 *Decima præterita peti potest.*
7 *Translatus ad aliquam ecclesiam, tenetur soluere decimam præteritam.*
8 *Prælatus prædecessor, qui fructus exportauit, vel male consumpsit, potest per successorem conueniri.*
9 *Decima comparatur collectæ.*
10 *Pro solutione collectæ bona sunt tacitè obligata.*

1 REspondi negatiuè ex infrascriptis. Tum primò,
2 quia cum decima debeatur de iure diuino, ad text. in cap. parochianos de decim. latè Couar. lib. 1. var. resolut. cap. 8. ita vt in dubio nullus censeatur exemptus ab illius solutione, vnde etiam Cardinalis te-
3 netur, de Franch. dec. 107. & etiam Iudæi de terris ab eis possessis, C. de terris de decim. Quare nec Imperialis concessio valet quem eximere à solutione decimarum c. tua, vbi Abb. eod. tit. Vnde populus prædicationibus, & alijs legitimis modis exhortandus est ad solutionem decimæ. Et proinde dicebam in casu
5 proposito, nullo modo posse denegari solutionem decimæ Parocho, ob id quod candelas benedictas in die Purificationis B. V. non dedit, cum ipsis competat aliud remedium pro illarum recuperatione, scilicet accessus ad Episcopum, & cum nihil commune habeat solutio decimarum cum distributione candelarum, propterea non debet fieri illatio de vno ad aliud, ex reg. text. in l. Papinianus exul. ff. de minoribus.

Tum secundo, quia solutio decimarum est onus rea-
6 le, & propterea sequitur possessorem, l. Imperator ff. de publ. vnde decima præteriri nō potest, DD. de Rot. decis. 1. de decim. in antiq. Rota Perus. dec. 44. & dicit Io. And. in c. non est in mora de reg. iur. in 6. quod
7 translatus ad aliquam ecclesiam, tenetur soluere decimam præteritam, quamuis is, qui per prius erat be-
8 neficiatus, illius ecclesiæ fructus perceperit: vnde si Prælatus prædecessor fructus exportasset, vel malo modo consumpsisset, posset per successorem conueniri

niri, Alex. in l. deducta §. qui poſt col. penultim. ff. Trebell. Gigans de penſ. q.39.poſt.Franch.in cap. fin. de off. ord. in 6.

9 Tum tertio, quia decima comparatur collectæ, ſecundum Bal. in l. neminem C.de ſacroſan. eccleſ.Bertac. in tract.de gabel.in prælud.num.16. Caſſ. in conſuet. Burg. rub.1. §.4. in verb. extraordinaria in fin.f. 122.Vgo Celſus conſ.34.num.12.Franch. cit.dec.107.

10 num.13. & pro ſolutione collectæ, bona ſunt tacitè obligata, l. competit C. de præſcrip. long. temp. Ex quibus omnibus dicebam, quòd licet iniuſtè denegaſſent ſoluere decimam Parocho, tamen competunt ei ſupradicta remedia ad illam recuperandam, quemadmodum filianis ad recuperandas candelas benedictas.

RESOLVT. DXXVIII.

Parochus, cuius Parochiæ redditus non aſcendit niſi ad ducat. centum, an teneatur ad reparationem ſuæ eccleſiæ.

1 *Parochus cuius parochiæ redditus non aſcendit,niſi ad ducat. centum tantum, ad recuperationem eccleſiæ non tenetur.*

2 *Centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere.*

3 *Rector eccleſiæ parochialis ruinam minantis cogi poteſt ad illius reparationem, vbi redditus ei ſuperſunt.*

4 *Prima charitas incipit à ſe ipſo.*

1 IN quadam cauſa mihi delegata iudicaui non teneri quendam parochum, cuius parochiæ redditus non aſcendebat niſi ad ducatos centum tantùm, ad reparationem dictæ eccleſiæ, & hoc ex pluribus.

2 Tum primo,quia iuxta diſpoſitionem Concilij Tridentin.centum ducati debent eſſe liberi, & alieni ab omni onere, vt pluries cenſuit Rota Romana, vt patet ex dec.484.part.1. diuerſorum, & nonnullas alias dec. manuſcriptas congerit Marta in tract.clauſular. clauſ.123.

3 Tum ſecundò, quia per text. in cap. de his, de eccleſ. ædificand. rector eccleſiæ parochialis ruinam minantis, cogi poteſt ad illius reparationem, vbi redditus ei ſuperſunt,quod intellige deductis neceſſarijs, quibus non tenetur ſe priuare, vt conuertantur ad ec-

4 cleſiæ reparationem, quia prima charitas incipit à ſe ipſo,c.non ſatis 26. diſt. Cappel.Tholoſ.in dec.499.

Quicquid tamen ſit,in hac quæſt. concludo cum Siculo, & reliquis Doctoribus in c. 1. de eccleſ. ædific. quod in hac materia primò recurrendũ eſt ad conſuetudinem, ſi enim conſuetudo transfert onus fabricæ in populum, illa eſt obſeruanda, arg. c. ad Apoſtolicam de ſimonia,&idem voluerunt in alleg.cap.1.Io.And.& omnes DD. idem dicendum eadem ratione, vbi conſuetudo aliter prouideret, nam videmus hodie, quod Eccleſiæ cathedrales habent vt plurimum redditus diſtinctos pro fabrica, tunc enim Prælatus non tenetur dare quartam partem ſuorum redditũ, quia valet in hoc conſuetudo,ex quo eccleſia non patitur defectum in fabrica,& quod valeat conſuetudo, tenet Innoc. in cap.fin.de his quæ fiunt à maio. parte c. pro quo facit cap.ſi propter tua debita de reſcrip. lib.6.& ibi Domi. & dicit Sicul.in allegat.cap.videmus hodie, quod non fiũt quatuor partes de redditibus eccleſiæ, vt antiqua iura diſponebant 12.quæſt.2.cap.cognouimus,non tamen ſe poteſt Epiſcopus excuſare,quominus pauperibus prouideat,licèt redditus ſint in confuſo,quia talis conſuetudo eſſet irrationabilis c. fin. 17. q. 1. & idem dicit in caſu præmiſſo,quod ſi nulla eſt cõſuetudo, nõ valet per prælatum allegari, quominus teneatur ad quartam partem,ſi eccleſia patiatur ruinam,& deformitatem,per tex.apertũ in alleg.cap.cognouimus,tenet Hoſtienſ.in ſum.de eccleſ.ædific.§.ad fin. ſi autem quarta pars non ſufficiat,nec conſuetudo diſponit aliter,recurrendum eſt ad clericos eccleſiæ,vt præalleg. cap.1.& cap.de his,& cap.final.alleg.intellige tamẽ ſi detractis neceſſarijs redditus eis ſupersũt,ſi vero redditus non ſuperſunt compelluntur vltimo loco parochiani eccleſiæ, Ar.c.ſi epiſcopus de offic.ord.lib.6.nã ex quo ibidem audiunt diuina, & percipiunt eccleſiaſticã Sacramenta tenentur ad refectionem eccleſiæ.

Finis tituli Praxis Parochorum.

PRAXIS CLERICORVM.

RESOLVT. DXXIX.

An rectè procedat prax. Cur.Arch. Neap.quod clericus ex indicijs abſq; diffamatione torqueri poſſit.

1 *Clericus non poteſt de crimine torqueri,niſi ſit publicè diffamatus de crimine,& diffamatio cõſtet iudici, nec indicia ſufficiunt,quod declaratur n. 2. Quid practicetur in Curia Archiep.Neap.traditur n.3.Quid practicetur in Ciuitate Mediolani traditur num.4.*

5 *Indicia propinqua ſuccedunt loco diffamationis.*

1
RAmaticus vot.11.n.5.firmat concluſionẽ,quod clericus nunquã torqueri poteſt pro crimine,de quo inquiritur, etiam ſi contra eum mille vrgerẽt indicia, niſi de delicto ipſo ſit publicè diffamatus, cuius opinionem dicit communem Diaz c. 117. Hippol.in l. quæſtionis n.98.ff.de quæſt. & idem Hippol. in ſing.55. poſt Panorm. & reliquos in cap. cum in contemplatione num.6. de reg.iur. Carrer. in prax. crim. tract. de indic. & tortur. §. circa tertium num.26.Viu. op.42.lib.1.Clar.§.fin.q.64.verſ.ſed an Clerici. Campagna in Clem.1.de vit.& honeſt.Cler.num.149. vnde Rebuff.in 3.tomo conſt.Franç.tit.de contum.gl.1.n.3.

2 dixit quod Clericus non debet torqueri niſi ſit de crimine infamatus, & oportet iudici de illa infamatione conſtare, & Barbat. conſ 47. col. 16. vol. 1. quem ſequitur Boer.deciſ.163. num.6. & 7. voluit, quod oportet, vt prius conſtet de infamia, ſeu diffamatione, vt clericus torqueri poſſit. Hinc Foller. in prax. canon. crimin. cap. 31. num. 5. ſcripſit clericum poſſe torqueri ſi infamis ſit vel diffamatus de crimine, allegat notata per DD. in cap. 1. de depoſito, & ita quoque voluit Viu. opin.182. vol.1.

3 In Curia tamen Archiep. Neapolitana practicatur, quod legitimis indicijs præcedentibus, nulla diffamatione probata, clerici torquentur ſicut cœteri, cuius praxis ratio reddi poteſt ex deductis per Granucium theoremat. iuris 18. dicens, quod ſi contrarium ſeruaretur in practica, nunquam aut rarò clerici torquerentur, cum ad probandam diffamationem, nonnulla perdifficillima requiſita concurrere debeant de quibus per Clarum in fin. quæſt. 7.

4 per totum. Et iuxta hanc opinionem practicari in ciuitate Mediolani teſtatur Boſſius in ſua praxi titul. de indic. numer.103. in fine, & in tit.de tort.num.5.& Corat.lib.1.comm.op.v.tortura. Vnde idem Granu. cit.theorem.& in conſ.117. ex pluribus per eum ibidẽ adductis oſtendit, aduerſus clericos poſſe procedi ad tormẽta ex ſolis legitimis indicijs,excedentibus tamẽ arbitrariè ea,quę cõtra laicos regulariter ad quæſtionem ſufficiunt: Cuius opinionis ratio aſſignari poterit ex notabili doctrina Rolandi à Valle conſil. 24. numer.20. lib.1. & in conſ.3. num.6. & ſequent. vol.3.

5 quod indicia duntaxat propinqua ſuccedunt loco diffa-

famationis. Et quod hæc opinio in puncto iuris sit verior tradit Ignat. Lopez in annot. ad Diaz in pract. crim.can.cap.126. & ideo antequam clericus, vel Sacerdos torqueatur licet secundum modernam practicam, non debeat præcedere fama specialis delicti, de quo agitur, seu infamia in genere ipsius clerici, debent tamen pręcedere indicia grauiora, & vrgẽtiora, quam ea, quæ requiruntur in tortura laicorum, & ita seruari communiter in Vrbe, & statu Ecclesiastico testatur Farin.in prax. crim. tit. de indicijs, & tortura quæst. 41.sub num.91.vbi etiam num. seq. probat huiusmodi grauiora indicia succedere loco famæ, famamque suppleri per grauitatem indiciorum.

RESOLVT. DXXX.

Clericus emittens ictum scoppittæ, qua pœna veniat puniendus.

1 *Clericus emittens ictum scoppittæ, qua pœna puniatur, si effectus non sequatur, & num.3. & seq.*
2 *Affectus an puniatur, si non sequatur effectus, & num. 4. & seq.*
5 *Actus proximus non dicitur, si alter est magis proximus.*
6 *Pragmatica loquens de ictu scoppittæ, non habet locum in rixa, sed in casu appostato, & sic datur pœna extraordinaria. Non habet locum in persona ecclesiastica n.7.*

1 IN Cur.Arch.Neap.fuit dubitatum, qua pœna veniret plectendus quidam clericus, qui emisit ictum scoppittæ in personam cuiusdam ministri Curię sæcularis, vulgo dicto *Capitan di guardia*, eundem clericum apprehendere volentis, licèt dictus Capitaneus non
2 fuerit percussus: & in fauorem clerici dicebatur primo, ex generali consuetudine Italiæ non puniri affectus, nisi sequatur effectus, Gram.in dec.2.n.12.& seq.Vrsil. ad Affl.dec.21.n.14.Thess.in dec.243.n.2.& 3.Mastr. dec.Rot. Sicil.155. in princ. quod procedit etiam statuto aliter disponente.Bal.cons.356.vol.1.Hippol.cõs. 51.n.19.Farin.q.17.n.49.Ioseph.Lud.in dec. Perus.80. n.3. Item dicebatur quamuis sit sancitum per Regiam
3 prag.quod emittens ictum scoppittæ, ipso iure incurrat pœnam vitæ naturalis, siue ictus percusserit, siue non, verum tamen in præsenti casu ex pluribus termi-
4 ni pragmaticæ applicari nequibunt. Primò, quia conatus debet esse proximus, Clarus §.fi.q.92.vers.scias. Bertaz.cons.23.n.10.& seq.Intrigl. sing.236.de Ball.in prag.41.in princ. esset enim talis in proposito casu, si quis proiecerit ictum scopittæ, & leuauerit de focone, & non de canna, & pro parte percutere volentis, nil vltra agendum remanserit, vt deueniret ad effec-
5 tum, & alias pragmatica non habet locum ex annotatis, per Mastrill.cit.dec.155. quia non dicitur actus proximus, si alter est magis proximus. Bald. in l. non ideo minus in 4. col.C.de accus.& cons.294.col.2.lib. 1.cons.256.eodem lib.Mant.cons.48. vol. 2. num.3. & clarius per exempla, quando dicatur actus proximus Ioseph.Fontanel.in cons.97.num.18.& seq.item locum
6 non habet prag.in rixa, prout hic, sed tantùm in appẽsato, seu appostato: ita notat Gabr. cons.12.Farin.cõs. 67.n.2.lib.1.& Bal.loc.cit.n.1. Nec locum habet, vbi se defendendo explosit sclopetum, prout erat in præsenti casu, in quo supponebatur, quod dictus clericus id fecerat, vt patrem cum alio rixantẽ defenderet, ne à ministris Curiæ sæcularis apprehẽderetur. Hoc enim casu de excessu nõ autem de ictu, seu explosione venit puniendus. Abb.in c.significasti de hom. Afflict. const. asperitatem n.13.& in const.si aliquem n.6.& seq. Ce-
7 phal. cons.462.n.19. & seq.vol.4. Tandem dicebatur prag. locum non habere: cum simus in persona ecclesiastica, contra quam iura temporalia statuere non possunt, vt not. ex dec. de Franch. 9.

RESOLVT. DXXXI.

Curator an debeat interesse, quando clericus minor torquetur.

1 *Minor confessus in iudicio absque curatore restituitur in integrum.*
2 *Processus factus cum minore absque curatore, est ipso iure nullus.*
3 *In Curia Archiep.Neap.seruatur, quod quando minor torquetur ad indagandam veritatem, non interuenit curator.*

1 VIdebatur, quod sic, quia minor confitens delictũ sine curatore, restituitur in integrum, tamquam læsus, & confessio nihil ei præiudicat, secundum Beret. cons.326.col.3.& ratio est secundum Corgn. cons. 36. col.2.2.& ante eum Iser.in const.Reg.si quis in posterũ, quia quicquid est actum cũ minore, carente curatore, est nullum, & consequenter restitui debet, secũdũ Loaz in repet.tit.de iust.& iure, fol.214.§. his itaque n. 106. & vide Hipp.in leg.1.col.5.vers.8. ff. de q. & ibi dicit, quod etiam si minor accusat, debet accusare cum auctoritate tutoris, cuius auctoritas debet interuenire à principio, alias non sufficeret.l.vniuersitas, C.qui tut. dar.poss.& not.C.si aduer.rem iudic.l.fin. & per Rom. cons.50.vide Paridẽ de Puteo in tract.de syndicatu; fol. 115.vers.officialis posuit ad chordam, n.13.vers.an cõfessio adulti, & Bald.cons.260. vol.3. in princ. aut mulier, alias cons. 310. vol.1. in nouis impressis, vbi pulchrè in materia, Corneus cons. 198. volum. 4. Licet in hac consultatione per totum restituatur minor, etiam non probata læsione, & errore suę confessionis, Hippol.sing.445.minor lęsus, & de intellectu l.Clarum C. de auctoritat. præstanda, vide Gulielm. in repet. cap. Raynutius, vers. si absque literis fol. 14. num. 50. de testament. & per Hippol. cons. 110. num. 21. cum seq. Bertrand. consil. 326. numer. 3. vol. 3. ibi, dicebat dominus Antonius, vide Hyppol. in pract. crim.§.nunc videndum fol.14. num.33. & Affl. in constit. minorum iura, num. 12. Vnde Bald.in cit.cons.310. aut mulier, 1. vol. voluit, processum factum cum
2 minore sine curatore, quod sit ipso iure nullus in criminalib. & hoc etiam si haberet minor patrem, idem Bal.in cons.308.factum 3.vol. de quo etiam per Capp. Thos.dec.175.apertius Biraza sing.366.tenementi mirabilem cautelam voluit Lanfran.in c.quoniã in verb. confessiones col. 10. de probat. quod etiam cum Bal. conuenit in cons.308.quod in criminalibus debet dari curator filiofamilias, qui habet interuenire in causa insimul cum patre, voluit etiam Hipol.in consil.48.nu. 1.non confundetur, & n.31.vbi etiam dicit, quod si eodem momento quo quis fuit creatus curator auctoritatem præstitit in confessione minoris, quod non præiudicat, & in cons.130.conditor orbis nu. 21. cum seq. vbi ait, hæc procedere, etiam quod dicta cõfessio fuisset iuramento vallata, & in cons.28.n.12.vbi affirmat, quod minoris dictum in criminalibus est ipso iure nullum, sed quod restituatur minor, & sic cum opinione, de qua supra, sequitur Recen.post Alex.in cons.116. in causa inquisitionis 2. col.3. volum. qui citat Affl. & Gram.in cons.16.in crim. licet secus videantur cõcludere Alex.in cons.85.in fin.5.vol.videlicet, quod restituatur minor aduersus confessionem, probata læsione summatim, de quo per Ias.in consil.133. col. 6. vol. 1. Conr.verò in cons.198.licet in hac conclusione 4. vol. concordando opiniones, ait, valere confessionẽ minoris factã in tormentis, quãdo curator præstitit auctoritatem adulto dicere veritatem, etiam quod ipse non interuenerit in ipsa concessione facta ad veritatem inueniendam, sin autem non interuenit auctoritas curatoris in aliqua parte iudicij, iudicium nullum, cum

quo videtur conuenire Aret. in l.2. §. quod obseruare C. de iuram.cal. qui citat dictam l.clarum de auctoritate præst. quod debeat interuenire curator, si est facienda interrogatio, & non quo modo minor respondere debeat.

3 In Curia tamen Archiep. Neap. secundum Nouissimum c.49. est recepta opinio Salyceti in d. l. clarum, quod non interuenit curator, quando minor torquetur, cum tortura inferatur ad indagandam veritatem, non ad solemnizandum iudicium, idem in alijs interrogationibus, quæ fiunt ad eruendam veritatem, & ita passim seruatur.

RESOLVT. DXXXII.

Clericus ordinatus ad titulum patrimonij, an teneatur bona sibi ea de causa assignata à patre in legitimam imputare.

1 *Militia empta filio per patrem, imputatur in legitimam.*
2 *Quicquid à patre quouis titulo filius consequitur, imputatur in eius legitimam.*
3 *Donatio facta à patre filio, vt peruenire possit ad habitum clericatus, est ob causam.*
4 *Contrarium respondetur.*
5 *Bona non assignata filio libera, non imputantur.*
6 *Militia clericatus in legitima filio imputatur.*

IN facti contingentia dubitationem mihi faciebant nonnulla pro opinione affirmatiua.

1 Primò, text. in l. omnimodo §. fin. C. de inoff. testam. vbi quod militia empta filio per patrem, imputatur filio in legitimam, sed ex donatione prædicta videtur acquisita filio militia clericatus, quia clericus, vel Presbyter quis fieri non potest, nisi patrimonium aliquod habeat, ne ordo sacerdotalis in vituperium, vel infamiam veniat, quod etiam est de iure cõmuni, quia non debet quis ad sacros ordines promoueri sine aliquo beneficio, vel patrimonio c. neminem, & c. seq. 70. dist. c. Episcopus de præben. Cal. in cons. 1. col. 1. in tit. de vita, & honest. cler. & vide Thes. dec. 46.

2 Secundò, quia in legitimam imputatur, quicquid à parte quouis titulo filius cõsequitur. Pint. dec. 212. lib. 3. cum in liquidatione legitimę habetur ratio omnium bonorum, & iurium hæreditatis, de Franchis in decis. 61. num. 15. & 16. Raudent. tract. de analogis c. 19. nu. 57. quod etiam procedit in filio emancipato quando esset actum expressè. Magon. decis. 84. Lud. Rom. sing. 763. quemadmodum etiã in filia, quia donata à patre tempore nuptiarum, in legitimam computare tenetur. Gail. obseruat. 91. lib. 2. num. 5.

3 Tertiò, quia talis donatio non videtur simplex, sed ob causam facta per matrem filio, vt peruenire possit ad officium clericatus, vt narratur in verbis donationis, sed donatio ob causam facto filio, imputatur ei in legitimam l. quoniam nouella C. de inoff. test. habetur in l. si quando, §. generaliter, C. eod. Alex. cons. 50. col. 7. in 3. dubio, & cons. 117. col. fin. lib. 6. latè Socin. cons. 18. & seq. lib. 4.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului, scilicet in legitimam nullo pacto

5 imputari posse, quia non erant bona assignata libera, vt de illis posset ad libitum disponere, quod requiritur in legitima, Crauet. cons. 136. incip. de anno per totum, sed nec de iure communi tenetur illa conferre, dicit enim Io. Faber in suo Breuiario tit. C. de collatio, & l. si emancipati num. 6. vers. ideo credo, quod presbyter non tenetur conferre illud, quod pater dedit, vel ei assignauit pro titulo susceptionis ordinum, & iuxta hanc opinionem iudicauit Polid. Ripa, vt patet in dec. 234.

6 Non obstant contraria, & primo quod per talem donationem videtur acquisita filio militia clericatus, quæ in legitimam imputatur, quia tex. in d. l. omnimodo §. fin. & ibi DD. loquuntur de militia, quæ aut in hæredes transmittitur, aut vendi potest, latè Calcan. cons. 74. col. 5. post med. & seq. iste clericatus non est huiusmodi; quia neque transmittitur ad hæredes, neque vendi potest aliquo modo.

Non obstat secundò, quod dicatur ob causam donatio, & propterea imputatur, quia respondetur, quod donatio, vt dicatur ob causam, in materia nostra, requiritur, quod illa causa habeat in se necessitatem, prout est donatio ex causa dotis, quia pater tenetur dotare filiam, prout est donatio propter nuptias, quã pater tenetur pro filio facere, secus si fiat donatio ob causam ad quam pater non tenebatur, Paul. de Cast. in l. vt liberis col. pen. in fin. C. de collat. & ibi Dec. col. fi. circa finem, & idem Dec. in auth. ex testamento, col. 4. in princ. C. eod. titul. & ibidem subdit Decius, quod in alia materia donatio ob causam dicitur quando causa respicit commodum donantis, allegat Aret. cons. 17. consideratis col. 5. sed ista donatio facta filio clericaturo, non habet causam necessariã, quia non reperiretur in iure cautum, quod cogatur pater donare filio vt clericus efficiatur, similiter ista causa non respicit commodum ipsius patris, sed filij, ergo donatio ob causam pacto aliquo dici non potest.

RESOLVT. DXXXIII.

An si clericus, pendente lite super eius debito, efficiatur Episcopus, poterit per eandem Curiam condemnari.

1 *Monachus effectus Episcopus, non desinit esse monachus, nec est solutus à tribus votis substantialibus, num. seq.*
3 *Vbi cœptum est iudicium, ibi est finiendum.*
4 *Dignitas superueniens reo, lite pendente, non eximit illum à litis cœptæ iudice.*
5 *Clericus, lite pendente, effectus Episcopus, per eandem Curiam non est condemnandus, & quare, & in similibus, num. 7.*
6 *Responsio ad contraria.*

SVpponatur in facto pro huius articuli dilucidatione, quòd quidam clericus cum esset conuentus à quodam suo creditore in Cur. Archiep. pro quadam pecuniarum quantitate, lite hac pendente, fuisset dignitatem Episcopalem assecutus, dubitatum fuit an posset pro præfato debito per eandem Curiam condemnari. Pro cuius quæsiti resolutione multa mihi videbantur consideranda.

1 Primò, id quod dicitur de monacho, qui licet efficiatur Episcopus, non tamen desinit esse monachus, ita Host. in c. clerici, il secõdo, de vita, & honest. cler. Alex. cons. 32. n. 8. vol. 1. Dec. cons. 25. n. 6. vol. 1. Alb. in cons. 17. n. 7. & seq. hinc vestes non mutat ratio sanctimonialis. c. 1. vbi Arch. Turrecrem. & cæteri DD. 23. dist. Luc. de pen. in l. 1. n. 12. C. de castr. palat. pecul. lib. 12. gl. in c. nona actione 16. q. vlt. Boer. in dec. 158. n. 4. & 5. tex. in c. pen. in fin. vbi DD. de vit. & honest. cler. Couar. in c. 1. num. 18. de testibus Surd. in tractat. de aliment. tit. 8. priuil. 97. n. 10. & D. Thom. 2. 2. q. 105. art. 1.

2 Nec est solutus à tribus votis substantialibus, castitate, religione, & paupertate. gl. in c. de monachis 16. q. 1. c. 1. 18. q. 1. Socin. sen. in c. cum olim, il secondo, n. 17. de priuilegijs, Couar. loco cit. Præpos. in c. nulli dubium 12. q. 5. Surd. vbi supra num. 9.

Imò non liberatur ab omnibus religionis disciplinis quæ officium suum Episcopale minimè impediunt D. Thom. loco cit. Turrecrem. in cap. carnem de consecr. dist. 5.

3 Se-

3 Secundo, quia vera est regula seu iuris conclusio, quod vbi cœptum est semel iudicium, ibi finem quoque sumere debet l.vbi cæptum ff. de iudic. latè Fel. in c.ex tenore de rescript. latissimè Ias. in l.nulli, in 1. col. circa princ. C. de iudicijs, vnde cum causa contra præfatum incepta sit agi in Cur. Archiep. igitur ibidem finiri debet, quamuis efficiatur Episcopus.

Tertiò, quia sufficere debet, quod tempore citationis potuerit pertinere iurisdictio ad Curiam Archiepiscopalem l.si quis postea ff. de iudic. & ibi omnes DD. & in l.cum quædã puella ff. de iur. omn. iud. quæ citatio continet effectum præuentiuum gl. in clement. 2. de iudic. c. proposuisti de foro compet. Anton. Fab. in dec. fin. C. de in ius voc. & inducit litis pendentiam. gl. in c. vt debitus de appell. tex. in clem. 2. vt lite pendente, & consequenter alibi causa agitari nequit, ad dec. Affli. 325. & licèt cesset qualitas iurisdictionis, quæ litem in præfato tribunali introduxit, non debet idcirco transferri ad aliud tribunal. l.fin. C. de veteranis lib. 10. & in nostris terminis tenet, & comprobat ex multis Foller. in const. Neap. tit. de Magistro Iustitiario fol. 177. num. 27. cum multis sequentibus.

Non obstat regula cessante causa, quæ in omni actu procedit Tiraquell. in 1. par. num. 203. quia verum est, nisi ille actus produxerit effectum consumatum. l. fin. vnde lib. l. inter stipulantem §. sacram ff. de verb. oblig. Tiraq. latè vbi supra limit. 12. Paleaz de maioritatib. 2. par. q. 6. num. 12. & 1. par. num. 7. Gamma decis. 27. num. 5. Valasc. in dec. 57.

4 Denique contra præfatum clericum effectum Episcopum vrgebat, quod priuilegiũ, seu dignitas superueniens reo, lite pendente, non eximit illum à iudice, coram quo lis erat inchoata, ita Bartol. in l. 1. ff. de pœnis, Angelus in l. si quis postea ff. de iudic. & iuxta hãc opinionem fuisse decisum in S.C. Neap. scribit Vincẽtius de Franch. dec. 544. & pariter decisum refert Balb. in dec. 70. quibus addo tex. in l. non distinguemus §. si quis ff. de arbit. & in l. si reus ff. iudica. solui. quare cum præfata dignitas superuenit postquam lis erat inchoata in tribunali Archiep. igitur ibi finienda ex supradictis, & iuxta præfatam opinionem fuit iudicatum 13. Iunij anno 1580.

5 Cæterum quicquid sit ex supradictis contrarium consului, motus præsertim, quod iura supradicta, & rationes minime procedunt in persona tam priuilegiata vti est Episcopus, qui ob culmen honoris, & dignitatem, quæ in eius persona residet non venit in generali iurium dispositione ad text. in cap. inquisitionis de hæret. in 6. & in cap. quia periculosum de sentent. excommunic. in 6.

6 Nec obstant contraria supra adducta, quia procedunt quando solum adijcitur forus, at secus quando mutatur status, & forus prout in casu isto, quia tunc redditur omnino incapax iudex, qui præuenit, exemplum patet in cap. Præsul. 2. quest. 5. de eo, qui antequã effectus est Cardinalis, commisit crimen, quia gaudet quoad cognitionem dicti criminis priuilegio Cardina-
7 libus concesso. Item in milite, contra quem non agitur de crimine commisso tempore quo erat Paganus, coram primo iudice, sed coram secundo, postquam factus est miles. l. qui cum vno §. reus ff. de re militari, l. hoc accusare §. 1. in princ. ff. de accus. Oldr. cons. 4. in princ. vers. & hoc manifestè, Gabal. resolut. crimin. 147. num. 1. vsque ad 10. Et tandem de laico præuento in foro sæculari, qui si postea clericus efficiatur, contra ipsum non procedit iudex sæcularis, sed ecclesiasticus, quia nedum mutauit forum, verum etiam statum, idcirco non erit habenda ratio fori sæcularis, in quo fuit præuentus ab initio, & in hac resolutione persisto, salua pace tantorum iudicum.

RESOLVT. DXXXIV.

An clericus obtinens simplex beneficium, cogi possit ad faciendam residentiam in diœcesi.

1 *Clericis ab Episcopo non est prohibendum, ne discedant à diœcesi.*
2 *Clerici ex consuetudine non tenentur in beneficijs simplicibus residere.*

IN facti contingentia dicebam, quod si talis clericus non obtinebat beneficium residentiale, nõ potest cogi per Episcopum, ne à diœcesi discedat, mouebar ex notabili cons. Burcult. 29. quem sequitur Emanuel Sà in suis aphoris. Confess. verb. clericus n. 29. vbi ait, quod clericus nulli loco, aut beneficio adscriptus, non tenetur residere, & potest ire quò velit, cum Episcopi licentia, & ita refert fuisse per Sac. Congregationem declaratum, licèt quod quando reperiretur adscriptus in aliquo loco, non posset inde discedere, ait Graff. in cons. 3. de tempor. ord. lib. 2.

1 Quæ opinio, videlicet, vt non possit clericus ab Episcopo prohiberi, ne à diœcesi discedat, procederet quoque, etiam si præfatus clericus ibidẽ obtineret beneficium simplex, quoniam quamuis de iure requirat residentiam, c. pen. de clericis non resid. c. ad hoc de
2 præbend. generalis tamen consuetudo obtinuit, vt id non procedat in beneficijs simplicibus, Abb. in c. extirpandæ §. quia vero num. 31. de præb. cum adductis per Mandos. in regulis Cancell. reg. 1. q. 13. n. 8. Cæsar de Grass. in dec. 4. num. 3. de præbend. Farina c. in sua collect. dec. 12. & tenuit Rota in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouisio, & beneficia quando dignoscantur esse simplicia vide Monal. cons. 23. vol. 1.

RESOLVT. DXXXV.

An licentia data per Episcopum clerico in certa ecclesia seruiendi, sufficiat, quod fuerit oretenus concessa.

1 *Episcopus dicitur Princeps.*
2 *Mandatum Principis non probatur nisi scriptura.*
3 *Licentia Episcopi inseruiendi ecclesiæ, sufficit vt oretenus sit data, & quare.*
4 *Ratio dispositionis potius est attendenda, quàm dispositio.*

VT clericus gaudeat fori priuilegio ex vi Concilij Tridentini sess. 23. de reform. c. 6. est necesse in non habente beneficium ecclesiasticum, quod ex mãdato Episcopi alicui Ecclesiæ inseruiat, ibique fuerit adscriptus. Quare huius occasione sui interrogatus an præfata licentia, & mandatum sufficeret, quod fuerit oretenus facta ipsi clerico, an verò sit necesse, vt probetur in scriptis: & ratio dubitandi, quod requira-
1 tur scriptura, erat, quia Episcopus dicitur Princeps c.
2 omnes Principes, de maior. & obedientia, & Principis mandatum non probatur, nisi scriptura. l. 1. C. de mandat. Princ. gl. not. in c. 1. verbo scriptura de censibus li. 6. Monald. cons. 22. vol. 1. Artham. cons. 91. num. 6. & Rubeus cons. 93. num. 7. & sequent.

3 Cæterum, supradicta ratione non obstante contrarium consului ex pluribus.

Primò, quia licet d. Concilium cit. c. 6. videatur requirere pro forma, quòd dictus clericus degat in vniuersitate, non tamen videtur requirere pro forma li-
4 centiam Ordinarij, cum quoties degit in vniuersitate, sit in via ad maiores ordines, quę est finalis ratio d. Concilij, secundum Artham. loco cit. & ratio secundũ eundem est potius attendenda, quamipsa dispositio, Alex. cons 129. num. 5. volum. 7. Becc. in cons. 41. n. 6. Turret. cons. 76. num. 27. vol. 1.

Tum secundò, quia quatenus dicta licentia Ordinarij esset de forma, nō tamen esset de forma illam esse obtinendam in scriptis, cum id non dicatur in d.cap.6. vnde satis erit probari per testes fuisse oretenus concessam ab Ordinario ex regula iuris quod paria sunt aliquid probari per testes, vel per scripturas l.in exercendis, C. de fide instrum. cap. in exercendis eod. tit. Natta cons.609. num.21. Surd. dec.71. n.6. Mascard. de probat. conclus.303. num.7. volum.1.Sbroz.de off. Vicarij lib.1.q.64.num.1.

Tum tertiò, quia ita declarauit Sacra Congregatio Illustrissimorum Cardinalium super d.capite sufficere licentiam, quamuis oretenus habitam, vt gaudeat clericus fori priuilegio.

RESOLVT. DXXXVI.

Clericus quando faciat spolium.

1 *Spolia quæ sint.*
2 *Clericus bonorum ecclesiæ vsusfructuarius dicitur.*
3 *Melioramenta facta ecclesiæ de bonis ipsius, ecclesiæ cedunt, non sic de clerici bonis patrimonialibus.*
4 *Clericus vltra victum de bonis ecclesiæ expendens voluptuosè, ad restitutionem tenetur.*
5 *Facultas testandi clerico concessa non extenditur ad codicillandum, & quare.*
6 *Clericus quando spolium faciat.*

1 SPolia (vt à definitione incipiamus) sūt bona ecclesiasticæ personæ quæsita immediate, vel mediate ex bonis ecclesiasticis, & propterea ad Cameram Apostolicam spectant, vt latè per Rodoan. in tract. de spolijs q.2. & per totum, Mandos. de signat. gratiæ in tit. de licentia testand. Nauar. cons.5. de donat. & in consil.14. de regular. in antiq. Molin. disput.156. & de iure canonum clericus, quando consanguineos non habebat, succedebat Ecclesia, vt disponitur in cap.1. de successionibus ab intest.

Cuius ratio est, quia quidquid habet clericus, præsumitur acquisiuisse ex bonis Ecclesiæ cap.1. de peculio cler. latè DD. in cap.3. eod. tit. Menoch. de præsumpt. lib.3. præsump.53. Molina de ist. & iure, d. disput.147.
2 Bertach. in tractat. de Episcop. lib.4. part.4. & clericus dicitur vsufructuarius bonorum Ecclesiæ, glos. cōmuniter recepta in cap. fin. de pecul. cler. Panorm. & reliqui in cap. cū esset de testam. Guid. Pap. in decis.109.
3 quod adeo verum est, quod etiam melioramenta facta de bonis Ecclesiæ, cedūt ipsi Ecclesiæ, nec de ijs testari potest, per illum tex. in d.cap. fin. licet quando de eius bonis patrimonialibus impenderint, posset ipse, aut eius hæres repetere, vt probat text. iuncta glos. in cap. Sacerdotes 12.q.4. & adeo persona ecclesiastica dicitur vsuarius, seu potiùs vsufructuarius, quòd vltra propriū victum, id quod superest, debet expendere in vtilitatē Ecclesiæ, quare si expēdit voluptuosè, tene-
4 tur ad restitutionē, ita Ioā. de Lignano in clem. gratiæ de rescriptis. Fel. in cap. postulasti col.9. vers. & scias de rescript. Vnde nulla alia ratio supradictorum tradi poterit, nisi dicere, quod Nuntius Apostolicus habet intentionem fundatam, quod sint quæsita intuitu Ecclesiæ, ita Maur. allegat. 5. part 1. vnde iuxta opinionē eiusdem in alleg.15. eod. lib cùm hæc materia sit odio-
5 sa, & strictè interpretanda, clerico cui fuerit concessa facultas testandi, non erit ei permissum ex vi præfatæ facultatis, post testamentum codicillare.
6 Hodie verò ex constitutione. Pij V. clericus habens beneficium non excedens valorem 24. ducatorum de Camera, non facit spolium, vt testatur Vgolin. de potest. Episc. cap.117. num.2. & Galet. in sua margarit. casuum conscient. verb. clericus num.3.

RESOLVT. DXXXVII.

Clericus an possit torqueri per laicos de mandato Episcopi.

1 *Clerici per laicos de mandato Episcopi torquentur, & quare num.2.*

RAtio dubitandi pro negatiua sententia est, nam laici verbera incutientes clericis, incidunt in censuras, etiam si hoc facerent mādante Episcopo, c. vniuersitatis de sent. excommunicat. Bald. consil.122. colum.1. Artam. consil.13. n.6. quia hujusmodi priuilegium est introductum in fauorem totius ordinis clericalis, & propterea non potest Episcopus in clericorum præiudicium renunciare, cap. contingit, vbi Panormit. & reliqui de sentent. excom. quemadmodum dicimus in Baronibus Regni, quibus competit priuilegium cum clausula abdicatiua, etiam quo ad personas miserabiles, quia nō possunt in præiudicium vnius ex vassallis, illi renunciare, vt refert decisū de Franch. decis.541. & in decis.417. sequitur Frezza de subfeud. auct.20. n.206. Cacheran. dec.78. col.1. vers. nō obstat, quod vassallus.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium seruatur in praxi, quod scilicet, quando torquendus est clericus, potest id de mādato Episcopi per laicos fieri, cuius obseruantiæ ratio duplex est.

2 Prima, quia omnia nostra facimus, quibus nostra impartitur auctoritas. l.2. Cod. de vet. iur. enucl. cap. mulieres §.1. de sent. excommunic. Bald. consil.159. n.6. volum.1. glos. notabilis, & communiter recepta in c.1. de reg. iur. in 6. quare regula cantat, qui per aliū facit, per seipsum facere videtur, cap. qui per alium de reg. iur. in 6.

Secunda colligitur ex doctrina Bal. in cap. decernimus col.2. num.5. vers. quæro de iud. qui asserit, posse iudicem ecclestasticum id laico committere, quia hoc casu merus videtur exequutor, nec ei delegatio facta videtur, sed nudum ministerium commissum, vt firmat quoque Panorm. in cit. cap. vniuersitatis in 3. not. n.6. de sentent. excomm. & ita de consuetudine obseruari testatur idem loco citato.

Quicquid in contrariū tenuerint glos. 1. in cap. quia iuxta §. presbyteri, il primo. 5. quæst. 6. & ibidem Archid. n.3. Anchar. col.2. num.7. vers. quid de tortura, Anton. de Butrio colum. vltim. n.13. vers. consului in cap. vt famæ de sent. excommun. Ioannes de Anan. in cap.1. col.4. num.70. de clerico percuss. & hæc, vt dixi nō obstant, quia contrariū seruatur in praxi ob supra citatas rationes. Quibus additur, & tertia ratio, quia secundum Foller. in pract. criminal. can. cap.31. rubr. tormentis mox subijciatur n.11. & Clar. in pract. crimin. §. final. q.64. vers. sed hic quæro cum non reperiātur clerici, qui birroariorum munus exercere velint, quia secundum prax. Archiepiscop. c.35. in fine id existimatur officium vilissimum, proinde sequeretur absurdum, quod delicta clericorum remanerent impunita, & de hac communi obseruantia testantur etiam Sigism. Scaccia in tractatu de iudic. caus. ciuil. criminal. & hæretical. lib.1. cap.11. sub num.41. nec non & Farin. in prax. criminal. titul. de iudicijs, & tortura quæstio.41. num.15. quam practicam minime admittendam sentit Hyron. Ceual. in commun. contra comm. q.619. num.4. & sequent. si inuenirentur clerici, qui hæc peragere vellent, sed in defectum clericorum, quod pariter sentire videtur Ignat. Lopez ad Diaz. in pract. criminal. canon. in annot. lit. E.

RE-

RESOLVT. DXXXVIII.

Clerici quando debent citari ad informandum.

1 *Citatio non est expedienda, nisi prius de delicto constet saltem præsumptiuè, num.8.*
2 *Citatio realis infamat.*
3 *Captura, vltra infamiam, damnum affert irreparabile.*
4 *Citatio ad informandum, quando non est expedienda in Reg. Neap.*
5 *Reus non est carcerandus ad simplicem accusatoris nutũ.*
6 *Iudex citans aliquem ad informandum, non seruata forma, est puniendus.*
7 *Citatio est vitiosa, si non constat de delicto.*
9 *Clerici in Curia Archiepiscop. quando carcerantur.*

TAm in Curia Archiep. Neap. quam in omnibus alijs Curijs ecclesiasticis, praxis est, vt clerici non
1 citentur, nec per ipsam Curiam expediatur citatio nisi, prius cœperit de delicto constare, quæ opinio fundatur in doctrina Ioan. And. in cap. si clericos de sentent. excom. in 6. vbi Episcopus non debet esse promptus ad citandum, tam verbaliter, quàm realiter cle-
2 ricos, cum si sit realis, infamat. Bald. in l. si clericus, C. de episc. audient. & in l. 1. C. de in integrum rest.
3 quem sequitur Castr. & Ias. in l. 4. §. condemnatum ff. de re iudicata, captura vltra infamiam, irreparabile damnum affert, vt voluit etiam Menoch. de arb.
4 casu 67. Et contra laicos hodie in Regno citatio ad informandum, per iudicem expediri non potest, nisi visa prius diligentissimè, & per eum etiam reddita informatione, & in causis pariter magni momenti criminalibus, in quibus indicia vrgeãt pro tortura inferenda, vt patet in prag. 39. Philippus in tit. de off.
5 Iustit. & ita refert decisum Viuius decis. 121. vbi quoque dicit capturam minimè contra aliquem delinquentem relaxandam esse, ad simplicem nutum accusatoris, cum non apparentibus sufficientibus indicijs ad torturam, non posset concedi mandatum, seu licentia de capiendo, ita Archid. Io. And. Gemin. & reliqui vniformiter in cap. si clericos de sentent. excom. in 6. Bald. in l. quod euitandi in fin. C. de cond. ob turp. cau. Alex. in l. 1. num. 13. ff. de in ius voc. Carau. in ritu 39. num. 10. & sequent. Campag. in cap. Regni subditorum nostrorum, num. 95. & seq. vbi refert, hanc opinionem esse communiter ab omnibus receptam, & iudex capiens, & citans aliquem ad in-
6 formandum, non seruata supradicta forma, puniri debet, ex notabili doctrina Baldi in l. 1. C. de his, qui lat. occid. cum alijs, quos congerit Paris. de Put. in tract. de syndic. v. captura cap. 1. num. 14. & in cap. seq. num. 13. & secundum quod refert Nellius in tractatu de bannit. in 3. part. tertij temporis, & ante eum Bal. in auth. si omnes num. 8. cap. si minor se ab hæred. abst. si citatio ad informandum fieret non
7 adhibita causæ cognitione, & non constito summariè de delicto, citatio ipsa foret vitiosa, & minimè valeret, & consequenter processus in præiudicium citati fabricatus, esset nullus, & iudex, secundum Soccin. in l. fideiussor §. si quis num. 5. ff. qui satisd. cog. puniri posset, sicut dicimus de Episcopo iniustè carcerante clericum, quod est excommunicatus, cap. si clericos de sentent. excommunic. quia secundum Nouissimum in praxi sua cap. 33. num. 3. debet contra
8 ipsum clericum constare de delicto, saltem præsum-
9 ptiuè, & in Cur. Archiep. Neapol. refert seruari, quod non proceditur ad carcerationem clericorũ nisi contra ipsos adsint probationes sufficientes ad condemnandum, vel saltem ad torquendum, dummodo clericus non sit suspectus de fuga, nec, si timor, quod seducat testes, & destruatur informatio, quia tunc ad finem formandi inquisitionem, habita aliquali informatione, carceratus allegat Clar: in prax. §. fin. q. 28.

RESOLVT. DXXXIX.

An clericus teneatur soluere decimam de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus.

1 *Decimæ à clericis non sunt exigendæ.*
2 *Lex generaliter loquens, generaliter intelligi debet.*
3 *Patrimonium clerici ab omni onere liberum esse debet.*
4 *Decima est soluenda à clerico de eo, quod percipit ex patrimonio, ad cuius titulum fuit promotus, & quare.*
5 *Decimæ de iure diuino debentur.*
6 *Res semper transit cum suo onere.*

CVm contigisset de hoc dubitari in oppido Brissiani terræ Lauri diœcesis Nolæ, & ab Episcopo mihi fuisset causa delegata, compilato coram me processu, proposi punctum prædictum, & pro opinione negatiua adducebatur primò text. in cap. nouum genus de decimis, vbi Summus Põtifex his fuit verbis vsus, Nouũ genus executionis est, vt clerici à clericis decimas exigant, cum nusquam in lege Domini hoc legamus, non enim Leuitę à leuitis decimas accepisse leguntur, vnde cum tex. loquatur generaliter, & indistinctè, vt à clericis decimæ non exigantur, consequenter debet ita decidi præsens casus, de quo verba facimus, lex enim generaliter loquens generaliter debet intelligi. l. de pretio ff. de publiciana l. qui filium ff. de legat. prestan.
3 Secundo, quia præfatum clerici patrimonium debet esse alienum, ac liberum ab omni onere. Rubeus cons. 23. num. 6. Felin. in cons. 17. num. 3. & seq. & in cap. cum accessissent num. 15. de constitutionib. Graff. cons. 4. de tempor. ordin. & secundum quod scriptum reliquit Dec. in cap. non licet de preb. debet esse in proprietate, & vsufructu, non autem in vno ex prædictis, quod non esset, si esset decimis obnoxium.
4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium iudicaui, ex pluribus.

Primo, quia decimæ de omni fructu, & ab omnibus soluendæ sunt, c. ex parte de decimis, ex quo tex. eui-
5 denter apparet neminem excipi, & maximè cum debeantur de iure diuino cap. parochianos eod. titul. & cap. nuncios eodem, disponitur, omnes parochianos esse compellendos de omni fructu decimas persoluere, quæ dictio, omnis, includit etiam clericos arg. text. in l. Iulianus ff. de leg. 3. & in cap. omnes de maiorit. & obedientia.

Tum secundò, quia ita clerici, sicut laici percipiunt Sacramenta in ecclesia parochiali, & propterea eidem ecclesiæ decimas persoluere debent cap. ad Apostolicæ de decim.

Tẽm tertiò, quia apparebat, quod ante ordines receptos, soluebatur decima de præfato patrimonio per
5 huiusmodi clericum, vnde ecclesia non debet defraudari, quia res semper remanet cum sua causa, & transit cum suo onere. l. traditio ff. de acquir. rer. domin. l. alienatio ff. de contrah. empt. l. si prædium C. de euiction. l. fin. conuenit §. si fundus ff. de pignor. act. l. si debitorem. C. de distract. pignor. maxime cum tale onus soluendi decimas sit appositum rei, & non personæ, proinde cum ipsa re transit, & cum ea semper versatur, vt voluit Cepoll. de seruit. verb. præd. c. 2. n. 13. & in tit. de fenestra. cap. 62. n. 2. & in his terminis tradit Bald. in l. fin. quæst. 5. C. de contrah. emp. quem refert Afflict. in dec. 282. n. 2. quare fuit decisum in Rot. Lucen. teste Merlin. in dec. 19. quod talis res ad quemcunque transit, vadit cum suo onere, allegat tex. in l. Imperatores ff. de publicanis, de cuius materia latè Thess. in decis. 234. & iuxta prefatam opinionem censuit quoque glos. sing. in cap. tuis vers. de patrimonio de preb. & dignitatib.

Non obstant contraria; præsertim tex. in c. nouum

genus de decimis, quia reſpondetur, quod non procedit in patrimonialibus, in quibus arctantur ad decimas ſoluendas, cap.1. quæſt.16. q.1.

RESOLVT. DXL.

Trina monitio, ad effectum vt clericus non incedens in habitu, & tonſurā, amittat priuilegium clericale, an hodie ſit neceſſaria ex vi Conc. Trid.

1 *Trina monitio iudicis eccleſiaſtici ad fori priuilegium amittendum olim requirebatur, cum requiſitis, & limitationibus, num.2. & 3.*
4 *Trina monitio ad fori priuilegium amittendum non requiritur, clerico incedente in habitu laicali, cum declaratione num.5.*
6 *Clericus dimittens habitum clericalem ad hoc, vt facilius delinquat, eccleſiaſtico iudici eſt remittendus.*
7 *Clerici in minoribus conſtituti incedentes quandoquidem abſque habitu, & tonſura, fori priuilegiū non amittunt.*
8 *Maſcardi opinio reprobatur.*

CVm in quadam cauſa de hoc ſermonem habuiſſem, reſpondi in præfato puncto nonnullas concluſiones conſtituendo.

1 Prima concluſio de iure communi ſacrorum Canonum, ad amittendum priuilegium fori, requirebatur trina monitio iudicis Eccleſiaſtici, cap. in audientia, & cap. cum contingat de ſent. excommunic. latè Pariſ. in prax. tit. de inquiſitionibus quæſt.8. num.60. Triuiſ. in dec.48. n.16. cum ſeq. part.2. Anton. lib.3. variar. reſolution. deciſ. 48. poſt Couarr. pract. quæſt. c.32. n.2. Grat. lib.1. diſceptat. forenſ. cap.190. n.11. vbi quoque addit requiſita, vt præfata monitio valeat, ſcilicet, vt ſit ſpecialis, nominatim, & in perſonam facta, ita vt nec vnica, nec generalis ſufficiat, ſecundū gloſ. communiter receptam in clementin.1. in verb. tertio de vita, & honeſt. cler. Fel. in cap. Eccleſiæ Sanctæ Mariæ col. 24. in princ. verſ. ſecundo ſequeretur, de conſt. cum aliis, quos longa ſerie congerit Farinacc. cit. quæſt. n.60. vſque ad 63. & de nonnullis alijs, quæ requirebantur, vt clericus fori priuilegium amittat, tradit latè Capyc. in deciſione 161.

Quæ concluſio limitabatur dupliciter.

2 Primo in clerico coniugato, in quo non erat neceſſaria aliqua monitio, Couar. pract. queſt. c.9. & 32. n.2. Clar. quæſt.36. verſ. hæc autem Foller. in pract. crimin. in verb. audiantur excuſat. n.42. & Farinac. cit. loco.

3 Limitatur ſecundo in clerico enormibus ſe immiſcente, Clar. & Farinac. cit. locis, & Nauarr. conſ.17. de priuilegijs.

Secunda ſit concluſio, loquendo de iure Conc. Trid. ſeſſ.23. cap.6. in clerico, continuò incedente in habitu

4 laicali, non requiritur trina monitio, vt priuilegium fori amittat, quia per d. Concil. fuit derogatum iuri communi, ita Cuchus in inſtit. maioribus lib.3. tit.9. de priuileg. cler. num.66. qui teſtatur ita obſeruari de conſuetudine, Zecchius de republ. eccl. tit. de clericis, num.6. verſ. amittitur autem, Nauar. conſil. fin. nu.6. de priuil. Menoch. conſ.912. vol.10. referens in præfatis clericis non eſſe faciendam prefatam monitionem. Et iuxta hanc opinionem pluries fuiſſe declaratū per Sacram Congregationem teſtatur Anton. cit. loc. n.7. & ad hoc faciunt cōſtitutiones Clementis VII. & Pauli III. relatæ per Gratian. cit. loco per quas ſancitum eſt, Clericos primę tonſuræ, carentes beneficijs priuari priuilegio fori eo ipſo, quod non incedunt in habitu, & tonſura, de quibus per Menoch. loco cit. num.35. Vrſil. ad Afflict. dec.24. nu.7. & Clar. quæſt.36. verſic. hæc autem, quod procedit modo explicando in 3. concluſione, & non aliter.

Tertia ſit concluſio declaratoria huius ſecundæ, vt illa tunc tantū ſit vera, ac procedat, quando continuo

5 clericus incederet in habitu laicali, & conſequenter eſſet tāta perſeuerantia, vt publicè exiſtimetur laicus, ita Farinac. cit. quæſt.8. num.66. Addit. ad ſum. Bullar. verb. Habitus cler. lim.3. vnde in S.C. fuit deciſū, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, homicidiū commiſerat, & in actu aufugerit, ſæculari habitu indutus, ſit remittendus ad iudicem eccleſiaſticum, vt refert Tapp. in conſtit. Regni de perſonis n.23. & ratio eſt, ſecundum eum, quia fuit habitum pro vero non habuiſſe animum dimittendi habitum, ſed potius deponendi, vt commodius delictum committeret, & ſecundum Vrſil. in dec.24. num.7. pluries fuit deciſum in eodem Conſil. quod clerici in minoribus conſtituti, incedentes quandoquidem abſque habitu, & tonſura non amitterent fori priuilegium, & ante eum voluit quoque, Gram. referens aliam deciſionem in conſtit. de perſonis n. 4. vnde Bald. in l. ſi qua n.2. C. de Epiſcop. & cler. voluit quod ſi probetur, clericum captum ſine habitu, & tonſura fuiſſe ſolitum illa deferre, gaudere priuilegio fori, vt refert quoque fuiſſe declaratum per per Sacram Congregationem, Antonin. citat. loc. in anno 1586. in quodam clerico cum armis deprehenſo ſine habitu, & tonſura: & idem, ſecundum eundem, ſi clericus non deferret tempore delicti commiſſi habitum, & tonſuram, ſed poſtea reaſsumpſerit: quicquid voluerit Maſcardus de probatio. concluſ. 122. volens denegandam remiſſionem, ſi denudato capite clerici, cognouerit iudex non deferre tonſuram, quia, vt dixi, requiritur perſeuerātia, cum poſſet contingere, quod ob iuſtas, ac legitimas cauſas illum deſeruiſſet, præſertim in eo, qui ex iuſta cauſa timoris, habitum clericalem poſtpoſuerit, cap. clerici, de vi. & honeſt. cler. Item ſi ratione paupertatis illum geſtare non valeret, ex Imol. in clementin. 2. eod. titul. Et tandem in eo, qui nequiret tonſuram deferre propter infirmitatem, Cappell. Tholoſ. in dec.104.

RESOLVT. DXLI.

Clericus non habens requiſita Concilij, ad effectum, vt frui poſſit fori priuilegio, an gaudeat priuilegio canonis.

1 *Clericus, non incedens in habitu, & tonſura, an poſſit declinare iuriſdictionem iudicis ſæcularis.*
2 *Quid ſi eſſet beneficiatus.*
3 *Clericus non incedens in habitu, & tonſura, poteſt cognoſci ab eius Epiſcopo, & gaudet etiam priuilegio canonis, & num. 5. & 7. vbi contrarium tenentes reprobantur.*
4 *Regularis apoſtata à quo iudice puniri poſſit.*
6 *Priuatio vnius priuilegij, non extenditur ad aliud.*

1 EX decreto Concil. Trident. ſeſſ.21. de refor. cap.6. clerici fori priuilegio non gaudent, nec in ciuilibus, nec in criminalibus, niſi beneficium eccleſiaſticū habeant, aut clericalem habitum, & tonſuram deferentes, alicui Eccleſiæ ex mandato Epiſcopi inſeruiant, vel in Seminario clericorum, aut in aliqua ſchola, vel vniuerſitate de licentia Epiſcopi, quaſi in via ad maiores ordines ſuſcipiendos verſentur; & ita tradunt, & confirmant Guttierez de iuram. confir. par. 2. cap.17. n.12 Paz 2. tom. ſuæ praxis prælud. 2. num.6. Garzia de beneficijs part. 2. cap. 2. num.3. & ſeq. Henriq. conſil.91. num.6. Maſtrill. deciſ. Rotæ Siciliæ 104. quamuis non ſit neceſſe, vt ſupradicta copulatiuè

2 concurrant, ſecundum quod voluit Guttierez lib. 1. pract. quæſtio. q.7. quoniam habens beneficium eccleſiaſticum gaudet priuilegio fori, eſto, quòd habitum, & tonſuram clericalem non deferat, quia ſecundum eundem, hoc ſolùm requiritur in clerico primæ tonſuræ,

suræ, vel minoribus ordinibus insignito, non habente beneficium ecclesiasticum, vt patet apertè ex dictione, aut eiusdem Conc. quæ est dictio disiunctiua, & sic pluries decisum fuit, de Ponte consil. 24. volum. 1. & alij.

3 Et licèt omnibus supradictis requisitis clericus carens non gaudeat priuilegio fori, & ideo nō posset declinare iurisdictionem iudicis laici, vt colligitur ex decreto eiusdem Conc. Attamen est citra cōtrouersiam, vt possit Episcopus contra dictum clericū delinquentem procedere, eumque punire vt censuit Sacra Congreg. super d.c.6. per verba videlicet, *Licet autem huiusmodi clerici in minoribus forum iudicis sæcularis seu laici declinare non possint ex hoc decreto, tamen Congregatio respondit, istud decretum non obstare Episcopo, quominus iure suo in huiusmodi clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere.*

4 Sic etiam à simili dicitur de regulari, qui etiam si apostatauerit, & atrocius deliquerit, licet perdat priuilegium fori, non propterea iudex ecclesiasticus perdit iurisdictionem suam in eum, & locus erit præuentioni, vt refert decisum Triuisan. dec.48.lib.2. per tex. qui communiter ad hoc allegari solet in capit. 1. de apostatis.

5 Quare respondendo ad casum propositum, dico, quod quamuis clerici primæ tonsuræ, seu minorum ordinum, non habentes beneficia, aut alias qualitates, de quibus ibi, priuarentur fori priuilegio ex decreto Conc. non tamen sunt priuati priuilegio canonis, si quis suadente diabolo 17.q.4. vt censuit Sacra Cong. super d. cap.6. per verba, videlicet, *Clerici, qui in hoc decreto Conc. priuilegio frui priuantur, priuilegio tamen canonis non intelliguntur priuati*, Gonzalez ad regul. mensium gl.5.§.5. num.7.

6 Quæ decisio sanctissima videtur, tum quod priuatio vti pœnalis, & odiosa non est extendenda, cap. odia de reg.iur. in 6. l. cum quidam ff. de liber. & posthum. tum etiam, quia non intelligitur, nisi in casibus à iure expressis glos. communiter recepta in cap. fin. de iure patron. Item, quia ex diuersis pœnis non fit illatio l. Papinianus ff. de minoribus. Tum denique, quoniam iuxta opinionem Alexand. de Neuo, priuilegium fori facilius amittitur, quam priuilegium canonis, vt voluit quoque Triuis. in cit. dec.48.par.2.

7 Ex quibus omnibus, secundum Garz. de benefic. p. 2.cap.2.nu.20. conuincitur opinio Felician. de Solis, qui in lib.2.de censibus cap.vlt.n.14. voluit, clericum in minoribus, non habentem ecclesiasticum beneficium, iure nouissimo Conc. non gaudere priuilegio canonis, nam eum impugnant Gonzales, & Garz. cit. locis, nec non hanc sententiam tenere videtur, Rodriquez in summa tom.1.cap.80. num.17.

Finis tituli Praxis Clericorum.

PRAXIS VISITATIONIS.

RESOLVT. DXLII.

An Curatus in ecclesijs Monachorum visitari possit ab Episcopo.

1 *Curatus potest visitari ab Episcopo in ecclesia regularium.*
2 *Cura animarum commissa est Episcopis à Deo.*
3 *Episcopus de iure potest Curatum in beneficio vnito monasterio constituere.*

1 Vdicaui in quadam causa mihi delegata, potuisse quendam Episcopum visitare Curatum in ecclesia Regularium, & mouebar ex infrascriptis.

Primò, quia cura animarum præcipuè fuit cōmissa Episcopis à Deo, cui sunt rationem reddituri, cap. Ephesis 43. dist. & disponitur in Concil. Trident. sess.7.cap.1. de reform. & propterea vnio de beneficio curato non præiudicat Ordinario in ijs, quæ pertinent ad temporalem iurisdictionem, & curam animarum cap.2. vbi Abb. de relig. domib. cap. pastoralis de priuilegijs, vbi Inn. n.4. refert Episcopum in istis ecclesijs habere omnem iurisdictionem, quoniam vnicuique Episcopo semper intelligitur reseruata iurisdictio, alias confunderetur ordo cap. peruenit 11. quæst.1.

3 Tum secundò, quia Episcopus de iure potest curatū in beneficio vnito monasterio constituere, nec Monachi eum amouere poterunt. glos. & Doctores per illum tex. in cap.1. de Cappellis monachorum, & Conc. Trid. sess.25. de regularibus cap.11.

Vnde Conc. loc. cit. censuit personas, tā regulares, quā sæculares huiusmodi curam animarum exercentes, subesse immediatè in his, quæ ad dictam curam, & Sacramentorū administrationem pertinēt iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, in cuius Diœcesi illam peragunt, vt refert Theff. for. Ecclesiæ c.18. num.105. Anton. lib. variar. resolut. cap.18. & in princ. & fuisse declaratū per Sacram Congregationem Illustris. refert Grillenzon. in cons.32. & traditur in eodē Concil. sess.7. de reform. cap.7. & seq. & consonat decisio Sacræ Congregationis, teste Illustrissimo Seraphino in dec. mox citanda, qua continetur personas, & locum visitare posse in ijs, quæ curam respiciunt, nā hoc, vt subdit idem Seraphin. quodammodo venit in consequentiam visitationis personarum, vt inquiratur quomodo conseruetur Sanctissimum Sacramentum, & ecclesiastica ornamenta, quod circa visionem ecclesiæ fieri non potest.

Limita supradicta dupliciter.

Et primò, quādo constaret de aliqua prescriptione, quoniam cum iura parochialia sint prescriptibilia, ad text. in c. auditis de præscriptionibus, merito non posset visitare, alias si de prescriptione non appareret, tūc manutenendus esset Episcopus, cum habeat iuris cōmunis assistentiam ad tex. in c. cum personæ, de priuil. in 6. & fuit in Rot. resolutum in vna Valentina de Xatiua 13. Ianuarij 1590. coram Bubalo: neque obstat dec. Rotę in causa Piscien. iurisdictionis 15. Iunij 1591. coram Illustris. Card. Platto, quia respondet Seraphin. in decis. 1067. quod ibi constabat de exemptione.

Limita secūdo in ijs locis, in quibus Abbates, & alij superiores regularium iurisdictionem etiam temporalem in parochianos habent, quia tūc iurisdictio censetur attributa Episcopo cumulatiuè cū Abbate, vt fuit resolutum in vna Ciuitaten. iurisdictionis 11. Februarij 1594. coram Seraphino in cit. dec. 1067. bene tamē est verum, quod decreta Ordinarij præualebunt, vbi datur aliqua contrarietas, vel incompatibilitas. Rota in vna Bononien. iurisdict. 20. Octobris coram Penia.

RESOLVT. DXLIII.

An Capitulum, Sede vacante possit visitare.

1 *Visitatio est actus iurisdictionis Episcopalis.*
2 *Capitulum potest visitare ecclesias subiectas Episcopatui.*

1 CVm visitatio sit actus iurisdictionis Episcopalis, cap. conquerente de off. Ordinarij, vnde Seraph. in dec.

in dec.615.n.2. ait, quod dependet ab ordinaria iuriſdictione, c.1.§. hanc autem de cenſibus in 6. Socin. de viſitat.n.4. verſ. decimo quæro, vt fuit reſolutum in Rota in vna Legionen. iuriſdictionis 1.Iun. 1580. corã eodem, & eſt dec.475.num.1. conſequenter fatendum eſt in ius viſitandi ſuccedere Capitulum, & propterea gl. in clement. 1. §.propter quod, in verb. Capitulum,
2 de hæret. ſcriptum reliquit, Capitulum poſſe viſitare Eccleſias ſubiectas Epiſcopatui, & exigere procurationes debitas ratione viſitationis.

Quam opinionem ſequuntur vnanimiter DD. præſertim Archid. in cap. ſi Epiſcopus num.2. de ſupplenda negligentia prælator. in 6. Vbald. in conſ. 29.n.16. Bald. in c. cum olim in 1. not. de maior. & obedient. Feder. de Senis conſ.16. num. 1. Pauin. de poteſt. cap. ſede vacante quæſt.7. princ. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota in vna Burgentin. iuris viſitandi 1. Iunij 1588. coram Orano, vbi agebatur de viſitando monaſterio monialium non exempto à iuriſdictione Epiſcopi, & fuit dictum, Capitulum Sede vacante, illud viſitare poſſe.

Ampliatur ſupradicta concluſio, vt procedat etiam, quando Sedes Epiſcopalis quaſi vacat, vt puta Epiſcopo ab hoſtibus, vel Paganis capto, vt fuit dictum in eadem Burgen.10. Mart.1597. coram Orano, per tex. in cap. ſi Epiſcopus de ſuppl.negligent. Prælatorum lib.6. Limita in Vicario Capituli Sede vacante, vt viſitare non poſſit abſque ſpeciali conceſſione gl.& Doct. in d.clem.1. verſ.Capituli de hæret.Gemin.& Franch. in cap. licet de offic. vicar. in 6.Rebuff.in prax.benef. tit. forma vicar.Archiep.n.100. Sbroz. de vicar. epiſc. lib.2.q.120.n.5.

RESOLVT. DXLIV.

Rationes adminiſtrationis Eccleſiarum: ſeu locorum piorum, an poſſit Epiſcopus pluries in anno exigere.

1 *Epiſcopus poteſt per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis.*
2 *Limita primo, quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas fuiſſe.*
3 *Limita ſecundo, quando redditio non fuit finalis, ac plena cum reſtitutione reliquorum.*

1 IN Conc. Trident. ſeſs.22.c.9. de reform. diſponitur adminiſtratores, tam eccleſiaſticos, quam laicos, quorumcunque piorum locorum ſingulis annis teneri reddere rationem adminiſtrationis Ordinario cõſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis, quare in cauſa mihi delegata ab Epiſcopo Caſtellanetæ dubitabatur an præfatus Epiſcopus potuiſſet per modum viſitationis pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis à laicis, & contra Epiſcopũ dubitationem faciebat regula illa, quod ratio ſemel reddita, non eſt amplius reddenda c. 1. vbi Ancharan. & DD. de cler. ægrot.lib.6. Alexander conſ.322.vol.2. Rot.Gen. deciſ.24. & 176.n.17. vnde cum ſit facta adminiſtrationis redditæ ſpecificatio ad omnia eiuſdem naturæ adminiſtrata refertur. l.emptor,§. Lucius, vbi Bartol.ff. de pact. & cũ ſemel placuerit Epiſcopo præfatos adminiſtratores liberare, ſequitur non poſſe de nouo illos cogere, qui enim apocham, ſcripturamve aliquam, etiam priuatam ſemel redditæ rationis oſtenderit, vlterius eas reddere minimè cogitur, l. ſemel, C. de apoch.publ. vbi Bartol.lib.10. voluit Card. in clem. 2.§.illi, quæſt.8. de relig. domibus, & ſtante dicta liberatione, non debent amplius moleſtari, Corn. in conſ. 62.vol.4. Borel.conſ.18.vol.1. cum ſolemnis liberatio præſumatur.

Cuius concluſionis ratio eſt, quia ſi liberatione adminiſtrationis facta ſemper, & indiſtincte, ac ſine læſionis probatione haberet locum reuiſio computorum, nullus certè eſſet vnquam litium, aut computorum finis, ſed ſemper poſt vnam viſuram, & liberationem, viſura alia ſuccederet, quod, cum ſine euidenti læſione, ſit ſatis obſonum, conſequens eſt dictos adminiſtratores non poſſe moleſtari, natura enim liberationis eſt, vt ad omnia extẽdatur, Ruin.conſ.25.n.9.vol.2. Cefal. conſ.39. nu. 24. & in conſ.191.vol.2. & quod adminiſtrator reddita ſemel ratione non poſſit amplius cogi ad illam reddendam de nouo, niſi probetur adminiſtratoris verus dolus, fuit reſolutum in Rota Rom. in vna Bononien. adminiſtrationis 10.Iunij 1611. coram Sacrato, vt patet in deciſ.334. in recollectis, per Farinac.impreſ.poſt.2.volum.conſil.

2 Limitaui ſupraponſitam concluſionem non procedere: primo quando Epiſcopo conſtiterit rationes doloſè redditas fuiſſe, tunc enim adminiſtratores poſſent cogi ad iterum reddendum, ita DD. in l.1.C. de errore cal. Caſtrenſ. conſ.342.col.2.lib.1. Anchar. conſ. 331. quos ſecuti ſunt Iaſon.conſ.219.n. 2. & conſil.14. col. 3.lib.3. Soc.ſen.conſ.159.col.3. & conſ.190. col.3. lib. 2. qui fuſiſſimè ſcribit, quod vbi argui poteſt dolus, & fraus in iam calculatis, ac redditis rationibus; eſſe iterum calculandas, idem reſponderunt Neuiz. conſ.94. in fin. Rol. à Valle conſ.49.n.61.lib.1. Hac tamen in re obſeruandum erit, hunc errorem doloſum, eſſe clarius, atque perſpicuis probationibus detegendum ita in ſpecie reſpondit Dec. conſ. 94. n. 4. verſ. non obſtat idem in l.1.n.8.in fin.C. de erro. calculi, Crauet. conſ. 43. & conſil.198.n.3. & ita dictum fuit in Rota in vna Præneſtina compromiſſi ſeu adminiſtrationis 10. Maij 1574. coram Seraphino, vt in deciſ. eiuſdem 230. & in vna Bonon. Redditionis rationis 17. Februar. 1606. coram Pænia, vt in deciſ.224.nu. 5. in impreſs. poſt 2. volum.conſ. Farinac.& non ſufficiet probare dolum præſumptum, ſed opus erit dolum verum demonſtrare, quod ſentit Soc. ſen.conſil.92. lib. 4. & [Roland. d. conſ.49.num.22.25.

3 Limitaui ſecundo, vt Epiſcopus poſſit pluries in anno exigere rationes adminiſtrationis a dictis adminiſtratoribus, quando redditio non fuit finalis, & plena, cum reſtitutione reliquorum Franc. in c.vn. §.præſenti in fin.n.5. verſ. quod ſi coadiutor de cler. ægrot.lib. 6. cum declarationibus, de quibus per Menoch. de arbitr.iudic.caſ.209. in fin.n.38.lib.2. centur.3.Gratian. deciſio. Rotæ March.188.n.fin.

RESOLVT. DXLV.

An liber viſitationum inducat plenam probationem.

1 *Liber viſitationis inducit plenam probationem.*

CVm notario in ijs, quæ ad eius pertinent officium, credatur, ad tex. in cap. cum ad audientiam, & cap. cum parati, & ibi Doctores de præſcriptionibus conſequens eſt, vt liber viſitationis ab eo conſcriptus, inducat quoque plenam probationem, prout ita arguit Pauin. de viſitat q.4.n. 24. & 34. vnde Antonin. lib.1. variar.reſolution.110. infert, quod notarius viſitationis vti iuratus in principio ſui officij æquiualet duob. teſtibus, gloſ. & DD. in cap. quoniam contra de probation. & latè Abb. in citato cap. ad audientiam, & ei eſſe credendum ratione officij publici, quod gerit, teſtatur Menoch. de arbitr.iudic.lib.2.cent.6.caſ.539. n.2. & iuxta hanc opinionem tenuit Rota Roman.14. Decembris 1551. coram Veſtano, teſte Caputaquen. in dec.158.p.2. cuius verba ſunt videlicet, *Libri viſitationum Epiſcopi, quo ad viſitationem perſonarum, Sacramentorum, & aliorum pertinentium ad officium viſitantis plenè probant.*

Quare

Quare cum fuisset mihi causa hæc delegata ab Archiep. Reatino, & inter cætera dubitabatur, an ex quo in libro visitationis euidenter apparebat quendam Presbyterum satisfecisse oneri Missarum, quod ipsi incumbebat pro eius beneficio, dixi non posse in dubiũ refricari contra præfatum presbyterum, ex quo eius iustitia constabat ex dicto libro visitationis. Liber enim visitationis, vti productus à publico archiuio Cur. Archiep. plenam inducit probationem, & fides ei adhibenda erit, glos. in cap. ad audientiam in verb. censualem de præscriptionibus, vbi Abb. num. 10. Rot. diuers. in decis. 189. num. 5. part. 1. Balb. in decis. 729. Cranet. cons. 158. n. 4. & 5. Caual. in decis. 30. num. 50. par. 2. Rota diuers. in dec. 340. nu. 1. part. 2. Mascard. de probation. conclus. 316. num. 4. & sequent. & concl. 799. num. 12. Caualc. in decis. 12. num. 23. & in decis. 24. num. 8. part. 2.

RESOLVT. DXLVI.

Episcopus in visitatione, an aliquid capere possit.

1 *Episcopi nec quisquam suorum possunt aliquid accipere pro visitatione.*
2 *Non licet Episcopis etiam recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda.*
3 *Episcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœcesanis impensam.*
4 *Notarius in visitatione nec aliquid recipit etiam pro præsentatione bullarum.*

1 IVxta dispositionem Conc. Trident. sess. 24. cap. 3. de reformat. nec Episcopi, nec quisquam suorum possunt aliquid accipere procurationis causa, pro visitatione etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod pro relictis pijs iure debetur, nec munus, aut pecuniam, aut aliud quodcunque sit, etiam qualitercunq; offeratur, non obstante consuetudine, etiam immemorabili, exceptis victualibus, quę erunt ministrãda frugaliter, & moderatè pro temporis tantum necessitate, & non vltra; ita vt in opinione eorum, qui visitantur, soluere, id quod consuetum in certa pecunia taxata, vel ministrare victualia, vnde quamuis vno anno elegerint præstare in pecunia; non tamen poterunt cogi perseuerare singulis annis, cum in hoc permittatur variatio, ex quo enim exigitur à volentibus dare pecuniam loco victualium, ergo non poterunt compelli, quod etiam erit in successoribus, qui non ligantur facto prædecessorum. Gemin. & alij in c. felicis de censib. in 6. ita vt fragmenta, quæ remanent in mẽsa, tam visitantis, quàm familiarium suorum, sint eroganda pauperibus loci, qui visitatur. Doctor. in clement. 2. de censibus. Soc. de visitatione lib. 10. q. 1.

2 Ita, vt neque liceat recipere exculenta, & poculenta ad domum portanda, sed tantum in mensa eiusdem loci. Gemin. in cap. 1. §. procurationes n. 7. de censib. in 6. prax. Archiep. cap. 21. sub num. 13. in illis autem locis, vbi adest consuetudo, quod neque victualia, neque pecunia, nec aliud quicquam visitatoribus soluatur, seruanda erit sub pœnis, de quibus in cap. exigit de censibus in 6. & in Concil. Trid. sess. 24. cap. 3. in fin. de reform.

3 Et ratio est, quia episcopi dum eorum munus exercent, non exigunt à diœcesanis impensam Abb. in cap. cum sit de simon. dummodo non eant ad consecrandum Ecclesiam. Butr. in cap. proposuisti de consecratio. eccles. Mandos. consil. 8. in fine num. 13. & latè de Episcopis visitantibus, vel Archiepiscopis, quando recipiant alimenta. Abb. in cap. procurationes 23. n. 4. de censibus, Doct. in c. cum nuper, & cap. sopitæ, eod. tit. Surd. de aliment. quæst. 64. titul. 1. & q. 22. tit. 4. & quæst. 25. & 26. eod. tit.

4 Nec notarius in visitatione aliquid recipit, etiam pro præsentatione bullarum, pro Ordinarij decretis, & actis visitationis, quando habet salarium de publico, nam alias pro labore accipit, Franc. in cap. 1. §. procurationes de censib. in 6. quia ibi prohibetur recipi pro visitatione, non pro labore. Soccin. de visit. lib. 11. q. 4. num. 34. vers. & hoc verum. Nauarr. consil. de censib. dummodo consuetudo non sit in contrariũ. Concil. Trident. sess. 24. cap. 3. de refor. vbi videtur verius esse, quod neque pro visitatione, aut quouis nomine aliquid soluatur.

RESOLVT. DXLVII.

An Episcopus in visitatione teneatur adhibere consensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit.

1 *Episcopus non tenetur adhibere consilium, vel consensum eorum, quos sibi pro visitatione facienda adiunxerit.*

SVpponatur in facto, Archiepiscopum Neapol. pro visitatione facienda elegisse nonnullos Canonicos, qui sibi assisterent, vt in dubijs vertentibus in causis eiusdem visitationis de iure responderent, quare fuit dubitatum an præfatus Archiepiscopus teneatur illorum consensum sequi, seu adhibere, & dubitationem faciebat tex. in l. Titium ff. de administratione tutorum, vbi qui tenetur facere aliquid cum consilio, seu consensu alterius, tenetur eum requirere, & ipsius consensum sequi, vnde in cap. vnico §. 1. & seq. ne sed. vacante in 6. dicitur, quod collatione spectante ad Episcopum de consilio vel assensu Capituli, illo existente inhabili, nisi sit in mora, non conferre Capitulum, & in §. final. disponitur, quod habens conferre cum consilio Episcopi sine illo conferet, morte, & remota absentia interueniente.

1 Cæterum supradictis minimè refragantibus, cõtrarium consului cuidam Episcopo, id mihi petẽti, & motus fui ex decis. Rotæ in vna Illarden. visitationis 13. Nouembris 1602. coram Iusto, vbi fuit dictum, quod licèt Episcopus ex propria voluntate aliquos sibi adiunxerit pro visitatione facienda, vt sibi permittitur à Conc. Trident. sess. 6. c. 4. vel etiam vigore concordiæ inter ipsum, & Capitulum etiam à Sede Apostolica cõfirmatæ, vt habeat visitare cum aliquibus Canonicis assistentibus eligendis à capitulo. nõ propterea tenetur adhibere consilium, vel consensum prædictorũ.

Non obstant contraria, quia procedunt, & locum obtinent, quando ille, qui tenetur facere cum consilio alterius, esset particeps officii, tunc enim quidquid ageret, esset ipso iure nullum, nisi ipsum consilium sequeretur.

RESOLVT. DXLVIII.

An decreta Concil. Tridentin. loquentia de Ordinarijs, comprehendant habentes iura Episcoporum.

1 *Appellatione Episcoporum non veniunt iura, & priuilegia Episcopalia.*
2 *Materia visitationis est etiã ipsis inferioribus adaptabilis.*
3 *Locorum Ordinarij ecclesias quascunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis visitare tenentur.*

DVbitationem faciebat pro opinione negatiua.

1 Primò, quia appellatione Episcoporum non veniunt iura Episcopalia, & priuilegia habentes, secundum Roland. cons. 29. n. 7. vol. 1. Artam. cons. 18. n. 4.

Secundo, quia Conc. Trident. sess. 25. de regularibus c. 11. de Episcopis, & non de Ordinarijs loquitur.

Cæte-

Cæterum contrarium dixi, motus ex pluribus.

2 Tum primo, quia materia viſitationis eſt etiam ipſis inferioribus adaptabilis, ad tradita per Ioan. Monac. poſt gloſ. in cap. Ordinarij, il primo num. 1. & 2. Franc. num. 3. Gemin. n. 5. de offic. Ordinar. lib. 6. Abb. in cap. poſt ceſſionem in 1. not. quem ſequuntur ibi Aret. Fel. & Dec. de probat.

3 Tum ſecundo, quia ita pluries cenſuit Rot. Romana præſertim in vna Piſcien. ſeu nullius iuriſdictionis 16. Decem. 1593. coram Gipſio, vt patet in dec. 798. in recollectis per Farinac. in nouiter nouiſſ. & iterum in vna Salamantin. iuriſdictionis 3. Octob. 1579. coram Seraphino, in quibus fuit dictum, quod Concil. in c. 8. ſeſſ. 7. diſponens, quod locorum Ordinarij eccleſias quaſcunque quomodolibet exemptas, auctoritate Apoſtolica ſingulis annis viſitare teneantur, habet locum etiam in inferioribus.

Non obſtat contraria, præſertim Concilij Trident. ſeſſ. 25. c. 11. quia reſpondetur, vt debeat interpretati, ex alijs decretis in quibus ſancta Synod. loquendo de Ordinarijs, intellexit etiam de inferioribus, cum vna lex declaret aliam, nec ſit cõueniens, vt vna, & eadem res diuerſo iure cenſeatur ad l. eum, qui ædes de vſucap. & in citat. dec. 798. in ſpecie reſpondetur non obſcure, quod Conc. Trid. d. c. 11. ſeſſ. 25. expreſsè loquatur de Epiſcopo, quia non propterea excludũtur alij Ordinarij inferiores. Hinc etiam in eadem Rota in vna Burgen. iuriſdictionis 16. Decemb. 1594. coram Orano deciſum fuit, quod cognitio cauſarum criminalium, & matrimonialium, quæ iuxta decretum Concilij Tridentin. ſeſſ. 24. de reform. c. 20. ad ipſum Epiſcopum ſpectat, illam competere Abbati habenti iura Epiſcopalia, vt in dec. 100. in recollectis per Farinac. impreſſis, poſt primum volumen Conſiliorum.

Finis Tituli Praxis viſitationis.

PRAXIS REGVLARIVM TAM virorum, quam mulierum.

RESOLVT. DXLIX.

Bulla Clement. VIII. prohibens Monialibus facere donationes, quo caſu locum non habeat.

1 *Prohibita donatione per aliquod ſtatutum, ſeu conſtitutionem, non intelligitur prohibita donatio remuneratoria, redditur ratio.*

2 *Appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex cauſa remunerationis.*

IN facti contingentia dixi, in nullam pęnam incurriſſe quendam ob prætenſa munera contra formam conſtitutionis felicis recordationis Clement. VIII. quia conſtabat euidenter illa fuiſſe data benefactoribus præfati Monaſterij, præſertim Ad-

1 cuoatis, Procuratoribus, ac Protectoribus, quare ſuccedit regula iuris quod donatio remuneratoria non comprehenditur ſub prohibitione, ſeu ſtatuto prohibente quibuſdam donare, vt latiſſimè per Iaſon. in l. ex hoc iure ff. de iuſt. & iur. poſt Alexand. conſ. 43. col. 6. in fine num. 31. verſ. non obſtat, quod ſtatutum volum. 4. & ſecundum Alban. in conſil. 22. volum. 1. appellatione donationis non venit illa, quæ fit ex cauſa

2 remunerationis, quia, vt voluit Abb. in rubr. de donat. dicitur potius compenſatio, quàm vera donatio, & ita tenuit Rota in vna Vſellen. ſpoliorum 13. Februarij 1609. & in ſpecie conſtitutionis Clem. III. de qua agimus nouiſſimè ita concludit Roderic. quæſt. regular. 47. artic. 6. part. 2. ex adductis per Nauar. in cap. non dicatis 12. quæſt. 1. n. 25. commun. 2. verſ. duodecimo infertur de regular.

RESOLVT. DL.

Donata per aliquem Monaſterio ante ingreſſum, an ſi poſt ingreſſum receſserit, poſſint repeti doneta.

1 *Ceſſante cauſa propter quam fit donatio, ceſſat donatio, & num. 3. Amplia num. 2.*

4 *Donatio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, habet tacitam conditionem, ſi ingreſſus ibi perſeuerauerit.*

DVbitatum fuit in Curia Archiep. circa ſupradictum articulum, nunquid dictà donatio ceſſet, & dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, quia ex quo ſupradicta donatio videtur facta ob ingreſsũ Monaſterij, vt colligitur ex procemio donationis, quod denotat cauſam finalem, Aymon cõſil. 192. ad fin. vltra quod etiam in inſtrumento donationis dicitur, quod donat, quia intendit ingredi in religionẽ,

1 quare ipſo recedente, videtur ceſsare cauſa donationis, & eſse locum reuocationi, ob cauſam non ſequu-

2 tam. Ita in ſpecie donationis ob cauſam ingreſsus cõcludit Natta conſil. 180. n. 5. verſ. quod etiam ſine aliquo pacto, Dec. conſ. 86. viſo puncto col. 5. n. 5. verſ. & iſta donatio. Soc. conſ. 183. eleganter n. 3. col. 3. verſ. poſtremo, quia ampliat, maximè quando ſumus in donatione magna, vt eſt iſta, de qua agimus, cum non ſit veriſimile, quod donaſſet, ſi vellet recedere, & in ſæculo remanere, Ruyn. conſil. 204. lib. 1. idem voluit Beccius conſ. 74. n. 11. verſ. quibus tamen non refragantib. Curt. iun. conſ. 141. habita diligenti col. 4. n. 13. Cagnol. in l. 1. nu. 37. de orig. iur. Iaſon. conſ. 103. alias 104. col. 2. lib. 2. Rebuff. de priuileg. ſchol. q. 163. vbi loquitur in donatione facta à ſcholari diſceſſuro à ſtudio, & applicat ad religioſum, qui egreditur à religione, Aym. conſ. 877. nu. 3. verſ. 2. lib. 5. Addit. ad Dec. conſ. 31. in verb. arbitror, Tiraquell. in tract. ceſſ. cauſ. num. 232. part. 1. verſ. renunciationis.

3 Et in ſpecie, quod donatio cenſetur reuocata ob defectum cauſæ, facit tex. in l. Senatus §. nec dubitauere, l. 3. & ibi gloſ. Bart. & Paul. de Caſt. l. ſi mortis cauſa, la ſeconda ff. de donat. cau. mort. Dec. conſ. 86. nu. 5. facit regul. cum ceſſante de appell. Cacher. dec. 121. Gratian. deciſ. 42. Balbus deciſ. 124.

4 Supradictis accedat, quod omnis donatio facta Eccleſiæ, vel Monaſterio tempore ingreſſus, tacitam habet conditionem, vt duret, eo ibidem perſeuerante, ad inſtar dotis, l. vnica §. cum autem C. de rei vxoria act. & l. nuper de dote poſt diuort. reſtit. & ſic clerico recedente quocunque modo, reſtituitur ei ſuum, & idem in Monacho, vt illa transferat ſecundo Monaſterio, ad quod tranſit.

RESOLVT. DLI.

Monialis ob quam infirmitatem poteſt à Monaſterio exire.

1 *Sanctimonialis poſt profeſſionem non poteſt exire à monaſterio, niſi graui ex cauſa.*

2 *Ob quas cauſas, & rationes poteſt exire.*

CVm in Ciuitate Nolæ, eiuſque territorio in anno 1599. & 1600. aquæ adeo excreuerint, & aeris putrednem induxerint, vt ex hoc in dies incolæ decederent: quare conſultus ego ab illius ciuitatis vigilãtiſſimo Paſtore, & miræ ſanctitatis Fabritio Gallo, an

ſupra-

supradicta dici potuisset legitima causa cōcedendi licentiam Monialibus à monasterijs exire, & dicebam ego de hoc esse tex. expressum in c.vnico de statu regul. in 6. vbi prohibetur moniales id facere absque causis ab Episcopo approbatis, cuius text. decis. renouatur hodie in Conc. Trident, sess. 25. de regular. cap. 5. vbi in proposito additur, Nemini autē sanctimonialium liceat post professionem exire à monasterio, etiā
1 ad breue tempus, quocunque prætextu, nisi ex causa legitima ab Episcopo approbanda, indultis quibuscunque, & priuilegijs nō obstātibus. Quod quidē pariter reperitur ordinatum in Regula Beatæ Brigidæ lib. 6. cap. 8. ibi, *Nulli enim post introitū suum licebit de monasterij claustris exire*: idque fit, vt quietius Deo valeāt inseruire, nam vagatio spiritus relaxationem inducit. Et Pius V. per suā Bullam incip. Circa pastoralis, editā 4. Calend. Iunij anni 1566. renouauit dec. istius tex. & præfatum decretum Conc. Tridentin. & statuit, vt
2 nulla alia causa, vel occasione, nisi magni incendij, vel infirmitatis lepræ, vel epidimiæ moniales à monasterio exire possint, eaque infirmitatis causa prius per Episcopū, seu aliū Ordinarium loci cognita, & expressè in scriptis approbata sit. Et ita quoque referunt Nauarr. in cap. statuimus 19. q. 3. Medices in summa peccatorum part. 2. tit. 9. q. 78. n. 130. Guttierez lib. 1. can. quæst. cap. 14. n. 1. Fuscus lib. 2. de visitat. cap. 18. n. 17. Felician. de censur. tit. de excomunicat. cap. 14. vers. quoniam Sacrū Concilium, Bollus in œconomica canon. class. 3. cap. 4. n. 10. &. Zenedus in collect. 31. p. 3. Quare cum in casu de quo agebatur, aderat causa præsertim vna principalior ex his quæ in eadem Bulla enumerantur, propterea dicebam licere eidem Episcopo supradictam facultatem monialibus concedere, eo magis, quod eramus in dicto casu epidimiæ, vt consuluit quoque Nauarr. cons. 70. n. 6. de regular. lib. 3.

Quæ licentia minimè concedi debet per Episcopū in alijs casibus, præter enumeratos in d. Bulla Pij V. Guttierez lib. 1. canon. quæst. cap. 14. n. 7. Rubin. cons. 123. n. 7. lib. 1. Cacheran. cons. 22. n. 7. & sequen. & Zened. in citat. collect. 31. part. 3. & hanc licentiam non posse concedi per Abbatissam testatur Tapia in pragm. 2. de monial lib. ex eo, quod ipsa quoque sit in prohibitione comprehensa.

Denique notādum hanc licentiam debere esse petitam, & obtentam, ita vt non sufficeret illā solum peti, ad effectum vt ex sola ipsa petitione licitū sit monialibus à monasterijs exire, vt per Gemin. & Franch. in cit. cap. vnico.

RESOLVT. DLII.

Iuris ignorantia an excusentur Moniales, ne incurrant suspensionem admittendo ad professionem intra annum approbationis.

1 *Ignorantia iuris neminem excusat.*
2 *Mulieres excusantur ab ignorantia iuris.*

IN casu mihi proposito respondi negatiuè ex regula iuris, ignorantiam iuris neminem excusare, vulga-
1 tis iuribus, quod procedit nedum in ignorantia iuris naturalis, verū positiui iuris, cap. quod licitis 16. dist. cap. cum illorum de sent. excommunic. cap. cursus 16. quest. 1. & ita tenuit Rota in vna professionis 4. April. 1541. coram Ioanne Paulo, cuius verba sunt videlicet.
2 *In eadem causa Valentin. nullitatis professionis, dicebatur ex parte monialium, nullā incurrisse suspēsionem, quia mulieres iuris ignorantia excusat, & non habuerunt animum dolosum: ex parte autem contraria eas omnimodo incurrisse suspēsionem fuit dubiū 4. Aprilis 1541. R.P.D. Ioan: Paulo causam proponente, an moniales habuerint legitimam causā excusationis, etiam quod admiserint Beatricem ad professionē infra annum probationis, & incurrerint suspensionē, de qua in c. non solum de regular. lib. 6. Fuit tentum, & conclusum per omnes, quod non possint excusari moniales quin incurrerint suspensionē, quia debuerunt consulere peritiores, & Canonistas, cū essent in loco, vbi erat magna copia iurisperitorum: & ratio, quia ignorantia non excusat, quando adsunt peritiores, qui consulāt imperitis, ad not. in l. leges sacratissimæ Cod. de legibus & in cap. 1. de constitution. & in reg. ignorantia de regul. iur. in 6. & cum omnes Doctores in d. cap. non solum, teneant, quod text. ille in d. cap. ignorantia, extendatur ad moniales, si talis excusatio admitteretur, vtique reg. d. c. ignorantia redderetur elusoria, quia semper allegaretur ignorantia, & canonis si quis suadente pœna minus ligaret, quod est contra not. per Doct. in cap. mulieres de sentent. excommunicat. Nec in eis potuit esse ignorantia, cum sit notorium in regulari obseruātia Mendicantium nullū esse admittendū ad professionem ante annū probationis, & hoc tanquam notorium non potuit ignorari ad not. per DD. & Abb. in c. 1. de postul. prælat. Scrib. in cap. cum in tua, qui mat. accus. poss. Hoc autem fuit ignorantia, & negligentia, quæ inducit mortale, glos. in c. ea quæ de offic. Archidiac: Anchar. in c. 1. de off. custod. & licet quælibet causa excuset à dolo, & à pœna corporis afflictiua, vt vulgariter dicitur, l. si ex plagis, Codic. ad l. Iul. de plag. cum alijs, secus tamē est à culpa, Bart. in l. iustè possidet ff. de acquir. poss. & propter culpam potest censura ferri, cap. nemo, c. nullus 11. q. 3. nec excusare potuit opin. Petri de Pal. 4. distinct. 33. q. 2. c. 2. & Siluest. in verb. religio. §. 3. vers. tertio quæritur, vbi dicūt, quod moniales Fratrum Prædicatorum non sunt Mendicantes, & possunt infra annum probationis recipi ad professionē, quod idem tenet Archiepiscop. Florentin. in sua summa, quia potius essent consulēdi Canonistæ, quā Theologi, vt not. Anchar. in disput. incip. Antiq. & moder. temporis, & vltra, quod d. cap. non solum procedat in monialibus, bene Lap. allegat. 4. num. 3. glos. & DD. in clem. 1. de regul. & licet opinio magistri excuset iudicem à pœna, sequendo eius opinionem, vt dicit Angel. in l. terminato C. de fruct. & lit. expens. Abb. in c. 1. de postul prælat. & ideo sic videretur posse excusari moniales, sequendo opinionem Doctoris sui Ordinis, tamen fuit dictum, quod in hoc casu Canonistæ debebant dici Magistri, qui sunt periti, & DD. non autem Theologi, & sic tollitur id, quod dicitur, quando quis tenetur ad aliquid faciendum sub certa pœna, sola notitia non sufficit, sed requiritur intimatio ei facta, vt dicit Bart. in l. denunciasse ff. de adult. & decis. 21. in antiq. nec minus obst. cap. final. qui matr. accus. poss. & Bartol. in l. is potest ff. de acquir. hæredit. quia loquuntur in alio casu distinctè, & vbi agitur de priuatione, in qua est necessaria vera probatio, & non per coniecturas, & præsūptiones: nec obst. clem. vnic. de cōcess. præbend. quia procedit vbi agitur de amissione gratię, secus vbi ageretur de amissione iuris, vt Card. ibi in 3. q. cum tribus sequent. nec minus obstat, quod notat Bartol. in l. 1. ff. de receptat. & in l. omnes, la seconda, C. de agric. & censit. lib. 12. vbi receptans bannitum, licet alleget ignorantiam banni, non excusatur si in loco erat notorium, quia loquitur in notorio, non autem in fama, vt in alio casu, & hæc est ratio, quia notorium non licet ignorare: nec obst. c. 1. de postul. præl. & c. illud de cler. excom. ministr. & cap. cum desideres de sent. excomm. quia immo intelliguntur in tangentibus periculum animæ, ita tenet Abb. in d. cap. cum desideres num. 6.*

RESOLVT. DLIII.

Constitutio synodalis Neap. 7. prohibens loqui monialibus, quando locum habeat.

1 *Loquutio cum monialibus regulariter omnibus est prohibita.*
2 *Ampliatur & limitatur supradicta cōclusio n. 3. 4. 5. & 6.*

Huius

HVius constitutionis verba ita se habent.

1 *Scommunichiamo qualsiuoglia huomo, che presumesse andare alli monasterij delle monache, anco essente, à parlare con esse senza licenza nostra, ò del nostro Vicario Generale, ò particolar deputato. Dichiarando che quelli, che haueranno licenza di parlar con alcuna monaca particolare, nõ si possano seruire fraudolentemente dell'istessa licenza per parlare con altre.* Quæ constitutio ampliatur, & limitatur varijs modis.

2 Et primo ampliatur præfatam prohibitionem procedere etiã in laico exempto à iurisdictione Episcopi quia ratione delicti efficitur subditus, c.placuit 6.q.1. c.postulasti de foro cõpetent.Auth.si qua in prouincia C.vbi de crim.agi opor.Bal.in dec.29.Raud.in dec.23.

3 Amplia secundo, vt huiusmodi excommunicatio cõprehendat etiam loquentes cum monialibus exẽptis, Gemin.in cap.1.§.hæc omnia n. 8. de regularibus in 6. & ibi Franch.n.6. & ad hoc conferunt notata per scribentes in c.fin.de foro compet. Ratio est, quia locus exemptus dicitur esse in diœcesi, vt patet ex dec. Rotæ 207.part.2.diuers.

4 Nunc limitatur multis modis, & primo non comprehendere illos, qui bona fide, & ex ignauia reperti sũt alloqui cũ monialibus, idẽ Bal.dec.90.cuius ratio, est, quia verbum illum, *presumesse*, adiectum in constitutione exigit dolum, & temeritatem, Nau.cons.19. de reb.eccles.non alienand.& consequenter non comprehendit huiusmodi prohibitionem ignorantes, c.monasteria de vita, & honest.clericor.c. illud de maiorit. & obedient.Card.in clement.2.q.3. eod. tit.

5 Limita tertio in loquentibus cum Nouitijs, quia ipsæ non veniunt appellatione monialium. Authent. ingressi C.de sacrosanct.eccles.Quod limitarem vbi edictum Ordinarij loqueretur generaliter contra accedentes ad monasteria monialium, iuxta terminos d. cap. monasteria.

6 Limitatur quarto, vt nec huiusmodi prohibitio comprehendat mulieres loquẽtes, nam licet per illud verbum *qualsiuoglia huomo*, in d. constitutione positum, sit aptum comprehendere etiam fœminas, ex regula iuris quod masculinum concipit fœmininum, vulgatis iuribus, nihilominus vniuersalis Ecclesiæ vsus, & totius orbis consuetudo extat, vt mulieres sub dicta prohibitione non comprehendantur.

RESOLVT. DLIV.

Claustra monialium non possunt ingredi personę sæculares.

1 *Quis non potest ingredi claustra monialium.*
2 *Ingredientes monasteria monialium Ordinum Prædicatorum non possunt absolui in casibus non necessarijs.*
3 *Amplia primo procedere in Prælatis.*
4 *Amplia secundo procedere etiam in mulieribus.*
5 *Episcopi nequeunt absoluere à censuris incursis vigore bullarum, in quibus prohibetur ingressus ad monasteria monialium.*
6 *Limita primo, vt sub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes.*
7 *Quid sancitum sit circa clausuram monasteriorum Regularium virorum cum duabus declarationibus numer.8. & 9.*

1 MOnialium claustra quis ingredi non potest, pro qua conclusione est videndum Conc. Trident. sess.25.de Regularibus c.6.vers.ingredi autem, Medic. in summa peccat.2.part.tit.9.q.78.n.37.& 38.Zecchus de casibus res. cas.10. in princ. Nauar. in c. statuimus 19.quest.3.ex num.59.Fusc.de visitat.lib.2.cap.18. ex num.24. Caiet. in summ. verb. monachorum, Beia in resp.cas.consc.cas.30.Motus proprius Greg. XIII. incip.Vbi gratiæ, & indulta. Dat. anno 1575. idibus Iunij anno 4.sui Pontificatus, quem optimè explicat Rodriquez in fine Bullæ Cruc. ex fol. 196. pulchrè Boll. in œconom.can.3.class.cap.4.§.14. vers. secundum requisitum, latissimè Villagut. in tractat. de vsuris q. 35. ex num. 46. vbi interpretatur motum proprium Gregorij XIII. super hoc edictum.

De hac quoque prohibitione extant text.in c. periculoso de statu regul.in 6.& in c.exijt de verb.sig. eod. lib. vbi per clausuram intelliguntur domus, & officinæ interiores, idem voluit Gregor.IX.in declaratione reg.Fratrum Ordinis Minorum, vbi nomine monasterij intellexit claustrum, domos, & officinas interiores, idem statuit Innocent. IV. vt dixit Sorb. in compend.priuil.verb. ingredi monasteria fol.328.

2 Vnde ingredientes monasteria monialium Ordinũ Prædicat. vel S.Francisci in casibus non concessis non possunt absolui, nisi à Summo Pontifice, Bonifac.IX.& Eugen.IV. in priuilegio vnius & alterius Ordinis, Nauar.in Manual.cap.27.n.109. licet ingredientes intra septa aliorum monasteriorũ monialium, sunt à Papa excommunicati, sed non est reseruata: de Monialium clausura sunt constitutiones Summorum Pontificum, vt Pij V.quæ incipit, circa Pastoralis, Romæ publicata die 9.Iunij 1566.& Gregor.XIII. incip. Deo sacris publicata Romę die 21.Ianuarij 1573.vbi in vers.Declaramus præterea, exprimitur, quæ loca Monasterij monialium extra clausuram esse dicantur.

3 Amplia huiusmodi prohibitionem locum habere etiam in Prælatis, quia per Bullam Gregorij XIII. incip. dubijs quæ emergunt, prohibentur in casibus non necessarijs ingredi monasteria monialium, Nau. consil.7.de statu reg.Sayr.dec. 3. eod. tit. Graff. de casib. reseru.cap.5.post num.6. Henriq.cons.23. num.3.

4 Amplia secundo, vt procedat prohibitio etiam in mulieribus ingredientibus ex doctrina Nauarri c. 27. sub n.150.& in cap.statuimus num.62. in 7. notab. 19. quæst.3.vbi quoque refert fuisse de mente, & sententia Gregorij XIII.includere etiam mulieres intrantes sine vlla tali facultate, & licentia, & subdit ita seruare Prętorium pœnitentiariæ, vt refert, & sequitur Addit. ad sum.Bullar.verb.monasteria monialium, Cathec.Neapol.lib.3.cap.12.fol.208.& insuper nota, quod qui habent licentiam à Superioribus ingrediendi Monasteria monialium in casibus necessarijs, & vtuntur ea extra casus necessarios, ingrediendo, incurrunt excommunicationem latæ sententiæ Summo Pontifici reseruatam, & extenditur etiam ad moniales admittentes ex Bulla Gregorij XIII. incip. vbi gratiæ, publicata Romæ die 24. Iunij 1575. in versicul. Quia etiam.

5 Amplia tertio, vt neque Episcopi valeant absoluere circa supradictas censuras, & hoc procedit etiam si delictum esset occultum, Graff. loco cit. & sic videtur derogatum Conc.Trident.vt declarauit Sac.Congreg. secundum eundem Graff.loco.cit.

6 Nunc limita, vt sub præfata prohibitione non includantur paruulæ infantes minores sex annis Alman. consil.90.& probat Nauar. pluribus in locis, referens paruulas infantes monasteria monialium intrantes, non incurrere pœnas Conc. Trident. sess. 25. de regul. cap.5. additio ad Sorbum verbo ingredi, vers. aduertendum, Bald.cons.29.

7 Quod vero attinet ad clausuram monasteriorum, & conuentum regularium virorum Pius V.per eius constitutionem incip. Regularium personarum publicatã Romæ die 28. Octobris 1556. reuocauit omnes licentias quibusuis mulieribus concessas ingrediendi prędicta monasteria, super qua reuocatione ab eodẽ Pio V. edita fuit quædam declaratio viuæ vocis oraculo, quã habes apud Quarant.in sum. Bull. in ver. Monasteria Regularium virorum. Ad cuius propositum extant sequen-

8 quentes illustrissimorum Cardinalium declarationes, quas refert Sorb. in compend. priuileg. in verb. ingredi monasteria, quarum prima est, quod Illustrissimus Cardinalis Alexandrinus nomine aliorum Cardinalium Congregationis rescripsit Prælatis Ordinis Capuc. sub hac prohibitione non comprehēdi monasteria, seu loca eorum, quæ sunt in fieri, vel in quæ, dum fabricantur, adhuc conuentus ad ibi morandum non fuerit introductus, sed solum ibi aliqui habitauerint Fratres pro fabricæ potius seruitio, quam aliter, & proinde clausuram nullam esse talem, vt si mulieres intrarent, pœnas propterea in supradicto motu proprio contentas incurrerent.

9 Altera est, quod per Gregor. XIII. ex sententia Congregation. Concil. Tridentin. quærentibus Fratribus Minorum S. Francisci de Paula, an per supradictum Pij V. statutum conferetur derogatum suæ Regulæ huic concessioni, vt singulę Dominę de stirpe Regia procreatæ, ac etiam omnes huius Ordinis fundatrices, quæ locorum eiusdem septa communiora videre postulauerint eædem honestè cum sua Comitiua intrare, ac deuotè visitare tolerentur, fuit declaratum non conferi derogatum quoad Reginas, vel fundatrices dumtaxat.

RESOLVT. DLV.

An licentia de accedendo ad monasteria monialium, intelligatur de prima vice.

1 *Concessio facta alicui de intrando ad monasteria monialium, intelligatur de prima vice.*

1 FVit indicatum concessionem alicui factam de accedendo ad monasteria monialium, intelligi de prima vice, adeo quod si semel vigore istius facultatis ingressus fuerit, amplius accedere non possit, vt refert, & sequitur Lud. Gomez in cap. cum in multis nu. 40. de rescript. lib. 9. latè prosequitur idem Philipp. Decius in consil. 512. colum. 2. n. 5. & Maria. Soccin. iun. in cons. 25. viso themate colum. 2. vol. 2. Alb. Ros. in tract. stat. 2. part. quæst. 181. Alex. in consil. 16. breuiter in casu præmisso colum. 1. vol. 4. Felin. in cap. 2. col. 2. de treg. & pa. & optime vide per Andr. Tiraq. in repetit. l. boues §. hoc sermone num. 73. de verb. significatione.

RESOLVT. DLVI.

Qualitas, quod Regularis extra claustra notoriè, & scandalosè deliquerit, an sit probanda, vt Episcopus obtineat in illum iurisdictionem, virtute Concilij.

1 *Qualitas delicti notoriè, & scādalosè à Regulare commissi, probanda est ab Episcopo, vt eum punire valeat.*
2 *De qualitate iurisdictionem fundāte iudici constare debet.*
3 *Iudex debet cognoscere an sua sit iurisdictio.*
4 *Sufficit, vt qualitas iurisdictionem fundans allegetur.*

EX Concilio Tridentino sess. 6. de reformat. cap. 6. est depromptum, quòd Regularis extra monasterium degens etiam sui Ordinis priuilegij prætextu, si deliquerit ab Ordinario loci tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato inquiri, puniri, & corrigi valeat. Et ex eodem Conc. sess. 25. de Regularibus c. 14. statuitur, quod si intra claustra monasterij degēs, & extra ea, ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit, Episcopo instante à suo Superiore, intra tēpus ab Episcopo præfigendum seuere puniatur, ac de punitione Episcopus debeat certiorari, alioquin delinquens ab eodem Episcopo puniri possit, super cuius decreti Concil. Trident. executione extat insuper constitutio Clementis VIII. incip. suscepti muneris Romæ publicata die 18. Martij 1596. cuius tenorem habes in sum. Bull. in ver. exemptio, & vide Prax. Cur. Arch. cap. 57. Quare fuit mihi quæsitum ab eminentissimo, clarissimoque Iurisconsulto, viro quidem nunquam satis laudato, Petro Antonino Ghiberto, Vicario Generali Neapoli an qualitas, quòd notoriè, & scandalosè supradictus Regularis deliquerit sit probāda ad effectū, vt Episcopus illum punire valeat; cui quæsito respōdi, magnā esse controuersiā inter Iurisconsultos, an sufficiat narrare qualitatem tribuētem iurisdictionem, ad obtinēdos processus à iudice, vel necessaria sit cognitio seu informatio super illa allegata qualitate ante litis contestationem, nam plerique existimant de ista qualitate, quę fundat iurisdictionē, cū primis constare debere iudici, saltē summariè, ita Bart. & Bal. in l. præscriptione Cod. si cont. ius, vel vtil. publ. Inn. in c. super literis de rescript. Dom. in c. Romana §. contrahentes de foro compet. lib. 6. idem Bald. in l. si quis ex aliena ff. de iudic. Butr. Panormit. & Felyn. in cap. si clericus de foro compet. Cald. in cap. de illis, quæst. 4. de rapt. mo. l. quidam consulebant ff. de re iudicata, Anchar. in c. postulasti q. 1. eod. tit. Affl. dec. 297. Curt. iun. cons. 124. n. 6. vbi dicit post Felyn. in d. cap. si clericus, hanc communem esse Doctorum sententiam, & faciūt multa argumenta pro ista opinione, quæ ad nauseā à DD. in præcitatis locis referuntur, maximè, quia vbi dubi-
2 tatur de iurisdictione, vel competentia, primò cognoscere debet iudex an sua sit iurisdictio, l. 2. ff. si quis in ius vocat. nō ierit. Altera verò opinio est, quod in tali casu quando ex certa qualitate fundatur iurisdictio
3 alicuius, satis sit huiusmodi qualitatē allegare, & narrare, etiam si negetur per aduersarium, dummodo de-
4 falsitate non euidenter constet: sufficit enim quantum ad fundādam iudicis iurisdictionem narrare qualitatem, quę si vera esset, non excluderetur iurisdictio, per tex. in l. cum quædam §. quoties ff. de iurisdictio. omnium iud. vbi quo ad iurisdictionis fundamentum attenditur summa, quæ petitur, non quæ debetur.

RESOLVT. DLVII.

Ordinarii locorum in quibus casibus possint cognoscere de causis Regularium.

1 *Ordinarij, tanquam Sedis Apostolicæ delegati in causis mercedum, & miserabilium personarum Regulares debitores cogere, & compellere possunt cum expressa derogatione quorumcunque priuilegiorum.*
2 *Regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu, si deliquerit ab Ordinario loci, tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato inquiri, puniri, & corrigi valet.*
3 *Ordinarius quando habet iurisdictionem in Regulares.*
4 *Ordinarius potest prefigere terminum Regulari exempto delinquenti, ad præsentandum se suo Superiori.*
5 *Regulares possunt conueniri ratione delicti coram locorum Ordinarijs.*
6 *Regulares exempti in casu hæresis subsunt iurisdictioni Ordinariæ.*
7 *Regularis in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis est subditus Ordinario.*
8 *Ordinarius existens in possessione iudicandi Regulares, tunc videtur per non vsum renunciasse priuilegia.*

IN facto mihi proposito respondi in infrascriptis casibus.

1 Primo, ex decreto Sacri Concilii Trident. c. 14. de reformation. sessio. 7. Ordinarii tanquam Sedis Apostolicæ delegati in causis mercedum, & miserabilium personarum Regulares debitores cogere, & compel-

lere ad ſoluendum debitum poſſunt, cum expreſſa derogatione quorumcunque priuilegiorum, & exemptionum quarumcunque, ergo ſi non tanquam Ordinarius, ſaltem veluti delegatus procedere poterit. Quare in cauſa ciuili in vim inſtrumenti extra monaſterium ſtipulati, & initi Ordinarius cognoſcere non poterit.

2 Secundo, quod Regularis extra monaſteriũ degens, etiam ſui Ordinis priuilegij prætextu, ſi deliquerit, ab Ordinario loci, tanquam ſuper hoc à Sede Apoſtolica delegato, inquiri, puniri, & corrigi valet, ſtatuit ſancta Synodus in cap.3.ſeſſ.6. Item viſitare, & corrigere Regulares, in commendatis monaſterijs, in quibus Regularis obſeruantia viget, reſidentes, qui ſecundum eorum inſtituta non viuunt, cum eorum Superiores admoniti inter ſex menſes non fecerint, & correxerint Conc. Tridentin. ſeſſ.21. de ref. cap.8.

3 Tertio, Ordinarius habet iuriſdictionem in Regulares, videlicet, vt ſi Regularis eſt excommunicatus à iure, Ordinarius mandat, ipſum denunciari publicè, vt euitetur, ita Ioan. Andr. in cap.1. de priuileg. in 6. n.1. quaſi in fin. & Gemin. in 3. col. verſicul. quod ſi exemptus, & Io. de Imola in clem.1. de ſequeſt. poſſeſ. & fructu num.17.

4 Quarto, poteſt præfigere terminum Regulari exempto delinquenti, infra quem debeat Superiori ſuo ſe præſentare, idem Gemin. in cap. quamuis §. inferiores de elect.

5 Quinto ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agitur, coram locorum Ordinarijs poſſunt Regulares conueniri, ita tex. in cap.1. de priuileg. in 6.

6 Sexto, in caſu hæreſis Regulares exempti ſubſunt iuriſdictioni Ordinariæ, vt in cap. ad abolendam §. fi. de hæret.

7 Septimo in reddendo rationem alicuius vltimæ voluntatis, Regularis exemptus, ſit ſubditus Ordinario loci, & ei rationem reddere tenetur, & ab eo de mala adminiſtratione puniri poterit, clem. 1. de teſtam.

8 Octauo additur, quando Ordinarius eſſet in poſſeſſione Regulares iudicandi, nam tunc videntur per nõ vſum renunciaſſe priuilegia, Hoſtienſ. in ſum. de priuileg. verſ. qualiter amittatur, & Henriq. Boich. in d. cap. ad abolendam in fin. qui alios enumerat caſus.

RESOLVT. DLVIII.

Regularis deferens habitum ſuæ Religionis ſubtus habitum alterius Religionis, an ſit cenſendus apoſtata.

1 *Regularis deferẽs habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius Ordinis, non eſt vti apoſtata puniendus.*
2 *Non competit præfato Regulari diffinitio veræ apoſtaſiæ.*
3 *Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem, non dicitur apoſtata.*
4 *Quis non dicitur apoſtata ex ſola habitus dimiſſione.*
5 *Contrarium deciditur, quod deferens habitum coopertum eſt apoſtata.*

DVm eſſem Conſultor cuiuſdam Religionis, accidit, quod quidam Regularis eiuſdem monaſterij
1 receſſit, & conſequenter apoſtatauit; & cum deferret habitum ſuæ Religionis coopertum habitu alterius religionis, fuit dubitatum, an eſſet vti apoſtata puniẽdus: & dicebam, quòd non, ex pluribus.

2 Tum primo, quia ſupradicto Regulari non competit diffinitio veræ apoſtaſiæ, quæ eſt temerarius receſſus à ſtatu Religionis. Alexand. par.2. quæſt.183. & D. Thom.2.2. quæſt.12. artic.1. Canuſ. lib.12. cap.9. de locis Theolog. Alfonſ. à Caſtro lib.1. de iuſta hæret. pun. cap. 7. & 23. Simanc. de catholic. inſtitution. cap. 7. Albertin. de hæretic. libro 6. quæſt.8. Salz. d. ad Diaz capitulo 112.

Tum ſecundo, quia dum ob timorem iuſtitiæ propter quoddam pretenſum crimẽ, ne capiatur, & puniatur à ſuo Superiore, deſerebat habitum ſuæ Religionis, ſed coopertum habitu alterius Religionis, conſe-
3 quenter ſuccedit regula iuris, quod Regularis dimittens habitum ob iuſtum timorem, non dicitur apoſtata, vt probat tex. in terminis, & ibi gloſ. clariſſima in c.2. de vita, & honeſtate clericorum, in verbo cauſa, ex quo loco inducitur, quod ſi regularis dimittat habitũ ex iuſta cauſa, vt pote timore mortis non cenſetur apoſtata, quia abſque dubio captus, & punitus fuiſſet à ſuis Superioribus Regularibus.

Tum tertio, quia ſecundum Oldrad. in conſilio 183. num.13. generaliter eſt diſpoſitum quemlibet regularem ferentem habitum coopertum alterius Religionis habitu, non dici apoſtatam, quicquid voluerit Triuiſ. in deciſione 19. parte 2.

Tum denique, quia ſecundum Io. Andream in addit. ad ſpeculum, in rubrica ne cleric. vel monach. quem ſequuntur Archid. n.5. Ancharan. n.8. Franch. nu.6. in cap.2. ne cleric. vel vouent. in 6. & ibi Geminian. nu.5.
4 ex ſola habitus dimiſſione, non dici quem apoſtatam, cum neceſse ſit adeſse quoque animum nõ redeundi, ſecundum Achil. de Graſs. in dec. vnic. de apoſt.

Cæterum ſupradictis minime refragantibus, cõtrarium conſuluj ſupradicto Superiori, motus præſertim concluſione illa, paria eſse non deferre habitum, & deferre coopertum, Achil. loco citato, Henriquez conſ. 22. Rub. conſil. 60. & cum eo ſentit Triuiſan. dict. deciſ. 19. Quare Anan. in rubric. de apoſtat. quem ſe-
5 quitur Calcan. conſ. 23. voluit, deferentem habitum ſubtus eſse apoſtatam.

RESOLVT. DLIX.

Profeſſio an dicatur inualida, ſi deficiant duodecim dies ante annum 16. completum.

1 *Profeſsio tam virorum, quàm mulierum non debet fieri ante annum 16. ſed poſt illius expletionem.*
2 *In ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta.*
3 *In omni materia, parum, pro nihilo reputatur.*
4 *Profeſsio facta ante dictum tempus, ab Ordinario debet nulla declarari.*
5 *In emittenda profeſsione, deficiente vno die, ipſa habetur pro nulla.*

1 IN Concil. Trident. ſeſs.25. cap.15. de regular. habetur; quòd in quacunque Religione tam virorum, quàm mulierum profeſſio non fiat ante 16. annum expletum, quare cum ex ſupradictis verbis euidenter appareat annum 19. debere eſse expletum, propterea nõ eſt vlterius diſputandum.

Item dicebam, quòd cum ſit validum argumentum, de matrimonio carnali ad ſpirituale, cap. inter cor-
2 poralia de translat. Epiſcoporum, & in ſponſalibus requiritur ætas ſeptem annorum expleta, D. Thom.4. d.27 quæſt.2. Ang. num.5. verb. matrimonium, Silu. quæſt.2. Armil. num.4. Nauar. cap.22. nu.26. Sot. d.27. quæſt.2. artic.2. concl.11. Flores Theol. in 4. diſtinct. 27. art.4. & omnes, igitur idem cenſeo in matrimonio ſpirituali, quod contrahitur per profeſſionem in Religione.

3 Nec obſtat, quòd in omni materia parum pro nihilo reputatur, vt in auditione Miſsæ, recitatione Horarum, furto, ieiunio, & alijs poteris exemplificare, quæ propter paruam quantitatem mortalia non dicũtur, vt reſoluit Nauarr. in manuali cap.11. num.4. quia reſpondetur iſtud non procedere, quando lex generaliter loquitur, quia tunc etiam minimum includit iuxta tex. in cap.3. de appellat. c. ſi proponente de reſcript. ſed Concil. Trid. ſeſs.25. c.15. generaliter loquitur, di-

cens,

cens, In quacunque Religione tã virorũ, quàm mulierum professio non fiat ante annum decimum sextum expletum, & annullat professionem antea factã, ergo. Immò Sacra Congreg. dicit, quòd si aliqua monialis ante dictum tempus professionem emiserit, eius pro-
4 fessio ab Ordinario debeat nulla declarari; quare adeo hoc procedit; vt requirantur anni 16. ad emittẽ-
5 dam professionem, ita vt etiam si deficiat vnus dies, nulla esset professio, quod etiam habet locum in anno bissextili, quia nisi dies vna addatur, non valet professio, quæ quidem professio debet fieri in vltimo instanti anni, quod clarè dicit Sacrum Concil. sess. 25. cap. 15. vbi requirit annum expletum, glos. in cap. fin. vers. per annum de regul. Sylu. in verb. Religio 3. n. 16. vers. tertio. Veruntamen qui post lapsum vnius anni illam emitteret, professio esset valida, quia Conc. Trident. requirit, vt non minus, sed non vt plus, idest, vltra annum fieri non possit, etenim illa valida est.

RESOLVT. DLX.

Regulari elapso quinquennio, an concedatur in integrum restitutio ad proponendas causas nullitatis professionis.

1 *Quod tempus sit concessum Regularibus ad allegandam nullitatem professionis iuxta mentem Conc. Trid.*
2 *Quid si metus durat post quinquennium, an possit annullari professio, non obstante dispositione Concilij statuente quinquennium tantum, & num. 7. & 8.*
3 *Metus præsumitur durare durante eadem causa metus.*
4 *Recitatur Nauarrus, qui tenet neque valere professionem factam per promotionem ad sacros Ordines durante causa metus.*
5 *Legitimè impedito non currit tempus.*
6 *Respondetur Conc. statuenti elapso quinquennio, nullatenus esse admittendam quauis causa nullitatis professionis allegationem.*

1 EX Conc. Trident. sess. 25. de regular. c. 19. deprompt um est, permitti regularibus infra quinquenniũ tantũ causas nullitatis professionis proponere, & hoc coram suo superiore, & loci Ordinario. Quare cum in casu mihi proposito quidam Eques Ierosolymitanus cupiens suam professionem annullare post quinquen-
2 nium, quæsiuisset à me, an de iure sit aliqua causa propter quam, etiam elapso quinquennio possit de nullitate dici, respondi affirmatiuè, præsertim si allegetur professionẽ fuisse factam metu, & causa metus duraret etiam post quinquẽnium, quia tunc etiam lapso quin-
3 quennio potest dici de nullitate ex regula iuris, quod metus durat durante eius causa Corn. cons. 41. videtur col. 2. lit. L. vol. 2. Dec. in cons. 219. & in cons. 468. n. 28. Ias. in cons. 72. vol. 1. Bertr. in cons. 1. n. 87. vol. 2. Mõser. in l. stipulatio hoc modo concepta num. 43. ff. de verb. oblig. Ann. singul. 341. Bart. in l. penult. ff. de condit. ob turp. cau. Inn. in c. 1. extra quod met. caus. text. in c. accedens de conuers. coniug. Alex. Bald. & Doctor. in d. l. penul. Alex. cons. 156. col. 4. vers. præterea vol. 5. cõsil. 1. col. 3. cons. 99. col. 3. vol. 3. Corn. cons. 41. col. 2. vol. 2. Dec. cons. 219. col. 3. cons. 498. n. 23. Ann. alleg. 114. n. 4.
4 Immo nec per promotionem factam ad Sacros Ordines, si talis metus durabat, vt dixit Nauarr. de his, quæ vi, aut met. caus. cons. 6. vbi dicit, quod professio propter metum patris mortem minantis in Religione approbata facta, & in qua per tres annos viuente patre manens, Sacris Ordinibus ad titulum religionis promouetur, per promotionẽ ad Sacros Ordines, valida non censetur, cum votum, quod ab initio ob metũ aliquem nullum est solo tractu temporis, neque corã Deo, neque coram hominibus, concurrente etiam gestatione habitus, & permansione in monasterio, & præstatione suffragij in capitulo, & alia faciendo, quæ solis professis competunt conualescit, cap. non firmatur de reg. iur. in 6. l. quod ab initio ff. eodem; multoque minus per susceptionem ordinis durãte iusta causa metus, professionem suam ratificare presumi debet, quæ est res separata à professione, & à separatis non fit illatio, l. Papinianus exuli ff. de minor.

Item dicebam non excludi allegãtem causas, quare intra quinquẽnium non potuit reclamare, Rodriquez q. 7. art. 16. lib. 3. qq. regul. Menoch. cons. 123. vol. 1. Bimius cons. 57. nu. 8. & seq. Ratio est, quia inter causas
5 potest esse, quod adsit causa legitimi impedimenti, & consequenter non currere quinquennium ex regula iuris, quod impedito non currit tempus, c. quia diuersitatem de conceſs. præbend. c. fi. de elect. Affl. dec. 28. Medices dec. 9. Caput. decis. 120. p. 1. quibus addo tex. in l. contra C. de inoffic. testam. nec impedito currit prescriptio, l. 1. C. de annal. except. Capp. Thol. dec. 90.
6 Nec obstant verba ipsius Conc. ibi. *Quamcunque causam*, quibus videtur significari, quod repellitur generaliter ab omnibus causis, quæ litem mouere possunt: quia respondetur, secundũ Rodriq. loco cit. quod illa verba generalia restringuntur per narrationem, & præfationem capituli, ibi, *Quicunque Regularis prætendat se per vim, & metum ingressum esse religionem*, &c. Et sic non obstante, quòd elapsum sit quinquennium, non est repellendus supradictus, vt non alleget causas, quibus illo tempore non potuit reclamare, nam licet dicat, quod intra quinquennium debet reclamare, hoc intelligitur si commodè fieri potest.

Tandem, quod supradictus Eques post quinquennium possit audiri per viam restitutionis in integrum allegabam Nauar. in cap. statuimus nu. 7. & seq. de rescript. vbi voluit, quòd si metus, vel impotentia reclamandi plusquam quinquenniũ durauerit, poterit post illud ipso iure, vel per viam restitutionis in integrum audiri, idem Nauarr. in cap. nullum n. 76. vers. secundo 18. q. 2. Balb. cons. 29. Bombinus cons. 22. num. 7. Graff. cons. 1. num. 8. de regular. vol. 1.

Cuius quidem restitutionis petitio debet fieri coram Sanctissimo, & consequenter ex eius speciali rescripto obtineri.

Denique aduertendum, quòd professi nulliter, quia non fuit in eorũ informatione seruata forma præscripta à Sixto Quinto, possunt etiam post quinquennium reclamare, cum eorum possessio annulletur propter bonum commune Religionis, & sic Sixtus V. in sua secunda constitutione moderatoria, & declaratoria primæ ait, *Sed cum eadem ratio vigeat in tacita professione emittenda, quæ militat in expressa, statuimus, quod in quibusuis ordinibus, & religionibus nec etiam tacita professio quorumcunque religiosorum induci possit, nec inducta intelligatur, nisi in receptione forma constitutionis seruata fuerit.* Et hæc Sixtus Quintus, quibus verbis clarè definit, quod allegatio quinquennij non admittatur, si quidem talis allegatio saltem in foro exteriori inducit tacitam professionem, & ita in Senatu Regali iudicatum refert Rodriquez loco citato.

RESOLVT. DLXI.

An supradictum tempus quinquennij currat Regulari minori.

1 *Tempus currit Regulari minori.*

SVpponatur in facto, quod quidam ætatis 16. annorum ingressus fuisset Religionem, & cum vellet opponere de nullitate suæ professionis, ei objiciebatur quinquenniũ fuisse elapsum, & consequenter esse exclusum à præfata petitione, cui obiectioni ipse replicabat allegando se minorem, & propterea ipsi tempus

non currere, vnde fuit dubitatum quid iuris, & reſpõdi potuiſſe quidẽ ſupradictum Regularẽ elapſo quinquennio de nullitate dicere, per tex. in l. non eſt incognitum, C. quibus longi temporis, præſcriptio non obijcitur, vbi nullius temporis præſcriptio currit minori Bald. conſ. 29. n. 6. & ſeq. vol. 1. Alban. conſ. 60. nu. 7. & ſeq. Alciat. conſ. 16. n. 4. cui addo tex. in l. bonefidei ff. de acq. rer. dom. per quem probatur pupillo non currere præſcriptionem decem, vel viginti annorum.

1 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, contrarium conſului, motus præſertim ex eo, quod prorogaretur tempus adiectum à Concilio, quod nullo modo fatendum puto, & vide Roderic. tom. 3. qq. reg. q. 17. art. 17. verſ. ex quib. infertur.

Finis Tituli Praxis Regulorum.

PRAXIS PRECEDENTIARVM.

RESOLVT. DLXII.

Vicarij foranei an præcedant Præpoſitos Eccleſiarum Collegiatarum.

1 *Vicarij foranei potius officium, quam dignitatem obtinent.*
2 *Vicarius repræſentat Epiſcopum.*
3 *Vicarius foraneus non habet iuriſdictionem ordinariam.*

N facti contingentia reſpondi negatiuè ex infraſcriptis. Primò, quia Vicarij foranei potius officium dicuntur habere, quam dignitatem, vt in rubrica de offic. delegat. & in rubr. de offic. Vicar. quemadmodum dicitur de Prioratu clauſtrali, qui dicitur officium non dignitas. Card. in clement. 1. §. fin. de ſupplend. neglig. Prælat. contra, Præpoſiti dicuntur conſtituti in dignitate eccleſiaſtica potius, quàm in officio, & habent nomen prælationis, quæ competit in ea inſtitutis. cap. cum acceſſiſſent, de conſt. & Inn. in c. ad hæc de off. ordinar.

2 Non obſtat, quod Vicarius repreſentet Epiſcopum, & conſequenter debet gaudere ijſdem priuilegijs quibus Epiſcopus, ſecundùm Panor. in conſ. 21. & in ſimili de Vicerectore dixit Roman. in ſing. 362. vbi dicit, de hoc eſſe vnicum tex. in c. præcipimus diſt. 93. & etiam ſecundũ eum facit doctrina Bart. in l. ſi filius de legat. 1. & quod hoc ſit verum, patet, nam ſecũdum Alberic. de Roſa in dictionario ſuo, in verſ. Vicarius, ſemper Vicarius cuiuslibet Prælati in loco Capituli tanquam vicem gerens debet honorari, & ad hoc alleg. tex. in cap. fi. 93. diſt. vbi gl. & concord. doct. Abb. in c. poſtulaſti de conceſſ. præbend. ſub n. 9. in fin. dum loquitur de Ambaſciatore, qui debet honorari oratione eius, qui eum miſit, vt per iura ibi per eum allegata, & ad omnia prædicta concordant quamplurimæ auctoritates, & iura, de quibus per Dec. in cap. ſane, il ſecondo, de off. delegat. in princ.

3 Quia reſpondetur id non procedere in Vicarijs foraneis, quia dicuntur delegati, ſecundum deciſion. Rotæ 297. parte 2. diuerſ. nec cenſentur vna eademque perſona cum Epiſcopo, nec faciunt idem auditorium, & conciſtorium cum Epiſcopo, prout dicitur de Vrbano Vicario Epiſcopi Generali, gl. in clementin. & ſi principalis, vbi Cardinal. & Ancharan. de reſcriptis, & in capitulo 1. de officio Ordinar. in 6. Alexand. & alij in rub. de offic. eius. Curtius iun. conſil. 242. num. 22. volum. 3. Didacus variarum reſolution. lib. 3. cap. 20. num. 4. cum adductis, per Sbroz. in tractat. de officio Vicarij libro 1. quæſtio 13. & 23. nec propriè officiales dicuntur, ſed abuſiuè idem Sbroz. in d. tract. quæſt. 20.

Tum denique, quia Præpoſiti dicuntur habere immediatè dignitatem à Pontifice Maximo, & conſequenter præferendi ſunt Vicarijs foraneis, qui facultatem obtinent ab Epiſcopis arg. text. in cap. per tuas de maioritate, & obedient. Card. in cap. Epiſcopos 17. diſtint. Cephal. conſil. 611. volum. 5. quem refert. Coſta conſil. 24. & Sair. deciſion. 3. de maioritate & obedientia.

RESOLVT. DLXIII.

An Vicarius Epiſcopi præcedat Gubernatorem, vulgo Capitaneum, in functionibus eccleſiaſticis.

1 *In præcedentijs attenditur conſuetudo.*
2 *Ad inducendã conſuetudinem requiritur tempus decennij.*
3 *In materia præcedentiæ iudicatur ſecundum quaſi poſſeſſionem.*
4 *Vicarius repræſentat Epiſcopum.*

1 CVidam ciuitati ex antiquiſſimis priuilegijs, & ab immemorabili tempore competit ius nundinarum, ſeu mercatus in die feſtiuitatis Sancti N. per totã hebdomadam eiuſdem menſis, cum facultate quoque creandi, & conſtituendi Magiſtrum Mercatus, qui habet plenariam cognitionem omnium cauſarum ciuilium, criminalium, & mixtarum, cum mero, mixtoque imperio, & gladij poteſtate, & conſequenter ſuccedere habeat in omnibus, & per omnia Regio Gubernatori: quare cum præfatus Magiſter Mercatus ex inueterata conſuetudine fuiſſet in pacifica, & quieta poſſeſſione temporibus, quibus ſolemniter in feſtiuitatibus celebratur Cappella per Epiſcopum ſedendi in dicta Cappella, ac præcedendi Vicarium Domini Epiſcopi in thurificatione: & cum per modernum eiuſdem Ciuitatis Epiſcopum hoc prohiberetur, rogatus, ego pro veritate reſpondi per infraſcripta.

Et pro Capitaneo facit, quod cũ ipſe ſit in antiqua poſſeſſione, & cõſuetudine præcedendi conſequenter, ad præſens quoque præcedere debet, ex regula iuris in præcedentijs eſſe attendendam conſuetudinem, ſecundum quam etiã minores præcedunt maiores Bal. in l. obſeruare §. antequam in fine, ff. de off. Proconſ. Auendan. de exequend. mand. Reg. par. 1. cap. 19. verſ. itaque in modo. Marta conſ. 62. nu. 7. vol. 1. Ann. conſ. 40. vol. 1. & Bomin. cõſ. 21. in princ. vol. 1. Nauar. conſ. 1. num. 3. de maior. & obed. Mar. Antonin. variar. reſolut. lib. 1. ref. 81. num. 5. vnde Bald. in cap. cum olim in 1. not. de cõſuetud. pro regula tradit, quod cõſuetudo aſſignat loca ſedendi, & ſtandi, & non debet præpoſterari, de quo Ang. conſ. 111. allegat multa iura Menoch. latè conſ. 51. n. 49. vol. 1. & conſ. 126. num. 3. vol. 2. Leonius conſ. 1. nu. 20. poſt Inn. in cap. 1. de maiorit. & obed. & idem Bald. in cap. 1. §. Marchio nu. 5. de his, qui ſeu. dare poſſunt, dixit, quod Barones penes Regem debent ſedere ordine conſueto, vt voluit quoque Fel. in cap. ſtatuimus de maioritate, & obed.

In hac materia præcedentiæ ſufficit conſuetudo inducta ſpatio decennij, etiam de iure canonico, ſecundum quod tradunt Aret. in conſ. 23. num. 11. in 3. dub. Gramm. in dec. 64. n. 34. Mazar. in conſ. 26. num. 34. & Ann. cit. loc. num. 5.

3 Vrgebat quoque pro eodem Gubernatore, quòd in materia præcedentiæ eſt iudicandum, ſecundum quaſi poſſeſſionem, Zabarell. conſ. 62. col. 2. Corn. conſil. 193. num. 11. volum. 2. Imolenſ. conſ. 164. num. 48. Menoch. conſ. 51. vol. 1. & Burſat. conſ. 343. vol. 4. & adeo procedit, quod vbi non eſt datus ordo in ſedendo, melior eſt conditio poſſidentis. Auend. de exequen. mand. p. 1. cap. 19. num. 16. poſt Bal. in l. per agrum, C. de ſernit. & aqua,

& aqua, in qua possessione sufficit vnicus actus, secundum Ann.alleg.90.quare cum præfatus Gubernator nedum per vnicum actum, imò per infinitos præcesserit Vicarium, proinde libere fatendum erit, ad præsens debere pariter præferri.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului, motus ex pluribus.

4 Tum primo, quia cũ Vicarius repræsentet Episcopum, & in illius locum sit subrogatus, consequenter ei quoque eadem debetur reuerentia, vnde quemadmodum Episcopus omnes præcedit, ita eius Vicarius; honor enim, seu præeminẽtia quæ debetur principali, debetur quoque subrogato, glos. in cap. quæ de causa in verb. quicquid 2.q.4. Abb. in cap. mãdata col. 1. ad medium vers. fatendum tamen de præsumpt. Ang. in l. si prior §. à Titio in princ. ff. qui potior. in pignore. Anchar. in cap. grandi in 5. not. de supplenda negligentia Prælat. cum etiam Vicarius Principis omnia ea possit, quæ ipse Princeps, Isern. in cap. Imperialem de prohibita fedui alien. per Feder. Surd. cons. 281. n. 1. vsque ad n. 4. & in cons. 540. num. 18. vol. 4.

His accedat, quod tradi solet de coadiutore cũ futura successione, qui in absentia coadiuti debet sedere & incedere in eodem loco antiquo, in quo poterat coadiutus, si præsens fuisset. Nauar. cons. 2. n. 5. vers. 7. de cler. ægrot. vnde Felin. in cap. cum olim num. 1. vers. sed. vera solutio de maiorit. & obed. voluit, quod honor debeatur subrogato, sicut principali in actibus, in quibus illum repræsentat, sequitur Gabriel de reg. iuris, concl. 2. num. 45. vers. secundo limita.

Tum secundo, quia Vicarius digniorem obtinet auctoritatem Capitaneo, imo maiorem, & nobiliorem administrationem, cũ præsit personis, & rebus Ecclesiasticis, quibus laici sunt inferiores, cap. solitæ de maior. & obe. Sbroz. de off. Vic. lib. 2. q. 26. n. 1. & seqq. ideo est præferendus Capitaneo.

Non obstant contraria, præsertim illud de cõsuetudine, quia illa est omnino nulla, atq; inualida, iuxta tradita per Panorm. in cons. 21. n. 4. vol. 1. Nonius cõs. 72. n. 24. Sbroz d. lib. 2. q. 25. num. 6. quem refert Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 1. res. fin. casu 31. Respondetur secundo, quod cũ præfata consuetudo sit cõtra ius, quia inferior præcedit superiorem, propterea censenda est corruptela, ideo reijcienda, cap. consuetudo 9. dist. nec aliquo cursu temporis poterat præscribi, secundum Fel. & ibi Panorm. in cap. statuimus de maior. & obed. & DD. in cap. fi. de consuetudine.

RESOLVT. DLXIV.

Canonicus maior ordine, an præferatur antiquiori in tempore minori in ordine.

2 *In processionibus attenditur consuetudo.*
2 *In præcedentijs attenditur duplex ordo.*
3 *Refertur declaratio Congr. Sac. Rit.*

VEtustissima consuetudine introductum erat inter Canonicos cuiusdam Ecclesiæ, vt Canonici, Diaconi, & Subdiaconi præcederent in sedendo in choro, in processionibus, ac in omnibus functionibus Canonicis Presbyteris, seu presbyteralem Canonicatum obtinentes, quare Reuerendiss. Episcop. abolevit hunc ordinem, constituendo totum contrarium, scilicet, vt in omnibus fũctionibus Canonici Presbiteri cæteris præferrẽtur, vnde fuit quæsitum an istud de iure fieri potuisset; ego verò pro opinione negatiua considerabam, quòd cum in præcedentijs habetur ratio consuetudinis, secundum Bald. in cap. cum olim de consuetudine, quod maximè procedit vbi consuetudo esset antiqua, cuius initij non esset memoria, cum tũc haberet vim priuilegij, cap. super quibusdam §. præterea, & ibi glos. in verb. non extat de verborum significatione l. hoc iure §. ductus aquæ ff. de aqua quotid. & æstiu. glos. in cap. fin. in verb. legitime de consuetudine. Dec. in cons. 11. n. 9. in fin. Gabr. concl. 1. in princ. de præscriptionibus, & fuisse in Rota resolutum refert Verall. in dec. 10. part. 2. quod procederet quoq; etiã si esset contra ius, secundum Fel. in cap. statuimus in prin. de maior. & obed. Gallesf. tract. de annatis fol. 35. Bero. cons. 7. n. 7. vol. 1. Ludouic. conclus. 38. illat. 136.

Et quamuis de iure Canonicus, qui maior est ordine, præferatur, etiã quod postea sit receptus, c. statuimus de maiorit. & obedient. nihilominus quãdo adesset consuetudo in contrarium, prout in casu, de quo verba facimus, id non procederet, quia tunc primo loco receptus, præcedit postea admissum, etiã habentem maiorem ordinem, quia vt dixi, in præcedentijs attendenda est consuetudo, vt in proprijs terminis Nauarr. cons. 3. de maior. & obed.

2 Vrgebat denique pro Capitulo, quod cũ in dignitatibus duplex ordo reperiatur, prioritatis temporis, & alter maioritatis honoris, Anna cons. 42. lib. 1. verũ cum in casu nostro non consideretur maioritas honoris, cum in Capitulo prædicto non reperiatur aliqua dignitas, sed omnes sunt æquales, igitur temporis prioritas erit attendenda, sicut dicitur quoque in Episcopis, qui in Concilijs illum ordinem tenere debent, quem habent ex tempore promotionis ad Episcopatum, cap. Episcoporum 74. dist. cap. fin. 75. dist. c. Episcopos 17. dist. Fely. in. rubr. de maior. & obed. Cassan. in cathalogo glor. mundi part. 4. considerat. 23. fol. 92. Lucas de Penna in l. 2. C. de off. præf. prætor. lib. 12. num. 3.

Sic etiam antiquiores Clerici, & DD. debent habere primum locum, Bal. in cap. cum olim per illum tex. de consuet. Dec. in cap. clerici de iudic. Gratus cons. 116. num. 6. vol. 2. multos alios allegans.

Cæterum quicquid sit ex supradictis, contrariam censeo esse tenendam sententiam, ob declarationem Sac. Cong. Rituum, cuius verba sunt, videlicet.

3 *Cum secundum cuiusque dignitatem quilibet in sede sit honorandus, & qui prior est in ordine, in loco etiã præmiti debeat, declarauit sacrorum Rituum Cõgregatio, Canonicos, qui in ordine presbyterali constituti, Canonicatum presbyteralẽ obtinuerint, in choro, Capitulo, processionibus, & sessionibus præcedere debere Canonicos in Diaconatu, vel Subdiaconatu constitutos; Canonicatus diaconales, aut subdiaconales obtinentes, etiam si postea fuerint in ecclesia admissi, & recepti, nõ obstante cõsuetudine ecclesiæ, quæ tanquam abusiua, atque improbata, non debet admitti. Vnde Canonico prouiso de Canonicatu presbyterali in ecclesia vbi præbendæ sunt distinctæ, censuit Sacra Cõgregatio deberi locũ inter alios presbyteros supra omnes Diaconos, & Subdiaconos licet prius in ecclesia receptos.*

RESOLVT. DLXV.

An Canonicus prior in data, præcedat Canonicum posteriorem in data, verum anteriorem in possessione.

1 *Ex sola concessione Principis transfertur dominium.*
2 *In gratiosis attenditur tempus datæ.*
3 *Validum est argumentum à simili.*
4 *Honor debetur antiquiori Canonico propter fructus possessionis.*

IN facti contingentia respondebam, dicendo pro anteriore in data, quod ipse veniat præferendus, & mouebar ex pluribus.

1 Primo, quod concesso priuilegio à Principe, parum est curandum de actuali possessione, cum Princeps ex sola concessione transferat dominum, & possessionẽ,

ita quod non exigitur actus corporeus, cap. capitulũ ſanctæ Crucis de reſcript. Bal. in l.1.C.de rer.permut. Iaſ.in l.traditionibus in 1.col.in princ. C.de pact. & in l.vt inter diuinum num.3.&ſeq. C. de ſacroſan. eccl. Rom.conſ.298. Frez.de ſubſ. fol.97. num.64. & Anan. conſ.42.vol.1.

2 Tum ſecundò, quia cùm ſimus in gratioſis,proinde attendi debet tempus datæ, cap. tibi qui & cap. ſi eo tempore de reſcript.in 6.cap. eam te, & c. conſtitutus eod. tit.Bal.& Caſtr.in l.1.C.vt lite pend.Luc.de Penna in l.1.C.de præf. prætor.lib.12.

3 Tum tertiò,quoniam loquendo à ſimili, quod validum eſt argumentum,Licentiatus ſi poſt longum tempus ad gradum promoueatur,præfertur omnibus illis, qui medio tempore ad gradum ſunt aſſumpti. Fel. in rubr. de maior. & obed.col.1. Socc. conſ 70.volum.4. Boer,de auctoritate magni Conſilij num.98. Dec.in l. cum quid col.3.ff.ſi cert.pet. & Gab.concl.1.de maiorit. & obed. vbi communem nuncupat.

Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrariam ſententiam putaui veriorem, ac iuri magis conſonam, quam tenent, & ſequuntur Bal.in c. cum olim in princ.de conſuet.Ant.de Butr.in c.fi.de cau. poſſ. & propriet.Bommin. conſ.21.n.16.Rot.in dec.2. de conſuet.in nouis Caput.in dec.357.n.1.lib.2. Grat.in add. ad dec.16.in prin.Nouiſſ.in ſua prax.c.64.in ann.quorum opinio corroborari poterit iuribus,& rationibus.

4 Ratio eſt, quia huiuſmodi honor datur antiquiori Canonico propter eius maiora onera,quæ in Eccleſia ſubſint,quia iſtæ præeminẽtiæ ſũt fructus poſſeſſionis, & propterea Canonico, qui prius cœpit,poſſeſſionem deberi præcedentiam in ſtallo chori, & danda voce in Capitulo,& alijs,&c.& ex prædicta ratione ita fuit reſolutum in Rota Romana in vna Vicentina precedentiæ 27. Aprilis 1594. coram Licta, & tandem in vna Burgen. 30.Aprilis 1599. coram Mantica.

Iuribus etiam probatur primo per tex. in l.1. C. de conſulibus lib.12. vbi inter conſules is, qui primo accepit poſſeſſionem conſulatus, præfertur.

Secundò, per tex.in l.vnicuique C. de proximis ſacrorum ſcrinior. lib. 12. vbi qui poſteriori tempore in militiam ſacrorum ſcriniorum admiſſus eſt,poſteriori loco ſedere debet.

Tertiò,per tex.in l.fin.C.de tironibus lib.12.ibi,niſi cui & laborum aſſiduitas, & ſtipendiorum prolixitas ſuffragatur.

Quartò,per tex.in l.2.C.de off.Mag.offic.ibi,vel labor prolixior fecerit anteire.

Quintò per gloſ. in cap. fin. in verb. antiquiores de maior.& obed.ibi,ſed & tempore, quo in Eccleſia militauerint.

Non obſtant contraria,præſertim illud,quod primo loco prouiſus,licet in poſſeſſione poſterior,præferatur prouiſo ſecundo loco, cap.eum cui de præb. in 6. quia ſecundum Nouiſs.loco cit.procedit in iuribus,quæ ſimul cum ipſa re transferuntur,non in prærogatiuis, & præeminentijs,quæ perſonis cohærent.

RESOLVT. DLXVI.

An Archidiaconus præferatur Archipresbytero.

1 *Archidiaconus dicitur caput Capituli.*
2 *Archidiaconus habet primam vocem in choro, & locum in Capitulo.*
3 *Archidiaconus habet maiorem dignitatem quacunque alia in Eccleſia Cathedrali.*

1 PRo Archidiacono facit; quod ipſe non eſt membrum inferius Capituli,verũ caput,quoniã abſque ſcrupulo aliquo Archidiaconus dicitur caput capituli,vt probat tex.in c.dilecti filij de maior.& obed. vbi Ant. de But. & Io. de Imol. in 1. not. colligunt ex illo tex. dicente, conqueſti ſunt dilecti filij Archidiaconus, & Capitulum, quod Archidiaconus dicitur re ipſa eſſe caput Capituli, & hoc magis expreſsè ſentit Bald.inibi, qui ex illomet tex. colligit, quod Capitulum proſequitur iura Epiſcopatus vbicunque Epiſcopus eſt in negligentia,vel dolo, & ſic Bald. per illum tex. loquitur de Capitulo conquerente, vbi interueniebat Archidiaconus cum Canonicis,& conſequenter intelligit, quod appellatione capituli venit Archidiaconus,vti caput.

2 Et inde eſt,quod Archidiaconus ipſe in omnibus,& quibuſcunque Eccleſijs Italiæ habet, tã de iure,quàm de generali conſuetudine,& antiquiſſima obſeruantia primum locum in choro, & primam vocem in Capitulo cum maxima præeminentia præ cæteris in ipſa eccleſia,vt latè oſtendit, ac comprobat Barbat. conſ. 5.col.1.cum ſeq.vol.2.Hart.conſ.23.n.6.& ſeq.Bomin. conſ.22. num.31.& ſeq. vnde de diſtributionibus quæ ſunt de communi maſſa Capituli,debentur duę partes Archidiacono, Viu.lib.1.comm.opin.cap.70. nu.2. & idem in dec.290.

3 Item facit,quod voluit Abb.conſ.21.vol.1.quem refert,& ſequitur Bomin.conſ.22. nu.18.vol.1. quod dignitas Archidiaconatus eſt maior dignitas quacũque alia,quæ ſit in Epiſcopatu, cum Archidiaconus dicatur oculus Epiſcopi, cap.ad hæc de off.Arch. quare ſi caput Capituli dicitur maior dignitas,cur non debet Archipresbytero præferri.

Denique facit, quod Archidiaconus de iure communi habet multas iuriſdictiones, vnde obtinet perpetuam vicariam, & iuriſdictionem ordinariam, c.1. & ibi gl. in verb. Vicarium de off.Vic.c. ad hæc de off. Arch. Silueſt.ver.Archid.§.1.licet hodie ſit correctum per Conc. Trid. ſeſſ.24. cap.20.

Addo quoque pro Arch.tex.in terminis in cap.1.de off.Archipresbyteri,cuius verba ſunt,Sciat Archipresbyter ſe eſſe ſubiectum Archidiacono, & eius præceptis, ſicut ſui Epiſcopi obedire.

Pro Archipresbytero verò adducitur tex in cap.officium de off. Archipresbyt.vbi abſente Epiſcopo, Archipresbyter præfertur Archidiacono in ſunctionibus ſacerdotalibus.

Vnde pro conciliatione dico, quod Archidiaconus precedit Archipresbyterum in adminiſtratione,& Archipresbyter precedit Archidiaconum in diuinis,gloſ. in cap.1.de off.Archipresb.Quid vero dicendum ſit in præpoſito alicuius eccleſiæ,an ſcilicet,præferendus ſit Archidiacono in præeminentijs incenſationum, & oſculo pacis vide dec.Rotæ Rom.865.cum duab. ſeq. in recollect. per Farin. in nouiter nouiſſ.

RESOLVT. DLXVII.

An Vicarius præſidente Epiſcopo in Sinodo diœceſana, præcedere debeat Capitulum.

1 *Vicarius repræſentat perſonam Epiſcopi.*
2 *Vicarius omnibus Canonicis eſt præferendus in proceſſionibus,& ſimilibus.*
3 *Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi.*
4 *Epiſcopus facit vnum corpus cum Capitulo, & Canonici membra.*
5 *Vniuerſitas eſt dignior perſona ſingulari.*
6 *Vicarius non debet ex neceſſitate intereſſe in Synodo.*

1 PRo Vicario facit primo,quod cum per eũ repreſẽtetur perſona Epiſcopi,cõſequẽter vti ipſe Epiſcopus alios præcedit ex regula iuris, quod prerogatiua, & honor,qui debetur principali,eſt debitus quoq;eius locumtenenti, ſeu eum repræſentãti. Dec.in cap. ſane n.2. poſt med.verſ.reſoluendo de off.deleg.vbi concludit

dit generaliter Delegatum, Vicarium, vel Locũtenentem deberi honorari tanquam repræsentantem personam principalis, & propter talem prærogatiuam cæteris euis partibus esse præferendos; vnde dicitur in c. grandi de suppl. neglig. Prælat. in 6. & in cap. in noua 16.q.7. administratori honorem exhibendum, sicut ipsi Domino, vt patet ex illis verbis, *debitum eis exhibentes honorem*, & notat ibi Anchar. in 5.not. & Barbat. in d.cap. sane, il secondo, n.3. de off. deleg. & Ang. in l. si prior §. a Titio n.1. per illum tex. ff. qui potior. in pig. voluit prærogatiuam, quæ est in principali, esse in eius Locumtenente, sequitur Fel. in cap. cum olim, il secõdo, sub num.2. vers. item de off. deleg. Rimin. ad rubr. ff. de offic. eius, num.3. vnde voluit Franch. in d.cap. grandi, num.5. gerenti vices alterius, eundem deberi honorem, qui debetur ei, cuius vicem gerit, hoc idem voluit Abb. in d.cap. sanè, num.2. post med. vers. & facit, vbi per illum tex. vult Vicerectorem scholarium esse honorandum sicut Rectorem, quia Rectoris vices gerit, idem Abb. in d.cap. cum olim in 1.not. & ibi Fel. n.1. & Rom. sing.367.

2 Secundo pro Vicario facit, quod voluit Abb. in consil.21.vol.1. vbi ex pluribus rationibus concludit de iure Vicarium Episcopi præferendum esse in congregationibus, sessionibus, & processionibus canonicos, idem tenet Anan. in cons. inserto in fin. lect. Decretal. lib.1.n.5. qui loquitur, siue Episcopus sit præsens, siue absens, & hanc partem Vicarij sequitur Fel. in rub. de maior. & obed. n.10. in fin. & in cap. statuimus n.1. ver. & dicit Abb. eod. tit. vbi dicit, quod non valet cõsuetudo in contrarium, sequitur Ias. in l. de quibus nu.69. & 77. de leg. Crot. in l. omnes populi n. 85. de iust. & iur. Petr. de Rauen. in tract. de consuet. sect.2.n.42. de Curt. eodem tract. in princ.c.nu.30. ver. posset etiam. Arnon. fin.28. Gamb. de off. leg. lib.3.num. 109. quam opinionem pluribus rationibus etiam defendit Cassan. in cathal. glor. mund. p.4. consid.46. Bertrand. in cons.73.num.8.lib.1.part.2. Bero. cons.22. n. 20. lib.1. Rebuff. in praxi de iure Episcoporum nu. 7. Gabr. de præsumpt. concl.1.num.37. & quod Vicarius præcedere debeat, tam præsente, quam absente Episcopo, latè defendit Ant. de Put. in suo clypeo pastorali, cap.6. num.39. cum pluribus seq. Cucchus in suis institutionibus, lib.2.tit.8.n.49. & hanc opinionem pro Vicario videtur, quod Rota tenuerit in vna Algaren. coram Oradino, vt habetur in decis.277. & in vna Placentina Sedis coram Seraphino, & in terminis quod in Synodo diœcesana Vicarius generalis sedere debeat ante dignitates, & Canonicos tenet Henric. Bott. de Synodo in 3.p.nu. 20. quem sequitur Sarmien. select. interpr. lib.7.cap.17. Ex quibus auctoritatibus videtur colligi posse hanc opinionem esse magis communem, quicquid in contrarium scripserit Menoch. cons. 51. & Ioan. Piccard. cons. seq. lib.1.

Tertio, quia Vicarius habet iurisdictionem ordinariam in tota diœcesi etiam supra Capitulum, & in singulos de Capitulo, & sic ratione iurisdictionis tanquã superior præcedere debet Capitulum, & singulos capitulares, maximè cũ Vicarius dicatur associari Episcopo in iurisdictione, cap. in nouo 16.quæst.7. & faciat idem consistorium cum Episcopo, cap.2. de constit. in 6. Vnde cum repræsentet personam Episcopi, alias præferri debet per text. in cap. præcipimus 93. dist. vbi dicitur, quod locum tenens debet tenere locum sui principalis.

Cęterum supradictis minimè refragantibus, contrarium videtur dicendum.

4 Tum primò, quia Episcopus facit vnum corpus cũ Capitulo, cuius corporis ipse est caput, & Canonici membra, cap. nouit de his, quæ fiunt à Præl. sine consensu capit. glos. in c. irrefragabili in ver. per capitulũ de off. ord. Monac. in c. à collatione de appell. in 6. Vnde esset inconueniens, & contra ordinem naturalem, quod membra disiũgantur à capite. cap.1.dist.12. ideò nec Vicarius, neque alius inter caput, & membra interponere se poterit neq; ordine legali, neque naturali cùm sint vnum, & idem corpus, idem Monach. in cap. Romana num.9. de sent. excom. ita vt Canonici dicantur pars corporis Episcopi, sicut Cardinales Papę. Abbas in c. nouit de his, quæ fiunt à Præl. sine cons. cap. & ita in specie contra Vicarium latissimè concludit Gõzal. Mendez lib.1.diuers. iur. arg.c.1. per tot. vbi respõdet omnibus adductis per Sarmien. contrariũ sequentem d.c.17. quod etiam voluit Piccard. inter cons. Menoch.52. à nu.238. vsque ad 156. lib. 1. prout dicimus de Rege, qui tam in suo Regno, quam extra præcedit Cardinales vti singulos, in Concistorio tamen, & Cappella Papę sedet post primum Episcopum, vel post antiquiorem Cardinalem Presbyterum, & idem de Imperatore ante coronationem, vt in Pontificali, seu Cęremon. in rub. de recep. Regis, & rub. de ingress. Imp. Menoch. cons.902.nu.71. vers. ita quoque lib. 10. post Piccar. d.cons.52.n.145. vbi etiam, quod dictus liber Pontificalis, seu Cæremonialis, tanquam authenticus attenditur in decisiuis. Host. in c. consuluit de Sacram. Ord. Botte. de Synodo p.3.n.6. & 43.

5 Tum secundò, quia Collegium, & quælibet Vniuersitas, vel Congregatio est dignior, quam' persona singularis, cap. statutum de elect. in 6. & multis cõprobat Cassan. in cathal. glor. mundi cons. id. 32. col. antepenult. vers.8. facit p.2. ideo dicimus, quod licèt Abb. præferatur Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, Bald. in c. pastoralis in verb. extra de off. deleg. Dec. cõs.162. col. 1. Botte. de Synod. p.3.n.15. Piccard. d. cons.52.n. 131. tamen intelligitur, nisi Canonici collegialiter procederent, quia tunc repræsentant Ecclesiam Cathedralem, quæ plus alijs debet honorari, quare sunt præferendi, videlicet in processionibus, & similibus actibus, prout concludit Domin. in c. quamuis, §. quamquam in princ.n.3. vers. nota, quod Ecclesia Cathedralis, & ibi Franch. in vlt. not. n.3. de præbend. in 6. Ripa resp. 23. lib.1.num.3. Sylua de benef. p.1.q.1.n.81. vsque ad 87. Cassan. in cat. glor. mundi considerat.32. in princ. vers. sed intellige prædicta, & col. 11. in fin. vers.5. pro hac parte facit, p.4. Felyn. in c. meminimus col.2. in princ. vers. ex quo infertur n. 6. de accus. ita vt Capitulum quoque Ecclesiæ Cathedralis præferatur Capitulo Collegiatæ, etiam in propria Ecclesia Collegiata, quia si Episcopus est præferendus Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ, etiam in dicta propria Ecclesia Collegiata, vnde etiam Capitulum Ecclesiæ Cathedralis tanquam membrum Episcopi, prout in specie concludit Gonzal. Mendez lib.1.diuers. iur. arg.c.1.

6 Tum denique, quia Vicarius non est de illis, qui ex necessitate debeant in Synodo diœcesana interuenire, nam in multis locis fit mentio de illis, qui sunt vocandi, inter quos connumeratur Capitulum, & tamen nullibi reperiatur vocandum esse Vicarium Episcopi, vt in c. decernimus 18. distin. Anchar. in c. graue nu.15. in fi. & ibi But. post num.16. & Imol. sub n.20. de præb. & liquet ex Famagust. in tract. de Concil. in tit. qui in conc. sint vocan. col. pen. ver. in Concilijs autem synodalib. vbi ponit omnes vocandos, & nihil dicit de Vicario, quare in Concilijs generalibus, in quibus præest Papa vnà cum Cardinalibus tanquam membra ipsius vocandi sunt Patriarchæ, Episcopi, Archiepiscopi, & tamen de illius Vicario nullum verbum fit, post Host. & alios tradit Pet. à Mont. in Monarchia Conciliorum cap. Concilio qui interesse debent, sub nu. 1. Si autem Papa non præest, tunc præest Legatus nomine eius, qui dicitur habere iurisdictionem delegatam, Imol. in d.c. graue num.22. vers. si autem de præb. & ita etiam fuit factum in Conc. Tridentino, quæ iurisdictio, & auctoritas Legati præsente Papa cessat, & in nulla habetur con-

conſideratione, meritò idem dicere debemus de Vicario Epiſcopi in Synodo diœceſana, quia quod iuris eſt, de toto, quoad totum, idem iuris eſſe debet de parte quoad partem, l. quæ de tota, ff. de rei vend. capitul. paſtoralis, §. item, de officio. deleg. & ita arguit de Concilio generali, Petr. à Monte in dicta Monarch. Conc. in d. c. Concilio, qui deb. intereſſe, ſub num. 11.

Non obſtant contraria, preſertim quod Vicarius habet iuriſdictionem ordinariam in tota diœceſi, & eſt ſupra Capitulum, & ſingulos de Capitulo ratione iuriſdictionis, & conſequenter tanquam ſuperior præcedere debet, quia reſpondetur hoc procedere in his rebus, & in locis, in quibus habet maiorem iuriſdictionem, & ſic loquuntur Abb. Io. de Anan. Felin. Sarnien. & deciſio in cauſa Algaren. & in cauſa Placentina Sedis, & aliæ auctoritates ex aduerſo allegatæ.

Neque obſtat illud de identitate reuerentiæ, ſiue honoris, quia reſpondetur hoc non eſſe ſemper verum, quia multa competunt Epiſcopo, quæ non competunt eius Vicario, & propterea reſpectu amplioris, & firmioris iuriſdictionis magis honorandus eſt Epiſcopus, quam eius Vicarius, vt latè deducit, Alciat. in rubr. de off. ord. num. 28. in fin. & num. 29. in princ.

Sed prima opinio videtur verior, & audiui fuiſſe deciſum à Sac. Congregat. ſuper ritibus, & à fel. record. Clement. VIII. in vna Nolana.

RESOLVT. DLXVIII.

An Præpoſitus Eccleſiæ Collegiatæ omnibus Canonicis eiuſdem Eccleſiæ præferatur, ita vt non teneatur petere licentiam Canonico punctatori.

1 *Præpoſitus non tenetur petere licentiam à Canonico punctatore.*
2 *Peruerteretur ordo Eccleſiæ, ſi Præpoſitus obtemperaret eius inferioribus.*
3 *Præpoſitus, vti maior, alijs præcedere debet.*

1 CONſideratis conſiderandis, ac viſis omnibus de iure videndis in quadam cauſa mihi delegata pronunciaui in fauorem Præpoſiti, vt ſcilicet cogi non poſſit, quando vult à Choro diſcedere, petere licentiã Canonico punctatori, & mouebar ex pluribus.

2 Primo, quia alias peruerteretur ordo eccleſiaſticæ Hierarchiæ, & nullibi reperitur, quod ſuperior teneatur obtemperare eius inferioribus, & conſequenter ab illis petere licentiam, arg. text. in cap. cum inferior de maiorit. & obed. & Præpoſitum habere dignitatem non dubitarunt Doctores, præſertim Abb. n. 28. Io. And. num. 33. Fel. num 40. in cap. acceſſiſſent de conſt. quod patet etiam, quia ipſe vti caput, ſedet in primo loco, ac in manu dextera, ex quibus arguitur præſumptio maioritatis, ſecundum Bal. in l. decernimus in princ. in 2. not. C. de ſacroſanct. eccleſ. Reſtaur. de Imperatore q. 22. num. 3. & quæſt. 88. num. 7. Tiraq. de primogenit. in præfat. num. 13. vſque ad 17. vbi multa, quod honor conſiſtit in ſedendo ante alios, & dignior ſedere debet à dextris, & inferior à ſiniſtris, tanquam dextera pars ſit validior, præſtantior, religioſior, auguſtior, nobilior, & honoratior, Doctores in rubr. de maior. & obed. & non procedendo per mendicata ſuffragia. Quod Præpoſitus habeat dignitatem, text. eſt expreſſus in cap. quamuis de verb. ſignificat.

3 Tum ſecundò, quia ipſe Præpoſitus, vti maior cæteris Canonicis præfatæ Eccleſiæ Collegiatæ, alijs præcedere debeat, etenim maior dicitur etiam reſpectu honoris, & prelationis, cap. 1. & cap. ſtatuimus, & ibi Abb. in 2. notab. de maiorit. & obed. Riminald. in rubr. de off. eius num. 2. verſ. hoc comprobatur, Boer. in rubr. de off. deleg. num. 41. verſ. maior etiam ſumitur, pulchrè Bal. conſ. 387. col. 1. circa fin. verſ. maior. ab honore, & excellentia dicitur, lib. 1. Boer. dec. 286. num. 8.

RESOLVT. DLXIX.

Ius præcedentiæ an defendi poſſit armata manu.

1 *Exiſtens in quaſi poſſeſſione præcedentiæ poteſt ſe armata manu defendere.*
2 *Occidens aduerſarium prohibentem ne ſedeat in loco ſolito, non poteſt puniri pœna ordinaria.*

ORta lite, & controuerſia inter Canonicos cuiuſdam Cathedralis, quorum vnus erat Archidiaconus, alter verò Decanus, & exiſtente in quaſi poſſeſſione præcedendi ipſo Decano, Archidiaconus de facto ſe ingeſſit in functionibus eccleſiaſticis ad ipſum Decanum ſpectantibus, & conſequenter inſtabat Decanus ipſum debere præcedere; quare cum Decanus, defendendo ſe, ne à iure præcedẽdi deijceretur, Archidiaconum prohibentem occiderit, fuit à me quæſitum qua pœna eſſet plectendus, dicebam ego pœna ordinaria committentis homicidia, ad tex. in l. 1. §. 1. ff. de ſicar. cum non ſit de caſibus, in quibus excuſatur quis à pœna ordinaria, gl. in l. ſi vt allegas, C. ad leg. Iul. de ſicar.

Cœterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului, & ſecundum meum conſilium fuit iudicatum, quæ dec. poteſt ex nonnullis defendi.

1 Primo, quia exiſtens in huiuſmodi quaſi poſſeſſione ſedendi in ſuperiori loco, & præcedendi, poteſt etiam armata manu reſiſtere ei, qui vult illum amouere. Bald. in l. obſeruare §. antequam in fin. ff. de off. proc. Menoc. conſ. 257. num. 55. lib. 3. & conſ. 902. num. 77. lib. 10. Artham. conſ. 29. Balb. conſ. 17.

Quæ quidem quaſi poſſeſſio acquiritur vnico actu, prout in ſpecie concludit Marzar. conſ. vlt. lib. 1. idem Menoch. conſ. 126. num. 6. lib. 2. & ſufficeret quoque illum actum fuiſſe vltimum, Ann. alleg. 90. poſt Cald. conſ. 12. de iurepatr. per text. in cap. cum Eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ.

Tum ſecundò, quia in dubio eſt pronunciandum pro iſtis quaſi poſſeſſoribus, Card. conſ. 62. Corn. cõſ. 193. num. 14. lib. 2. Menoch. conſ. 51. num. 40. lib. 1.

2 Tum tertiò, quia ſecundum Gratian. diſcept. forenſ. lib. 1. cap. 110. num. 20. ſi quis prohibetur in loco ſolito ſedere, ſi defendendo ſe, ne ab illo loco deijciatur, aduerſarium prohibentem occiderit, non poterit puniri pena ordinaria, ſi ad arma prouocatus ſit, quia cauſa honoris, & vitæ æquiparatur, gl. in §. ſuſpectus inſtit. de ſuſpect. tut. & ita in ſpecie concludit Rebuff. in l. vnic. num. 354. gl. 1. C. de ſent. quæ pro eo, quod inter. Cordub. in l. ſi quis à liberis in princ. n. 33. & 34. de lib. agnoſcendis.

Tum quarto, quia etiam ſi laicis indulgetur acquirere in aliqua Eccleſia ius ſepeliendi in eminentiori loco, concludit Pariſ. conſ. 149. num. 2. lib. 4 quem ſequitur Rota per Pamphil. Calaguritana Cappellæ 28. Maij 1586. vbi ampliat ad ius retinendi arma, & inſignia domus, quæ benefactor poteſt acquirere in aliqua Eccleſia, Anchar. conſ. 113. iura, quæ loquuntur, num. 4. Anan. conſ. 86. pro expeditione in fine, Port. in §. apum inſt. de rerum diuiſ. vbi loquitur, tam de iure ſedendi in eminentiori loco, quam de præſtando oblationem Sacerdoti Cordub. in l. ſi quis à lib. in princ. num. 32. ff. de lib. agnoſcend. Non obſtat, quod non detur actio iniuriarum aduerſus eum, qui non patitur alicui honorem decerni, iniuriarum actio, §. ſi quis de honoribus, ff. de iniurijs, quamuis poſſit officium

cium iudicis implorari, Faber. in §. aliam instit. de bonorum possess. vbi de nobilibus matronis; quæ non agunt actione iniuriarum, sed iudicis officium implorant aduersus alias non tam inclytæ notabilitatis, vt defendantur in vsu sedendi in Ecclesia, aut offerendi, Ias. in l. si non fortem, §. libertas de cond. indeb. quia contrarium est verius, quod etiam detur actio iniuriarum, aduersus prohibentem decerni honorem ex allegatis per Gratian. in cit. cap. 110. num. 23. intelligendo respectu honoris, qui alicui præstatur ratione ordinis, & gradus, hic enim est necessariò tribuendus l. potioris, C. de off. rector. prouinc.

Finis tituli Praxis Præcedentiarum.

PRAXIS SEPVLTVRAE EIVSQVE electionis.

RESOLVT. DLXX.

Cur decedentes absque electione sepulturæ, alibi, quàm in Ecclesia S. Restitutæ sepeliri nequeunt.

1 *Redditur ratio cur decedentes absque electione sepulturæ non possint alibi, quàm in Ecclesia Sanctæ Restitutæ sepeliri.*
2 *Ampliatur conclusio etiam in viatoribus transeuntibus, non habentibus hospitium in ciuitate, contra opinionem glos. in cap. in nostra de sepult. quæ tenet huiusmodi ius sepulturæ spectare ad Ecclesiam Cathedralem.*
3 *Assignatur ratio ampliationis.*

1 IN facti contingentia respondi, rationem esse, quia Ecclesia Sanctæ Restitutæ Neapolis habetur loco vniuersalis Parochiæ totius Ciuitatis, & propterea decedentes absque electione sepulturæ, alibi, quam in ea sepeliri nequeunt, ex regula iuris, Ecclesiæ parochiali tantummodo competere ius sepeliendi omnes intra Parochiam decedentes, etiam si sint exteri, & forenses, habentes hospitium in Ciuitate; nam hi quoque sunt sepeliẽdi in Ecclesia Parochiali eorum habitationis, cum in ea sumantur Sacramẽta, & ei debeantur iura sepulturæ, Arch. post antiquiores in c. 1. n. 3. de sepult. in 6. Butr. in c. 1. n. 9. & Abb. n. 4. eod. tit. Bellam. in dec. 90. n. 4. & in dec. 16. n. 6. summa Siluest. in verbo sepultura, num. 8. cum alijs, Vital. in
2 clem. 1. de priuileg. nu. 9. Feder. de sen. cons. 253. Idem puto de viatoribus transeuntibus, nec habentibus hospitium in ciuitate: nam licet secundum vnam opinionem hoc casu ius sepulturæ spectet ad Cathedralem, quam tenet glos. in c. in nostra de sepul. Innoc. Host. & Io. Andr. in cap. 1. eod. tit. nihilominus alia opinio est verior, quod scilicet spectet ad Parochialem, intra cuius fines quis obijt, & hanc tenet Archi. Butr. Abb. & summa Sylvest. locis supra citat. Boer. decis. 175. maximè si concurrat, quòd per Parochialem fuerint morienti administrata Sacramenta, Abb. in cap. 1. de sepult. eo enim ipso, quod percipiunt ex Parochiali sacramenta, videntur in ea sepulturam elegisse Gemin. & Franch. in cap. 1. eod. tit. in 6. & est magis communis, quę licèt cessent in dicta Ecclesia S. Restitutæ, cum per eam non ministrentur Sacramenta omnibus decedentibus in Ciuitate Neapolis, propter multitudinem Parochiarum; nihilominus ex antiquissimo temporis cursu in ea sepeliuntur, quamuis decedentes ex ea non perceperint Sacramenta, & istam opinionem, tam in forensibus, quam in viatoribus, seruat Rota per Cardinalem Seraphinum in vna Hispalen. iuris sepeliendi, 9. Iunij 1595. vt patet in decis. eiusdem 1135.

3 Cuius conclusionis ratio est, quoniam ius sepulturæ multum pendet ab administratione Sacramentorum, & illius electio potest fieri etiam tacitè Vbald. de quart. Paroch. cap. 6. num. 18. & 19. Abb. & Siluester, vbi supra, & fuit resolutum in eadem Hispalen. iuris sepeliendi 15. Martij 1596. coram Illustrissimo Mantica, cui præfata causa per appellationem fuit commissa, vt habetur in dec. eiusdem 336. num. 2. & 6. Vnde viatores, & aduenæ morientes videntur tacitè elegisse sepulturam per istam administrationem Sacramentorum, vt prædixi, Butr. cap. 1. num. 9. & in d. cap. in nostra num. 3. de sepult. Gemin. in cap. 1. eod. tit. in 6. ita vt licet aliquis elegerit sepulturam in alia Ecclesia, seu Monasterio, teneatur soluere quartam parochialem canonicam Parochiæ, in qua recipiebat Sacramenta, clem. dudum de sepult. Conc Trid. sess. 25. de ref. cap. 13.

RESOLVT. DLXXI.

An solus actus sepeliendi faciat Ecclesiam Curatam.

1 *Ecclesia vt dicitur parochialis, quæ sint concurrenda, remissiue.*
2 *An per solum actum baptizandi possit dici Ecclesia parochialis.*
3 *Baptizare aliquando potest laicus.*

PRronunciauì cõtra quendam Presbyterum pretẽdentem quandam Ecclesiam sibi commendatam fuisse Curatam ex eo, quod apparebat Presbytero, seu cuiuis alio in dicta Ecclesia Rectori competere ius sepeliendi, & mouebar ex decis. Rotæ 50. par. 2. diuers.
1 vbi vt Ecclesia dicatur Parochialis, quatuor concurrere debent, & licèt spectet ius sepeliendi ad Parochos non tamen solus actus sepeliendi operatur, vt Ecclesia dicatur curata, Feder. cons. 135. vbi allegat. Arch. in cap. 1. de sepult. & Host. in cap. quia nonnulli de cler. non resid. & notat Gomes. in reg. de diomate quæst. 11. num. 8. Hodied. de benef. compat. & incompat. part. 1. cap. 13. num. 9. Paris. de resign. benef. lib. 2. quæst. 1. num. 108. & neque solus actus baptizandi
2 facit, vt Ecclesia dicatur curata, vt dicunt ijdem
3 Auctores in locis cit. vbi etiam reddunt rationem, quia actus baptizandi aliquando licite exercetur per laicum, Sot. in 4. sent. dist. 4. quæst. vnic. art. 2. & ecclesia potest habere cimiterium ex consuetudine, vel concessione Episcopi absque eo, quod habeat animarum curam Hodied. in cit. num. 9. hinc est, quod concurrentibus omnibus istis Ecclesia est Parochialis, & ita ad Parochum quoad præsentem quæstionem, spectat mortuos sepelire, vt fuisse dictum in Viridunen. Parochialis S. Victoris mense Octobris 1539. coram Sarnense.

RESOLVT. DLXXII.

An Canonici Ecclesiæ Neapolis exigentes aliquid pro concedenda licentia alibi sepeliendi, iure exigant.

1 *Facti species.*
2 *Pacisci de rebus spiritualibus simoniacum est.*
3 *Electio sepulturæ est de spiritualibus, & propterea in ea eligẽda, aliquid tẽporale accipi non potest, & n. 4. & 5.*
6 *Decisio quæstionis, & redditur ratio decisionis num 7.*

1 PRo cuius quæstionis dilucidatione supponendum est pro absoluto Canonicos Ecclesiæ Neapolis habere intentionem fundatã contra omnes decedentes

in

in dicta Ciuitate absque electione sepulturæ, vt in Ecclesia Sanctæ Restitutę, & non alibi sepeliantur, & quia quandoquidem euenit personas valde qualificatas decedere absque dicta electione, quorum hæredes petunt licentiam alibi sepeliendi, pro qua concedenda Domini Canonici solet aliquod pecuniæ exigere, propterea fuit dubitatum, an iure exigant, & dubiũ mihi faciebat contra exactionem, huiusmodi pactiones esse simonicas, per text. expressum in cap. pa-
2 ctiones de pact. vbi pactiones in spiritualibus fieri nõ debent, alias inducũt simoniam, & iuxta id, quod scriptum reliquit Grat. lib. 1. discept. forens. cap. 11. n. 8. pactiones, quæ solent fieri cũ clericis, & religiosis, vt pro sepultura detur pretium, aut aliquid annuum præstetur esse illicitas, & consequenter reijciendas, &
3 ratio est, secundum eum, quia cum hæc sint spiritualia, non debent admittere, quod pro eis sit dandum aliquod temporale, cap. postquam 13. quæst. 2. vnde neque de illis erit licita dispositio laicorum tanquam de annexis spiritualibus, secundum Panorm. in cap. cum laicis, num. 5. de reb. eccles. non alien. quare Spin. in spec. testam. glos. 2. princip. num. 44. voluit, quod sepultura in loco sacro est debita Christia-
4 nis, & necessaria, neque pro ea potest peti pecunia, aut aliquid dari allegat text. in cap. abolendæ de sepul. vbi pro sepultura nihil esse exigendum, & facit text. in cap. præcipiendum, 13. quæst. 2. vbi habetur adeo supradictas exactiones esse illicitas, vt neque poterit exigi, nisi sponte fuerit datum. vnde idem Grat. discept. 210. num. 7. tom. 2. discept. for. limitauit nisi quis viuens aliquid iusserit pro ea dari post eius mortem.

5 Secundum dubium mihi faciebat hanc opinionem videlicet pro sepultura nihil esse exigendum, tenere nonnullos Doctores nõ mediocris auctoritatis, prout Sot. de iust. & iure lib. 9. quæst. 7. art. 1. Aragon. super D. Thom. 2. 2. quæst 100. art. 40. Turrecrem. in cap. dictum est 1. q. 1. Perez de anniuers. & cappel. lib. 1. cap. 25. num. 17. Humada in addit. ad leg. partit. tit. 6. p. 1. l. 55. glos. 5. Salazar de vsu, & consuet. c. 10. num. 24.

6 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum à Curia Romana, instantibus Dominis Canonicis, cuius dec. ratio, iudicio meo, potest esse illa, ex qua apertè patet non obstante contraria.

7 Quia supradicta licentia solet peti ad finem consequendi honorabiliorem locum in alia Ecclesia, vnde propter huiusmodi præeminentiam potest ille honor pretio æstimari, & vendi, cum hoc casu non vendatur sepultura, quæ gratis est præstanda defunctis per eorum Parochos, quasi illa, quæ sunt annexa spiritualibus à parte ante vendi possint; cum remota illa annexione, nihil spiritualitatis remaneat, quod secus est in annexis, & coniunctis à parte post, quæ nullo modo possunt separari à spiritualibus, Spin. de test. glos. 2. princ. tit. de elect. sepelt. n. 43. in fin. vers. sed pro explicatione.

RESOLVT. DLXXIII.

Electio sepulturæ debet esse libera.

1 *Pactum de sepultura eligenda reprobatur, amplia n. 4.*
2 *Nouissimus dat modum, quem debet seruare Parochus, dum accedit ad communicandum infirmum circa illius sepulturæ electionem.*
4 *Electio sepulturæ ad suggestionem facta num valeat.*
5 *Datur casus in quo pactum, seu iuramentum de sepultura eligenda, valet, & obligat.*

1 PRobatur expressè in cap. cum sit liberum de sepulturis, & in cap. is, qui §. fin. eod. tit. in 6. hinc est, quod pactum de eligenda sepultura non arctat, c.
2 1. de pact. in 6. & propterea Parochus dum accedit ad communicandum infirmum, debet ipsum interrogare in genere, in qua Ecclesia vult sepeliri, Nouiss. in sua praxi cap. 74. num. 3. Vnde si in specie ipsum interrogauerit, puta si vsus fuerit his verbis; *Vis sepeliri in Parochia, vel alia Ecclesia?* ipsam specialiter nominando, tunc non valeret electio tanquam facta
3 ad suggestionem, d. cap. 1. de pactis, Crauet. cons. 16. vol. 1. Burs. cons. 226. num. 128. vol. 3. Mandel. cons. 6. num. 4. vol. 1. Rub. cons. 7. Quare electio sepulturæ,
4 quæ fit ex pacto etiam in loco, vbi quis alias deberet sepeliri, inducit simoniam, cum hoc ius sepulturæ non sit firmum, sed variabile, & per pactum non esset tale, quasi per illud inducatur, quid plus, quod non erat de iure communi, Fel. in cap. ad audientiam, il 2. col. 8. ad med. ver. exprimere, num. 9. fall. 1. de rescrip. post Domin. in cap. 1. num. 6. in ver. apud quos & in ver. facienda de sepulturis, in 6.

5 Est tamen notandum, quod si hoc pactum, seu iuramentum de obligando se ad aliquam certam sepulturãm fuerit liberum, & non ad suggestionem regularium, aut Clericorum valeret, & posset quis cogi ad obseruantiam, non enim simpliciter prohibetur promissio, sed conuentio, & inductio ad instantiam religiosorum, Vitalin. in clement. cupientes 3. in fin. num. 83. de pœn. Franc. in cap. 1. in princ. col. 2. ad med. n. 3. vers. tu aduerte de sepult. in 6. & ibi Ancharan. num. 2. Aym. cons. 10. n. 11. & 13. & sequitur Rota per Cesar de Graff. decis. 2. num. 12. vsque ad n. 16. de sepulturis, vbi etiam ex hoc infert, quod accipiens fideicõmissum Maioricatum, aut donationem, & adstringens secum iuramento ad eligendum sepulturam secundũ voluntatem testatoris, tenetur ad obseruantiam, quasi imputandum sit ei, qui cum illa conditione se obligauit, cum res transeat cum suo onere, & possit donator in traditione rei suæ apponere conditiones, & pacta honesta, quæ sunt implenda per successorem, l. Meuius, & l. qui hæredi, de condit. & demonstrat. l. 1. de cond. institut. Molin. de primogenit. Hispaniarum, lib. 2. cap. 12. num. 34. Spec. in §. compendiosæ, num. 26. de instrum. editione, & in titul. de sepul. num. 6. & Host. quem sequitur Angel. in verb. sepultura num. 40. quicquid alij dixerint, & conclusum fuit in Rota.

RESOLVT. DLXXIV.

Electio sepulturæ an possit committi in alterius arbitrium.

1 *Vltima voluntas non potest dependere ex alieno arbitrio.*
2 *Contrarium deciditur electionem sepulturæ in alterius arbitrium commissam valere.*
3 *Qui per alium facit, per seipsum facere videtur.*
4 *Electio non valet, nisi commissarius eligat viuente, & sciente testatore.*

SVpponatur in facto, quod cum quidam esset in extremis, quẽ Parocho interrogãte, quo loco sepeliri vellet, respõdit per hæc verba, *Io lascio il corpo mio doue, & à quel luogo, che parerà al Sig. Frãcesco*, &c. Quare fuit dubitatũ, an de iure valeat supradicta electio in præiudiciũ Capit. Neap. cui ex antiquissima possessione sepeliẽdi omnes degentes in Ciuitate, & Diæc. Neap. priuilegium competit, sepulturæ non facta electione, & dubitationem faciebat pro opinione negati-
1 ua primo, quod vltima voluntas, prout est sepulturæ electio, nõ potest depẽdere ex alieno arbitrio, ad tex. in l. illa institutio, ff. de hæred. inst. latè Scribentes in rubr.

rubr.ff.de leg.1.c.fi.vbi Panor.& reliqui de successionibus ab intestato,& quod electio sepulturæ sit pars vltimæ voluntatis voluit Ioan. Andr. in cap.1.num.4. de sepultur. in 6.quem sequitur Monald. cons.91.n.2. vol.2.

2 Cæterum hoc non obstante contrarium fuit resolutum, scilicet huiusmodi commissionem electionis valere ex doctrina Gem. & Franch. in cap.is, qui §.mulier n.6.de sepult.in.6. & supradictam commissionem, & electionem validam fore, sequitur Guttierez in tract.de iuram.confirm.p.2.c.4. addit. ad Panor. in c. & si Christus de iureiur.Rub.cons.5. Merend.cons.60. num.6.Anchar.cons.214.

Mouentur per tex. in l.vtrum §. cum quidam.ff.de reb.dub.vbi dicitur,quod si testator tres heredes instituit,& grauauit alterum, vt mortuo testatore,restituat illam hæreditatem alteri ex ijs, cui sibi videbitur, valet fideicommissum, quia in voluntate ipsius non est,an restituat,sed cui restituat.

3 Addebatur quoque regula illa,quod qui per alium facit, per seipsum facere videtur, l. qui per alium, ff. de reg.iur.vnde in c.potest,eod.tit.in 6.dicitur,potest quis per alium, quod potest facere per ipsum, & omnia nostra facimus, quibus impartitur auctoritas, c. mulieres de sẽtent.excomm.l.2.C.de vet. iure enucl. Quare ex supradictis videbatur dicendum, satis dici elegisse,qui per alium elegit.

Verum pro huius quæstionis dilucidatione est notandum,quòd Neapoli seruatur, secũdũ Nouiss.c.74.

4 dictam electionem non valere nisi commissarius eligat viuente, & sciente testatore; licet Guttierez in d. cap.4. asserat contrariũ,electionem scilicet post mortem committentis,valere,quia mandatum,secundum eum, cuius effectus necessario confertur post mortem mandantis, non expirat morte committentis,vt in c. fin.§.fin. de testam. lib.6. cui consonat lex 38. Tauri, neque secundum eundem obstat, si dicatur, quod morte committentis absque commissarij electione, statim acquiritur ius Ecclesiæ, vbi debebat sepeliri, non electa sepultura, arg.d.§.mulier, quia negat ipse hoc procedere, cum testator noluerit ibi sepeliri, nisi inquantum ille istud elegerit,& sequitur Spin.in spec. testam.gl.2. princ. tit. de electione sepulturæ num.41.

RESOLVT. DLXXV.

Electio sepulturæ an probetur testibus singularibus.

1 *Electio sepulturæ probatur per testes singulares.*
2 *Sepulchrum est commune familiæ.*

IMputabatur cuidam Parocho quendam sepeliuisse in aliqua Ecclesia, in qua non apparebat supra dictum eius sepulturam elegisse; quare constitutus in Cur. Arch.pro eius parte dicebatur, apparere de electione sepulturæ,licet testes id deponentes essẽt singulares: vnde dubitatum quid iuris,fuit resolutum in dicta Curia electionem rectè probatam fuisse,siquidẽ sepulturam, quem sibi elegisse in tali loco, probatur

1 per testes etiam singulares, ita respondit Guid. Pap. decis.544. vbi propositus illi fuerat casus huiusmodi: Fatres prædicatores probare volentes, quem sibi elegisse sepulturam in eorũ Ecclesia produxerunt testes, qui de voluntate defuncti,diuersis tamen temporibus expressa attestabantur,contra quos cum obijceretur, quod singulares erant, idem Guid Pap. nihilominus respõdit electionẽ probatã esse, quia testes singulares in tempore,& loco quando tempus,& locus non sunt de substãtia,bene probant Cappell.Thol. in decis.11. & Bellam.in dec.398.nã testes singulares admittuntur vbi agitur de probando quid in genere, & fuit iudicatum,quod sic, vt refert,& sequitur Cravet.in tract.de antiq. temp. in 4.p.n.25. secundum Aret. in cons.42 Ang.cons.234.col.3. Alex. in cons.85.col.fin.vol.2.& in cons.92.col.4.vol.5. Socc. in cons.295.col.2. Bald. cons.207.4.vol.& hanc sententiam veluti magis communem sequitur Corn.in cons.92. col.13. vers.tamen dum agitur,vol.1.& cons.247.col.7.vol.2.Curt.iun.in consil.64.col.3.circa finem. Imol. in consil.5.vol.1.& latè Iacobus de Alba. in cons.25. quamuis colum.1. vide Boer.in decis.342.

Et patet etiam in iurisdictione, quæ testibus in tẽpore,& loco singularibus,& discordibus,probatur, vt tradit Socc. consil.99.col.3.volum.2.Ruyn. consil.53. colum.1.volum.4. consil. 67. colum. antep. volum. 5. & ita se vidisse pluries iudicari refert Guid. Pap. vbi supra. Si igitur in probanda iurisdictione diuersitas loci, & temporis non nocet, multo minus nocere debet in probatione electionis sepulturæ, quæ fauorabilis existit l. 2.C.de sacros. eccles. quia licet vnus dicat se audiuisse in vno loco, alter in alio, dicitur tamen sepultura plene probata, cum in isto casu locus non plurificet sepulturam sæpius recensitam, ac continuatam, ita Addit. ad Cit. dec.554. Guidonis Pap. Neapoli statur dicto Confessarij, vel testamento, aut testibus, prout statuitur in Concilio Prouinciali sub tit. de sepult. & refert Prax. Arch. cap.74.sub num. 8.

2 Nec illud prætereundum est, sepulchrum familiæ, vel hæreditarium, probari ex inspectione literarum ipsi sepulchro inscriptarum, vt tradit Spec. in tit. de probat. vers. 6. quem referendo, sequitur Cast. in l.si sepulchrum, C. de relig. & sumpt. funerum.

RESOLVT. DLXXVI.

Consuetudo recipiendi aliquid pro sepultura, quo casu dici possit laudabilis.

1 *Consuetudo disponens aliquid recipiendum pro sepultura, quod non sit admittenda, neque sit laudabilis adducuntur duo, num.2. & 3.*
4 *Contrarium dicit Auctor esse seruandum in praxi, & respondet contrarijs, & dat intellectum ad iura prohibentia aliquid exigi pro sepultura num.5.*
6 *Consuetudo laudabilis quando dicatur deducta.*

1 VIdebatur prima facie dicendum præfatam consuetudinem nullo pacto esse admittendam, & consequenter in nullo quoque casu nomen laudabile assumere.

Et hoc ex pluribus.

2 Tum primo, quia secundum Bal.in cons. 20. vol.2. consuetudo hæc non est admittenda, vt per Rodoan. de simonia mental. part.3. cap.4.num.9. tom.15.part. 2. fol.87. vbi loquitur de sepulturis, benedictionibus nubentium, exequijs mortuorum, pulsatione campanæ, & clausione hostij, & similibus annexis ordini, Anan. in cap. abolendæ, per illum text. in princ.vers. nota clericos de sepulturis Molin. de primog. Hisp. lib.1.cap.24. num.4.

3 Tum secundo, quia in dubio præsumitur talis consuetudo inducta causa auaritiæ, vel cupiditatis, cum enim agitur de solutione temporali faciendа clericis, in dubio contra eos est iudicandum, ne notentur auaritia in exactione temporalium, cap. quando de censib. Abb. in cap.1. vers.vltimo nota de decim.Bellam. consil.31. col.7. post med. vers. sed etiam, quia in se continet num.13.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium est in praxi habendum, nec obstant contraria, quia procedunt in consuetudine proueniente ex coacta solutione, cum aliud sit in ea, quæ fuit introducta ex pia, & laudabili deuotione fidelium, quæ est seruanda, & populus ad illius obseruationem potest

cogi

cogi, ſi non iure actionis, ſaltem officio iudicis, cap. ex parte de cenſibus §. pro conſuetudinibus Auth. de Sanctiſſ. Epiſcop. gloſ. in cap. ſua, & cap. cum Eccleſiæ de ſimon. & eſt text. in cap. ad Apoſtolicam, eod. tit. & in ſpecie ita declarat Caſtrenſ. conſ. 363. circa primum quæſitum in princ. lib. 1. Quando enim præcedit coactio: eſt ſimoniacum, & contra ius naturale, & ſic præſcribi non potuit, & conſequenter neque dicitur conſuetudo, quæ non poteſt introduci per actus extorſiuos, qui habebant in ſe peccatum, & ſimoniam, cap. fin. de conſuet. & in puncto docet idem Caſtrenſ. conſ. 401. viſo proceſſu vna cum ſententia, col. pen. num. 3. lib. 1. & ita declarat Rodoan. de ſimon. ment. part. 3. cap. 16. num. 33. vſque ad num. 38. vbi etiam quod niſi ſeruetur huiuſmodi laudabilis conſuetudo, laici peccant mortaliter, niſi ex aliqua rationabili cauſa deſiſtant, Rom. conſ. 344. in caſu propoſitæ conſultationis, num. 1. & 2. & ibi Mandoſ. in verbo priuilegia, vbi etiam allegat eundem Rom. ſing. 433. & Dec. qui de eodem conſ. Romani facit mentionem in cap. auaritia, num. 10. de præb. Quarè, quod datur vigore præfatę laudabilis conſuetudinis, perpetuò ſit dandum, nec per contrarium ſtatutum reuocari poſſet, Bart. in l. priuilegia ad finem, C. de ſacroſanct. eccleſ. Rom. ſing. 438. & in Auth. ſimiliter verſ. 9. C. ad leg. Falcid. Gemin. in cap. 1. col. 7. de conſt. in 6. Sand. in cap. ad Apoſtolicam de ſimon. cum diſtinctionibus tamen de quibus per Alex. conſ. 209. col. 4. in fin. lib. 2. Felyn. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ, colum. 38. verſ. duodecimo quæro de conſtitut. & ibi Dec. colum. 21. Soc. conſ. 241. circa primam lib. 2. idem Caſtr. conſ. 363. in princ. ver. 5. videtur lib. 1. Quamuis enim non valeat conſuetudo inducens ſimoniam, Abb. in cap. non ſatis, num. 5. de ſimonia. Neuiz. conſ. 55. num. 9. tamen intelligitur, dummodo non haberet cauſam ſpecificam, puta quia ſolueretur loco decimarum cenſuum cathedratici, vel diuini cultus, non in vtilitatem clericorum, quo caſu non poſſet ab inuito exigi, Præpoſ. in cap. dictum eſt in princ. 1. quæſt. 1.

5 Et ita intelliguntur omnia iura, dum prohibent aliquid exigi pro ſepultura, quia aliud ſeruatur de conſuetudine, vt dictum eſt. & omnes DD. loquuntur de iure, vt Sylua de benef. part. 1. quæſt. 7. n. 69. Cald. de interdictis, part. 2. in fin. num. 21. verſ. circa primum hoc quæro, Vbald. de can. Epiſcop. cap. 12. num. 5. Henric. Boic. in cap. abolendæ in fin. num. 4. verſ. aut quæritur de ſecundo, de ſepul. Alexandr. in cap. his ergo num. 9. verſ. ſed non ratio diſt. 23. Bart. in l. 1. §. ne eius nomine ff. de operib. public.

6 Conſuetudo tamen laudabilis ex eo deducitur, ſi quis probaſſet, quod gratis, & gratanter Parochiani ſoluerint non ad importunitatem, & requiſitionem Clericorum, ſed ſponte, & nulla cogente neceſſitate, & quod purè, & ſimpliciter fuerit oblatum, quod ſolutum eſt, nulla præcedente pactione, vel pignore, ita vt prius dentur ſpiritualia antequam aliquid temporale, vel ſpes de ipſo habeatur, cum potius eo caſu cenſeretur facta ſolutio non vigore conſuetudinis, ſed pro redimenda vexatione, & quod ſoluitur, ſit taxatum arbitrio Parochianorum non Clericorum, quaſi tunc illud habeat manifeſtam ſpeciem cupiditatis, & ſimoniæ, & quod totus populus, vel maior pars permanſerit in ſeruanda huiuſmodi laudabili conſuetudine, iſtis enim non probatis, non poteſt dici rationabilis conſuetudo, & pia deuotione fidelium introducta, & vide Prax. Archiep. cap. 74. num. 9. vbi habes, quid ſeruetur Neapoli circa ſepulturam.

RESOVT. DLXXVII.

An amicus poſſit eligere ſepulturam pro amico.

1 *Amicus non poteſt eligere ſepulturam pro amico.*

CVm electio ſepulturæ exiſtente conſuetudine, quandoquidem permittatur etiam conſanguineo, ſecundum Artham. conſ. 28. & de parte, quod admittatur conſuetudo, vt poſſit eligere ſepulturam pro filio impubere. eſt tex. in c. licet de ſep. in 6. vbi Franc. in princ. n. 2. verſ. nec obſtat, quod talis, Vbal. de can. paroch. c. 11. n. 2. quem tex. extendunt ad dominum circa ſeruum, prout latè idem Vbald. cit. loc. Sylu. in ſua ſumma verb. ſepultura §. 1. Medices de ſepult. q. 8. propterea dicebam in facti contingentia idem cenſendum eſſe in amico, amicus enim dicitur alter ego, ſecundum gl. in c. ego N. de iureiur. & venit appellatione fratris l. nemo dubitat ff. de hered. inſt. & præponderat amicitia coniunctioni ſanguinis l. fin. C. de caſtr. pec. lib. 12. vnde Iaſ. in l. exigendi, C. de procur. voluit amicum poſſe agere pro eius amico abſque mandato, quemadmodum pater pro filio, ſequitur Bal. deciſ. 52. Grat. loquens in proprijs terminis electionis ſepulturæ lib. 1. diſcept. forenſ. c. 94. & de nonnullis effectibus amicitiæ, latè Tiraq. de pœn. temp. cauſ. 23. & in proprijs terminis, quod etiam amicus ex conſuetudine poſſit eligere ſepulturam pro amico voluit idē Franc. cit. cap. licet num. 3.

1 Cæterum quicquid ſit ex ſupradictis, ego mutato propoſito, contrarium reſpondi, motus præcipuè ob præiudicium, quod redundaret Cap. Eccleſiæ Neapolitanę, quod ampliaui procedere etiam exiſtente conſuetudine in contrarium, conſuetudo enim laicorum non poteſt directè, vel indirectè præiudicare Eccleſiæ, cap. fin. de immunit. Eccleſ. & alias ceſſante conſuetudine pater non poſſet eligere ſepulturam pro filio d. cap. licet, quaſi illius electio ſit quid ſpirituale, Nauar. conſ. 1. num. 1. eod. tit.

RESOLVT. DLXXVIII.

Ius affigendi arma in proprijs ſepulturis an prohiberi poſſit.

1 *Lite pendente non poſſunt affigi arma.*
2 *Arma poſſunt affigi ab eo, cuius expenſis actus ſit.*

OLim mos erat in Monaſterio Monialium Ciuitatis Nolæ, & propriè in Collegio Canonicorum Regularium, quod Moniales dicti Collegij non emittebant votum paupertatis, ex quo proueniebat, præfatas Moniales eorum conſanguineos facere hæredes; quare cum quædam Monialis nomine Donna Hieronyma Mariſcola omnium monialium conſenſu erexiſſet in d. Eccleſia quandam Cappellam ſuis expenſis, & cum poſt eius obitum hæredes volebant affigere arma, ſeu familiæ inſignia, vnde Monialibus prohibentibus id facere, conſultus reſpondi ex infraſcriptis.

Dubitationem faciebant nonnulla contra prætendentes affigere arma, & primo, quia cum de hac re penderet lis, igitur affixio prohibetur ex regula iuris, quod ſi quis in re litigioſa ponat, aut pingi faciat arma ſua, poterunt ab aduerſario deuaſtari, ac deleri, prout concludit Caſſan. in cathalogo gloriæ mundi, part. 1. conſiderat. 38. concluſ. 29. ad fin. verſ. & ideo dic, Garz. de nobilitate part. 2. quæſt. 29. Gratian. lib. 2. diſceptat. forenſ. cap. 210. in fin. Vincent. Cicault. in tractatu de factis Principum, c. 5. de auctorit. Eccl. fol. 5.

Secundò, quia cum dicta Cappella fuerit ædificata

ſuper

super solo, superficie illius Ecclesiæ, consequenter poterant hæredes prohiberi, eorum arma affigere, per text. in l.2.C. vt nemini lic. vbi habetur, non esse licitum super re aliena imponere insignia, seu arma propriæ familiæ, facit text. in l. Basilicam, Cod. de operib. public. sequitur Bart. in tr. de insignijs, & armis, cap.3.num.16.

Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, licere scilicet præfatis hæredibus eorum arma imponere, ad idque mouebar ex pluribus.

2 Tum primo, quia quilibet ex cuius expensis opus constructum fuit, potest arma in dicto opere affigere, l.2. & l. opus in fin.ff.de oper.publ.latè Cæpoll. de seruit.vrban.præd.tit. de picturis cap.71. vbi dicit, quòd cum quidam Episcopus Veronen.expendisset de bonis erogandis pauperibus, in fabricam Maioris Ecclesiæ duo millia aureorum, & fecisset sculpire insignia sua super Cappella sua cum columnis, fuerint illa abrasa ob id, quod illa non erat pecunia sua, vt per gl. in cap. relatum de præbendis.

Tum secundo, quia præfata monialis, vti benefatrix potest habere arma, vt probat Anchar. in consil. 113. Lambert. de iurepatron.lib.3.art.4.q.5.princ. Domin. in cap. duo sunt, 45. distinct.Felyn. in cap. tertio loco, de præsumptionibus, post Sicul.in cap.1. de iuram. calumniæ.

Tum tertio, quia contra amouentes arma, ac insignia in sepulturis datur actio iniuriarum, & officium iudicis, ex dictis per Gratian. tom.2. for. discept. cap. 210.num.49.

RESOLVT. DLXXIX.

An testamentum filij familias ad pias causas valeat, si conficiatur coram patre, & de eius expresso consensu non appareat.

1 *Filiusfamilias potest condere testamentum ad pias causas cum consensu sui patris.*
2 *Lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri absque interuentu alicuius.*
3 *Præsentia importat scientiam, & intelligentiam non autem consensum.*
3 *Præsentia non importat consensum.*
5 *Consensus quando est de forma, necesse est, vt sit expressus.*
6 *Si consensus non esset formalis, adhuc etiam necesse est, vt sit expressus.*
7 *An in testamento condito per filium familias ad pias causas, necessarius sit expressus patris consensus.*
8 *Priuilegium filio famil. concessum, vt possit testari cum consensu patris, restringitur, vt solummodo procedat quando disponeret ad pias causas, & non aliter.*
9 *Quoties testamentum non valet in primo gradu, potest incipere à secundo.*
10 *Substitutio pupillaris non potest fieri, nisi existenti in potestate substituentis.*

SCipio de Transo filius vnicus Hieronymi de Transo dum fuisset crudeliter vulneratus, & prope mortem, condidit testamentum in præsentia dicti Hieronymi eius patris, vt notarius asserit, & suum hæredem instituit posthumum nasciturum, eidemque substituit Ecclesiam D. Mariæ de Carmelo Ciuitatis Suessæ, quandocumque ille sine filijs decederet, prout iam natus fuit, & infra mensem decessit, ex quo facto nonnullæ oriuntur iuris conclusiones.

Prima igitur conclusio, num filiusfamilias possit testamentum condere ad pias causas cum consensu patris. Secundò, an huiusmodi consensus exigatur expressus, vel tacitus, & propterea censeatur satisfactum per verba asserta per notarium, scilicet coram patre.

1 Et quoad primum, communis, ac recepta est Scribentium opinio, filiumfamilias posse ad pias causas testamentum condere, vt probat text. expressus in cap. licet de sepulturis lib. 6. & hæc est magis communis, ac recepta opinio, secundùm Alex. in l.1. §. hoc autem n.4.ff. ad Trebell.Rom. in Authen. similiter, C. ad leg. Falcid. Ias.in l.1.n.23.C. de sacrosanct. Eccl. & in l. hac consultissima, §. ex imperfecto, post n.10.versic. pro ista, C. de testa. & in l.senium in 1.col. in princ. & Dec. ibid.n.21.C.qui testa.fac.poss.Ruyn. consil.62.n.11. in fine lib.2.Curt.iun.in d. §. ex imperfecto n.20. Paris. in cap. in præsentia n.20. de probat. Duaren. de arte testandi tit.1.cautela 1.in fin.Gugliel. de Bened.in cap.Raynutius p.1.num.29.de testam.additio ad Bartol. in l. qui in potestate, sub num.2. ff. de testam. & latissimè per Philip.Franch.in c. 1. num. 36. eod. titul. lib. 6. & latè etiam per Clarum in §. testamentum q.8. & 18.

Et quamuis sit de iure præfatum testamentum validissimum, in præsenti tamen casu erit nullum ex pluribus, ex quibus resoluitur secunda conclusio.

Tum primo, quia illa verba posita per notarium, scilicet coram patre non arguunt, neque important consensum, vt probatur expresè in leg. coram Titio ff. de verb. significat. *Coram Titio inquit aliquid facere iussus nō videtur præsente eo fecisse nisi is intelligat, ideoque si furiosus, aut infans sit, aut dormiat, non videtur coram eo fecisse, scire autem, non etiam velle is debet, nam & inuito eo, recte fit, quod iussum est*, l. diem proferre, §. coram ff. de arbit. quibus in iuribus expresè probatur, quod quando requiritur consensus, non sufficit sola præsentia, & propterea consensus, & præsentia inter se discrepant.

Hinc fit, quod Concilium Tridentin. sess.24. de matrim.cap.1. disponens matrimonium esse nullum, nisi contrahatur coram Parocho, & testibus, quod quamuis Parochus, & testes inuiti, & per vim compulsi interueniant, & minimè consentiant, nihilominus tale matrimonium firmitatem habebit, Nauarr. cons.20. de sponf. & in consil. 11. de cland. desponf. Salzed. ad Diaz in pract.crim.can.c.73.lit.B. vbi plenè Mattiens. in l.1.tit.1.num.39.lib.5. de recomp. Gonzal. in reg.8. Cancell. glos.48.num.35. Sanchez lib.3.de matrimon. disp.70.

Quo fit, vt nō videatur satis tuta doctrina Fortunij Garsiæ in tractat. de vltimo fine iuris, num.438. dicentis, quod quando à iure ciuili, vel statuto ciuitatis requiritur præsentia alicuius in aliquo actu expediendo, si inuitus, & ligatus adesset, nullus actus esset, quia præsentia cogi potest, sed consensus non: hinc cum ad insinuandum donationem præsentia iudicis requiratur, sufficit sola præsentia, absque eo quod iudex aliquid faciat, dicat, aut consentiat. Bald. per illum text. leg. omnium, num. 9. & Alexand. ibidem num.10. & in l. illud sub num.4.C. de sacrosan. Eccles. per text. quem allegat in l. fin. C. de præd. curial. lib. 10. Bartol. in l. Modestinus num.3. ff. de donat. quicquid ipse Bal. senserit in contrarium in l. cum hi ff. de transactio.

Et quod ex præsentia non inferatur ad consensum scripsit plenissimè Fel. in cap. cum causam sub num.5. vers. secundo limita de testib. Menoch. de præsumpt. lib.6.præs.21.num.10. Polid. Ripa in tract. de nocturno temp. cap.65.num.19. Bercolt. consil. 33. num.10. Merend. consil.60.num.6. & seq. Monald. consil. 123. volum.2.

2 Hinc etiam prouenit, quod quando lex, aut alia dispositio prohibet quid fieri absque interuentu alicuius, satis esse illius præsentiam, quamuis nō cōsentiat, nec consulat id fieri, vt docuit Bald. in l.nam ita diuus sub num.2.ff.de adop. Aretin.in l.si quis mihi bona §.si coram in 1.notab.ff. de acquirend. hæreditate. Tira-

quell. de legibus connub. gl. 6. n. 76. & gl. 70. n. 32. Salzed. ad Diaz citat. cap. 73. vers. licet hoc à multis.

3 Bene tamen verum est, quod præsentia importat scientiam, & intelligentiam, non autem consensum, nam alias non diceretur esse præsens, vt probatur in citata l. coram Titio ff de verb. signific. Card. in clem. causam num. 6. de electione, Alex. cons. 54. nu. 20. vers. præsumitur etiam vol. 2. Aret. cons. 168. n. 6. Rota diuers. in dec. 4. num. 10. par. 2. Cephal. cons. 182. num. 18. & seq. vol. 1. Mascard. de probation. conclus. 9. num. 7. & sequent.

4 Ex quibus omnibus firma remanet conclusio præsentiam non importare consensum, ac proinde verba notarij coram patre non significare nec tacitum, nec expressum consensum, & quatenus induceret consensum tacitum, tamen, non esset sufficiens, quoniam quando lex seu dispositio aliqua desiderat consensum, non sufficit tacitus, sed requiritur expressus, gl. in verb. expressus in c. statutum §. in nullo de rescriptis, quam gl. sequuntur Ioan. Andr. & Gemin. numer. 3. Franchus num. 5. Anton. de Butr. num. 7. Tiraq. de leg. connubial. glos. 9. num. 7. & maximè istud procedit, quando consensus requiritur pro forma, prout in casu nostro, vt patet in citat. c. licet in fin. vbi Summus Pontifex vtitur verbo negatiuo, quod quidem verbum est formæ inductiuum, vt per DD. in l. Gallus §. & quid si tantum ff. de liberis, & posth. & per Ias. in l. ius publicum ff. de pact.

5 Et quod quando consensus est de forma, necesse sit quod sit expressus, & non tacitus, & propterea non sufficere testatum fuisse coram patre, videtur voluisse Gemin. iuncta gl. in c. cum ab vno de re iudic. lib. 6. Abb. in cap. dilecti num. 10. de arbitr. Gomesius in reg. de impetrantibus benef. q. 11. num. 2. in fin. & num. 3. & ibidem Anton. q. 26. num. 5. cum seq. vbi propterea cõcludunt in casu dictæ regulæ requiri expressum consensum qui est formalis Dec. cons. 469. num. 3. & 4. Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 8. num. 25. cum seq. & lib. 9. q. 17. num. 67. & 73. Caputaq. dec. Rotæ Romanæ 83. num. 6. part. 3. Puteus dec. 162. lib. 3. num. 3. Granutius theorem. 25. num. 10. lib. 1. Rota diuers. dec. 471. n. 4. part. 1.

6 Quamuis nonnulli fuerunt opinionis, atque sententiæ, quod etiam si consensus non esset formalis, adhuc etiam necesse esset, vt sit expressus, vt probatur in l. 1. C. de filiofamil. minore, Dec. cons. 38. circa primum, sub num. 4. ad med. vers. præterea, & in consil. 419. n. 9. Bercolt. cons. 32. num. 16. & seq.

7 Et quod in condendo testamento per filiumfamil. ad pias causas sit necessarius expressus patris consensus; nec sufficiat illum interuenisse per coniecturas atque præsumptiones, prout in casu, facit, quod quemadmodum filiofam. permittitur donare causa mortis, iuxta terminos in leg. tam his §. 1. ff. de don. cau. mor. tamen iste consensus non sufficit tacitus, sed expressus requiritur, l. filiusfam. §. pari autem ratione, vers. sed enim meminisse ff. de donatio. Bart. in d. l. tam his §. 1. num. 6. Tiraq. de leg. connub. glos. 5. num. 5. & hæc est communis, & crebrior DD. sententia, secundum Alciat. in l. 2. num. 11. ff. de legat. 1. Couar. in rubr. de testam. par. 3. num. 10. & Mantica lib. 1. de coniectur. vltim. volun. lib. 1. tit. 12. num. 2.

Accedat pro inualiditate prefati testamenti alia cõ-
8 cludens ratio, nam priuilegium filiofam. concessum, vt possit testari cum consensu patris restringitur, vt solummodo procedat, quando disponeret ad pias causas, & non aliter, vt probatur in d. cap. licet, & ibi per DD. Mantua cons. 113. num. 6. & seq. vol. 1. & est communis opinio, secundum Clar. in §. testamentum q. 8. vnde cum primum testamentum Scipionis de Transo non fuerit conditum ad pias causas, propterea minimè dubitandum erit, quin ab initio fuerit ipso iure nullum, etiam si adhibitus fuisset expressus patris consensus, & sic intrat regula iuris, quod ex testamẽto nullo, seu inualido nihil debetur, latè per Bart. in l. fratre à fratre ff. de condit. indeb. Capyc. dec. 34. gl. in l. si veritatis, C. de fideicom. & Ias. in l. cum quis, C. de iur. & facti ignor. vnde si prima institutio fuit nulla, substitutio pariter Ecclesiæ facta, erit nulla, quia substitutio interpretatur secundum institutionem, Crau. cons. 326. num. 5. Menoch. cons. 115. num. 52. lib. 2. & Guid. Papa in singul. 364. licèt secundum Dec. in cons. 427. num. 13. volum. 2. substitutus non veniat ex persona primi instituti, sed ex sua, & primo gradu institutionis inualido à fortiori censeri debet inualidus secũdus, quia institutus censetur magis dilectus, quam substitutus, Ozasc. in dec. 110. num. 8. & iura loquentia de institutione, non extenduntur ad substitutionem, l. quamdiu ff. de acquirend. hæredit. Hartaman. ff. de hered. instit. dec. 3. nec in vltimis voluntatibus locus est extensioni de casu ad casum diuersum, l. commodissime ff. de liber. & posthum. Bart. in l. Gallus §. & quid si tantum n. 9. ff. de liber. & posthum. Boer. dec. 38. num. 14. nec etiã fit ex tacita mente testatoris de persona ad personam, Dec. consil. 211. Balb. cons. 250.

9 Non obstat, quod quoties testamentum non valet in primo gradu, potest incipere à secundo, l. 1. ff. de vulg. & pupill. Minald. dec. 43. num. 14. quia respondetur hoc procedere quando primus gradus deficit ob aliam causam, quam nullitatis vt in casu nostro, vt probatur in d. l. 1.

Vlterius censetur inualidum præfatum testamentũ ob id præsertim, quod notarius non reperitur rogatus, iuxta notata per DD. in l. sciendum ff. de verb. oblig. latè Bar. in l. 1. C. de vsuris, Caroccius dec. 20. & Achil. de Grass. in dec. 8. de iure patronat. Nec potest rogari nisi de his, quæ fiunt inter partes, Bart. in auth. si quis in aliquo C. de edendo.

Vnde cum de huiusmodi actu non reperiatur rogatus, minimè ei credendum est circa consensum paternum, immo nec etiam circa præsentiam patris, arg. eorum, quæ scribunt Gars. in dec. 27. Afflict. in dec. 317. Benint. dec. 2. Surd. dec. 137. & 238. sicuti non creditur notario asserenti, quod testator sit sanæ mentis, licet corpore languens, Iason. in l. senium, C. qui testam. fac. poss. Ruiz Rot. Lituaniæ in dec. 2. Anton. Faber in dec. 26. C. de probation. quemadmodum non creditur ei, attestanti de sua commissione, Veral. in dec. 155. part. 2. Afflict. in dec. 273. & egomet latissime in collect. 242. part. 1.

10 Item pro exclusione substitutionis facit, quoniam substitutio pupillaris non potest fieri, nisi existenti in potestate substituentis, iuxta text. expressum, & ibi DD. in l. moribus, ff. de vulg. & pupill. vnde cum posthumus non dicatur in potestate l. fin. ff. de collat. bonorum, & casu quo dicatur, hic tamen non in potestate substituentis, sed eius patris, arg. text. in l. si eueniet ff. de adulter. ergo.

Ex quibus omnibus concluditur, nec primam institutionem, nec substitutionem valere.

RESOLVT. DLXXX.

Text. in c. licet de sepulturis, in 6. an locum habeat in filiafamilia testante ad pias causas de eius antefato.

1 *Filiusfamil. non potest ad pias causas testari. Limitatur num. 2.*

3 *Filiusfam. potest de antefato post mortem viri testari, redditur ratio num. 4.*

5 *Antefatum eadem habet priuilegia, quæ dos.*

IN supradicto c. licet de sepulturis in 6. disponitur, non posse filiumfamil. ad pias causas disponere, testa-

stamentum condendo, nisi præuio assensu patris, quare
2 fuit mihi quæsitum, an locũ sibi vendicet in filiafamilias, quæ nupta post mortẽ eius viri, lucrata fuit antefatum, si possit de dicto antefato ad pias causas dispo-
3 nere absq; consensu eius dicti sui patris, in quo articulo respondi affirmatiuè, ex ea quidẽ præsertim ratio-
4 ne, quod antefatum, & dos pari passu ambulant, & per omnia assimilantur, ad text. in Authent. dos data C. de
5 donat. ante nuptias, de Franch. in dec. 182. & antefatũ esse fauorabilem vti dotem voluit idem de Franch. in dec. 519. vnde cum dos sit proprium patrimonium ipsius mulieris, ad text. in l. 4. §. fin. de minoribus, sequitur, quod vti castrense peculium poterit de ea filiafamilias ad pias causas disponere absq; cõsensu patris, dos enim adeo dicitur proprium patrimonium, & castrense peculium ipsius filiæ, quod per text. in l. fin. C. de rei vxor. actione, pater dotem filiæ ad se reuersam, ea denuo nubente, non potest minuere.

RESOLVT. DLXXXI.

Quarta funeralis an debeatur, si moritur persona insignis, & post sepultum corpus, fiant exequiæ solemnes in aliquo loco.

1 *Facti species.*
2 *Funeralia, quæ dicantur, & num. 4.*
3 *Funeris sumptus dicitur omne illud quod corporis causa erogatur.*
4 *Funeralia dicuntur illa, quæ cum cadauere ducuntur ad Ecclesiam, & quæ funeris causa sunt elargita, num. 5.*
6 *Decisio quæstionis.*

1 EX facto proponitur, quod cum Serenissima Margarita Austriæ naturæ satisfecisset, & ad superos euolasset, & in Ecclesia Cathedrali Neap. solemnissimè, summoque cum apparatu exequiæ fuissent celebratæ, cumque dictæ Ecclesiæ maior cerarum pars ab Excellentissimo Prorege Neap. donata fuisset, comparuit in Curia Arch. conductor quartarum funeralium petens sibi deberi quartam de supradictis bonis donatis, cui petitioni se opposuerunt Domini Canonici Oeconomi præfatæ Ecclesiæ. Quare consultus ego quid de iure sentirem, dixi, quod glos. in clem. dudum, vers. funeralia de sepult. quam referunt, & sequuntur Vbal. de can. Episc. quæst. 28. num. 7. Henriq. cons. 80. n. 9. &
2 seq. Rub. cons. 23. num. 5. funeralia dicuntur illa, quæ cum funere ducuntur. Vnde in tex. in l. funeris, ff. de
3 relig. & sumpt. fun. dicitur, Funeris sumptus accipitur quicquid corporis causa erogatum fuit; igitur ex supradictis videbatur dicendum, quod non dicãtur funeralia, & consequenter non deberi ipsorum quartam.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium consului supradicta dici funeralia, siquidem ea funeralia dici in confesso est, quę cum cadauere ducũtur ad Ecclesiam, ita gl. in dict. clem. dudum, vbi Cordub. not. in §. verum quæst. 3. qui in 5. q. equos pariter, & arma contineri asserit, ex attestatione Zenzel. quem etiam allegat Anchar. in d. clem. dudum §. huiusmodi num. 30. vbi expressim de equis, & armis, quæ ducuntur, portãturque in defuncti honorem; Vel funeralia, seu mortuaria appellari, quæ funeris causa obueniunt etiam præter morientis voluntatem, Card. auctor est in eadem clem. dudum quæst. 28. de sepult. & siue dentur ante, siue postquam condatur corpus, funeralium
5 nomine continentur quæcunque funeris causa sunt e-
6 largita, d. l. funeris ff. de relig. & sumpt. funerum. Porro, quod Sacerdotum, Clericorumque sint funeralia, & ad illos pertineãt, quæcunque funeris gratia inducuntur, probat tex. in dicta clem. dudũ §. ab olim, vbi Anc. & reliqui; quin etiam non funeralia modo, verum nec ius funerandi quidem ad laicum pertinere potest, si credimus Abb. in cap. quanto, de iudicijs.

Finis tituli Praxis Sepulturæ.

PRAXIS VARIARVM Resolutionum.

RESOLVT. DLXXXII.

Curia Archiepiscopalis an cognoscat de nullitate suæ sententiæ.

1 *Nullitas sententiæ diffinitiuæ coram quo sit deducenda.*
2 *Dictio de nullitate, est species prouocationis.*
3 *Prouocatio ad superiorem per viam dictionis de nullitate quid operetur.*
4 *Declaratur conclusio principalis.*

1
Vit resolutum affirmatiuè ex firma iuris regula, quod nullitas sententiæ diffinitiuę deduci potest coram iudice illo, qui tulit sententiam, si Ordinarius est, l. si Præs. C. quom. & quãdo iud. & qui nullitatem proponit, si petit pronunciari sententiam fuisse prolatam nulliter, & iterum per eundem iudicem iudicari, rectè petit, & agit l. si expressim ff. de appellat. l. 4. C. de accus. & l. 1. C. de sent. potest etiam deduci coram superiore illius Ordinarij, ad quem appellari potest, nã
2 dictio de nullitate, est species prouocationis Abb. in c. delicto ante n. 7. de appellat. Bart. in d. l. si expressim ante num. 9. & sunt text. in terminis de superiore in l. 1. §. 1. ff. quæ sent. sine appell. & in l. absentem C. de accus. in l. quædam mulier ff. fam. hercisc. & ibi l. Cornelia pia ff. de iurepatron. Delegatus autem non cognoscit de nullitate suæ sententiæ, sed Ordinarius inferior, l. si vt proponis vbi gl. in ver. commisit, C. quom. & quan. iud. hæc est Bart. traditio in d. l. si expressim sub n. 14. corã quo iudice de nullitate sit agendum, de iure autem canonico sunt text. aperti in c. exhibita de iudic. & in d. c. dilecto, de appell.

3 Et prouocatio ad superiorem per viam dilectionis de nullitate operatur eosdẽ effectus, quos appellatio, nã deuoluit totã causam, suspendit iurisdictionẽ iudicis à quo, & omnia innouata, vti attẽtata retractantur Abb. in c. consultationibus de re iudic. num. 26. Card. Alexand. in d. c. dilecto num. 61. vsque ad 66. & ratione deuolutionis totius causæ ad superiorẽ, resultat, quod sicut iudex appellationis ob totã causam ad se deuolutam, potest reformare sententiam etiam ex noua causa, l. Titianus ff. quod cum eo, l. per hanc C. de tẽp. appell. sic possit iudex superior de nullitate aditus pronunciare sententiam nullam, & reformare, condemnando, aut absoluendo, pulchrè Bar. in d. l. si expressim num. 16. per text. in dict. l. 1. & in dict. l. absentem, & magis explicitè idem Bar. in d. l. si vt proponis, quib. in locis parificat, quod ad deuolutionẽ totius causæ appellationẽ & dictionẽ de nullitate ad superiorẽ, & vtrobiq; sequuntur cõmuniter cæteri, Im. & Ang. Aret. in d. l. si expressim, Abb. in d. c. dilecto sub n. 6. & conclusio hæc cõmuniter recipitur rescriptis ab Alex. in d. l. iudex n. 20. ff. de re iud. & in suo cons. 7. vol. 1. lib. 2. & est fundatum publica vtilitate ad lites finiendas, & ad euitandos circuitus inutiles, ad l. properandum C. de iudic. & cap. finem litibus de dolo, & contumacia, quod propriè pertinet ad iudicis officium. l. quidam æstimauerunt ff. si cert. pet. & idem Alex. cons. 73. n. 10. l. 6. vbi Amplius post Anto. But. in d. c. dilecto col. 4. quod etiã si pars confiteatur sententiam nulliter prolatam pote-

rit petere eā reformari ex illis actis, & audiri debeat, ad euitādos circuitus, & pro litiū fine, ſecuti ſunt dec. in c. literis col. vl. de of. ord. Por. Imo. conſ. 29. col. vlt.

4 Declaratur tamen concluſio, vt locum habeat vbi ſentētia eſt nulla ex defectu alicuius ſolēnitatis in ſe, vt quia publicata in die feriata, aut extra terminū citationis, aut alio ſimili accidenti concernente actum publicationis, ſecus ſi ex aliquo ſubſtantiali concernēte nullitatem proceſſus irreparabilem, veluti ob defectum libelli, litis cōteſtationis, & huiuſmodi de quibus per Bart. in l. prolatam C. de ſentent. Tunc, quia huiuſmodi defectus adhuc durant, & ſunt impugnabiles, nimirum prima illa ſententia non poterit reformari, nam non eſt dubium, quod defectus illi inficiunt proceſſum, & ex eo proceſſu non poteſt vtiliter ferri ſententia, gloſ. notab. in §. 1. inſtit. de obligatio. in verbo ſecundum Ciuitatis iura, & Bald. in l. actori, C. de rebus cred. & in l. ex hoc iure ff. de iuſtit. & iure col. penult. & in ſpecie per hanc rationem, Alex. d. conſil. 79. num. 4. vbi ad hoc retulit in terminis ſic determinaſſe Bald. in l. 2. quæſt. 14. C. de reſcind. vendit. vbi ad hoc inducit tex. optim. in c. cum dilecti de empt. & vend. & ibi formaliter ſic notarunt Anc. Imo. & Abb. idem Im. in d. l. ſi expreſſim, vbi concludit ſententiā, latā contra ſententiam, quia ipſo iure non valet, l. poſt ſententiam C. de ſent. & interloquut. non poſſe reformari per iudicem ſuperiorem cognoſcentem de nullitate, quia vitium præcedens nullitatis adhuc durat, & latius idem Alex. conſil. 53. num. 14. lib. 5. ſequitur Dec. conſ. 483. n. 8. Crau. conſ. 271. col. pen. & vlt. vbi propterea infert ſententiam nulliter latam ex defectu perēptionis inſtantiæ non poſſe reformari, quia adhuc vitium nullitatis ob dictam cauſam obſtans eſt. Notabis tamē in praxi fuiſſe in Rota Romana diffinitum, teſte Achil. de Graſſ. in dec. 4. de ſent. & re iudicata, quod ſententia iudicis ad quem confirmans primam, etiam nullam ex capite iuriſdictionis, nihilominus eſt valida, & tranſit in rem iudicatam, vbi dicitur fuiſſe canonizatum conſ. Alex. 111. vol. 5.

RESOLVT. DLXXXIII.

Calor iracundiæ an excuſet à pœnis duelli.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Quicquid calore iracundiæ fit, pro nihilo habetur.*
3 *Iuramentum calore iracundiæ emanatum, non obligat.*
4 *Confeſſio facta calore iracundiæ, non valet.*
5 *Prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnam.*
6 *Qui calore iracundiæ publice Deum, vel B. Virginem blaſphemat, eſt mitius puniendus, limita num. 7.*

1 CVria Epiſcopalis Bitōti cum condemnaſſet duos Clericos, pronunciando illos incidiſſe in cenſuras, & pœnas duelli iuxta Bullam Clement. VIII. & cum præfati Clerici appellaſſent ad Curiam Archiepiſcopalem Baren. fuit commiſſa mihi cauſa hæc à Domino Aloyſio Ieſualdo Equite, vltra ſanguinis notabilitatē, omni virtutum genere ornatiſſimo, pronunciaui in fauorem ſupradictorum Clericorum, motus, quia ſi calore iracundiæ, duellū contingat, dimicantes non incidunt in pœnas duelli, ex regula iuris, quod quic-
2 quid fit calore iracundiæ, pro nihilo habetur. l. quicquid calore, ff. de reg. iuris, quemadmodum dicimus de exheredatione filiorum calore iracūdię facta, Iaſ. in l. ſi filia C. de inoffic. teſtam. ſimiliter votum factum calore iracundiæ non obligat. gl. eſt reputata ſing. in cap. dudum in verbo calor. & ibi Io. Ant. & Panormit. de conuerſ. coning. & eſt ſimlis gloſ. in cap. ſunt, qui
3 opes 11. quæſt. 4. Similiter nec iuramentum calore iracundiæ interpoſitum obligat l. fin. C. ad l. Iul. Maieſt. c.
4 ſicut 1. de iureiuran. Eodem modo confeſſio facta calore iracundiæ, non valet, gloſ. eſt ſing. in c. ex literis de diuort. quam ibi not. & ſequitur Panormitan. & in d. cap. dudum, & in cap. fin. 4. col. de conſ. & in cap. afferte in 11. col. de præſumpt. & in cap. cum venerabilis in 3. col. de except. & alibi ſæpè. Eodem modo accuſatio facta calore iracundię, debet per iudicem aboleri, l. 1. C. de abol. Similiter ſi quis acceptat ſecundum beneficium curatum calore iracundiæ, non dicitur vacare primum iuxta cap. de multa, de præb. & ita tenet ibidem Panormitan. in 4. colum. & Iaſon. in dict. leg. ſi filia.

Inſuper dicebam in proprijs terminis eſſe deciſionem Luc. 11. Rota Lucenſ. vbi voluit, quod ſi quidam calore iracundiæ ſe ad duellum irritauerunt, & incontinenti vnus ex eis acceſſit ad locum cauſa dimicādi, & alter non venit, quòd acceſſus non dicitur deliberatus, credit prouocantem non incidiſſe in cenſuras, ſequitur Zened. in collect. 117. n. 4. par. 2. Graſſ. conſ. 4. de
5 homicid. & ratio eſt, quia prouocatio facta calore iracundiæ, minuit pœnā, probatur in l. 1. C. ſi quis Imper. maledixerit & in l. famoſi, ibi, *lubr. ling.* ff. ad l. Iul. Maieſt. & in c. ſi quis iraſcitur 13. quæſt. 2. & in cap. inebriauerunt 15. quæſt. 1. & in cap. cum apud Theſſalonicam 11. quæſt. 3. immo gloſ. in cap. ex literis de diuortijs, dicit quòd confeſſio facta calore iracundiæ, non nocet, & idem de iniuria verbali, & manente calore iracundiæ, quod eſſet valde pulchrum ad euitandam pœnam ſtatuti, quod intellige, quādo calor iracundię, eſſet tantus, quod illud deliberatè non feciſſet, Fel. in c. ſicut ex literis de iureiur. quemadmodum dicimus, ſi quis poſt calorem perſeueraſſet in eadem voluntate, per tex. in cit. cap. ſi quis iratus, notat Bart. in d. l. quicquid calore, & in ſimili in l. licitatio, in principio. ff. de publicanis, quia tunc non excuſaretur, ſicut excuſantur ijs qui ob verū calorē delictum patrarunt, ſecundum Iaſ. in cit. l. ſi filia, qui voluit, quod qui calore ira-
6 cundiæ Deum, vel Virginē publicè blaſphemat, debet mitius puniri, nec habet tunc locum pœna cap. 2. de maled. ſecundum Archid. in cap. quid ergo, circa fi. 23. q. 5. allegat ita tenere Goffredum in d. cap. vbi Panor-
7 mitan. & Anan. limitant niſi ex iniuſta cauſa eſſet prouocatus, puta ex ammiſſione pecuniæ facta in ludo d. cap. inebriauerunt 11. quæſt. 1. facit, quod notat Panormitan. in cap. 1. in 2. not. de his, qui filios occid. Vnde Zened. in cit. collect. 117. ex Ioſeph. Ludouicen. in præalleg. dec. 11. notans his vſus fuit verbis non incidere hodie in pœnas Sac. Conc. Tridentin. in cap. 19. ſeſſ. 25. de reformat. illos, qui calore iracundiæ ſe inuitarent ad duellum, & incontinenti accederēt ad aliquem locum, ibique dimicarent, quia talis pugna non dicitur deliberata, quod ſecus eſt dicendum quando ex animo deliberato ad eam accederent, licet abſque patrinis, nec in campo franco, tunc enim eos incurrere in dictas pœnas concludit: quare cum calor iracundiæ, vt ſupra diximus, minuat pœnam delicti, vel faciat actum, ac ſi non eſſet factus, fit quod prouocatio ad duellum ex calore iracundiæ operetur, vt prouocans non incurrat excommunicationem.

RESOLVT. DLXXXIV.

An ignorantia Bullæ Clem. VIII. excuſet quem à pœna duelli.

1 *Iuris ignorantia neminem excuſat.*
2 *Iuris ignorantia dicitur lata culpa.*
3 *Statuta poſt duos menſes ligant etiam ignorantes.*
4 *Ignorantia regularum non omnes excuſat.*

1 REſpondi negatiuè, ex regula vulgata, iuris ignorantiam neminem excuſare, l. error. C. de iur. & fact. ignor. & cap. ignorantia, de reg. iu. lib. 6. quoniam

piam scire iure quilibet tenetur, l. leges C. de leg.

2 Imo iuris ignorantia dicitur dubio procul lata culpa, vt per Alex.cons.77.colum.2.vol.3.Bart.in l.quod Nerua colum.6.ff.depos.Riminald.iun.consil.484.Anna num.20. volum.5. Bertran.cons.278. etiam num.2. vol.8.

3 In tantum, quod statuta ligant etiam ignorantes post duos menses à die publicationis, vt dixerunt Abb. Dec.Bero.num.49.& 52. & alij omnes vniuersaliter in cap. cognoscentes de const.

4 Nec ignorantia regularum excusat omnes sicut ignorantia extrauagantium, vt tradit Abb. & alij omnes in cap.pastoralis de fide instrum.& Bal. in cap. ex causis de re iudic. Riminald. iun. consil. 462. proponitur num.3. & 62. vol.4.

In tantum, quod ignorantia iuris, quando allegatur, tunc præsumitur mala fides, quia iuris præsumptio tali allegationi resistit Bartol. in l. heredem ff. de his quib. vt indign. & in l. si fur.in princ. ff.de vsu.Menoch. consil.214.num.44.vol.3.Ioan.Andr.Dy.& Philipp.Franc.num.2.in cap. qui contra extra de reg.iur. in 6. nam ignorantia iuris causat præsumptam malam fidem, Decius consil. 130.num.5.

Et tantò magis ignorantia ipsa iuris non excusat, quando quod quis potuerit consulere peritiores, idque aliter non egit, vt per Glos.Alex. Iason. & Dec.& alios vniformiter omnes in l. iuris ignorantia C. qui admitt. attamen ignorantia iuris excusat, vbi dolus requiritur, vt per Ang.in l.si quis id, quod ff.de iurisd. omn.iudic.Dec.cons.604.col.2. cons.605. & 606. n. 6. quibus in locis vna simul cum Ruin.cons.23. lib.1.cõsuluere pro Duce Grauinæ, eum non teneri pœna criminalis læsæ Maiestatis, vel alia, licet sumpserit arma vna cum inimicis Cæsareæ Maiestatis contra Terras ipsius, ex quo dolus non aderat cum crediderit sibi id licuisse, quoniam licentiam tunc habebat Viceregis Regni componendi se cum inimicis ipsis pro statu suo recuperando: prout in casu simili in causa Syndicatorum ciuitatis Canusij, dum tractabatur de pœna incursa per eos in arctando pro Capitaneo syndicando terminum Regiæ pragmaticę, ita extitit iudicatum in Sacra Regia Audientia Prouincię Terre Bari, sub die 10.Ianuarij 1586. assistente tunc in ea Auditore Viu. prout ipsemet refert in dec. sua 253. lib. 2.

RESOLVT. DLXXXV.

Canonici Ecclesiæ Collegiatæ an possint constitui iudices synodales.

1 *Personæ eligendæ in constitutione Synodi, quas qualitates debeant habere, vt satisfiat menti Conc.Trident.*

2 *Canonici Ecclesiæ Collegiatæ an possint eligi in Synodo constituendo in iudices, pro negatiua adducuntur duo, num. 3. & 4.*

5 *Contrarium tenet Author ex tribus, de quibus num. 6. 8. & 8.*

1 EXtat sancitum in Conc. Trident. cap. 10. sess. 25. de reform.quod in Synodalibus constitutionibus eligantur personæ, quæ habeant qualitates iuxta dispositionem constitutionis Bonifacij VIII. quæ registrata reperitur in c.statutum de rescript. in 6. quibus causæ in partibus delegari possint, quæ qualitates sunt vt sint in dignitate, & personatum habeant, aut canonicatum in Cathedrali, qua dispositione stante, quæ-
2 ritur, an canonici Ecclesiæ collegiatę ad id assumi possint, & dubium mihi faciebat, quod iura loquentia de
3 canonicis intelligenda sunt de propriè, & verè canonicis, quales sunt, qui inseruiunt Ecclesiæ Cathedrali Artaman.in cons.60.n.6. Bald. cons.50. nu. 4. Rubeus cons.29.num.7.& seq.Alban.cons.13. num.4. & 7. Vn-

de tex.in cap.statutum de rescript. in 6. volens, quod causæ non committantur nisi personis in dignitate constitutis, ampliatur, vt procedat quoque in canonicis Ecclesiæ Cathedralis tantum, non in alijs, vt per Achil. de Grass.in dec.1.de rescriptis, & Caput aquen. in dec.257.part.1.

4 Secundò faciebat glos. pro eadem opinione, dict. cap. statutum in verb. quædam de rescript. vbi solum canonicis Ecclesiæ Cathedralis causæ committi possunt, igitur non alijs.

5 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi ex pluribus.

6 Tum primò, quia in Ecclesia Collegiata solent adesse Canonici obtinentes dignitatem, & Collegiata dicitur quoque habere in se dignitatem, vt per Seraph. in dec.22. part.1.

7 Tum secundò, quia Canonici Ecclesię Collegiatæ in nonnullis æquipollent Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, vt per eumdem Seraph. in dec.1223. part.2.

8 Tum denique, quia secundum Gemin.in cap.nullus nu.6.de elect. lib.6. quælibet causæ committi possunt personis habentibus dignitatem, licet sint extra Cathedralem, vt voluit quoque glos. in d. c. nullus, prout videmus in Prioribus, & Guardianis regularium, ad text.in clement. & si principalis de rescript. & text. in cap. quamuis de verb. significat.

RESOLVT. DLXXXVI.

Ignorantibus Pater noster, & Aue Maria, an possit interdici matrimonium.

1 *Facti species.*

2 *Matrimonium non potest dici prohibitum nisi in casibus à iure expressis.*

3 *Causa matrimonialis est fauorabilis. Amplia num. 4.*

5 *Adducuntur ad hoc tres Sac.Congregationis Episcoporum declarationes.*

6 *Excommunicati possunt contrahere matrimonium.*

1 QVia per Curiam Bitontinam fuit quibusdam prohibitum, ne matrimonium contraherent, ex eo, quod nec quidem sciebant Pater noster, & Aue Maria: habuerunt illi recursum ad Metropolitanum Barensem: qua de re consultus ego ab Aloysio Iesualdo Equite præclarissimo, tunc ibi Locum tenente, & fratre Archiepiscopi, respondi per infrascripta, vide-
2 licet, firmissimam esse conclusionem, matrimonij prohibitionem regulariter non esse inducendam, nisi in casibus à iure expressis, secundum Bal. in c. ex publico nu.7.de conuersion. coniug.quem sequitur Turrettus cons.90.vol.1.Marzarius consil.16.n. 6. & cum inter carmina, in quibus dilucidantur impedimenta matrimonij, vt sunt *error, conditio, votum, cognatios, crimen*, &c. non extet huiusmodi, scilicet illorum, qui nesciunt recitare Pater noster, & Aue Maria, igitur prohiberi non debet.

3 Item dicebam, quod cum causa matrimonialis sit fauorabilis, l.1.ff.solut.matr.ibi, *Interest reipublicæ mulieres esse dotatas*, facit etiam tex.in cl. dispendiosam de iud.Bero.in c.ex literis n.27. de in integr. rest. & di-
4 cit Triuis.in dec.28. par.1. quod adeo causa matrimonialis est fauorabilis, quod in dubio pro ipsa fit iudicandum, & ideo præfatus Episcopus nullo modo supradictam prohibitionem facere poterat.

5 Item dicebam, quod cum per Sac. Congreg. super negotijs Episcoporum bis, atque iterum fuerit inhibitum Episcopis, ne prohibeant volentibus matrimonia contrahere, præsertim illis, qui nesciunt Doctrinam Christianam, vt in anno 1588. scripsit Episcopo Gallipolensi, & iterum in anno 1589.28. Aug. Episcop. Cauensi, & tandem in anno 1590. 26. Augusti eadem Sa-

cra Congregatio reſcripſit eidem Epiſcopo de Gallipoli, igitur neque ignorantibus dicere Pater noſter, & Aue Maria.

6 Deniq; dicebam per argumentum à maioritate rationis, quia ſi excommunicati non videntur prohiberi poſſe matrimonium contrahere, ad tex. in c. ſignificaſti de eo, qui duxit in matrim. Couar. de matrim. 2. p. c. 6. n. 3. Viu. deciſ. 96. igitur tantò magis poſſunt contrahere matrimonium, qui neſciunt recitare Pater noſter, & Aue Maria. Et hæc ſalua, &c.

RESOLVT. DLXXXVII.

An regula de triennali ſuffragetur in gratia ſubreptitia.

1 *Quod initio eſt nullum, tractu temporis etiam valere non poteſt.*
2 *Subreptio vitiat gratiam ipſo iure.*

RESpondi negatiuè, ex duobus.

Tum primo, cum principium ſit vitioſum, conſequenter temporis ſpatio firmari non poteſt, vulgatis iuribus.

Tum ſecundò, quia ſubreptio vitiat gratiam ipſo iure, cap. ad aures, c. conſtitutus cum alijs de reſcript. c. ſi motu proprio de præbend. in 6. clement. 1. eodem tit. ibi *gratiam huiuſmodi* & c. quamuis reſcripta ſubreptitia ad lites regulariter non ſint nulla niſi ope exceptionis, gloſ. fin. in c. ad audientiam 2. de reſcript. & ibi Abb. n. 14. Felyn. n. 21. & commun. Oltrad. conſ. 257. à num. 27. Rebuff. in prax. tit. de different. inter reſcripta grat. & iuſtit. num. 1. Nauarr. in c. ſi quando de reſcrip. prælud. 1. Didac. Perez in l. 1. tit. 12. lib. 3. ordin. quęſt. 8. & 9. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 201. num. 2. & 3. & num. 16. Farinac. in prax. crimin. 1. part. quæſt. 6. n. 46. Tuſc. concluſ. 722. lit. S. Sahagum. in cap. cæterum de reſcript. n. 6. Sanchez de matrimon. lib. 8. diſputat. 21. in 3. p. & alij plures Caputaquen. dec. 225. part. 3. & ſunt aliæ infinitæ deciſ. Rotæ impreſſæ, & manuſcriptę ad hoc.

RESOLVT. DLXXXVIII.

De auxilio, ſeu aſſociatione non poſſe quem puniri, niſi prius conſtet de principali delicto illius, cui dicitur præſtitum auxilium.

1 *Curia Archiepiſcopalis, quid ſeruet in puniendo quem de auxilio, vel aſſociatione.*
2 *Vt quis poſsit de conſilio, auxilio, & fauore præſtito puniri, quæ requirantur.*

1 CVria Archiepiſcopalis ſolet in caſu, quo cauſa principalis delinquentis in Magna Curia non eſt ſopita, interponere decretum; quod expectetur exitus cauſæ principalis, quod quidem iuridicum eſſe patet
2 ex regula, quod vt quis poſſit de conſilio, auxilio, vel fauore condemnari, opus eſt, vt contra ipſum conſtet de delicto, ac delinquente principali, non quidem per ſolam contumaciam ipſius principalis delinquentis, ſed per teſtes, aut alias veras probationes in proceſſu contra ipſum inquiſitum de auxilio legitimè facto, vel ſaltem per propriam ipſiuſmet contumaciam, vt concludit Bartol. in l. ſi is, qui rem §. ſi tu Titium in fin. ff. de furt. & ibi Angel. optimè declarans, & Salyc. in leg. 1. col. 8. n. 25. Cod. de rapt. Virg. Anchar. in conſ. 216. & Alex. in conſ. 99. ſub num. 4. verſ. præterea lib. 1. & in addition. ad Bartol. in dict. §. ſi tu Titium, aſſerens in vtroque loco hãc opinionem Bartol. eſſe communiter approbatam, quam etiam ſequitur Aretin. in tractat. malefic. in verbo dicto maleficio, num. 20. & ibi Aym. ad eum Foller. in ſua practica in verb. capiat informationem num. 57. Boſſ. in tit. de delicto num. 43. Ruin. in conſil. 6. in fin. lib. 5. Carrer. infinitos alios citans in ſua praxi §. homicid. num. 57. cum ſeq. ita vt ſine controuerſia concludi poſſit hanc eſſe communem opinionem, prout etiam aſſerit Clar. in ſuo lib. 5. ſentent. §. fin. quæſt. 90. verſ. ſcias tamen, licet ibi dicat in eam illa prouincia non obſeruari, ſed iſto caſu ſeruatum fuit.

RESOLVT. DLXXXIX.

Purgatio canonica quo caſu practicetur in Curia Archiepiſcopali.

1 *Purgatio canonica quid ſit, & vnde dicta.*
2 *Purgatio canonica cur ſit remedium ſubſidiarium, n. 3.*
4 *Purgatio canonica extra crimen hæreſis, ſeu illius ſuſpicionem, abijt in deſuetudinem.*

1 DE Canonicæ purgationis remedio, ſcilicet de obiecto crimine innocentiæ demonſtratione agit Nauarr. de hæretic. lib. 5. conſil. 5. n. 3. & ſubtiliſſimus Martinus del Rio lib. 5. diſquiſitionum magic. ſect. 13. cuius rei titulum habemus in decretal. de purgat. can.
2 quam eſſe remedium ſubſidiarium defendit in ſpecie Caball. in ſuo luculentiſſimo libro reſolut. criminal. caſ. 84. n. 2. vbi ex Abb. ad c. 2. notab. 2. de purg. can. ait, hanc purgationem non eſſe indicendam, vbi aliter crimẽ poſſit probari, vel quia adſit accuſator, vel quia extet indicium ad torturam, adeo quod Farinac. in prax. criminal. tit. de indicijs, q. 36. n. 181. & Foller. in pract. canon. in verſ. & ſi nec confeſſi, aut conuicti, n. 8. dicunt non eſſe deueniendum ad purgationem canonicam, quando adſunt indicia ad torturam, ideoque ſubſidiaria reputatur, Maranta in ſuo ſpeculo p. 6. tit. de iuramento n. 19. Diaz in pract. crimin. c. 151. Gabr. conſ. 160. vol. 1.

3 Dicitur autem purgatio canonica, quia regulis iuris canonici eſt ſatis conſentanea, vt infamatus de quocunque crimine, quod plenè probari non poteſt, & ſic non confeſſus, aut conuictus, non modicum autem ſuſpectus, per ius iurandum ſe purget, vel per ſumptionem ſacroſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti. Penia ad director. inquiſ. p. 2. comm. 14. Verùm quia
4 extra crimen hæreſis, aut illius ſuſpicionem in deſuetudinem abijt purgatio canonica, teſte Claro in §. vltim. quæſt. 63. num. 4. Gallia conſil. 18. num. 126. cum ſequent. Gayl. lib. 2. obſeruation. 106. & inter regulares ſolummodo viget hoc remedium, dum aliquis infamia reſperſus, inquiſitioni Superioris ſui ſubijcitur, ex qua nihil certi habeatur, nam tunc vocatus dictum iuramentum præſtare debet, necnon adeſse debent compurgatores, qui iurent ſe credere, quod is non deierauerit, compurgatores autem pro Epiſcopo debent eſſe duodecim: pro Sacerdote verò ſex eiuſdem ordinis, & dignitatis, cuius eſt reus, ſi fieri poteſt, & aliquando pauciores iudicis arbitrio, vt oſtendit Vict. Manſus in tractat. de mod. proceden. in cauſ. regular. cap. 29. Roder. quæſt. regular. tom. 2. quæſt. 21. art. 1. & 2. vbi Religioſus accuſatus, ſi deficiat in purgatione non punitur à ſuo Prælato, vti conuictus, ſed ob violentam præſumptionem pœna tantum arbitraria plectitur, Silueſt. in verb. purgat. can. Simanc. de cath. inſt. cap. 57.

RESOLVT. DXC.

Profeſſio Fidei an præſumatur in dubio fuiſſe facta.

1 *Publicam Fidei profeſſionem tenentur facere prouiſi de Cathedralibus, & alijs quibuſcunque beneficijs*

cijs Ecclesiasticis curam animarum habentibus.

2 *Præfata fidei professio debet fieri in Synodo diœcesana, & consequenter de ipsa solet fieri registratio in dorsu bullæ.*

3 *Facta non præsumuntur, nisi probentur.*

4 *Continuatio præsumitur si is, qui semel possedit, asserit se hodie possidere.*

5 *Solemnitas extrinseca præsumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem præsumptio oritur.*

6 *Ex possessione decennali multa præsumuntur.*

7 *Si quis per decennium rem tenuit tanquam emphyteuta, & pro ea soluit debitum canonem, præsumitur emphyteuta, & solemniter inuestitus.*

8 *Ecclesia decennio ædificata patiente diœcesano, præsumitur ædificata ipso Episcopo auctorante.*

9 *Ex possessione decēnali præsumitur titulus diuisionis inter fratres qui decē annis reperiuntur diuisum possedisse.*

10 *Si filius habitauit per decem annos seorsum à patre, præsumitur emancipatus.*

11 *Qui per decennium se gessit, vt notarius, an præsumatur creatus solemniter notarius.*

12 *Stante Statuto, quod minor, vel mulier non possit obligari sine consensu propinquorum per lapsum decennij, præsumitur talem solemnitatem statuti intercessisse.*

DOminus Alexāder Russus meus cum Canonicus, vir quidem, vltra vitę integritatem, in agēdarūque rerum dexteritate, & in sacra Theologia, scientiaque vtriusque iuris eminētissimus, quæsiuit mihi an si non appareat in visitatione quem obtinentē Canonicatum, vel parochialem fecisse fidei professionem, sit præsumendum in dubio illam emisisse, cui respondi dubitationē mihi facere verba Conc. Triden. sess. 24. c. 1. & 12. vbi generaliter fuit dispositum, quod publicā
1 fidei professionem facere tenentur prouisi de Cathedralibus, & alijs quibuscūque beneficijs ecclesiasticis curam animarum habentibus, igitur nō est dubitandū quin sit necessaria vera apparentia professionis fidei.
2 Eo magis, quia solet fieri in Synodo Diœcesana, & consequenter de ipsa solet fieri registratio in dorsu Bullæ; vnde cum sit quid facti in dubio præsumi non debet, nisi probetur ex reg. iur. quod facta non præsu-
3 muntur, nisi probetur, l. in libello §. factæ ff. de capt. & postli. & probētur in cap. cum Ioannes §. verā responsionem istam de fide instrum. hoc idem placuit dum de iure respondit Corn. in cons. 181. vers. nec obstat vol. 2. Menoch. in cons. 11. num. 301. Bos. in cons. 36. n. 13. vers. verum respondetur Cephal. in consil. 53. n. 34. & in cons. 77. & 130.

Cæterum supradictis minimè refragātibus in proposito articulo respondi distinguendo, quod aut sumus in canonicatu de recēti collato, & tunc non presumi fuisse emissam fidei professionem, aut vero est decennalis collatio, & tunc aut allegatur ab eo, pro quo præsumitur fuisse emissam fidei professionem, aut negatur: primo casu præsumitur, secundo vero nequaquam, ita Paris. de resignat. benef. lib. 3. q. 6. n. 74. cuius opinio corroboratur à simili de continuatio-
4 ne possessionis, nam continuatio præsumitur, si is, qui semel possedit, asserit se hodie possidere, nam tunc præsumitur possessio medio tempore continuata, secus si negat, nam tunc præsumptio ista cessat, glos. in l. siue possidetis, in verbo constituti vers. non distinguitur, & ibi Bar. num. 6. & 7. C. de probation. Bald. in l. 1. circa medium, vers. reuoco in dubium. Ang. n. 4. vers. in glos. 3. Castren. n. 9. Cuman. colum. 2. circa medium vers. tu dic, C. de probation. But. in cap. cum ad sedem, n. 25. Abb. n. 25. de rest. spoliat. Ripa in cap. cum Ecclesia Sutrina, num. 23. vbi attestatur de communi de cau. poss. & prop. Couar. in c. Raynutius, §. 11. sub
5 num. 2. de testam. vbi de communi etiam. Item solemnitas extrinseca præsumitur, quando allegatur ab eo, ad cuius fauorem presumptio oritur, at secus si ab eo negetur, Salyc. in l. si filius q. 1. ver. sed hoc non obstat, Cod. de pet. hæred. dicens quod iussus patris presumitur præcessisse, si ipse hoc allegat, secus si negat, sequitur Alex. cons. 9. n. 9. vers. potest etiam, libro 3. Ruyn. cons. 23. n. 20. lib. 5. Gabr. de præsumptio. concl. 1. num. 74. Ita priuilegium præsumitur in vsu, si talis præsumptio à priuilegiato allegatur, non autem si negatur, vt fuit decisum in vna Caurienſ. iurisdictionis 26. Aprilis 1575. & facit Anchar. q. 207. n. 11. ad hoc.

6 Ex possessione enim decennali multa præsumuntur, quæ alias non præsumerentur, prout primo, si aliquis
7 per decennium rem tenuit prout emphyteuta, & pro ea soluerit debitū canonem præsumitur emphyteuta, & solemniter inuestitus, & idem in eo, qui decem annis tanquam vasallus possedit castrum, præsumitur inuestitus de feudo, glos. in l. 2. in glos. magna Cod. de iure emphyt. Bartol. in l. 2. §. ex contrario ff. de acquirend. possession. & in l. litibus, C. de agr. & censib. lib. 11. Angel. & Mod. in l. prætor. in princ. eod. & vide text. in cap. 1. qual. olim. feud. pot. alien. Secundo facit, quod vult Card. Flor. in cap. requisisti de testim. quod
8 Ecclesia, vel Cappella iam decennio ædificata patiēte diœcesano, præsumitur ædificata ipso Episcopo
9 auctorante. Tertio facit, quod ex possessione decennali præsumitur titulus diuisionis inter fratres, qui decem annis reperiuntur diuisum possedisse, glos. est sing. & ibi magis communiter approbata in l. penult. Cod. comm. diuid. Bald. in l. 1. colum. 3. Cod. de fidei comm. & singul. Ant. Burg. in cap. peruenit, de empt. &
10 vendit. Quarto facit, quod si filius per decem annos habitauit seorsum à patre præsumitur emancipatus, secundum Bald. in l. 2. post mortem ad fin. ff. de adopt.
11 & in l. 2. C. si aduer. rem iudicat. Quinto facit, quod voluit Bald. sub forti articulo in leg. 1. in 3. col. C. de fideicomm. quod qui per decennium se gessit, vt nota-
12 rius, præsumitur creatus solemniter notarius. Sexto facit, quia stante statuto, quod minor vel mulier non possit obligari sine propinquorum consensu, certè per lapsum decennij præsumitur talem solemnitatē statuti intercessisse, secundum Bal. in l. qui in aliena, & per illum text. in l. sciendum in princip. ff. de verbor. obligat. hoc non firmo, nam contrarium tenuit idem Bal. in 2. Cod. de leg. Lud. in d. l. sciendum, Alex. in d. l. qui in aliena, in princ. & in cons. 17. volum. 4. quod incipit, Viso instrumento locationis col. 4.

RESOLVT. DLXXXXI.

Omittens sumere primam tonsuram, an Sacerdos effectus teneatur ad illam se ordinari facere.

1 *Facti species.*

2 *Sacerdos omittens assumere primam tonsurā, quod possit postea factus Sacerdos illam assumere probatur ex tribus & num. 3. & 4. contrarium fuit decisum num. 5.*

6 *Respondetur contrarijs.*

1 SAcerdos quidam cum dubius existeret, an primam tonsuram sumpsisset, & cum eius dubitandi ratio vana, & friuola minimè esset, siquidem de ea non apparebat Bulla, neque eius Episcopus dicebat se recordari illam contulisse, quare consultus ab eodem Episcopo quid de iure sentirem, dicebam præfatum Sacerdotem non malè facere, nec aliquo modo errare, illam de nouo sumere, & hoc ex pluribus.

2 Tum primo, quia non dicitur iteratum, quod factū fuisse ignoratur, text. est & ibi gl. in l. 1. C. ne sanctum Baptism. iteretur. probatur in cap. 1. de cler. per saltū promo. facit text. in c. Ecclesiæ de consecr. dist. 1. & c. solemnitates de consecr. dist. 4. Quare dum dictus

Sacer-

Sacerdos ignoret an illam sumpserit, proinde minimè dici poterit iterator.

3 Tum secundo, quia iuxta Canonistarum opinionē prima tonsura est ordo, vt probatur expresè in cap. cum contingat, de ætate, & qual. in c. cleros 21. dist. in c. perlectis 25. dist. ita quoque Nauarr. in manual. c.22. num.18. Couar. lib.1.var. resol.c.10.num.16. & in c. quia nos, num.4.de testamen. adeo, quod percutiens clericum primæ tonsuræ, incidat in pœnas c. si quis suadente diabolo, 17.q.4. vnde cum sit Ordo, necesse erit illam sumere, vt reliqui Ordines dici possint gradatim recepti.

4 Tum tertio, quia per text. in c. 1. de clerico per saltum promoto, qui ignoranter per saltum de subdiacono fit Presbyter, post pœnitentiam, debet ordinari in ordine Diaconatus omisso, sequitur Panor. ibid. in 1. col. Lapus alleg.28. Gemin.cons.22.numer.4. & propterea idem videbatur dicendum in prima tonsura omissa.

5 Cæterum præfatis minimè refragantibus contrariū resolui, motus auctoritate Inn. in c.cū contingat circa fin.de æta.& qual. quam sequitur Dominic. in c. Psalmistatus, col.fin.23.dist. Siluester in verb.ordo 2.nu.5. Sapia ad Panormit. in d. c. 1. de cler. per saltum pro. qui volunt, quod si omittatur Prima tonsura, vel Psalmistatus, vel Lectoratus non est repetendus.

6 Non obstant contraria, & propriè tex. in cap.1.de cler.per saltum promo. quia loquitur de sacro Ordine omisso, qui omnino debet repeti, etiam si dubitaretur, cum secundum Panormit. loco sæpius citato, Sacramentum quod de necessitate debet conferri, si dubitatur, an interuenerit, debet ad cautelam conferri, & ratio diuersitatis est, secundum Innoc. quia in ordine minore nullum officium speciale conceditur, secus in alijs, in quibus recipiendo quemlibet aliorum Ordinum, videtur recepisse potestatem faciendi omnia quæ ad hunc Ordinem pertinent.

RESOLVT. DXCII.

Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, an remaneat aliquod tempus ad conferenda beneficia.

1 *Episcopo qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, nullum tempus super est.*

2 *Episcopus qui abutitur alternatiua, clarum est eum illam amittere.*

1 FVit mihi quæsitum, an Episcopo, qui ob eius absentiam amisit alternatiuam, remaneat saltem aliquod tempus ad conferenda beneficia, cui respondi, nullum quidem tempus superesse d. Episcopo, motus quidem ea ratione, paria esse quoad alternatiuæ
2 amissionem Episcopum abesse ab eius diœcesi, vel alternatiua abuti, & abutendo clarum est illam amittere, & priuatus censetur nedum iure conferendi in sex mensib. sibi vigore alternatiuæ assignatis, sed etiam pariter priuatus extitit vsu, & quasi possessione conferendi, ita vt amplius conferre non valeat, vt declarat Gonzalez gl.56. nu.37. & probatur in dict. reg. 8. vers.ibi vsu, & beneficie.

Cæterum in hoc articulo iudicauit Rota Romana in vna Sulmonen. alternatiuæ 14. Maij 1610. coram Illustrissimo Lancellotto, cuius decisionis tenor est.

Presupposito, quod Episcopus post acceptatā alternatiuā à sua diœcesi se absentauerit in quibusuis anni mensibus, & quod per annum, siue longius, minusque tempus fuerit absens absque fraude, dubitatū fuit, an collatio beneficiorum vacantiū in mensibus Martij, & Septembris, Episcopo à sua diœcesi absente, ad Episcopum, vel potius ad Summum Pontificem spectet, super quo dubio Rota consulta respōdit collationem pertinere ad Summum Pontificē, cum isti duo menses, qui alias sunt Ordinarij, vigore acceptationis alternatiuę efficiuntur Apostolici, per quam acceptationem non dicitur Episcopus consequi merū priuilegium, neque illa acceptatio est simplex remotio obstaculi, sed per concessionem Papæ, & acceptationē Episcopi fit quædam permutatio mensium, vt per Mohed. decis. 3. de rescript. nu. 1. quia Papa ex octo mensibus reseruatis concedit Episcopo quatuor, & viceuersa Episcopus ex suis quatuor dimittit Papæ duos, & sic inter Papam, & Episcopum initur quoad hoc quædam conuentio, seu quasi contractus, vt propterea non possit Episcopus post acceptationem, absque scientia, & consensu Papę ab huiusmodi permutatione, & conuentione recedere, & dicere se nolle vti alternatiua, & velle ad menses ordinarios redire, Put. decis.88.lib.3. Achill. dec.2. num.3. super regul.modific. indulti addit.ad Simonet. de benef.reseruat.q.71.num.5. latè Mandos. consil.18. nu.8. & regulare est contractus ab initio esse voluntatis, & ex post facto necessitatis l. sicut C.de act. & obligat. & in istis terminis alternatiuæ fuit resolutum in causa Vicentina præceptoriæ 14. Decemb. 1592. coram Illustrifs. Blanchetto, alias sequeretur inconueniens, quod ius conferendi Sedis Apostolicæ esset in incerto, vt dicitur in d.decis. Vicentina, & quod esset in facultate Episcopi facere de mēsibus reseruatis ordinarios, & liceret ei residendo frui mense Februarii, & propter absentiam mense Martij, & deinde post reditum mense Aprilis, & sic de aliis mensibus Augusti, Septembris, & Octobris, quod absurdum ponderauit Rota in causa Fauentina Canonicatus 16. Decembr. 1585. coram Blanchetto, vbi etiam fuit consideratum, quod alternatiua concessa Episcopis ad illos inuitandos ad residentiam, contrarium effectum operaretur.

Neque repugnarent decisiones Putei 488. num. 5. & 492. nu.2. lib.2. Crescent.dec.11.de priuileg. Cassa. dec.2.& 3.eodem titul. & aliæ dicentes gratiam alternatiuæ esse remotionē obstaculi causati per reseruat. 8. mensium, quia declarari debet, & conciliari cum decisio. Mohed. Achil. & alijs sup. alleg. quod non sit mera, & simplex remotio, nec simplex, & merum priuilegium, sed cum sua qualitate, & conuētione, nempè, quod Episcopus debeat residere, & quod ex quatuor mensibus ordinarijs, dimittat duos Papæ, illos cū Apostolicis commutando, imo in alternatiua procedit vlterius, quia Papa expresse reseruat sibi sex menses alternatos, ita vt adsit etiam ista qualitas reseruationis sex mensium ad fauorem Papæ alternatorum, quam reseruationem istorum sex mensiū posse fieri à Papa non est dubitandum, propter eius absolutam potestatem, quo fit, vt statim atque acceptatur alternatiua, menses Martii, atque Septembris, de quibus agitur, sint reseruati Papæ, ita vt siue Episcopus resideat, siue non resideat durante acceptatione alternatiuæ, non possit se in istis mensibus ingerere.

Non obstant deducta ex Anton. Augustino tit. de alternat. §. vltim. & Mandos. consil.21. quod scilicet, per abusum Episcopus perdit alternatiuam, & reuertitur ad quatuor menses ordinarios, quia prædicta procedunt in suis terminis ob cōsensum Papæ, nam aut volumus Episcopum conferentē in mensibus Papæ propter huiusmodi abusum, iure ipso priuari beneficio alternatiuæ, ita vt non sit necessaria alia Papæ acceptatio, vel declaratio, & tunc in hoc casu adest consensus Papæ ab initio in concessione ipsius alternatiuæ recedendi ab alternatiua, & permutatione in ipsius acceptatione ab Episcopo facta, secuta ipsius Episcopi cōtraueutione, ita vt Episcopus nō possit amplius vti huiusmodi beneficio absque nouo cōsensu, & noua cōcessione ex parte Papæ, & noua acceptatione ex parte Episcopi, quæ nō applicatur in casu, quādo Episcopus ob non residentiam nō potest frui beneficio alternatiuæ

natiuæ, nam in hoc casu nullus adest Papæ consensus, nec disloluitur permutatio prædicta facta in acceptatione alternatiuæ, sed tantum suspenditur illius vsus durante absentia, & consequenter non potest Episcopus firma remanente concessione, & acceptatione alternatiuæ eb non residentiam ipsius, redire ad menses in dicta acceptatione datos Papæ.

Aut volumus etiam in hoc casu amissionis alternatiuæ propter abusum... acceptationem, & consensum expressum, vel tacitum Papæ, vt videtur voluisse Rota in dicta Vincentin. præceptorię coram Blanchetto, & tunc eo magis procedunt supra deducta, quod Episcopus non potest ab alternatiua recedere, & ad suos menses redire sine consensu Papæ.

Neque etiam obstat, quod hoc modo Episcopus ex sex mensibus sibi concessis, duos tantum habeat, quia duos amittit, ex quo non residet, cum absens nō possit gaudere beneficio alternatiuæ propter verba regulæ quandiu verè, & personaliter resederit, alios vero duos menses vigore concessionis, & permutationis, vt dictū est, initæ propter acceptationem alternatiuæ, & cum Episcopus mediante acceptatione alternatiuæ duos menses lucretur ex Apostolicis, hoc potest æquiualere periculo amittendi duos ex ordinarijs, & nihilominus sibi imputet, vel quia alternatiuam acceptauit, & acceptando, ita conuenit, vel quod postquam illam acceptauit residentiam deseruit.

Non obstat, quod alternatiua non habeat locū Episcopo absente propter prædicta verba quandiu resederint, per quæ in causa Sulmonen. Canonicatus 13. Martij 1583. coram bon. mem. Cantuccio fuit dictum, quod Episcopus ammittit alternatiuam statim atque recedit à diœcesi . . . . . reseruatio octo mensium, quia hoc procedit quoad ipsius præiudicium, qui cum non adimpleat ex parte sua, non potest gaudere commodo permutationis, sed non inde sequitur, quod alternatiua sit resoluta, & possit fieri præiudicium Papę absque eius consensu ad effectū, vt Episcopus possit prouidere in mensibus ad eundem Papam vigore alternatiuæ spectantibus, vt fuit resolutum in causa Maioricen. Canonicatus 15. Nouembris 1593. coram Illustrissimo Mellino, & prius fuerat dictum in supradict. Fauentin. coram Illustrissimo Blanchetto, quæ decisiones fuerunt à Dominis approbatæ, recedendo ab allegata decisione Sulmonen. coram Cantuccio, in qua non fuerunt istæ rationes consideratæ.

Prout neque obstat, quod licet alternatiua contineat pactum permutationis mensium inter Papam, & Ordinarium, tamen hoc pactū sit qualificatū, cū illa qualitate quādiu apud Ecclesiā resederint, ita vt cessante qualitate residentię, videatur cessare pactum, nā quamuis respectu Ordinarij ad effectū, vt ipse vti possit beneficio alternatiuę, pactum sit qualificatum hac qualitate residentiæ, tamen respectu Papæ, dum in secunda parte concessionis alternatiuæ reseruat sibi alios menses, talis reseruatio est pura, & non qualificata, cum in ea non sint addita illa verba, Quandiu, &c. quia potius Papa reseruat sibi alios menses, vt præfatur, scilicet modo, quo, supra in regula, si purè reseruauit, & consequenter pactum respectu Papæ sibi alios sex menses reseruantis, non est qualificatum, sed purum, & ratio diuersitatis est, quia cum regula incipiat à reseruatione pura octo mensium, dū postea limitat reseruationem requirit qualitatē residentiæ ad inducendum Ordinarios ad residendum, nā contemplatione residentiæ Papa concedit alternatiuam, dum verò alios sex menses sibi reseruat, tunc nō repetit eandem qualitatem, quia facultas Papæ non debet pendere à beneplacito Ordinariorū residentiū, vel non residentium, neq; propterea potest dici pactū claudicare, stante concessione Papæ cum hac qualitate, & acceptatione Episcopi cum eadem qualitate, & sic accedente cōsensu vtriusque, l. sicut C. de actio. & obligat.

Dictam decisionem habui à moderno nunc Castellanensi Episcopo vigilantissimo, & prudentissimo, Sac. Theol. & Legum Doctore insigni, de Auerolda Ciuitatis Brixiæ familia nobilissima, & antiquissima, ex qua complures Litteris, & Armis prodiere viri Illustrissimi, præcipuè pietate, & religione insignes, Episcopi, Archiepiscopi, & Cardinales. Gonzalez tamen in suo vol. super dicta alternatiua in glos. 58. num. 23. tradit modum, quomodo Episcopus post acceptatam alternatiuam possit reuerti ad suos quatuor menses, vbi praxis de hoc, & in glos. 43. in quæst. 2. 4. & 5. meminit decisionum Rotæ, quæ commemorantur in præsenti prænarrata decisione.

RESOLVT. DLXXXVIII.

An dispensatio matrimonialis super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit nulla & subreptitia.

1 *Dispensatio matrimonialis, quando censentur subreptitia, & nulla.*
2 *Redditur ratio huius conclusionis.*
3 *Adducuntur ad hoc declarationes Sacræ Congr. Concilij.*

1 PLuries fuit dictum, & obseruatum in Curia Archiep. dispensationes factas super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, non facta mentione de copula, esse nullas, & subreptitias.

2 Tum primo, quia ita seruatur de stylo Curiæ, quod quidem facit ius cap. quam graue de crim. falsi, & hanc opinionem tenuerunt Guttierez lib. 1. can. quæst. cap. 23. Garsia de benef. par. 8. cap. 3. num. 66. & seq. Ledesma de matrim. q. 56. artic. 5.

3 Tum secundo, quia ita declarauit Sacra Congregatio Concilij, vt in sequentibus declarationibus super. c. 5. sess. 24. de reform. matr. *Prima, Qui se cognouerunt carnaliter sine tractatu, & cogitatione matrimonij postea volentes matrimonium contrahere, & petentes secū dispensari in aliquo impedimento, tacentes se carnaliter cognouisse, si obtinent ex aliqua causa iam probata dispensationē, possunt dici obreptitiè, ac subreptitiè, & sic nullam obtinuisse dispensationem, ex eo solo, quia non narrauerunt cognitionem carnalem. Secunda, Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem subreptitiā, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quod tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulā redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quod dicuntur commisisse incestum, qui impedit incestuosos cōtrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito, necessariam esse de iure expressionem copulę carnalis, prout stylum Curiæ obseruat*, & aduertit addit. ad Nauarr. consil. 9. de consanguin. & affinit.

An autem hæc sententia procedat, etiam si copula sit habita post impetratam dispensationem in forma commissaria, antequam tamen Ordinarius, cui dispensatio cōmissa est, dispenset, vide Garf. de benefic. par. 8. cap. 4. num. 69.

RESOLVT. DLXXXXIV.

Principalis an teneatur exibere libros rationum eius procuratori.

1 *Principalis non tenetur exhibere libros procuratori.*
2 *Quilibet tenetur reddere rationem suæ administrationis*
3 *Actor reo libros edere tenetur.*

1 In

IN cauſa eiuſdem de Maſellis vertente in Curia Archiepiſc. contra ſuum procuratorem, poſt procurã clericum effectum, fuit reſolutum per eandem Curiã non teneri præfatum de Maſellis exhibere libros ſuarum rationum ad petitionem cuiuſdem procuratoris volentis ex inſpectione partitarum ſolutarum in dictis libris ſe demonſtrare ad nihilum teneri, ex regula iu-
2 ris, quod quilibet adminiſtrator vel geſtor negotiorũ alterius, tenetur reddere rationem de adminiſtratis, & geſtis, Bald. conſ. 152. in princ. & conſil. 418. in 6. dub. num. 6. lib. 3. Rom. conſ. 168. in 3. dubio num. 5. conſil. 413. num. 2. conſil. 414. num. 1. Cuman. conſil. 88. in princ. Abb. conſil. 12. in 6. dubio, nu. 5. lib. 1. Corn. conſil. 196. num. 4. lib. 3. Soc. conſil. 24. num. 37. conſil. 46. num. 1. & 2. conſil. 73. num. 1. & 2. lib. 1. conſ. 213. nu. 6. & 12. lib. 2. Dec. conſ. 178. in princ. Grat. conſil. 23. n. 7. lib. 1. & alij congeſti per Plot. de in lit. iuran. §. 4. n. 85. quæ quidem rationis redditio ita hæredes adminiſtratoris aſtringit ſicut ipſum adminiſtratorem aſtringebat, vt in puncto dicunt Roman. d. conſil. 413. num. 1. & Alciat. conſil. 31. in 5. dubio numer. 7. lib. 5. prout è conuerſo ad hæredem eius, cuius negotia geſta ſunt, tanſit actio hæc petendi reuiſionem ipſius adminiſtrationis, vt dicit Roman. d. conſil. 31. in 3. dubio num. 5. & in qua rationis redditione venit in primis exhibitio librorum, ſine quibus ea reddi congruè non poteſt, vt ideo iure merito ei, cuius negotium adminiſtratum fuerit, detur iuramentum in litem contra adminiſtratorem ipſos libros non exhibentem, Bart. & & Bal. in l. 1. §. officio, ff. de tutelis, & rationibus diſtrahendis, Anch. conſ. 316. ſub num. 3. Soc. conſil. 159. n. 3. & ſeq. & conſil. 190. n. 1. & 2. lib. 2. Iaſ. conſ. . . . ante n. 1. lib. 3. Alciat. conſ. 31. in 4. dubio num. 6. lib. 5. Plot. alios referens, & de vera, & communi Doctorum opinione atteſtans d. §. 4. ſub dicto n. 85. ad fin. & §. 5. nu. 26. anno 1593. Florentiæ.

3 Non obſtat textus in l. non eſt nouum, C. de edendo, vbi quilibet tenetur reo edere libros rationum ſuarum, vt veritas appareat, quia reſpondetur id procedere in actore, & in alijs perſonis, vt patet in l. fin. C. eodem, at ſecus in caſu noſtro, in quo de procuratore agitur.

RESOLVT. DXCV.

Conſtitutio ſynodalis Neapolis contra clericos armã exportantes, an procedat in eo, qui probauit illa cœpiſſe ab alio, & per momentum temporis exportauit.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Pœna impoſita aſportantibus arma prohibita, non habet locum in eo, qui per modicum tempus illa aſportauit.*
3 *Redditur ratio, quia modica non ſunt in conſideratione.*
4 *Contrarium adducitur deciſum, & redditur ratio deciſionis, num. 5.*
6 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
7 *Reſpondetur contrarijs, & num. 8.*

1 IN Curia Archiep. reperiebatur inquiſitus quidam clericus de vulnere illato in perſonam cuiuſdam, item de aſportatione archibuſetti, & cum nõ conſtaſſet de vulnere, circa exportationem armorum articulauit in eius defenſionibus ſupradictum archibuſettũ non continuò portaſſe, ſed tempore rixæ, & per momentum temporis ab alio recepiſſe, quare fuit dubitatum, an veniret puniendus pœna ſancita in Synodo, & dubitationem faciebat pro opinione negatiua, Burſat. conſ. 141. n. 16. & ſeq. & n. 42. & conſ. 331. n. 37. vbi
3 voluit, quòd qui per momentum temporis habuit arma in loco prohibito, vel cum illis paruam moram traxit, non debet puniri, ſequitur Bertaz. conſ. 141. n. 16. 17. & 42. conſ. 331. nu. 37. Baiard. ad Clar. in q. 82. n. 74. verſ. item adde, lib. 5. recept. ſentent. mouentur,
3 quia modica non ſunt in conſideratione, l. ſcio ff. in integ. reſt. propterea, quia momentanea non curãtur, l. qui ſic, ff. de ſolut. Marſ. in conſ. 136. & parum, & nihil æquiparantur, idem Marſ. in ſing. 276. parum, & nihil, & Cacher. in dec. 71. num. 52.

4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cõtrarium fuit reſolutum, & ratio fuit, quia clarũ eſt, quod
5 ſtatuta, & conſtitutiones prohibentes delationem armorum ſunt editæ, ne quis alterum offendat, neue ſe-
6 quantur rixæ, & ſcandala, vt ait Decian. in c. 3. ſub n. 56. lib. 8. rerum crim. & ideo non eſt ſpectandum, quod quis portet arma donec aliquem offenderit, vel donec rixæ, aut ſcandala ſequuta ſint, ſed in tempore eſt occurrẽdum, iuxta illud, principijs obſta, nam poſſet aliquis ſceleſtus melius exequi mentem ſuam, cupiens aliquem offendere, vt experientia rerum magiſtra ſæpius nos docuit.

7 Non obſtat l. ſcio ff. de in integr. reſt. quia non facit ad propoſitum contra nos, ex quo loquitur de modicitate, quæ verſatur circa rem, non de mociditate, quę verſatur circa tempus, prout nos loquimur.

8 Nec etiam obſtat regula illa, quæ habet, quod momentanea nõ curantur, de qua in l. qui ſcit, ff. de ſolut. quia illa procedit, vbi certi ſumus de momento, ſecus autẽ quando poſſibile eſt, quod illud, de quo qaæritur, non ſit momẽtaneum, quia hoc caſu lex curat de momento, vt ait ſic declarans Ripa in l. cum filiofamilias, n. 43. ff. de legat. 1. ſed poſſibile eſt, quod deferens arma, illa detuliſſet per bonum temporis ſpatium, niſi fuiſſet detentus, & impeditus, & eodem modo reſponderi poteſt ad regulam, quod parum, & nihil æquiparantur, vt procedat quando certi eſſemus de paruo, ſed ſecus quando poſſibile eſt, quod illud, de quo agitur, non ſit paruum, quia tunc lex de paruo curat.

RESOLVT. DXCVI.

An ex inſignis, & armis depictis, ſeu inſculptis probetur dominium alicuius Cappellæ.

1 *Sepulchrum proprium nemo ſibi vendicare poteſt.*
2 *Priuilegium, & conceſſio non probatur niſi per inſtrumentum rogatum.*
3 *Nec per ſolam longam poſſeſſionem præſcribi poteſt.*
4 *Ex ſignis indicatur cuius qualitatis, & naturæ quælibet res ſit.*
5 *Quælibet res præſumitur libera, niſi probetur debere ſeruitutem.*
6 *Dubia probatio non reuelat eum, cui probandi onus incumbit.*

IN vna Nolana reſpondi cum Henriquez conſ. 70. cuius tenor eſt.

Fuit dubitatũ, an ex ſtemmatibus, & armis depictis, ſeu inſculptis in cacumine, vel in aliqua parte alicuius Cappellæ probetur dominium illius familiæ, cuius illa ſunt. Et reſpondi negatiue per tex. in l. monumentorũ, C. de relig. & ſumpt. funer. præſertim quãdo agitur de alicuius pręiudicio, quo caſu nõ probãt alicuius familię proprietatẽ, ita illum tex. intelligit, & exponit Abb. in c. cũ cauſam n. 1. de probat. in ver. tertio dicit gl. & Bart. in l. vel quod ff. eod. Ratio eſt, quia ſiue traditione dominium non transfertur, l. traditionibus, C. de pact. cum vulgatis.

1 Secundo, quia cum ſepulturam nemo ſibi vendicare poſſit, l. ſepulchrum. C. eod. nam ſepulchrum proprium habere quis non poteſt quantum ad proprietatem, l. in tantum, §. ſacrum ff. de rer. diuiſ. licet poſſit habere quoad vſum, vt ibi ſepeliatur ipſe, & ſui, ita vt alius ſepeliri nõ poſſit, vt dicunt omnes DD. & præſertim

tim Butr. in cap. abolendæ de sepul. n.3. Rota diuers. p.1.dec.787.n.3.hoc priuilegium habere non possunt, nisi ab Ecclesia parochiali assignato Cœmitorio per Episcopum, Butr. in c.certificari, num. 13. eod. vel per Prælatos religionis illius, per dispositionem clem. 2.de sepult. & ideo nisi ostendatur priuilegium, vel instrumentum concessionis, non possunt se muniri insignijs, quia priuilegium, & concessio non probatur, nisi per instrumentum rogatum Affl. dec.938.num.6.quia scriptura in hoc casu est de essentia probationis Abb. in c.nostra de rescript.nu.11. & in c. qualiter de elect. n.1.. & ita vt præscribi non possit l. longa possessio, ff. de morte inferenda.

Tertiò, quia in cappella, de qua disputatur, semper Fratres Minores soliti fuere humare Fratres eorum, ex quo cum nullus prohibuerit, arguitur esse liberum sepulchrum, nam ex iure probibendi, ne ibi alij sepeliantur, infertur ad ius inferendi illuc cadauera, Rota vbi supra, num.5.

Quarto, quia non adest scriptura, sed insignia tantum in quadam serrata, seu Cancello ferreo, quæ non possunt arguere dominium totius cappellę, quia vera probatio debet necessariò concludere, & probare cō-
4 cludēter, si dicatur, quod ex signis iudicatur res cuius sit & cuius qualitatis, l.stigmata, & ibi Bart.C.de fabr. lib.10. Aut. dos. C.de donat. ant. nup. & ibi Bal. talis enim res præsumitur, qualem signa demonstrant. Respōdetur his omnibus, & similibus, quod hæc sunt adminicula, sed non probant plenè, Abb. in d.cap. cum
5 causam de probat. quia quælibet res præsumitur libera, nisi probetur debere seruitutem, l. altius, & l. ædibus, C. de seruitut. & hoc probari debet concluden-
6 ter, cap. in præsentia, de probat. nam dubia probatio non releuat eum, cui incumbit onus probandi, sed debet esse certa, & concludens, l.certum in princ. ff. de confess. & l. inter stipulantem, §. si Stichum, de verborum obligatione.

RESOLVT. DXCVII.

An Episcopus possit denegare ordines absque legitima causa.

1 *Facti species.*
2 *Episcopus non potest denegare ordines à laicis suscipiendos, & num.3.4. & 5.*
6 *In contrarium adducitur Conc. Trid. sess. 23. cap. 16. & tex. in cap. ad aures, de temp. ord. & secundum istha̧c iura fuit resolutum.*

1 COmparuit quidam laicus coram suo Episcopo asserens summopere optare se clericari, quare petijt primam tonsuram, & quatuor minores ordines, ostendens legitimam ætatem, & natiuitatem, & quod neque in foro ecclesiastico, neque ciuili fuit de aliquo crimine vnquam denunciatus. Vnde cum dictus Episcopus absque apparenti, & legitima causa hoc denegasset, sed tantummodo ob futuram suspicionem patrandi delictum, fuit dubitatum, an de iure istud fieri potuisset, scilicet si possit supradictus laicus impediri ad susceptionem ordinum, & dubitationem facieba nt infrascripta pro opinione negatiua.

2 Primo quia ordinum collatio, ipsorumque submi-nistratio concernit potius iustitiam, quam gratiam, vt patet, igitur denegari nequeunt, arg.not. per Ann. alleg.39.par.1. vbi propterea infert, quod in feudalibus assensus denegari potest, quia est mera gratia, allegat Isern. in const.post litem, col.8.n.12. & in cap.1.§.quid ergo de inuestitura de re aliena facta. Hinc est, quod si Princeps denegat postulationem non facit iniuriam, quia est mera gratia, c.pen. de post.Præl.Ant.de Butr. & reliqui cap. bonæ eod. tit.

3 Secundo, quia in supradicto laico nullum crimen apparet ex annumeratis ad impediendum ipsum, crimina verò, quæ repellunt ad suscipiendos ordines, & impediunt administrationem susceptorum debent esse maiora, & manifesta, Cuccus in sua canonica instit. lib.4.tit.de his, qui ad ordines, num. 95. vsque ad 134. Paul. Borgas in tract. de irregul. par.6.in procem.n.1. & seq. Grillenz. cons.138. Henriq.cons. 92.n.7. & seq. volum. 1.

4 Tertio, quia dato, & non concesso, quod supradictus laicus esset criminosus occultus, adhuc non posset impediri, ex regula tex.in cap. ex tenore de temp.ord. vbi criminosus occultus moneri potest ne promoueatur ad ordines, sed prohiberi non debet.

5 Quarto, quia contra supradictum nulla apparebat suspitio, igitur impediri non debebat, cap. oues 6.q.1. de vnoquoque enim bene, & non male præsumere debemus, cap.1. de scrutinio in ord.fac. & quilibet præsumitur idoneus. cap. si. de præsump. & nemo iudicari debet ante veram, & iustam probationem, c. nullum, 30.q.5. vbi ex Apostoli sententia dicitur, quod audita mala nullū mouere debent, nec passim dicta, absque vera probatione quisque vnquā credat, mala etenim credi non debent, sed potius probata vlcisci, cap.cum in cunctis 11.q.3.

6 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum, & motus fui ex verbis Cōc. Trid. sess.23.cap.16. de ref.in illis verbis, *cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis, aut necessarius*, & pro hac opinione vrget etiam tex.in cap.ad aures, de temp. ord. vbi si regularis non debet ordinari contradicente eius Superiore; Igitur, & laicus, contradicente Ordinario. Non obstant contraria, quia procedunt attento iure communi.

RESOLVT. DXCVIII.

An clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, possit præsentari ad beneficium.

1 *Clericus olim furiosus, nunc verò sanæ mentis, est habilis ad obtinenda beneficia, re dditur ratio, num.2.*
3 *Legitimitas accusandi consideratur tempore accusationis.*
4 *Habilitas acquisitionis officij debet esse à principio.*
5 *Contra reum adducitur, quod scilicet habilitas personæ consideranda sit tempore collationis beneficij, n.6.*
7 *Semel furiosus, semper præsumitur furiosus, limitatur tribus modis.*

CONsultus respondi, supradictum clericum potuisse ad beneficium, de quo quærebatur, præsentari, nec ex præcedenti furore iudicari posse inhabilem taliter, quod veniat repellendus à præsentato à minore parte patronorum, dum ipse a maiori reperiatur præsentatus, ad quod consulendum motus fui ex eo presertim, quod habilitas, vel inhabilitas alicuius cōsideratur tēpore, quo actus exercetur, prout dicimus de teste, cuius habilitas consideratur tempore depositionis, l.1.C.de test. & in testatore, cuius qualitas tem-
3 pore testamenti, l.in eo.ff.eod. & in accusatore, cuius legitimitas accusandi cōsideratur tempore accusationis, c.1. de accusat. Vnde habilitas præcipuè requiritur tempore, quo officium asumitur, & non tantū suf-
4 ficit habilitas tempore acquisitionis officii, sed etiam
5 debet esse à principio, c.si eo tempore, de rescript. In contrarium tamen videtur, quod sufficiat, si idoneus quis reperiatur tempore, quo officium personæ applicatur, vt probatur in cap. ei cui, de præbend. in 6. vbi Domi.in 3.no.per illum tex. dicit, quòd habilitas per-
6 sonæ consideratur tempore collationis beneficij, & ad hoc est gl. not.in cle.vt hi, qui, in verb. constitutus, de ætat. & qual. vbi per illā gl.post Butr. dicit Imol. quod

quando-

quando habilitas perſonæ ad certum actum requiritur ſufficit,quod adſit tempore,quo exercitium actus ad perſonam applicatur, d.c.ei cui. Ad idē bonus tex. in §. furioſus,inſt.qui dar.tut.poſſ.Ex quo infert,quod ſi ſtatutum dicat: Quicunque fuerit in tali officio,intra tres annos officium habere non poſſit,ſi in fine infra ſpatium trium annorum eligatur quis ad officium, quod debet inchoari poſt dictos tres annos finitos, iſte reputatur idoneus in tali officio, quia ſatis eſt, quod habilitas concurrat tempore, quo debet exerceri officium, facit quod notat Oldrad. in conſ. 58.incip. Quidam impetrauit. & conſ.68. incip. Ad primam quæſtionem,in 2.queſt.Cuius dicta,tacito auctore reaſſumit Io. Andr. in add. ad Spec. in rub. de conceſſ.præb.

Non obſtat, quod furioſus ad ordines promoueri nequit,c.maritum diſt.33.quem tex.Arch.ibi intelligit ſpecificè loqui in furioſo, ex ſententia Lau. & Hug.idē ſcribit Alber.in verb.vitiatus.Archiep.Florent.3.part. tit.29.cap.5.gl. in d.c. communiter, Summa Confeſſ. de homic.q.45.& latè poſt omnes Maiol. de irregularit.c.14.n.4.lib.2.quia reſpondetur, ſecundum Burgas de irregularit.c.5. ſupradicta procedere in ordinibus tantum recipiendis,non in alijs,quare cum in caſu,de quo agitur, ordines ſunt iam recepti, vt patet,propterea non videntur obſtare tex. loquentes de furioſis,& conſequenter non obſtat tex.in d.cap.maritum,in illis verbis, In furiam aliquando verſus inſaniuit, quia, vt dixi; loquitur de ordinibus recipiendis.

7 Non obſtat,quòd qui iam fuit furioſus,præſumitur in eodem furore perſeuerare, gl. in cap.vlt. de ſucceſſ. ab inteſt. quam dicit ſing.Lanfr.in cap. quoniam contra in ver.teſtium col.vlt.de prob.& cōmendat Prepositus,dicens communem in c. dilectus col.2. de ſponſ. idemq; notat gl.per illum tex.in cap.indicas Hermannum 3.q.9.& ita tenet Anch.con.5.num.5. & plerique ſequuntur, quos refert, & probat Alex. conſ.141.n.3. vol.1. & in conſ.86.n.6.& 7. vol.2. & Curt.iun. dicens, hanc eſſe veram,& communem concluſionem in conſ. 151.num.7. & Pariſ. qui etiam communem teſtatur in conſ.87.n.12. & 13.vol.3. & Alciat. in tract. Preſump. in 2. regula, præſump.18. & in conſ. 139.num.8.lib.9. & Didac. in epitome de ſponſ.& matrim.in 2.p.cap.2. num.6.quia reſpondetur non procedere primo,ſi probetur eum in quibuſdam actibus tantum furioſum fuiſſe, quia non ideo præſumitur perſeuerare in furore,vt ſentit Bar.in l.2.num.4.ff.de bo.poſſ. infan.& fur. dela. & ſequitur Alex. & Aret. in locis ſuperius cit. & Iaſ.in l.furioſum,num.3.C.qui teſtam.fac.poſſ.& Curiun.in conſ.151. num.7. & Alciat. in 2.reg.præſumpt. 18.& Didac.in loco ſuperius deducto.

Secundo reſpondetur non procedere quando actus per furioſum geſtus fuerit longo interuallo poſt furoris tempus, vt in caſu noſtro Bal. & alij in d.l.furioſū, C.qui teſtam.fac. poſſ. & in ſpecie Imola, qui ſic concordat repugnantes opiniones,in l.1.§.vlt.num.46.de ver.oblig. Didac.in d.num.6. verſ. ſecundo procedit.

Tertio reſpondetur, vt non præſumatur quis perſeuerare in eodem furore, ſi iudicio, ac teſtimonio peritorum probetur illum furorem ex aliqua cauſa accidentali contigiſſe, quæ poſtea ſublata fuerit, nam ex veriſimili coniectura furor etiam ceſſaſſe intelligitur, cap.cum ceſſante de appell.Aret.in l.2.col.2.ff.de teſt. & ſequitur Didac.in loco ſuperius cit.ver.tertio minime, vnde cum in caſu, de quo verba facimus, adeſt fides doctiſſimi Medici ſupradictum redijſſe ad ſanam mentem, propterea non eſt de hoc amplius dubitandum. Et hæc currenti calamo.

RESOLVT. DLXXXIX.

An Cappella ſita in aliqua domo, ad quam patet ingreſſus à via publica, præſumatur eſſe domini domus, vel ſub iuriſdictione Epiſcopi, ſtante quod in ea non adeſt titulus beneficij.

1 *Cappella ſi ſita eſt in aliqua domo,& ingreſſū habet à via publica,præſumitur eſſe domini domus,& nō Epiſcopi.*
2 *Contrarium adducitur deciſum ex tribus, n.3.4.& 5.*
6 *Reſpondetur contrarijs.*

1 PRo domino domus,facit,quod dum Cappella ſita eſt, & contigua eiuſdem domus, conſequens eſt, vt iudicetur eiuſdem qualitatis cuius domus ipſa,arg. tex. in cap. vnico, vbi Ioan. And. & Arch. de conſecr. Eccl.in 6.vnde dicitur in l.ſi mercedem §.1.ff.de actio. emp. quod venditioni fundi, ſeu domus,cedit Cappella,niſi fuerit exceptuata,ad idem facit tex.in l.in modicis ff.de contrah.empt.Bar.in l.quædam in prin.ff.de acq.rer.dom.Bal.in l.aufidius, num.4.ff.de priuil.cred.

2 Cęterum ſupradictis minimè refragantibus,contrarium fuit reſolutum, ſcilicet ſupradictam Cappellam eſſe ſub iuriſdictione Ordinarij, & hoc ex pluribus.

3 Tū primū,quia appellatione domus venit illa pars, quæ habitatur cum familia l.vxori in princ.ff.de leg.3. l. lex Cornelia §.domus,ff. de iniur.Bald.conſ.62.n.5. & ſeq.vol.1. Alciat. conſ.22.vol.3. vnde ſi dicta Cappella non venit appellatione domus, ſequitur concludendum eſſe ſub iuriſdictione ordinaria.

4 Tum ſecundo, quia ratione aditus, ſeu portæ iudicatur,& ſumitur argumentū de re ipſa,l. ſi cui ędes,ff. de leg.3.ff.de dam.inf.vbi voluit,quod habitans in cōfinio duarum parochiarum cenſetur illius parochię, à qua domus habet aditum,vnde Bal.& Caſtrenſ.in leg. olim,Pico ff.de ſeruit.vrb.prædiorum voluerunt,quod legata domo venit hortus, vel cænaculum ſi ex domo aditus ad cœnaculum erat, ſequitur Corn.conſil.203. volum.1.Rota Genuæ in deciſ.92. Surdus deciſ. 24. & probatur quoque in l.prædijs §. balnea ff. de leg.3.vbi ex aditu iudicatur an balnea, vel hortus cedant domui, quare cum prædicta Cappella habeat aditum à via publica, proinde cenſeri debet ſub iuriſdictione ordinaria,quemadmodum quælibet Eccleſia, quæ regulariter Epiſcopo ſubeſt.ad tex. in cap. omnes Baſilicæ 17.q.4.

5 Tum tertiò, quia ex aditu etiam publico iudicatur an Oratorium fuit erectum auctoritate Ordinarij,Zaba.in conſ.11.in fin.in c.Pro enucleatione,Abb.in cap. de Xenodochijs de relig.dom.num.54.Feder.de Sen.in conſ 106.quem ſequitur idem Abb. loco ſupra cit.

6 Non obſtant contraria, quia crebrior eſt opinio,& magis communis, vendita domo, non venire Cappellam,per DD.in l.in modicis,ff.de contrah. empt.

RESOLVT. DC.

An clericus laborans morbo caduco poſſit præſentari ad beneficium.

1 *Adducitur ad deciſionē quæſtionis deciſ. Rot.ad vnguem.*

Conſultus reſpondi cum deciſ.Rotæ in vna Tullen. canonicatus 9.Nouemb.1551. coram Veſtano, cuius hæc ſunt verba,videlicet.

1 Morbus caducus, licet faciat quem inhabilem ad obtinendū beneficium, & collatio facta patienti morbum caducum,ſit ipſo iure nulla, Hoſt. Abb. & Imol. col.2. & Ægid.num.13.in cap. cum inter canonicos de elect. Sylua in tract.de benef.in 3.q.q.5. col.fin. & faciat hominem irregularem, cum impediat promoueri

ad

ad ordines,& promotum suspendat,prout est tex.cum gl.magna in c.communiter,& ibi Archid.33.dist.& irregularitas inducat inhabilitatem ad beneficium, c.is qui §.1. de sent. excom.lib.6.Abb.& alij in c.cum nostris de cõcess.præbend.latissimè Rebuff.de pacif. possess.num.226.ver.24.Verum quia patiens morbum caducum non est criminosus suo facto, sed ex accidenti, si beneficium non requirit aliquem ordinem,tunc collatio illi facta non redditur ipso iure nulla, nec ipse pariter ipso iure inhabilis est, Butr.in c.penult.not.3. de corp. vit. Sed si patiens morbum caducum electus esset, & per Episcopum fuisset tanquam inhabilis remotus, quod facere potuisset,antequam ius cõsequeretur ex confirmatione secuta, vt voluit Abb.in c. ex parte de cleric.ægrot.num.4.vers.secus est,& per Rot. decis.340.in antiquis,tunc electio non attenderetur,& ita tentũ fuit,quod scilicet non fit inhabilis ipso iure ille,qui laborat morbo caduco quoad obtinẽda beneficia simplicia die 4.& 9.Nouemb.1551.corã Vestano, in vna Tellen. Canonicatus, & præbend. & die 9. Decemb.dicti anni fuit causa iterum proposita,& Domini pro maiori parte permanserunt in decisis, quod scilicet,morbus caducus non faciat ipso iure, quẽ inhabilem ad obtinendum Canonicatum, & præbendã, quia non est delictũ, secus in beneficijs requirentibus ordinem,quę dec.habetur apud Caput.dec.236.par.2.

RESOLVT. DCI.

Canonicus resignans Canonicatum à quo die prohibetur accedere ad Chorum cæterisque Canonicorum officijs incumbere.

1 *Canonicus resignans Canonicatum,prohibetur accedere ad locum à die resignationis.*
2 *Respondetur decisionibus Mohedani 1.& 2.de renunciat.*
3 *Decis.quæstionis.*

SÆpissimè dubitatur in Ecclesia Archiep. de canonicis resignantibus eorum canonicatus,à quo die scilicet prohibeantur accedere ad Chorum, cæterisque Canonicorum officijs incumbere.

1 Cui quæsito videbatur respondendũ pro opinione illa, scilicet à die resignationis ex reg. iuris, quod per resignationẽ spõtè factã in manibus sui iudicis,& prelati, nedum renuncians amittit possessionem, sed etiã proprietatem,quantum in eo est,licet illa nõ præiudicet superiori, quo minus possit illum retinere si velit, etiam inuitum,Innoc. Host. & reliqui in c.quod in dubijs,& in cap. admonet,de renuncia.Imol.in d.c.quod in dubijs,n.4.Rot. decis.4. alias 352. de renunciat. in nou.Abb.in cap.sollicitæ de restit.spoliat. col.5.Sarn. de infirm.resign.q.29. ad fin.Cass.dec.2.de renunciat. n.2.& communiter DD. locis supra cit.Cassad.dec.4. de restit.spoliat.vbi etiã n.6.quod nõ possit percipere fructus per doctrinam Ioan. And.in cap.fin.de renunc. Staffil.de lit.grat. tit.de var.mod.vacat.in princ.n.26.

Vnde secundũ Verall.in dec.81.par.3. quem sequitur Achill.de Grass.decis.125.num.5.resignans amittit omne ius, etiam quod non resignaret secundum formam aliàs requisitam, quando omnino tenetur resignare, & sine resignatione etiam est priuatus,prout in eo, qui habet plura beneficia,Conc. Trid. sess.24.de ref. cap.17.& sess.7. cap.2. Rot. dec. 14. num.4. lib.2. dec.97.lib.1.n.5.part.3. diuers.

2 Non obstant decisiones Mohed.1.& 2. de renunc. vbi Canonicus,quia aliàs obligatus erat ad pensionẽ, nõ excusatur ob illius resignationem, ex quibus videtur posse argui per simplicem renunciationẽ canonicatus non amittere,neque possessionẽ,neque proprietatem,quia respõdetur supradictas decisiones esse intelligendas quosque constat resignatarium acceptasse secundũ Veral.decis. 301.& 311.p.2.& idem Mohed.qui se ipsum declarat in decis.30.de renunciat.

3 Cæterum in casu proposito dixi posse canonicum resignantem ad Chorum accedere, cæteraque canonicoꝝ officia peragere,& fructus suos facere,quousq; resignatio fuerit admissa, illaque intimata resignanti, quod procedit quando resignat per procuratorem ab eo absentẽ,secus si per seipsum, ita Gratian. in decis. 189. Papazzon. in addit. ad dec.4. de renunc. in nou. Verall.in decis.81.part.2.

RESOLVT. DCII.

An Sacerdos, & qui aliàs fuit prouisus de beneficijs simplicibus, si postea de nouo obtineat aliud beneficium à Summo Pontifice cum clausula, directa Commissario, *si præuio examine idoneum repereris*, &c.debeat necessariò iterum examinari?

1 *Clausula dũmodo idoneũ repereris,quid importat,& n.7.*
2 *Literatura siue idoneitas non præsumitur nisi probetur, redditur ratio,num.3.*
4 *Literatura an possit probari per testes in illa scientia expertos.*
5 *Decisio quæstionis.*
6 *Conditio,& eius omissio quando vitient actum.*
8 *Semel examinatus,& approbatus non est amplius examinandus.*

CVm supradictum dubium in facto occurrisset corã Domino Vicario Generali Neapolitano, fuit pro vna parte dubitatum pro opinione affirmatiua ex pluribus.

1 Primo,quia cum dicta clausula,dummodo idoneum repereris,importet cõditionem,& formam, propterea omitti non potest,Bal. in c. constitutus,el 2. de iudic. late Lambert. de iurepatr.lib.2.par.1.q.11.art.3.Dec. cons.90.n.6.& cons.262.n.4.& cons.439.num.4. Paris. cons.12. num.47. & cons.15. num.23. & cons.33.n.21. volum .... neque eriam Iudex potest remittere illud Bal.in l.Iulianus in fin.C. de Iudic.Dec.cons.699.n.4. & 5.idem Paris. cons.43. col. vlt.vol.1. & cons.107.n. 82.vol.3.& cons.14. col.2. vol.4. Sed hic, examen requiritur pro forma,quod patet ex Alex. cons.53.lib.3. Bart. & alij in l. non est dubium C. de legibus, Bald. cons.11.col.vlt.lib.1. Paris.d.cons.12.n.38.vol.4.idem Paris. in rub.ff. de ope. nou.nunc.n.5.Staphil.de liter. grat. in vlt. expectatiua,n.5.Fusc. de visit.lib.2.cap.5. n.10.Rebuff.de priui.scholarium priuileg.86.vers.ego vero,contrarium seruari.

2 Tum secũdo,quia literatura,siue idoneitas nõ præsumitur, nisi probetur, Mascard. de probat.conclus. 989.n.1.& per totam,Paris.de resign. lib.10.q.3.n. 64. Menoch.de præsump.lib.6.præsumpt.91.num.18. Ratio est,quia literarũ sciẽtia magno labore acquiritur,
3 & tanquam accidens extrinsecum non præsumitur,gl. in cap. si forte 11.verb.scientiæ de electione,lib.6.quæ
4 literatura probari debet per examen, licèt etiã possit probari per testes in illa scientia peritos, Rot. decis.8. num.1.& per totam,de probat.in nouis,Franch.in d.c. si forte in fin.de elect.lib.6.Mascard.de probat.concl. 877.num.1.9.& 11.

5 Cęterum supradictis minimè refragantibus contrarium fuit decisum,nam fuit dictum, quod conditio, &
6 eius omissio vitiant actum, quando apponuntur pro forma,probat Surd.decis.7.n.10.decis.75.n.1.dec.178. num.13.dec.202.num.8.& sæpe aliàs.

7 Nihilominus supradicta clausula videtur potius importare monitionem, quam conditionẽ, & formam, & quatenus de hoc nõ constaret,in re dubia interpretationẽ facere debemus, vt dispositio potius cẽseatur facta sub modo,quam sub conditione, adeo, vt procedat,

dat,Oldrad.conſ.108.num.1.Abb.in cap. Ioannes n.3. vbi Fel. de fide inſtr. cum alijs,penes Cranet. conſ.59. num.1. Natta conſ.373.n.26. Menoch. conſ.649.n.26. quæ deciſ. confirmatur ex notabili doctrina Gonſalez gloſ.4.n.88. referentis in Curia ſeruari ſemel examinatum, vel approbatum ad canonicatum,vel dignitatem in collegiata, non amplius examinari ad ſimilem canonicatũ, vel dignitatem in alia collegiata, & pariter ſemel examinatum,& approbatum ad vnum beneficium ſimplex,nõ amplius examinari ad aliud ſimile.

RESOLVT. DCIII.

Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda, an in dubio præſumatur.

1 *Diſpenſatio ad plura beneficia retinenda in dubio præſumitur, quod probatur ex tribus in num.2.& 3.*

IN viſitatione,quam faciebat quidam Archiepiſcopus,fuit dubitatum, an eſſet credendum Canonico plura beneficia obtinenti, aſſerenti ſe obtinuiſſe Apoſtolicam diſpenſationem ſuper dicta pluralitate, cui quæſito cõſultus reſpõdi affirmatiuè ex infraſcriptis.

1 Primo, quia cũ præfatus Canonicus poſſederit per decennium ſupradicta beneficia,igitur præſumi debet obtinuiſſe diſpenſationem, ita Ial. in l. ſi certis annis in 2.col.C.de pact. poſt Pariſ. de reſignat. beneficiorũ lib.3.q.6.n.74. Mareſc. lib. 2. variarum reſolutionum c.24.& ita cenſuit Rota Romana in vna Gadigen.13. Ianuar.1548.corã Roſſanen.Cuius tenor eſt,videlicet.

2 Diſpenſationem voluerunt Domini præſumendam eſſe ex communi reputatione cum curſu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen.corã Domino Roſſanen. de anno 1548.& dixerunt eſſe communem, vt per Sarnen.q.10. & q.26. in reg. de trie.& probat tex.in c. illud, vbi Felin.not.col.penul.de preſump.& ad doctrinam Imol. in cap. dilecto col.5.verſ.3.oppono de præben.reſponſum fuit,quod non loquatur,vbi adeſt longum tempus.

3 Tum ſecundo,quia ſupradicto canonico vti perſonę conſtitutæ in dignitate,ad tex.cap.ſtatutum de reſcriptis in 6. credendum eſt, gloſa ſingularis in l.ſi cui,ff. de conditionibus,& demonſtrationibus.

RESOLVT. DCIV.

Ex vulnere ſibi illato, quando quis mortuus præſumatur.

1 *Vulneratus lethaliter ex illo vulnere mortuus præſumitur.*
2 *Quid ſi neſcitur an vulnus ſit lethale.*
3 *Quid ſi durante eodẽ vulnere alia infirmitas ei ſuperuenerit, an ex illo vulnere adhuc mortuus præſumatur.*

1 FVit dubitatũ in Curia Archiepiſcopali an ex vulnere recepto in rixa, vel aliter, aliquis mortuus præſumatur?& quidem ſi vulnus erat mortale, dubitationi non eſt locus l. ait lex, §. quid ſi mortiferè. ff. ad leg.Aquil.& l.ita vulneratus in princ.eod.tit.ſed diffi. cultas eſt, quando neſcitur an vulnus ſit mortiferum; & hoc caſu fuit dictũ varias,ac diuerſas eſſe ſentẽtias, vt per Scribentes in c.presbyterorum de homicid.verũ

2 tamen in c.2.de cleric.percuſ.dicitur,quod ſi quis poſt octo menſes moriatur propter temporis prolixitatem ex vulnere illo mortuus non præſumitur, vnde à contrario ſenſu concludi poteſt,quod ſi infra octo menſes ſequatur mors ex dicto vulnere illato præſumatur ſequuta, maximè,quia contrariorum eadem eſt diſciplina,l.1.ff. de his,qui ſunt ſui,vel alieni iur.

3 Vnde durante vulnere prædicto, licet ei ſuperuenerit infirmitas,adhuc mortuus ex illo vulnere præſumitur; Ratio eſt, quia vulnus ad alia accidentia videtur cauſam præbuiſſe,cap.presbyterorum cap.ad audientiam,& c. de cætero de homic. l.nihil.ff.ad leg.Aquil. quod intellige verum quando imperitiæ,vel negligentiæ medicantiũ, vel incuriæ,ſeu culpæ vulnerati id attribui nõ poſſit,l.qui occidit,§.vlt. & l.quas actiones, §.vlt.& l.aqui.c.tua nos,c.exhibita de homic.& quod dixi durante ipſo vulnere,procedit eo etiã ſanato, vbi poſtea lãguor,& ſtimulus eiuſdẽ vulneris redundarit, eundemque adeo affligit,vt redeuntibus alijs humoribus ille moriatur, & ratio eſt, quia prima cauſa ſemper perſeuerare, & mortem cauſare videtur, licet ad tempus vacauerit d.cap. ad audientiam de homicid.

RESOLVT. DCV.

Electio ſemel habita de viro diſcreto, cui à ſacra pænitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio,an poſſit mutari.

1 *Clauſula(per latorem eligendum)quid operetur.*
2 *Electa induſtria perſonæ,non datur tranſgreſſio.*
3 *Diſpenſatio datur in grauioribus negotijs.*
4 *Facta præſentatione de aliquo beneficio non poteſt alterius electio fieri.*
5 *Auctoris opinio quæ ſit.*
6 *Creditor,qui egit contra ſucceſſores ab inteſtato poteſt variando agere contra hæredes ex teſtamento.*
7 *Cui permittitur electio,non denegatur variatio.*

1 VIdebatur prima facie reſpondendum pro opinione negatiua ex duobus. Primo, quia in dictis breuibus ſolet apponi clauſula *per latorem eligendum*,

2 quæ arguit electionem induſtriæ perſonæ, & proinde mutari nequit,l.inter artifices ff.de ſolution.latè DD. in c.fin.de off.deleg. & in l.quiſquis C.de Epiſc.& cler.

3 cuius ratio eſt, quia diſpenſatio eſt de grauioribus negotijs,cum grauia,& ardua mandentur: ſecundum Ial. in l.more, num.65.ff. de iuriſd. omn. iud.

Tum ſecundo, quia iuxta opinionem gl. in c. quoniam Abbas de off.deleg.in commiſſionibus, & diſpẽſationibus;quæ contentioſæ non ſunt,nec inter partes

4 agitantur, erit iudex ille, cui reſcriptũ fuerit præſentatum, ex quo deducitur, quod facta præſentatione, non poteſt alter eligi,Butri.in cap.licet,num.13.de offic. deleg.Henriq.conſ.92.num.4.& ſeq.Rub.conſ.28. num.6. & vbi ſemel iudicium cæptum eſt,ibi terminari debet,l.vbi cæptum ff.de iud.

Tum denique, quia ita cenſuit Nauarr. conſil.8.de off. deleg.

5 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium mihi videtur de iure verius ex regula iuris, quæ ſe vult, quod cui permittitur electio,permittitur quoque,& variatio,l.eum,qui certarum,ff. de verb. oblig. Capyc.in deciſ.33. & hoc exemplificari poteſt in multis,præſertim in electione aſſiſtentiæ, idẽ Capyc. loco

6 cit.Item in creditore,qui cępit agere contra ſucceſſores ab inteſtato, nam poteſt variare, & agere contra ſcriptum hæredem ex teſtamento,Boer.deciſ.33.n.16. latè Ant. Gabr. in tract. comm. opin. in tit.de action. concluſ.3.n.17. Itẽ in omni creditore, cui permittitur actionum mutatio, Aſſl. deciſ.60.n.3. quod procedit etiam in cauſa appellationis,idem in deciſ.53.& etiam pendẽte iudicio,Capyc.in deciſ.119.Boer.in dec.42.n. 14. Vnde mulier, quæ elegit,vt ſibi præſtetur vſusfructus antefati conſiſtentis in pecunia annuatim ſic promiſſi,poteſt poſtea variare, & petere ſibi reſtitui anteſatum idem Capyc.deciſ.65.

7 Et quod cui permittitur electio,permittatur variatio, adducitur Carauit. in rit.231.& in rit.233. num. 9. vbi refert quoque rationem huius dicti, quia qui variat eligere dicitur. Ex quibus omnibus patet reſponſio adſupradicta contraria.

RE-

RESOLVT. DCVI.

An stante Bulla Gregorij XIII. quod Episcopus ingrediens monasteria monialium debeat secum ducere seniores, intelligendum sit de senioribus ætate, vel moribus.

1 *Bulla Gregorij XIII. disponens Episcopum ingredientem monasteria monialium, debere secum ducere seniores intelligi debet de senioribus ætate.*
2 *Seniores præferuntur iunioribus in testimonijs, & electionibus, & num.5.*
3 *Idem in honoribus, dignitatibus, & præeminentijs.*
4 *Idem in electionibus, & vocibus.*
6 *Idem in Doctoribus eiusdem professionis.*
7 *Aduocati antiquiores præsumuntur melius scire, quàm iuuenes.*
8 *Conuocatio Capituli in defectum Rectoris spectat ad antiquiorem de Collegio.*
9 *Libri rationum debent reponi penes seniorem, & quid si sunt plures mercatores socij, num.10.*
11 *Si sunt duo Notarij creati ad examen recipiendum, penes illum debet originale examinis reponi, qui est ætate senior.*
12 *Minor debet seruire maiori, secundũ ordinem naturalẽ.*
13 *Redditur ratio conclusionis.*
14 *Plus valet vmbra senis, quàm eloquentia iuuenis.*

TEmpore quo præsidebat Neap. Illustriss. D.Cardinalis de Aquauiua fuit dubitatũ, an Bulla Gregorij XIII.incip.dubijs, quæ emergũt, disponens, quod Episcopus ingrediens monasteria monialium, debeat secum ducere seniores, intelligi debeat de senioribus
1 ætate, vel moribus. In quo dubio respondi intelligendam esse de senioribus ætate, quam opinionem fundabam ex infrascriptis, primo per tex.in c.fin.de cõsuet. in 6.vbi grandiores, antiquiores, & seniores intelligũtur ætate, non autem alio respectu, & secundum Ias.in l.cum quid ff.si cer. pet. Itẽ intelligẽda sunt omnia iu-
2 ra loquẽtia de senecture, prout, quod in testimonijs, & electionibus seniores sint iunioribus præferendi, prout
3 etiam in honoribus, & dignitatibus, ac præeminentijs, maior ætate, seu antiquior præferri debeat, l.fin. C.de tyronib.lib.12.l.sẽper in princ.ff.de iur.imm.l.1.&2.ff.
2 de albo scrib.l.fin.ff.de fide instr.Item in electionibus, & in vocibus antiquiores iunioribus præferuntur, leg.
5 Alexãdrinus, C.de decur.lib.10.& §.ordinatione auth. de Monachis. Item in testimonijs seniores iunioribus
6 præferuntur, c.quoties de testib. Item inter Doctores eiusdem professionis ille, qui est antiquior, & prior debet preferri, secundum Bar.in l.1.ff.de obseq.& in l.fin. per illum tex.C.de tyronib.lib.12.Sic etiã antiquiores
7 aduocati præferuntur, & melius scire præsumuntur, quàm iuuenes, l.prouidẽdum, C.de post.Item seniores Magistri potius sunt audiẽdi, quàm iuuenes, ita notat
8 gl.in c.sic viue 16.q.1. Item cõuocatio Capituli in defectum Rectoris spectat ad antiquiorem de collegio, secundum Bart.in l.1.per illũ tex.ff.de albo scrib.Imola in c.1.de maior.& obed.Item claues custodiæ castri debent reponi penes seniorem, & tradi maiori, & grãdiori natu, l.cum pater §.pater pluribus, & ibi per Bar.
9 ff. de leg.1.not. Bald.in l.procurator. C.de eden.Item instrumenta, & libri rationum debent reponi penes seniorem, & grandiorem natu, qui præfertur iuuenibus, vt est tex. in l.fi. ff. de fid. instrum. Vnde dicit Bald. in
10 c.quoniam contra falsam.in 17. col.de prob. Quod si sunt plures mercatores socij, codices rationum debẽt
11 stare penes seniorem, & si iudex commisit examinationem testium duobus notarijs, originale attestationum debet stare penes notariũ seniorem, qui cæteris paribus est præferendus, ita dicit Inn.in c.1.de maior.
12 & obed. Item ordo naturalis est, vt maiori seruiat minor, dicit tex. in cap. est ordo 33. q.5.
13 Prædictorum omnium euidens ratio est, quare grãdiores natu, sint iunioribus præferendi, præsertim in honoribus, & dignitatibus, ac prærogatiuis, quia qui est ætate maior, præsumitur maturitate sensus præstãtior, c.nisi cum pridem §.alia verò causa de renunc. & etiam præsumitur rerũ experiẽtia doctior, atque ideo sapientior, vt in c.sciendum 26.q.4. ideo magis debet honorari, qui enim dignior est, ille præferri debet, & magis honorari, vt est gl.in c.sexta 16.dist. Item seniores præsumuntur meliores iuuenibus, & est gl. in cap. cum in iuuentute de præsum. & consilium seniorum
14 melius, quam iuuenum. cap. ex multa de voto. Item plus valet vmbra senis, quam eloquentia, vel arma iuuenis, vt notat Bald.in c.1. per illum tex.de renunc.& in l.cum antiquioribus, C.de iure delib.

RESOLVT. DCVII.

Declaratòria an requiratur super reincidentia excommunicationis.

1 *Excommunicatus absolutus cum clausula reincidentiæ. quod ad hoc, vt elapso tempore reincidat in excommunicationem, requiratur declaratoria, probatur ex tribus, de quibus num.2. & 3.*
4 *Contrarium adducitur decisum ex tribus alijs n.5.6.& 7.*
8 *Responde tur contrarijs.*

1 DVbitabatur in quadã Curia Arch.dum esset quidam excõmunicatus absolutus, vt posset in eadẽ Curia deponere, cum clausula *reincidentiæ*, an facta depositione, & consequẽter elapso tempore, reincidat in primæuam excommunicationem ipso iure, an ita demum si subsequatur declaratoria iudicis. Et dubitationem faciebat pro opinione, quod requiratur declaratio, tex. in cap.ad reprimendã, de off.ord. ibi. *Si forte contempserit, in excommunicationis sententiam reducere non omittas*, & ad hoc facit quoque tex.in cap.quæstioni de appellat. ibi, *sed statim erit in eandem reducendus sententiam*. Vnde Panorm. in supracit. iuribus, quem sequitur Henriquez consil.37. num.4.& Artam. consil.17. concludunt, quod absolutus cum debita solemnitate, quia promisit parere mandatis iudicis, licet postmodum non paruerit, non tamen ipso facto reincidit in excommunicationem, sed opus est, quod de nouo in illam reducatur, & pro hac etiam opinione facit Gemi. in cap.eos §. 1. ver. quod si absolutus de temp.ordin. in.6.
4 Cæterum supradictis non obstantibus, contrarium fuit per eandem Curiam decisum, scilicet non esse necessarium declaratoriam, sed ipso iure reincidere, quæ opinio fundatur ex infra dicendis.
5 Primo ex doctrina Host. in cap.veniens, il secondo, de testib.quem sequuntur Io.And.Butr.& Sicul.volentes esse de consuetudine Curiæ, quod quando quis absoluitur ab excommunicatione ad tempus, puta, vt testificari possit, vel quid simile, statim illis peractis, reincidit in eandem excommunicationem.
6 Secundo, per tex.in cap. eos de sent. excomm. in 6. vbi absolutus ab excommunicatione, cum reincidentia, elapso tempore ipso iure, absque sententia, remanet excommunicatus.
7 Tertio, quia excõmunicatio, quæ profertur his verbis, *nisi satis feceris infra tale tempus*, &c. illo elapso, absque alia monitione eo ipso excommunicatus intelligitur, cap.præterea, il secondo, de appell.cap.à nobis de sent.excom. Butr. in cap.2. de testib. cogen.
8 Et ex his non obstant contraria, cum procedant in diuersis casibus.

RESOLVT. DCVIII.

An laicus percutiens clericum iocosè in ludo incidat in cenſuras, ſi ludus fuit exceſſiuus.

1 *Laicus incidit in cenſuram percutiendo clericum in ludo, etiam ſi iocosè eum percuſſerit, ſi ludus eſt exceſſiuus.*
2 *Cui permittitur correctio imputatur ſi fines correctionis exceſſerit.*
3 *Ad incurrendam excommunicationem ſufficit actus conſumatus abſque animo iniuriandi.*
4 *Contrarium conſuluit Auctor, & iuxta illius opinionem fuit deciſum.*
5 *Vt quis incidat in Canonem ſi quis ſuadente Diabolo tria requiruntur, de quibus num.6.7. & 8.*
9 *Reſpondetur contrarijs.*

1 PRæſens articulus fuit mihi tranſmiſsus conſulendus pro parte Vicarij Capitularis Puteolorum, & pro opinione affirmat. adducebam tex. in l. nã ludus, ff. ad l. Aquil. vbi ludus noxius in culpa eſt, cum tunc potius dicatur crimen, quam ludus, ad tex. & ibi communiter omnes in §. illud in proœmio digeſt. Bal. conſ. 13. n. 5. & ſeq. vol. 1. vnde illis, quibus permittitur cor-
2 rectio imputatur ſi fines exceſserint correctionis, vt probatur in l. præceptoris, ff. ad l. Aquiliam, in l. 2. ff. de ijs, qui ſunt ſui, vel alieni iuris, & latè Doctores in l. 1. C. de emendatione propinquorum, vlterius dicebam, quod quandoquidem ad incurrendam excommunicationem ſufficit ſolum factũ abſque animo iniuriandi, vt probatur in c. contingit, & in c. vniuerſitatis de ſententia excõmunicationis, ſicut econtra aliquãdo ſufficit ſola iniuria abſque violentia, c. nuper eod. tit.
4 Cæterum ſupradictis minime refragantibus contrarium conſului præfato Vicario, & iuxta hanc opinionẽ
5 fuit per eundem pronunciatum, de qua quidem deciſione mirandum non eſt, ſiquidem certiſſima eſt iuris concluſio, tria eſse neceſsaria ad incurrẽdum excommunicationem Canonis, ſi quis ſuadẽte, primo ſcilicet
6 factum conſumatũ, & proinde ſi quis mandauerit verberari clericum, & non habuerit effectum, non eſt excommunicatus, vt patet ex verbis illius canonis ibi, manus iniecerit, & idẽ ſi eleuauit manum contra cle-
7 ricum, & non percuſſit, ſecundum Panorm. in c. 1. de ſent. excomm. Secundo requiritur animus iniuriandi, ſeu dolus, & ideo ſi quis percutit iocosè clericũ, prout in caſu noſtro, vel cauſa diſciplinæ, vel vim vi repellẽdo, quia clericus fuit aggreſsor, nõ incurritur ſentẽtia excommunicationis d. c. 1. & c. ſi vero, de ſen. excom. ad idẽ gl. in c. contingit el primo, in verſ. iniurioſa circa fin. eod. tit. & gl. 2. cap. ſi quis ſuadente 17. q. 4. Tãdẽ
8 requiritur violentia, vt per Panorm. in d. c. 1. & per gl. in cit. c. ſi quis ſuadẽte, Franciſcus Marc. dec. 612. par. 2. Ex quibus omnibus benè apparet fuiſse iudicatum, præfatum laicum in nullam incidiſse cenſuram.
9 Non obſtant contraria, quia quamuis delictum fuerit ex cauſa ludi, & ludus ille fuerit exceſſiuus, tamen eſt inſpiciendum principium ludi, qui fuit iocosè initiatus.

RESOLVT. DCIX.

Puella, quæ ex ſolo metu reuerentiali patris ingreſſa fuit religionem, an faciat eundem patrem incidere in cenſuras ex vi Conc. Trid.

1 *Facti ſpecies.*
2 *Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 18. de regular. quid diſponat circa moniales ingreſsuras monaſterium.*
3 *Metus appellatione venit etiam metus reuerentialis.*
4 *Reſolutio quæſtionis.*

1 SVmmoperè optabat quidam nobilis, ac pauper, & maximo filiarum onere grauatus, vt vna ex ſuis filiabus ingrederetur religionem, quare eadẽ filia paternam voluntatem præuidens, ob ſolam reuerentiã, nullo tamen ſibi metu illato, ingreſſa fuit religionem, & cum dixiſſet vna die (*Io mi feci Monaca non per altro, ſolo per il gran timore, e riuerenza, che io portaua à mio padre, conoſcendo la ſua volõtà, che mi monachaſſe*) quare cum fuiſset eidem patri id relatum, quæſiuit à me, an ipſe in cenſuras incidiſset, virtute Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 18. de regular. vbi excommunicantur cogentes puellam ad ingrediendum monaſterium, & dubitationem faciebat pro opinione affirmatiua, primo,
3 quia appellatione metus venit etiam reuerentialis, ad notata communiter per DD. in cap. cauſam, quæ de offic. deleg. & in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. act. non dat. item quia per conſil. Nauarr. 10. de ſepult. quem ſequitur Sayr. in deciſ. 52. de ſentent. excomm. excommunicantur quoquomodo cogẽtes puellas intrare Monaſterium, & ſecundum Menoch. de arb. iud. lib. 2. caſ. 136. n. 7. & ſeq. poſt Socc. & alios, quos refert, ſola reuerentia ſufficit.
4 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus contrarium conſului motus ex reg. iuris', quod ad reſcindendum actum ex cauſa metus, nõ ſufficit ſolus metus reuerentialis, niſi cum eo concurrant minæ, & verbera, ita declarant Bar. in l. 1. §. quæ onerandæ, ff. quar. rer. act. non detur, Boer. dec. 100. n. 12. Couar. in 4. decret. p. 2. c. 3. §. 6. col. 2. n. 4. Anna allegat. 88. n. 6. & 114. n. 4. qui de minis loquitur, vel verberibus, & Aym. conſ. 11. n. 112. & 114. n. 1. Capyc. dec. 159. n. 34. Couar. loc. cit. & in c. quamuis p. 3. §. 4. nu. 7. verſ. 9. concluſio de pactis lib. 6. Riminal. iun. conſ. 5. n. 31. & conſ. 42. num. 49. lib. 1. Suarez alleg. 24. Pedem. deciſ. 179. col. 2. Mandellus conſ. 77. lib. 1. Ceph. conſ. 142. 208. & 210. qui de læſione ænormi, vel ænormiſſima loquitur, Ad Idem Minad. in conſt. in aliquibus in 3. not. nu. 9. fol. 97. Menoch. de præſump. lib. 3. præſumpt. 127.

RESOLVT. DCX.

Irregularitas contracta ob aliquam cauſam, illa ceſſante, ceſſat irregularitas, ita vt poſſit ordines miniſtrare abſque licentia ſuperioris.

1 *Clericus effectus ex aliqua cauſa irregularis, puta furoris, poteſt, illa ceſſante, in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, quod probatur ex duobus num. 2. & 3.*
4 *Reſpondetur contrarijs, & num. 5. & 6.*

1 IN facti contingentia arbitratus ſum potuiſse quẽdam clericum furioſum, & conſequenter irregularem ob hanc cauſam, ad tex. in cap. maritum 33. diſtinct. ipſo perueniente ad ſanitatem, & ad integram mentem in ordinibus ſuſceptis miniſtrare, mouebar ex duobus.
2 Primo ex regula tex. in l. Imperator, ff. de poſtulando, vbi prohibitum ad certum tempus, poſt illud cenſetur permiſsum, vnde cum ſupradictum irregularitatis impedimentum oriatur ob illum defectum, propterea eo ceſsante ceſsat irregularitas.
3 Secundo ex reg. tex. in c. cum ceſsante de appellat. cap. & ſi Chriſtus de iurerando, latè Bar. in l. 2. ff. de donat. & Tiraq. in reg. ceſsante cauſa, par. 1. nu. 138. fol. 86. vbi ceſsante cauſa ceſsat effectus.
4 Non obſtat deciſ. de Franc. 719. vbi regula ceſsante cauſa locum non habet, quando effectus fuit iam conſumatus, allegat Perez lib. 3. recompil. legum Hiſpan. tit. 5. quia procedit in profanis, non autem in ſpiritualibus prout hic.
5 Non obſtat tex. in c. ſicut de ſententia excommunica. vbi ſemel excommunicatus ſemper præſumitur ex-

com-

communicatus, ergo semel irregularis, quia respondetur ibi requiri absolutionem, vt euitetur vinculum excommunicationis parentis.

6 Non obstat tex. in c. 1. de obseruatione ieiunij, vbi in dubio sumi debet interpretatio, quem esse irregularem, quia respondetur secundum Villagut in decis. 34. illud procedere in dubio, ac in foro animæ.

RESOLVT. DCXI.

An Episcopus possit extinguere beneficium.

1 *Pro opinione affirmatiua adducitur regula iuris, in 6. & tex. in l. nihil tam naturale ff. eod.*
2 *Contrarium consuluit Auctor ex tribus, num. 3. 4. & 5.*
3 *Episcopus non potest in quæsitis præiudicare suæ Ecclesiæ.*
4 *Episcop. dicitur administrator rerũ ecclesiæ, nõ dominus.*
5 *Beneficia ecclesiastica, quo iure sunt instituta.*
6 *Respondetur contrarijs.*

1 FVit dubitatum, an Episcopus possit extinguere beneficium, siue eius redditus, & alicui pio loco applicare, dubium mihi faciebat pro opinione affirmatiua regula iuris desumpta ex cap. 1. de regulis iuris, vbi omnis res per quascunque causas nascitur, per easdẽ dissoluitur, & facit ad idem textus in l. nihil tam naturale, ff. eod. vnde cũ beneficia ecclesiastica solent erigi Episcopis consentientibus, sequitur, quod per ipsorum contrarium consensum extingui possint.

2 Cęterum hoc non obstante contrarium resolui, scilicet non potuisse præfatũ Episcopum aliqua beneficia suæ diœcesis extinguere, & motus fui ex infrascriptis.

3 Primo, quia Episcopus nõ potest in quæsitis suę Ecclesię prejudicare, gl. & DD. in l. iubemus nullam C. de sacrosanct. eccles. & in regu. tex. in c. delictum personæ de reg. iur. in 6. plenè Canonistæ in cap. 1. de dol. & contumac. Ias. in l. seruus num. 2. C. de. . . licet in quærendis sit secus, vnde solus prælatus in recipiẽdo canonem ab emphyteuta, qui triennio cessauerat soluere, ex quo poterat expelli præiudicat ecclesiæ, & hoc ex illa eadem ratione, quia sumus in quærendis, ita tenet Cardinalis cap. potuit de locato, & ibi Innoc.

4 Secundo, quia Episcopus dicitur administrator rerum ecclesiæ, & non dominus, c. fraternitatem, de donationib. vnde in cap. fin. 12. quęst. 1. & in cap. sine exceptione, 2. q. 2. & in c. casellas, 10. q. 2. habetur prelatum dici tantum procuratorem ecclesiæ, & nõ Dominum, gl. in cit. c. fraternitatem, & procuratori non competere ius remittendi, seu extinguendi, probatur in l. si fraudatores, quæ in fraudem creditorum.

5 Tum denique, quia beneficia ecclesiastica sunt instituta, & ordinata à iure positiuo, & non à iure diuino, vt probatur in cap. 1. iuncta glos. 1. 13. q. 1. & facit tex. in cap. pastoralis, de his quæ fiunt à Prælat. vt probatur in cap. 2. de præben. lib. 6. & in cap. 1. vt lit. pendent. vbi dicitur, quod Papa habet plenariam potestatem in beneficijs per tex. in cap. proposuit de concess. præben. Duenas in reg. 72.

6 Non obstant cõtraria, quia sumus in diuersis terminis, præsertim vbi consensus esset substantialis ad rem gerendam, quia tunc per contrarium consensum dissoluitur, quod locum non habet in casu nostro, in quo cum simus in spiritualibus, regula non procedit secundum glos. in cit. cap. 1.

RESOLVT. DCXII.

Ingrediens Monasteria Monialium ob euidentem necessitatem, an incidat in censuras.

1 *Ingrediens monasteria Monialium ex aliqua causa euidẽter necessaria nõ incidit in censuras, quod probatur n. 2.*
3 *Necessitas non habet legem.*
4 *Furans ex causa necessitatis non debet puniri pœna furti.*
5 *Propter necessitatem illicitum fit licitum.*

1 IN casu mihi proposito respondi supradictum non incidisse in aliquam excommunicationem, neque in pœnas sacrarum Pontificum constitutionũ, neque decretorum Congregationis Regularium ex eo, quia ingressus fuisset intra clausura dicti Monasterij ad effectum reponendi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in tutiori loco, & ad alios effectus, præsertim extinguendi grauissimum incendium, quod erat intra dictum Monasterium, & motus fui ex infrascriptis.

2 Primo, quia semper excipitur casus necessitatis in Bulla Gregorij XIII. incip. vbi gratiæ in illis verbis. *Ne Monasteria Monialiũ pro libito, sed necessitatibus vrgentibus dumtaxat ingredi, nec Moniales sub eisdẽ pœnis illos aliter admittere præsumãt*, tãto magis quod præfata Constitutio inhæret Constitutioni facti Conc. Trident. sess. 25. de regular. & monial. cap. 5. Inter casus vrgentes & verę necessitatis fuit saluare sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, & de hoc non est dubitandum.

3 Secundò, quia generale est in omni lege, vt necessitas excludatur, cum lex non sit de impossibili, & dici soleat, quod necessitas non habet legem, l. 1. vbi notat ff. de off. consulis c. quanto de consecrat. cap. 2. de obseruat. ieiunij, & per consequens in nullã inciderit pœnam, nam cũ coactus fuerit ea necessitate, quæ est necessitas iuris cap. sciscitatus, & ibi DD. de rescript. ratione necessitatis iuris dispositio interdũ suspenditur l. casus, & ibi Bal. C. de testam. Necessitas enim legi humanæ derogat, licet non possit derogare præcepto diuino c. ita nu. 32. quæst. 5. glos. in cap. sicut de consecrat. dist. 2. allegata à Paulo de Cittadinis in vers. quadragesimo octauo quæro num. 93. in tractatu de iure patronatus, ex quo, & ad pernoctationem factam in domibus contiguis Monasteriorum interdictum per decretum Sacræ Congreg. apparet responsum. Vnde Gallet. in sua Margarita Cas. consc. in ver. necessitas dicit, quod necessitate famis extrema vrgente, si dominus negat panem necessarium, licet accipere vi, & etiam cum morte illius, quia ad vsum panis alicui perinde habet ius, qui eiusmodi necessitate compellitur, ac si esset proprius Henriquez de bapt. lib. 2. cap. 23. lit. F. in glos. Quare dicitur in cap. si propter
4 necessitatem de furtis, quod furtum committens propter necessitatem non punitur pœna furti, & ratio est secundum glos. ibi quoniam necessitatis tempore omnia sunt communia, c. 1. 44. dist. cap. 2. 12. quæst. 1. c. quod autem 23. quæst. 3. & cap. sicut 47 dist. & facit
5 etiam tex. in cap. quod non est licitum, de reg. iur. vbi habetur, quod propter necessitatem illicitum efficitur licitum.

RESOLVT. DCXIII.

Doctrina Archidiaconi in cap. in memoriam 19. distinct. an recepta in Cur. Archiep.

1 *Quid fuit decisum per Cur. Archiepisc. circa hunc articulum.*
2 *Redditur ratio decisionis.*

SVspitio sola falsi pro falsitate, & veritate habetur in crimine falsi, nisi suspitio ipsa veritatis demonstratione diluatur, l. iubemus, vbi DD. C. de probat. Bal. in l. si veritas C. de fideicom. Io. And. in c. licet de crim. falsi, Abb. in c. porrecta de confirm. vtil. & inutil. Alex. cons. 77. sub n. 6. vol. 1. Ias. cons. 168. n. 2. vol. 4. Curt. sen. cons. 73. sub num. 33. Curt. iun. cons. 132. n.

10. Dec. conſ. 189. Pariſ. conſ. 12. num. 16. vol. 4. & conſil. 88. vol. 3. & conſ. 162. vol. 4. num. 34. Surd. conſ. 132. contra fratres num. 6. Riminald. iun. conſ. 27. num. 1. cum alijs ſequent. vol. 1. vbi hoc late explicat, quod quidem habere locum etiam in ciuilibus dicit Crauet. conſ. 809. num. 20. vol. 5.

1 Fuit tamen pluries reſolutum in Cur. Archiep. præfatam concluſionem minime procedere in criminalibus, præſertim vbi ad puniendum aliquem de falſo proceditur, quia tunc ad probationem falſitatis non ſufficerent vllo modo coniecturæ, nec ſuſpiciones, ſed requirerentur probationes legitimæ, & quæ de neceſſitate concluderent, & iſta eſt communis opinio, vt efficax extat teſtimonium Socc. conſ. 39. num. 44. vol. 2. & Boſſ. in ſua practica in tit. de offic. corrupt. pecun. iniuſt. iud. num. 14. Decian. conſil. 100. vol. 2. Fuit tamen dictum locum habere in ciuilibus, in quibus pro veritate habetur, vt determinauit Rota Romana, teſte Caputaq. dec. 4. par. 2. idem Decian. conſ. 117. num. 6. Clar. in pract. crim. §. falſum verſ. trita eſt concluſio, Soccin. iun. conſil. 45. Riminald. iunior conſ. 554. num. 10. vol. 5.

Hinc in ciuilibus ſola vehemens ſuſpicio ſufficit ad effectum, vt ſcriptura non mereatur fidem, & conſequenter non debeat mandari executioni, prout fuit dictum in Rot. Rom. in vna Peruſina pecuniaria 28. Nouem. 1612. & in dec. 366. in recoll. per Farin. impreſ. poſt. 2. vol. conſ. & ad tollendam fidem ſcripturæ duæ ſufficiunt falſitatis præſumptiones, Aym. conſ. 133. num. 39. & fuit dictum in Rota in vna Caſertana beneficij 13. April. 1600. coram Corduba, vt patet in dec. 132. num. 3. in recol. per eundem Farin. impreſ. poſt. 1. vol. conſil.

Vt autem fidem tollant publicæ ſcripturæ, ſeu inſtrumento, debent eſſe perſpicuæ, & graues, Dec. conſ. 101. Anchat. conſ. 135. num. 3. Caputaq. dec. 3. num. 4. part. 2. & alias fuit dictum in Rota, vt probatur in dec. 45. num. 5. in fin. & dec. 70. num. 3. in recoll. per eundem Fari. impreſ. poſt 1. vol. conſil. quæ deciſ. 70. in præſentiarum regiſtrata reperitur in vol. dec. Illuſtriſs. Cardin. Manticæ num. 79.

2 Cuius deciſionis vera ratio eſt, ſecundum Bald. in rub. C. de probat. quia ſuſpicio eſt modicæ virtutis in iudicando, & decidendo, meritò itaque determinatur in l. abſentem, ff. de pænis, quod quis ex ſuſpitionibus condemnari non debet, præſertim in criminalibus, vt per Capyc. dec. 30. num. 4. & 7. quod licet ſuſpitio falſitatis haberetur pro veritate, firmat tamen hoc non procedere, niſi tunc concurrat, interueniatque etiam aliqualis diffamatio, & Sac. Reg. Conſ. ibi in caſu occurrenti ſuper falſitatis ſuſpitione noluit diſcurrere ſuper condemnatione ipſius criminis, ad quem deueniri non poterat de iure, ſed ſolummodo ſuper arreſtatione, num ob ſuſpitionem falſitatis inquiſitus detineri in carceribus potuiſſet, & idem firmauere Cyn. & alij vniuerſaliter omnes in l. vbi C. de falſ. Anania conſ. 49. num. 2. Hinc eſt, quod probatio falſitatis non ex præſumptione debet concludere, ſed de neceſſitate tali modo, vt res aliter ſe habere non poſſit, ita Gramm. conſ. crim. 19. & conſ. 33. Alex. conſ. 117. nu. 14. vol. 1. itaque concludo, quod in cauſa falſitatis probationes ſunt omnino neceſſariæ, vt teſtatur Deci. conſ. 173. in prin. cum in tali cauſa quis condemnari non debeat ex præſumptionibus, quia melius eſt nocentem abſoluere, quam innocentem condemnare, l. abſentem, ff. de pœnis, quę quidem communis opinio fulciri poſſet ea ratione, vt in dubio ſemper ea fiat interpretatio, ne falſitas commiſſa ſit, ita Cæpol. conſil. crim. 21. num. 18. Gram. deciſ. 26. num. 12. & Soc. iun. conſ. 45. in prin. vol. 3. Caputaq. in cit. dec. 3. num. 1. & 5.

RESOLVT. DCXIV.

Clerici ſimplicem fornicationem committentes, quando puniantur.

1 *Clericus ob ſimplicem fornicationem non poteſt deponi.*
2 *Curia Archiepiſcopalis circa inflictionem pœnæ huiuſmodi clericis fornicantibus.*

1 Clericus ob fornicationē ab eo commiſſam hodie non eſt deponendus ſecundum gloſ. in c. Maximianus 81. diſt. & in c. lator 2. q. 7. Card. in cle. ad noſtram, & in 2. q. de hæret. Imol. in c. vt clericorum, de vit. & honeſt. cle. col. 2. & in c. ſi autem eo. tit. Abb. in c. fin. de purg. vul. Anania in c. ſignificaſti col. 2. de adult. Abb. & Fel. num. 8. cap. at ſi clerici, de iud. vbi profitentur iſtam eſſe communem opinionem, vt teſtatur etiam Corſet. in ſing. in ver. fornicatio Grillan. de pœnis omnifariam coitus illiciti q. 6. ſub nu. 1. Sed huic communem contradicit Pau. de Eleazar cum multis alijs in cle. 1. de off. ord. aſſerens, quod clericus in Sac. ordinibus conſtitutus propter ſimplicem fornicationem deponi debeat, & poſſit, idemque tenet Butr. in d. cap. at ſi clerici, quorum ſententiā recitat eſſe communem Aret. in cap. cum non ab homine col. 10. de iudicijs. Sed primam opinionem veriorem, & magis communem ex alijs Doctoribus id profitentibus refert Lopez ad Diaz. in pract. crim. can. cap. 78. lit. A.

Et ſi fornicatio graue crimen ſit in perſonis præſertim eccleſiaſticis, vnde D. Hier. quem ſequitur Sylua Nupt. lib. 1. num. 118. dicit, Ama igitur ſtudia ſcripturarum, & vitia carnis non amabis. Debet ergo quis in tentationibus luxuriæ poſitus ita carnem affligere, ſecundum Viuium opin. 98. num. 19. & 20. vt periculum non ſequatur, & ſecundum eundem, nonnulla exempla adducuntur, nam S. Benedictus cum tentatus eſſet in ſolitudine, proiecit ſe nudum inter vepres, & vrticas, & dolore corporis abſtulit vulnus mentis. Vnde ſic etiam egit S. Bernardus, dum tentatus, miſit ſe in aquas gelidas, ad reprimendam huiuſmodi tentationem. Ita ſimiliter egit S. Franciſcus tentatus, & cum diſciplina chordæ non ſufficeret ad mortificationem tentationum, nudus ſtetit inter niues, formando de niue vxorem, & filios. Et ideo ſalubriter conſuluit Apoſt. ad Epheſ. 5. cum ait, Fornicatio, & omnis immunditia non nominetur in vobis, ideſt quæcumque alia ſpecies luxuriæ non nominetur in vobis. Nec quidem immerito, quia tales ſunt tanquam porci, vel iumenta putreſcentia in fæcibus ſuis. Vnde Gregor. lib. 24. moral. cap. 8. exponens illud Ioelis 1. Computruerunt iumenta in ſtercore ſuo, dicit, quod iumenta in ſtercore ſuo computreſcere, eſt carnales homines in fœtore luxuriæ ſuę vitam finire. Ecce quomodo abominatio fornicatorum magna eſt coram Deo, Angelis, & hominibus.

2 Vnde Curia Archiep. in clericis de ſupradicto crimine inquiſitis varias ſolet infligere pœnas, nam quādoquidem illos condemnauit in exilium, quandoque inflixit eis pœnam ſuſpenſionis.

RESOLVT. DCXV.

An Epiſcopus poſſit augere eleemoſynam Miſſæ.

1 *Epiſcopus in Synodo non poteſt augere eleemoſynam Miſſæ, in contrarium eſt veritas, num. 2.*
3 *Eleemoſyna pro miſſa celebranda non datur in pretium, vel mercedem.*
4 *Epiſcopus peccat, præcipiendo Sacerdotibus, vt non dicant miſſam gratis, ſi ipſi voluerint.*

Tem-

TEmpore, quo Illustriss. Cardinalis de Aquauiua Synodum Prouincialem fecisset, fuit à me quæsitum, an posset augere eleemosynam Missę, idest ponere hanc legem, vt pro celebratione Missæ detur cui-
1 libet Sacerdoti in eleemosynam vnus tarenus, & dubium mihi faciebat pro opinione negatiua, quia non potest esse, quin ex tali augmento eleemosynæ Missæ magnum scandalum veniat populo Christiano existimanti in tali casu Missam pro pretio celebrari, vel quod Missa sit pretio æstimabilis, quando quidem eius eleemosyna augetur, & ideo non debet augeri.

2 Cæterum hoc non obstante, contrarium resolui, scilicet, quod Episcopus in sua diœcesi potest taxare eleemosynam Missæ, idest potest ponere hanc legem, vt pro celebratione Missæ, detur Sacerdoti eleemosyna vnius tareni, idest potest ponere illud, quod illi
3 videbitur esse iustum, motus, quod talis eleemosyna non datur in pretium, vel in mercedem rei exhibitæ, sed solum datur tanquam pium debitum per consuetudinem laudabilem, ad tex. in cap. ad Apostolicam de simonia. Bene tamen verum est, quod non potest Episcopus ponere aliquam excommunicationem, vel pœnam contra Sacerdotes minorem eleemosynam recipientes pro celebratione Missæ, ea, quæ sit ab ip-
4 so constituta, & similiter est aduertendum, quòd Episcopus peccaret, si præcipiat Sacerdotibus, vt non dicant Missam gratis, si ipsi voluerint, & in tali casu non est obediendus, quia tollit officium liberalitatis, pietatis, & misericordiæ Bartholomeus Angel. dialogo 5. §. 772. Sot. 4. dist. 13. q. 2. art. 1. & dist. 25. q. 6. art. 4. & lib. 4. de iustitia q. 6. art. 1. & lib. 9. q. 2. art. 1. Medina in instru. Confess. lib. 1. cap. 14. §. 20. Siluest. verbo simonia §. 8. & §. 11. Henriq. lib. 9. de sacrificio Missæ cap. 22. §. 1.

RESOLVT. DCXVI.

An Capitulum, Sede vacante, possit remittere temporum interstitia.

1 *Capitulum succedit Episcopo in omnibus, quæ iurisdictionis sunt. Adducitur ad dubij resolutionem declaratio Sacræ Cong. num. 2.*

CVidam Vicario Capitulari hoc mihi petenti, respondi affirmatiuè motus ex sæpius adducta ra-
1 tione, quod Capitulum succedit Episcopo in omnibus quæ iurisdictionis sunt, ad glos. communiter receptam in cap. cum olim in glos. vltima de maior. & obed. glos. in Clem. 1. in glos. 1. ver. capituli prope fin. de hereticis, & ita in terminis fertur declarasse Sacram Congregationem per hæc verba, videlicet; facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem ex causis comprehensis in cap. 11. 13. & 14. sess. 23. de ref. transire in vicarium Capituli, Sede vacante.

RESOLVT. DCXVII.

Petens gratiam à Principe pro voluntario homicidio prætenso, an censeatur fateri delictum, ita vt absolui nequeat ab irregularitate ex vi Conc. Trident.

1 *Facti species.*
2 *Confessio in supplicatione facta præiudicat confitenti.*
3 *Petens absolutionem excommunicationis, dicitur tacitè confiteri se excommunicatum.*
4 *Petens gratiam, censetur fateri delictum.*
5 *Decisio quæstionis.*
6 *Respondetur contrarijs.*

1 INquirebantur tres iuuenes de homicidio, cum qualitate assassinij in personas duarum puellarum virginum ab eisdem stupratarum, quod delictum contra præfatos non verificabatur, nisi per dictum mandatarij, cuius assertio, secundum communem DD. sententiam, de qua per Gram. in consil. 21. nullam probationem inducit, & cum per spatium 12. annorum timore Curiæ, abfuissent ab eorum patria, tandem fuit porrecta supplicatio Principi pro gratia obtinenda, cum clausula de prætenso delicto, quare cum alter ipsorum vellet ad Ordines promoueri, fuit ei oppositum de irregularitate supradicta, vnde consultus respondi ex infrascriptis.

2 Dubium mihi facere primo, quia vbi in supplicatione, seu petitione gratiæ narratur tale factum, ex quo delictum resultat, tunc enim confessio in supplicatione facta confitenti præiudicat, & ex ea probatur delictum, l. cum precum vbi Bald. & Salic. C. de liberali causa cum alijs congestis per Gabriel. lib. 1. comm. conclus. de confessis, concl. 4. Crauet. cons. 80. num. 6. Cæpha. cons. 304. num. 206. quæ opinio potissimum procederet, vbi gratię petitio fuisset in actis producta, Lapus alleg. 119. num. 3. Affl. in dec. 25. in fin. & tenuit Rota in vna Cæsaraugustana status coram Gipsio.

3 Secundo, arguendo à simili, quia petens absolutionem ab excommunicatione, dicitur tacitè fateri se esse excommunicatum, glos. in cap. venerabilem, super verb. postulauit. & ibi Host. extra de elect. Inn. in cap. per tuas de sent. excom. Rimi. sen. cons. 289. nu. 41. & seq. vol. 2. Alba. cons. 34. num. 5. Mascar. lib. 1. concl. 13. num. 1. & seq. Milis in repert. ver. excommunicatio probatur Io. de Ami. cons. 18. num. 1. post Specu. in tit. de prob. §. nunc videndum vers. sed nunquid probatur.

4 Tertio, quia communis est opinio in cap. exhibita de homic. quod petens gratiam censetur fateri delictum, quam opinionem referunt, & sequuntur Carr. in pract. crim. tract. de indicijs cap. 31. num. 3. Bonacos. alios referens lib. commun. opin. ver. veniam petens.

5 Cęterum supradictis minimè refragantibus, contrarium dixi, quod talis gratiam petendo non censetur fateri delictum, ex doctrina Rom. in l. 1. §. nunciatio, num. 4. ver. circa primum, & ibidem Alex. num. 7. ver. & qui petit veniam ff. de noui oper. nunc. Alex. in cons. 70. num. 10. ver. nec etiam obstat, vol. 1. Fel. in c. literis, num. 19. ver. adde tamen, quod petens veniam de præsumpt. Guid. Pap. q. 495. incip. Ille, qui se, Bossius in tit. de remed. ex sola clementia Principis, nu. 29. ver. & an qui petit gratiam, Menoch. de arb. q. 8. num. 37. quos omnes referendo sequitur Masc. post hæc scripta visus de prob. lib. 1. concl. 50. num. 1. & est gl. in cap. exhibita in ver. veniam de homic. quæ quidem gl. licet ad id communiter à DD. allegetur, id tamen ad quod allegatur, secundum aliquos, minimè probat, quia, vt inter alios considerauit Couar. in relect. ad cap. alma mater, part. 1. §. 12. num. 1. ver. quicquid autem sit in hac controuersia, loquitur in petente veniam ad cautelam, quo quidem casu manifestum est, supplicantem ad cautelam, non fateri delictum.

6 Non obstant contraria, prę sertim illud de petitione absolutionis ab excommunicatione, quia magis communis opinio est in contrarium, Franc. in cap. pia §. si quis igitur col. fin. de except. in 6. Card. in reper. c. perpendimus col. fin. de sent. excom. idem Franc. in c. licet col. pen. vers. 2. aduerte de sent. excom. in 6. Spec. in tit. de prob. §. fin. vers. sed nunquid, Dec. in cap. in prę sentia in 11. notab. de prob. & in cons. 321. in causa, quæ Alexandriæ agitur, Masc. conclus. 13. num. 4. & seq. lib. 1. & latius concl. 700. num. 1. & seq. lib. 2.

RE-

RESOLVT. DCXVIII.

An Episcopus teneatur visitationem infra certum tempus concludere.

1 *Episcopus tenetur infra certum tempus visitationē finire.*
2 *Contrarium tenet Piaseg. in sua prax.*

1 VIdebatur prima facie, quod sic arguendo à simili de Archidiacono visitante, cui ab Episcopo terminus præfigi potest, quemadmodum comitatus in visitatione tenendus, vt patet ex voto Sac. Cong. cuius tenor est. *An Episcopus possit præstituere terminum Archidiacono ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum, & equitatum, ne oneri sit ecclesiis, quas visitauerit, Congregatio censuit posse.*

2 Cæterum in Episcopo hoc non procedere, testatur Piasez. in sua prax. Episc. p. 2. cap. 3. in prin. cuius verba hęc sunt, Non tamen præcisè intra hoc tempus tenetur expedire visitationem suam, sed relictum ex arbitrio ipsius, moderatè tamē, super quo legitur rescriptum Sac. Cōg. in hæc verba. *Dubitauit Episcopus Astoricen. an teneretur suam visitationem concludere intra certum, & determinatum tempus, iuxta latitudinem suæ diœcesis, Congregatio censuit. Concilium nullum tempus ad hoc præscripsisse, sed reliquisse arbitrio Episcopi, quòd tamen debet esse moderatum, & discretum.*

RESOLVT. DCXIX.

Fœtus animatus, vt procedat Bulla Sixti V. contra facientes abortum, & Greg. XIV. quando dicatur.

1 *Anima infra quod tempus infunditur in corpore.*
2 *Anima non infunditur, nisi formato corpore.*
3 *Vbi dubitatur an sit masculus, vel fœmina, præsumitur fœtus animatus elapsis quadraginta diebus.*

1 ANima infunditur in corpore infra quadraginta dies, ita Bar. communiter receptus ab omnibus in l. Diuus ff. de extraordin. crim. & Canon. in c. si aliquis extra de homicid. & sic fœtus animatus, quidem dicitur si masculus sit, die quadragesimo à conceptione, si autem fœmineus die octuagesimo ab ipso conceptu, & per glos. in cle. 1. in ver. simul. de summa Trin. & in c. sicut de homic. & DD. vnanimi consensu omnes in l. qui in vtero ff. de statu hom. Attamen anima ipsa non infunditur in cōceptione, sed post, ita Io. de Grass. in cap. vnum orarium §. nomine, n. 9. dist. 25. Plin. verò lib. 7. c. 6. naturalis historiæ testatum reliquit, partum animatum esse nonagesimo die à die conceptionis in fœmina, & quadragesimo in masculo, & Menoch. quoque de arbitr. iud. casu 357. n. 3. lib. 2. cent. 4. Sed quicquid Plinius ipse suadeat, non aliter recedendum a communi opinione recitata, quam mediante experientia, tanquam rerum magistra, semper reperi verissimam.

Vnde anima duertēdum, quod anima non extra du-
2 citur, neque cum semine infunditur, & consequenter anima non infunditur, nisi formato corpore, cap. quod vero 32. q. 21. cum organizato corpore actione parentum, Deus animam infundit in corpore ipso, & infundēdo creat, & quidem in corpore maris post dies quadraginta à prima conceptione, in corpore verò fœmellæ per octuaginta, teste Sybilla in spec. peregr. q. cap. 1. q. 5. primæ decad. & ratio diuersitatis hæc est, secundum Plin. & Domin. Thol. post Philosophos super Leuit. cap. 12. nam masculinus fœtus concipitur ex semine calido in dextera parte matricis, quæ calida extat, fœtus nempe fœmineus ex semine frigido in sinistra parte matricis, frigidum tardum est, & pigrum in operatione sua, calidum verò velox, ideoque virtus formatiua in vno semine, velocius, & citius membra organizat, & format, quàm in alio. Et hinc est, quod creatio corporis, & membrorum est propter animam teste Arist. lib. 11. de animalibus.

3 Etsi an dubitatur an masculus sit, vel fœmina, præsumendum est esse animatum post quadraginta dies, Nauarr. in manuali Confess. c. 15. nu. 14. quia in dubio tutior pars est eligenda, & est communis opinio, quam sequitur sacra Pœnitentiaria, vt testatur Nauar. cons. 22. de homicid. in antiq. & in cons. 26. in nouis, non tamen est irregularis consulens abortum ei, quæ dubitat esse prægnantem, si non apparet de abortu, vt per eundem in cons. seq. d. tit.

RELSOVT. DCXX.

Plura beneficia simplicia, seu Cappellaniæ an possint vniri per Episcopum.

1 *Facti species.*
2 *In beneficiorum vnione facienda per Ordinarium, quæ causæ requirantur.*
3 *Vnio facta per Ordinarium absque causa, est ipso iure nulla, num. 4.*
4 *Vnio Apostolica ex falsa causa facta est nulla.*
5 *Vnio magis concernit iustitiam, quam gratiam.*
6 *Vnio an sit facienda, vel ne relinquitur arbitrio Episcopi.*
7 *Verbum potest, importat voluntatem.*
8 *Quid si capitulum nolit consentire vnioni.*
9 *Episcopus potest ex legitimis causis beneficia suæ diœcesis non exempta vnire. Limita, num. 10.*
10 *Decisio quæstionis.*

1 EXtat Cappella in maiori Ecclesia sub inuocatione Sanctorum Ioannis Baptistæ, & Susannæ de familia Dominorum de Carbonibus, quibus successerunt Domini de Brāciá, In qua adsunt quatuordecim Cappellani, quorum vnius redditus sunt ducatorum sex, cum onere celebrandi Missam in qualibet hebdomada, alterius ducatorum septem, alterius octo cum eodem onere, & alterius ducatorum duodecim, cum onere Missarum duarum in qualibet hebdomada.

Fuit peritum per dictos Dominos Patronos Illustrissimo Ordinario, quod fieret vnio dictarum Cappellaniarum sub forma tradita, & insimul onera prædicta reducerentur, seruata forma vltimæ Synodi per Illustriss. quondam Cardinalem de Aquauiua, olim Archiepiscopum Neapolitanum, quare fuit dubitatum an præfata vnio fieri potuisset per dictum Illustriss. Dominum Ordinarium, & hoc ex pluribus.

2 Tū primo, quia causæ, ex quibus ab Ordinariis debet fieri vnio, ad duas reducuntur, scilicet ad euidentem necessitatem, vel vtilitatem, quæ in vnione, de qua agitur concurrunt cap. exposuisti de præben. vbi DD. Oldrad. in cons. 261. & seq. Rebuff. tit. de vnionib. n. 38. in prax. benefic. & in repetit. cap. extirpandæ, §. qui vero 3. not. vers. 2. possetis quærere de præb. Duar. super Mandos. tit. de vnionib. & in reg. 22. q. 4. num. 4. Lancellot. in instit. Canon. tit. de vnionib. §. 3. Hoied. p. 2. c. 3. & n. 8. in tract. in benef. incompatib. & plures adducuntur causæ à Caccialup. art. 5. & à Petr. de Perus. tit. de vnionib. cap. 3. & de reuocatione vni. cap. 1. & aliquas ponit Fuscus lib. 2. de visitat. cap. 26. Greg. de benef. cap. 20. num. 14.

3 Et vnio facta per Ordinarium sine causa, vel ex falsa causa, etiam seruata iuris forma est ipso iure nulla, ex d. c. exposuisti, vbi Abb. & Imol. Oldrad. d. cons. 261. & seq. Bursat. cons. 185. nu. 13. lib. 2. qui ait, quod vnio beneficiorum, vt valeat manifesta ecclesię vtilitas, necessitasq; requiritur causæ cognitio, ac omniū, quorū interest citatio, & Rota dec. 133. n. 3. part. 2. diuers.

4 Quicquid in vnione facta ex falsa causa dicat Rot.

decis.

decis. 1. de excess. Præl. in nouis, & 2. 8. & 12. de reb. eccl. in antiq. & secũda eodem in antiquioribus. Ægid. dec. 617. seu 618. ad fin. Cassad. dec. 1. de vnionib. Boer. dec. 345. num. 1. Rebuff. in praxi d. reg. de vnionib. glos. 5. & 9. Feret. cons. 236. num. 4. Mascar. de probat. conclus. 1419.

5 Et etiam vnio Apostolica facta ex falsa causa est nulla, Ægid. & Cassad. vbi proximè Felyn. in cap. postulasti, num. 3. de rescript. Rebuff. d. glos. 5. & 9. Etiam si facta sit motu proprio, Card. consil. 96. Felyn. in c. ad aures de rescrip. num. 9. vers. & pulchrè, & in cap. causam de test. num. 3. Mandos. reg. 22. q. 2. num. 3.

6 Tum secundò, quia vnio magis concernit iustitiam, quam gratiam, Abb. in cap. sicut vnire, num. 6. de excessib. prælat. & practicabilia Rotæ cap. de vnione num. 3. & cum causa, præsertim necessitatis tenetur Episcopus vnionem facere, & si recusaret, posset adiri superior, vt per Rebuff. d. tit. de vnione num. 42. & Pet. de Perus. cap. 3. & 10. in quo tamen cap. 10. nihil dicit, voluit allegare cap. 11. 3. quæst. vbi tamen potius dicit contrarium, nam ait quod d. cap. exposuisti, dicit, quod Episcopus potest id, discretione præ-

7 uia, & sic videtur relinqui arbitrio Episcopi, verbum enim, potest, importat voluntatem, & non necessitatem, &c. & per Mandos. reg. 12. q. 6. num. 4.

8 Et similiter si Capitulum nollet consentire, recurrendum est ad Bonis. in clem. si vna num. 20. de reb. eccl. non alien. & posset compelli, si iusta causa subesset, & in terminis Concil. Trident. cap. 15. sess. 24. de reform. super illis verbis. *liceat Episcopis*, sic censuit Sac. Congregat. Ergo potest, sed non tenetur, vnde metropolitanus non potest supplere in hoc.

9 Tum tandem, quia Episcopus ex legitimis causis potest vnire beneficia suæ diœcesis non exempta, cap. sicut venire de excess. prælat. vbi sic dicitur, sicut vnire Episcopatus, atq; potestati subijcere alienæ ad Sũmum Pontificem pertinere dignoscitur, ita ad Episcopum Ecclesiarum suæ diœcesis vnio, & subiectio earundem d. cap. exposuisti de præben. vbi Panorm. & alij c. consultationib. c. pastoralis de don. cle. si vna de reb. eccl. & clem. 1. §. ad hæc, de statu mon. Lanc. §. non tamen in inst. can. tit. de vnion. Fusc. de visit. lib. 2. c. 2. n. 19. Nau. cons. 9. n. 1. de offic. ord. & 20. de præb. & 15. n. 1. de rebus eccl. practicabilia Rotæ d. c. de vnione à n. 10. Rot. dec. 133. n. 5. p. 2. diu. & dec. 1. & 2. de offi. leg. in nou.

10 Non tamen poterit Episcopus vnire omnia beneficia suæ diœcesis. Oldrad. cons. 262. n. 2. & Sac. Cong. Conc. super c. 18. sess. 23. de reform. sic censuit; Concilium non decernit, vt omnia beneficia simplicia vniãtur Seminario, sed aliquot, ideo vnio facta omnium beneficiorum non valet, vt aliàs decreuit præfata Congregatio, quamuis possint plures Ecclesiæ, seu beneficia vni vniri, Caccialup. art. 4. q. 12.

11 Quicquid tamen sit ex supradictis, hodie in præsenti q. est in praxi respondendum iuxta expressam dispotionem Conc. Trid. sess. 21. c. 5. vbi tantummodo permittitur Episcopis facere vniones de beneficijs simplicibus, vel curatis, cum alijs curatis, ex quo arguendũ videtur, non posse fieri supradictam vnionem de simplicibus cum simplicibus.

RESOLVT. DCXXI.

Si testator legauerit certum numerum Missarum qualibet hebdomada, & quod eius hæredes teneantur soluere eleemosynam conuenientem, an intelligatur de eleemosyna congrua tempore testamenti, an tempore celebrationis Missarum.

1 *Regulariter tempus testamenti attenditur.*
2 *Respondetur decis. Perus. 61. par. 2.*
3 *Decisio quæstionis.*
4 *Adducuntur ad corroborationem decisionis tres rationes, & num. 5. & 6.*

CVm supradictus casus occurrisset in facto, dubitationem mihi faciebat pro opinione, quod attendi deberet testamenti tempus, regula iuris, quæ se

1 vult in dubio, verba testatoris referri ad tempus testamenti, l. si ita, ff. de auro, & arg. leg. Bald. in cons. 91. num. 6. vol. 1. Soc. in cons. 99. volum. 3. vnde Alex. in cons. 19. vol. 1. dicit, quod mens, & testatoris verba semper in casu dubio recipiunt interpretationem à testamento, quod menti tenendum, & singulare pro interpretandis testantium voluntatibus scripsit Mantica lib. 3. de coniect. vltim. vol. tit. 11. & ad hoc ponderatur tex. in l. qui tibi ff. de auro, & arg. vbi verba futuri temporis, prout fuerunt in casu, de quo verba facimus, ibi, *che se paghi elemosina*, restringuntur ad tempus mortis, & sic testamenti: vrgebat pro eiusdem opinionis fundamento text. in l. medico ff. eod. tit. vbi habetur, quod oratio indefiñita prolata à testatore, intelligitur ad præsens tempus.

2 Non obstat decis. Perus. Ioseph. Ludou. 61. part. 2. volens tempus testamenti non esse attendendum, quia respondetur ipsam loqui in diuersis terminis, puta, quando legatum est factum coniunctæ personæ, quo casu inspicitur tempus mortis, Bald. in l. si cognatis col. 1. ff. de reb. dub. & ibidem Soc. in 5. not. Bero. cons. 44. num. 22. vol. 2.

3 Cæterum supradictis minimè refragantibus in supradicta quæstione contrarium fuit resolutum, nam fuit dictum esse soluendam eleemosynam habita consideratione ad tempus, quo Missæ celebrantur, & nullo modo inspici tempus testamenti, cuius decisionis viua ratio fuit.

4 Prima, quia verba testatoris generaliter prolata, ibi, *che si paghi elemosina conueniente per tante Meße*, referuntur ad omnes, & ad omne tempus, l. si ita, ff. de leg. 3. Bald. in cons. 21. num. 6. vol. 1. Alciat. cons. 16. n. 4. & seq. Ripa in responf. 90. num. 7. vol. 1. quare cum dictus testator generaliter fuerit loquutus, propterea eius dispositio rectè refertur ad tempus celebrationis.

5 Secunda, quia in fauorem religionis, & piæ causæ semper intelligitur, quod est maius, l. Titia §. fin. ff. ad aur. & arg. leg. l. sunt personæ, ff. de relig. & sumptib. fun. latè Bart. in l. 1. in 3. col. C. de sacrosanct. eccl. Bal. & reliqui in auth. similiter, C. ad leg. Falcid.

6 Tertia, quia verba testatoris regulariter sunt intelligenda, ita quod non sit in constructione peccatum, l. Plautius, ff. de auro, & arg. leg. Ex quibus omnibus concluditur, quod licet valor eleemosynæ solutionis Missarum creuerit, hæredes compellendi sunt illum soluere.

RESOLVT. DCXXII.

Sequestrum fieri nequit, nisi constet per instrumentum publicum de debito principali.

1 *In dubio non est incipiendum à sequestratione.*
2 *Petens sequestrationem debet probare creditum suum per publicum instrumentum, & ita fuit decisum in Cur. Archiep. & debet notum facere iudici periculum aliquod subesse, num. 5.*
3 *Debito principali non probato, captura denegatur. Contrarium tenet Io. de Plat. num. 4.*

1 CVm in dubio non debeamus incipere à sequestratione Bal. cons. 22. nu. 5. & seq. vol. 1. Alex. cons. 60. num. 6. vol. 2. & fuerit tex. in l. vnica, C. de seque-

2 stratione pecuniæ, & propterea fuit dictum in Cur. Archiep. petentem sequestrationem probare oportere debi-

debitum suum per publicum instrumentum, ita tenuit Bart. per illum tex. in l. per hanc C. de erog. militar. anno. lib. 12. & in l. litibus C. de agric. & censib. lib. 10. quem sequutus est Matthesi. in tract. de carcere, vbi pro hoc dicit, quòd si non potest sequestrari res, nisi publico instrumento de debito doceatur, multo minus
3 poterit concedi captura, quem refert Ias. in l. si fideiussor §. si satisdatum ff. qui satisd. cog. Corset. in sing. 5. sequestrum.

4 Sed contra hanc Bar. opinionem tenuit Io. de Platea in d. l. per hanc C. de erog. mil. anno. lib. 12. Abb. in cap. 2. num. 28. de sequest. possess. & fructuum, vbi confutata opinione Bar. dicit, quòd sufficit, quod index præmittat aliquam cognitionem causæ super debito, cuius occasione sequestrum fieri petitur, eidem sententiæ videtur accedere, Bal. in l. 1. C. de prohib. sequestr. pec. vbi dicit, quod ad effectum obtinendæ sequestrationis, sufficit summaria, vel semiplena probatio, idem voluerunt Io. de Imol. & Ang. de Aret. in l. Imperatores §. fin. ff. de appell. Ias. in d. l. si fideiussor §. si satisdatum, num. 13. & ibidem Alex. num. 8. ff. qui satisd. cog.

5 Secundo, sequestrationem petens, debet notum facere iudici periculum aliquod subesse, vel ne res consumatur, vel debitor efficiatur non soluendo, aut hujusmodi aliquam probabilem causam subesse ex dictis per Abb. & Ias. loc. cit.

RESOLVT. DCXXIII.

Pœna inflicta per extrauag. cum detestabile de simonia, locum habet in simonia commissa in ordine, & beneficio.

1 *Simoniacus in quibus casibus incurrit in excommunicationem.*
2 *Emens Vicariatum, vel aliquam spiritualem administrationem non contrahit simoniam aptam ad incurrendum in excommunicationem.*
3 *Simoniacus in ordine incurrit excommunicationem, & suspensionem perpetuam. Et quid si sit simoniacus in beneficio, num. 4.*
5 *Pœna prædicta excommunicationis an procedat contra promouentes simoniacè ad ordines.*
6 *Quid in ministris Episcopi aliquid recipientibus pro collatione ordinum.*

1 NVllus simoniacus præterquam in ordine, & beneficio incurrit excommunicationem, vel suspensionem contentam in dicta extrauag. Pauli Secundi de simonia, quam declarant Nauarr. in manuali confess. cap. 27. sub num. 106. & cap. 23. sub. n. 104. vers. tum denique per Paris. in cons. 29. num. 12. & infra vol. 4. per addentes ad Diaz in pract. crim. can. cap. 91. & latè per Io. Guttierez lib. 1. can. q. c. 9.

2 Ex quo infero primo, quod emens, vel conducens Vicariatum, seu aliquam iurisdictionem, spiritualem Episcopi, Parochi, seu alterius beneficiarij, licet committat simoniam punibilem à iudice, non istam, quę trahit secum excommunicationem, & inhabilitatem, similiter neque emens pensionem, cum hæc non possunt dici propriè beneficia, Nauarr. in manual. c. 23. sub num. 111. Lopez ad Diaz. d. cap. 91. lit. D. vers. 4.

3 Infero secundo, quod simoniacus in ordine incurrit & excommunicationem, & suspensionem perpetuam, & intantum quidem, quod amittit non solum exequutionem susceptì ordinis, sed etiam aliorum ante susceptorum, vt notat Diaz in praxi d. cap. 91.

4 Infero tertio, quod simoniacus item in beneficio intantum non acquirit ius in tali beneficio, quod etiã in foro conscientiæ, licet non præcesserit sententia declaratoria, tenetur ad dimissionem ipsius beneficij, & fructuum perceptorum restitutionem, Tolet. in sum. lib. 5. cap. 93. Rodriquez in summa cap. 58. Vgolin. in tract. de simon. tabula 4. cap. 6. §. 1. & Pœnitentiarius ipsum absoluere non potest, vt patet ex verbis extrau. Pij IV. æditæ ad reformandum officium pænitentiariæ incip. in sublimi &c. caueat autem pœnitentiarius ne in absolutionibus à simonia reali, vel conuentionali etiam occulta vnquam concedat, vt ipsi simoniaci, beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam simoniam perceptos in toto, vel in parte retinere possint; Quinimo, & absolutionibus huiusmodi apponatur clausula, quod vterque ad beneficium, super quo fuit commissa simonia, perpetuo inhabilis existat. Hactenus verba Pij IV.

5 Infero quarto Xistum V. alias addidisse pœnas contra promouentes, & promotos ad ordines simoniacè etiam in prima tonsura, vt in eius constitutione contra clericos male promotos Quar. sum. Bullar. ver. simonia, quid autem de eo, qui dat pecunias mediatori, vt sibi impetret dimissorias, seu reuerendas ad ordines suscipiendos, quas per pecuniam mediator impetrauit, an comprehendatur in dispositione d. extrauag. Pauli II. disputat, & resoluit Nauarr. in cons. 58. de simon. in antiq. & contra prauas consuetudines recipiendi à prouisis de beneficijs, vide Conc. Trid. sess. 24. cap. 14. de ref. generali.

6 Item contra dantes, & recipientes, etiam Episcopi ministros pro collatione ordinum, vide idem Conc. sess. 21. cap. 1. de ref. ex quo text. notat Tolet. quem refert Quar. loco cit. ex eo, quod Conc. generalissime loquatur, periculum esse, etiam candelas accipere. Et tandem contra examinatores deputatos pro eligendis ad gubernandas ecclesias parochiales aliquid accipientes, decernit Conc. Trid. sess. 24. de ref. gen. cap. 18. §. caueantque &c.

RESOLVT. DCXXIV.

Religionem ingrediens, non potest renunciare beneficium, nisi ante duos menses professionis, & de consensu Superiorum.

1 *Conc. Trid. quid disponat circa beneficia ingredientium religionem.*
2 *Ordinatus ad titulum beneficij, illud resignare non potest nisi aliunde habeat vnde commode viuere possit, & illa in resignatione mentio fiat, quod ad illius beneficij titulum fuerit promotus.*

REspondi in facto mihi proposito non posse renunciari beneficium intra annum probationis, nisi ante duos menses professionis, & de consensu superiorum, nec potest nihilominus Episcopus illud alteri conferre, nisi facta professione, ne contingat postea si professionem emittere nollet, vel ad illam forte non admitteretur, carere, & monachatu, & beneficio, ita firmat Flam. Paris. q. 13. num. 4. 5. & 7. lib. 3. ex di-
1 spositione Conc. Trid. sess. 25. de regul. cap. 16. vbi dicit sic censuisse sæpius Sacram Cong. scilicet præfatum cap. Concilij habere locum etiam in renuncia. tidne beneficij, & Episcopum illud non posse conferre, nisi post factam professionem, & ita tenet Maiol. de regul. lib. 3. cap. 6. col. 2. & præsertim prædicta pro-
2 cedunt quando clericus fuerit ordinatus ad titulum eiusdem beneficij, cum propterea illud resignare non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus, & tunc resignatio tantum admittitur, quatenus habeat aliunde, vnde commodè viuere possit, prout quotidie seruat Curia ex dispositione eiusdem Concilij c. 2. sess. 21. de ref.

RE-

RESOLVT. DCXXV.

An clericus obtinens beneficium simplex, si per longum tempus absfuerit à diœcesi, & nulla ipsius habeatur notitia, possit priuari dicto beneficio.

1 *Facti species.*
2 *Clerici simplicia beneficia obtinentes, non tenentes ad residentiam.*
3 *Tex. in cap. cum ad hoc de cler. non resid. de quibus beneficijs loquatur.*
4 *Decisio quæstionis.*
5 *Euagatio de iure canonico est prohibita.*
6 *Respondetur contrarijs.*

1 CVm in visitatione cuiusdam ecclesiæ Neapolis compertum esset in quadam cappella adesse beneficium, & facta inquisitione, num dictus beneficiatus esset præsens, vel eius procurator, fuit visitatoribus relatum, quod à decem annis circa illinc absfuerit, nec aliquo modo visus fuerat, nec habita notitia de ipso, quare fuit dubitatum num dictus beneficiatus posset priuari, & ratio dubitandi pro opinione nega-
2 tiua, erat quia, vt supra dixi, non potest Episcopus cogere clericum non obtinentem beneficium curatum, non exire à diœcesi, allegaui Hartam. in cons. 91.num.5. & seq. Item quia hodie ex generali consuetudine, totius orbis beneficia simplicia non requirunt residentiam, Abb. in cap. extirpandæ §. qui verò nu. 31.eodem cum alijs notatis per Mandos. in regula 1. quæst. 13. num. 8. Cesar de Grassis dec. 3. num. 3. de præb. & beneficium præsumitur simplex Bellam. in dec.66. & fuit decisum in Rota in vna Calaguritana congruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino, vt patet in decis.17. par.1. diuers. & iterum per eandem in vna nullius beneficij 28. Maij 1604. coram Ludouisio, vt patet in recollectis per Farinac. in decis. 12. & ideo cum in dubio potius præsumatur beneficium esse simplex, asserenti esse beneficium curatum incumbet onus probandi esse tale, Staphil. de litteris gratiæ tit. de qualit. & stat. benefi.§. vt sciri possit in princ. Gutierez alleg.8.num.5. Gonzalez ad regul. de mensibus gl.6.num.9. vbi in fine testatur ita resolutum in Rota in vna Pampilonen. prioratus 21. Iunij 1599. coram Pamphilio. Tandem pro hac eadem opinione dicebatur, quod tex. in cap. cum ad hoc de cler. non resid.
3 dixit, quod beneficia ecclesiastica, quæ requirunt residentiam obtinentes ad residendum cogi possunt, secus si essent simplicia.

4 Cæterum supradictis minimè refragantibus, contrarium fuit resolutum, & decisum in Curia Archiepiscopali, & propriè in Congregatione visitationis, nam fuit dictum, quod citetur supradictus beneficiatus per edictum ad exhibendum bullas, & scripturas opportunas satisfactionis Missarum, & cum infra tempus non comparuisset, fuit priuatus beneficio, & alteri fuit collatum.

5 De qua quidem decisione mirandum non est, siquidem euagatio est à sacris canonibus interdicta, cap. fin. & ibi Boic. num.5. de cler.non resid.Henriq.cons. 22. num. 5. & seq. Albanus cons. 93. num.4.euagare
6 enim delictum est, secundum Burs. cons.397. num.20. Vnde non obstant contraria, quia procedunt, & locum sibi vendicant, quando beneficia simplicia obtinentes, non citantur ab eorum Ordinarijs ad exhibendum scripturas satisfactionis Missarum, prout hic.

RESOLVT. DCXXVI.

Beneficiatus asserens fecisse publicationem resignationis beneficij, onus probandi, quod non fecit, incumbit Episcopo.

1 *Episcopo incumbit onus probandi publicationes beneficiorum resignatorum non esse factas.*
2 *Ex triennali possessione præsumitur publicatio resignationis.*

CVm in visitatione cuiusdē Episcopi fuisset postulatus quidam Parochus de publicatione resignationis suæ Parochiæ, ex quo illam obtinusset ex causa d. resignationis, in qua iuxta Bullas diuersorum Summorum Pontificum, præsertim Gregorij XIII. exigitur de substantia dicta publicatio, & hoc ad prohibendum simulatas, occultasue beneficiorum resignationes, quare cum idem Parochus firmiter asserebat fecisse publicationem, vnde fuit dubitatum cui
1 incumbat onus probandi illam non fuisse factam, & respondi præfatum onus incumbere Episcopo, motus ex decis. Romana coram Gipsio, cuius tenor est. Præsupposito, quod contra possessorem nulla alia exceptio allegatur, nisi quod non constat de publicatione beneficij resignati, crederem agenti incumbere onus probandi non publicationem, siquidem negatiua ab eo probari debet, qui in ea se fundat, l. in illa, vbi Bart. & alij de verb. obl. cum concor. & quod agens tenetur contra possessorem probare veram vacationem est decis. Ptolom. 303. eoque magis cum sit probata nedum triennalis possessio, sed decennalis, quo fit, vt sit locus allegationi Lap.89. quā Rota meo tempore pluries sequuta est, dummodo non simus in spolio, & signantur in vna Cæsaraugustana parochialis coram D. Oriolensi 9. Mouemb. 1583. vbi quod de
2 triennali possessione præsumitur publicatio resignationis, idem tenuerunt Domini de eodem anno 5.Nouemb. in vna Cremonensi pensionis coram bon.mem, Lauretano. Hæc decisio non loquitur de Episcopo. sed de alio, qui prætenderet, non esse factam publicationem, & in dubio præsumitur pro, Episcopo contra impetrantem, quam decisionem reperies inter recollectas per Farinac. in nouiter nouiss. & est dec.671.

RESOLVT. DCXXVII.

Dispositionem text. in cap.ad Apostolicam de regular. esse correctam per Conc. Trid. clarissimè ostenditur.

1 *Cap. ad Apostolicam de regularib.dispositio abrogata est.*
2 *Dispositio Conc. Trid. circa hunc articulum.*
3 *Dispositio Sac. Conc. Trid. non comprehendit Societatem Iesu.*
4 *Conc. Trid. non comprehendit Fratres tertij Ordinis.*
5 *Fratres tertij ordinis non dicuntur propriè religiosi, & quare.*
6 *Equites S.Stephani non comprehenduntur sub dispositione d. Conc.*

1 ABrogata est constitutio illa cap. ad Apostolicam de regularibus, admittens professionem volentis eam emittere intra annum probationis, porro Concilium non indixit pœnam aliquam contra Prælatum admittentem aliquem ad professionem ante ipsum annum: sed solummodo professionem illam nullam esse statuit, & propterea frustra hodie dubitatur, quę pœna sit illa, de qua in d. cap. ad Apostolicam, quam ibi glos. & Butrius in fine arbitrariam esse dixerunt.
2 Patet hoc ex verbis Conc. Trid. sess.25. de regul.c. 15. ibi,

15. ibi, *Nec qui minore tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur. Profeſſio autem ante facta ſit nulla, nullamque inducat obligationem ad alicuius regulæ, vel religionis, vel ordinis obſeruationem, aut alios quoſcunque effectus.*

3 Quod quidem caput Sac. Conc. non comprehendit Societatem Ieſu, quam voluit poſſe viuere, & ſeruire Deo, & eius Eccleſiæ iuxta eius inſtitutum, & regulam, quam recenſet, & declarat Ludouicus Molina Ieſuita in tract. de iuſtitia, diſp. 139. col. 1. & 2. Neque comprehendit Fratres tertij ordinis, vt in ſpecie Conc. ipſum Trident. ſic declarat Rota Romana in dec. 591. num. 7. in 1. par. diuerſ. in nouiſſime editis. Non enim (inquit Rota) dicuntur propriè religioſi,
5 cum vxorem ducant, & alia vota non emittant, ſicut ex ſacris Theologis tradunt D. Thomas in 2. 2. q. 86. art. 4. in fine, Clauaſ. in ſumma in verbo religioſus, n. 5. & Perier. in ſumma in verbo etiam religioſus. Sic & iuris Pontificij interpretes Imola, Zabarella, & Vitalinus in clem. 1. de relig. domib. & in clement. ex eo de ſent. excom. Bald. in conſ. 272. lib. 1. Ang. in conſ. 218. Gemin. in conſ. 41. col. 2 Calder. in conſil. 7. in tit. de iud. & conſ. 4. de regul. Rom. in conſ. 267. n. 4.
6 Pariſ. in conſ. 40. num. 14. lib. 3. Neque pariter continet Equites Sancti Stephani, vt in ſpecie ex pluribus decidit Rota in d. deciſ. 591. & accedit Afflict. in cap. 1. §. qui clericus, n. 9. ſi de feu. ſit controu. inter. dom. & agn.

RESOLVT. DCXXVIII.

Beneficium Curatum quando dicatur, vt in ſimplex conuerti non poſſit per Epiſcopum, ex vi Conc. Tridentin.

1 *Quænam ſit differentia inter Parochialem Eccleſiam, & Curatam.*
2 *Cura tribus modis contingere poteſt.*
3 *Ædificium non habet faciem Eccleſiæ, ſed Oratorij.*
4 *Illud beneficium dicitur curatum, quod fuerit erectum, vt curatum.*

CONcilium Triden. ſeſſ. 25. cap. 16. de reformat. ſtatuit, vt eccleſiaſtica beneficia ſæcularia quocunque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum inſtitutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in ſimplex beneficium non conuertantur. Quare fuit mihi quæſitum à quodam Epiſcopo, qui optabat quoddam beneficium, quod prætendebatur eſſe Curatum in ſimplex conuertere, quando dicatur beneficium curatum quoad hunc effectum. Cui reſpondi primo, quod quando eccleſia à primæua ſua inſtitutione fuit erecta curata, ex varietate facti non poteſt immutari: & ſi ſit immutata debet reduci ad ſuam primæuam inſtitutionem, Card. in clem. 1. q. 21. verſ. ego autem tenui, de officio Vicar. quem allegat Mancioſ. in reg. de idiomate. q. 11. num. 3.

1 Dico ſecundo, quod Parochialis Eccleſia differt à curata, & ideo non tenet conſequentia, eſt curata, ergo Parochialis, vt bene declarat Hoieda de benef. incompatibili, cap. 13. num. 2. quem ſequitur Mareſcott. lib. 2. var. reſolut. cap. 95. ſub num. 7. quia poteſt eſſe beneficium curatum abſque eo, quod ſit Eccleſia parochialis exemplificando, vt per Gonzalez ad reg. de alternatiua gloſ. 6. num. 92.

2 Dico tandem, quod cura tripliciter contingere poteſt, Primo, habitu tantum, & fit quando à prima inſtitutione beneficium ſit erectum, vt curatum, ſed actu non fuit cura exercitata, vel etiam ſi quandoque cura fuiſſet exercitata, ſed aliquo cuentu deſierit eſſe, actu etiam dicitur ſine habitu, quando à principio cura non fuerit annexa, ſed aliqua cauſa cura fuerit in exercitio: habitu, & actu, quando à ſua inſtitutione cura fuit adiecta, & obſeruata, ſicut notant Canoniſtæ in cap. de multa de præbend. Sed caſus iſte verſatur circa curam habitu tantum, etiam ſi in prædicta inſtitutione appareret de cura, cum in exercitio nunquam fuerit, neque Rectores fuerint aliquo tempore reſidentes. Immo reſidere non potuiſſent, cum nulla in loco adſit habitatio pro Rectore: ſed neque pro colonis: & ædificium non habet
3 faciem Eccleſiæ, ſed Oratorij. Super quo caſu Card. in conſil. 48. ad fin. dicit; quod beneficium illud dicitur curatum, quod fuerit erectum vt curatum, & cum
4 poteſtate fori pœnitentialis; licet actu non exerceatur, & aliud tenuit Federic. de Sen. in conſil. 135. ad fin. quod ſcilicet beneficium, quod olim fuerat Curatum, ſi hodie non ſit, quia actu cura non exercetur, non dicitur Curatum, quoad pœnas in d. cap. de multa, & extrauag. execrabilis §. qui verò, de præb. contentas Pract. Cancell. titul. notab. ſuper vacan. non reſeru. verſ. Curata Eccleſia cum ſequenti, fol. mihi 108. & quod rector parochialis deſtitutę ſeu habitu, & non actu non videatur habere beneficium curatum, ſed tantum ſimplex eſt gloſ. communiter recepta in cap. licet canon. ver. Parochialis de elect. in 6. & Abbas pariter communiter receptus in præalleg. cap. de multa idque in praxi vbique ſeruari affirmat Nauar. in conſil. 3. num. 2. de maior. & obed. quas opiuiones Staphil. de grat. expect. §. ſciri, n. 22. conciliat. vt opinio Cardinalis habeat locum, vt ſcilicet in impetratione beneficij ſit facienda mentio Curæ, quamuis non exerceatur, & dictum Federic. procedat, vt beneficium, quod in actu non exercetur, vt Curatum, non ſit incompatibile cum alio requirente reſidentiam, & ſequitur approbando dictum, num. 42. 43. & 44. ſed an beneficium dicatur curatum, quando non habet curam perpetuam, ſed ad certum tempus, veluti, ſi eſſet præpoſitura, cuius præpoſitus ſede vacante gerit vicem Epiſcopi in temporalibus, & ſpiritualibus, in quo pars negatiua tenenda eſt ex Doctoribus allegatis per Gonzalez in cit. gl. 6. num. 39.

RESOLVT. DCXXIX.

Text. in l. emptor, C, locati, an locum habeat in clerico conductore.

1 *Diſpoſitio text. in l. emptor. C. locati, procedit tam in laico, quam in clerico.*

1 REſpondi in facti contingentia huius text. diſpoſitionem, qua cauetur Dominum, ſeu ſingularem ſucceſſorem non teneri ſtare colono, procedere tam in laico, quam in clerico affictatoribus, motus tum ex generalitate d. l. quem quidem argumentandi modum validum eſſe in iure oſtendit Riminald. iun. in conſ. 90. n. 6. & ſeq. volum. 1. quem refert, & ſequitur Burſat. conſ. 16. num. 4. vol. 1. tum denique, vt ſeruetur ęqualitas inter vtrunque genus perſonarum ex notatis per de Franch. in dec. 185.

RELSOVT. DCXXX.

Excommunicato an poſſit concedi abſolutio cum reincidentia vſquequo Romam perueniat, pro abſolutione obtinenda.

1 *Abſolutio cum reincidentia quando concedatur.*

Cum

CVm à Curia Archiepiscop. fuisset quidam declaratus excommunicatus ob violentam manus iniectionem in clericum, propter quam ei esset necessarium Romam adire pro obtinenda absolutione, iuxta terminos capit. si quis suadente diabolo 17. quæst. 4. ipso instante, ex quo erat impeditus, & humiliter petente, fuit ei impartita absolutio, cum reincidentia, vt eousque intelligatur absolutus donec Romam perueniat, & hoc per text. & quod ibi notatur in cap. eos de sent. ex com. in 6.

RESOLVT. DCXXXI.

An Rector, seu Beneficiatus Ecclesiæ maioris matricis loci, præcedat Canonicos Ecclesiæ Parochialis nouiter in collegiatam erectæ.

1 *Nomen matricis pluribus ecclesijs competere potest.*
2 *Quæ sint iura matricitatis.*
3 *Canonici collegiatæ præcedunt Rectorem maioris matricis dum singulariter incedunt.*
4 *Rector maioris matricis in actibus publicis ad modum Capituli cum Clero incedens, præcedit Canonicos particularis Ecclesiæ Collegiatæ.*
5 *Iura matricitatis digniora iuribus Collegiatæ.*
6 *Ecclesia maior matrix vice cathedralis subrogatur, vbi deest de Sedes Episcopi.*
7 *Collegiata præcedit Parochialem simplicem, & plebanũ.*
8 *Plebanus caput Ecclesiæ extra ciuitatem erectæ.*
9 *In legalibus vox vnius parum æstimatur.*

NOn multum temporis præterit, ex quo proposita coram me fuit præsens dubitatio de præcedentia inter Rectorem, seu Beneficiatum maioris matricis Ecclesiæ loci & Canonicos Capituli, seu Collegij nouiter erecti in Ecclesia Parochiali particulari eiusdẽ loci, ad quam resoluendam mihi hæc tanquam necessaria videntur breuiter præponi debere.

1 Primo circa titulum. Hoc nomen (matrix) cum sit æquiuocum, pluribus ecclesijs cõpetere potest, vt omnibus in iure peritis clarum est: competit primo Ecclesiæ Cathedrali magis propriè, prout habetur in c. venerabili, de verb. signif. Secundo propriè competit Ecclesiæ maiori matrici loci, quæ vice Cathedralis, vbi deest sedes Episcopi, subrogatur, vt per Sayr. de cens. eccles. libro 3. c. 33. n. 46. Lap. alleg. 15. incipien. Idem est dicere. Tertio simplici Parochiali, & hoc impropriè, largissimè sumptum, respectu regenerationis à fonte baptismali, vt communiter censetur. In titulo dubitationis vsurpamus nomen (matrix) prout in secunda acceptione vsurpatur, scilicet pro illa Ecclesia maiori loci, quæ vicem Cathedralis gerit, vt infra clarius.

Secundo nota ad erectionem Collegiatę duo præcipuè requiri, Auctoritatem erigentis, & Præbendas seu portiones fructuum Canonicorum, de iure enim Canonicus sine præbenda, non potest dici Canonicus.

Ad constitutionẽ verò Ecclesię maioris matricis loci, de qua nos loquimur, sequẽtia, vel ipsorum principaliora requiruntur, quæ à Canonicis iura matricitatis seu tanquam Cathedralia solent appellari, quorũ aliqua recenset Illustris. Seraphinus in vna Burgen. præ-
2 mintentiarum 22. Maij 1570. dec. 105. vol. 1. Iura hæc sunt, delatio duarũ Crucium, vbi cõsuetudo viguerit, vel vnius cũ præcedẽtia supra alias Publicatio Bullæ Cruciatæ, vbi fuerit concessio ipsius aliarum Indulgẽtiarum, Iubilei, & similium, Edictorum Ordinarij loci, Administratio munerum Rectoris sine alterius licẽtia licet hoc mihi videatur commune etiam omnibus Rectoribus Ecclesiarum Parochialium nulli annexarũ, & gangiarum. Orationes in Ecclesia vniuersaliter solitæ fieri, vt sunt, meo iudicio, primæ Rogationum, & diei S. Marci, & festiuitatis sanctissimi Sacramenti, licet in istis seruanda consuetudo. Prima visitatio, & possessio Episcopi, Prima pulsatio campanarum, Præcedẽtia Rectoris supra totum Clerũ, Prima vox ipsius in synodalibus, Vniuersalis lætitia ortus, & funeralia mortis Regum, Prælatorum, & magnorum Principũ, hæc omnia, vel ipsorum principaliora constituunt matricitatem maioris Ecclesiæ, vt intuenti planum est.

Hic præhabitis, dubitationi duplici conclusione satisfaciam.

3 Prima conclusio. Si loquimur de præcedentia singulari. s. dum singulariter, & priuatè incedunt Rector maioris, & aliquis Canonicus particularis Collegiatę, tũc necessario pręcedere debet Canonicus. Ratio, quia habet singularem personã digniorem in illo actu particulari, in quo Rector maioris non repręsentat suam Ecclesiam, sed tantum suam singularem personã. Hæc conclusio euidenter colligitur ex Nauar. consil. 4. de maioritat. & obedient. ex Say. decis. 4. eod. titul.

4 Secunda cõclusio si loquimur de pręcedentia personali non singulariter, & priuatè, sed in actibus publicis, vt quando Rector maioris matricis ad modum Capituli cum toto Clero incedit repræsentans suam sponsam Ecclesiam, vt in processionibus publicis vniuersalibus loci, & alijs actibus dignis, tunc ipse Rector maioris est pręferendus Capitulo, seu Collegio in particulari parochiali Ecclesia nouiter erecto. Colligitur ex pluribus infra dicendis.

5 Primo, quia iura matricitatis maioris digniora sũt iuribus Collegiatæ, ergo Rector maioris, cui ipsa cõpetunt, præferendus est Collegio, cui desunt ipsa iura digniora: quod iura matricitatis sint digniora, collige ex aurea decis. 105. Illustris. Seraphini in vna Burgen. Pręeminẽt. anno 1570. supra allegata, vbi habetur, cõclusum fuisse in hac materia pro Collegiata, quia potiora iura matricitatis habeat, quàm alia Ecclesia, & sic perspecta fuerunt ipsa iura matricitatis tanquam digniora, & non iura collegiatæ.

Secundo est alia Rot. Rom. in proprijs terminis dec. 1243. lib. 3. part. 3. diuers. vbi expressè decretum fuit, ea quæ à Capitulo maiore. s. ab Ecclesia maiore matrice loci, eiusque Rectore, tanquam iura cathedralia habẽtur ex longa consuetudine, non tolli per vnã ex inferioribus ecclesijs in collegiatam erectam. Rector enim maioris matricis, dum in processionibus, seu alijs actibus dignis repræsentans suam Ecclesiam, incedit quasi caput vniuersi Cleri loci, constituit Capitulum, cuius membra sunt Presbyteri, & clerici loci, & ipse caput, & consequenter per dec. Rom. allegatam, iura, quę habet ex longa consuetudine, vt sunt maximè præcedẽtia, & prælatio in omnibus actibus publicis, non tollũtur ex erectione parochialis particularis in collegiatã. Quod ista iura dicantur tanquam cathedralia, absur-
6 dum est negare, cum ipsa maior matrix sit subrogata tanquam Cathedralis, seu vice Cathedralis, vbi non adest, vt per Sayr. vbi supra, & consequenter eius Rector personam Episcopi, & Summi Pastoris in talibus repræsentat, cui debetur dignior prælatio.

Tertio, quia dum Pontifex, seu Episcopus erigit Parochialem particularem in Collegiatam (quod rarius euenit, sẽper enim maior matrix loci ad digniora erigitur) maximè erigit pro diuinis laudibus à Canonicis in sua particulari Ecclesia, tanquam in sua domo persoluendis digniori modo, quam ante erectionem, & non intẽdit præiudicare iuribus, & dignitatibus maioris, quæ vicem Cathedralis gerit in illo loco, nam illæsa remanere debent, alias semper esset variata mutatio iurium cathedralium in Ecclesia Dei, secundum diuersas erectiones diuersarum Ecclesiarum ad varias dignitates erigi possibilium, & sic nullus daretur status, qui maximè ad perfectionem pertinet, quod valde incongruum.

Adde, quod licet Ecclesia particularis erigatur in

Collegiatam, tamen ſemper remanet particularis, vt erat ante erectionem, & ideo eius dignitas non extenditur niſi inter proprios limites ſuę Eccleſię, & nō per totum locum, ſeu ciuitatem, quis enim poſſet dicere abſurdum, & inconueniens non eſſe, perſonam aliquā digniorem Collegij Eccleſię Parochialis particularis, vt eſt Primicerius, ſeu alius, iuriſdictionem, & poteſtatem habere ſupra totum Clerum, cum ad hoc ſua dignitas non extendatur, cum ergo ſua iuriſdictio, & poteſtas ſit tantum in Eccleſia propria, nullo pacto præiudicat iuribus maioris matricis loci, eiuſque Rectoris, cuius iuriſdictio, & poteſtas extenditur per totum locum, & ſupra totum Clerum, cum ſit caput Primæ, & dignioris Eccleſiæ.

Quarto cōcludendum puto, vt ſupra, ex iuriſdictione, quam habet ipſa maior ſupra alias Eccleſias, præcipuè cum ſit norma cæremoniandi, & officiandi alijs Eccleſijs, præſertim tempore interdicti, vt in Clement. & varijs bullis Apoſtolicis, quæ iuriſdictio arguit maiorem dignitatem.

Vltimo (& hęc ratio in ſubiecta materia, in qua Doctores in puncto non inueniuntur, multū valet) in Cōcil. Trident. expreſsè ſupra Parochialem tantum attēdas præcedentiam Collegiatę, ex ipſo ordine litterę, & non ſupra maiorem, vt in cap. ſtatuit 25. ſeſſ. & in c. in pluribus 24. ſeſſ. ſub decret. de reformat. & in cap. 3. incip. Epiſcopi 22. ſeſſ. ſub decr. de reformat. quibus locis expreſsè Collegiata præponitur Parochiali tantum.

Nec dicas, immediatè poſt Cathedralem, ſequitur Collegiata, ergo dignior matrice, quia ſub vocabulo Cathedralis comprehenditur illa Eccleſia, quæ ipſius vices gerit, & hæc eſt maior matrix loci.

7 Collige ex his collegiatam præcedere Parochialem ſimplicem, vt decidit Hieron. de Lauren. dec. Aueniionen. 12. & per Seraph. Illuſtriſſ. in dec. 22. & in collect. meis n. 1068. part. 4. Gratian. tom. 3. diſceptat. forenſ.
8 cap. 458. num. 8. & ſeq. & vltra præcedere plebanum, ſeu ruralem Archipresbyterum, qui eſt caput Eccleſię in locis, ſeu territorijs extra ciuitatē erectis, Abb. conſ. 58. num. 2. verſ. tertius, lib. 2.

Tandem aduertas, non recedendum â mea ſecunda cōcluſione, per illa verba in dec. 1457. Illuſtriſ. Seraph. vbi dici videtur, Collegiatā conſequi maiorem dignitatem ſupra maiorem, quia vel ibi nō loquitur de præcedentia, de qua loquor in cōcluſione, ſed de perſonali ſingulari, vel extra locum, & ciuitatem: nam ſi eſſet ſermo in terminis noſtris, manifeſta eſſet contradictio in ſuis decitionibus, precipuè cum dec. 105. quam in prima ratione allegaui, vbi ipſe preponit iura matricitatis iuribus Collegiatæ, & concludit pro collegiata, quia potiora iura matricitatis habebat, & ſic ratio formalis prælationis collegiatæ fuit ob vires iurium matricitatis, & non alia ratione. Vel ſi loquitur in proprijs terminis de præcedentia, de qua nos loqui-
9 mur, quia ſolus loquitur, & in legalibus vox vnius parum eſtimatur, nō eſt attendenda ſua ſententia, & Doctores ab eo citati, vt Aym. probant conſequentiam tantum, non autē in puncto loquuntur, ſed ipſe ſolus ſupponit maiorem dignitatē Collegiatæ ſupra maiorem, quod nos negamus, vt ex adductis eſt videre.

Ad illa verba (ſi vna Eccleſia erigatur in Epiſcopatum, debetur ei locus Epiſcopalis) dico reducendo ad noſtrum caſum, quod de congruo, & conuenienti, ſemper ſi in aliquo loco erigeretur Epiſcopatus, deberet aggregari ipſa Epiſcopalis dignitas Eccleſiæ maiori matrici tanquam capiti omnium Eccleſiarum illius loci, & non inferiori, ita conſuetudo, & vſus ſeruauit, vt expertis in Romana Curia clarū eſt: ſi autē (quod rariſſime) inferior erigatur ad aliquam dignitatem ſemper intelligitur abſq; læſione iurium matricis maioris. Ita in hac materia præcedentiæ dicendum puto, de quo ſcilicet, quando erectio in eccleſiam collegiatam præiudicet iuribus, & præheminentijs prius competentibus eccleſiæ matrici, & quid ſi in bulla erectionis adſit clauſula ſine alterius præiudicio: & de effectu ex illa reſultante tradit nouiſſimè Gratian. lib. 3. forenſ. diſceptat. c. 578.

RESOLVT. DCXXXII.

Mobilia pretioſa an poſſint alienari abſq; aſſenſu Apoſtolico, quando illorum pretium conuertitur in fabricam eiuſdem eccleſiæ.

1 *Prohibitio alienandi bona eccleſiæ, inconſulto Romano Pontifice, extenditur quoque ad mobilia pretioſa.*
2 *Contrarium deciditur, quia ex hac alienatione nullum in extraneam perſonam transfertur dominium, cum remaneant ipſa apud eccleſiam.*

INter Canonicos cuiuſdam eccleſiæ Metropolitanæ dubitabatur an potuiſſent de iure lampades argenteas, cæteraque mobilia pretioſa, quæ ſuperflua erant pro ornatu dictæ Eccleſiæ alienare, vt illorum pretiū conuerteretur in neceſſariam fabricam, cui quæſito dubium mihi faciebat regula generalis deſumpta ex extrauag. ambitioſæ, de rebus Eccleſiæ nō alienandis, quæ eſt, vt prohibitio alienandi bona Eccleſiæ incon-
1 ſulto Romano Pontifice, extēdatur quoque ad mobilia pretioſa, vt per Rodoan. in ſuo tractat. de reb. eccleſ. non alienand. q. 13. num. 8. Vgol. de poteſtate Epiſcopi cap. 14. §. 4. Quaranta verbo alienatio n. 24. cum illa æquiparetur immobilibus per dictam extrauagātem, & probatur quoque in l. ſancimus, C. de ſacroſanct. eccleſ. & in l. lex, quæ tutores C. de adminiſtratione tutorum, & per Panormitanum in c. nulli de rebus Eccleſ. non alienandis.

2 Cæterum ſupradictis minimè refragantibus, cōtrarium dixi, motus, quod ex hac alienatione nullum dominium in extraneam perſonam transferatur, cum remaneant apud eandem Eccleſiam, & per dictam extrauag. illa tantū alienatio prohibetur, per quam quæuis ſpecies dominij transfertur, iuxta terminos l. fin. C. de reb. alienis nō alienan. & in l. alienatum ff. de verb. ſignifi. & ſecundum Quarant. cit. loco n. 15. ampliatur procedere in omni cōtractu, per quem transfertur dominium directum, vel vtile etiam in permutatione, c. nulli, de rebus eccl. alien. cap. 2. vbi Abb. de rer. permut. c. ſine exceptione 12. q. 2. vbi Rebuff. n. 66. tenet procedere etiā quando eccleſiæ inuicem permutant, Rodoan. q. 2. c. 20. & quæſt. 12. n. 28. permutatio enim alienatio eſt Iaſ. in l. fin. n. 101. C. de iure emphyt. Rodoan. q. 2. cap. 4. Ita vidi practicari, & expediri Breuia Apoſtolica etiā inter eccleſias permutantes, ſi in euidentem vtilitatem vtriuſque partis ceſſerint, quamuis ante hanc extrauag. ſufficiebat conſenſus Epiſcopi in eccleſijs ſibi ſubiectis, c. 1. & c. vt ſuper §. fin. de rebus eccleſ. alien. iſte eſt vnus de caſibus â iure permiſſis: nempe permutatio requirens ſolemnitates, etiam ſi fiat permutatio cum Principe, ſecundum Inn. & Abb. in c. 1. de rer. permut.

Tandem ſupradictis addebatur text. in l. ſancimus, C. de ſacroſ. eccl. vbi facilis eſt alienatio, quam de eccleſia haberet mobilia ſuperflua in caſibus, ibi expreſſis, & ita ſaluo iudicio rectius ſentientis.

RESOLVT. DCXXXIII.

Quindennium quando debeatur domino directo.

1 *Quindennium quando ſit ſoluendum directo domino.*
2 *Emphyteuſis nō poteſt transferri in eccleſiam, vniuerſitatē, vel manus mortuas, licet non proueniat ex culpa ipſorum, ſed quia deterior efficeretur conditio Domini.*

3 *Tunc*

3 *Tunc debet solui quindennium, quando emphyteusis peruenit in manus mortuas.*

CVm fuisset per Sac.Cons.quidam cõdemnatus ad vendendam domum,quam in emphyteusim tenebat pro ampliatione cuiusdam ecclesię,cumq;com. paruisset procurator mensæ cuiusdã ecclesiæ Archiepiscopalis dominæ directæ, instando, ac petendo sibi
1 deberi quindennium ex dicta alienatione, quare fuit dubitatum, quid iuris. Pro cuius articuli dilucidatione supponebam pro absoluto conclusionem illam.s. emphyteusim prohibitam esse transire ad ecclesiam, secundum Speculatorem in tit. de locato, §. nunc, & aliqua,n.143.Ias.in l.fin.n.91.C. de iure emphyt. & in cons.25.n.6.vol ..... post Alex. cons.9. n.5. lib.3. & cons.76.n.5.lib.7.& Bald.cons.80.n.4.& seq.& late de Ponte de potest.Proreg. tit. de assensib.§.8.n.8.Ratio enim secundum precitatos,est duplex.Prima,quia non esset spes, quod res possit redire ad dominũ per mortem, cum ecclesiæ non moriantur, cap. si gratiosè, de rescript.in 6.Secunda,quia dominus directus multum grauaretur,& fraudaretur iure suo, nam cum ecclesia non possit alienare,& licet possit,non tamen de facili, vt potest priuatus, quia requiritur ,quod subsit causa, & quod interuenerint solemnitates,&c. Vnde non sic faciliter dominus reciperet laudemium,sicut quando emphyteusis transfertur in priuatum, & secundum Bald.in decis. 60. hæc conclusio ampliatur procedere etiam quando emphyteusis transfertur in collegium, corpus, siue vniuersitatem, quia dicitur transire ad manus mortuas, & propterea dominus directus dicitur defraudatus, quia res de facili non incidit in commissum, & consequenter cessat spes caducitatis,& propterea fuit decisum in Sac.Cons.Neapolit.teste de Franch. in dec. 659. quod si venditio rei emphyteuticæ fuerit facta ciuitati, tenẽtur ciuitas propter laudemia,& alia iura directo domino competentia, ponere illam extra manus ipsius ciuitatis, & dicit Ias. loco cit. quod ecclesia teneatur vendere intra annum,allegat text. in c. longinquitate 12. quæst. 2.licet supradicti concludant valere legatum rei feudalis, vel emphyteusis in fauorem communitatis, vel ecclesiæ,quantum ad hoc vt recipiant rei æstimationẽ vt refert,& sequitur in materia feudali Ioannes Rayn. in repet.c.Imper.in §. habito igitur, num.36. ibi pone quod,& in feudo,refert illum etiam Curtius in 4.part. tract.feud.n.126.vers.quinto videtur limitanda, & idẽ Iacob. in eod. tract. de feud. in verb. & cum pacto, quod de ipso feudo,vers.iuxta prædicta quæro.

2 Quamuis, quod emphyteusis non possit transferri in ecclesiam, vniuersitatem, vel manus mortuas, non proueniat ex culpa ipsorũ, sed quia deterior efficeretur conditio domini, vt tenet Card.in c.potuit, & ibi Imola 17.col.de locat.Bald.cons.17.& in c.1.in 4. col. de alien.feudi.Ex quibus omnibus respondi propterea
3 debere solui quindennium, quando emphyteusis perueniat ad manus mortuas,& quãdo emphyteusis priuata transiens ad ecclesiam sortiatur naturam rei Ecclesiasticæ, declarat Marescot. lib. 1. variar. resolut. cap.77.

RESOLVT. DCXXXIV.

Quomodo procedendum sit contra Canonicum obtinentem canonicatum simplicem carentem præbenda, si non residet.

1 *Resolutio Conc.Trid.super proposito articulo.*
2 *Si ignoretur vbi nam sit clericus absens, citandus est per edictum, & expectandus erit infra sex menses, si verò sciatur vbi sit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum.*

1 HViusmodi difficultas videtur posse resolui ex decreto Concilij Trid.sess.24. de refor.c.12. vers. præterea, scilicet, quod si obtinentes Canonicatus contingat abesse vltra tres menses, anno quolibet,primo anno vnusquisque priuetur dimidia parte fructuũ, & si iterum vsus fuerit eadem negligentia, priuetur omnib. fructibus,quos eodẽ anno lucratus est,crescẽte verò contumacia contra eos procedatur iuxta sacrorum canonum dispositionem, quam doctrinam refert,& declarat Piaseg.p 2.c. 3. n.11.in prax. Episc.

Sed alia ex parte dicendum est, in Canonico simplici non procedere dictam dispositionem, nam nullos percipit fructus, prout in casu proposito præsupponitur, & sic elusoria esset dispositio Sac. Conc. si procedendum esset contra dictum Canonicum, iuxta prędictam formam, & quamuis,quando Canonicatus non habent præbendam, distributiones succedant loco fructuum, tamen cum dictæ distributiones amittantur ob non residentiam, iuxta cap.1. de cler. non residen. in 6. nulla opus est sententia priuationis ipsarum, quibus ipso facto non residens priuatus existit.

2 Quare secunda erit dispositio cap. ex tuæ, de cler. non resid. scilicet si ignoretur vbi nam sit clericus absens,citandus est per edictum, & expectandus erit per sex menses : si verò sciatur vbi sit, debet ei præfigi terminus competens ad redeundum, & ad priuationem debet excommunicari, vel suspendi,prout etiam declarat Abb. d. cap. ex tuæ, nam cum hic casus sit omissus à Conc. Trid. remanet in dispositione iuris communis, vulgatis iuribus.

RESOLVT. DCXXXV.

An reconductio possit probari per testes.

1 *Relocatio non potest probari per testes, sed tantum per scripturam.*
2 *Contraria est opinio Cur. Archiep.*
3 *Ornatur text. in l. Ne cui C. locati.*

COnductor domus, finito tempore conductionis, opponebat reconductionem contra dominum, qui illum requirebat, vt dictam domum adueniente tempore vacuam relaxaret, instando sibi concedi terminum ad probandum:Dominus verò dicebat, nullatenus esse concedendum terminum super recõductione,quia debet probari tantum per scripturam:fuit dubitatum in Archiep. Curia Neap. quid iuris, & pro parte domini domus allegabatur in terminis Dominus de Franc.dec.278.vbi refert fuisse resolutũ, reloca-
1 tionem non posse probari per testes,sed tantum per scripturam,& hoc ad euitandum fraudes conductorũ, qui conuentiones allegare solẽt per tex.in l. ne cui,C. de loc.& cõduct.asserendo idẽ tenuisse Boer.dec.107.

2 Sed his non obstantibus,in dicta Archiep.Curia fuit decisum contrarium, & fuit datus terminus in causa, & admissa probatio per testes, cum eandem vim habeant testium depositiones, & instrumenta, l. in exercendis,C.de fid.instru.Mynsing.in cent. 4. obseru. 23.

Nec obstat tex.in d.l.ne cui,quia nõ loquitur in casu nostro,sed de pactis specialibus, quæ in locationib. interuenire possunt,vt nõ possint probari,nisi per scripturam,scilicet pactum,vt non liceat domũ alijs locare,de nec ipse conductam habere vellet,& tantũ dare, quantum alij,vel similia,vt ibi declarat gl.in verb. pacta, prout etiam loquitur d.decisio Boer.secus autẽ in casu nostro,vbi tractatur de reconductione, quæ non reperitur aliquo iure prohibitum,quin probari possit per testes,& quæ prohibita non reperiuntur,censentur permissa,vulgatis &c.& ita fuit decisum in d.Archiep. Curia in causa Domini Pauli Caiazæ; prout etiã fuit decisum in Sacro Cons.Neap.de anno 1615. in causa

Domini Cæsarei de Mari, fratris Domini Stephani de Mari, mei Concanonici, & Coniudicis, viri quidē omni virtutum genere ornatissimi, cū Domino Camillo Lamberto in banca de Scacciauento contra decisionem dicti Domini de Franch. qui salua pace tāti viri, in hoc errauit, non bene applicando intellectum d. l. ne cui, C. de loc. & cond. Quæ decisio fuit reputata singularis ob nonnullas Scribentium authoritates in cōtrarium præsertim Mangrellę ad Bart. in l. item quæritur §. qui impleto ff. locati, de Ponte in cons. 23. vbi dicit reconductionem, non apparente scriptura, fuisse per S. C. reiectam, & eiusdem opinionis fuit Marta in dec. 35. n. 15. & in dec. 140. n. 7. Gam. in dec. Lusit. 57. Thes. iun. in addit. ad dec. sui genitoris 260. Chartar. in dec. 115. Costa de retrotract. f. 36. num. 9.

RESOLVT. DCXXXVI.

Alienatio pro ampliatione ecclesiæ, an dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium.

1 *Laudemium non debetur pro alienatione necessaria.*
2 *Causa voluntaria est omnis illa, quæ habet originem à voluntate principaliter.*

1 SVpposita conclusione, quod laudemium non debetur pro alienatione necessaria, vt communiter DD. omnes in l. fin. & præcipuè Ias. n. 47. & 48. C. de iure emphyt. Brunus cons. 44. Aymon. cons. 215. & in cōsil. pro genero n. 290. Bartol. & Alberic. in l. & ideo ff. de cōdit. furt. per text. in l. Cæsar ff. de public. & in l. nauigia, C. de furt. Tiraq. de retract. lignag. §. 29. glos. 1. n. 4. & in §. 1. glos. 14. num. 18. & seq. & præcipuè n. 109. & Anna sing. 575. & hoc omnes admittunt, Surd. dec. 305. num. 28. & seq. Molfes. ad consuet. Neap. part. 3. q. 1. n. 50. cum alijs quos probat Thes. dec. 139. & Castil. dec. 21. fuit mihi quæsitum an venditio pro ampliānda ecclesia dicatur ex causa necessaria, ita vt pro ea non debeatur laudemium, cui respondi affirmatiuè ex infra dicendis.

Tum primo, quia iura cogunt hoc facere, ad text. in quis sepulchrum de relig. & sumpt. funer. latè Gram. dec. 74. cum alijs, quos probat Gasp. Thes. in dec. 64. igitur ex causa necessaria.

2 Tum secundo quia causa volūtaria est omnis quæ habet originem à voluntate principaliter, causa verò necessaria est omnis illa, quæ non habet originem à voluntate principaliter, sed ex dispositione legis, statuti, vel cōsuetudinis: exempli gratia, ad aliquid, quod statuto præcipitur teneretur quis videlicet, vt certam bonorū suorum partem suis consanguineis relinqueret, vel aliquid simile, vt ex doctrina Bart. communiter recepta, in l. in quartam, ff. ad l. Falcidiam, & alijs probat idem Surd. dec. 170. præcipuè n. 12. nam in hoc parificantur statutum, consuetudo, & lex, vt num. 11. probat. Vnde cum lex cogat venditorem ad vendendū pro amplianda ecclesia, igitur omnino fatendum est, supradictam alienationem ex supradicta causa esse necessariam, ita Burs. consil. 64. num. 29. & seq. Vrsil. dec. 191. Surd. dec. 305. n. 28. & seq.

Si verò esset causa, quæ originē haberet à voluntate principaliter, non facit alienationem vnde suaque legitimam, & consequenter esset alienatio voluntaria, non autem necessaria: exemplum ponit Molfes. loco cit. de eo, qui voluntariè delinquit, quia voluntariè se obligat ad pœnam, iuxta text. in l. Imperatores, ff. de iure fisci, ibi, Tu te ipsi pœnæ subdidisti, tamen alienatio bonorum, quæ fieret ex causa delicti, quamuis fieret authoritate Iudicis, voluntaria diceretur, ita Bald. cons. 20. vol. 2. post Tiraq. & alios Surd. in dec. 254. num. 28. & seq.

RESOLVT. DCXXXVII.

An Episcopus cogi possit ad præstandum consensum donationi iurispatronatus.

1 *Iuspatronatus consentiente episcopo donari potest.*
2 *Donatio iurispatron. ab episcopo non confirmante est nulla, etiāsi à Vicario fuerit confirmata, sed currit præscriptio.*
3 *Iuspatron. laico donari potest assensu ordinarij interueniente, & solemnitatibus in alienatione rei ecclesiæ requisitis.*
4 *Iuspatr. consentiente capitulo sede vacante donari potest, & quare.*
5 *Præsentatio in iurepat. facta à donatario ante assensū episcopi in donatione præstitum, est nulla.*
6 *Episcopus ad præstandum consensum donationi iurispatr. per Metropolitanum cogi potest.*

NOn dubitatur quod iuspatronatus possit donari consentiente Episcopo c. ex insinuatione, vbi glos. Io. Andreas, & Abbas de iurepatr. Anchar. in c. illud eod. tit. Bero. cons. 21. num. 25. volum. 1. Gemin. cons. 45. hinc est quod donatio iurispatr. ab Episcopo non confirmata non valet, vt tenuit Rota in vna Salamantina beneficij 9. Iunij 1589. coram Illustrissimo Seraphino, vt patet in dec. eiusdem 884. Mohedanus dec. 3. de iurepatron. Achill. de Grassis dec. 10. eod. tit. Caputaquen. in dec. 183. par. 1. in quo casu non sufficit authoritas Vicarij secundum Calderinum in consil. 1. de officio Vicarij, licet præstet titulum ad præscribendum, Idem Seraphinus cit. dec. 884. num. 2.

Amplia primo, vt donatio iurispatron. ecclesiastici
3 facta laico nō valeat nisi interueniant omnes solemnitates, quæ adhiberi solent in alienandis bonis ecclesiæ, & ex causa euidentis vtilitatis, vt fuit dictum in Rota in vna Brachar. iurispatr. de Padornello 7. Maij. 1599. coram eod. Seraphino, vt patet in dec. eiusdem, 1312.

4 Amplia secundo, vt etiam capitulum sede vacante possit huiusmodi prestare assensum, Calderinus in cōsil. 3. de iurepatronat. & ratio est, quia dare hanc licētiam est iurisdictionis non ordinis, & capitulum succedit iurisdictionalibus sede vacante c. His quæ, & c. cū olim, de maiorit. & obed. & c. 1. eod. tit. in 6.

Amplia tertio, vt præsentatio facta per illum cui fuit facta donatio iurispatronatus, ante assensum
5 prestitum per Episcopum, sit nulla, Calderinus in cōs. 6. de iurepatronatus.

Redeundo tamen ad casum mihi propositum arbitratus sum, quod si Episcopus nollet suum præstare
6 consensum in donatione: in tali casu potest cogi per Metropolitanum per textum expressum in c. nullum de iurepatron. Lambertin. lib. 1. par. 2. q. 1. princip. 20. & Tutius alleg. 8.

Non obstat, quod assensus sit mera gratia secundū Andream in constitutione post litem, & in c. 1. §. quid ergo de inuestitura de re aliena facta, Paris. de reintegratione feudi fol. 73. num. 3. & in Collaterali Consilio fuit decisum non posse cogi ad ipsum præstandum, secundum quod refert Io. Vincentius de Anna allegatione 39. q. 1. quia procedit in assensu præstando à Prorege, & sic sumus in diuerso casu.

RESOLVT. DCXXXVIII.

Specificatio iurispatronatus in venditione vniuersitatis an sit simonia.

1 *Expressio eorum, quæ tacitè insunt, nihil operatur etiam in spiritualibus, & quomodo declaratur num. 5.*

2 *Speci-*

2 *Specificatio iurispatronatus in venditione vniuersitatis est simoniaca.*
3 *Emens aliquid vniuersale animo emendi iuspatronatus, simoniam committit.*
4 *Id, quod principaliter agitur, est inspiciendum.*

IN Curia Archiep. Neap. tale fuit dubitatum (litigantes prætermittendo) quidam vendiderat domum alicui, in qua erat etiam capella cõtinens iuspatronatus, in cuius venditione adiecit verbum, & signãter iuspatronatus: fuit dubitatum, si præfata venditio
1 esset simoniaca, iuxta tradita in c. quanto, de iudic. pro negatiua vrgebat, quod expressio eorũ, quę tacitè insunt, nihil operatur, etiam in spiritualibus, iuxta doctrinam glos. in cap. significasti, de elect. & in cap. ad audientiam 2. de rescript. in cap. olim il primo, de restit. spol. in cap. relatum, de præbend.

Ceterum hoc non obstante, contrarium iudicauimus, & moti fuimus auctoritate Io. And. in c. 1. de iu-
2 repatron. in 6. qui vult, quod si in venditione villæ, vel vniuersitatis bonorum, fiat expressa mentio iurispatr. per huiusmodi expressionem videtur æquè principaliter vendi iuspatronatus, & per consequens erit nulla venditio, & est communis opinio, secundum Lambert. de iurepatron. 2. par. 1. libri, art. 2. num. 7. Menoch. in consil. 451. volum. 3. de Rub. in consil. 190. volum. 2. reprobata opinione Anan. in cap. quærelam de elect. im-
3 mò diximus, quod si quis dum emerit villam, vel alia bona, in quibus erat insitum iuspatronat. principaliter habuisset intentionem ad iuspatr. propter quod emit illa bona; tali casu dubium non est, quin committat si-
4 moniam, & haberet locum pœna vendentis iuspatronat. cum id, quod principaliter agitur, sit inspiciendum, & sit in consideratione, l. si quis nec causam, ff. si certum pet. & ita tenet Palud. in 4. dist. 25. quæst. 5. art. 3. in fin. Sot. de iust. & iure, lib. 9. quæst. 7. art. 1. Pet. de Cened. in collect. 140. part. 1. Rosell. in summa, in verb. simonia, in 6. Spin. in spec. testament. glos. 4. num. 116. in princ. Ceuall. in comm. contra communes, q. 349. lib. 1.

5 Non obstat, quod expressio eorum, quæ tacitè insũt, nihil operatur, quia respondetur, quod quando actus de per se simpliciter est prohibitus, tũc etsi tacitè insit, si exprimatur, operatur vitium, propter quod ille, si in eo exprimatur illud, quod de per se est prohibitum, inualidatur, & annullatur, arg. tex. vbi DD. in l. nonnunquam, ff. de cond. & demonstr. & ita tenendum, reiecta distinctione, quam in hoc casu constituit Rocch. de iurepatron. verbo ipse, vel is à quo, q. 25. num. 49.

Finis Tituli Praxis Variarum Resolutionum.

PRAXIS RERVM QVOTIDIANARVM.

RESOLVT. DCXXXIX.

ANni quinque à Conc. Trid. ad reclamandum concessis professis regularibus currunt non obstante ignorantia professioni nullę, aut alio impedimẽto facti, ratio, quia etsi tempus præfinitum in negligentium odium, non currat quidam ignoranti, & impedito, sed secus est, quando non in odium negligentis, sed in alterius fauorem sit præfixus, vt hìc, vbi non in odiũ negligentię professi; sed in communem religionis quietem tempus est præfixum: poterit tamen hic impeditus per viam restitutionis audiri, Sanchez 2. tom. f. 135. lib. 7. disput. 37. num. 19.

RESOLVT. DCXL.

COgnatio spiritualis contrahitur quidem per procuratorem, sed eam non procurator, sed mandans, seu principalis incurrit, Rota dec. 533. in antiq. & in dec. 669. in nouis, Cappell. Tholos. in dec. 157. Verall. dec. 147. par. 3. & ita censuit Sac. Cong. Conc. vt refert Galet. in verb. cognatio.

RESOLVT. DCXLI.

EXaminatores Synodales durant, donec alij in Synodo deputati fuerint; verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirat, vt censuit eadem Cong. secundum Galet. in verb. examinatores.

Examinatores eligendorum ad beneficia, approbantes examinatum aliquem quoad scientiam tantũ, non etiam quoad vitam, & mores non satisfaciunt Decreto Concilij, quod expresè iubet; quod peracto examine renuntientur. Quicunque ab his idonei iudicati fuerint, ætate, moribus, doctrina, prudentia, &c. & ita declarauit eadem Sacra Congregatio accipi prædicta verba Concilij sess. 24. cap. 8. de reform. vt idem Galet. in verb. supra citato refert.

RESOLVT. DCXLII.

LIcentia accedendi ad Moniales extenditur etiam ad socium religiosi eam obtinentis, Rodriq. tom. 3. q. 6. art. 2. & secundum eundem Galet. in verb. licentia, & ratio est quia de connexis idem est iudicium, cap. translato de const.

RESOLVT. DCXLII.

LIcet regulares non possint prædicare absque licentia Ordinarij, tamen licentia eiusdem Ordinarij non requiritur in proprijs ecclesijs, vt censuit eadem Sacra Cong. & per Galet. loc. cit.

RESOLVT. DCXLIV.

LItteræ dimissoriæ possunt obtineri etiã ab Episcopo, in cuius diœcesi situm est beneficium, c. cum nullus de temp. ord. & ibi DD. communiter, vt censuit etiam Sac. Congreg. & per eundem in verb. litteræ.

RESOLVT. DCXLV.

MIssam ne celebrent exteri Sacerdotes in Ecclesijs Regularium prohibere potest Episcopus, confert ad hoc text. & ibi notatur in cap. 1. de cler. peregr. & secundum Galetum in verb. Missa, ita censuit quoque Sac. Congregatio.

RESOLVT. DCXLVI.

MIssas nouas celebrantes possunt se tantum ad Populum vertere in medio Altaris, & sic oblationes spontè factas, accipere, non autem Ecclesiam ob eam causam circuire, vt censuit eadem Sac. Congreg. & per eundem Galet. in verbo supra citat. de quo videnda est Synodus Prouincialis Neap. quæ contrarium statuit.

RESOLVT. DCXLVII.

MOnialium superiorissæ eligendæ vota possunt oretenus etiam accipi ab Episcopo vna cũ Vicario, vel alio viro assumpto, idem Gal. in ver. monia-

lis, & per eandem Sac. Cong. sic declarantem cap. 6. de reg. sess. 25.

RESOLVT. DCXLVIII.

MOnialibus etiam exemptis in certis casibus dandus est per Episcopum loci Confessarius extraordinarius, idem in verb. supra cit. & per eandem Sac. Congr.

RESOLVT. DCXLIX.

MOniales exemptæ possunt toties visitari ab Episcopo quoad obseruantiam clausuræ, quoties ei videbitur expedire, vt per eundem loc. supra cit. & per eandem Sac. Congreg.

RESOLVT. DCL.

MOniales in Ciuitate situatæ, sed alieno Episcopo subiectæ, visitantur ab Episcopo diœcesis, sicut aliæ Moniales regularibus subiectæ, vt censuit ead. Sac. Cong. Galet. in supradicto verbo.

RESOLVT. DCLI.

MOnialium habitum assumere volens puella debet esse maior duodecim annorum, statuitur in Conc. Trid. sess. vlt. de reg. cap. 17. quæ vero puellæ educationis gratia retinentur non vltra vigesimum quintum annum ætatis suæ ibi commorari possunt, declarauit ead. Sac. Cong. vt per eundem Galet. in eodem verbo monialis.

RESOLVT. DCLII.

PArochus potest dare licentiam approbatis ab Ordinario prædicandi in sua parochia, vt tenuit etiam in eadem Sac. Congregat. vt per eundem Galet. in verb. parochus.

RESOLVT. DCLIII.

PArochus non nisi per duos menses potest pro Secretario, & Vicario foraneo deseruire Episcopo, deputato tamen Vicario idoneo, vt tenuit ead. Sac. Cong. & idem Galet. in verb. supra citat.

RESOLVT. DCLIV.

PArochialis poterit conferri vni ex inhabilibus, quamuis vnum tantum examinatorum suffragiũ tulerit, si melius ecclesiæ prouideri non poterit; illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus, vt censuit Sacr. Congreg. & idem Galet. loco supra cit.

Parochialis non excedens valorem centum ducatorum non potest grauari reseruatione fructuum ex Conc. Trid. prædictus autem valor centum ducatorum, intelligitur secundum morem cuiusque religionis ex sententia eiusdem Sac. Congregationis, vt refert Galet. in eodem verbo parochus.

RESOLVT. DCLV.

REsidentiæ dispẽsatio ex causa inimicitiarum pertinet ad Episcopum, sed ad annum tantum, & illæ non sint contractę culpa parochi, & constituatur idoneus Vicarius, vt indicauit ead. Sac. Congregat. & per eundem Galet. in verb. Residentia.

RESOLVT. DCLVI.

REsidentiæ dispensatio ex causa adiuuandi visitationem conceditur Episcopo, sed ad bimestre tantum singulis annis, ita tenuit Sacra Congregat. ex causa vero insalubritatis aeris, vel infirmitatis, quæ in loco residentiæ curari non potest dispensatio ad quatuor menses est restringenda, eadem Sacr. Congregat. vt per eundem Galet. in verbo sup. prox. cit.

RESOLVT. DCLVII.

SEpulturæ officium in ecclesijs Fratrum mendicantium, non est faciendum à Canonicis, siue a Clero, sed ab ipsis Fratribus præstandum erit hoc munus ead. Sacr. Congreg. ita censuit, vt per eundem Gal. in verbo Sepultura.

FINIS PRIMAE PARTIS.